Utrecht University Library
Partner in Science
Universiteit Utrecht

Casus longi sexti et clementinarum

https://hdl.handle.net/1874/461246

Dit boek is gescand in het kader van het Incunabelen project.

Een incunabel of wiegendruk is een boek of geschrift dat gedrukt is vóór 1 januari 1501. Gezien de bijzondere aard van deze vroege gedrukte werken is besloten deze uitgebreid te beschrijven en te digitaliseren.

Meer informatie over de collectie is beschikbaar op:
https://repertorium.library.uu.nl/collectie/incunabelen/

Bij deze boeken wordt ook de volledige buitenkant gescand en een scan gemaakt van het geopende boek. De hierna volgende scans zijn (in volgorde waarop ze getoond worden):

- het midden van het geopende boek*
- de rug van het boek
- de kopsnede
- de frontsnede
- de staartsnede
- het achterplat

*Een deel van de banden in deze collectie bevatten meerdere titels, het is dus mogelijk dat de pagina's in deze overzichtsscan horen bij een andere titel.

This book has been digitized as part of the Incunabula project.

An incunable or incunabulum is a book, pamphlet, or broadside that was printed before January 1st 1501. Due to their special nature a project has been started to better describe and then digitize these early printed works in our collection.

More information on this collection is available here:
https://repertorium.library.uu.nl/collectie/incunabelen/

The digitized version of these books includes scans of the outside of the book and a scan of the open book. The scans after this notice are (in the order in which they are shown):

- the open book (opened approximately in the middle)*
- the spine
- the head edge
- the fore edge
- the bottom edge
- the back board

*Some of the bindings in this collection contain multiple titles, therefore it is possible that this scan shows pages which belong to a different title.

functi. tūc considerandū an defunctus sit mortuꝰ in curia romano quo casu collatio beneficij spectat ad papaz. aut mortuꝰ est extra curiā ꝛ tūc collatio spectat ad ordinariū Sed querit nunqd loco defuncti poterit ordinarius aliū subrogare Dicit clemens q̄ sic. sed queritur an per istaz clementi. papa idē intelligat in psonatibꝰ in dignitatibus ꝛ aliis beneficijs in quibꝰ ratōe sue potestatis hz plenā ꝛ merā dispositionē ita q̄ si is qui moritꝰ extra curiā habebat psonatum vel dignitatez in controuersia cū aliō an ordinariꝰ possit psonatū vl dignitatem cōferre sicut dixim⁹ de simplici bñficio Dic clemēs q̄ pdicta clementina non intēdit derogare principio cap. scōt depben. li. vi. sed ista clemētina fuit specialiter facta ad decidendū dubiū qō fuit qñ vnꝰ moritꝰ in curia alius aūt moritꝰ extra curiā. b. d. b. r. Lolligo aliqua notabilia ꝛ primo q̄ si beneficiatus moriatꝰ in curia romāa. tūc collatio ipius spectat ad solū papam priuatiue. ita q̄ nullus alꝰ pōt cōferre illud bñficiū nisi ipe papa ꝛ sic collatio ad ipm papā spectat priuatiue. qz priuat oēs ordinarios. Nota q̄ ista clementina venit declaritiue siue ad declarationem. c. ij. de preben. li. vi.

c **um lite.** Lite pendēte nihil ◆ est innouādum. Et quo ad hoc litē dicimus pēdere pꝰ q̄ a iudice cōpetenti citatio emanauit. ꝛ ad ptem peruenit. Et capl̄m istud venit declaratiue ad titulū videlicet quādo dicaꝯ litis pendentia. Et dicit ex quo reus reꝰ est citatus. ꝛ libellus est oblatus. quia in eo fuit īserta petitio actoris. vel aliquid equiualēs tunc lis dicit pēdere. Sed querit. Judex decreuit aliquē forte citandū. q̄ audiens q̄ iussus erat citari se absentauit ꝛ p euz stetit quominꝰ citaret Queritur si nūcius iuerit ad domū ꝛ illum non reperierit sed dimisit citationē ad domū vl eum citauit in psona vxoris. Queritur an p hoc lis dicaꝯ pendere. Et tñdet q̄ sic. b. d. Nota q̄ competēs iudex seu ydoneus dicit qui habet in causa iurisdictionē cū exercitio. dato q̄ illa iurisdictio possz exceptiōez elidi. siue exceptio contigat iurisdictōez. siue cōtingat psonaz valet etiā vtroq; casu processus si non excipiatur merito aūt exceptionē dicit cōpetēs seu idoneꝰ Et nota. glo. i cle. nostra singlariter q̄ pt facere ad multa cū sepe fiat mentio de iudice cōpetēti. No. q̄ ꝯ ad ppetuandā iurisdictiōnē sufficiat citationē emanasse a iudice licet nō q̄uenerit ad partē nī q̄ ad inducendā litis pendentiā oportet q̄ puenerit citatio ad ptez vt gl. in ver. ꝛ ad q̄ tē tū dicit tex. si faciū est per partē q̄ min⁹ citatio puenerit ad eū tunc nō impeditur lis pendētia. No. cōsiliū glo. vlti. ad inducendā litis pendentiaz inserat in citatione copia libelli. vt ps citata possit plene instrui sup quibus sit in iudicio cōuenienda.

de sequestratione possessionis ꝛ fructuum.

Visum ē s. an ꝛ q̄n nouarō pt fieri dubitari posset an possit fieri sequestratio rei litigiose possessionis ꝛ fructuum.

a d compescendas.

Lasus. Tu ꝛ ego litigabam⁹ in curia romana cora aliquo auditore sup bñficio in petitorio vl in possessorio processum fuit tm extitit q̄ auditor tulit sententiā diffinitiuā p te possessorē q̄ adhuc triennio nō possederas apellauisti pendente apellatione peto vt beneficiū p cioſuz sequestretur vna cū fructibus pcipiendis. queritur vtrum debeat fieri sequestratō. dic cle. q̄ sic. etiam si opponat de nullitate sniē ipi⁹ auditoris. ꝛ dicatur q̄ sniа auditoris lata p possessorē nō valet. tñ p nō obstāte iudex ordinarius poterit sequestrare dictū beneficiū Sed q̄rit p quē fiet sequestratio. dicit q̄ p iudicē et sequester exercebit ea q̄ ptinēt ad beneficiū. Jte reddit⁹ nō q̄uertent in vtilitatē ipius sequestri iz imputabit bñficioz residuus sequestris iz imputabit bñficioz residuū pz refuari ꝛ stituere illi q̄ bēbit victoziam. Sz q̄d iurꝫ si aliqs ipedit seq̄strari vl fructus seq̄stratos occupat vtr̄ iste ipedies vel occupās incidat in aliquā penā. Leſſeꝛ oi stinguit. aut ille q̄ ipedit est vnꝰ de litigatoribus aut nō. sed. alꝰ si sc̄ō mō incurrit penā excōīcōis. qz ipo fcō q̄ ipedit vl occupat fructꝰ ipe est excōicat⁹ nec venit absolnēdus nisi oia restituerit in mānib⁹ sequestri. Pio casu etiā incurrit sententiā excōicatōis vl tra pdit ius qō hz vl qō sibi opetebat ibi ficio. Et hec clemētina seu ꝛstituō hz locū

in litibus pendentibus ꝛ non solū in futuris. b. d. b. r. Lolligo aliqua notabilia. et primo si super bñficio cōtra ipsius possessorem qui triennio non possedit in petitorio vel possessorio vna difinitiua fertur in curia etiā si nulla fore dicaꝯ ipsius bñficiū seq̄stratio p loci ordiarii fieri debz quā impediens vel sequestratos fructus occupans excōicatus ē. Et si est de litigantibꝰ cadit a iure suo ꝛ respicit pendentia. ꝛ istō est sūmariū clem ētine Nota q̄ iudex ꝛ superior debēt obuiare maliciōs bonā subditoz. qz melius est añ tēpus occurrere q̄ꝫ causam vulneratam remediū q̄rere No ta tertiū ad compescēdas. i. refrenādas. vt in glo. No. apud. i. circa. ꝛ debet scribi p. d lo et ptu. Nota q̄ seq̄strek. seq̄stro stras. a. p. separare ꝛ pcie certātes pacificare. vñ diuido pacifico dic designare seq̄stro Jnde seq̄ster stri. qō ꝛ tercie declinationis inuenit sed regulariter. i. cōiter ꝛ sepius est secūde. vt hic seq̄ster stri. stro Et dicitur sequester recōciliator q̄ discordes pacificat ꝛ certātibus mediꝰ interuenit. q̄ apō grecos amesos dr apō quē pignora vel tres alte litigi⁹ ese deponi solēt. i. solēt tradi in custodiam Et dr seq̄ster a seq̄ndo vel a seq̄r eo q̄ eius q̄ electus est vtraq; pars certantiū ꝛ litigā⁹ tium sequaꝯ fidez. vnde deutro. tercio ego sequester ꝛ medius fui inter deum ꝛ vos. ifi hec sequestra stre. i. recōciliatrix ꝛ pcie certātes pacificans Item pcie vt ad nostruz apositam sequester est is apō quem res litigiosa deponitur a pluribus ꝛ sequestratur vt ei q̄ in causa vicerit reddaꝯ. Item sequestrū dicit illud scriptum qō de sequestratō necōficit. ꝛ si sit ex cā volūtaria trāsfert possessionē in sequestrū Sequestratio est rei de qua agit separatio vl dispositō vel possessionis interitio. Interim eī q̄ res apō seq̄strū est nec actor nec reus possidet. vt. ff. de statu hominum. l. libertis.

De probationibus

Visum ē supra de iudicijs vez qz in iudicijs probationes sunt necessarie. ideo annectit rubricam de probationibus

itteris Pone ca. sūmariū sic uerba lrāz aplicaz q̄ bus pp̄ priū factū narrat plene probant si super illis gratia vl intentio pape fūdatur. Casus. Papa mādauit archiepo bituricē si vt mibi cōferret ꝛ prouideret de bñficio vacante. puta sic dicēdo venerabili fratri archiepo bituricēsi in dño salutem ꝛ aplicaz bñdictionē mādam⁹ q̄tenus conferas tale bñficiū vacās isti qō beneficiū refuanim⁹ nobis cū decreto irritante. accidit q̄ archiepiscopꝰ bituricēn. dicit se bñficiū alteri contulisse. an possit illud dicere ꝛ si protulerit alteri. an valeat eius collatio. Certe dicit q̄ ñ pōt hoc dicere qz papa illud bñficiū refuauerat sibi cū decreto irritante. Et ad hoc p bandū ꝓpono meā gratiā in qua papa dicit q̄ illō beneficiū sibi reseruauerat cū decreto irritante. vtrū sim audiendus. ita q̄ illa verba narratiua in gratia mea faciāt fidez. Dicit q̄ sic. cū sup illis verbis papa fīdat intentionē suā ideo faciūt plenā fidē. vt dic glo. b. d. b. r. Lolligo aliqua notabilia q̄ꝫ bis narratiuis alicui⁹ nō credit citra papa regulariter etiā si narrās sit legatus ꝛ de reseruatione per eū facta vult facere fidem vt in glo. in verbo reseruasse. ꝛ dic vt notat in ca. post cessionē. de proba. ꝛ in. c. sup his ō fide instru. Nota q̄ verba narratiua reseri proꝫ papaliū q̄n faciāt fidez ꝛ q̄n nō ꝛ quā fidem faciant distinguevt colligit ex glo. finali. qz aut sup illis non fundat intētio pape. ꝛ tūc nō probāt. ꝛ tūc habet locū c. si pape. de priuilegijs. li. vi. ꝛ ptz exēpluz ibi in glo. ij. aut sup illis fundat intētio pape. vtputa qz confert bñficiū qō dicit sue collatiōi prius reseruasse p mortē beneficiari. ꝛ tūc aut illa verba sunt sup facto alieno. ꝛ tūc faciūt fidez sed admittitur pbatio in contrarium aut sunt ō fctō ꝓprio ꝛ tunc faciūt adhoc fidē vt non admittat probatio incōtrariuz fm glo. ꝛ cōem intellectū. vide dñm panor. sup hoc in eodem capitulo.

De testibus.

c **um iudei.** Aliqui ponunt ◆ istam cle. in. ti. ō probationib⁹ tñ dñs panor. ponit in titulo de testibus Jstud ca. supplet concilū lateranense sup. eo. in ca. iudei. in prin. ca. dicitur q̄ xp̄ian⁹ cōtra iudeū in testez admittit vbi dicit decernim⁹ feriendos q̄cūq; voluerit iudeos pferri xp̄ianis. ꝛ reddit rationē cū eos sez iudeos vl sarracenos opor

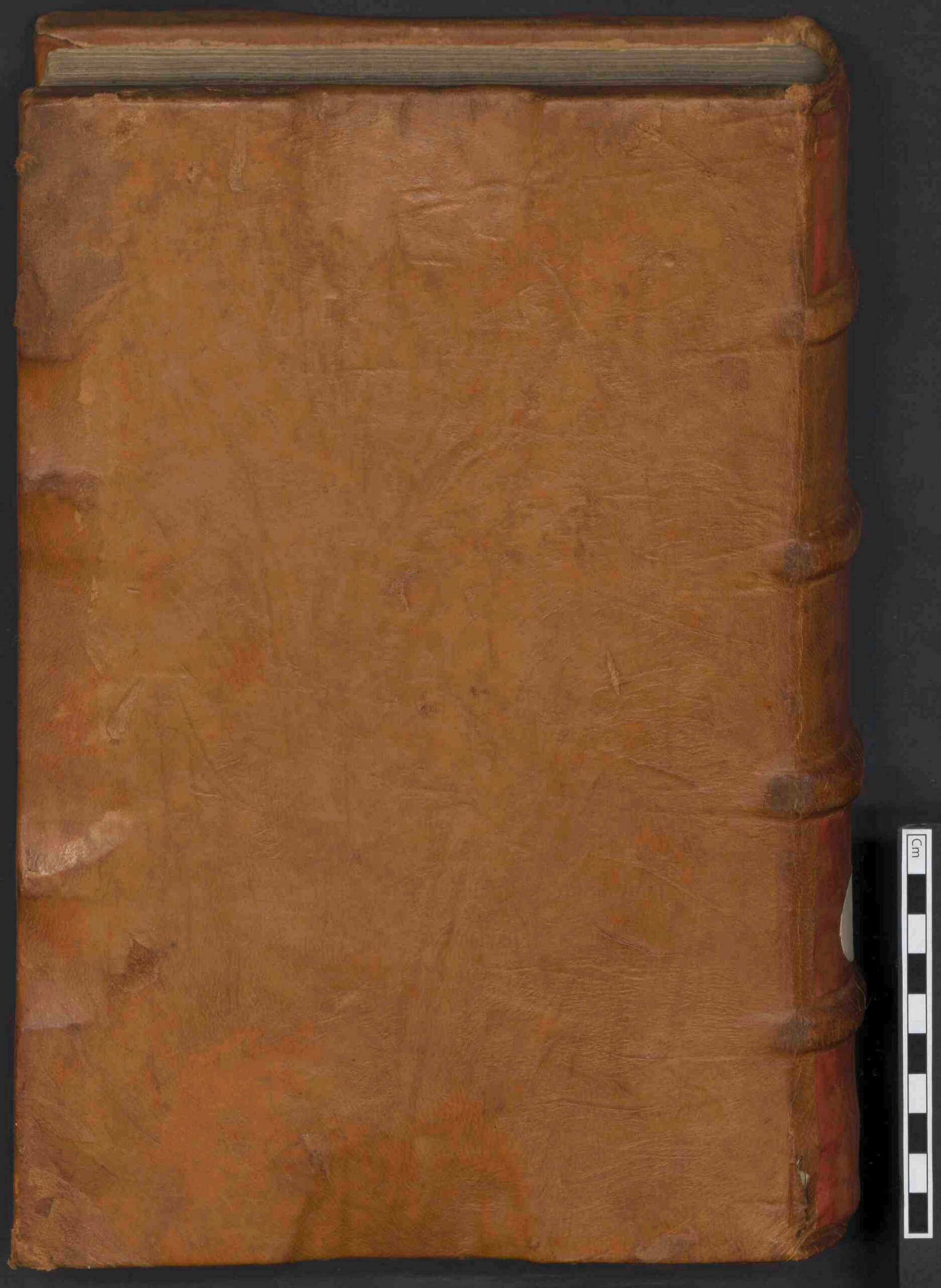
Cm

L. fol.
753
RARIORA

Cm

Cm

Cm

38

Jus positivum et Interpretes

Folio n°. 759.

300. **Helias** R e g n i e r, Casus longi Sexti et Clementinarum. Straatsburg, [Joh. Prüss] 1488. 2°. L. 2°. 7591

Typen 4, 5 of 6, 8. — H* 13842. — Pr. 540.

Op de keerzijde van het 1e bl.: „liber petri de amerongen Canonici beate marie traiectensis". Zie over hem de aanteek. bij nr. 107. — Samengeb. met nr. 514.

514. **Martinus** (Strzepski) P o l o n u s, Margarita decreti seu tabula Martiniana. Straatsburg, [Geo. Husner] 13 Juni 1489. 2°. L. 2°. 7592

Typen 1, 5. — HC* 10845. — BMC I p. 139. — Pr. 650. — Zie over den drukker: Voulliéme, Zur ältesten Buchdruckergeschichte Strassburgs (Zentralbl. f. Bibliothekswesen XXXII-1915 p. 309 vlg.).

Samengeb. met nr. 300.

Casus longi sexti et clementinarum

UNIVERSITEITS BIBLIOTHEEK UTRECHT

DOMEIN-ARCHIEF TE UTRECHT

Liber petri de ameconis cum
bte marie virgen

Incipiunt casus longi super sextū decretalium compilati in alma vniuersitate pictauensi.

Bonifacius

octauus: cōditor hui⁹ cōpilationis tractaturus de iure: cōsiderauit q̄ vbi nō est fundamentū: desup edificari non potest. vt in. c. veniēs. de presbytero nō bap. in an. Idcirco pro sui opis fundamento p̄misit rubricam de sum. trī. z fide catho. Quo fundamento p̄emisso incedit ad iura cōdenda. Et q̄r ius ē duplex. scz ius scptū z ius nō scriptū. vt insti. de iure na. gen. z ciui. §. pstat. Et q̄r ius scriptū est digni⁹ iure nō scripto. ideo p̄mittit de iure scpto. puta de pstitutōibus. z postea de iure non scripto: scz de psuetudine. Ūñ pro intellectu huius q̄ritur q̄d sit cōstitutio. Scdo querit vñ dicatur cōstitutio. Pro solutōne p̄me questionis est sciēdum q̄ constitutio in iure accipit dupl'r. vno mō large. alio mō stricte. Qñ constitutio accipit stricte: put differt ab alijs ptib⁹ iuris stricte: nihil aliō est nisi id qō statuit z ordinat p̄ceps aīo cōdendi legē. insti. de iure na. gen. z ciui. §. qō p̄ncipi placuit Est ergo pstitutio stricte sūpta: put differta lege/plebiscito: senatusc̄ōsulto: z alijs ptibus iuris scripti. Illō qō facit p̄nceps aīo cōdendi legem z vt subditi vtant: tam in scolis: q̄z in iudicijs. In scholis scz doctores legendo. in iudicijs: iudices ordinando: z aduocati: allegādo. Alio mō accipit constitutio large. p oībus ptib⁹ iuris scripti: siue sit lex siue plebiscitū: siue senatusc̄ōsultū p̄nci/pis placitū edicta p̄tor. respōsa prudētū z etiā siue sit ius cōe siue ptic'are: vt sunt statuta ep̄i z vniuersitatis vl' collegiū vel alterius corpis approbati. Ad scdam q̄stionez rñdet q̄ cōstitutio dicit a cō qō est simul: z statuo statuis q̄si sim'l statuitio. vl' dicitur cois statuitio. q̄r lex debz ee cōis z general' oībus. z nō debz edi i fauorē illius vl' isti⁹. c. erit ār. ler. tiij. di. z cū oīs ō cōsti. in an. vbi dicit q̄ statutū factū ab aliq̄bus canonicis alicuius eccl'ie de cōsensu ep̄i nō valet q̄n non omnibus canonicis est cōe

Jcet nouā cōstitutio p̄cipis tollit primā p̄riā q̄ius id nō exp̄iat. Speciales cōsuetudines z statuta rōnabilia nō tollit nisi id exp̄iat b. d. Casus i hoc. c. possz poni plib⁹ mōis: sed ponamus hoc mō Lauek in c. cū in cūctis. de elec. in an. q̄ obtinēs eccl'iā parrochialem debz p̄moueri ad sacerdotiuz infra annū: qō si nō fecerit dicit ille textus q̄ potest p̄uari sua eccl'ia. sz tñ requiritur sentētia p̄uatōis ita q̄ per lapsum anni nō est p̄uat⁹ ipo iure: nec p lapsum āni dicitur eccl'ia vacare. z in. c. licet canon. z in. c. commissaz. infra de elec. dicit q̄ obtinēs eccl'iā parrochialem debet p̄moueri ad sacerdotiū infra annū. z si nō fuerit p̄mot⁹ ipo fctō vacat eccl'ia: ita q̄ sine sentētia p̄uatōis poterit ep̄us illā eccl'am cōferre. sic iste due cōstitutōes sunt p̄rie. q̄r vna ōt q̄ p̄uatur ipo facto. alia dicit: q̄ nō p̄uat ipo facto: sz p sentētiā. Et in dictis. c. licet canon. z. c. cōmissaz. nō fit exp̄ssa mentio ō. c. cū in cūctis. q̄r in illis. c. licz canon. z. c. cōmissam. nō dicit q̄ eccl'a vacet ipo facto nō obstāte. c. cū in cūctis. q̄rit quod istoz. c. debēt obseruare iudices i iudicijs. Rñdet ro. pon. q̄. c. licet canon. qō est posterius licet in eo non fiat exp̄ssa mētio de. c. cū in cūctis. q̄r papa cōdendo posteriorē pstitutionē p̄riā p̄me: videt p̄mā reuocare: ex eo q̄ papa sciebat illa cōtrariā cōstitutōnem saltem p̄sumit illā scire cū p̄nceps habeat oīa iura in scrinio pectoris Sz q̄d sanctissime pater ponamus: retento eodez themate q̄ papa fecit aliquā constitutōnē nouā q̄ nō est cōtraria aliq̄bus constitutōnibus generalibus/sz ptic'aribus aliq̄z locoz ptic'ariū puta alicui⁹ eccl'ie vel corporis. q̄r forte in tali eccl'ia est cōsuetudo ptic'aris sup aliq̄ iure qō nō fuerat dispositū per ius cōe: papa fecit aliquā constitutionē p̄riā illi statuto: z fecit illā cōstitutiōz simp'r nō derogando illi statuto partic'ari: q̄r nō dixit papa q̄ vult vti tali pstitutōe non obstante tali statuto vtz papa videat reuocare illa statuta particularia. Rñdet ro. pon. q̄ nō. z ratio est q̄r papa nō videt reuocare id quod ignorat sed papa p̄sumit ignorare illa statuta partic'aria q̄ cōstitūt in fcō: ideo nō videt reuocare. q̄r qō q̄s

ignōrat non videtur reuocare. Nota ꝓ mo ex prīcipio huius.c.q̄ princeps censet habere oīa iura ī scrinio pectoris sui: ido si error cōsistat in iure nō excusat prīcipem Sīle dicūt legiste in l. oīm. C. de testa. sed hoc ideo ēpter sapiētes ꝛ cōsiliarios sibi assistētes. q̄ dicūtur ps corpis ipius prīcipis. ideo machinās in mortem taliū: cōmittit crimē lesemaiestatis. l. quisquis. C. ad. l. iuliam maie. Nota secūdo principalē effectum ad quē emanauit pñs.c.q̄ lex noua ꝛ posterior prīcipis tollit p̄cedētē legē directo ꝟiam licet in noua cōstitutōne nō fiat mentio q̄ princeps intendat reuocare q̄scūq̄ cōstitutōes cōtrarias. qr non ē verisīle q̄ princeps voluerit legem istā nouā esse frustratoriaꝫ. ꝛ essꝫ frustratoria: nisi reuocaret primā cōtrariā. sꝫ in statutis pticularibus ē alia rō. qr sicut hec lex noua nō seruet in loco vbi seruat statutū particulare seruabit tū in alīs locis. ꝛ sic non erit frustratoria. ꝛ hoc verū: nisi talis cōstitutō pticularis eēt generalis in toto loco. qr tūc videret reuocari p cōstitutōnē nouam. Sic in regno francie est ꝓsuetudo generalis q̄ heres alicuius defūcti cognoscēdo heredi ditatem est heres: ꝛ etiam possessor absq̄ alia corpali apprehēsione possessionis. Ponamus q̄ rex fecit vnā cōstitutōnē nouā q̄ heres declarādo se esse heredem: nō esset possessor absq̄ corpali apprehensione. ꝛ in ista cōstitutōe noua nullam fecit mentōē de illa generali cōsuetudīe: nōne erit ista cōsuetudo reuocata p nouā cōstitutōnē? Certe sic alias cōstitutio prīcipis eēt frustratoria ꝛ sine effectu. Queritur cum glo. qr dicit hic q̄ noua cōstitutio prīcipis annullat cōstitutōes locoꝝ pticularium nisi in ipa cōstitutōe aliud dicat vel q̄ ipe constitutōes reuocāt etiā cōtraria statuta q̄ritur vtꝝ hoc sit verū: etiam si tale statutum particulare disponat idem sicut ius cōmune. Puta epūs fecit sua statuta q̄ idē dispōnūt vt ius cōe. nā plēs sūt epi q̄ cōstitutōes suas synodales extrahūt a corpe iuris vt rectores ecclesiaꝝ videāt ea q̄ ptinēt ad officium suum. Ponamus q̄ papa fecit cōstitutionē cōtrariā iuri cōi: non est dubiū: q̄ illa constitutio noua tollit ius cōe sꝫ nūq̄d tollit etiā statuta pticularia q̄ disponūt idē sicut ius cōe. Rñdet q̄ sic. ꝛ ideo. c. ſſtō intelligitur q̄n illa statuta pticularia erāt fcā preter ius. qr si sint facta p̄m ius cōe: tūc revocato iure cōi revocātur etiā illa statuta.

Tanimarum Statutum epi idem de alia constitutōe nō ligat probabiliter ignorantes. h. primo. Ite constitutō epi nō ligat subditos extra suā dioceſiz delinquētes. h. scdo. Casus. Episcopus fecit statutū: vt nullus clericus sue dioceſis portaret arma vl' comā nutriꝛ: vl' aliq̄d aliō facerꝛ sub pena excōicatōis quā volebat cōtra faciētē incurrere ipo fcō. Accidit q̄ tpe quo fuit factū tle statutū nō erā in dioceſi. sꝫ postea sū reuers⁹ in dioceſi et feci cōtra statutū: vtꝝ sū ipo fcō excōicat⁹? Rñdet: ro. pō. q̄ nō. qr cōstitutō epi idē de q̄cūq̄ alia cōstitutōe nō ligat pbabiliter ignorātes. Secus ē de ignorātia crassa ꝛ supina. qr illa non excusat. Sed q̄d sctissime pōnamus q̄ epūs me⁹ fecit statutuꝫ: q̄ nullus clericus arma portaret sub pena excōicatōis. sciebā tale statutū: accidit q̄ exiui dioceſim. dū fui extra dioceſim portaui arma. ꝛ sic feci ꝓtra statutū. vtꝝ incideriꝫ in penā statuti? Rñdet ro. pō. q̄ nō. ꝛ ōt q̄ statuta fcā ab eo q̄ habꝫ territoriū limitatū nō habet vires extra territoriū ꝛ dioceſiz sed solū in dioceſi. textus. supia q̄ est ignorare q̄d oēs sciūt vel scire tenētur. tex. furtū iura bñ dicūt q̄ faciēs furtum excommūicetur: sꝫ non dicūt q̄ qui facit furtū sit ipso iure excommūicatus. Nota ex prīcipio c. q̄ statuta epoꝝ vl' q̄ꝝcūq̄ habētiū ptāte ꝛ statuēdi non ligāt pbabiliter ignorātes q̄ pñt ptēdere iustā cām ignorātie: nisi eoꝝ ignorantia fuerit crassa ꝛ supina. vt ponamus q̄ in hac ciuitate fuit facta constitutio penalis. ꝛ fuit publice publicata. si dico q̄ ignoro talē constitutionē. qr nō fuit mihi notificata nō habeo iustā cām ignorātie. qr nō est necesse q̄ cōstitutō auribꝰ singuloꝝ inculcet. vt in c. i. de postulla. prela. in au. tū q̄s admittit ad pbadū: q̄ notificatio illius cōstitutōnis nō venit ad e⁹ noticiā. Nota q̄ statutū alic⁹ statuētis ñ habet vires extra territoriū: sꝫ restrigit ad limites territorij faciētis statutū. Secus ē in infamia ꝛ excōicatōe q̄ afficiūt psonam

ſicut lepra afficit perſonam leprosi. ideo ſi ſubditus epiſcopi fuerit excommunicat⁹ z exeat dioceſim: ſemper remanet excōmu/nicatus.

De reſcriptis

Sta rubrica continuatur ad pre cedentem in modum qui ſequitur Dictum fuit ſupra ti. proxi. de cō/ſtitutionibus. z ſic de iuribus. Nam con/ſtitutio large ſumpta accipitur pro omni bus partibus iuris ſcripti. verū quia pa/rum eſſet iura cōdere: niſi eſſent iudices q̄ illa tuerentur. z redderent vnicuiq; ius ſu um Idcirco viſo de iure: reſtabat videre z de iudicibus qui iura reddunt. ſed q̄ iudi ces vt plurimuz conſtituuntur per reſcri/pta. idcirco premittitur hec rubrica de re/ſcriptis. Unde ſciendum: q̄ nos habem⁹ reſcriptum priuilegium z beneficium. Re ſcriptum in iure accipitur dupliciter. vide licet ſtricte z large. Reſcriptum large ſum ptum comprehendit reſcriptum ſtricte ſi/ue in ſpecie ſumptū z beneficiuz principis Sed reſcriptum ſtrictez in ſpecie ſumptū dicitur illud quod emanat ad obſeruanti am iuris communis. puta cum quis con queritur iudici q̄ aliquis facit contra iu/ra ſupplicans vt princeps det ſibi iudicez delegatum qui faciat obſeruari ius cōmu ne. In iſto autem titu. reſcriptū accipitur large. quia in eo tractatur de gratijs circa beneficia obtinenda. Priuilegium vero dicitur illud quod emanat contra ius cō mune in fauorē aliquarum perſonarum. z dicitur priuilegium quaſi lex priuata vt quia de iure cōmuni omnes habētes pre/dia tenētur ſoluere decimas prediales ec/cleſie parrochiali. papa concedit aliquib⁹ priuilegiū: vt de laboribus ſuis non ſol/uant decimas. vel de terris ſuis quas co/lunt ſiue coli faciunt propꝛijs ſumptibus non ſoluant decimas ſicut fuit conceſſum pluribus religioſis: vt de terris ſuis quas colunt ſiue coli faciunt ꝓpꝛijs ſuis ſump/tibus nullas ſoluant decimas. Iſtud vo catur priuilegiū. ſed beneficiū principis di citur gratia quam princeps facit alicui p̄/ter ius. vt puta. Papa fecit mihi gratiā vt mihi detur beneficiū quod primo vacabit in eccleſia pictauenſi. Et licet priuilegium reſcriptum z beneficium differāt (vt dictū eſt) tamen reſcriptū largo modo ſumptuz cōprehendit omnia iſta.

Pro iure Reſcriptuz de legatorum ab i excōmunicato impetratum ē ipſo iure nullum. nec valet proceſſus p̄ illud re ſcriptum factus: etiam ſi oppoſitū non fu erit: fallit in reſcripto in cauſa excommu/nicationis vel appellationis. b. d. Pro in tellectu b⁹. c. preſupponēdum quod habet infra. iſtomet libro de excep. in. c. pia. v/bi dicitur: q̄ ſi excōmunicatus maiori ex cōmunicatione fuerit in iudicio agendo. z nō fuerit exceptum de excōmunicatione valet proceſſus cū excōmunicato factus. tamen licet excōmunicatio ante litem con teſtatam oppoſita non fuerit poterit oppo/ni in quacūq; parte litis licet nō fuerit op/poſita ante litis conteſtationē: z obtenta abſolutione accipiet excōmunicatus pro/ceſſum in ſtatu in quo erat ante excōmuni cationem. Caſus. Pretendebam te debito rem meū in aliqua pecunie ſūma vel tepoſ ſidere beneficium meū: eo q̄ habebā ordi nariū loci certa ratione ſuſpectū. nolui te conuenire coram ipo. ſed a papa impetra/ui reſcriptum delegatorium ad aliquem iudicem qui cognoſceret de huiuſmōi cau ſa tēpore impetrationis erā excōmunica/tus maiori excōmunicatione p̄ſentaui il/lud reſcriptū de legato: qui virtute illius reſcripti ꝓceſſit vſq; ad diffinitiuam ſentē ciam. poſtea pcnit ad noticiam tuam: q̄ tempore impetrationis reſcripti erā excō municatus maiori excōmunicatōne. vo/luſti ꝓponere nullitatem ꝓceſſus ſentētie z reſcripti. q̄ritur: nūquid ſis audiendus? videbatur q̄ non. quia exceptio ꝓpoſita in quacūq; pte litis: non anmullat ꝓceſſum factum antea. non obſtante iſta ratōne du bitandi. Dicit ro. pon. q̄ certe iſtud reſcri ptum nō valet. nec ꝓceſſus inde ſecutus. et ratio eſt ꝓpter defectum iuriſdictōnis q̄ ex quo fuit reſcriptuz ab inicio: nullum p id reſcriptū non fuit tributa iuriſdictō dele/gato. Sed ſecus ſi iudex alias haberet iuriſdictionem: quia eſſet ordinarius vel delegatus z impetrans non erat tempo/

reimpetrationis excommunicatus. quia proceſſus eſſet validus. donec eſſet oppoſita exceptio excommunicationis. Sed q̄ritur an ſit verum indiſtincte q̄ reſcriptus delegatorium impetratum ab excōmunicato ſit nullum ipo iure? Reſpondet ro. pon. q̄ hoc non eſt verum indiſtincte. ſed fallit ſi excommunicatus impetret reſcriptum in cauſa excommunicationis vel appellationis. puta epiſcopus picta. me excōmunicauit. dico excommunicationem eſſe iniuſtam. z vlterius dico q̄ ſum abſoluendus ſine emenda z abſq̄ aliqua cautione. acceſſi ad ſedem apoſtolicam: z impetraui reſcriptum ad aliquem iudicem delegatus per quod mandabatur. vt ſi iudici conſtaret de iniuſta excommunicatione: me abſolueret. quia potuiſſem adire ordinarius z papa concurrit cum ordinario. z ſic poſſui adire papam: z impetrare reſcriptum: alias ſequeretur q̄ excommunicatus iniuſte non haberet aliquod remedium contra iniuſtam excommunicationem. Item fallit in cauſa appellatōnis vt ſi aliquis excommunicatus appellet z impetret reſcriptum in cauſa appellationis reſcriptum valet vt reparetur iniuria ſibi facta a iudice a quo. text⁹. Articulo. vnde articulus eſt pars intentionis continens illō quod actor vl̄ reus intendit probare. c. veniens. ij. ſupra de teſti. Et articuli quandoq̄ vocantur intentiones. quandoq̄ aſſertiones. Nota primo q̄ excōmunicatus regulariter non poteſt impetrare reſcriptum delegatorium contra ſuos debitores. Nota ſecūdo. q̄ proceſſus factus virtute reſcripti nullius ē ipſo iure nullus. q̄ ibi non eſt fundamentū deſuper edificari non poteſt. ſecus ſi reſcriptum non eſſet nullum. licet eſſet ſurreptitium z elidibile ope exceptōnis. quia tunc delegatus virtute illius reſcripti haberet iuriſdcōnem. ſed elidibilem p exceptionem. Nota tercio duos caſus exceptos a regula poſita in princi. c. videlicet in quib⁹ valet reſcriptum ab excommunicato impe. videlicet in cauſa appellatōnis. z in cauſa excommunicationis. Nam in cauſa excōmunicationis excōmunicatus poteſt eſſe in iudicio tamq̄ actor z impetrare iudices delegatos. z petere relaxari excōmunicatōnem ſuam quam dicit iniuſtam. Item in cauſa appellationis poteſt excommunicatus maiori excōmunicatōne appellare. z appellatōnem proſequi z reſcripta impetrare. ſed vtrum p iſtud. c. ſit correctum. c. pia. infra de excep. Dicit glo. z bene. q̄ non. quia illud cap'm pia intelligitur in excommunicato agente coram ordinario vel delegato qui agens tempore impetratōis: nō erat excōmunicatus. ſed incidit in excommunicationez poſtq̄ delegatus recepit iuriſdictionem virtute reſcripti delegatorij. Iſtud autem. c. intelligitur de excommunicato agente. qui tēpore impetratōnis reſcripti erat excōmunicatus

c **Um in multis.** Per clauſulam z quodam alij. poſſunt ſoli quatuor conuenire quorum nomina in citatorio exprimentur ne variationi ſit locus h.d. Pro intelleectu huius. c. pſupponendum q̄ aliquando in reſcripto delegatorio videlicet in narratione ponuntur iſta verba Sixtus ep̄s ſeruus ſeruorum dei. ⁊c. Conqueſtus eſt nobis talis. q̄ talis ticius z quidam alij ſup tali re iniuriantur. ⁊c. Mandamus: quatenus vocatis vocandis q̄s iuſtū fuerit decernas. Aliquādo ponuntur non ſolum in parte narratiua. ſed etiam in parte diſpoſitiua hoc modo Sixtus. ⁊c. Conqueſtus eſt nobis talis.. q̄ talis ticius z quidam alij ſibi iniuriant ⁊c. Mandamus quatenus dictum ticium ad preſentiam tuā cōuoces z alios quos dictus talis tibi duxerit nominandos. Caſus. Hoc p̄ſuppoſito ſic figurat. Ego a ſede apoſtolica impetraui reſcriptum contra te ſub p̄dicta forma nō eſt dubium q̄ virtute illius reſcripti poſſum te cōuenire coram delegatori etiā alios cōprehenſos ſub clauſula. z quoſdā alios Sed queritur. vtrū potero cōuenire pſonas tot quot voluero Reſpōdet ro. pō. q̄ virtute illius clauſule non potero niſi tantūmodo quatuor conuenire. Sed quid ponamus. q̄ contra aliquem cōprehenſum ſub illa clauſula impetraui a iudice delegato aliquā citationem vtrum in iſta citatione impetrata cōtra vnū ego debeam nominare alios tres. Reſpondet ro. pon. q̄ ſic. q̄ virtute illi⁹ clau-

sule. z quidam alij. non possum nisi quat/tuor conuenire: quos teneor exprimere in citatorio. Et licet quidam dixerant q̄ nō debebam alios quattuor in citatorio exp̄/mere communis sententia doctorum est: q̄ debeo omnes quattuor nominare. z de/beo impetrare citationem contra omnes z si impetro citationem solum contra vnū debeo in ipsa citatione alios nominare alias citatio non valeret. Nota primo id ad quod allegatur principium. c. q̄ infinitas in multis articulis iuris reprobatur. Nota secūdo principalem effectum huius .c. videlicet q̄ rescriptum delegatoriū nō solum comprehendit nominatos in ipo rescripto. sed etiā alias personas non exprel sas si in rescripto apponatur aliqua clau/sula. per quam appareat papam hoc volu/isse. Nota tercio q̄ per clausulā. z q̄dā alij pñt solūmodo q̄tnor p̄uenire. plres ñ pñt p̄ueniri. Nota finaliter q̄ in citatione impetrata contra aliquem de cōprehensis in clau/sula z quidam alij: oīes sunt nominandi quos intendit impetrans cōuenire. aliter citatio non valeret: vt dictum est. quod est itelligendū. nisi impetrans diceret q̄ virtute illius clausule non intendit conueni/re nisi illum quem nomiat. puta q̄ non intendit conuenire nisi gayum z alios tres nō exprimit: quia illos non intendit conueni re. quia cum eis transegit. tunc si hoc di/catur ab impetrante i citatorio valebit citatio. sed si simpliciter nominet vnum. z nō fiat mentio de alīs tribus. citatio est nulla quia iste textus requirit illam exprelsionem. vt satis dictum est

Ilspendia. Si actor contra reum i plu/ribus actionibus personalibus impetret litteras ad diuersos iudices: non valent littere nec processus inde habitus z reo condemnatur in expensis. Idem in reo recōueniente actorem durante eodem iudicio. h.d. Casus. Ponamus q̄ tu debebas mihi decem scuta ex causa mutui vel legittimi. Item alia decē scuta debebas mihi ex causa venditionis. nolebam te cōuenire coram ordinario p̄pter aliquā causaz. vnde accessi ad papā. z impetraui istas causas delegari pluribus delegatis. q̄ impetraui vnum delegatuz ad cognoscendū in vna causa. z alium in alia. vtrum valeāt iste impetrationes. Respondet ro. pon. q̄ non. immo debeo carere omnibus impe/tratis. z nullus delegatus recipit iurisdi/ctionē virtute istarū litterarum. z ideo si fe/cerit te conuenire coram illis iudicibus: ipsi debebunt pronunciare se non eē iudices z me impetrantem condemnare in ex/pensis. Sed quid erit sanctissime pater. Ponamus q̄ impetraui vnum iudicem delegatum p̄ aliq̄ alio debito: vis me recō uenire coram alio iudice delegato pendente meo processu. vtrum possis. Respondet q̄ non: sed debes me reconuenire coram meo iudice delegato. Et sciēdum est q̄ lit/tera in fine intendit istud dicere q̄ recon/uentio habet locum quando ab initio re/us offert actori libellum in causa recōuentionis. vt facta responsione in causa con/uentionis fiat responsio libelli in causa re cōuentionis. Sed aliquādo reus differt reconuenire actorem. sed tunc reconuenit eum postq̄ actor multum processit in causa. z tunc processus actoris in aliquo non differtur. sz p̄ceditur in eo absq̄ aliquo impedimento non obstante recōuentōne ipsius rei. Et tunc reconuentio non habet priuilegium suum quādo opponitur post litem contestataz. sicut quando opponitur ante litem p̄testatā tunc ei gaudet priuilegio videlicet quia si vn⁹ processus fuerit expeditus in causa conuentionis: debet idem processus expediri in causa reconuentionis anteq̄ expediatur alius processus i causa conuentōnis. vt. s. de mutuis peti. in an.

Um aliquibus. Receptus per litteras facultatis si ad recipientes spectabat receptio ipsius: recept⁹ dicitur receptus ipōrum auctoritate nisi i litteris aliud fieret cautum. Si autez receptio non spectabat ad eos/tunc auctoritate aplica dicitur receptus. h.d. Pro intellectu huius c. presupponēdum est illud: quod habetur in. c. is qui. infra. de prebē. istomet libro. z in. c. vlti. infra de cōcel. preben. vbi dicit q̄ si sint recepti in aliqua ec

clesia in canonicos illius ecclesie sub expectatione prebende. z vnus sit receptus auctoritate apostolica. alius auctoritate ordinaria in assecutione prebende prefertur receptus auctoritate apostolica. licz ēt posterior in receptione. z debet habere prebēdam que primo vacabit ꝓpter auctoritatez sedis apostolice. Est etiam vlterius ꝑsupponendum ꝙ quando in aliqua ecclesia ē statutum de certo numero canonicorum. z illud statutum est confirmatum per papam cum clausula decreti irritantis. canonici non possunt recipere aliquem sup numerum in illa ecclesia. vt quia dixit papa tales canonici nobis exposuerunt: vt ō cetero essent in tali ecclesia viginti canonici z viginti prebende. Nos statutū confirmam⁹ decernim⁹ irritū z inane ⁊ quid fuerit factum contra statutum. hoc presuppolito. Latus sic figuratur. In ecclesia picta uensi canonici fecerunt statutum de certo numero canonicorum in ipsorum ecclesia. z fecerunt postea illud statutum confirmari a sede apostolica cum clausula decreti irritantis. Tractu temporis ipsi canonici affectabant aliquem recipere in canonicum vltra numerum. vnde miserunt ad apostolicam sedem: z obtinuerunt: vt possent vnum supernumerum vl' duos recipere: non obstante eorum statuto confirmato z decreto irritante. postea virtute istarum litterarum facultatis receperunt aliquem in canonicum. Queritur an iste sic receptus censeatur receptus auctoritate apostolica vel ordinaria? Respondet rho. pon. cum distinctione. quia aut alias receptio pertinebat ad canonicos quibus data est facultas recipiendi aliquem super numerum. z receptus dicitur receptus auctoritate ordinaria: nisi aliud diceretur in litteris facultatis. puta. quia diceretur damus vobis facultatem z non obstante vestro statuto recipiatis aliquem in canonicum auctoritate apostolica. tunc enim nō diceretur receptus auctoritate ordinaria: sed apostolica. Si autem receptio pertinebat ad alium vel ad eos z alium simul: tunc sunt vsi auctoritate apostolica. z per consequens talis receptus auctoritate litterarum: videtur receptus auctoritate apostolica licet simpliciter mandaret papa vt ipsi talem reciperent: non obstante statuto: licet non fieret mentio ꝙ ipsi reciperēt auctoritate apostolica. Ex quo infertur ꝙ talis est preferendus quibuscūq; receptis auctoritate ordinaria vel legati recipi⁹ postea vel etiam prius. sequitur textus. cum aliquibus ⁊c. Nota primo ex isto. c. ꝙ in ecclesia numerata non possunt canonici recipere vltra numerum. z hoc quando illud statutum de certo numero est confirmatum auctoritate apostolica cum clausula decreti irritantis. alias si statutuz nō esset confirmatum per papam: possent recipere aliquem super numerum scōm Pa nor. in c. cum accessissent. eod. titu. in an. z ibi tractatur de materia. Nota vlterius ꝙ cum papa dat canonicis facultatez recipiendi vltra numerum: non obstante statuto vel confirmatione sedis apostolice z virtute litterarum facultatis canonici recipiunt aliquem: talis videtur receptus auctoritate canonicorum: si alias receptio pertinebat ad ipsos z non pape. Simile dicitur in. c. licet. de offi. ordi. in an. vbi dicitur ꝙ si papa mandet ordinario loci vt aliqd faciat. videtur solum excitare iurisdictionem suam: z non videtur mandare vt procedat auctoritate apostolica. Si autem receptio ad illos non spectabat: tūc recipiunt auctoritate apostolica. z sic iste receptus auctoritate apostolica licz sit posterior est preferendus alteri recepto auctoritate ordinaria vel legati pape: vt dictū est in presupponentibus

¶ Igraciose. Rescriptus papale quod concedit promoto retentionē priorum beneficiorum vsq; ad beneplaci/tum pape extinguitur mortuo papa. Secus si dicat vsq; ad beneplacitum apo. se. hoc di. Presupponuntur primo ea que dicuntur in. c. cum in cunctis. de elec. in an. in. c. de multa. de preben. in an. in. c. licet ca non. infra de elec. istomet libro vbi dicitur ꝙ si aliquis promoueatur ad episcopatum statim ꝙ fuit confirmatus z consecratus vel elapsum fuit tempus consecrationis: statim vacant prioza beneficia Similiter

ſi quis habeat beneficium ⁊ acceptet illud beneficium incompatibile: ſtatim vacat beneficium. Caſus. Vacante aliqua eccleſia cathedrali ticius fuit electus in epiſcopum ⁊ confirmatus. facta confirmatione anteq̃ conſequeretur munus conſecratõnis miſit ad apoſtolicam ſedem. vt p munus cõſecrationis ſua prioza beneficia nõ vacarent: ſed illa poſſet retinere. papa fecit ei gratiam ſub his verbis. Tibi concedimus. vt beneficia que obtines cum epiſcopatu ad quem fuiſti promotus valeas retinere vſq̃ ad beneplacitum noſtrum. poſtea papa mortuus eſt. vtrum illa beneficia vacent mortuo papa? Reſpondet q̃ ſic. quia mortuo papa extinguitur gratia. Sed ponamus q̃ papa in ſua gratia dicit. tibi concedimus: vt poſſis retinere prioza beneficia vſq̃ ad beneplacitum ſedis apoſtolice. moritur papa. vtrum vacent illa prioza beneficia? Reſpondet q̃ mortuo papa non intelliguntur vacare prioza beneficia. nec gratia huiuſmodi dicit extincta per mortem pape. quia ſedes apoſtolica numq̃ moritur. tamen ſi ſucceſſor ſuus velit reuocare: poteſt reuocare illam. Sed quid erit? Ponamus q̃ tempore iſtius gratie ticius erat intruſus ī iſtis beneficijs. quia illa tenebat ſine titulo canonico. nec aliquis alius habebat canonicũ titulum. quia forte obtinebat illa beneficia per ſimoniam. vtrum per iſtam gratiã detur ſibi nouus titulus ⁊ canonicus tenendi illa beneficia. ita q̃ per illam gratiam videatur licite tenere illa beneficia. Reſpondet ro. pon. q̃ non Nota primo ex iſto. c. iũcta ſua glo. q̃ p bñficiũ incõpatibile vacat bñficiũ incõpatibile qõ prius tenebat Et ſi intelligam⁹ de ẽpatu itelligit q̃ per promotionem ad beneficium incompatibile poſt confirmationem vacat priuſ beneficium incompatibile. Si vero intelligamus de alio beneficio: intelligit poſt adeptã poſſeſſionẽ pacificã ⁊ hoc vel̃ niſi iſtiſſet per eum quo minus eſſet adeptus pacificam poſſeſſionem. ſed tunc eſt cautela: q̃ non fieret acceptatõ ſecundi beneficij incompatibilis donec eſſet diſpenſatus per papam ad alia beneficia. quia de iure non eſt limitatum tempus ad acceptandũ beneficia. licet collator poſſit limitare temp⁹ ad acceptandum. c. ſi tibi. infra de prebeñ.

Nota vlterius ⁊ finaliter q̃ gratia alicui facta vſq̃ ad beneplacitum pape expirat mortuo papa. Secus ſi mandetur vſq̃ ad beneplacitum ſedis apoſtolice.

ulceptum. Vacatio per mortem ⁊ vacatio per renunciationem ſunt diuerſa. ⁊ vno expreſſo in litteris ad beneficia impetratis nõ venit reliquum. hoc di. Caſus. Ego a ſede apoſtolica impetraui litteras huius tenoris. puta: q̃ papa mãdabat archidiacono pictauenſi. vt ſi cantor illius eccleſie vellet ſuam cantoriam ſeu dignitatem reſignare ⁊ eidem renunciare q̃ archidiaconus ipſam renunciationẽ recipiret auctoritate apoſtolica. ⁊ poſtea dictã cantoriam mihi conferret: accidit q̃ idem cantor anteq̃ reſignaret dictam ſuam cantoriam mortuus eſt. Archidyaconus illã cantoriam mihi contulit auctoritate apoſtolica vtrum valeat talis collatio? Reſpõdet q̃ non. quia mandabatur archidiacono: vt illam mihi conferret. cum vacaret per reſignationem ⁊ non per mortem. Ponamus q̃ vacãte aliquo beneficio per reſignationem vel per aſſecutionem ſecũdi beneficij accedi ad apoſtolicam ſedem: ⁊ impetraui litteras per quas mandabatur mihi conferri tale beneficium ad preſens vacans per mortem talis. ⁊ tamen vacabat per reſignationem vel aſſecutionem alterius beneficij. poſtea alius accedit ad papam. ⁊ illud beneficium impetrauit. ⁊ expreſſit verum modum vacationis: querit quis noſtrum debet preferri? Reſpondet: q̃ iſte ſecũdus eſt potior: ideo eſt preferendus licet ſit poſterior. quia iſte littere gratie ad beneficia ſunt odioſe. ideo reſtringẽde ⁊ non ampliande. Nota primo principalem effectum huius. c. videlicet. q̃ vacatio per mortem: ⁊ per renunciationem: ſunt diuerſa. Ex quo infertur q̃ in conſtitutione odioſa appellatiõe vnius reliquũ non venit. quia in odioſis non fit extenſio de vno ad aliud. ſed verba debent ſtricte ⁊ proprie capi. Nota vlterius ⁊ fina

liter q̄ si quis impetrauit a papa beneficium vacans expresso falso modo vacationis non valet collatio. z hoc siue papa conferat siue mandet conferri nisi aliud exprimatur in litteris. puta quia papa mandauit. vt mihi conferretur beneficium vacās p mortē tal̄. vl' etiā quocūq; alio mō vacet

ratia. Licet ignorans beneficium sibi collatum in impetratione alterius de illo non fecerit mentionem valent littere. alterum tamen eliget. si de iure simul teneri nō possint. b.d. Presupponenda est pro intellectu huius. c. q̄ cum quis a sede apostolica impetrat beneficium vacans: impetrans debet facere mentionem de beneficio suo: quantumcūq; modico. immo etiam si impetret litteras vel expectatiuas ad beneficia a sede apostolica vel a legato pape: debet facere mentionem de beneficijs obtentis q̄ tumcumq; modicis: alias littere essent surreptitie. Secus esset. si quis impetraret beneficium ab ordinario. Casus. Ego constituí procuratorem meum ad acceptandum z accipiendum possessionem actualem z realem q̄rūcūq; beneficiorū. z affirmandum in forma communi. postea arripui iter rhomanum: mihi absenti fuit collatū aliquod beneficium: procurator meus acceptauit istud beneficium. z ego ista ignorabam. postea vacauit aliquod beneficium: illud beneficium impetraui a papa vel eius legato. in impetratione mea non feci mentionem de alio beneficio: vtrum valeat ista collatio beneficij mihi facta? Respondet ro. pon. q̄ sic. Sz vtrum potero tenere ista duo beneficia simul. Respondet q̄ non: si sint incompatibilia sed dabitur mihi electio vt eligam vnum vel aliud.

uamuis. Si restituatur quis ad gratiā q̄ sine alterius preiudicio intelligit restitutus. z ideo alteri ante restitutionem impetrandi preferri non debet. b.d. Presupponitur primo q̄ inter expectantes auctoritate apostolica habet locum illa regula. qui prior est tempore: potior est iure. vt si sint duo vel plures qui in eadem collatione habent similes gratias expectatiuas: tunc in beneficio quod primo vacabit: est preferendus ille qui prior est in data. Casus. hoc presupposito potest sic figurari. Papa mihi in ecclesia pictauensi fecit gratiam hoc anno. quia ipse mandauit canonicis ipsius ecclesie. vt me reciperent in fratrem z canonicum. z prebendam vacantē vel primo vacaturam mihi assignarēt cū clausula decreti irritātis. si canonici facerent in preiudicium mee gratie. tractu temporis accidit: q̄ papa reuocauit gratiam mihi factam. z anno sequenti fecit tibi in illa ecclesia similem gratiam. q̄ mandauit dictis canonicis vt te reciperēt in canonicum z prebendam primo vacaturam vl' vacantem cum appositōe decreti irritantis ita q̄ gratie nostre erant similes. accidit q̄ ego primus accessi ad papam: z petij. vt ip̄se dignaretur me restituere ad meam gratiam quam ip̄e reuocauerat quod fecit. post vacauit prebenda in ecclesia pictauensi. q̄ritur nunc: an prebenda debeatur mihi vl' tibi secundo attento q̄ mea gratia fuit reuocata. Respondet papa q̄ quando restituit aliquem ad gratiam reuocatam: hoc facit sine preiudicio alterius. ideo respondet ad questionem. q̄ licet sim primus habito respectu ad gratiam. non tamen sum primus habito respectu ad restitutionem ideo tu secundus in data gratie es mihi p̄ferendus. quia nos attendimus tempus restitutionis. z non tempus date gratie. z hoc verum nisi papa aliud diceret in restitutione videlicet q̄ me restituit ad datam z priozitatem temporis. z vult gratiaz meam valere perinde. ac si reuocata non fuisset etiam quo ad priozitatem temporis.

Nota primo ex textu iuncta glo. q̄ si ꝑ eadem collatione sunt plures expectantes habētes similes gratias: ille prefertur qui est prior in data. Et sic habet locum illa regula. qui prior est tempore. Secus si nō haberent similes gratias. quia aliqui habent aliquas prerogatiuas. puta. si papa mandet secundum in data preferri quibus cumq; nunc seruanda est voluntas pape. quia in istis spiritualibus papa habet plenam dispositionem. Nota secundo principalem effectum ad quez emanauit istud

c. videlicet q̄ cum papa aliquem restituit ad gratiam reuocatam non videtur in dubio velle preiudicare iuri alterius. z istud facit ad decisionem talis questionis vide/licet aliquis vasallus commisit felloniam contra regem. propter quod sua bona fūt confiscata pendente illo tempore princeps dat feuda alīs. tractu temporis iste qui commisit felloniam: restituitur per principem. vtrum restituatur ad bona sua confiscata. textus iste facit q̄ non. quia princeps videtur illum restituere sine preiudicio alterius. z hoc verum: si princeps simpliciter restituat. quia tunc non videtur remouere ius alteri quesitum

Ieo tempore In literis ad beneficia impetratis inspicitur tempus date respectu capacitatis illius. pro quo scribitur. vnde per illas beneficium curatum obtinere non poterit. quilicet maior illo tempore minor erat. hoc dicit. Presupponendum primo. q̄ quis non potest obtinere beneficium curatum: nisi attigerit. xxv. annum. Casus. Quidam ticius minor. xxv. annis. quia forte in. xviij anno a sede apostolica impetrauit litteras gratiosas ad episcopum pictauensem sub hac forma. Mandamus vt tali prouide/as de beneficio cum cura vel sine cura. si quod de presenti vacat. alioquin de proximo vacaturo: accidit q̄ anteq̄ vacaret aliquod beneficium: iste ticius effectus ē maior. quia peruenit ad. xxv. annum. z vacauit ecclesia parrochialis quam ticius petit sibi conferri virtute sue gratie Dixit episcopus q̄ istud beneficium curatum non comprehendebat sub sua gratia quia tempore impetratōnis ipse erat incapax ad obtinendum illud beneficium curatum Dixit ex aduerso impetrans. q̄ licet tempore impetratōnis esset incapax ad obtinendū illud beneficium curatum: tamen nunc ipse est capax vtrum bene dicat. Respondetur. pon. q̄ non. quia requiritur capacitas tempore impetrationis: z non sufficit capacitas tempore vacationis. sed vtrum vicietur beneficium sine cura per clausulam cum cura. puta quia papa mandauit vt episcopus tali ticio conferret beneficiū vacans vel proximo vacaturum cum cura vl̄ sine cura. vtrum per clausulam cū cura vicietur clausula sine cura. ita q̄ tota sua gratia sit viciata? Respondet q̄ nō. ideo si vacet aliquod beneficium non curatum: episcopus tenetur sibi illud conferre. et si episcopus nolit conferre: tunc impetrans habebit recursum ad suum executorem qui sibi conferet illud beneficium non curatum non obstāte recusatione episcopi: quia vtile per inutile non viciatur quando sunt separabilia. secus si essent inseparabilia.

Nota primo ex hoc textu iuncta glo. q̄ minor. xxv. annis non est idoneus ad obtinēdum beneficium curatum: tamen sufficit. q̄ compleuerit. xviij. z attigerit. xxv. annū vt dicitur in dicto. c. cum in cunctis. allegato. licet secus sit in episcopo. quia requiritur in episcopo q̄ cōpleuerit annus. xxx. z inceperit annum. xxxi. Que etas requiratur in quolibet ordinato tractat panor. in. c. super inordinata. de preben. in an.

Nota vlterius illud ad quod allegatur istud. c. q̄ respectu illius p quo scribitur attenditur tempus date litterarum z non tēpus vacationis. z iste est principalis effectus huius. c. z ratio huius potest assignari. quia littere fuerūt nulle respectu illius incapacitat̄. ergo tractu temporis nō cōualescūt. Nota finaliter q̄ littere ad beneficia possunt pro parte valere z p pte nō valere. vt in casu huius. c. Nam si minori. xxv. annis facta fuerit gratia respectu beneficii curati littere non valent. z tamen respectu aliorum beneficiorum valent. z sic vtile per inutile non viciatur

Ipropter Casus scōz veriorem intellectum. Papa fecit episcopo pictauensi gratiam. videlicet pro exoneratōne z solutione suorum debitorum sibi indulsit. vt fructus primi anni omnium beneficiorum vacantium in sua dioceſi perciperet vsq̄ ad quinquennium. In ipsa dioceſi pictauensi erant aliqua beneficia: que habebant hoc onus: q̄ redditus primi anni erant deputati alicui hospitali vel fabrice: vacauit tale beneficium: queritur

tunc: quis habebit redditus primi anni? an episcopus vel fabrica? & vtrum ista gratia faciat preiudicium fabrice. Respondet roma. ponti. q̄ per talem gratiam non fit preiudicium fabrice. quo minus perdat fructus vnius anni: tamen episcopus habebit fructus primi anni. & non fabrica. ꝫ fabrica habebit fructus secundi anni. et institutus in beneficio: habebit fructus tercij anni, & sic fiet sine preiudicio fabrice Et ratio est: quia alias ista gratia esset inutilis ipsi episcopo. puta si illud beneficium solum vacaret in quinquennio: tunc si episcopus perciperet solum fructus secūdi anni: gratia sua esset sibi inutilis. quia gratia sua secundo anno esset expirata. Et istud verum q̄ dabuntur fructus episcopo vel fabrice deductis oneribus ipsius beneficij: videlicet q̄ institutus accipiat moderate aliquam porcionem proseruiendo in diuinis: & residuum dabitur episcopo vel fabrice. Nota primo ex isto. c. q̄ episcopus non potest retinere fructus beneficiū vacantis si cōtingat vacare tempore messium: sed illos fructus tenetur reseruare futuro successori. quem instituit. quia alias frustra impetraret priuilegium vt perciperet fructus primi anni beneficiorum vacantium in sua dioceſi: quia frustra precibus implloratur quod alicui incommuni ꝓceditur. l. vnica. de thesauris. li. x. C. Nota principalem effectum huius ca. videlicet q̄ si episcopo mole debitorum grauato fuerit facta gratia q̄ ipe perciperet redditus primi anni beneficiorum vacantium in sua dioceſi. si tales fructus primi ānī antea erāt assignati fabrice vel alicui persone per gratiam episcopi nō preiudicatur fabrice vel persone singulari etiam si papa dixerit in gratia episcopi nō obstantibus priuilegijs vel consuetudinibus. ꝫ debet fieri interpretatio: quia episcopus habebit redditus primi anni. fabrica autez vel ꝑsona singularis habebit redditus secundi anni: & instituti habebunt redditus annorum sequentium: licz aliqui dicant. q̄ fabrica haberet fructus primi anni. & episcopus secundi. & instituti annorum sequentium.

Statutum Principis huius. c. legitur vsq̄ ad. §. cum vero eiusdem. Et hoc habet in effectu delegationis apostolice. vel etiam legatorum sedis apostolice sunt capaces soli obtinentes dignitates vel personatum: vel canonicatum in ecclesia cathedrali. hoc dicit. Casus sic figuratur. Pretendebam ticium debitorem meum in aliqua pecunie summa. & quia habebam ordinarium loci certa ratione suspectum: nolui ipsum coram ordinario cōuenire. sed a sede apostolica impetraui causam delegari canonico ecclesie beate marie maioris pictauis vel canonico ecclesie beati hilarij maioris. vl' simplici sacerdoti qui nō habebat dignitatem ecclesiasticam. nec personatum nec canonicatum ecclesie cathedralis. Presentaui litteras meas delagato. qui ticium meum debitorem ad presentiam suam fecit citari qui in die citationis comparuit. cui obtuli libellum meū. Qui reus excipiendo proposuit. q̄ non tenebatur litigare coram ipso delegato propter incapacitatem persone. quia causa sede apostolica non possunt committi alicui nisi personis existentibus in dignitate vel personatu. vel nisi sint canonici ecclesie cathedralis. & sic q̄ virtute litterarum delegatus iste nō recepit potestatem. queritur an bñ dicat. Respondet ro. pon. q̄ sic: & hoc verū nisi papa hoc faceret ex certa scientia. videlicet committendo alicui cuius nō sit in dignitate vel personatu. vel cuius non habeat canonicatum ecclesie cathedralis. Sāctissime pater queritur vtrum habētes dignitatem vel personatum vel cononicatū ecclesie cathedralis possint cognoscere in oi loco de causis sibi a sede apostolica cōmissis. Dicit ro. pon. q̄ non. immo tales delegati: vel ipsorum subdelegati debent de causis sibi commissis cognoscere in ciuitatib⁹ & alijs locis insignib⁹ in quib⁹ possit haberi copia peritorum. Nota primo ex. c. isto q̄ cū statutū positiuū tractu tpis incipit esse damnosum propter varietatez morum hominum non debet reprehensibile iudicari. quia scōm varietatem temporum statuta variantur humana. Nota

vlterius que persone sunt capaces apostolice iurisdictionis seu delegationis apostolice quia solum ille persone que sunt constitute in dignitate vel personatu vel que obtinent canonicatum in ecclesia cathedrali. sed quomodo cognoscemus: q̄ aliquis habeat personatum vel dignitatem. declarat panor. in. c. de multa. supra de p̄ben. vbi dicit. q̄ recurrendum est ad consuetudinem. vt si sit consuetudo: q̄ talis habeat preeminentiam z iurisdictionem: dicitur habere dignitatem. Si autem sit consuetudo q̄ talis habeat preeminentiā in ecclesia. z non iurisdictionem: tunc dicitur habere personatum z non dignitatem. Nota insuper q̄ canonicus ecclesie collegiate quantumcumq; illa ecclesia sit notabilis non est capax apostolice iurisdictionis. z sic est correctum. c. presenti. quod hodie non habemus. de quo fit mētio in p̄ncipio huius c. Et q̄q; canonici ecclesie kathedralis possint eē delegati ad vnam vl̄ plures causas. non tamen possunt esse delegati quoad conseruatores. Nota q̄ delegati a sede apostolica non possunt pro libito sue voluntatis cognoscere de causis sibi delegatis in quocumq; loco: sed debēt causas examinare in ciuitatibus populosis vel alijs locis insignib⁹. vt sit copia pitorum. z si alibi cognoscerent processus: nō valeret. vt in fine huius c. vbi ponitur clausula que irritat facta contra istam constitutionem

c Um vero. Iste. §. legitur breuitatis gratia vsq; ad. §. insuper. z hoc habet Cum actor z reus sunt eiusdem ciuitatis: vel dioceſis extra ipam ciuitatem vel diocesim non est causa delegande nisi cuz iusta causa quo casu potest cōmitti extra diocesim dummodo locus non distet a fine dioceſis vltra vnam dietam. Et si actor z reus non sunt eiusdem dioceſis z actor nō velit impetrare in dioceſi rei potest impetrare in alio loco. dum tamen locus ille nō distet a fine dioceſis rei vltra vnam dietā. Item delegatus deputatus ad cognoscendum in certo loco: non potest causam alibi audire nisi de consensu partiuz. Casus

Pretendebam ticium debitorem meum in aliqua pecunie summa. eo q̄ habebam iudicem ordinarium mihi suspectum corazipo nolui eum cōuenire: sed impetraui delegatum a sede apostolica. queritur vtruz possum impetrare in quocumq; loco. Respondet ro. pon. cum distinctione. q̄ aut ipsi actor z reus sunt eiusdem ciuitatis vl̄ dioceſis. z tunc debet impetrari delegatus in ipsa dioceſi nisi impetrarē iudicem delegatum contra episcopum vel. c. ecclesie cathedralis vel vniuersitatez qui habent iurisdictionem in tota dioceſi: quia tūc potero impetrare extra dioceſiz: sed debeo impetrare in dioceſi vicina que non distet a fine dioceſis rei vltra vnam dietaz. Si autem actor z reus sint diuersarum dioceſiū tunc debeo impetrare delegatum in dioceſi rei nisi habeam homines illius dioceſis suspectos. quia forte reus est magnus dominus in illa dioceſi. z gentes illius dioceſ vellēt sibi fauere. Sz q̄d sciſſime ponam⁹ retento eoꝺ themate q̄ a vob ipetraui contra ticiū iudicem delegatum. cui mandatum fuit: vt causam examinaret i tali dioceſi. an possit delegatus causam examinare extra illum locum. Respōdet ro. pon. q̄ sic de consensu partium. Sed ponamus q̄ delegatus vult delegare vices suas aliquibus non est dubium q̄ potest sed quibus personis poterit. Respondet q̄ personis de quibus dictum est supra: z non alijs. Nota primo in quo loco est impetrandus delegatus quando actor et reus sunt eiusdem dioceſis quoniam ēim petrandus in dioceſi z non extra dioceſiz nisi cum causa. videlicet si impetretur delegatus contra episcopum vel capitulum ecclesie cathedralis qui habent iurisdictionem in tota dioceſi. Nota q̄ si actor z reus sint diuersarum dioceſiuz actor debet impetrare delegatum in dioceſi rei nisi homines illius dioceſis habeat suspectos.

Nota vltertus q̄ quis non potest trahi vltra vnam dietam a fine sue dioceſis. fallit in curijs priuilegiorum regalium apostolicorum vniuersitatum. z hoc quādo in priuilegijs vniuersitat' apponit illa clausula q̄ conseruatores priuilegioz possint co/

gnoſcere de quibuſcumq; perſonis: cuiuſcumq; prouincie vel dioceſis . Nota q; delegat⁹ a ſede apoſtolica non poteſt cauſam alibi audire. nec per ſe nec per aliuz cꝫ in loco ſibi ꝓmiſſo. No. q; ſubdelegat⁹ a ſe de apo. non poteſt ſubdelegare nec committere vices ſuas niſi perſonis habētib⁹ qualitates. de quibus dictum eſt ſup̄ . tamen delegatus poteſt alicui nō canonico committere examinationem z receptionez teſtium/tamen totā cauſam nō poſſet ſubdelegare

Nluper Jſte. §. legitur vſq; ad. §. aſſeſſorem. i z hoc habet delegatus a ſede apo. nō debet a partibus aliquid recipere exceptis eſculentis z poculētꝫ liberaliter oblatis z hoc niſi proficiſcatur extra ſuum domicilium. quo caſu licite recipit expenſas. h. d. Caſus ſic figuratur. dictū fuit ſupra in principio huius. c. q; cauſe a ſede ap̄lica ñ delegant niſi perſonis exiſtentibus in dignitate vel perſonatu obtinentibus canonicatum eccleſie cathedralis . z q; illi ſunt capaces iuriſdictionis apoſtolice z non alij. Sed queritur vtꝫ dicti cōſtituti in dignitate ꝓ laboribus ſuis z onerib⁹ que ſuſtinent in examīe cauſe ſibi delegate poſſint licite a partibus exigere ſalarium. Reſponder q; non: niſi eſculentū z poculentū quod poſſit in pauco tēpore conſumi. Sz q̄d ſanctiſſime pater. numquid p̄nt recipere expenſas factas Reſpondet q; ſi faciant expenſas non ſolitas ꝓ examine teſtiuz vel alia iuſta cauſa. quia proficiſcūtur extra domum: tunc licite p̄nt aſſumere z petere expenſas moderatas. Et ſi partes litigantes ſint pauperes: ip̄e delegatus debet proficiſci extra domū ſuis proprijs expenſis . Nota ter. habendas. ſi teſtes ſint in loco propinquo. ita q; poteſt teſtes examinare ad domū ſuam: non debet delegatus aliquid accipere Nota primo exiſto. §. q; delegatus a ſede ap̄lica. nō p̄t licite aliquod munus vel aliquid aliud a partibus accipere niſi poculentum z eſculentū. Et hoc intelligitur de delegatis habentib⁹ ſtipendia ſufficientia ad victum. quia ſi eēnt aliq̄ dignitates tenues: p̄nt licite expenſas petere a partibus vt per panor. in. c. nō ſoluz de vita z honeſta. cleꝛ. in an immo etiam licite exigit qui non habet ſtipendia eccleſiaſticavnde poſſit ſuſtētari. vt tenet hic do. de ſan gemi. Nota vlterius q; delegatus sc̄h habundat redditibus: ſi proficiſcatur extra domum pro cauſa licite recipit expenſas. Sed queritur quas expenſas recipiet ipſe delegatus. Dicendum q; non recipiet integras expenſas / ſed ſolum illas expenſas quas in domo ſua non erat cōſuetus expendere . Nota q; cum delegatus pro cauſa extra domum proficiſcitur: expē ſe ſunt ſibi faciende communiter tam ab actore cꝫ a reo. quia ex quo agit cōmune negocium: illud cōmunibus expenſis debet expediri. Nota q; cum dilegatus exit extra domum pro cauſa z litigātes ſūt pauperes: nihil debz delegatus exigere pro ſuis expenſis. ſed debet proficiſci expēſis ſuis. quia redditus eccleſiaſtici ſunt deputati partibus pro iuſticia miniſtranda. ſicut etiam regibus z imperatoribus ſunt deputata tributa pro iuſticia miniſtranda

Aſſeſſorem autem

a Delegatus a ſede apoſtolica nō debet aſſumere aſſeſſores vel conſiliarios niſi cauſa hoc requirat. h. primo. Jtez delegatus a ſede ap̄lica debet cauere ne notarius cauſe indebitas exactōnes occaſione ſui officij faciat. hoc ſecundo. Jtem notarius vel iudex qui aliquid exigit a partib⁹: tenetur illud reſtituere: nec partes poſſunt ei donare. h. tercio. Jtem delegatus non debet aliquos ad preſentiam vocare pro teſtimonio ferendo . niſi cauſa ħ requirat. z poteſt cogere partes. vt deponant expenſas quas teſtes ſunt facturi. h. quarto. Jtem facta contra hanc conſtitutionem ſūt ipſo iure nulla z irrita. h. d. vſq; ad finem c. Preſupponendum eſt pro intellectu iuſtius. §. qui dicantur aſſeſſores . vnde aſſeſſores z conſiliarij idem ſunt ſcōm do. egidium de ſoſtanis in ſuo libello de ordine iudiciario. Nam quando iudex ordinarius vel delegatus reperit in cauſa aliq̄ dubia. ad que dubia decidenda putat ſe inſufficientē: debet dicere ptibus. ecce regio

plura dubia in causa vestra. z intendo sup bis habere consilium. si habeatis consilia rios suspectos nomietis ne communicez eis dubia. tunc partes notabunt aduoca tos suspectos si habeant aliquos suspe/ ctos. Hoc facto iudex assumet vnū vel du os de nō suspectis. z eis cōmunicabit du/ bia. z isti appellātur assessores siue ꝯsiliarij z isti p consilio licite possunt recipe salari/ um a partibus. Casus. Dictū fuit supᵖ in §ᵖcedenti. q delegati a sede aplica nō de/ bent aliquid recipe a partibus: nisi esculē/ tum z poculentū quod possit consumi in paucos dies. z hoc nisi proficiscant extra domū: Sed queritᵏ. vtrū de legatis indisti cte sit pmissum assumere assessores siue cō siliarios. posito q ipi delegati sint suffici/ entes ad decidendum dubia. Dicit q nō. nisi necessitas exigat. ideo si delegatus sit negligens. quia dixit: q non vult studere. ideo quia non recipit aliquid a partibus: hoc non debet facere. quia si sit sufficiens non debet in grauamen partium assume/ re assessores z consiliarios qui salarizabū tur a ptibus. Sed si fecit quod in se est: et comperit se non sufficientem: debet aduo care assessores siue consiliarios qui recipi ant salarium a partibus. Sanctissime pa ter dixistis qualiter delegati debent se ha bere circa assumendos assessores. sed vel/ lem informari. qualiter se debeant habere circa notarios causarum. Respondet. q delegati idem de ordinarijs debent atten dere. ne notarū recipiant salarium immo deratum. z si vellent exigere a partibᵍ mag num salarium iudex debet facere eos con/ tentari moderato salario. Item statuit ne delegatus consequatur salarium siue lu/ crum habita conuentione inter ipm z no tarios vel assessores vt iudex consequatur partez lucria notario vel assessore. quia in aliquibus curijs ista practicantur maxi me in curijs ecclesiast. q iudex nō consue uit ferre aliquam sententiam: nisi prᵒ ha bito consilio cum peritis. quod est contra istud. c. z aliqui iudices diuidebant salari uz inter ipos z notarios vl' assessores hoc non debet fieri. immo iudex debet abstine re ab omni lucro. Sed ponamᵍ q iudex vel notarius fecit contrarium: numquid tenentur ad restitutionem. Respondet q sic z partes non possunt eis donare. Sed vellem informari a sanctitate vestra quali ter delegati se debeant habere circa testes. Respondet q non debent aduocare ad se aliquos testes nisi necessitas exigat vel cō ditio z status cause requirat. z tunc faciāt delegati consignare expensas a partibus: tam in eundo q̄ redeundo. z hoc verum si ipsi testes vocentur ex longinquis parti/ bus. postea in fine dicit ro. pon. q decla/ rat irritum z inane quod fit contra istud c. vnde clausula irritans quicquid. zē. re/ fertur ad omnia capitula istius constituti onis. rectus conscientie. quia statur cōsci/ entie delegati vtrum sit sufficiens ad deci denda dubia in causa vel insufficiens. z si dicat se insufficientem cum sit sufficiens ꝯ edificat ad gehennam z peccat mortaliter

Nota primo q iudex non debet habe/ re consilium peritorum expensis partium nisi necessitas id requirat. videlicet quan do cognoscit se non esse sufficiētem ad cau sam decidendam. Nota vlterius q con/ siliarius vel assessor potest recusari vt su/ spectus licet non habeat iurisdictionem: quia consiliarius posset inducere iudicez ad iudicandum pro parte aduersa. Sed qualiter consiliarij debent impendere cō/ consilium dicit do. Egi. de so. q non te/ nentur fortificare consilium aliquibᵍ rati onibus. sed sufficit q dicant. videtur mi/ bi sic de iure faciendum. nec tenentur alle gare iura. tñ opiniones doctorum nō fiūt probabiles nisi quatinus fortificantur ra tionibus. verūtamen cōsiliarij nō tenent allegare rōnes z eoꝝ ꝯsilia cōsueuerūt scri bi apud acta. Nota vlterius q notariᵘˢ debet recipere salarium moderatum a par tibus. z in pluribus curijs ētaxatum. sed si non sit taxatum: potest iudex illud limi tare. Nota q partes pñt repetere salariuz datum iudici etiā si fuerit sponte oblatum nec ptes pñt sibi iudici donare. Nota q te stes non sunt vocandi ad presentiam iudi cis nisi status cause requirat. quia quan/ do quis vult producere testes super princi pali: reqrit q lis fuerit cōtestata inratū de

de calumnia. ⁊ q captatus ſit termin⁹ ad p̄bandū. ⁊ iāq; poꝛrexerit intentionē ſuaꝫ id eſt articulos p̄batiuos. ſuper quib⁹ petit ſuos teſtes examinari. qui articuli i iure vocantur. quia dicti articuli ſic incipiũt. Intendit talis. ⁊c. Nota q teſtis vocatus ad iudicium pro teſtimonio ferendo: non tenetur venire ad iudicium · imo nec tenetur ponere pedem extra domum ſuaꝫ: niſi p̄ius receperit expẽſas quas eſt facturus tam eundo ⁊ ſtando: q̄ redeũdo. vt tenet Ly. in l. quoniam. C. de teſti.

Nota q iudex debet obſeruare omnia contenta in hac cõſtitutõne. ⁊ ſi ſecus fecerit: tũc facta cõtra ſunt ip̄o iure nulla. etiaꝫ ſine ope exceptionis.

Ibi qui. Jſtud. c. emanauit ad declaratõeꝫ t c. capitulũ ſancte crucis. e. ti. i. an. vbi queritur vtrũ in reſcriptis ad beneficia inſpiciat tempus date. vel tẽpus p̄ſentatiõnis facte ip̄i collatori. vt cũ ſint in eadẽ collatõe duo expectantes qui habent gratias ſimiles. certũ eſt: q qui poꝛ eſt tpe potior eſt iure. ibi eſt queſtio qualiter attendatur illa p̄ioritas. vtrum reſpectu temporis date. vel reſpectu temporis p̄ſentationis. Jn iſto. c. decidit iſta dubitatio. Lanſus. Ego a ſede apoſtolica impetraui litteras expectatiuas in eccleſia pictauenſi. nã papa mandabat canonicis eccleſie pictauenſis. vt me reciperent in fratrem ⁊ canonicum. ⁊ p̄bendaꝫ mihi cõferrent: ſi qua vacaret. alioquin primo vacaturaꝫ. dato mihi executoꝛe: qui in defectu canonicoꝝ reciperet me in fratrem ⁊ canonicum: ⁊ p̄bendam conferret. Facta impetratõne nõ p̄ſentaui litteras meas canonicis. poſtea papa fecit tibi eandem gratiam in dicta eccleſia pictauenſi cum clauſula iſta: nõ obſtante: q p̄ro alijs ſcripſerimus. p̄ſentaui iſti litteras tuas cap̄lo. ⁊ capitulum recepit te in fratrem ⁊ canonicum. ⁊ ſic es prior in p̄ſentatione. ⁊ ego in impetratione. tandeꝫ vacauit quedam p̄benda anteq̄ eſſet tibi collata p̄ſentaui litteras meas. ⁊ petij: vt mihi conferrent p̄bendam. tu vero qui eras prior in impetratione petebas tibi illam conferri: dubitat quis noſtrum ſit prioꝛ. ⁊ per conſequens: cui debeatur dicta p̄benda. Reſpondet q ex quo tempoꝛe p̄ſentationis mearum litterarum non erat collata p̄benda licet ſim poſterioꝛ in p̄ſentatione. tamen ſum potioꝛ in p̄benda. Et ideo ſum tibi p̄ferendus. quia ſum prioꝛ in data. Quid ſi p̄ſentaui litteras meas poſt vacationem: numquid erit idem ? videlicet vt mihi debeatur p̄benda qui ſuꝫ prioꝛ in data. Reſpondet q ſic. ſi executoꝛ meus iamq; proceſſerat in p̄ceſſu. quia inhibuerat canonicis. ne illam p̄bendam tibi conferrent. vel alias per p̄ceſſum executoꝛis p̄benda fuerat mihi affecta: tunc debetur mihi qui ſum prioꝛ in data ⁊ non tibi. ſed quid: ſi anteq̄ executoꝛ meus feciſſꝫ proceſſum vel anteq̄ p̄ſentaſſem litteras meas canonicis vacauit p̄benda. ⁊ fuit iamq; tibi collata: vtrum mihi debeatur ⁊ ſit mihi affecta. Reſpondet ro. pon. q ſi in gratia mea fuit appoſitum decretum irritans videlicet decernentes irritum ⁊ inane quicquid in p̄iudicium gratie noſtre feceritis. ⁊ per quod poſſet effectus noſtre gratie impediri. ⁊c. tunc p̄benda eſt mihi affecta. q collatio alteri facta non valebit. Nota primo ex iſto. c. q papa poteſt dare ius ad beneficia vacatura. ita q promiſſio afficiat beneficium: ⁊ liget manus collatoꝛis. Jſtud tamen fuit prohibitum in conſilio baſilien̄. quod appellatur pragmatica ſanctio. Et fuit dictum vt papa non daret expectatiuam: niſi ſcõm tenoꝛem. c. mandatum. eo. ti. in an. videlicet q papa ſemel in vita det illam expectatiuã in qualibet eccleſia: ⁊ apud vulgares vocatur vng. mandat. quia fundatur in dicto. c. mandatum. ſed papa illo modo nõ vult concedere expectatiuas: quia tunc approbaret pragmaticam ſanctionem. Nota q in reſcriptis impetratis ad beneficia reſpectu p̄ioritatis ⁊ poſterioritatis attenditur tempus date ⁊ non tempus p̄ſentationis. Nota magis ſpecifice: q ſi papa duobus in eadem eccleſia ſimilem gratiaꝫ fecerit primus eſt p̄ferendus. licet ſecundus eum p̄euenerit in p̄ſentatione ⁊ recepti one. ⁊ hoc verũ dummodo p̄bẽda nõ eẽtiã ſcõo collata. q tũc ſcõo deberẽ ⁊ nõ

prio nisi in lris primi impetrātis fuerit apposita decretū irritās. qz tūc afficit canonicos etiam ignorantes

Iprote. Si prio sub conditione videri mādat. z secūdo pure ipetrās priusq; veniat conditio: canonicatū obtineat ī assecutōe pbēde prio pfert. h. d. Presuppōit prio effectū cōditōis vcz qz cōditio suspendit actū sub ea celebratū vsq; in euētū cōditōis. z tūc cōditione aduenīte incipit actus valere. nec trahit retro a tpe conditionis: licz sec⁹ sit ī ratihabitione q̄ trahit retro. l. licet. C. de iudi. l. penul. aut fi. C. ad macedo. Et in regula iuris ratihabitio. zc Casus. Papa mādauit alicui executori vt ipe videret mihi de canonicatu eccie pctaueñ: z etiā de pbēda si q̄ vacaret: alioq̄n de prio vacatura cū ista clausula. si capl'iz epi⁹ sens⁹ ad ℔ accessisz. postea obtinuisti a sede apostolica gratiam. per quam mādabatur vt tibi prouideretur de prebenda si qua vacaret. alias de prebenda proxime vacatura. ante q̄z accederet ⁹sensus capituli z episcopi fuisti receptus. postea obtinui ⁹sensū capl'iz epi. z sil'r fui recept⁹. sz p⁹ tuā receptōz postea vacauit pbēda. q̄rit q̄s nr̄z erit potio? Rñdet ro. pō. q̄ tu es potior. qz licet impetrauī prio grām tū re vera nō fuz prior in impetratōe. qz fuit mihi facta gra sub ⁹ditōe q̄ nō trahit effectū retro. qz impetratio mea erat conditionalis: z iamq; fueras receptus ante euentum conditionis. ideo tu es potior. z p ⁹sequens pbenda tibi debetur z non mihi Nota primo q̄ papa non solum potest facere gratiam puram sine conditione. sed etiaz potest facere gratiam condicionalem. vide licet vt prouideatur alicui de beneficio: si conditio talis eueniat. z effectus gratie suspenditur vsq; in euentum conditionis Et si pendente ꝯconditione alius impetret gratiam. z postea conditio euenerit: secundus prefertur. quia primus non censetur impetrasse gratiam: nisi demum conditione aduenīte. ideo secūdo impetranti debēt prebenda z nō primo.

Uobus. Si ex duobus impetrantibus sub sil'i puisiōe non apparet quis primo impetrauit si papa alteri' contulerit canonicatum ille prefertur alteri etiam prius presentato. h. d. Casus. Vidimus supra in duobus. c. precedentib⁹. q̄ si sint duo ꝯvel plures expectantes in eadem eccle sia qui habēt similes gratias: ita q̄ ī vna gratia non sunt prerogatiue magis q̄z in alia q̄ habet locum illa regula. qui prior ē tempore ꝯpotior est iure. Sed ponamus: q̄ gratie sunt eiusdem date: nūc vacat prebenda: queritur cui debetur? Respondet cum distinctione. quia vel papa vni isto rum contulit solum ius canonie z mandauit: vt de facto installaretur. z prebenda sibi conferretur. alteri autem non contulit ius canonie sed mandauit canonicis vt sibi conferrent canonicatum: ita q̄ iste non receperat canonicatum a papa: sed erat recepturus a canonicis. tunc alter qui recepit canonicatum a papa est preferēdus isti z hoc verū: nisi aliud constarer q̄ vna expectatiua esset prior altera licet sint eiusdem date. puta. si vna expectatiua dicatur data rhome hora tercia. z ī alia dicitur data rhome hora vesperorum. tunc si constaret de prioritate impetrationis 'certe' prior esset preferendus. Sed quid ponamus q̄ papa contulit ambobus ius canonie: vel neutri contulit canonicatuz. queritur quis est preferendus? Respondet q̄ ille: qui primo presentauerit litteras: est alteri preferendus. Sed quid erit: si simul presentauerunt litteras suas? Respondet q̄ est in optione canonicorum eligere quem voluerint. z ponamus q̄ canonici vnum elegerunt. z sibi contulerunt prebendam. quid de alio: vtrum sua gratia erit vacua: z sine effectu? Respondet q̄ sic: nisi aliud dicatur in gratia. quia fuit apposita clausula: nō obstante q̄ pro aliis scripserimus z papa intēdit prouidere ambobus: quia in dubiis papa non videtur grauare vnaz eccle siam pluribus gratijs. immo si scripserit pro vno: alie gratie censentur surreptitie. c. mandatum. eo. ti. in an. quia ius cōmune presumit. q̄ si papa fuisset informatus q̄ talem ecclesiam grauasset vna gratia illam non grauasset alia gratia: nisi apposuerit clausulam. non obstante q̄ pro aliis scripserimus.

d

Via per ābicioſaz

q Oēs indugētie cōceſſe a bonifa. vl' ſuis p̄deceſſoꝛib⁹ clericꝭ de p̄cipiē/dis ꝓpetuo fructib⁹ ſuoꝝ bñficioꝝ ī abſen tia ſunt reuocate. Iſtō c. eſt modice vtili/tatis. q; ſolū ponit reuocationē gr̄aꝝ: que fuerant facte a bonifacio. Caſus Nōnulli a ſeō apo. impetrauer̄t diſpēſatōez vt q̄ꝺiu eēnt in ſcolis nō tenerētur ad reſidētiā faci endā ī ſuis beneficijs. nec tenerent̄ peter̄ licētiā a ſuo dioceſano: ſed accipent fructūs ſuoꝝ bñficioꝝ: etiā p̄bē. exceptis quotidi/anis diſtributōibus. Alij clerici impetra/uerūt diſpēſatōes q̄ erāt cauſa magne va/gationis. z inducebāt clericos ad vagabū dū. z plures erāt vagabūdi z diſſoluti. vñ papa reuocauit illas diſpēſatōes q̄ induce bāt materiā vagādi z diſſolutōis. z iſtō. c. ſeruit in glo. pe. in ꝓhemio decretaliuꝫ ad docēdū q̄ qñ alīq̄ diſpēſatio ſiue gr̄a p̄ebꝫ materiam diſſolutōis vel eſt occaſio mali ſuperioꝛ debet illā reuocare: tñ nō potuit ius commune

De conſuetudine

Uiſum eſt ſup̄ti. p̄tio de iure ſcr̄pto. vi/delicet de reſcrip. z cōſti. nūc videdū eſt de iure non ſcripto ſcz de conſuetudine

Onſuetudinem.

c ſine diſpēſatōe ap'lica nō pōt q̄s ob tinere ī eadē eccleſia dnas dignitates ꝓ/ſonatus vel officia: vel vnam dignitatem et officium. vel ꝓſonatū z officium vel digni tatē z ꝓſonatū. nec valet cōſuetudo q̄ſtocū q̄ tpe obſeruata fuerit. h. d. Querit̄ ꝓ intel lectu h⁹. c. q̄d ſit dignitas. q̄d ſit ꝓſonatus quid ſit officium? Uñ ſciēdū q̄ iura nr̄a a liq̄ vtūtur iſtis vocabl'is ꝓmiſcue. vt i. c. cū accelſiſſent. de cōſti. in an. vbi ꝓmiceria tus in p̄ici. bui⁹. c. appellat̄ dignitas. z in medio. c. vocat̄ ꝓſonatus. ī fine vero. c. ap pellat̄ officiū. tñ ꝓpie iſta tria dignitas. ꝓ/ſonatus z officiū dr̄ñt. nam dignitatē ꝓpie dicitur q̄s habere q̄ habet adminiſtratōnē z cū hoc habet iuriſdictionem. ſicut abbas qui habet adminiſtrationem reruꝫ ſui mo naſterij. c. edoceri. s. de reſcp. in an z habz iuriſdcōnem in monachos. vt in. c. q̄ſto. s de offi. ordi. Itē epūs p̄ioꝛ cōuētualis itē ille q̄ p̄eſt alicui coꝛpi q̄ habet iuriſdcōnē ī perſonas illius coꝛporis. vt in. l. fi. C. de iuriſdi: om. in. Sz ꝓſonatū dicit̄ is habē q̄ in eccleſia habet aliquā p̄eeminentiam: non tñ habet iuriſdcōnem ſicut ille q̄ in ec cleſia in capl'oꝛ alijs honoꝛibus p̄cedit ca nonicos: Officiuꝫ vero dicit̄ q̄s habere q̄ ſine iuriſdcōe z ſine p̄eeminētia hz admi/niſtrationē rerū eccleſiaſticaꝝ: ſicut ē ſacri/ſta. Caſus Ponam⁹ q̄ in eccleſia pictauen a. xx. xxx. xl. l. lx. annis fuit obſeruatū q̄ idē obtinebat decanatū. archidiaconatū. z cā toꝛiā illi⁹ eccl'ie: z ſic duas dignitates. vl' fu it obſeruatū longo tempoꝛe q̄ idem obti/nebat dignitatem z perſonatū. vel idē obti nebat vnū ꝓſonatū z vnā dignitatem fortę cū diſpenſatōe ep̄i: ſz abſq̄ diſpēſatōe ap'li ce ſedis. z fuit p̄ tātū tēpus obſeruatū. q̄ō initio non extat memoꝛia. vtrū valeat taliſ cōſuetudo q̄ q̄s poſſit tenere duas digni/tates vel ꝓſonat⁹ abſq̄ diſpēſatōe pape vel etiā ſe defenderē ī foꝛo cōtentioſo. Rñdet ro. pō. q̄ q̄ſtocūq̄ tpe fuerit illa cōſuetudo obſeruata: q̄ dicit̄ potius coꝛruptela q̄ cō ſuetudo: nō pōt q̄s tenere duas dignitateſ vel duos ꝓſonatus in eadē eccleſia vel di/gnitatē z officiū. tñ valeret cōſuetudo vt q̄ſ teneat dignitatē z canonicatū cū p̄bēda. eti am ep̄s poſſet diſpēſare vt q̄s teneret vnā dignitatē z canonicatū cū p̄bēda. Nota p̄/mo p̄cipalem effectū. videlicet q̄ nō valet cōſuetudo. vt q̄s teneat in eadē eccleſia du ad dignitates vel ꝓſonatus vel dignitatē z ꝓſonatū. vel ꝓſonatuꝫ z officiū. Nota q̄ as hoc q̄ valeat cōſuetudo req̄rit̄ q̄ ſit rō/nabilis ſicut ei in lege ſcripta requirit̄ ratō nabilitas. c. erit ātē lec. iij. di. ita ſimiliter ī. l. nō ſcripta req̄rit̄ rōnabilitaſ. cōſuetudo ātq̄ q̄s obtineat ī eadē eccl'a plures digni tates vel plures ꝓſonat⁹ nō ē rōnabilis q̄ eſt inductiua multoꝝ maloꝝ. nā p̄tio fun datur in cupiditate. Itē ꝓſtat materiā va/gādi. Itē diminuit cultum diuinū. q̄ q̄ſto ſunt plures in eadē tanto augmētat̄ cult⁹ diuinus. Nota illō ad q̄ō alleg. iſtud. c. q̄ iuramētū nō debet eē vinculū iniquitatis. i. nō debz obligare aliquē ad obſeruāduꝫ iniquitatē: z ſi q̄s iuraret obſeruare dānā tā cōſuetudinē iurarꝫ peccare. vñ dicit glo

z bene q̄ si quis in sua receptiõe iuret simpliciter obseruare consuetudies illi⁹ eccie in q̄ recipit iuramẽtũ suũ ñ se extẽdit ad cõsuetudines irrationabiles Sed solum ad cõsuetudies rationables. z si iuraret noia tim obseruare talẽ ꝓsuetudiem q̄ ẽ irrõnabilis: iuramẽtũ suũ nõ est obligatoriũ. i. nõ restriugit eũ ad obseruãdũ cõtenta in suo iuramento. licet ipse iurans peccet temere iurãdo. Nota q̄ quis in eadẽ eccia non debet obtinere duas dignitates vl duos psonatus. vel dignitatẽ z psonatũ. nec etiaz in diuersis ecclesijs. z hoc vez sine apo. di spẽ. qz cũ dispẽsa. pt. sz vtz virtute dispẽsatõis apo. vt ꝺs possit obtiere duas dignitas. vl duos pso. posito q̄ nõ fiat mentio q̄ sint i eadẽ eccia possit obtiere du. dig. i eaõ eccia. Docto. formãt istã qõnẽ in. c. de mlta. ſ. de pbẽ. z ꝯcludũt q̄ ꝺs nõ pt obtiere duas dignitates i eadẽ eccia nisi i dispẽ. ex pssez notatiz dicak qz ipe ẽ dispẽsat⁹ ad duas dignita. etiã si sint in eadẽ eccia.

Non putamus Non valet consuetudo: vt de officiali epi ad epm appellek. Presupponit prio q̄ de substãtia appellationis ẽ q̄ appellek de inferiore ad supiorẽ. nec põt appellari de supiore ad inferiorẽ. vel de equali ad eql̃ẽ. qz appellatõ ẽ de iferiori ad supiorẽ puocatõ. Jtez psupponit q̄ cõsistoriũ epi z sui official' principal' oz idẽ cõsistoriũ. La. Ponam⁹. q̄ official' picta. ptulit ꝓtra me aliquã sẽtẽtiã a q̄ appellaui ad epm. certũ ẽ q̄ ñ valet appellatio de iure cõi. Sz po. q̄ i dioceſi picta. fuit lõgo tpe seruatũ ꝓtrariũ. vcz q̄ fuit appellatũ ab officiali ad epm. z eps sepius cognouit de causis appellatõis. vtz valeat tal' ꝓsuetudo. ita q̄ ptextu illius ꝓsuetudis sit introductũ vt eps possit cognoscere de causis appellationis sui officialis principalis. Rñ. q̄ ñ. qz illa cõsuetudo eẽt cõtra substãtiã appellatõis. qz appellatio ẽ puocatio ab inferiori ad supiorẽ. mõ ipe officialis z episcop⁹ faciũt vnũ ꝓsistoriũ. z hoc vez loq̄ndo de officiali principali. sed nõ est intelligẽdũ de fozaneis officialibꝫ q̄ sũt subdelegati officialis p̄ncipal' sine episcopi. qz ab eis posset appellari ad epm. qz a subdelegato appellak ad primũ delegantem

Non est Valet consuetudo prescripta q̄ epũs in cozrigẽdo subditoz excessus nõ teneak reqrere ꝓsiliũ sui capli. Presuppõitur p intellectu istius. c. q̄ licet epus solus habeat iurisdcõnem in suos subditos. et canonici nõ habeãt iurisdcõnez illã: tñ iurisdcõnẽ debet exercere ipse epũs cũ cõsilio canonicoz. nõ dico cũ cõsensu. qz epũs ñ teneť seq̄ eoz consiliũ nisi velit. Jdẽ de collatione bñficioz. vt in. c. nouit. z. c. q̄to. ſ. de his q̄ fiũt a pla. sine cõsen. ca. Cas⁹ Solus epus pic. p spaciũ. xl. ãnoz. z p tpa sufficientia ad inducendũ cõsuetudinem solus exercuit iurisdictionem puniendo subditos suos inqrendo cozrigendo. ꝛc. poste a. c. eccie pic. oppositum q̄ eps nõ habebat: nec poterat exercere iurisdictõnẽ solus nisi reqsito cõsilio. c. epũs allegat ꝓsuetudiez pscriptam. nũquid ptextu consuetudis sit acquisita iurisdictio ipsi epo vt nõ teneak reqrere cõsiliũ sui ca. h o est querere: numquid valet cõsuetudo legittime pscripta cõtra. c. nouit. z. c. q̄to. de his q̄ fiũt a pla. sine consensu sui capli. alleg. Rñdet ro. pontifex q̄ sic

Quum in tua Per rescriptũ apostolicum quo mãdatur alicui puideri de pbenda prio vacatura laudabilis consuetudo nõ tollit nisi pbẽda vacaret in curia romana. b. d. Casus Papa mãdauit canonicis eccie picta. vt me reciperẽt in fratrẽ z canonicũ z pbẽdã si vacaret mihi assignarẽt alioq̄n pbẽdã prio vacaturaz. tractu tpis vacauit q̄daz prebẽda. canonici receperũt me in fratrẽ z canonicũ: peto vt ipsi mihi cõferãt illã pbẽ. va. Dicit antiq̄oz canonicus. q̄ in ipa eccia erat cõsuetudo q̄ antiq̄oz canonicus poterat pbendã vacãtem optare z suã dimittere. z sic antiq̄oz canonic⁹ ñ volebat facere: dicebã ego q̄ vacãs pbẽda mihi debebak z nõ alia. vtz virtute consuetudis fiat p̄iudiciũ gre. vl eẽ: vtz p istã grãz fiat p̄iudiciũ ꝓsuetudi. Rñ. q̄ ñ. z ꝺt q̄ iste antiq̄oz canonic⁹ poterit pbẽdã vacãtẽ optare: z si nolit illã optare: secũdus ãtiq̄oz pokit illã optare. z sic deiceps. z tũc expectãs hẽbit pbẽdã q̄ dimittek ab anti q̄oze vl illo q̄ optauit pbẽdam vacãtẽ. Et ꝺ

verū nisi ꝓbenda vacaret in curia roma na tūc antiquior canonicus non posset op tare illā ꝑbēdam. immo tal' ꝑbenda eēt assi gnanda ipi expectanti. Nota ꝓmo q̄ valz cōsuetudo vt antiq̄or canonic⁹ possit op tare ꝑbēdā vacātē z suā dimittere. Nota vlterius q̄ si antiquior sit negligēs vl'no lit optare ꝑbendā vacātem: tūc executor ex pectantis tenet expectare p. xx. dies z vltra non tenetur expectare z ill'. xx. dieb⁹ elapsis pōt executor expectātis sibi expectāti cō ferre ꝑbēdā vacātē. Querit vtrū optio ba bear locū in ꝑbendis vacātib⁹ ex cā pmu tatōis. cois opi. do. ē q̄ ñ hēat locū optō p cle. vnicā. de rer. pmu. i cle. vbi dr q̄ bñfi cia vacātia ex cā pmutatiōis dñt assignari pmutātib⁹ z nō alijs. z si assignarētur alijs non valeret collatio.

De postulatione prela

Dcm̄ fuit s ti. ꝑce. de iure scpto z ñ scpto vez q: paz eēt iura eē cōdita nisi eēnt ma gistrat⁹ q̄ ipa iura tueret. l. ij. §. p⁹ originez ff. de origie iur. c. vbi pic'm. §. ꝑterea. ifra d elec. Jdo nūc videdū ē de ipis mgr̄atib⁹ seu iudicib⁹ vez q: iudices assumūt altero de trib⁹ mōis vc; p postulatōz. elcōz vl'trā latōz. iō d istz trib⁹ mōis ē nūc videdū z p mo d postulatōe Pro declaratōe rubri ce q̄rit q̄d sit postulatō. vñ glo. posita sup verbo vera postulatio describit q̄d sit po stulatio. z pano. sup rubrica. eo. ti. i an. q̄ postulatio est petitio gratie facta a superi ore. Electio vero est alic⁹ pſone ad supio ritatē vel vocationē supnā assūptio Et ē sci edū q̄ cū aliq̄s ē elcūs z ē capax electōnis d ipo fcē supior ñ pt eū refutare: sed tenet il lū cōfirmare: z si nolit cōfirmare. pōt cōpel li p suū supiorē vl'ei pfigi termin⁹ ad faciē dū cōfirmatōz cū cōmutatōe siue intimati one: q̄ nisi infra talem terminū cōfirmet q̄ supior iure devoluto hoc faciet. Et idē est dicēdū in pñtato si eps nolit instituere pñ tatū nō fit immediate devolutio ad archi epūm. sed archiepūs pōt compellere epūz ad instituendū pñtatū vl' sibi prefigere termi nū certū infra quē ipse epūs hz facere insti tutionē cum cōmīatōe. q̄ si epūs infra ta lem terminū faciat institutionē ipse archi epūs dicto termio elapso instituet. vt tenz pano. in. c. ozius epūs. eo. ti. in an. licet v susaliter obseruet. q: cū eps refutat pñta tionem: fit immediate devolutio ad ipūm archiepm Secus est in postulato. q: supi or ñ tenet admittere postulationē nisi velit q: postulatio dependet a mera gr̄a. z postu latio fit de eo q̄ nō est eligibil' ꝓpter aliquez defectū. puta. q: nō est ꝓcreatus de legitio matrimonio. c. innotuit. s. de elect. vel q: non est perfecte etatis. s. de elec. puta si sit assumēdus in epm nō complevit ānū. xxx vt dcō. c. cū in cūctis. vl' sit assumēdus i ab batē non fecit exp̄ssam pfessionem vel aliū defectū patit. ꝓpter quem nō est eligibilis: tūc si eligentes velint eū habere in pla tuz est postulandus q̄ postulatio fit a solo ro mano pōti. q̄ dispēsabit circa istos defcūs q: si epūs posset dispensare: tūc posset po stulari ab epo vel illo qui posset dispēsare circa illos defectus z sic postulatio est peti tio gratie.

erpetuo

Casus Quidā cō stitutus in pñtia p romani pō. Bonifa. oc. q̄ sinit ab eo dēscissime pz. Sū in titulo de postula tōe prelato z. Occasione cui⁹ materie vel lem informari: sub q̄ forma sit faciēda po stulatio: vtz valeat sub hac vt eligentes di cāt z q̄libet eoz in scrutinio ego eligo talē ipūm postulādo vel postulo talem ipūm e ligendo. vel eligo talē postulandū vel po stulo talem eligendū. Rñdet roma. pō. q̄ nō valet sub illa forma. sed dñt dicere. ego te postulo talez. z nō dñt dicere. ego postu lo talem ipm eligendo. sz q̄d si ꝓbabl'r du bitant. vtz ille quē ipsi petūt in prelatū sit legittim⁹ vel pfcē etatis vel alias sit capax vtz poterūt dicere. ego eligo talēz postulo put melio⁹ d iur̄ potit. an valeat tal' postlatō Rñ. ro. pō. si illi d collegio vl'. c. veniēs l' du bitāt d i capacitate. sz q̄d si fcā elcōne z po stulatōe sub predicta forma eligentes pñ tāt electo vel postulato illā elcōnē vl' postu lationē vtz teneāt eligere precise postula tōem vel elcōnē. Rñdet ro. pon. q̄ licet eli gētes possint illo modo variare: tamen po stulatus vel electus debet eligere vnā viā z vna electa: non poterit redire ad aliam. puta si acceptauit electōnem nō poterit re dire ad postulationē. z si acceptauit postu lationez: non poterit redire ad electionem quia perdit ius quesitum ex electione.

qz si est impostulabilis non poterit elegi si semel elegerit electõem. Ecõtra si eligit viã postulatõis z repiatur inelegibilis nõ poterit venire ad electõez Nota primo q̃ nimia curiositas in iure reprobat: vt sũt q̃dã q̃ volunt esse curiosi vbi nõ expedit. c. z li q̃stionis. ó simonia cũ pñtiat de rescrip. z pdictũ apl'i. Non plus sape q̃s sapere oportet Ro. nõ pt fieri postl'atõ sub hac forma. postulo talẽ eligẽdo. vl'eligo talẽ postulando qz ista ptinẽt repugnãtiã. Nã postl'atio z electio sunt ptraria qz postulatio dependet a gra supioris: electio vero nõ: nã pfirmatõ est de iusticia z debet sequi electionẽ. c. ozi⁹ alle. Et allegãs ptraria non est audiendus Nota q̃ postulatio facta cũ aliq̃ de q̃nq̃ vl' sex formis hic cõtentis est nulla ipso iure. Nota postulatio facta sub hac forma. postulo z eligo put melius ó iure fieri poterit non valet nisi pbabiliter dubitet an postulãdus sit capax vl' non z vtr̃ debeat eligi vl' postulari: Nota q̃ in casu predicto pbabiliter dubitat an eligend⁹ sit capax vl' nõ licet in eligentib⁹ admittatur illa variatio: nõ tñ admittitur in ipso postulato. fz debet eligere vnam viã. s. viã electõis aut viã postulatõnis. Nota q̃ vbi dat alicui electio duor̃ ptrior̃ electo vno cõtrior̃ videtur renũciare alteri: ita q̃ ampli⁹ nõ potest ad illud redire sicut vna est via gre alia iusticie que sunt ptrarie. z ideo electa vna videtur alteri renunciare.

De electione et ele. po

Dictũ fuit sup̃ titulo primo de vno modo instituendi iudices siue ministros iur̃ puta de postulatiõe. Nũc videndũ est de alio modo sc̃z de electõe: z qz dubitari posset de ptãte electi añ pfirmatõez vl' sacratiõz iõ annectit in rubrica z electi ptãte.

Tatuimus Presuppo/ nenduz est pintellectu huius. c. illõ qõ habet in c. fi. infra. e. videlicet q̃ cũ electõ est facta de aliquo eligentes cõstituũt procuratorẽ ad presentandũ electiõem supioris z requirendũ vt illã electiõez pfirmet. q̃ superior non debet statim electõem cõfirmare ne faciat ꝺ dictũ apl'i dicentis. Nemini cito manũ imponas: sz debet ipse supior videre an sint aliqui opponentes. z si sint debet illos citare pemtorie seu citari facere ad dicendũ causas sue oppositõis. Si vo nulli reperiant opponentes debet discernere citationẽ generalez z illã apponere in valuis eccl'ie illi⁹ electi vt si sint opponentes q̃ cõpareãt corã ipo ad certũ terminũ. Hoc pre suppositio casus in hoc. c. sic figurat. Vacante abbatia mõasterij sancti cipriani pictauis monachi illi⁹ monasterij conuenerũt in vnũ tractaturi de electõne futuri abbatis Electiõe facta illã presentauerũt epo pictauensi: z requisierunt vt ipam electõez confirmaret z electo ꝺmitteret administrationem illi⁹ monasterij in spũalibus z tpalibus. Eps decreuit suã citatõem generalẽ ꝺ opponentes in termino assignato: ꝺparuerunt aliqui opponentes q̃ allegauerũt aliquas causas oppositõis videlicet q̃ ipi fuerant spreti z sic oppositõem aliq̃d ꝺ formaz electionis. Nã vocatio est facienda: tñ nõ est de substantia electõis hoc est/ tenet electio de mero iure. c. qõ sicut. eo. ti. in an. z c. qz pter. eo. ti. tñ si opponẽtes psequentur oppositionẽ faciant ipam electionẽ cassare vel etiã isti opponentes oppositerũt aliq̃s defectus in psonã electi puta q̃ ipe erat impfecte etatis non añt q̃ esset illegitim⁹ qz ingressus religionis tollit maculã natalitũ Eps noluit admittere istas causas oppositionis. vl' forte cũ cause essent irrationabiles illas admisit. z in effectu fuit appellatum ad apostolicã sedem. Querit nunc q̃d debeant facere opponẽtes z electi⁹. Respondet ro. pon. q̃ ipsi dñt arripere iter romanũ infra mensem a tpe appellationis. z debẽt facere diligentiã scõm cõmunẽ cursum vt se presentent ꝺspectui apl'ico. Sed q̃d. ponam⁹ q̃ opponentes cõparuerũt: electi⁹ vero non vtr̃ teneant⁹ longo tpe expectare ad hoc q̃ pcedatur in causa appelatõis. Respondet q̃ debet expectari electus p temp⁹ hic contentũ: quo tpe elapso si non cõpareat electus poterit procedi in causa appellationis. Sed ponam⁹ q̃ opponentes non pbauerũt defectũ quẽ obiciebant ꝺ formã electionis. Rñdet q̃ ipi opponentes dñt mulctari in expẽsis. z vltra sũt suspẽdẽ di apceptione fructuũ suor̃ beneficior̃ ptriennium. z si infra illos tres annos se immi

sceā t illis bñficijs suis sunt ꝑpetuo ꝓuiā di: z hoc vez q̄ sunt suspensi a fructib⁹ bñ ficiozuz que obtinent in illa ecclesia. z non beneficioz que obtinēt ī alia eccl'ia. text⁹. ⌊nullā sup b⌋. hic ponit quedā cōminatio nā pp̄ possz illū restituere si vellet nec p hoc imponit sibi necessitatē. Nota ꝓmo ex isto c. q̄ ab electōe facta postulatōe l'puisiōe ꝑt appellari. vñ puisio vt hic accipit fit p de uolutionē ad supiozez. vt qñ monachi pec cant eligēdo indignū: sunt ꝓuati ꝓ illa vi ce ꝓtāte eligendi q̄ electio deuolui ad supi ozem īmediatuz. z illud qō facit supioz vo cat ꝓuisio. Aliqñ supioz b facit iure suo. sicut plēs abbatie bñt ꝓiozatus cōuentu ales sub seq̄s ꝓferunt abbates iure suo. et nō eligunt monachi illi⁹ ꝓiozatus cōuen tualis. z talis collatio quā facit abbas de ꝓiozatu ꝓuentuali vocat ꝓuisio et ab illa pōt appellari. Nota vlteri⁹ q̄ cū appellatur ab electōe ꝓuisione vl' postulatōe ad apl'i cam sedē appellās z appellat⁹ debz arripere iter ad curiam romanā infra mensem. z vn na ps tenet expectare aliā partē ꝑ. xx. dies. quib⁹ elapsi poterit ꝓcedi in causa appella tōis. Et sic in causa electōis poterit ꝓcedi ad testiū receptōem lite non ꝓtestata. c. qm̄ frequēter vt lite nō ꝓtesta. in an. Nota vlte rius q̄ si aliq̄s ad impedendū confirmatō nez electōis aliq̄d opponat ꝫ formā z non probat illud cōdempnat in expens. Sive ro opposuerit aliq̄d ꝫ psonā electi etiā con dempnat in expens sz vltra suspensus est triennio bñficijs suis que obtinet ab eccle sia cui⁹ puisiōez vl' electōez voluit ipedire.

i **Nelectionibus** Vota cō ditionalia alternatiua z incerta in electionib⁹ reprobant. h. d. Casus. Vacā te aliqua ecclesia cathedrali vel regulari ca nonici vl' monachi illi⁹ eccl'ie cōuenerūt in vnū tractaturi de electōne futuri plati: q̄ ca nonici vl monachi erāt duodecim in nūe ro. q̄dam ex eis dederūt vota sua conditio nalia alternatiua z incerta. q̄ dixerūt eligo talem si talis eū elegerit. z sic votū fuit cōdi tionale. vl' dixerūt ego eligo talem vel talē: z sic votū fuit alternatiuū. vel dixerūt ego eligo illū quē talis eliget: z sic votū fuit in certum. vtrum valeat ista electio: z vtrum ista vota computentur ad augendū nume rum? Respondet ro. pon. q̄ ista vota con ditionalia: alternatiua z incerta non augēt numerū. z sunt nulla ipo iure. ita q̄ tota po testas eligendi remāsit apud alios qui pu re elegerunt.

v **Bi periculū** Istud ca. legit vnico cōtextu vsq̄ ad sui finem. Et in ꝓn cipio hui⁹ capituli ꝓmo ponit causa cōsti tutōis z iuris veteris ꝓseruatio protestan do q̄ non intendit reuocare. c. licet de vitā da discordia. eo. ti. in an. vbi ꝺ q̄ si cardīa les in electōe romani pontificis fuit in di scordia z due ptes cardinaliū cōueniant in aliquē. ille est habendus ꝓ romano ponti fice non obstāte ꝫ dictōne tercie ptis. sed si tercia pars cardinalium opponat exceptō nem nō est admittenda. Postea in secun da parte statuit quomōz in quo loco debe at celebrari electio romani pontificis: siue in romana ciuitate siue in alia vñ in ciuita te in qua moritur romanus pontifex debz a cardinalibus electio fieri. z si sint absen tes sunt vocandi z expectandi ꝑ decem di es z quē modum debeant seruare. Postea in tertia parte prouidet vbi sit facienda ele ctio quando papa moritur non in ciuitate vbi est curia romana. sed moritur extra cu riam. quia forte pficiscebat ad aliquā pere grinatōem cum suis familiaribus z mortu us est. De forma nihil dixit. q̄ eadem for ma semp est seruanda. In quarta parte ro manus pontifex siue concilū generale. q̄ ista ꝓstitutio fuit facta in concilio genera li considerās q̄ cardinales possent recede re a forma istius constitutōis diabolo sug gerente. Et sic possent retardare electōem. Romanus pontifex ꝓpter eoz discordiam deputauit executores dños tales loci in quo erit celebranda electio qui dñi tales poterūt ipos cardinales includere sine me tu excommunicatōis. z eis alimenta dene gare scōm formā contentam in hoc capitu lo. q̄ cardinales debebūt esse cōtenti vno ferculo in die. z si infra q̄nq̄ dies non pos sint cōcordari dabit eis panis z aqua. In quinta parte inhibet cardinalib⁹ ne pactō nibus z iuramētis se astringant ad aliquē eligendū sed in arbitrio cuiuslibet remane-

at secundū suaz cōsciētiā. In sexta z fina li parte monet z hortat xpifideles vt audi ta morte Ro.pon. ipsi continue orent pro romana eccl'ia. z q̄ prelati horteñ subditos suos ad orāduz p romano pōtifice. Hoc hz istud caplm vsqz ad finē Et ista diuisio sit loco positōis casus. tex. ⌊dispendijs⌋ .i. damnis: z in comodis ⌊absentes expectare⌋ Hic est vnū speciale in electōe roma ni pon. videlicet q̄ pñtes non teneñ expectare absentes: nisi p decem dies nec tenentur illos expectare. licet sec⁹ sit in alijs electōibus alioz prelatoz a rom. pō. nā in ceteris electōibus vocādi sūt absentes. c. qz ꝓter. c. sicut. eo. ti. in an ⌊ex tūc⌋ i. elapsis decem diebus ⌊seruientibus⌋ .i. famulis z q̄libet cardinaliū nō potest secū ducere ad palatiū in quo facienda ē electō nisi vnū seruitorem. cū datur sibi cardinali electio an velit q̄ sit clericus vl' laycus. z istud verum nisi cardinalis esset detētus tā grauī infirmitate q̄ vnus fuitor non sufficeret. tunc em̄ p̄mitteret sibi habere duos famulos. ⌊vnū conclaue⌋ i. vnā cameram ⌊velamine⌋ .i. dicit glos. cortinis ⌊secretam cameram⌋ p depositōe supflui pōderis nature. ⌊conclaui predicto⌋ z dicit q̄ debet claudi ita q̄ nullus intret. Sed quō ministrabunt eis necessaria. hic prouidet vt dimittatur aliq̄ pua fenestra p quā ministrabuntur victualia necessaria que fenestra debet esse ita arta q̄ p eam nullus possit intrare et exire ⌊prouisione⌋ id est electione. textus ⌊infra tres dies⌋ z sic durantibz tribus diebus possunt eis ministrari plura fercula. sed post tres dies solum eis ministrabitur vnū ferculum. Quid si vnus velit vnū ferculum ali⁹ aliud puta vnus vult carnes bouinas: alius capones: ali⁹ pdices. Dicunt doctores q̄ est ministrandū vnū solū ferculum oibus z nō sunt eis mīstranda diuersa fercula. qz alias posset fieri fraus. nā ipi sibīj̄pis mīstrarent diuersa fercula. textus ⌊intromittāt⌋ durante electōe non debēt se de alijs rebz intromittere nisi grande periculum immineret vt dicit hec littera. ⌊suffragio⌋ .i. voce ⌊preterea⌋ executores poterūt cardinales cōpellere. etiā corpora liter sine metu excōmunicatōis. verūtamē nō dūt eos artare vltra modū: alias ipi executores incurrūt sententiā excōmunicatōnis nō obstante quocūq̄z ꝓuilegio. naz sūt aliqui dñi tpales qui habent ꝓuilegiuz vt non possint excōicari nec a canone nec ab homīe sicut rex francie dicit se hre priuilegium vt non possit excōicari nec a canone nec ab hoīe. cū papa intēdit derogare illis priuilegijs ⌊ciuitas⌋ Si ciues videant q̄ eoz dñs nō vult exequi istam ꝓstitutōnem ipi hoc dūt facere. alias em̄ ipi ciues puniren̄: qz excōicarenē z eoz ciuitas poneret sub interdicto eccl'iastico. nam ex quo culpa est grauis z magna. etiā debet esse magna penitentia ⌊vbi primum⌋ .i. quā primum tex. ⌊a clero z pl'o⌋ vñ exequie pape nō debent fieri expēsis solius cleri. sed tplus dz contribuere. Nota ex isto. c. notabilia ꝑncipalioza. ꝓmo nota ex ꝓncipio capituli q̄ vbi est mai⁹ piculuz ibi cautius est agendū concorz. aūt. apud eloquentissimū. de fide instru. ℓ. vbi dicitur q̄ in causa criminali iudex debet examinare testes licz in causa ciuili possit vices suas alijs ꝓmittere: qz in causa criminali maius piculuz vertit̄ q̄z in ciuili. Nota locū in quo debet celebrari electio pape. qñ morit̄ in ciuitate. z ponit̄ forma electōis quā debent obseruare cardinales. Nota q̄ si papa dimissa curia in ciuitate se transtulit ad aliū locum z in itinere mortuus est: tūc electio est celebranda ī ciuitate illi⁹ loci. Sed si ibat ad pegrinatōnem: tunc electio est faciēda vbi dimisit curiā Vñ istō. c. limitat scōm cle. ne romāi. e. ti. Sz q̄d si morit̄ in mari nō est in territorio seu dñio alicui⁹ qz quādo dñia de iure gentium fuerunt distincta mare remansit commune z indiuisum scōm q̄ erat de iure naturali. Dicunt doctores q̄ licet mare non sit in territorio alicui⁹ dñi: tamen partes maris ꝓsueuerunt distingui per ciuitates proximas z censentur pars ciuitatis. l. insule. ff. de iudi. Et ideo si papa moriatur in mari: tunc electio fiet in ciuitate distringente illam partem maris. Si autem illa pars maris non consueuit distringi fiet electio in primiori ciuitate. Nota casum ī quo quis potest injicere manus violētas in clericos etiam cardinales. Nota illud ad quod allegatur istud capitulum q̄ infamibus non patent porte dignitatū. Nota

q̄ parum esset iura esse condita: nisi essent magistratus qui iura tuerētur. Et ad hoc quotidie allegatur istud capitulum.

v t circa. Appellantes contra electiones postulatōnes vl̄ prouisiones tenentur exp̄imere omnia que obūciuntur contra personam vl̄ formam z iurare ea esse vera super non expressis non audiuntur nisi de nouo emergant vl̄ superueniat de nouo facultas h.d. Casus. Vacante eccl̄ia pictauensi canonici illius eccl̄ie ad quos spectat electio conuenerūt in vnū tractaturi de electione futuri pastoris. habito tractatu cuz maior pars vellet ticium postulare vl̄ eligere. vel ꝓpter negligentiā canonicoꝝ potestas eligendi fuisset deuoluta ad superiorem: superior prouidere vellet ticio de eccl̄ia pictauensi: fuerūt aliqui opponētes z appellātes ad apostolicam sed ne ticius eligeret postularetur vl̄ prouideretur. queritur quid debeant appellantes obseruare. Respondet ro. pon: q̄ debent nominatim exp̄imere in sua appellatione vicia que opponūt tam cōtra formā electōis q̄ personam electi postulati vl̄ prouisi: z hoc non sufficit. sed vlteri⁹ dēnt iurare q̄ oīa que opponūt sunt vera z ea posse ꝓbare. Sed quid sancti. pa. ponam⁹ q̄ appellantes volunt iustificare appellationem ex causa non expressa in appellatione z volūt aliq̄d deducere contra formam vel p̄sonam. queritur an possint. Respōdet q̄ non regulariter fallit tū vbi illud qđ opponunt venit de nouo ad noticiā vl̄ si de nouo ista emergūt. puta q̄ electus post electionem ꝓpetrauit homicidiū: tūc em̄ existis poterunt appellantes iustificare suā appellatōem. sed vtrū p iustud cap̄lm sit correctū cap̄lm primū. s. eo. ti. se. dicit q̄ constitutō Innocentij quarta facta contra deficientes in probatione obiectoꝝ remanet in suo robore z efficatia. deficientes in probatōe puniuntur pena illi⁹ p̄stitutionis [alioquin] referter ad verba sez q̄ appellātes tenentur iurare q̄ credunt opposita p eos esse vera. Nota p̄ma ex isto capitulo q̄ malicię hominū non est indulgendū. sed possetenus p̄superiorem obuiandum. Nota vlteri⁹ principalem effectum huius capituli. q̄ se opponentes vel appellantes electōi postulationi vel prouisioni facte vl̄ faciende dēnt ipsi appellātes in suo instrumento appellationis inserere causas ꝓpter quas intendunt impugnare electōem, puisionem vel postulatōem vel p̄sonas eligentiū vl̄ electi ita q̄ non poterunt iustificare suam appellatōem ex causis non insertis in instrumento appellatōis. Et sic de nihilo seruit illa clausula quā cōmuniter inserunt appellantes in suo instrumento appellatiōis videlicet quādo dicūt q̄ ob illam causam z alias causas loco et tempore ꝓponendas se opponunt: z intendunt iustificare suam appellatōz. Nota causas exceptos, vt appellatio possit iustificari ex causis non insertis in appellatione. Primo quādo illud qđ nō erat expressuz in appellatione: z nūc opponitur de nouo emersit. Scōo cū de nouo supuenit facultas ꝓbandi que de nouo non supuenerat. Tercio si illud erat antiquuz sed supuenit de nouo ad noticiā appellātis. Nota insup dispositōnem hui⁹ capituli locum hr̄e in q̄buscūq; bñficijs etiā simplicibus Nam si aliq̄s appellet a puisione facta de capellania vl̄ canonicatu vl̄ alio bñficio simplici hz locū dispō. h⁹. c. vt appellans teneat i serere inscriptz quecūq; ipe vult opponere ꝓ prouisionē. Et si istā formā non seruauerit non est admittendus ad prosequēdum suam appellationem Nota finaliter q̄ indefinita iuris equipollet vniuersali vt h late p glo. ad quam q̄tidie recurritur.

a uaricie. Electus ante cōfirmatōez administrare non debet per se vel per alium vl̄ alias quocūq; quesito colore qui cōtra fecerit ipo iure est priuatus: iure ex electōe q̄sito. hoc dicit. Pro intellectu istius capituli p̄supponendum est qđ habet in. c. qualiter. eo. ti. in anti. vbi dicitur, q̄ q̄ntūcunq; quis fuerit electus in pcordia nemine discrepante non debz se ingerere ad administrationem nisi fuerit per superiorem confirmatus. per quam confirmationem acq̄rit potestatem administrandi: sed nō habz facultatem ordinandi ante consecratiōem exp̄rie ente consecrationem non vocatur episcopus sed electus q̄ si ante confirmationem se ingerit administrationi p̄siuat⁹ est iure electionis z eligentes possunt aliuz

eligere Secundo presupponendū est qd vacante ecclesia cathedrali iurisdictio z potestas ordinandi est apud capitulum illius ecclie. ita qd capitulū p se potest exercere iurisdictionem. c. olim. de maio. z obe. in anti. Et ea que sunt ordinis poterit p alium exercere. Casus. Vacante ecclesia pictauē si canonici illius ecclesie conuenerūt in vnū tractaturi de electōne futuri prelati. tractatu habito inter eos elegerūt quendā ticiū qui ticius antequ esset confirmatus requisiuit capitl'o vt capl'm ipm pstitueret yconomū vl' procuratorez ad administrandū bona episcopatus. querit an sub isto colore posset se ingerere administrationi ante confirmationē. Rndet roma. pon. qd non alias sise ingerat perdit ius sibi quesitum ex electione. ideo electus ante confirmatiōez nec directe nec indirecte debet se igerere administrationi: quod si fecerit eligentes vel superior poterit prouidere de alio. nam facta electione eccl'ia adhuc dicit vacare. vñ sicut matrimoniū carnale iniciatur p spōsalia p verba de futuro perficitur sequente consensu p verba de presenti. z consummat per carnalem copulam. sic matrimoniū spirituale iniciatur per electionem: perficitur per confirmatōez z cōsummatur p consecrationem. Nota primo id ad qđ alleg atur iste textus. videlicet qd auaricia excecat homines vt non videant ea que sunt recta. Nota in sup principalem effectū huius. c. qd licet sede vacante capitulū habeat administratōem in spiritualibus z tēporalibus z eam possit alij committere: non tamen potest committi electo vt administret tanq procurator vel yconomus: alias fieret fraus ad. c. qualiter alle. Nota vlteri9 qd ingerēs se administrationi ante confirmatiōem pdit ius sibi quesitum ex electōne. vnde electus sine vicio ambitionis pōt postulare z psequi confirmationem sue electiōis ex q semel fuit vocatus a deo.

q Nam sit ecclesijs.

Eligentes q̄cito cōmode possunt electionem electo debēt presentare. z electꝰ infra mensem debet consentire: alias ꝓuatus est iure quesito nisi habeat excusatōez z electionis confirmationem debet petere infra tres menses. alias electio euacuatur h. d. Casus. Cauetur in. c. ne pro defectu. eo. ti. in anti. qd illi ad quos spectat electio in ecclesia cathedrali vl' collegiata debent eligere infra tres menses numerandos a tempore vacationis: z sic ibi satis est prouisum circa electionem. sz non fuit prouisuz circa tempus infra quod debeant electo p̄sentare electionem ad bocemanat istud. c. scilicet qd eligentes debēt q̄cito commode possent electionem presentare electo. z ipm requirere vt consentiat vl' dissentiat electōni. z istud tempus hodie est redactuz ad tēpus octo dierū. c. cupientes. infra. eo. Sz vellem informari vtrum electus facta p̄sentatione z requisitione teneatur in continenti consentire vl' dissentire. vl' vtrum detur sibi tempus ad deliberanduz. Respondet qd electus facta sibi presentatione electionis nō tenetur incontinenti consentire. sed habet vnum mensem ad deliberanduz z infra illū tenetur declarare animū suum qd consentit. Si autem nō cōsentiat infra mensem tūc ipo iure perdit ius sibi quesitum ex electione sibi quesito: nisi forte conditio persone aliud requirat. qa forte erat religiosus qui fuerat electus in epm qui nō potest consentire sine licentia sui prelati. c. si religiosus. infra. eo. z nō potest in breui tpe hre licentiam sui abbatis qz abbas forte est absens in remotis partib9. Sed qd si electus cōsensit electioni infra mensem. vtrum pro libito sue volūtatis possit petere cōfirmatōem sue electionis. vl' vtrum sint tpa statuta. Rndet qd infra tres menses tenet petere confirmatiōem sue electiōis. z si infra illos tres mēses nō petierit. ipo iure pdit ius sibi quesitum ex electiōe z eligētes poterūt aliū eligere. Nota primo qd celebrata electōne non possunt electores p libito sue volūtatis celare electionem. sed illā debent publicare solēniter clero z populo z publicata electione electores debent illaz p̄sentare electo vt consentiat vel dissentiat. Nota qd electus non tenetur incontinēti declarare animū suū: imo nō debet de honestate ne videatur affectare dignitatez: tamen potest si velit. Nota electus facta sibi p̄sentatione electionis debet consentire infra mensem z si infra mensem nō consen

scrit: electores possunt aliū eligere qz illa ecclesia est libera z vacat. Nota vlterius exte xtu iuncta glosa q papa potest alicui inhibere ne consentiat electioni de se facte z talis inhibitio anullat consensum electi ita q electus non potest consentire. quia ñ minorē habz ptātez papa in clericos q̄ abbas in suos religiosos: z tamen nō potest consentire sine consensu sui abbatis. c. si religiosus alle. Nota finaliter q facta declaratione per electum q consentit electōni de ipso facte debet petere confirmationē sue electōnis infra tres menses nō dico q obtineat quia sufficit q petat z faciat qđ in se ē. Vñ sciendū q in eccl'iis secularib9 sufficit q fiat electio infra sex mēses vt dicto. c. ij. q̄ sex mēses currūt a tpe noticie. c. quia diuersitatez eo. ti. de concess. preb en. in anti.

p Erpetue. Si nō sequatur electio non est q̄s ex consensu in scrutinio sciēter habito in indignū eligēdi potestate priuatus vel sic. Consentiens sciēter in indignū nō est priuatus potestate eligendi ipo iure nisi ex illo consensu cū cōsensu alioz fuerit secuta electio. h. d. Presupponendū est pmo pro intellectu istius capi. illud qđ habetur in. c. quia ꝓpter. iuncto. c. cum in cūctis. eo ti. in an. z pene illoz qui sciēter eligunt indignū. Unde sciendum q ad electionē de aliquo faciendam potest ꝓcedi vna de tribus vijs videlicz spūssancti. via cōpromissi. z via scrutinij. vt dicto. c. quia propt. forma spūssancti est quando nullo habito tractatu inter eligentes nec conuentōne statī q eligentes cōuenerīt in loco solito clamāt vnanimiter: nos talem eligimus nullo cōtradicente z nulla disputatione facta inter eos. vl'vnus eligentiū dixit. Ego eligo talem z omnes alij dicunt similiter. Alia est forma ꝓpromissi z illā cōsueueramus obseruare in electione rectoris huius vniuersitatis: sz hodie seruat forma scrutinij quā q̄ non obseruemus omnia que sunt de forma scrutinij vnde forma cōpromissi est cū eligentes vident se in discordia. ita q non possunt cōuenire tunc transferunt potestatem eligēdi in aliquos. Alia est forma scrutinij que est difficilioz de cuius substantia sunt plura. primo q eligentes debent conuenire in loco capitulari z deliberare q̄ via procedant assignando diem qua ꝓcedant in electione facienda ad quā diem debent absentes citari. qua die aduenientes ipi eligentes cōuocati in loco deputato debent eligere tres scrutatores de ipsoz corpe qui scrutatores debēt se trahere ad partez: z locum secretum. z tamen esse in loco tā remoto q vota z deliberationes alioz non possint ab alijs intelligi: qui scrutatores interrogabunt vnūquemq eligentiū quē eligūt que deliberationes oīm debent in scriptis redigi z auditis deliberationibus omniū isti tres scrutatores debent publicare scrutinū z legere: z fiet collatio zeli ad zelum numeri ad numerū. meriti ad meritum z illa examinatio secreta vocatur scrutinū. Et in c. cū in cūctis. dicitur q eligentes scienter indignū sunt priuati potestate eligendi pro illa vice. Hoc presupposito. Casus in hoc c. sic figurat. Ponam9 q vacante eccl'ia plures canonici conuenerūt in vnū tractaturi de electione futuri prelati. z ordinauerunt inter se q ꝓcederent ad electionē per formā scrutinij. vnde ipi elegerūt tres scrutatores qui reciperent vota singuloz. tres vl'quatuor ex canonicis nominauerīt, sciēter indignum sez illegitimū vl'imperfecte etatis anteq̄ ꝓcederetur ad electionem penitentia ducti reuocauerūt noīationem suam z voluerunt consentire in alium. Utr sit locus penitentie. vl'utrum sint priuati voce sua pro illa vice: vel requiratur q alij fuerint secuti noīationem suam Respon. q ipi non sunt priuati potestate eligendi. sed requiritur perseuerantia vsq̄ ad electōnem cōpletam. z q ex votis z noīationib illoz sequatur electio. Nota primo q q̄s in scrutinio nominādo scienter indignus peccat licet ex noīatōne sua nō acquiratur ius electo quo min9 eligētes possint aliuz eligere nisi p9 publicatū scrutinij qz publicato scrutinio nō pūt ampli9 vocare c. publicato. eo. ti. in an. z hoc nisi sciēter elegerit indignū tunc cū possunt petere vt est hic textus. Nota vlterius q scienter eligens indignum ē priuatus potestate eligendi pro illa vice. Et si omnes peccauerunt tūc po

Nō

de foī p vice ꝓpter ꝓmissi et scrutinij

testas deuoluitur ad superiorem. Si aũt omnes peccauerunt vno excepto: tũc in illo remanet ius collegij: ꝛ ipse solus poterit eligere.

n **Vlli** Eligens vl' electioni consentiens contra electum nisi ex noua causa nõ potest se opponere. h. d. Casus Vacante aliqua eccl'ia canonici vnanimiter ꝛ concorditer ab initio quendam ticium elegerũt facta electõne orta fuit discordia inter ticium electuꝫ ꝛ canonicos. quidã ex istis canonicis voluerũt se opponere dicẽtes ꝙ erat indignus. ꝛ forte re vera erat indignus. vtrum sint admittendi. Respondet ꝙ non. ꝛ hoc verum nisi post electionem electus contraxisset maculam. vel ipsi eligentes tempore electionis illos õfectus ignorassent. tũc essent admittendi ad probandum istos defectus ꝛ hoc veruꝫ ꝙ eligentes non possunt impugnare electionem in concordia factam: non tamen per hoc sunt ligate manus superioris quin si velit possit inquirere de defectibus. ꝛ eũ repellere si sit indignus. Nota prio ꝙ eligẽtes aliquem electione secuta nõ possunt se opponere electõni nisi in casib9 hic expressis. Nota vlterius ꝙ vocatio absentium non est de substantia electionis quo min9 valeat electio: tamen si absentes qui nõ fuerunt vocati velint prosequi oppositionez faciant electionem declarari nullam. c. qõ sicut. eo. titu. in anti tamẽ si velint possunt ratificare electionem.

r **Si quando** Presupponẽdum est prout intellectu istius capituli ꝙ si aliqua electio fuerit facta a maiori parte ꝛ alia a saniori illa electio que est a saniori parte prevalet. ꝛ dicitur fieri a saniori respectu zeli ad zelum meriti ad meritum. Dicitur autem fieri a maiori parte respectu numeri ad numerum. verbi gratia. Vacante aliqua ecclesia in qua erant aliqui canonici consanguinei vel affines ticij: qui ducti affectõne carnali ipm elegerunt. alij canonici in minori tamen nũero non ducti affectõne carnali quendam alium elegernnt. certe electio istorum valet tanꝫ facta a saniori parte. tamen vbi est maior pars presumitur ꝙ etiã sit sanior. Casus. Ponamus ꝙ in ecclesia pictauensi sunt. xviij. canonici qui vacante ipsa ecclesia conuenerũt in vnum tractaturi de electione futuri episcopi. xi. elegerũt ticium: ꝛ sex sempronium. isti sex se opposuerunt electioni de ticio facte. dicendo ꝙ voces istoꝝ. xij. qui ticium elegerunt attenuẽtur siue debent diminui. ex eo ꝙ ipi non processerunt ad electionem zelo caritatis: sꝫ affectione carnali potius ducti. Item dicũt isti sex ꝙ sempronius electus ab ipis est dignioꝝ ꝗ sit ticius electus ab alijs duodecim vtrum bene dicant ꝛ possint ista opponere ad attenuationem ꝛ diminutionem voto rum dictoꝝ duodecim. Respõdet roma. pontifex ꝙ non. nam illud quod dicitur ꝙ debet haberi respectus zeli ad zelum: meriti ad meritum est intelligẽdum qñ vna ps eligentium in duplo aliam partem non excedit. Sed quid sanctissime pater. ponamus ꝙ isti sex opposuerunt ꝙ aliqui istoꝝ duodecim erãt excommunicati maiori excommunicatione ꝛ sic non poterãt eligere. an bene dicant. Respondet ꝙ sic. nam excommunicatio opponitur non vt vota attenuentur. sed vt vota nulla reddentur. Nota primo ex isto textu ꝙ non semp valet electõ a maiori parte facta. sꝫ requiritur ꝙ illa ps fuerit sanior. vnde sanitas ꝓprie respicit zelum eligentium ꝛ merita electorum. sꝫ maiozitas respicit numerum eligentium.

Nota insuper principalem effectuꝫ huius capituli videlicet ꝙ si duabus electionibus celebratis vna a parte duplo maiori alia autem a minori parte. nõ potest minor pars aliquid opponere ad diminuendum vota eligentium puta ꝙ minor pars est maioris auctoritatis. vel ꝙ electus a minori parte est dignior vl' magꝫ ydoneus. vl' alia que attenuent vota eligẽtium. dum tamen nõ anullent eligẽtium vota. nam ista que anullant vota possunt eligẽtiuꝫ obijcia minori parte contra duplo maiorem. puta ꝙ aliqui partis duplo maioris erant excommunicati maiori excõmunicatione. querit glo. an valeat electio fctã in qua fuit admissus excõmunicatus maiori excõmunicatione. Respondet glos. ꝙ nõ valet electio ex quo eligentes admiserũt scienter excõmunicatum maiori excõmunicatione. immo sunt priuati potestate eligẽdi pro illa vice.

q Quis constitutio

Pro intellectu huius. c. presupponendum est q cause electionū epoz z aliozū superioz puta archiepoz patriarcharuz vel primatū sunt de maioribus causis que pape reseruant iuxta notata in. c. maiores. de bap. in an. Casus. Vacante eccl'ia pictauē si canonici illius eccl'ie vnanimiter z concorditer aliquē in epm elegerūt z electionē presentauerūt archiepo burdegalensi vt ipam cōfirmaret z electo cōmitteret administrationem in spūalibus z tpalibus. coz quo archiepo fuerūt aliqui opponētes: puta aliqui canonici vl' fundatores eccl'ie vl' pozrochiani q volūt bre vnū bonū pastorez qui eos doceat exemplo bone vite. Archieps noluit admittere suas causas oppositōnis sed pronunciauit illas causas oppositōis non esse rationabiles pter qō appellatuz fuit ad aposto. se. Queritur nunc qd debeat appellās obseruare ad hoc q causa ista deuoluat ad apo. se. Rūdet ro. pon. dicēs Ip se debet appellare in scriptis z in instrumento appellatōis inserere cām q si esset vera deberet legitima reputari. licet aliq dicerent q ista cām cunct friuola deuoluebat negocium ad se. apo. cū sit de maioribus causis vt dictū est in psuppositione. sz dicenduz q illa duo requruntur ad hoc q deuoluat negocium p appellationē ad scd. apo Sed qd pona? q appellās renūciauit sue appellatōi an sit ei pmissum? Rūdet q sic: si appellatō sua nondū fuit pūtata cōspectui apostolico. z istud verū si ipe appellās appellationi renunciet sine pūitate. i. sine symonia Sz qs habebit cognoscere an renuncians appellationi renūciauit sine prauitate. Rūdz ro. pon. q iudex a q fuit appellatū debet inquirere an sine pūitate fuerit recessum ab appellatōe. q iudex a quo si inueniat interuenisse pūitatem simonie: puta quia electo dedit appellāti aliqō bñficiū vl' pecuniam vt renūciaret sue appellatōni. tunc iudex a quo nō obstāte renunciatōne debz partes ipas citare ad comparēduz in causa appellationis coz sede apostolica. L sed cū in electionum Jnnō sicut quando appellatur in iudicio debent illa duo obseruari videlicet q appelletur in scriptis. Jtez q in appellatōne inserat causa rōnabilis: que si esset ita deberet legittima reputari. illa eadē dīct obseruari si appellet extra iudiciū puta cū appellatur ne talis eligat in pastorē. Nota p mo ex isto textu q licet cause electōnū epoz z aliozū supioz prelatoz sint de maioribus causis que de sua natura ptinent ad apo. se. tñ non deuoluūtur ad apo. se. p appellationez nisi sit appellatū in scriptis cū cā legittima. Nota vlterius vnū casum in q cū appellatur a diffinitiua oportet exprimere cāz appellatōis: z q appelletur in scriptis licet regulariter in diffinitiua nō sit opus q appelletur in scriptis: nec q inseratur causa rationabilis in appellatōe sz istud est speciale in causis electionū epoz archiepoz z aliorū supioz. Ratio specialitatis est ne maliciose z sine causa impediat pulsio eccl'ie q est multū piculosa tam eccl'ie q subditis. c q sit. s. eo. c. qm vt lite nō cōtes. in an. Nota insup q cū appellat in causa electōis taz in iudicio q extra iudiciū debet inseri causa rationabilis in appellatiōe. z etiā debet appellari in scriptis. Nota q appellās in cā electōis pōt renūciare appellationi ante q sit deuoluta ad sedē aplicam. Nota finaliter q iudex a quo debet prefigere terminū ipis ptibus infra quem ptes se presentent conspectui aplico cū suis munimentis id est instrumentis que ideo vocantur munimenta. q munīūt causam. vel possent dici monumenta. q monent iudicem.

f Jtem Siter illa que obijciuntur promouēdo ad dignitatem obijcitur defect? scientie illud ante omnia debet examinari quod si falsum reperiatur opponens a prosecutione repellitur. z perinde punitur acsi defecisset in pbatōne oīm obiectorum. h. d. Casus. Vacante aliqua eccl'a cathedrali vl' collegiata canonici vel clerici illius eccl'ie conuenerūt in vnū tractaturi sup electōne futuri plati z ordinauerūt q pcederet pria scrutiniū. fcto z publicato scrutinio fuit cōpertū q ticius fuerat electus a maiori pte: vñ quidā ibi existens appellauit ne ticius noiatus eligeret ex eo q ipe ticius non habebat sciētiā sufficientē requisitā illi dignitati z q erat homicida Jtem oppugnabat formā scrutiniū z psonas eligētiū. an sit ad

mittendus ad pbandū oīes ístos defect⁹ simul. Rñdet q̄ nō. sed p̄mo est admitten/dus ad pbandum defectū oppositū ꝓtra p sonam electi. q̄ defect⁹ si probatus fuerit ō clarabit̄ ineligibilis. Si aūt non possit p bari defectus ꝓtra pſonaz electi oppositus ipe appellans cōdemnabit̄ in expēsis z puniet̄ iurta tenorem. c. statuimus. s. eo. ac si in oībus pbatōnibus defecisset nec vltra admittet̄ ad probandū alia vicia.

Iciant Qui grauauerit aliquā p sonam ecclesiasticam vel ei⁹ consanguineos aut eccl'iaz p eoq̄ eūpro quo rogabat eligere noluit ipo facto est ex cōicatus. Casus. Vacante alicq̄ eccl'ia dñs tpalis in cui⁹ territorio z iurisdictōne erat situata illa eccl'ia scripsit canonicis z eos ro/gauit vt suū filiū vl'aliquē ei⁹ familiarē eligerent in prelatū. Canonici videntes illū filiū vl'familiarem non esse sufficientē nec ydoneū ad dictaz plāturā. vel ex alia causa noluerūt ipm eligere. sed aliū in suū prela/tum elegerūt. Dñs tpalis hoc egreferens cepit molestare canonicos z eoz ꝓsangui neos vl'inuadere bona canonicoz z cōsan guineoz. querit vtz ipe dñs tpalis incur rat aliquā penā z quā? Rñdet q̄ ipo facto est excōicatus: nec ab ipa excōicatiōe est ab soluendus nisi p̄missa debita satisfactōe Nota p̄mo ex. c. q̄ vota debentiū eligere a liquē prelatū dñt esse libera. Nota insuper principalē effectū hui⁹. c. videlicet q̄ siqs molestauerit clericos eccl'ias vl'cōsangui/neos clericoz p eo q̄ eligētes clerici nolue runt eligere aliquē pro quo molestans: scri pserat: ipe molestās incurrit ipo facto sen tentiam excōicationis. Nota vlterius ca/sum in quo injiciens man⁹ in laicos incur rit ipo facto sententiaz excōicationis: quia ītumcūq̄ consanguinei clericoz sint laici injicens man⁹ in ipos vel eos molestans ipo facto est excommunicatus.

Generali Pro intellectu hui⁹ .c. presupponendum est scōm veriorem intellectū ipius quid ꝓprie iste textus appellet regalia. Qui dam volebant dicere q̄ regalia accipiunt p iuribus imperialibus. de q̄bus in vsi. feu. q̄ sint regalia. c. vt si rex donauerit regalia eccl'ie z aliqs illa vsurpet ipo fctō ē excōni. Alij dicūt q̄ regalia accipiunt p iuribus que habet p̄nceps in aliq̄bus eccl'ijs. vicz q̄ vacante aliqua eccl'a rex percipiat fructus z ecclesiam ꝓferat. nam collatio bñficiorū cōputatur in fructu z ista fuit controuer/sia alias mota inter philipū regē francorū. z bonifaciū octauū ꝓditorem hui⁹ ꝓpilatinis. qui bonifacius dicto philipo regi scripsit quandā epl'am in qua cōtinebant̄ ista verba. collatio bñficioz est spiritualis. se/cus aūt credētes hereticos reputam⁹. quā epl'am cum plegisset ipe philipus. eidē bonifacio scripsit aliam epl'am in qua posita erāt ista verba. collatio beneficioz ad nos spectat z ptinet: secus credentes fatuos z ō mentes reputam⁹. ideo scōm aliquos ꝓstitutōes istius cōpilatōnis non fuerūt rece/pte in hoc regno ꝓter istā controuersiam. Hoc presuppositō ponam⁹ sic casum. Vacante aliqua eccl'ia aliqs comes vl'dux qui dicebat se habere iura regalia in ipa eccl'ia occupauit custodiam eccl'ie vacantis z di/cebat q̄ fructus ipius eccl'ie ad ipm spectabant: licet non fuisset vsus ipo iure. an il/le comes vl'dux vsurpās illud ius in eccle sia vacante sit puniēdus aliqua pena. Rñdet ro. pon. q̄ sic z dicit q̄ incurrit sententiam excōicatōnis. z clerici illi⁹ eccl'esie sibi non resistentes puniūtur pena hic cōtenta Sed ponam⁹ q̄ rex vel alius princips nō cognoscens superiorez in tpalibus habet ista iura regalia in aliquibus eccl'ijs. sicut rex francie in eccl'ia eb zorcēn. z mltis aljs eccl'ijs in normānia. Et ponam⁹ q̄ vacante tali eccl'ia est silua cedua. tñ nōduz venit tps ipam siluā ceduā cedendi siue amputādi vtrū tal' p̄nceps possit illā siluā scindere siue scindi facere. Rñdet q̄ nō. sz si tps scidendi z colligendi aduenisset cum silua cedua sit in fructu: posset talis rex vl'p̄nceps facere scindere hmōi siluā ceduā. Nota primo exp̄ textu iūcta glosa q̄ p̄tonus laicus nō hz custodiā eccl'ie vacātis. sz supior pla tus cui subest eccl'ia. secus ē d̄ p̄tono eccle siastico: iō p̄tonus eccl'iastic⁹ posset collige re fruct⁹ eccl'ie vacātis non vt fruct⁹ suos faciet: sz vt illos reseruet futuro successori. Nota insup q̄ p̄tonus eccl'iastic⁹ non pōt pretendere ius aliqd in fructibus illius ec clesie vacanti s. z hoc rex nisi de auctoritā

dnō de regalibus

te supioris tempe fundatois retinuerit sibi illud ius. Nota vlterius q vsurpans ō nouo pdicta iura vel procuras vsurpationem est ipo facto excoicatus. Nota finaliť q ille qui hz custodiam eccl'ie vacantis nō potest capere fructꝰ q̄ nundū venerūt ad maturitatem. Et istud facit p archipresbiterꝫ q̄ durantib⁹ xl. diebꝫ pcipiūt fructus eccl'iarū vacantium ipi enim non dīt preuenire maturitatem fructuum.

l Licet canon. Porrochialis eccl'ia debet cōferri ydoneo scientia z moribꝫ z q̄ attigerit. xxv. annū q̄ tenebiť psonaliter residere: z infra annū effici sacerdos q̄ si pro motꝰ nō fuerit elapso anno priuatꝰ est ipso iure: sup residentia ꝓ platus pōt ad tpus dispensare. b. d. Lasus. Quidam clericus ꝓstitutus in pūtia romani pontificꝫ q̄siuit ab eo. Sanctissime pater vellem bñ informari a vob̄ que ydoneitas requiriť in promouendo ad eccl'iaz prochialem Ad q̄ō respondet ro. po. q in pmouendo ad eccl'iaz prochialē req̄ritur q ipe habeat scientiaz sufficientē. z sit imbutus bonis virtutibus ac insup sit alienꝰ a vitiꝭ z q cōpleuerit annū. xxiij. z attigerit. xxv. q si non attigerit xxv. nulla est collatio ipo iure. Sz q̄d si pmotus ad eccl'iam prochialem habeat oia ista. q̄ est etatis pfecte: idoneꝰ sciētie z moribus. sed tñ nō est sacerdos. Rñdet ro. pō q ipe dz effici sacdos infra annū cōputādū a tpe adepte pacifice possessionis ipiꝰ eccl'ie porrochialis. alias si non pmoueať ad sacerdotiū infra illō tpus: illo tpe elapso p̄natus est ipo iure dicta eccl'ia porrochialis. c. cōmissam. infra. eo. z sic correctū est. c. cuz in cūctis. eo. ti. in an. quod req̄rebat amotionē p̄sniam sed p istud capitl'm ipo facto est amotꝰ absq̄ alio monitiōe vl' sentōntia. Sed q̄d pmotus ad eccl'iam porrochialez fuit effectus sacerdos infra annū. vtrū teneatur residere psonaliter in ipa eccl'ia z eidem personaliter deseruire in diuinis. Rñdet q sic nisi suus prelatus cū ipo dispensauerit ne resideret psonaliter in sua eccl'ia sed vt posset in ipa eccl'ia deseruire in diuinis per alium suum vicarium.

n Emo. Eccl'ia porrochialis nō cōmendeť nisi ꝓstituto in perfecta etate z sacerdotio z tali non nisi vana z tunc demū cū vtilitas exigit. cl'is aūt cōmenda non duret vltra sex menses. qō ꝓtra factū fuerit sit nullū ipo iure Lasꝰ Vacante aliqua eccl'ia epūs nō bñs ad manus psonā idoneam. vl' forte patroni contendebant ō iure pīonatus. certū est q iste epūs pt ad tpus cōcedere alicui istā eccl'iaz incōmodū. Sed querit q̄etas z que alie q̄litates requirūtur in cōmendatario. Rñdet q req̄ritur q cōmendatarius cōpleuerit annū. xxiij. z attigerit. xxv. ānum Item req̄ritur q ipe sit cōstitutus in sacerdotio. nam req̄ritur q exerceat ea q̄ sacerdos exercet. Item tertio req̄ritur q nō habeat aliam eccl'iam in cōmendam. Sz vtrū in perpetuū poterit epūs eccl'iam cōmendare: certe non. sed solū vsq̄ ad sex mēses z in effectu potest epūs eccl'iam cōmendare vsq̄ ad illud tpus qō bz in sua collatione. text⁹. Nemo. Ista ꝓstitutio nō ꝓbendit romanū pontificē. q̄ ro. po. non pt sibi legem imponere. Nota ꝑmo q epūs: idez est de alio supioze pt eccl'ias spectātes ad suā collatōnem cōmendare. i. tradere in custodiā z alicui cōmittere admīstratōem ad tpus sed talis ꝓmendatariꝰ p hoc nō bz titulū in eccl'ia sibi cōmendata. Nota vlteriꝰ q epūs nō pt eccl'iam cōmendare vltra sex menses. iō elapsis sex mensib⁹ expirat cōmenda. sz ro. po. pōt ī ppetuū cōmendare. Vñ sciēdū q ꝓmēdatarius in eccl'ia sibi ꝓmendata non dicit habere titulū. z iō nō vacat p mortez cōmendatarij. ex quo sequitur q si pmotem ꝓmendatarij impetrareť eccl'ia cōmendata tanq̄ vacans per mortem: impetratō esset surreptitia. q̄ esset exp̄ssus falsꝰ modus vacatōis z hoc verū nisi in impetratione esset apposita ista clausula z quocūq̄ mō vacz. Nota insup q cōmenda eccl'ie porrochialis nō potest alicui fieri nisi cōstituto in sacerdotio. licet eccl'ia porrochialis possit alicui dari ī titulū. nō ꝓstituto in sacerdotio. Nota finaliter q ꝓmēdatariꝰ teneť residere i eccl'ia sibi ꝓmēdata. iō nō possit sibi dari alia ꝓmēda. q̄ nemo potest residere personaliter in duobus locis.

c Upientes. Istud capitulū diuiditur in sexte ptes. vt in glo. Naz ꝑmo pontť

causaz sue:cõstitutõis:z infra qõ tps electi dñt venire ad ap'licam sedem:z qñ cõfirmatio est facienda per papã.secũdo. ibi qõ si'. ponit penã electoz nõvenientiũ ad apostolicam sedẽ vel accedentiũ sine pcessu electõnis. Tertõ ibi ad hoc pꝛouidet z declarat qualiter eligentes q̃ elegerũt cõcoꝛditer debeant mittere pſonas inſtructas ad romanũ pontificem q̃ inſtruat papam de oibus neceſſarijs ſcz an pſona electa ſit idonea z an eligentes erãt ydonei. Quarto ibi ſi veꝛo.ponit quid debeãt facere oppoñtes qñ electio fuit celebꝛata in diſcoꝛdia. Quinto ibi certũ. qualiter puniunt eligentes ſi nõ mittent pſonas debito modo inſtructas. Sexto ibi deniq;.oſtendit quid iuris ſit õ poſtulatõnibus. Septimo z finaliter ibi poꝛro.q̃d iuris ſit de recupatione expenſaꝝ. Caſus. Vacante aliqua eccl'ia forte cathedrali vl' alia que imediate ſubeꝛat romane eccl'ie ita q̃ facta electõne cõfirmatio ad papaz pꝛtinet. aliq̃s fuit electꝰ: q̃ritur infra qõ tps debeat ipe petere cõfirmatiõem ſue electõnis. Rñdet q̃ debet arripe iter romanũ pꝛo petenda cõfirmatõe infra vnũ menſem numerandũ a tpe pſtiti conſenſus, vel numerandũ a tpe habite noticie ipꝰ electõnis ſi eligẽtes fuerũt negligentes in pꝛeſentanda electõe z arrepto itinere debet electꝰ ſe pꝛeſentare q̃citius poterit attentis cõditione ſue pſone locoꝝ diſtantia z qualitate tpis. z ſic tempꝰ iſtud eſt arbitrariũ. Sed ponamꝰ q̃ illud tpus cõpetens eſt elapſuz an ſit priuatꝰ iure ſibi ſpectanti ex electõne Rñdet q̃ nõ. ſed pꝰ illud tps cõpetẽs debet adhuc expectari p. xx. dies z ſi infra illos. xx dies ſe non pñtauerit apoſtolico cõſpectui nec miſerit nũcium ad pꝛobandum impedimentũ q̃ nũcius habebit q̃ndecim dies elapſis. xx. diebꝰ pdit ius ſibi cõpetens ex electõne. Sed ſanctiſſime pr̃ querit q̃d de eligentib⁹ an debeãt mittere ad ap'licam ſedẽ Rñdet q̃ ſic. z ſi electio fuit facta in concoꝛdia ipi debẽt mittere duos viros nõ extraneos ſed ex ſe ipis q̃ ſciant inſtruere papaz de oĩ negocio electõnis. an pſona electa ſit idonea. z an elegẽtes erãt idonei Sz q̃d ſi eligentes infra pꝛedictũ tps nõ miſerint ad ap'licam ſedẽ dictas pſonas inſtructas Rñdet q̃ ipi ſunt pclu ſi a pſecutõe electionis z petendi cõfirmatõez. z cũ hoc ſunt ſuſpenſi per trienniũ a pceptõe fructuũ bñficioꝝ ſuoꝝ que ipi hñt in illa eccl'ia. q̃ ſi ſe immiſcuerit adminiſtratõi duráte triennio illo ſunt pꝛiuãdi perpetuo ipis beneficijs Sz queritur expenſ cuiꝰ iſti duo viri debeant mitti ad ap'licam ſedẽ? Rñdet ro.ponq̃ ſi bõa pꝛelati ſint diſtincta a bõis capl'i. dñt mitti expenſ pꝛelati. qꝛ agitur de negocio pꝛelati. Si vo bona nõ ſint diſtincta a bonis capituli ſz ſint cõia. tũc fiãt expenſe de bonis cõibus Sz ponamꝰ q̃ capl'm nõ habeat res mobiles? Rñdet q̃ in hoc caſu capitulũ poterit accipe mutuas pecunias z obligare res imobiles ipius eccl'ie: quas tamẽ pecunias futurus ſucceſſoꝛ tenebit ſoluere z eccl'iam exonerare ab illo debito: Sz q̃d ſanctiſſime pr̃ ſi electõ fuit facta in diſcoꝛdia. qꝛ aliq̃ ſe oppoſuerũt vl' fuerunt celebꝛate plures electões. Rñdet q̃ ſi fueꝛũt facte due electões: tũc de qualibet parte debẽt mitti due pſone indiſtincte ſicut ſi eſſet facta electio i concoꝛdia. Poſtea q̃ñdit q̃d iuris ſit in poſtulato z poſtulãtibꝰ vtrũ idẽ ius obſeruet ſicut in electo z eligentib⁹ Et dicit q̃ poſtulatꝰ nõ debet pꝛſentire nec diſſentire poſtulatõi. ſz ſe dꝛ ſubmittere arbitrio ſedis ap'lice: licet ſecus ſit in electo q̃ debet noĩatim pꝛſentire vl' diſſentire. Itez poſtulantes nõ dñt mittere pſonas inſtructas expẽſis poſtulati. Itez q̃ in recuperãdis expenſis electi z eligentiuz poſtulati z poſtulantiũ ſi aliũde fuerũt facte expenſe vult antiq̃ iura ſeruari. text⌊ inſup ⌋. vñ ſciendũ q̃ elapſis. xx. diebꝰ cõceſſis electo ad cõparendũ apud ſed. apo. vl' ſi fuerit impeditus ad mittendũ nũcium q̃ infra. xv. dies tenebit̃ pbare impedimentũ electi. qõ impedimentũ ſi infra. xv. dies non fuerit probatum: habẽt locum pene ſequentes. textꝰ ⌊electos ſo⌋. ponit q̃d iuris ſit ſi electus pꝛeſentet ſe cõſpectui ap'lico ſed nõ apporta uit munimẽta. nam tunc ex ſola pꝛeſentatione euitabit penam iuris ſibi queſiti. Et ſi petat dilationem ad faciendum fidem in pũctibus non auditur. ſed debet facere fidem apud ſed. apo. textus. ⌊vel per ꝓcuratoꝛ⌋ nã tenet̃ mittere ꝓcuratoꝛez infra. xx. dies niſi cẽt impeditus in miſſione pꝛocuratoꝛ tũc cũ non eſſz ꝓuatus ipſo facto iure ſibi

cõpetente ex electõe ãn restitueret. vl' secundum alios remanet illesus ipo iure: textus ceterũ Jste. §. est generalis ad quoscũq; electos: etiã si cõfirmatio nõ spectet ad papaz z declarat verbũ q̃cito positũ. s. e. in. c. q̃si videlicz infra octo dies. textus. eãtas canonũ vt in glo. fi. huj⁹. c. q̃ p hoc ẽ singl'aris.

Fundamenta. Jstõ c. est f localer diuidit in q̃ttuor ptes. Primo ponit ꝯstitutõis causa z origo. In secũda pte ibi p̃ inde ponit suã ꝯstituti onẽ. Tertio ibi q̃ si secus: ponit pena ꝯ facientib⁹. Quarto ibi vt añt. ponit exceptõez a sua' cõstitutõe. vñ ro. pon. in hac ꝯstitutõne intendit solũ dicere q̃ ad officiũ senatoris vl' rectoris vrbis romane non sunt vocãdi p̃ncipes z nobiles vl' alij q̃ possent superare papã z cardinales q̃ sic iues ita sint potẽtes sil'r in eis habet locũ tenor huius cõstitutionis. seq̃tur textus. Nota ibi vniuerso senatu. q̃ licz olim eẽnt centũ senatores nũero. tñ hodie in ciuitate romana est vnus senator.

Quamquã. Si canonici ecclesie cathe q dralis ipo iure vl' p sniam sint p̃uati ptãte eligendi, nisi in casu negligentie ius ad papã deuoluit. In inferioribus ꝓo eccl'ijs ad p̃mũ supiorẽ fit deuolutio. h. d. Casus. Vacante eccl'ia pictauẽ. vl' alia cathedrali vl' metropolitana eccl'ia oẽs canonici peccauerũt in materia. q; sciẽter indignũ elegerũt vl' scienter oĩs peccauũt in forma. certũ est q̃ in p̃mo casu sũt p̃uati ipso fcto ptãte eligẽdi p illa vice. in secũdo ꝓo casu nõ sunt p̃uati ipso facto ptãte eligendi p illa vice. sz veniũt p̃uandi per sententiã. Ponam⁹ q̃ fuerũt p̃uati ptãte eligendi p illa vice. queritq̃s habebit puidere illi eccl'ie de prelato vtrũ papa vl' supior immediat⁹. Rñdet q̃ licet ꝓpter negligẽtiã canonicoz imediatus supior posset illi eccl'ie puidere tñ in casu delicti in predictis casib⁹ ptãs puidendi deuoluit ad solũ papã. Quid in alijs eccl'ijs inferioribus puta monachi sancti cypriani scienter peccauerũt in materia vl' in forma vtrũ supior imediat⁹. s. epus pictauẽ. habebit puidere ipsi abbacie sãcti cypriani. Rñdet q̃ in eccl'ijs inferioribus in casib⁹ predict⁹ puisio spectat ad p̃mũ supiorẽ. z sic istud. c. nõ imutat aliq̃d de iure antiq̃ nisi in eccl'ijs cathedralib⁹ z metropolitanis. Nota p̃mo illud ad qđ allegat p̃nci. huj⁹. c. videlicet nos ñ debem⁹ dicere ius antiquũ esse correctũ: nisi in casib⁹ in q̃bus reperitur expresse correctũ. ꝓcordat l. precipim⁹. in fi. ff. de appel. nõ licet in. c. ne pdefectu. eo. ti. in an. cõparent eccl'ia cathedral' z regl'aris. z p hoc. c. sit recessus a cathedralib⁹ eccl'ijs nõ tñ p ß est recessum ab eccl'ijs regularib⁹. Nota in sup principalem effectuz ad quẽ emanauit pñs. c. vicz q̃ si canonici eccl'ie cathedralis vl' metropolitane peccauerunt in materia sunt p̃uati ipso facto ptãte eligẽdi p illa vice. si in forma p sententiã z ptãs puidendi deuoluit ad papã. nam res de facili reuertit ad suã naturã. vñ in p̃ncipio eccl'ie sol⁹ pap̃ ꝓferebat epal⁹ z alias dignitates maiozes. z epi ꝓferebãt oia alia inferioza beneficia. postea istõ fuit imutatũ z fuit ordinatũ q̃ canonici eligerẽt epm vl' prelatũ supiorẽ. Jste sil'r in alijs inferioribus eccl'ijs collegiatis clerici sil'r haberẽt electõem. Jtem si essent alia bñficia z aliq̃ ea fundarent q̃ ipsi haberent ius patronat⁹ in illis bñficijs z ad illa possent clericos p̃sentare: ideo si canonici eccl'ie cathedralis vl' metropoli q̃bus facta fuit illa gr̃a delinquãt potestas reuertit ad papã. Nota vlteri⁹ q̃ licet in. c. ne p defectu alleg. eccl'ie cathedrales z regulares eq̃parent. q; i vtraq; est electio facienda infra tres menses tñ discõueniũt. nã in cathedralib⁹ eccl'is si pctm̃ fuerit mtateria vl' forma fit deuolutio ad papã. Jn alijs ãt eccl'ijs inferioribus fit deuolutio ad p̃oriorem superiorem.

Si quis. Cõstitutõi vt circa non satisfecit appellans q̃ dis i iũctiue iurauit se credere opposita esse vera. vl' que sufficere deberent: Casus. Dictũ fuit in. c. vt circa. s. eo. ti. q̃ appellãs ne aliq̃s eligat postulet aut p̃uideatur dz ex primere in sua appel. oĩa vicia q̃ opponit tã ꝓtra formã electõis vl' postulationis q̃ ꝓtra p̃sonã electi postulati vel p̃uisi. Jtem q̃ debet ipe appellans iurare q̃ oĩa obiecta p ipsum credit esse vera z se ñ posse p̃bare. Sz ponam⁹ q̃ ipse appellãs

aprouisione electione vl' postulatiõe iura/ uit sub hac forma q̃ ipe credit oia ꝓposita in instrumẽto appellatõis vl' aliq̃ ex eis q̃ debebũt sufficere ad repellẽdũ electũ postu latũ vl' puisuz eẽ vera. vtz p istã formaz sit satisfactũ illi cõstitutõi vt circa. Rñdet q̃ ñ imo debet simpl'r iurare q̃ oia q̃ opposuit in formã electõis vel psonã electi postula/ ti vl' puisi credit eẽ vera. z ea se posse ꝓbare. alias sua appellatõ nõ valet. necpõt impe/ dire confirmatõnẽ elcõis. Nota prio q̃ ap pellãs in causa electõis ad apl'icã sedẽ obꝫ ciẽdo aliq̃ in formã elcõis z psonã electi po stulati vel puisi bebet iurare exp̃sse: q̃ oia p eũ obictã credit eẽ vera. z se posse ꝓbare. Nota vlteriꝰ q̃ si appellãs ab electõne. po stulatõe vl' puisione inrauerit oia p eũ po sita in instrumẽto appellatõis se credere eẽ vera. z posse ꝓbare. vl' aliq̃ ex his q̃ tñ suffi ciẽt ad electũ postula. vl' puisũ repellendũ nõ est p hoc satisfactũ forme substãtiali ap pellatõis. de q̃ in. c. vt circa. ido nõ ẽ admit tendus ad psequendũ suã appellatõnem.

ui contra. Qui ꝺtra cer tam personaz q ne eligatur appellat ꝺstitutõz vt cir ca seruare tenet. h. d. Lasus. Jstꝺ emana uit ad declaratõz. c. vt circa. s. e. La. dictũ fuit in. d. c. vt circa. q̃ appellãs in causa e/ lectõis ad papã debet in appel. sua inserere oia q̃ intẽdit obiicere ꝺtra formã electõnis z personã electi. Sed vtrũ istud sit verum indistincte: etiã si interponat appellatõem ꝺtra incertã psonã. Respõdet q̃ nõ. imo si appellat ꝺtra incertã psonã: nõ tenet erꝺ/ mere aliquos defectus. puta. si dico appel/ lo ne eligatis excõmũicatũ maiozi excõmu nicatione. quia tñc ignozat electũ: sz q̃ñ ap pellat ne talis eligat. debet oia in appella/ tione sua inserere q̃ intẽdit opponere ꝺ for mã elec. z psonã electi. z iurare q̃ credit il/ la eẽ vera. z se posse ꝓbare. vt dcm̃ est in. d. c. vt circa. z. c. pri. s. eo. Nota prio iũcta glo. q̃ cũ appellat ꝺtra psonã incertã ne p/ sona incerta eligat appellãs nõ tenet serua re c. vt circa. s. eo. quia nõ tenet aliqs defe ctus exprimere. sz postea electione secuta te nebit illos exprimere. sed nõ in appella. sua Nota insup q̃ licet. c. vt circa. loq̃tur in ap pellato elcõe secuta. tñ etiã bz locũ q̃ñ appel lat ab electione facienda.

Jcut. Si ꝓmissũ est i pl'es vt eligãt p vnũ: facien/ s da est elcõis pnũciatio. al'r electio fcã nõ tenet. Prio p intellectu hꝰ capl'i ẽꝑ/ supponẽdũ in qbꝰ electõibus debet seruari forma. c. quia ꝓpter. eo. ti. in an. videlicz q̃ñ p formã scrutinũ ꝓcedit. nã tũc vt ibi dici tur reqrit q̃ fiat publicatio scrutinũ. z fi/ at collatio zeli ad zelũ. meriti ad meritum: nũeri ad nũerũ. postea si appareat in q̃ ma/ iorꝑs ꝺsensit q̃ ille eligat simpl'r p vnũ ex scrutatoribꝰ dicẽdo ego talem eligo qui fu it nominatus in scrutinio. z illa forma ser uatur in episcopatibꝰ. abbacijs z electõibꝰ alioꝝ ꝓlatoꝝ q̃ꝝ morte eccl'ia ꝺz eẽ viduata sz in alijs inferiozibꝰ bñficijs nõ est opus q̃ illa forma seruet. Lasus. Uacãte eccl'a pictauen. canonici illius ecclesie cõuenerũt in vnũ tractaturi de electõe futuri ꝓlati. q̃ canonici cũ nõ possent venire ad concozdi am. cõpromiserũt in aliquos: qui cõpmis sarij cõuenerũt in vnũ. z pl'es eoꝝ ꝓuenert in ticiũ. puta cũ eẽnt quinq̃ ꝺpromissarij: tres cõuenerũt in ticiũ. vtz vnus istoꝝ cõ pmissarioꝝ debeat noie oim facere electõz ꝓ verba singularis nũeri videlicet q̃ di/ cat. ego noie meo z noie taliũ ꝺpromissari orum talem eligo vt in forma scrutinũ q̃ nominatus in scrutinio a maiozi parte de bet eligi p vnũ. z d. c. quia ꝓpter alle. Rñdet ro. pon. q̃ sic.

tatutum Canon penal' nõ debet extendi vl/ s tra suos terminos. Lasus. Dictũ fuit in. c. licet canon. s. e. q̃ ecclesia prochi alis non debet conferri nisi ꝺstituto i. xxv anno. z q̃ ille cui ẽ collata prochialis eccl'a debet ꝓmoueri ad sacerdotiũ infra annuz alias ẽ priuatus ipo iure ecclesia parrochi ali: ita q̃ nõ est opus sententia priuatiua. nec aliq̃ monitione. Sed q̃d scissime pz po nam⁹ q̃ alicui fuit collata ecclesia prochi alis: que cũ hoc est dignitas ĩ ecclesia col/ legiata. sic in eccl'a bti hilarij de sella picta/ uis ipa prochialis eccl'a ẽ dignitas. q̃ ab/ bas ipius mõasterij est rector ipius eccl'ie. vñ iste ñ fecit se ꝓmoueri infra annũ ad sa/ cerdotiũ. vtz ipo iure sit ꝓuat⁹ dcã eccia p rochiali eccia. ita: q̃ collator possit illã ali

cui persone idonee ꝓferre. videbaꝫ ꝙ sic ꝙ illō.c. licet canō allega. ℔ tñ nō obstāte decidit ℔ ro.pon. ⁊ rariū nec obstat illō.c. licet. qz loqtur simplr ō ecclesijs ꝓchialibus. ió nō ē extēdēdū ad ecclesias collegiatas. sz i ipis ecclesijs ꝓchialib⁹ collegiatis dñt seruari antiq̄ iura. vez ꝙ supior potest ipm monere vt ꝓmoueaꝫ ad sacdotiuz infra annū. z si nō ꝓmoueaꝫ infra annuz: anno elapso pōt supior talem ꝑuare. vt in c. cum in cunctis. co. ti. in anti.

Jcui Si compmissari⁹ illi eligat in quē nō maior ꝑs toti⁹ capli: sz plēs alioz cōpatōe ꝓsenserūt: nō tenet electio. h. d. ꝓ ꝓ intellcū h⁹ capli ē ꝑsupponēdū ꝙ ad hoc vt valeat electio reqrīt ꝙ fuerit facta a maiori ꝑte totius capli. z iō nō sufficeret si eēt facta a maiori ꝑte p ꝓpatōez aliaz ꝑtium. puta cum in aliq̄ eccīa eēnt. xij. canonici ipi ꝓuenientes in vnum sup electōe celebrāda diuiserūt vota sua in tres ptes. scz elegerūt vnū. q̄tuor aliū. z duo aliū. Electus a scz ē electus a maiori ꝑte p cōpatōnē aliaz ꝑtiū sz nō p ꝓpatōnē ad ca. Lasus. Uacante ecclesia pictauen: canonici ꝓmiserūt in quē dam ticiū: vt ipe ticius sigillatim z secreto exāreret vota singuloz canonicoz. z illis vot⁹ inscript⁹ redactis: ipe eligeret illum in quē maior ꝑs canonicoz ꝓsentiret. etiaz si illi nō facerēt maiorē ptem p cōpatōem ad capitulū. vñ tici⁹ exāsitis votis oīm canonicoz repit ꝙ scz vnū nomīauerāt. tres aliū. duo aliū. z vn⁹ aliū. z repit ꝙ nōiatus a scz erat elcūs a maiori ꝑte p ꝓpatōnem ad alias ptes licet nō eēt electus a maiori ꝑte p ꝓpatōnē ad totū capl'm. an valeat tal' electio? Rñdet ro. pon. ꝙ nō: nisi fuerit obseruata forma. c. quia ꝓter. ℣. co. in an. Nā canonici nō potuissent eligere nisi illū i quez maior ꝑs totius capli ꝓsensisset. igitur ipi nō potuerūt cōpmittere in ticiū: vt ipe eligeret illuz in quē maior ꝑs p ꝓpatōnē ad partē cōsensisset. qz nō potuerūt ei dare maiorē ptā tē q̄z ipi haberēt: ideo talis electō ē nulla. Nota primo ex isto textu ꝙ ius eligendi ꝑlatū est delegable seu trāsmissibile. in aliū. z ille alius in quez trāsmittitur dicit ꝓprie ꝓpmissarius. Nota vlterius. ꝙ cū ꝓcedeꝫ ad electōnem p viā scrutinij vota eligētiū debēt scrutari sigillatim z secreto alias ñ esset opus publicatōe. qz publicare scrutiniū nihil est q̄z mā festare vota singuloz canonicoz. Nota insup principalem effectū ad quē emanauit pñs. c. vez ꝙ canonici alicuius ecclesie nō pñt compmittere in aliquē vt eligat illū in quē maior pars p cōpatōnē ad ptem: z nō ꝓpatōe ad capl'm ꝓsenserit. z rō huj⁹ reddit: qz si ipi p se hoc ñ possint facere. nec in aliū pñt illā ptātem transferre. qz nemo in aliū potest plus iuris transferre q̄z ipe habeat.

uozundam. Ex voca/tōne quo q cūq̄mō facta in discordia de religioso mēdicāte ad ꝑlaturā extra suū ordiez ñ acqrīt illi ius nec ꝓsentire poterit etiā de ꝑlati licētia. Idē vocatōne fcā a minori ꝑte de religioso non mēdicante. h. d. Et ponit istō. c. vnū spēale in mēdicātib⁹. Las⁹. Uacāte eccl'ia picta. canonici ꝓuenerūt i vnū: tractaturi de elcōe futuri ꝑlati q̄ diuiserūt vota sua i tres ptes. Ponam⁹: ꝙ erāt. xviij. canonici. xij. eligerūt quēdā mēdicātē. alū q̄tuor aliū. z octo aliū. vtr mēdicās elect⁹ a duodeci possit ꝓsentire etiā de licētia sui ꝑlati isti elcōi facte in discordia. Rñdet ꝙ nō. z istō ē spēale i mēdicāte: ꝙ si mēdicās hmōi elcōi de ipo facte ꝓsenserit: nō inūciatur mīimoniū inter ipm z eccl'am. nec alicui ius sibi ex illa electōe acqrīt: sec⁹ ē in aliis nō mēdicātib⁹. Sed q̄d si ali⁹ nō mēdicās fuit elect⁹ a maiori ꝑte cōparatōe aliarū ptiū: z nō p respectū ad maiorem partez toti⁹ capli. vtr valeat tal' elec. z ōt ꝙ ñ: nisi fuerit fcā a maiori z saniori ꝑte toti⁹ capli. [subiugauerit] Nā religiosus ꝓmittit obediētiā. i. abdicat suū velle. z ponit i ptātē sui ꝑlati. scdo ꝓmittit obiam. tercio castitatem. Nota ꝓmo ex ℔ tex. ꝙ mēdicātes pñt p canonicā ꝓcordē elcōnē vocari ad ꝑlaturas. etiā extra suā religionē ad alias etiā ꝑlaturas pñt vocari p postulationē. Nota insup ꝙ ad ℔ vt aliq̄s ex mēdicātib⁹ possit ꝓsentire elcōi de se facte ad ꝑlaturā extra suam religionē reqrīt ꝙ fuerit fcā in cōcordia. secus si in discordia. Nota final'r illud ad quod alleg. iuncta glo. ꝙ inter mēdicātes primuz locum obtinent predicatores. quia hic ꝓponūtur alijs. z valet argumē

tū ab ordine littere. ratio huiꝰ est sc̄m glo. quia eoꝝ institutio ē antiq̄oꝝ mō antiq̄ores sunt honorabiliores. vt. c. i. z. c. statuimus de maio. z obe. in an. z sic in pcessionibus p̄dicatores dñt obtīere locū honorabl'iorē

t quis ·Nō potest electus duas electōnes prosequi v petendo confirmatōnem ex illis: sed necesse habet alterā aligere: qua electa ad alterā redire nō poterit. Casus. Uacā/te aliqua ecclesia: canonici conuenerūt i vnū sup futuro prelato illius eccl'e eligēdo qui canonici quendā ticiū elegerūt. electōe fcā dubitauerūt canonici peccasse in forma e/lectōis. iō reuersi sūt ad capl'm: z aliā elcōz de eodē ticio fecerūt. postea istis electioni/bus p̄tatis ticio: dubitauit ticius: q̄ elcō p̄ualeret z nolebat vnā eligere. sed dixit q̄ fuerat electus duabus electōibus ꝓtestan do q̄ non intendebat habere ius nisi i v/na. Et est vnus opponēs: q̄ petit vt ticius electus eligat vnā electōnem. z quamcūq; eligat vult impugnare: an teneat eligere v nā vel aliā. Rñdet ro. pon. q̄ sic. Sz po/nam⁹: q̄ ipe elegit vnā. vtz postea poterit ad aliā redire: si videat q̄ius sibi melius ac q̄rit ex alia elcōe. Rñdet q̄ si elegit vnā ele ctionē: ipe nō potest ad aliā redire. qz vide tur illi renūciare eligendo p̄mā elcōnem. ideo debet bñ deliberare apud se quā elcō/nem velit acceptare

r ielectio ·Si electus non consentit vel post consensū renūciat: cassatur electio z eligentes integra tpa habebūt: nisi circa id egerint fraudulenter. h. d. Ꝓ intellcū huius capl'i p̄supponitur q̄ illi ad q̄s spcāt electio ecclesie cathedralis siue regular; ha bent tres menses ad eligendū. c. ne p defe ctu. eo. ti. in an. quia illud capl'm secūdum non ē correctū nisi i eccles'ūs cathedralib⁹ non autez in regularibus eccles'ijs: immo remanet incorrectū quo ad illas. naz. c. ne ꝓ defectu alle. emanauit pⁿ illud. c. ū. z iu/ra antiqua non debemus dicere correcta: nisi ex ꝑsse inueniant correcta. l. p̄cipimus C. de appella. Casus. Uacāte aliqua eccia cathedrali vel regulari: canonici illius ec/clesie cōuenerūt in vnū tractaturi de elcōe futuri p̄lati. z q̄ndā ticiū in suū p̄latū elege runt: cui postea p̄ntauerūt elcōnem eū req̄rendo vt ipe cōsentiret vel dissentiret elcō/ni de ipo facte. ipse noluit ꝓsentire elcōni. vl' forte ipse ꝓsentit. sed añ confirmatōnez ipse renūciauit illi elcōi: vl' etiā mortuus ē añ cōfirmationem: q̄rit vtz canonici pote rūt, pcedere ad nouam electionē. z vtrū ha beant adhuc tres mēses pⁿ dissensum vel renūciationē. Rñdet q̄ sic acsi vacatio eēt noua: tamen non est noua. quia adhuc ec/clesia nō habet p̄latū: ex q̄ matrimoniuz non erat pfectū: ido canonici ad nouam e lectionem habebūt integrū tempus ac si ñ fecissent electionem: dū tñ nō commiserīt aliquam fraudem.

i religiosus Si religi/osus nō ob s tenta licentia consentit electioni ō se facte extra suum monasterium: non va/let electio. Itē solus p̄latus sine capi. po/test dare licentiam consentiendi z transeū di. Casus. Uacante aliqua abbacia forte te abbacia: monasterū noui pictauis: vl' a lio monasterio monachi illiꝰ mōasterij q̄n dam monachū alterius monasterij in su/um abbatem elegerūt. z elcōe fcā sibi eā p̄n tauerūt petendo vt consentiret aut dissen/tiret. q̄rit vtz iste monachus possit consen tire isti electioni sine licentia sui abbatis vl' req̄rat vt petat z obtineat licētiā a suo p̄la/to sine abbate. Rñdet ro. pon. q̄ cū mona chus censeat mortuus: z non habeat velle neq̄ nolle non potest consentire elcectioni de se facte: nisi petita z obtenta licētia a suo p̄lato: tamē si suus p̄latus nollet ei dare li/centiam: posset ipe p̄latus compelli p suu3 suptorem Sed q̄d ponamus q̄ abdas bñ vult ei dare licentiā: sed conuentus ñ vult consentire. vtz solus abbas possit ei dare istam licentiam. Respōdet q̄ sic: etiam in uito conuentu

ullus :Religiosus monach⁹ eligi nō potest: nisi fue n rit ex p̄esse, pfessus ad dignitatem aūt ep̄alez eligi poterit. Casus. Uacante monasterio sancti Liprziani pictauis in q̄ sūt ꝓles monachi. aliq̄ sūt tacite pfessi. vcz p delationē habitus vel se immiscēdo acti bus pfessoꝝ. aliq̄ āt sūt ex ꝑsse, pfessi: conue/nerūt in vnū sup electione futuri abbatis

⁊ quendam monachū tacite ꝓfessū. nō aūt erp̄sse in suū abbatē elegerunt. vtꝝ ad ꝶ q̄ ꝗs posset eligi in abbatē req̄ratur erp̄ssa ꝓfessio. Rñ. ro. pō. q̄ sic. ita q̄ tacita ꝓfessio ñ sufficeret. ⁊ hodie istō capl̄m extendit ad ꝓ oratus ⁊ alias admistratões. vt in cle. ne. ī agro. §. sane de sta. regu. Et q̄ dicūt docto. q̄ mōach⁹ q̄ fecit tacitā ꝓfessionē pōt insta re vt p̄lat⁹ suus ipm admittat ad ꝓfessionē erp̄ssam. q̄ ipius mōachi interest admitti ad ꝓfessionē erp̄ssā. vt possit vocari ad ꝓ ratus ⁊ alias admistratões. hoc dicūt ista duo vltīa capl̄a in sui longo. seq̄tur textus

Nota ꝓmo ex capl̄o ſi religios⁹ q̄ religi osus q̄ ꝓfessionē abdicat a se suum ꝓpriuz velle: ⁊ illō supponit volūtati abbatis. ⁊ ꝶ vez in licitis ⁊ honestis. nā si abbas sibi p̄cipet aliq̄ q̄ eēt ⁊ deū: ñ teneret ei obedir vl̄ etiā si p̄cipet aliq̄ q̄ sūt ⁊ ꝓpriā ⁊ sciaz ad oīa āt alia teneat ei obedire.

Nota insup ex dcō. c. si religiosus. q̄ religiosus pōt ⁊sen/ tire elcōi de se facte cū licēta sui p̄lati ⁊ sol⁹ p̄latus inuito ⁊q̄tu pōt dare licētiā religi ōso se trāsferēdi ad aliō mōasteriū

Nota ex. c. nullus q̄ ad ꝶ vt possit religiosus se trā ferre ad aliō mōasteriū req̄rit q̄ fecit ꝓfessi onē erp̄ssā. Idē dicēdū in q̄cūq̄ ꝓratu. vt in cle. ne. in agro. §. sane allega.

Nota q̄ re ligiosus pōt vocari ad p̄laturā ep̄alem po/ sito q̄ eccia cathedralis sit secularis. ne p ꝶ ōr dñdere: ſz poti⁹ ascēdere. q̄ ep̄i dicun tur religiosissimi

Um expediat. ꝓ intel/ lectu h⁹. c. p̄supponit ꝓmo illō q̄ habet in. c. cū dilci. ⁊. c. q̄ ꝓpt. eo. ti. ī anti. Dicit ī. c. cū dilecti. q̄ canonici alic⁹ eccl̄ie vacātis p̄nt ⁊ ꝓmittere ī aliquē ſꝶ hac fo⁊/ ma. vez ipe vt q̄ exq̄rat vota singl̄oz cano/ nicoz ⁊ eligat illuz in quē cōsenserit maioz ps totius capl̄i. vt dicāt illi ꝶ mō. Nos su mus viginti canonici q̄ dam⁹ ⁊ ꝓcedimus tibi ptātē vt exq̄ras vota singl̄oz canoni/ coz. sigillatim ⁊ secreto. ⁊ si repis aliquem inquē maioz ps toti⁹ capl̄i cōsenserit illū e ligas. sed illa forma nō est seruāda in ele/ ctionibus aliaz dignitatū. ꝑ q̄s eccia non ōr viduata.

Dicit in c. q̄ ꝓpter. alle. q̄ cano nici debētes eligere p̄latū altera de tribus vijs videlicet ꝑ viā spūs sc̄i vel cōpromissi vl̄ scrutinij. Per viā spūs sc̄i videlicet q̄n cō/ coz̄diter eligūt aliquē nullo mō habito tra ctatu inter se. Per viā cōpromissi q̄n eligētes ꝓmittūt in aliq̄ vt dcm̄ ē in. c. ꝓpetue. §. e ti. vñ forma scrutinij ē multū difficilis. ī q̄ etiā deficiūt periti. ⁊ si nō habeāt ꝓcticā ⁊ in hoc capl̄o decidetur. vtꝝ ꝑ. c. q̄ ꝓpter sit coz̄rectū. c. cū dilecti. vez q̄ si cānonici ve lint trasferre ī aliq̄s ptātē eligēdi q̄ debeāt facere ꝓmissū absolutū ñ determiatū. vel vtꝝ ñ sit coz̄rectū illō. c. cū dilci. vez. vt ca/ nonici p̄nt facere ꝓmissū cū determiatōe ⁊ restrictōe. Rñdz q̄ ꝑ. c. q̄ ꝓpt nō ē coz̄rectū c. cū dilci. Nā. c. q̄ ꝓpt nō ōr q̄ illō ꝓmis sū sit simplex ⁊ ñ sit declinatū ⁊ restrictuz: ſz solū pōit vnā formā ꝓmissi. q̄ ōr q̄ ex al tero de trib⁹ mōis ē ꝓcedēdū. ⁊ si alt̄ ꝓcessū fuerit: ñ valet electō. Forma āt ꝓtēta in. c. cū dilecti. ꝓtinet ſꝶ forma ꝓmissi.

um non deceat. La sus. c Dicit ī. c. cupientes supꝑ eo. q̄ si ī cā elcōis appellet ad apo. se. eligētes dñt mit/ tere ad eādē sedē duos ex ipis instructos. sil̄r q̄ opponētes dñt mittere duos ex ipis ſz ⁊q̄d si illi q̄ mittūt ad apo. se. sūt ō ipis canonici: vtꝝ ipi canonici dñt reputari re sidētes. ꝶ ē vtꝝ ipi teneāt p̄cipe frcūs p̄bē daz suaz. Rñ. q̄ cū ipi canonici sint absen tes ꝑ vtilitate illi⁹ eccie dñt cēseri ⁊ reputa ri p̄ntes: ita q̄ ipi p̄cipiēt frcūs p̄bēdaz su. exceptis fructib⁹ distributōnū suaz quoti dianaz. Sz ponam⁹ q̄ tl̄es canonici q̄n erāt ī eccia c⁹ negociū tractat p̄cipiebāt fru ct⁹ p̄bēde quā habebāt in alia eccia. sic ī ab bacia eccia btē marie maioz pictauis non pōt eē abbas illi⁹ eccie: nisi sit canonic⁹ ī ec clesia pictaueñ p̄cipit fructus ipi⁹ abbacie. Rñ. q̄ tl̄es canonici absētes ꝑ vtilitate ec/ cl̄ie frcūs nō solū suaz p̄bēdaz q̄s bñt in eccia. c⁹ negociū ꝓsequūtur. ſz eē dñt p̄cipe frcūs q̄s p̄cipent si nō eēnt absētes: ſz resi derent in illa eccl̄a. No. ꝓmo ex ꝶ. c. illō ad q̄ allegat̄ p̄ncipiū. c. q̄ officiū suū ñ debet alicui eē dānosū siue nocinū. Nota vlteri⁹. q̄ absentes ꝑ vtilitate eccie cēsent residen tes q̄ ad p̄ceptōnē fructuū suaz p̄bēdarū: exceptis q̄tidiānis distributōib⁹ q̄ tm̄ cōcedū tur intereeñtib⁹ diuis officijs. ꝶ vez: nisi tal̄ canonicus eēt iuſirm⁹. q̄ ōr etiā habeat

quotidianas distributiones licet sit absẽs vt in.c.i.de cle.egro:in an. Nota insup q̃ absentes ab eccl'ia in qua sũt prebendati:ꝺ iure cõmuni non dñt pcipe grossos suarũ ꝓbendarũ:valet tñ cõtraria cõsuetudo vel statutũ.vt etiam in absentia pcipiãt fructus suarũ prebendaꝝ.c.cũ oẽs.de consti. i an. Nam ꝓpter officium id est ministeriuꝫ datur beneficium.id est fructus.

a **b eo.** Is qui opponit euidentem defectum scientie cõtra ꝓmonẽdũ ad aliquã dignitatẽ penitere non potest. Casus. Vacãte eccl'a pictaueñ. vel alia eccl'a puta monasterio sancti cipriani pictaueñ.canonici vel monachi q̃ndam ticiũ in suũ prelatũ elegerũt fuerũt aliq̃ opponẽtes q̃ opposuerũt ꝓtra electum defectum scientie vel mozum vel defectum suoꝝ natalium:z cũ hoc qualificabant illos defectus videlicet q̃ illi defect? erãt mãifesti opponẽtes penitẽtia ducti voluerũt recedere ab illo defectu:vtꝝ possint Rñdet q̃ nõ.naz ex quo appellauerunt ob illũ defectum ab illo defectu recedere ñ possunt. Sed ponamus q̃ipi nolunt recedẽ a defectu:sz solũ a qualitate. vtrũ sit eis pmissum. Rñdet q̃ non: immo si recedãt a q̃litate defectus sunt puniedi ac si defecissent in pbatõe defectuũ:ideo debẽt persistere z in defectu z in qualitate defectus. tamen si dicti opponentes recedãt ab ipis defectibus vl' qualitatib?.poterit supioz inq̃rere de ipsis defectib? vel q̃litatib? vl' etiaz oppoẽntes si sint q̃ paretedãt habere inkeẽ.

c **r eo quod** Canonicus impubes ad electionem ñ vocat? non agit de cõtemptu.nõ pfessi cũ pfessis. vel cõuersi laici cũ clericis electõi interesse non debent. hꝺ. Pro intellectu huius capli' presupponẽdũ est illud qꝺ habet in.c.quod sicut.eo.ti in an.vbi dicit q̃ oẽs habẽtes vocẽ i elcõe debẽt vocari ad elcõnẽ faciendam. Item q̃ illiq̃ sũt pñtes die electionis faciende ñ debent vocari.qz frustra vocarent:sed soli absentes sũt vocãdi ad illam diem q̃ debet electio celebrari si sint in loco ꝓpinq̃ vel remoto scõm statuta illius eccie.tñ si pñtes pcesserũt in elcõe absq̃ vocãdo absentes valet electio de se: sed absentes poterũt postea facere l cassari illã elcõnẽ. Casꝰ. Vacante eccl'ia picta.canonici illius eccl'ie cõuenerũt in vnũ ad electionẽ futuri pastoꝝ faciendã. In eccl'ia ipsa erat canonicus impubes de iure cõmuni vel dispensatiue: q̃ erat tũc absens: vñ q̃ assignauerãt diẽ ad faciendũ electionẽ.aliq̃ canonici nõ vocauerant illum impuberem:sed eo spreto ad illam electionem processerũt. vult iste impubes cõqueri de ptemtu z cassare electõnem vtꝝ possit: Rñdet ro.pon.q̃ non.qz cũ talis impubes nõ habeat vocẽ: frustra vocaretur ad electionem.qz ipse impubes caret discretione q̃ requiritur in electõe:sed hodie ꝓtũcũq̃ sint puberes non habent vocem:nisi sint in sacris ꝓstituti.sz impubes non põt eẽ in sacris: ideo nõ habet vocem in electione. Scõm vero hec tpa nõ reqrebatur: q̃ quis eẽt cõstitutus in sacris q̃ ad electionem actiuam. Sed sanctissime pater ponamus q̃ vacat aliqua eccl'a regularis:in qua sũt monachi professi:z aliq̃ non sunt professi.vtꝝ non professi habeant vocem electiuam z sint vocãdi ad electionez actiuam. Respondet ro.pon.q̃ non.qz ad electionem actiuam requiritur pfessio.sed tũc in isto casu.s.ad electionem actiuã sufficit tacita professio. sed ad electionẽ passiuam requirat' pfessio expressa.vt in.c. si religiosus.ꝟ.eo.ti.z in cle.ne.in agro.ꝟ.sane de sta.regu.in clemẽti. Sed q̃d de cõuers'. vtꝝ habeãt vocẽ in elcõe.vt coiter in religione btĩ frãcisci sunt laici ꝺuersi. Rñdet q̃ tales conuersi non habent vocem in elcõe quia illi soli habent vocem in electionibus qui sunt tacite vel expresse pfessi religiosi: ideo ꝺuersi non habent vocem. Nota primo ex isto textu q̃ impubes põt eẽ canonicus eccie cathedralis. Sed queritur vtrũ istud possit eẽ de iure cõmuni vel ex dispensatione. Quidam dicũt q̃ de iure cõi. qz in simplici bñficio z in canonia sufficit q̃ ds sit egressus infantiaz. Cõis tñ opinio doctoꝝ q̃ in beneficio simplici reqrens discretionez animi reqrit q̃ quis sit pubes.z q̃ pfecerit.xiiij.annũ.z attigerit.xv. sed in aliis simplicibus bñficijs in quibus non requiritur discretio animi sufficit etas septem annoꝝ De ꝫ lati? ꝑ panoz.in.c.sup eo eo.titu.in an. Nota insuper q̃ in electio?

nibus prelatorum regulariuz soli veri religiosi professi z clerici habent vocem electiuam: alij autem vt conuersi vel non pfessi: non habent vocem

ipostquã. Si ab electõe cathedralis vel regularis ecclesie in scriptis appellet ur ad papam: appellatõe pendente: confirmatio facta p ordiariũ nõ valet. b. d. Cas⁹ Vacãte eccia pictauen: canonici quẽdã ti/ cũ elegerũt. a qua electione fuit appellatuz ad apostolicã sedem. quia forte vnus erat cõtradicens. z talis solemniter appellauit: appellatione interposita dicti canonici eligentes ipsam elcõnẽ pñtauerũt metropolitano vt eam confirmarz. qõ fecit metropolitanus ad requestã alioz canonicorum: nõ curando de appellatõe ist̃ius: an valet talis confirmatio: vt electus virtute ist̃i⁹ cõfirmationis receperit potestatem administrandi. Rñdetro. pon'. q̃ non. nam ex q̃ fuit appellatũ ad apostolicam sedem suspẽsa fuit iurisdictio iudicis inferioris: ideo non potuit eum metropo. confirmare. z p̃ sequẽs si iste electus se ingerat admiñstration: pdit ius sibi q̃sitũ ex elcõe cũ non videat cõfirmãs. z istud verũ q̃ supioz vide licet metropoli. non potest cõfirmare istaz electionẽ pendente appellatione: nisi appellans renũciasset sue appellatõni. quia tunc p illũ recessum ab appellatõe supioz reassumit iurisdcõnem: virtute cuius posset ipsam electionem confirmare. Sed sanctissime pater dictum est in. c. cupientes. s. e. q̃ si cõfirmatio vel infirmatio pertinet ad papam: electus tenetur ire psonal'r ad apostolicã sedem pro obtinenda confirmatõe. Ponamus q̃ ipse electus postq̃ fuit in curia romana sine licentia pape post aliquos pcessus recessit a curia non remanendo vsq̃ in finem cause. vtrum videatur satisfecisse illi cõstitutioni cupiẽtes alle. Rñdet q̃ non. Item dictũ fuit in dcõ. c. cupientes. q̃ cũ appellat̃ ab electione facta ad impediendũ confirmationem tenetur electus ire ad curiam romanam: z etiam eligentes et opponentes. Ponamus q̃ electus fuerat iam confirmatus z appellatũ fuit a confirmatione. vtrum electus eligentes z appellãtes teneantur mittere ad apl'icam sedem: ẽm distinctõz illius. c. cupiẽtes. Rñ. q̃ sic.

um ex eo. Dispẽsare pñt epi z supiores cũ habentibus eccl'ias prochiales q̃ vsq̃ ad septenniũ studendo non teneãt ad sacerdotiũ pmoueri: ad subdiaconatũ tñ debent pmoueri infra annũ: alias sunt ipso iure priuati. b. d. Casus Dictũ fuit in. c. licet canon. s. eo. q̃ pmotus ad eccl'iaz prochialem debet promoueri ad sacerdotium infra annũ annumerandũ a tempore adepte pacifice possessionis: vel a tempore q̃ potuit habere pacificã possessionem. z p ipsum stetit. sz q̃rit nũq̃d eps possit fauor studij cũ tali pmouendo dispensare. vt nõ pmoueat ad sacerdotium infra annum? Rñdet q̃ sic vsq̃ ad septennium vt pmouendus p illũ septennium nõ teneat̃ pmoueri ad sacerdotium. sed nũquid p illũ septenniũ infra ãnũ debeat pmoueri ad ordinem subdiaco. Rñdet q̃ sic. z hoc: ne possit redire ad seculũ: z pcipet fructus illius eccie: pendente tñ illo septennio debet in ecclesia prochiali ydoneus poni vicarius q̃ substẽtabit̃ de fructibus illius eccie. z elapsis ill' septem annis debet ipe rector infra annũ pmoueri ad sacerdotiũ. alias si non pmoueat̃ ad sacerdotiũ infra annũ ipso facto dctã eccia dicit̃ vacare absq̃a'i sententia vel monitione. Nota prio q̃ pmot⁹ ad ecclesiaz parrochialem: debet pmoueri ad sacerdotiũ infra annũ numerãdũ a tpe adepte pacifice possessionis vl' a tpe q̃ potuit habere pacificã possessionẽ: z p eũ stetit. Nota vlterius q̃ eps vl' alius superior põt dispẽsare cũ pmoto ad eccl'iam prochialem q̃ vsq̃ ad septenniũ fauore studij nõ teneat̃ pmoueri ad sacerdotiũ. vñ sciẽduz. q̃ solus eps i cuius dioceſi est ipa ecclesia parrochialis. põt dare istã dispẽsatõnem: nõ aũt eps domicilij. licet p. c. eps. infra dtẽpo. ordi. clericꝰ bñficiatus dicat̃ habere tres epos quoad pmotionẽ ad ordies scz. epm domicilij. epz originis. z epm bñficij. Nota insup ibi lrarũ studio insistentes q̃ licet tales clerici pmoti ad eccl'ias prochiales eẽnt in studio: si tñ nõ studerent: nõ p/ desset eis ista dispẽsatio. Nota finalr q̃ durante illo septennio debet epus vel alius superior in ipa eccia parrochiali põere vicarium ydoneũ qui ibi deseruiat in diuinis. z q̃ sustentabitur de fructibus illi⁹ ec

cleſie: tamẽ hodie aliter fit. nã hodie epꝰ diſpẽſãdo dat eidẽ clerico poteſtatem vt poſſit cõuẽire cũ vicario de fructibꝰ z poſſit affirmare fructus illius eccleſie: ſed ſi ñ eẽt diſpẽſatio: deberet obſeruari qđ hic dicit.

omiſſa. Ad penam priuationis rectoris prochialꝫ eccie rechrit ãnus cõpletus. h. ꝓmo. Itẽ ãnus ille nõ currit iuſte impedito. h. ij. Itẽꝰ ꝓuatõnẽ eccia eidẽ cõferri ñ põt. h. iij. Itẽ ꝓmotus ſi eo anno recepat eccíam. z fructꝰ illo ãno durãte pciperet: tenet ad reſtitutõem ipſoꝝ. h. d. Caſus. Dctm fuit ī. c. licet canõ. s. eo. ti. q ille cui eſt collata eccia prochialis: debet promoueri ad ſacerdotiũ infra ãnũ numerã / dũ a tpe adepte poſſeſſiõis. ſz põamus: q aliqua eccia parrochialis fuit aliquo clerico collata qui ñ fuit ꝓmotus ad ſacerdotium infra ãnũ: ſz ãnus nõdũ fuit elapſus: tm certũ eſt q ipe ñ poterit ꝓmoueri ad ſacerdotium infra ãnũ. qz de ãno ſolũ reſtãt duo mẽſes. z infra illos duos mẽſes ñ celebrãtur ordies. vtꝝ añ finẽ ãni vacet eccia Rñ. ro. põ q licet ſit impoſſibile q talis poſſit ꝓmoueri infra duos mẽſes: tm añ finez ãni ñ vacat eccia. Sed qđ ſi iſte fuit impeditus infra ãnũ vl ñ potuit ꝓmoueri: quia erat ī miori etate. z habebat eccíam cũ diſpẽſatõe: vtꝝ currat ãnus? Rñdet q ñ. ſed tm debet ſe facere ꝓmoueri ad illũ quẽ etas ſua patitur. Sz põamus q iſte ꝓuatꝰ ſit eccla ſua qz cũ ñ eſſet impeditus: ñ curauit ſe facere ꝓmoueri ad ſacerdotium: nũ quid epꝰ põt denuo ꝓferre illi iſtã eccíam quaz ꝓdidit p lapſũ ãni. Rñdet q ñ pro illa vacatõe. nã ipſe eſt incapax illius eccie ꝓ illa vice. Sz qđ de fructibus põamus q infra annũ ipe nõ fecit ſe ꝓmoueri ad ſacerdotiũ. vtꝝ licite poterit retinere fructus eccle ſie qs pcepit durãte anno. Rñdet q iſte ſi ī principio qñ fuit inſtitutus nõ habebat ītẽtionem vt ꝓmoueret ad ſacerdotium infra annũ. ſed ſolũ vt pciperet fructus tunc tenet ad reſtitutionem fructuum. z etiam collatoꝛ tenet reddere eccleſiã indemnem. Si vero ille qui habuit eccleſiaz parrochialẽ habebat bonã intentionem. qz intẽdebat ꝓmoueri ad ſacros ordies. ſed ex aliq cãſa ſuperuenẽte nõ vult ꝓmoueri. qz forte eius frater antiqoꝛ vult ꝓmoueri z ipe vult remanere in ſeculo nõ tenet ad reſtitutõez fructuum

i abbatem: Abbas exẽptus eligitur ī ſ epm: ſz trãſire ñ põt ſine licẽtia pape. h. p. Itẽ legatus de latere ꝓfirmare põt electões epoꝝ exemptoꝝ reliq nõ ſine mãdato ſpẽali. h. ij. Ca. Vacãte eccla pictauẽ canonici illius eccie affectãtes habere in põlatũ abbatem mõaſterũ nouũ pictauis vel aliũ abbatem exemptũ z immediate ſubiectũ ſedi ap'lice: dubitauerũt canonici an deberent ipm poſtulare: vel vtꝝ poſſent illũ eligere. ſup hoc cõſuluerũt ro. pon. q papa ꝓſultus rñdit q licet abbas exemptus nõ poſſit dimittere ſuum mõaſterium ſine licẽtia pape. hoc tm nõ obſtãte ipe põt eligi ī epm vel aliũ prelatũ. Sz qđ ponamus q in ß regno ẽ legatꝰ de latere ſcz cardinalis vtꝝ poterit confirmare illã electõnem. Rñdet q ſic: ſed alij legati q nõ ſũt de latere ſiue cardinales nõ pñt cõfirmare illã electõz z dare illi abbati electo licẽtiã vt ſe transferat ad illam eccíam in qua fuit electus

i ꝓmiſſarius. Caſus. Vacãte eccia pictauẽñ: canonici illius eccleſie ad quos ſpectat electõ ꝓueniẽtes in vnũ tractauerũt de elcõe futuri prelati poteſtatem eligendi ꝓmiſerũt in aliquos compromiſſarios qui compromiſſarij fuerũt negligentes in elcõne faciẽda per tres menſes. vtꝝ non ſolum compmiſſarij: ſed etiã ipſi canonici compromittentes ſint ꝓuati poteſtate eligendi pro illa vice. Reſpondet q ſic z ſibi imputent canonici qui deſides tales elegerũt: ideo poteſtas prouidendi illi eccíe deuoluitur ad proximum ſuperiorem. Sed ponamus: q compromiſſarij non fuerunt negligẽtes in electione facienda: ſed tamen in electõe deliquerũt. quia ſcienter elegerũt indignũ puta ſcienter elegerũt aliquem vicium patiẽtẽ defectũ in natalibus vtrũ delictum cõ promiſſariozuz noceat canonicis. hoc eſt: q canonici ſint ꝓuati poteſtate eligendi ꝓ illa vice ac ſi ipſi indignum ſcienter elegiſſent. Rñdet q non: immo electio reuertit ad ipſos canonicos. ita q canonici pñt aliũ in ſuũ põtifẽ eligere. z iſtud verũ q deli/

etum cõpmissarioꝝ nõ noceat canonicꝭ ni si ipi scienter ratã habuerint electionẽ per cõpromissarios factã.puta quia cõpmissarii retulerunt canonicis qticiũ in suum epm elegerũt. canonici sciẽtes illũ indignũ:approbauerũt electionem. Certe canonici in hoc casu sunt priuati ptate eligendi p illa vice ac si sciẽter indignũ elegissent. Sz quid sanctissime pater cauet in.c.cũ in cũctis.eo.ti.in an.q eligẽtes sciẽter indignũ sunt suspensi a pceptione fructuũ suorum beneficiorum p trienniũ.vtz nõ solũ compmissarii sint suspensi p trienniũ a pceptõe fructuũ suoꝝ bñficioꝝ:sed etiam ipi canonici. Respondet q non:nisi canonici electõnez de indigno factã scienter ratificauerint.quia cũ ratificatio mãdato ꝓparetur: ipi canonici sũt suspẽsi p trienniũ a pceptõne fructuũ suoꝝ bñficiorũ q obtinẽt in illa eccl'ia:secus est de bñficijs que ipi obtinẽt in alijs ecclesijs.vt in fine h⁹.c. dicitur Sed quid ponamus q canonici cõpmiserũt in aliquem epm vel archiepiscopum qui epꝰ vel archiepiscopus scienter elegit indignum:an ipe eligẽs sit suspensus a pceptione fructuuz dignitatis epalis vl'archiepalis. Rñdet q nõ.nam.c.cũ in cunctis non facit mentionem de dignitate epi scopali vel archiepiscopali. mõ canões penales nõ cõprehẽdũt epos vel alios superiores:nisi de eis faciãt exp̃ssam mentionem. z sic iste versicl's hmõi q̃z pena.zc.ẽ declaratiu⁹ illius.c.cũ in cũctis.etiã illa pena suspensionis a pceptione fructuũ bñficiorũ p trienniũ nõ habet locũ nisi cũ peccatur i electione epi vel superioris z nõ intelligit de electione abbatuz vel aliorum inferioꝝ Sed quid sanctissime pr̃ habuimus in.c vt circa.q se opponens electioni z obũciẽs aliq̃ contra formam electionis vel personã electi si deficiat in pbatõe illoꝝ q̃ opposuit in formã electionis condemnatur soluz in expensis Si vero deficiat in pbatõe illorum que opposuit in personam electi: nõ solũ condemnat in expensis sed etiam suspendit a perceptõe fructuũ beneficiorum suorum. Uellem informari a vobis.de q̃bus beneficijs intelligat. Respondet q intelligit de illis bñficijs q̃ opponẽs habet i illa eccl'a cuius voluit impugnare elcõnez: nõ aũt intelligitur de illis beneficijs q̃ obtinet in alijs ecclesijs.

ꝓcuratoꝛ

Casus. Habuimus i.c. vt circa.z in.c.cupientes.s.eo.q appellans ab electõe debet ꝓponere omnes defectus quos ipe intendit opponere ꝓtra electionẽ vel pſonã electi. ponam⁹ q aliqs ñ est sufficiens p seipm vult cõstituere ꝓcuratorẽ. vtz ꝓcurator generalr ꝓstitutus possit appellare ab electione vel se electõni opponere ꝓponẽdo defectus:tam cõtra formam electionis q̃z pſonã electi. Rñ.ro.põ q nõ:sed debet cõstitui spẽalr: ita q in instrumento ꝓcuratõis dñt inseri oms cause z defcũs q̃s ipe cõstituẽs intẽdit ꝓponer ꝓtra electũ vl'elcõnẽ Jtẽ debet cõstitui spealr ad iurãdũ i aĩa cõstituẽtis q credit oĩa p ipsum ꝓposita eẽ vera. z se posse illa ꝓbare:alias nõ admitteret ꝓcurator.

ſi confirmationem

Cassata confirmatõe ꝓpter defectũ iurisdcõis vel solẽnitatẽ omissam nõ ꝓpt̃ cassat electio.h.d. Casus. Dictũ fuit i.c.si post q̃z.s.eo.ti.q si ab elcõe fuerit appellatũ ad apo.se.supior immediatus nõ habz potestatẽ cõfirmãdi electionẽ pendente appellatõe. Et ꝛr q si supior elcõnẽ ipam pẽdente appellatõe confirmet q nõ valet cõfirmatio.sed nũquid cõfirmatio supioris facta pẽdẽte appellatõe ꝓiudicet ipi electo: ita vt accipiendo cõfirmationẽ a supiore p dat ius sibi quesitũ ex electione. Rñdet q non.z ideo poterit petere confirmatõnem sue electionis a superiore.

uia sepe.

Si vacante aliq̃ eccl'ia cathedrali q collegiata vel regulari singulares persone capituli vel conuentus occupant bona a ꝓlato dimissa donec plene restituant ab officio z beneficijs q̃buscũq̃ sunt suspensi: nõ obstantibus consuetudinib⁹ vel statutis q̃cumq̃ firmitate vallatis.h.d Casus. Certũ est q vacãte sede epali capi. succedit ita q põt exercere p se illa q̃ sũt iurisdcõis.z ea que sunt ordinis facere exercere per epm. Sed quid de bonis dimissis p ꝓlatum. q ponamus ꝓlatus defũct⁹

plura bona dimisit vel aliq̃ bona obuene/
rũ ipe vacatois. vtz sit pmissum capl'o illa
bona sibi appziare:z canonicꝫ inter se di/
uidere. Rñdet ꝙ non. immo illa bona dñt
reseruari futuro successori vl' puerti in vti
vtilitatẽ eccie. ꝙ si ꝛriũ fecerint: puniũtur
penis h̃ cõtẽtis. z qõ hic ꝺr de eccl'ia cathe/
drali: idem dicẽdũ est in eccleſijs collegiatꝫ
vel regularibus

onstitutio Capl'm vt cir
ca. supꝰ. eo. so/
c lũ in extra iudicialib⁹ appell'. locuz
habet Dctm̃ fuit in. c. vt circa alle. ꝙ appel
lãs in cã elcõis debet in appellatõe sua inse
rere oĩa q̃ intẽdit obũcere tã cõra. formã ele
ctionis q̃ psonaz electi: z iurare se credere
oĩa essevera z illa posse pbare. sed vtrũ illõ
sit vez indistincte etiã sive q̃s appellet i iu/
dicio sive extra iudiciũ. Rñ. ꝙ ñ. sz tũc de
mũ hz locũ illõ capl'm cũq̃s appellat extra
iudiciũ. Si tã appellet in iudicioi causa e
lectõis dñt obseruari iura antiqua. Nam
nos nõ debem⁹ iura antiq̃ dicere correcta
nisi exp̃sse in nouis iuribus correcta inue
niant. c. cũ expediat. supꝰ eo. l. pcipim⁹. L.
de appell'.

Scui Pro intellectu huius. c
pſupponẽdũ est ꝙ elcũs
i iep̃z p̃firma. p̃t exercer illa q̃ sũt
iurisdcõis. vt in. c. trãsmissam. eo. ti. in an.
sicut sũt excoĩcare. iudicare. corrigere. ꝛc.
Illa vero q̃ sũt ordis: nõ põt exercere nisi
post cõsecratõem in. c. ꝙ sicut. §. p̃terea. eo.
ti. in an. La. Vacãte eccl'a pict. prin sc̃z ca/
nonici cõuenissent in vnũ sup elcõe futuri
p̃lati puenit ad noticiã pape ꝙ illa eccl'ia
erat viduata pastorez q̃ volẽs ipi eccl'ie pui
dere q̃ndã ticiũ nõ ep̃m cõstituit. pcurato
rem z admĩstratorẽ illius eccl'ie picta. cum
libera z plena admĩstratõe i spũalib⁹ z tpa
libus absq̃ aliter specificãdo: q̃rit vtz iste
ticius deputatus a sede apl'ica. cũ plena z
libra admĩstratõe possit exercere oĩa illa q̃
posset facere epũs Rñ. ꝙ nõ. sz iste poterit
expedire oĩa illa q̃ facere posſz elect⁹ post cõ
firma. sue electõis. ita ꝙ sicut electus põt
p'se exercere illa q̃ sunt iurisdi. z illa q̃ sunt
ordis facere exercere p ep̃m. sil'r est dicẽdũ
de isto admĩstratore. fallit si iste admĩstra
tor vellet alienare res immobiles ipsius e/
piscopatus. sed bona mobilia etiaz p̃ciosa
poterit ipe licite alienare Sed q̃d si iste ad
ministrator sit epũs: nũq̃d p se poterit exer
cere etiam ea que sunt ordinis. Rñdet ro.
pon. ꝙ sic

dennitabus Isto ca/
pitulum
i gratia breuitatis legit vsq̃ ad finẽ
ipsius. Primo p intellectu eius p̃supponen
dũ est qõ habet in. c. q̃ pter. e. ti. in an. vi/
delicet ꝙ circa elcões celebrãdas: sive sint
eleões viroz sive mulier, pcedit vna de tri
bus vijs. Aliq̃n ei pcedit p viã spũs sci q̃n
eligẽtes eligũt aliquẽ nullo inter se habito
tractatu. Aliq̃n pcedit p viã scrutinij. z i/
sta ẽ difficilior. de qua vide in. c. perpetuo.
eo. ti. Aliq̃n pcedit p viã cõpmissi. q̃n eligẽ
tes videtes se in discordia transferũt ptãtẽ
in alios. Casus. Vacãte mõasterio scẽ cru
cis pictaueñ. in quo erãt aliq̃ moniales ta
cite pfesse. puta p delatõnẽ habit⁹ pfessoz
vl' cũ stat i religiõe post annũ pbatõis. alie
erãt expsse pfesse. z etiã erãt aliq̃ impuberes
miores. xij. annoz. querit q̃ moniales ha/
beãt vocẽ electiuã. h̃ est q̃ mõiales sũt vocã
de ad electionẽ faciẽdã. Rñdet: ꝙ impube/
res. Itẽ nõ pfesse nõ sũt admittẽde ad elcõ
nẽ. sed si fuerit pfesse admittũt. z habẽt vo
cẽ electiuam. z tũc in isto casu sufficit tacita
pfessio. sz q̃d de elec. passiua. Rñdet ꝙ añq̃z
aliq̃ monialis possit eligi in abbatissam vl'
poziss̃ req̃rit ꝙ ipa fuerit pfessa: z insuper
req̃rit ꝙ ipa ꝛpleuerit trigita annos. z at/
tigerit. xxxi. O scissime p̃ ponam⁹ eodem
themate retento ꝙ vacãte mõasterio sãcte
crucis moniales ipius mõasterij ad quas
spectat electio ꝛuenerũt in vnũ tractature
de elcõe future ꝓoziſſe z inter se ordiauerũt
ꝙ ipe pcederẽt p viã scrutinij: q̃rit q̃ debeãt
seruari i elcõe ista: z etiã in ꝛfirmatõe q̃d/d̃
beat obſuare supioz ꝛfirmãs. Rñ. ro. põ.
cũ distinctõe: aut electõ fuit fctã i discordia
nã cũ eẽnt decẽocto moniales: duodecim
quandã ludouicam elegerũt. alie sex quan
dam katherinam. sex se opposuerunt elec/
tioni de ludouica facte. vel appellauerant
dicendo: ꝙ electa a duodecim erat minus
ydonea. vel ꝙ elegentes ꝓcesserant affe/
ctione carnali. an tunc iste sint admittende
el non ad ꝓponendum ista. z se oppo/

nendū vl̄ appellandū. Rñdet ñīmo supior puta ep̄s pectaueñ. nō obstāte oppositōnē vl̄ appellatione istaz̄ sex debet istam electionem a duodecim factā confirmare z electe munus bñdictiōis impendere: verūtamen supior ꝓfirmās poterit z debebit ex officio suo inquirere circa defectus electōis vl̄ ꝑsone electe. nam si electā a duodecim inuenerit indignā. forte qz cēt illegittime nata nō teneret imo nō deberet electionē ipsam confirmare. Sz quid si cū essent decēocto moniales nouē elegerūt vnā alie nouē aliam: postea publicato scrutinio aliq̄ puta tres penitentia ducte anteq̄ se diuerterēt ad alios act⁹ ꝓsenserūt in aliaz vtz̄ electio illi⁹ sit cōfirmanda nō obstante oppositione vl̄ appellatione alteri⁹ ptis ac si ab initio duodecim illā egissent. Rñdet q̄ sic dūtamē non interuenerit p̄uitas symoniaca. Sz q̄d si talis monialis electa paciatur aliquē defectū: nunq̄d post ꝓfirmatōem z benedictōnem si sit abbatissa poterit apud supiores accusari vl̄ denūciari. Rñdet q̄ sic. Sz q̄d ponam⁹ q̄ aliqua monialis fuit electa nō a maiori ꝑte in duplo. sz tū minori ꝑte. quia cū essent decemocto moniales sin dicto monasterio decem illā elegerūt in abbatissam suā cui electiōi alie octo vl̄ aliquee eaz̄ se opposuerūt vl̄ appellauerūt vtrū sint admittē de ad hoc q̄ possit differri ꝓfirmatō electōnis. Rñdet q̄ sic. verūtamē pendēte causa appellationis ipa electa administrabit in spūalibus z tpalibus. z istud speciale ei electione monialiuz vt ipe administrent añq̄s ꝓfirmētur sue electōnes. tū ipsa electa non poterit aliquid alienare de bonis ip̄i⁹ monasterij. Quid si aliqua fuit electa a minori parte an valeat talis electio. Respondet q̄ non. Sz sanctissime pater ponamus q̄ moniales nolunt ꝓcedere p viā scrutinij ad electōem sed p viā cōpromissi. quia cum viderent se in discordia cōpromiserūt in aliq̄s moniales que haberent potestatē eligendi vice z nomie aliaz̄. isti cōpromissarij eligunt aliquā monialē. tū minor pars cōuentus se opposuit vl̄ appellauit an sint admittendi. Rñdet q̄ non imo statim fit confirmatio cōtradictōne vl̄ appellatione ip̄i⁹ minoris ptis nō obstañ. sed post possessionem adeptam z ꝓfirmationē admitteť accusatio vel denūciatio. Sz q̄d si maior ps cōuētus se oppo. isti elec. facte p̄ ꝓmissarios. vtz̄ possint. Rñdet q̄ sic. z differtur cōfirmatio. sz tū pēdēte appellatōe z oppositōne electa administrabit in spūalibus z tē / poralibus. z hec sūt vera: dū tū pars q̄ opposuit vel appellat nō sit maior ps in duplo totius cōuētus. q̄ tūc electa nō administraz̄ nisi finita causa appellatōnis vel oppositionis. Postro. pō. oñdit vtz̄. c. vt circa. z. c cupientes. eo. ti. s. habeāt locū in elcōibus mōialiū. Cōseq̄nter expōmūicat aduocatos z alios vocatos in elcōib⁹ ip̄arū monialiū: q̄ vocati semīauerūt discordiam inter ip̄as moniales vel etiā q̄ inter ip̄as nutriuit discordiā. Cōseq̄nter in fine capl̄i facit q̄ndā ptestatōnē q̄ cū in ꝟ casu ꝓtineant mlta specialia q̄ videnť discrepare a regulis iuris cois. q̄ elcōes mōialiuz ꝓfirmātur nō obstāte oppositione vl̄ appel. Itē scō q̄ mōialis electa ministrat añ cōfirmationem z in multis alīs vt pōt videri p discursū huius cōstitutōis. p ꝟ tū ro. ponti. nō intendit ponere aliq̄s spēalitates imo nasterijs virorū circa electiones de suis p̄latis faciēdas: sed vult iura antiq̄ circa eas disponentia obseruari.

Rouida

Si ordiari⁹ p⁹ recessū appel. inťiecte p ad curiā in causis electōnū ep̄atuū ñ inq̄sito an p̄uitas iterueneriť ꝓcedit cōfirmat vl̄ cōsecrat pdcā nō tenēt. z ip̄e abepiscopo ꝓfirmatione z ꝓsecra. ē suspēsus pānū. h. d. Pro intellectu h⁹. c. p̄supponēdū ē q̄ habeť ī. c. q̄uis. s. eo. isto volumie vcz q̄ si ī cā elec. fuerit appellatū ad papaz. pōtest appellās renūciare sue appella. z valet renūciatio: dū tū renūciet sine p̄uitate simoniaca. Insup̄ dr q̄ si appellās recesserit ab appel. sua añq̄s supior imediat⁹ ꝓfirmet electionē: ip̄e dz prio inq̄rere an fuerit recessū ab appellatione. cum p̄uitate simoniaca. Casus. Dicit inter cetera in dicto. c. q̄uis q̄ supior ad quem ptinet ꝓfirmatio elec. a qua fuit appellatū ad papā si appellans recessit ab appel. sua: debet supior inq̄rere an fuerit recessum ab appellatione sine p̄uitate simoniaca. Ponamus q̄ supior confirmat elcōes sine tali inq̄sitione an valeat ꝓsecratio postea secuta. Rñdet q̄ ū: imo

talis ordo est substantialis ipsius confirmationis. videlicet qz requirit q̄ committat illa in q̄sitō. sz vtrū cōfirmās pūiat eo q̄ confirmauit z cōsecrauit nō p̄missa tali inquisitione Dicit q̄ sic. nā si cōfirmauit z cōsecrauit: ē suspēsus p̄ānū p̄tinuū a cōfirmatōe z ordinatōe epōz suoz suffragancoz [verū cuz nōnulli] huc vsq; ponit tenor illius. c. q̄uis nūc ponit p̄uisio z cōstitutio sup inq̄sitione [puniant] Et sicq; punit in eo in quo deliquit.

¶ Eo tempore Si papa p̄uisionē cathedralis eccl'ie sibi reseruauit inhibuit z decreuit nō ē viciata electō q̄ p̄cesserat. omnia tñ q̄ reseruatōnem sequūtur: carent effectu. h. d. Casus. Vacāte eccia pictaueñ: canonici p̄ueniētes i vnū sup electōe futuri p̄lati quēdā ticiū elegerūt papa putās adhuc eccīam vacare reseruauit ecclesiā pictaueñ sue p̄uisioni p̄ illa vice z inhibuit canonicis cū decreto irritāte: ne ipi p̄cederēt ad electionē. Utrū p̄ istaz reseruatōem retractet electō p̄ius facta Respondet q̄ nō: sed electus adiuit supiorem i mediatuz. z p̄secutus ē cōfirmatōnem sue electionis an teneat confirmatio: Dicit q̄ non. nam licet electio nō sit nulla: tñ oīa que sequūtur illā reseruatōnem sunt nulla ipo iure. ideo si electus velit habere confirmatōez z cōsecrationem op⁹ ē q̄ adeat apostolicā sedē. p habēda confirmatōne z ordinatōe. tñ iste reseruatōes scōm cōsiliū basiliense in ß reg̃ hodie nō habēt locū

¶ Si quis Casus. Dicit in. c. q̄ ap̄t. e. ti. in an. q̄ si aliqs ex canonicis eccie vacāti sit absens z ñ p̄sit cōparere in die assignatōnis p electōe faciēda p̄t vnū ex canonicis cōstituere nois z vice absentis. Sed ponamus q̄ iste absens plures p̄curatores vult cōstituere an possit Rñdet q̄ sic dū tñ istos plures p̄curatores cōstituat insolidū. q̄z si illos cōstitueret simp'r ipi cōstituti possent variare z eligere pl'es psonas. sz q̄rit vtrū oēs isti cōstituti insolidū admittentur vel sit tm̄ vnus admittendus. z q̄s debeat p̄ferri. Rñdet p̄pter rōnē p̄dcām ne ipi cōstituti p̄sit eligere diuersas psonas nois eius de nō sūt pl'es admittēdi. sz erit melior conditio p̄mitus occupātis Sz ponamus q̄ oēs cōstituti se sil'p sūtāt q̄s erit p̄ferendus Rñdet q̄ erit in optione capl'i quē velit admittere. z ille quē admittet capl'm p̄ferāt aliis. Sed q̄d si vna ps capl'i vult admittere vnū. alia ps aliū. z sūt in eq̄li nūero. queritur q̄s sit p̄ferēdus. Respondet q̄ ille q̄ p̄mo est notatus i p̄curatorio Sed ponam⁹ q̄ aliq̄s absens constituit pl'es p̄curatores simp'r. vtr̄ aliq̄s admittat ad eligendum p̄ absente. Respondet q̄ nullus debet admitti. q̄z nullus habz madatū insolidū. sz solū vnus posset eligere simp'r cum aliis z sic oēs possent variare z eligere diuersas personas. ideo p̄curatorius non valet. sed ponamus q̄ iste canonic⁹ absens constituit vnū canonicū: vtr̄ iste constitutus possit vnū eligere suo z alium nomie magistri sui. Respondet q̄ non. q̄z potest hr̄e vnā constitutionē i noie suo. z aliā noie alieno. Et istō vtr̄ nisi in p̄curatorio caueret q̄ iste p̄curator eligeret talē noie mgr̄i sui tūc ei noie suo possz vnū eligere z noie suo aliū si iste videat magis ydoneus. Sz q̄d si nullus ex canonicis vult admittere p̄curatoriū. nūq̄d poterit aliū extraneū a collegio siue capl'o ordinare. Rñdet q̄ sic consentiēte capl'o vl' collegio. sed dissentiente capl'o ñ p̄t. Sz nūquid adminus poterit ipe absens mittere votū suū p̄ lr̄as. Rñdz q̄ sic: sed tñ non p̄derit tale votū. quia nullus debet exp̄mere votū suum añ seruicium.

¶ Quoniam Si apparz coelectus vel opponēs ei qui confirmationē petit ille vocabitur notatim. alias fiat citatio generalis q̄ se volētes opponere veniāt i p̄emptorio assignato alias confirmatio nō tenet. Casus Vacāte eccia pictaueñ canonici illi⁹ eccl'ie conuenerūt in vnū tractaturi de electione futuri p̄lati. tractatu inter se habito q̄ndā ticiū elegerūt. z aliq̄ se opposuerūt isti elecōi. vl' fuerūt duo electi. vn⁹ istoz elecōz accessit ad supiorē z declarauit q̄ ipe fuerat elect⁹ i cp̄m ec. picta. vtr̄ supior poterit illū cōfirmare absq; causе cognitōe ñ vocato coelecto vl' opponeñ. Rñdet q̄ ñ. Sz q̄d si electio fuit facta i cōcordia. vtr̄ supior illā elecōnē sine vocatōe z citatōe illoz q̄z interēt possit cōfir. Rñ. q̄ ñ. imo illi q̄z interēt sūt vocādi

ꝛ citãdi peremptorie: sed queritur qualiter sũt ipi citãdi. Rñdet ro. pon. cũ distinctõe qꝛ aut sũt aliq̃ opponẽtes vel ẽ cõpetitor si ue coelectꝰ ꝛ tales sũt notatim ꝛ pempto ꝛ rie citãdi vt ad talem diem veniãt dicturi causas ꝓpter q̃s electio nõ sit confirmãda. Sz ponamꝰ qꝫ electio fuit facta ꝓcorditer Rñdet qꝫ tũc citatio debz eẽ generalis vi ꝛ delicet vt si sint aliq̃ q̃ velint p̃tendere aliq̃s causas q̃re electio nõ sit faciẽda qꝫ ipi com pareant pemptorie ad talem diem. ꝛ poni debet citatio ista pemptoria in valuis illiꝰ ecclesie. de cuius electõis cõfirmatõe tracꝛ tatur. alias confirmatio non valeret

De renunciatione

Dictũ fuit supꝫ ti. pr. de elec. veruꝫ: qꝛ ni hil est sub sole adeo tã firmũ quin rumpaꝫ ꝛ electio rumpitur p renunciationem. ideo ad nos in formãdũ qualiter rumpatur ele ctio annectit pñs rubrica de renũciatõne

q Voniam .Casus. Papa vidẽs se im potentem ad regendũ vniuersum orbeꝫ vult renũciare papatui. an possit. vi deꝫ qꝫ nõ. qꝛ obtinẽs administratõnẽ ecclesia sticã: nõ põt illi renũciare ꝛ resignare nisi i manibꝰ superioris. c. qõ admo. ꝛ. c. qõ in du bñs. e. ti. in an. modo papa nullũ habet su periorẽ. Nõ obstãte tñ ista rõe dubitãdi deci ditur ꝓtrariũ videlicet qꝫ põt renũciare pa patui. ꝛ vacat ipe papatus ita qꝫ cardiales possint aliũ eligere Et iura loquẽtia qꝫ obti nẽs administrationẽ ecclesiasticã non põt renũciare nisi in manibus superioris intel liguntur qñ talis renũciãs habet superiorez [statutũ] .i. teneꝛẽ. qꝛ ipm statutum non inserit hic de ẏbo ad verbum: sz solũmõ te neꝛ ipius. Nota nimia curiositas est re ꝓ bata. Nota q̃s nõ debet plus sapẽ ꝫ oporꝛ reat. ꝛ ad hoc allegaꝫ pñs capl'm. Nota in ꝛ super qꝫ subsistente iusta causa potest papa renũciare papatui. Queritur vtꝫ possit in uitus deponi ꝓpter insufficientiaz. Respõ ꝛ det glo. qꝫ non. sz bñ posset deponi eo inui to ꝓpter hereſim. c. si papa. xl. dist. in. alleg. in glo. ꝛ in ẖ ꝓsilium cardinaliũ est supꝫ pa pam. Aliꝫ autẽ plati inferiores pñt deponi ꝓpter insufficientiã. c. finali de etate ꝛ q̃lita tate ordi. in an. Nota finaliter ex isto textu qꝫ bñficiatus habẽs superiorẽ nõ põt dimit ꝛ tere bñficiũ. ꝛ se exonerare ab obligatõe q̃ est astrictus nisi i manibꝰ sui superioris. ꝛ tẽ reqrit̃ ꝓsensus superioris. ita qꝫ superior acce ꝛ ptet renũciationẽ. nã superior posset ipm co gere vt resideret. qꝛ obligatio licet ab inicio sit volũtatis. tñ ex postfacto est necessitatis. ꝛ istõ vez nisi subeẽt iusta causa. nã tũc pos set superior ꝓpelli ad acceptandũ renũciatoꝛ .c. nisi de re. co. ti. in anti.

Jte. Presupponendũ est ꝓ in tellectu huius capituli: ſ qꝫ papa aliq̃ scribit ꝓ aliquo sub ista forma Mãdamꝰ quatenus tali puide as de pbenda vacãte. si q̃ vacet in tali col ꝛ latione. alioqn ꝓmo vacatura. aliquotiẽs pp̃ ita scribit Mãdamus q̃tenus tali puideas de pbenda prio vacatura in tali colla tione si ipam pbendã durerit acceptandã alioquin de illa quam ipe acceptandã dux erit. Jn prio casu iste pro quo scribit papa nõ poterit petere nisi prio vacaturã. fallit i casu huiꝰ capl'i. vcz qñ vacat in fraudẽ im petrantis. Casus. Papa volẽs mihi face ꝛ re gratiã in aliq̃ eccia: mãdauit alicui epo: vt mihi ꝓuideret de pbenda primo vacã ꝛ te in tali ecclesia: si q̃ vacaret. alioqn de pri mo vacatura. Tractu tpis cuz sperareturꝫ vacare q̃dã pbenda pinguis. quia forte ca nonicus erat senex vl' fecerat tractatũ dei ꝛ trãda religione. vl' volebat redire ad secl'm cũ nõdũ eẽt in sacris. Quidã aduersarius meus ꝓsequens me odio vt me frustraret il ꝛ la pbẽdaq̃ habebat vnã pbẽdã modici va loris. forte vnius florẽni fecit vacare suam pbẽdam p renũciatoꝛ. nolo illã acceptare. postea vacat pinguis prebẽda: volo illam petere an possim. Rñdet ro. põ. qꝫ si appare at ꝓ precturas qꝫ illa renũciatio fuit facta in fraudẽ: possum illã pbẽdã modici valo ris omittere ꝛ acceptare pbẽdã pinguem. Sed ponamꝰ qꝫ pbẽda pinguis fuit col ꝛ lata illi canonico q̃ renũciauit pbende mo dicivaloꝛ: vtꝫ eo ipo qꝫ fuit sibi collata suf ficienter sit probata fraus. Certe: sic nec re quirit̃ illa ꝓbatio frauꝺ: ideo debet ipe pri uari vtraꝫ pbenda. sc̃z illa cui renũciauit ꝛ illa pingui que fuit ei collata'.

De supplẽda neg. pla.

De supplē. negli. prela.

Rubrica ista põt dupliciter cõtinuari: vno mõ sic. Dixuz fuit supᵃ titulo primo q̃liter quis ꝓdat administratõem eccl'iasticã ꝑ renũciatõez. vez qz aliqᵗiens ꝺs repellit ab administratõne ꝓpter suam negligentiã ideo post rubricã precedentẽ iannectit põs rubrica de supplenda negligentia ꝓlatorũ Alio modo põt continuari sic. Quia ꝓlati qñq; sunt negligentes in administratõe suoz bñficioz. possz dubitari an aliꝺs possit supplere defectũ ꝓlatoz negligentiũ. ido ad nos informandũ qualiter ꝺs possit supplere negligentiã ꝓlati annectit rubricã ō sup. negli. prela.

¶ Romana Excõicato epo iurisdictio sua non devolvitur ad supiorẽ. h. d. Casus Cuz archiepus remen' puinciã suã visitaret nõ fuit recept⁹ debito mõa suis suffraganeis vñ eos excõicauit. Et qz excõicati nõ poterant exercere iurisdictionẽ fecit ꝓponi edictũ vt subditi suoz suffraganeoz ꝑ causis suis dirimendis adirẽt suũ officialez Vñ suffraganei archiepi remẽ' ꝓquesti fuerũt roma. pon. q archiepus remen' vsurpabat suas iurisdictiones qõ facere nõ debebat cũ iste casus nõ sit de casibꝫ enumeratis in c. pastoralis. de offi. ordi. in an. vbi enũerant casus in ꝗbus metropolitanus põt exercere suã iurisdictõz in subditos suoz suffraganeoz. Vñ papa cassauit illud edictũ qz iurisdictio suffraganeoz nõ poterat devolui ad ipm archiepm. z si suffraganei deliquerãt poterat archiepus ipsos aliter punire. sed per hoc non est auferenda eoz iurisdictio. Nota ꝓmo ex hoc capl'o q̃ metropolitanus potest totã suã puinciã visitare ꝛ ꝑcuratõem a suis suffraganeis petere: qui suffraganei si nolint eũ ꝑcurare vel eo modo quo dñt poterit illos excõicare ꝑ illa inobedientia. Nota insup ꝓncipalez effectũ ad quẽ emanauit põs. c. q si epus fuerit excõicatus: iurisdictio sua ꝓpter hoc nõ devolvit ad supiorem. ꝺcoꝛdat. c. qz diversitatem. de ꝺcess. ꝓbẽ. in an. vbi dicit q epo excõicato metropolitan⁹ vl' capl'm nõ põt cõferre bñficia spectancia ad collationẽ soli epi. qz devolutio non fit ad metropolitanũz nisi negligenti epo ꝑ sex menses. mõ si epus fuerit excõicatus nõ potest dici negligens. qz etiam si vellet nõ posset cõferre sed metropolitanus debz expectare q epus sit absolut⁹. z tunc post absolutõem incipiunt currere illi sex menses. Et istud vez nisi epus excõicatus esset negligens in petẽda absolutione. qz tunc etiam illi sex menses incipiunt currere a tempore negligẽtie

§ Crandi. Glo. ponit causam ad istu dcapl'm Rex portigalie erat negligens z remissus circa regnũ z eius subditos z ꝓmittebat ecclesias alia pia loca z pauꝑes indistincte opprimi licet deberet esse eoz protector. vnde supplicatũ fuit dño papevt ipe dignaretur ō remedio puidere oportuno vt papa daret eis coadiutorem q̃ vulgo appellat regẽs sicut in hoc regno francie duxbiturie dat⁹ fuit coadiutor regi Johanni q̃ coadiutor dicebat regẽs. vñ papa volens puidere regi portigaliez eius regno dedit sibi coadiutorem q̃ in iure vocat curator videlicet comitẽ bolosi. frẽm suũ devotũ circũspectuz z potentẽ. z mãdauit baronibus z ducibus regni vt sibi coadiutori obedirẽt nõ obstãte iuramẽto fidelitatis quã iurauerãt ipi regi. non tñ obedirent in damnũ ipi⁹. regi vl' sui filij. Nota ꝓmo principalẽ effectũ huius. c. videl'cet q si ille q̃ preest alicui cõitati sit negligens z remissus põt su⁹ supior sibi dare coadiutorem q̃ vt dixi in iure vocatur curator. Nota vlteri⁹ cõditiones req̃sitas in coadiutorez in illo qui preest alicui cõitati qz debet esse devot⁹ erga deũ. circũspectus plen⁹ oc'lis z bon⁹ mũdan⁹ ·· Nota insup q officiũ coadiutoris expirat per mortẽ illi⁹ cui dat⁹ ẽ coadiutor. Caueas tñ ne te fallat glos. finalis q̃ dicit q si iste cui dat⁹ est coadiutor non habeat filios q ipe coadiutor ei succedet in regnũ. Si aũt habeat filios illi filij succedãt. Exq̃ glos. voluerũt quidã dicere q qñ datur coadiutor alicui prelato in casib⁹ in ꝗbus est dand⁹ sibi coadiutor q ꝓlato mortuo succedit coadiutor in prelatura. vt si epus picta. esset affect⁹ infirmitate lepre vl' alio morbo. daretur sibi coadiutor: mortuo epo picta. coadiutor succederet in epatu. sed istõ falsuz qz officiũ coadiutoris expirat ꝑ mortẽ illi⁹ cui est datus coadiutor. sed glo. ista debet intelligi q adiutor isti⁹ regis sibi successisset

in regnū si rex ipse nullos habuisset filios qz iste comes de quo in textu dat⁹ coadiu/tor erat primior ipsi regi et ei successisset si rex non habuisset filios. etiā si non fuisset datus coadiutor ipsi regi.

f Jepus Epō a paganis capto vl'scismaticis ñ archiepus sed capl'm administrat nisi papa ḡcito fieri poterit sup hoc cōsulendus aliter ordinaret. h. d. Casus. Epūs picta. fuit captus a paganis z sic fuit effectus cozseru⁹. vl fuit captus a scismatic⁹. i. diuisis ab vnione eccl'ie. puta qz duo gerebant se p roma. pon. Queritur quis administrabit in epatu picta. vtz archiepūs burdegalen⁹ vl' capl'm ipius eccl'ie picta. Rñ. ro. pon. qđ cū epūs ipe captus ab infidelib⁹ vl'scismaticis censeatur mortu⁹. ideo capitulū administrabit ac si esset mortu⁹ naturaliter. Nā si mortu⁹ eēt naturaliter caplm non archiepūs administraret. c. cū olim. de maio. z obe. in an. Et istud verū nisi papa illi eccl'ie alio mō puideret. puta si papa illi eccl'ie aliquez deputauit ad administrandū tūc ille administraret quē papa deputauit ad administrandū. Nā papa pt illi eccl'ie aliquē administratozē deputare. qz epūs fingitur mortu⁹ licet reuera adhuc viuat. Nota pmo qđ capt⁹ ab infidelib⁹ dz seru⁹ infideliū. Nota pncipalem effectū hui⁹. c. videlicz qđ epō capto a paganis vl'scismaticis metropolitan⁹ nō administrat sed capitulū ac si p mortē naturalē epi ipa eccl'ia vacaret. Nota finaliter qđ papa pt dare eccl'ie caibedrali vnū visitatorez siue administratorē z auferre administratōez ipi. c.

c cclesie. Casus. Dictū fuit. c. primo qđ si epūs fuerit captus ab infidelib⁹ scismaticz đicūtur heretici: quia faciūt ꝓtra illū articulū z vnaz sctām eccl'iam catholicā. pōt dari visitator eccl'ie vacanti ac si epūs esset mortu⁹ naturaliter. Sed queritḋ potest dare istū visitatorē. Rñ. ro. pon. qđ sol⁹ pa. Sed nūḋ archiepūs poterit dare visitatorem eccl'ie vacanti. Rñdet qđ non regulariter. fallit si caplm cessz negligens quia tūc vocato z audito. c. z sic cū causa cognitōne poterit dare visitatorem. sz vtrū visitator a papa datus vl' ab archiepō data negligentia capituli possit ipse visitator conferre beneficia spectañ. ad collatōnē epi. Rñdz. qđ sic si fuerit deputatus ab apo. se. si ꝓ ab archiepō tunc nullo mō poterit ꝓferre. Cognitione z sic aliḋ fieri cū cause cognitōne est vocare partē z illā audire.

De tempoꝛibus ordinationū z qualitate ordinandoꝝ

Supius dictū fuit de pmouēdis ad administratōes eccl'iasticas: posset dubitare aliquis vtrū oēs itpe possint fieri pmotiones. etiā vtrū oēs psone indistincte possint pmoueri. iō ad nos informandum de istis annectitur rubrica de tpibus ordinatōnū z quali. ordi. Ad⁹ sciendū qđ ista rub. est generalior nigro: naz ī nigro nihil h⁹ dicitur de tēpoꝛibus ordinationū. Pro quo notandū qđ minores ordines possunt ꝓferri etiam die festo. sed sacri ordines nō possunt conferri nisi certis diebus videlicet diebus sabbati ḡttuor tempoꝝ. sabbato pascze z sabbato añ dñicam letare. z hoc verū loquendo de epis nam papa posset ordinare omni tempoze.

f epe contingit Epūs y talie nō ordinet nisi de spiciali licentia pa. vl' patentes lr̄as epi sui ꝓtinētes iustā cām quare nolit vl' non possit ordinare. Si secus fuerit factū ordinans punietur pena cōdigna z ordinatus manebit suspensus a qua etiā a penitentiarijs pape sine spāli licentia ipius pape absolui nō poterit. Cas⁹ Aliqs citramontanus ḡttum ad nos forte de ista dioceśi pictauē. se transtulit vltra mōtes ad ciuitatem bononiē. vl' aliā ciuitatem in ytalia voluit ordinari ab epō italie vtrū epūs ytalicus possit talem clericū picta. ordinare impune. Rñ. qđ sic. si talis clericus habeat litteras a sed. apost. p qs mādetur vt tl'is clericus possit pmoueri ad sacros ordines per quē maluerit epm ordinari. Quid si non habeat lr̄as a se. apo. an impune possit ordinari ab epō italico. Rñ. qđ sic si lr̄as habeat ab epō picta. ī quib⁹ declaretur qđ ipe clericus est idoneus. z pfecte etatis. z si non timeatur causa ꝓpter quā nō potest illuz ordinare. tunc cū istis intervenientib⁹ poterit italic⁹ epūs istū cleri. picta.

ordinare alias puniet cleric⁹ ordiat⁹ qz erit
suspensus ab executõe suoꝝ ordinũ. vnde
epꝰ nõ dz talẽ ordinare. etiã ꝓferre ꝑmam
tonsurã scõm veriorẽ opinionẽ. glo. Sz q̃
ritur q̃s poterit sibi relaxare istã suspensio
nẽ z dare executõez ordinũ. Rñ. q̃ sol⁹ papa
z sui penitẽtiarij q̃ habeãt speciale ptãtez a
papa. alias si nõ haberẽt spãlem ptãtez nõ
possent cũ eo dispẽsare et restituere sibi exe
cutionẽ ordinuz nec ꝑ alios suo no
mĩe_absqz spe_hec ẽ quedaz cõminatio ad
terrorẽ. alias text⁹ esset ꝓtrari⁹ qz in fine dr
si penitenciarij papeh̃ant spãlem ptãtem
a se. apo. dispẽsandi cũ istis q̃ pñt cũ eisdẽ
dispẽsare._penitẽtiarijs_j sunt nũero. ctj.
qui ordinantur scõm diuersitates lingua
rũ ibi affluentium.

e os qui. Sciẽter ordinans clerum alienum per annum a collatione ordinum est suspensus z p⁹ẽ suspẽsio est manifesta potẽrũt subditi sine ip̃oꝝ licentia ab epis vicis ordinari. Casus. Ticiꝰ diocesi lemouicẽsi tpe ordinũ celebrãdoꝝ se pñtauit epo pict. z petijt ab eo ordinari. Ep̃us picta. fuit in cautꝰ: z nõ petijt ab eo clerico ticio an h̃ret licentiã a suo epo. quẽ clericuz sciebat ipse epꝰ esse diocesi lemouicẽsi. z ordinauit eaz vtrũ iste ticius ordines recepit certũ est q̃ sic. sed tñ est suspensus ab executõe suoꝝ ordinũ. sz vtr̃ epꝰ picta. ordinãs puniat Rñ det q̃ sic. qz ꝑ vnũ annũ continuũ ẽ suspensus ab ordinũ celebratõe. Dr sanctis. pr̃ q̃ ritur q̃d interim faciãt clerici diocesi picta. q̃ durãte illo anno volũt ordiari. Rñ. q̃ ip si sine licẽtia ꝓpr̃ij epi poterũt ordinari a p ximis epis_aliene_i. non sue. nã clericus põt aliene procbie z sue. qz cleric⁹ respectu domicilij hz ꝓpriã diocesim. licet rõe originis sit aliene diocesi. iõ glo. exponit aliene .i. non sue nec ratõe domicilij nec ratõe originis. nec ratõe bñficij. nã cleric⁹ ẽ̃tum ad facultatẽ recipiendi ordines hre põt tres epos. s. epm domicilij. episcopũ originis z episcopũ bñficij. vt infra. c. ꝓpri.

e um nullus. Casus. Dic tuz fuit. s. ꝑ discursuz buꝰti. q̃ cleric⁹ ꝑmouendus ad sacros ordines nõ põt ꝑmoueri ab alio ẽ̃ a ꝓpr̃io epo nisi ex licẽtia ꝓpr̃ij epi: dubitaꝝ q̃s dicaꝝ ꝓpr⁹ epꝰ ẽ̃tum ad dandũ facultatẽ recipiẽdi ordines ab alieno episcopo z etiã ẽ̃tum ad facultatẽ ordinãdi. Rñ det q̃ cleric⁹ maxime bñficiat⁹ dr hre tres episcopos. s. epm originis. epm domicilij. z epm bñficij. Et oẽs isti pñt ordinare z dare licẽtiã recipiendi ordines ab extraneo episcopo. ziõ q̃libet istoꝝ dr ꝓpr⁹ episcop⁹. sz q̃d de alijs prelatis ꝑ inferioribꝫ. vtrũ possint dare licentiã recipiendi ordines ab alioꝝ ab epo. Rñ. q̃ nõ nisi sibi fuerit specialiter cõcessuz a se. apo. vt ipsi possent facere ordinari clericos vl̃ subditos suos a q̃ mallẽt epo dummõ xpiano. Sz q̃d de officiali episcopi vtr̃ possit dare facultatẽ recipiendi ordies ab alio epi. Rñ. q̃ non regl̃ariter eo ipso q̃ ẽ officialis nisi de hoc fieret expressa mẽtio in creatõe official. sz q̃d d̃ vicario generali epi. Dicendũ q̃ si epi. sit absens in remotis ptibꝫ vicari⁹ su⁹ generalis poterit dare illã facultatẽ. Sz q̃d ponam⁹ q̃ i hac dioc. ẽ ꝓrat⁹ depẽdẽs a mõasterio cluñ. ab bas clu: cõtulit ꝓratũ in hac diocesi existẽ tẽ alicui de illis ptibꝫ z iste ꝓrat⁹ est manualis qz reuocabil̃ ad nutũ abbatis. vtrũ ꝑ oꝝ z su⁹ consoci⁹ possint se facere ordinari ab epo picta. Rñ. q̃ sic. licet ille ꝓrat⁹ sit revocabil̃ ad nutũ abbatis cluniacẽn

n ullus. Dictũ fuit in. c. eos. s. e. q̃ epi. extraneos clericos sine licẽtia ꝓpr̃ij epi. sz q̃d de laico vtr̃ extran⁹ epi. possit laico ꝓferre ꝑmaz tonsurã ip̃une. Rñ. q̃ nõ. imo est suspensus ꝑ vnũ annũ a collatõe ꝑme tonsure._diffinitũ_vt si vir velit ꝑmoueri ad sacerdotiũ q̃ fiat cũ ꝓsensu vroꝝ sue q̃ sit senex z voue/ at ꝓtinentiã. nam si esset iuuenis oporteꝛ q̃ intraret religionem.

De etate z qualitate z ordine ꝓficiendoꝝ.

Dictũ fuit sup̃ de qualitate z etate ꝑmouendoꝝ ad sacros ordies. nũc est videndũ de eta. z quali. z ordi. ꝓficiẽdoꝝ. i. ꝑmouẽdoꝝ ad bñficia eccl̃iastica obtinẽda. iõ ꝓpẽtẽti ordine annectit rubrica de eta. z q̃li. cc.

p ermittimus Episco. dispensare ꝑt vt ille q̃ hz. xxi. annũ obtineat bñficium

Dr

ficiu ecclesiast. cū dū tñ sit sine cura. ꝓ intellectu hui⁹. c. presupponendū est primo qđ habet in. c. cū in cunctis. §. inferiora de elec. in an. videlicet q̄ in ꝓmouēdis ad beneficia eccl'iastica etiā simplicia requiritur q̄ tal'is. xxiij. annū ꝓpleuerit z attigerit. xxv. Casus Vacāte aliq̄ dignitate simplici. i. sine cura. q̄ obtinēs eā nō bēbit iurisdictōz in foro pñiali nec cōtentioso. Eps illā dignitatē affectabat ꝓferre ticō miori. xxiij. an nox. querit an possit eps dispēsare cū ipo ticio miore z sibi ꝓferre illā dignitatē. Rñdet ro. pon. q̄ sic. dū tñ nō habeat ille tici⁹ aliū defectū. q̄ si esset illegittim⁹ habilitatō spectat ad papā q̄ ad sacros ordines z dignitates licet eps posset dispensare in miorib⁹ ordinib⁹. vl' etiā si iste tici⁹ minor. xxiij. an nox z legittim⁹ fili⁹ z in mrimonio natus sz pr ei⁹ būerat illā dignitatē. Nota ꝓio ex b̄ tex. q̄ de lege cōi mior. xxv. annox nō pōt obtinere dignitatē vl' psonatum. etiā si sit simplex hoc est nō habeat iurisdictiōez in foro penitētiali vl' contētioso. Nota vlteri⁹ q̄ epi possunt dispēsare in simplici dignitate vl' psonatu sup defectu etat⁹. No. finaliter q̄ ad hoc vt eps possit dispensare requirit q̄ ille ꝓpleuerit annū. xx. z attigerit. xxi. Idē dicim⁹ in ꝓmouendo ad abbatiaz. c. indēnitatibus. §. de electioni.

De filiis presbiteroꝝ.

Dictū fuit sup̄ titulis precedentib⁹ de ꝓmouendis ad ordines z bñficia eccl'iastica: verū q̄ posset dubitare aliq̄s vtrū filij p̄sbyteroꝝ de lege cōi sine dispēsatōe possint ꝓmoueri ad ordines vl' bñficia eccl'iastica ideo ꝓpetenti ordine ponit de filijs presbiteroꝝ ꝓmouendoꝝ ad ordines vl' beneficia quid iuris sit videamus.

i **squ.** Glo. intelligit istud ca pm̄l q̄ dispensatus vt possit obtinere nō obstāte defectu bñficiū curatū virtute dispēsatōis ñ possz simul obtinere duo bñficia. sz tūc ist⁹. c. nō ꝓtineret difficultatē p. c. de mlta de p̄. in an vbi ꝺr q̄ds non p̄t sil' tenere duo beneficia etiā si esset legittime natus. ió in hoc repr̄ehendit glo nr̄a. sz dicūt moderni q̄ istud. c intelligit q̄ illegittim⁹ dispensat⁹ vt possit obtinere q̄cūq̄ bñficiū: nō potest obtinere duo bñficia. etiā si vellet dimittere p̄mū si illud semel acceptauit q̄ expirauit sua dispēsatio in ꝓio bñficio acceptato vt. c. nō p̄t infra de p̄hēb. vbi si q̄s sit dispensat⁹ ad pl'a bñficia: est purificata sua dispensatio ꝓio bñficio acceptо vl' duob⁹ primis obtētis g̃ idez in casu hui⁹. c. Casus. Certuz est q̄ in ꝓmouēdo ad bñficiū. etiā simplex requiritur q̄ tal' sit procreat⁹ ex legittimo mr̄imonio. c. cū in cūctis. de elect. in an. idē est i ꝓmouendo ad primā tonsurā ita q̄ illegittime nat⁹ sine dispensatiōe nō potest ꝓmoueri ad ordines. etiā ad primā tonsurā vt dixi. Sed q̄ritur vtrū sol⁹ pa. possit dispēsare. Rñdet qđ nō. imo aliq̄ iens sufficit de spēsatō epi. s. qñ talis illegittim⁹ vult ꝓmoueri ad mio. ordi. vl' si vult ꝓmoueri ad bñficia simplicia si aūt vellet ꝓmoueri ad sacros ordin. vl' ad bñficia sustinētia administratōez vt dignitatē vl' psonatū vl' curā: requritur dispēsatio pape. Sed q̄d si papa dispensauit cū illegittime nato vt possit accepтare qcūq̄ bñficiū etiā si illi imineret cura aiarū. accidit q̄ illi illegittimo fuit collatū vnū bñficiū: illō acceptauit. postea fuit ei collatū aliud pinguius bñficiū vtrū possit licite accipere. Dic ro. pon. q̄ nō scōm veri orē intellectū. q̄ dispēsatio sua est verificata in ꝓio bñficio obtento licz glo. aliter intelligat. Sz dñicus de sctō gemi. z moderni doc. in hoc reprehendūt glo. q̄ tūc ist⁹. c. nō ꝓtineret dubitatōez q̄ legittime nat⁹ non p̄t obtinere duo bñficia curata. c. ō mlta allegat. g̃ mltomin⁹ illegittime natus. z hec sunt vera nisi indispensatiua fuisset dictū q̄ obtento vno bñficio posset aliud acceptare. p̄mū dimittere vt fit q̄tidie.

r **Iscū quo** Dispēsatio addita dispēsationi nō valet nisi in despensatione fcōa fiat mentio de ꝓma. Casus Ticius illegittime nat⁹ a se. apo. obtinuit dispēsationē vt posset ꝓmoueri ad sacros ordines z ad bñficiū eccl'iasticū etiā curatuz deinde assecuto bñficio curato virtute sue dispensatōis videbat bñficiū curatū aliud sibi cōferendū. vñ accessit ad pa. vt posz obtinere duo bñficia curata z in illa despēsatione nō fecit mētionē q̄ cū esset illegittime nat⁹ papa fecerat ei gr̃am ad obtinendū be

ficiū curatū: an valeat ista scōa dispensatio ita vt posset obtinere plra bñficia ꝓtute illius scōe dispēsa. Rñ. ro. pō. q non. imo est subrepticia. qz tacuit id qō si exp̄ssisz non obtinuisset scōam dispensationē pape. vel saltē cū maiori difficultate. qz verisile est q papa non voluisset eū prosequ tam magē mlti tudie. Nota prio illud ad qō allegat tex ꝰ iste q dispensatio addita dispensatiōi nō valet nisi in scōa dispēsatōne fiat mētio de prima. No. magr specifice q si ille cū q fuit dispēsatū sup illegittimitate ad bñficiū curatū: si velit obtinere scōam dispensatōem ad pluralitatē bñficioꝝ obtinendoꝝ in futuꝝ tps dz in scōa dispensatōe sup plalitate bñficioꝝ obtentoꝝ in posteꝝ facere mētionē de prima. Nota vlteri⁹ q lre ipetrate ad plа bñficia obtinēda si ꝓstiterit ipas eē subrepticias nō valēt ipo iure Sūt eiā lre subrepticie que sunt impetrate tacita veritate. Secus ātē in litteris si sint subrepticie non valēt ipso iure licet sit sec⁹ in litterꝭ iusticie. nā valet processus ꝓtute illaꝝ lraꝝ factus si nō excipiat de subreptitōe: nā tales lre non sunt nulle ipo iure. c. si motu ꝓprio. infra de prebē. Sed querit q̄t bñficia pōt obtinere ille cū q̄ est dispensatū sub hac forma videlicet Sixt⁹ ꝓuus ꝛē. dispensam⁹ vt duo vl plura bñficia possis obtinere. Dicēdū est q cū dispēsatio sit odiosa ꝛ exorbitās a iure cōi oz restringi inq̄tuz fieri pōt. ido dicendū ē q dispensatio sub p̄dicta forma solū extēdit ad tria bñficia. Sed q̄d si papa dispēsauit sub hac forma. dispēsam⁹ vt possis obtinere duo vl plurima beneficia. Dicendū q talis dispēsatio solū extēdit ad q̄tuor bñficia videlicet ad duo ratōe dictōis duo/ ꝛ alia duo ratione verbi plurima.

De bigamis

Uisuz ē sup̄ti. proximo de filiꝭ presbiteroꝝ q̄liter non p̄nt promoueri ad ordies vl bñficia. vez qz dubitare posset aliq̄s de bigamis an bigami possint promoueri ad ordines vl bñficia. ido annectitur rubrica de bigamis. Uñ sciendū q filij nati añ sacerdotiū nō dicunt filij sacerdotꝭ si agat ō preiudicio ip̄oꝝ. qz sec⁹ si de cōmodo eoꝝ ageret alias obstarent multa iura. ff. de senatoribꝫ. vbi filij nati añ senatum dicūtur filij senatorum.

Ibigamis

a Bigam⁹ natus est oī datus est oī ꝓuilegio clericali ꝛ astrictus clericali foro nec valet ꝓsuetudo incōtrariū. Casus. Certū ē q promoti ad primā tonsurā gaudēt pluribꝫ ꝓuilegijs. nā nō tenent sbire onera sordida nec psonalia. l. placet. C. de sacrosanc: eccl'. c. nō min⁹. ō imunitate eccle. in an. Itez si cōmittāt delictū non puniunt per iudicē laicū sed remittūtur ad iudicē eccl'iasticū. Ponam⁹ q aliq̄s clericus ꝓmot⁹ ad ꝓmā tōsurā effect⁹ ē bigam⁹ qz ꝓtraxit cū duabꝫ l' cū vna corrupta vere vl' interꝓtatiue an talis sit ꝓuatus oī priuilegio clericali. Rñ. ro. pō. q sic sed clerici vxorati retinēt adhuc duo priuilegia. s. vt non possint distringi p laicū iudicē. Itē retinēt ꝓuilegia. c. si q̄s suadēte. xvi. q. iij. Sz vtrū bigam⁹ possit portare insignia clericalia Rñ. q non. iō non p̄t deferre tonsurā nec habitū clericalē. ꝛ si deferat potest moueri sub pēa excōicatōis ne ap̄li⁹ deferat: ꝛ si nō desistat est excōicand⁹ imo f̄m. l. ꝓmittit crimē falsi l. qui miles. ff. ad. l. cornē. de fal.

De offitio vicarij

Dictū fuit. s. p discursuz tituloꝝ p̄cedētiū ō ꝓmotōe cl'icoꝝ ad bñficia eccl'iastica: vez qz sic ꝓmoti q̄nq̄z hñt sub se vicarios: ideo ad nos infirmandū annectit' rubrica de officio vicarij.

Romana.

r Casus. Cuz archiep⁹ burdegalensis officialē. picta. excōicasset ex aliq̄ rōnabili cā. official' picta. nō pōt exercere iurisdictōez ep̄i picta. ponam⁹ q official' ipse excōicat⁹ ali quē sibi substituit. vtrū ipse sbstitut⁹ sit excōicat⁹ exercēdo iurisdictōz ep̄i picta. Rñ. q nō nisi sit ꝓticipāl cū officiali in crimīe dānato. c. si cubine. ō sen. excōi. in an. vbi ō⁹ q ꝓticipās in crimīe ꝓpter qō aliq̄s fuit excōicat⁹: incurrit maiorē excōicatōez. Sz q̄d ponam⁹ q substitut⁹ exerceat iurisdictōz ip̄i⁹ official' an valeāt gesta p ipsuz officialē. Rñ. ro. pō. cū distinctōe qz aut iste substitut⁹ suscepit iurisdictōz ab offici. excōicato: ꝛ tūc nō valēt gesta p istuz substitutū qz si official' nō valuit p se exercere iurisdictōez nec etiā potuit alīs committere

aut substitut⁹ ab alio suscepit iurisdictōez
z non ab officiali excōicato. tūc valebūt ge
sta p ipm. Alij intelligūt q officialis excōi
catus ō facto substituit aliū, officialē qō fa
cere non pt. l. ptor. ff. de iurisdictiōe oim iu
di. talis substitut⁹ de facto ab officiali ex/
cōicato non ē excōicat⁹ sed tñ nō valēt gesta
p ipm. Nota pmo ex hoc capi. q ḡs sine cā
tionabili non dz excōicari. vñ excōicatio
non ferk ab hoīe nisi p inobediētia vl' con/
tumacia z licet delictū precedēs sit causa me
diata tñ, cōtumacia est causa imediata excō
municationis. No. insup ex hoc textu iun
cta glo. q officialis epi potest excōicari sub
noīe dignitatis. z tñ excōicatio non extēdi
tur ad successores nisi pticiparēt cū excōi/
cato in crimine dānato. vt dicto. c. si concu
bine. alle. q: tunc incurrerēt maiorē excom
municationē. Nota q epūs excōicatus nō
potest exercere ea q̄ sunt iurisdictōnis z sic
non pt pferre bñficia. qz collatio bñficioꝝ
est iurisdictōnis. c. trāsmissaz de elec. in an.
sed vtrū cap'm vl' supior possit tunc pferre
bñficia vacātia. certe non. c. qz diuersitatē.
de pces. preben. in an. qz collatio bñficiorū
non deuoluit ad cap'm vl' supiorē nisi da/
ta negligentia sed modo epūs excōmunica
tus non potest dici negligens. qz etiā si ip
se vellet conferre non posset.

1 Iect Ex generali pmissione ñ
pt officialis inḡrere ōpo
nere vl' punire subditoꝝ excess⁹. h:
d. Lasus. Epūs picta. fecit z creauit sub ter/
minis generalib⁹ ticiū suū officialē iurisdi
ctōnis. vtrū ticiꝰ officialis ꝑtute generalis
pmissiōis recipiat ptātem ab epō inquiren
di crimina z puniendi excessus. Rñ. q nō
nisi in pmissione habeat specialē z liberam
facultatē cozrigendi crimina z puniēdi ex/
cessus. sed pro istis criminib⁹ esset recurrē
dum ad epm. ideo libellans in criminibꝰ q̄
litigat coraz officiali debet dicere in suo li.
coraz vobis officiali specialiter pstituto ad
inquirendū excessus puniendi deponendi
ꝛc. nam ista tribuūt sibi potestatem.

c um in generali Offi/
cial' ex
sua generali pmissione bñficia cō/
ferre non pt. b. d. Lasus Epūs picta. ticiū
suū officialem siue vicariū in spūalib⁹ z tpa
libus pstitut creauit z ordinauit Certū est
q virtute general' pmissionis ipe ticiꝰ offi/
cialis non recipit ptātem inḡrendi puniē/
di excessus. vl' deponēdi vt dic. c. pri. Sz
nunq̄d virtute generalis cōmissionis reci
pit ptātem pferēdi beneficia spectantia ad
suā collationem. Rñdet q non nisi collatō
bñficioꝝ ei specialiter cōmittat. No. pmo
q in officialem ex generali cōmissione trā/
sit iurisdictio in causis ciuilibus sed virtu
te generalis cōmissionis non bz ptātez in
quirendi corrigendi crimina nisi ei specia/
liter mādetur ptās inḡrendi corrigendi et
puniendi excessus. Nota vlteriꝰ q collatio
bñficioꝝ vocatur donatio sed pōtra hoc fa
cit: qz donatio nullo cogente impio ex me/
ra liberalitate conferk. sed collatoꝝ cōpellit
pferre bñficiū vacās infra sex menses. alis
priuaret ptāte pferendi igit ꝛc Dicendū q
collatio bñficioꝝ vno respectu est donatio
videlicet in cui conferēdo puta mihi vl' ti/
bi vl' illi. sz alio respectu scz in pferēdo sim
pliciter non dicit donatio. cū ista collatio
fiat aliq̄ cogente impio ne pdat ptātem cō/
ferendi elapsis sex mensib⁹. Ex quo sequit
q si ille in quē fit collatō sit ingrat⁹ non pt
repelli: licet secus sit in meris donationib⁹
ciuilibus. c. penl'. infra de dona. l. fina. C.
de reuocā. do. No. q pcuratoꝝ oim bono
rū cū libera ad ministratōne z generali po
testate vt possit facere ea que constituēs fa
ceret nō potest donare bona spectantia ad
dñm: qz in tali generali pmissione est intel/
ligenda ista clausula excepta alienatōe bo/
noꝝ nroꝝ gratuita. Nota pncipalē effectū
hui⁹. c. q vicari⁹ epi non pt cōferre bñficia
nisi ad hoc epūs dederit ei specialē ptātem.
Utrū epūs possit alicui dare facultatē cōfe/
rendi bñficia ad collatōem ipius spectātia
Dicendū q sic vt hic dr. sed non intelligit
q epūs possit dare potestatē ad pferendū be
neficia proximo vacatura: qz fieret fraus
cōsilio generali ne cōferent bñficia prime
vacata q̄ est pōtra vicariat⁹ speciales qui
communiter dantur.

De offitioꝝ ptāte iudi
cis delegati.

Superiori ti. dictū fuit de officio vica/
tij. vez qz iudex delegat⁹ gerit vices iudcis

delegantis z qđam odo ꝺ eius vicari⁹ q̄ꝫ tum ad causam sibi cōmissaz: iō p⁹ rubꝛicā precedentē ponit hec rubꝛica de offi. z po. iudi. delega.

r **Tatuimus** Confuatoꝛ a mānifest⁹ defendit iniurīs z iudicialē indagi/nē fi exercet. h. d. Casus. Roma. pō. aliq̄s religiosos vl' alios exemit a potestate iudicis ordinarij. z eos recepit i sua tutela z custodia dādo eis ꝓseruatoꝛes. querit de potesta: e istoꝛ ꝓseruatoꝛ. Rūdet q̄ ptās eoꝛū in hoc ꝓsistit vt illos quib⁹ sunt deputati defendāt a manifestis iniurīs Sz q̄d si iniuria non sit manifesta sz req̄rit plenā cause cognitionē. vtrū cōseruatoꝛ possit se impedire. Rūdet q̄ non: sz pro hoc ē recurrendū ad ordinariū. Et ista sunt nisi in p⁹uilegīs istoꝛ religiosoꝛ vel alioꝛ q̄b⁹ data sunt ꝓseruatoꝛes aliō diceret videlicz vt possent cognoscere de iniurīs z alijs causis etiā si requirerēt iudicialem indaginez z cōiter i p⁹uilegīs apponitur illa clausula Nota primo q̄ officiū cōfuatoꝛ est defendere illos q̄ eis cōmittūtur a manifestis iniurīs z violentijs. Nota insup q̄ cōseruatoꝛes simpliciter deputati non p̄nt se ipedire de bis que sunt ocꝛta z dubia. Sz q̄d si offensa manifesta negent. vtrū cōseruatoꝛ possit cognoscere an sint manifesta. Resp̄ondet. glo. q̄ sic. alias q̄libet posset ipedire iurisdictionē ipoꝛ confuatoꝛ. q̄ quilibet cōuentus semp negaret iniuriam. Cū quando dubitatur de iurisdictione alicui⁹ iudicis ad eū iudicez spectat cognoscere. an cognitio ad eū spectet vl' nō. l. si quis. ff. si q̄s in ius voca. non ierit.

q **uia pontificali.** In actionibus z penis pontificali dignitati defertur. h. d. Istud. c. emanauit ad declarationē. c. sane z. c. pastoralis. eo. ti. in anti. vbi ꝺr q̄ iudex delegat⁹ potest rebelles cōp̄mere z cohercere eos si nō obediāt in eis que spectāt ad suā iurisdictionē. cū deferre debet dignitati epali. z mittigare illas penas. istud. c. ponit q̄ ordine ꝺz mitigare illas penas. Casus. Delegat⁹ pape cām sub delegauit epo picta. eps non vult acceptare. Certū est q̄ delegatus pōt eū punire: sz cū debet mittigare penā. sz querit quā mittigatōem debet ipe delegat⁹ seruare. Rūdet q̄ non debz ab initio epm excōicare sed debet ei prio interdicere ingressuz eccl'ie. postea si illā penā cōtēnat debet eū suspēdere ab officio sacerdotali: postea procedere ad penas graviores. cū si delegat⁹ primo, pcessit ad excōicatōem tenet excōicatio. licet non bñ faciat. q̄ iste text⁹ loquit de bone/state. verūtñ posset esse tāta ꝓtumacia q̄ delegat⁹ incipet ab excommunicatione.

r **Si duo** Si appellatum fuerit ad vnū delegato/ru non appellatur ad duos delegatos. sz ad vnū eoꝛ. h. d. Casus. Papa ꝓmisit cām tribus iudicib⁹ delegatis: videlicet decano archidiacono z archipbitero, duo fuerūt ipediti vñ ipsi vices suas subdelegauerūt. q̄ subdelegati pcesserūt cū tercio delegato intrm q̄ deuētum fuit, vsq̄ ad sententiā quā ꝺte tulerūt: vis ab illa snīa appellare. vtꝝ possis appellare ad delegatos. Videt q̄ sic. q̄ appellare vis a subdelegato g̃ē appellandū ad delegatos si in totū vices suas nō ꝓmiserūt sz aliq̄d sibi retinuerūt. Rñdet. ro. pon. q̄ licet delegati subdelegauerūt vices suas z non i totū. eo tñ q̄ illi sbdelegati nō pcesserūt soli sz cū tercio delegato q̄ ē par ill' delegat⁹. iō non p̄t appellari ad delegatos. Nā ñ appellat a pi ad parē. rō a sb delegatz ē appellandū ad papā: acsi oēs delegati sil' decā coguissent. Et sic si delegati i totū sbdelegassent cām ñ appellaret ad delegatos. l. vnica. C. q̄ p sua iurisd. iudi. da. l' da. pos. fm lr̄az q̄ hz ad nos iure iudicia re meabūt q̄ ē cōis lr̄a. sz aliq̄ hēant in lr̄a ad eos z tūc ille text. intelligit qñ delegati subdelegauerūt in pte z nō in toto. Nota prio ex h. c. q̄ delegat⁹ pa. p̄t subdelegare. l. a iudice. C. de iudicijs. c. pastoral' alleg. z q̄. ff de iurisd. om. iu. No. vlteri⁹ q̄ delegat⁹ pa. subdelegādo p̄t retinere aliq̄ ꝺ iurisdictōe ita q̄ ñ desinit oīo cē iudex. rōe cui⁹ ē appellandū ad ipz ꝺlegatū Et iste ē vn⁹ casus i q̄ non p̄t appellari ad papā omisso medio et illō pcedit siue delegat⁹ refuauit sibi snīaz vl' tm̄ executionē. No. insup p̄ncipalē effectū h⁹. c. q̄ si aliq̄ delegati sbdelegēt: q̄ sbdelegati pcedūt cū vno ex p̄ncipalib⁹ ꝺlegatz appellādū ē non ad subdelegatos sz ad papam ꝓpter mitturam paris respectu illoꝝ subdelegatoꝝ.

¶ Jcontra Jstō capit. emanauit ad limitationē iurīū dicentiū ꝙ cū iudex recusat vt suspect⁹ sunt eligēdi arbitri. fallit in trib⁹ casib⁹ h enūeratis. Casus. In causa quā erā tecū habitur⁹ ipetraui a se. apo. duos delegatos vicz decanū ꝛ archidiacōnū eccl'ie picta. cū clausula ꝙ si ambo interesse nō poteritz alter vīm negotiū exequat accidit ꝙ coꝝ istis delegatis feci te citariz obtuli libellū cui petīt ꝙ te rnderi. Tu cōparens ꝓposuisti ꝙ habebas vnū iudicez tibi suspectū qz erat cōsanguine⁹ meus vel consuli⁹ fuerat cām ꝛ oppiniōz suā dixerat. illa causa est probabil'. querit coꝝ quo iudice debeas illā causaz suspitōis probare. ꝛ vtrū sint eligēdi arbitri. Rndet ꝙ non. sz illā cām suspitōis debebis ꝓbare coꝝ suo ꝺiudice. ꝛ hoc verū qñ illi duo delegati sūt dati cū clausula: ꝙ si ābo. Si aūt eēnt simpliciter dati tūc assumēdi essent arbitri fm iura antiq̄ qz si nō potest ꝺdelegat⁹ cognoscere in ꝑncipali nec ī accessorio. Sz q̄d si ḡs vellet recusare officialē cp̄i vl' delegatū cp̄i vtrū sint eligendi arbitri. certe nō sz est causa suspitionis probāda coꝝ cp̄o q̄ officialē delegauit. Nota ꝓmo ꝙ cū cā est delegata duob⁹ simplr. neuꝫ eoꝝ sine alto p̄t ꝓcedere etiā in cāis emergētib⁹ siue incidētib⁹ sicut nec possunt ꝓcedere in ꝑncipali. vnō recusatio est cā emergēs: ꝛ tñ alter sine altero non p̄t cognoscere qñ sunt dati simpliciter Si aūt dati fuerint cuz clausula. ꝙ si non oēs tūc tota iurisdictio apud aliū remanz non solū q̄ ad ꝑncipale sz q̄ ad emergētia et incidētia. Nota vlteri⁹ ex hoc. c. casus in q̄bus non recurrit ad arbitros ꝓ causa suspitionis ꝓbanda vicz cū recusat alter delegatoꝝ Jtē official' cp̄i vl' ei⁹ delegatus ꝛ sic officialis nō est delegat⁹ episcopi sed habz iurisdictionem ordinariam.

¶ Vder. Casus Cū essez habitur⁹ tecū litem a se. apo. ipetraui delegatū coꝝ q̄ feci te pueniri. iste delegat⁹ erat tibi certa rōne suspect⁹ añq̄ causa suspitōis fuisset ꝓ te ꝓposita coꝝ eo ipe iudex cām subdelegauit an posset, certe sic. Sed q̄d si cā fuit ꝓposita ꝛ fuerūt electi arbitri: sz añq̄ arbitri cognōscerēt ō cā suspitōis ipe ꝺlegauit cāz ꝑncipalem: cōmisit cuidaz iudicī ipm subdelegauit. vtrū possit. Rndz ꝙ sic si subdelegauit in totū te reo ꝺsciente. Sed ponam⁹ ꝙ iudex recusatus noluit sbdelegare: sz expectauit sniaz arbitroꝝ q̄ pronūciauerunt cām suspitōis esse sufficienter ꝓbatā vtrū possit subdelegare ꝑ pronūciatiōez arbitroꝝ ꝺsciente recusatoꝛe. Rñ. ꝙ non qz desinit esse iudex ꝑ pnūciatōez arbitroꝝ. ꝛ iō nō p̄t subdelegare. etiā de ꝺsensu partiū qz puatoꝝ ꝺsensus nō dat iurisdictōez ei q̄ nulli p̄est iudicio. l. puatoꝝ ꝺsensus. C. de iurisdi. om. iudi. Nota ꝓmo ex hoc textu practicā quā dz obseruare iudex ꝺlegat⁹ qñ cognōscit se suspectū. qz q̄ nollet facere iniusticiaz cautela ē ꝙ añq̄ de causa ītromittat ꝙ causaz ipam in totū subdeleget. nā si semel se ītromisit de causa non poterit ampli⁹ subdelegare nisi de ꝺsensu recusatoꝛis. Nota in sup ꝙ causa suspitiōnis semel ꝓposita non p̄t delegat⁹ cām subdelegare nisi de ꝺsensu recusatoꝛis. Nō. vlteri⁹ ꝙ si arbitri pronūciēt cām suspitōnis eē sufficienter probatā tūc iudex recusans desinit oīno eē iudex nō de causa non potest amplius se intromittere etiam subdelegando.

¶ Quāuis Delegat⁹ papę q̄ in totū subdelegauit potest reintegrāre cām illā remouere et alteri subdelegare. Jdez si subdelegat⁹ moriat. h. d. Presupponendū ꝓ intellectu. c. ꝙ delegat⁹ pa. subdelegato in totū videt a se abdicare iurisdictionē cū limitatione hui⁹. c. si sbdelegat⁹ incepit vti iurisdictione ita q̄ res nō ē integ. Casus. Ego iudex delegat⁹ iter te ꝛ ticiū vices meas gayo ī totū ꝓmisi nihil retinēdo de iurisdictiōe ista subdelegatio fuit pūtata gayo sbdelegate: tñ non vsus ē adhuc iurisdictiōe. an potero ego revocare illā subdelegatōez. Rñ. ꝙ sic ex quo res ē oīno integ ꝛ nō incepit vti iurisdictiōe Sz q̄d si subdelegat⁹ re integ est mortuus nūq̄d potero cām reassumere vl' alteri sbdelegare. Rñ. ꝙ sic qz nō est abdicata a me iurisdictio cū effectu ex q̄ subdelegat⁹ non incepit vti iurisdictōne sibi subdelegata ꝛ res est adhuc integra. Nota ꝓmo ex hoc tex. argumentuz a ꝓtrario sensu ꝙ delegat⁹ q̄ subdelegauit in totuz potest cōmissionem

reuocare ꝛ reuocādo extinguit iurisdictio ſb̄delegati. l. iudiciū ſoluit. ff. de iudi. No. vlteri⁹ effectuz p̄ncipalē b⁹. c. q̄ ſi ſubde. incepit vti iurisdictiōe etiā p̄ citatōz decretā: lz re⁹ nō ſit citat⁹: ita q̄ res deſijt eē integ̃ de legat⁹ nō p̄t reuocare cōmiſſiōez ꝛ in eo nō bz locū. l. alle. iudiciū ſoluit. ff. de iudicijs

¶ i delegat⁹ Caſus. In cā q̄ moueri ſperabat iter te ꝛ me ip̄etraui iudi. dele. forte decanū picta. q̄ decan⁹ ꝓſideratis q̄nō poterat cōmodē causa nr̄a examīanda alteri vices ſuas cōmiſit ſb̄ hac forma. Tibi in tali cā vices nr̄as ꝓmittim⁹ q̄tiens nos abeſſe cōtigerit vl̄ dōec duxerim⁹ reuocandas. iſte ſubdelegat⁹ incepit vti iurisdictōe ꝛ cām examīare: poſtea delegat⁹ eſt mortu⁹ vtz ſubdelegat⁹ poterit cām finire ꝛ terminare. Rñ. q̄ ſic ſi añ morte delegātis res deſierat eſſe integ̃ boc ē q̄z ſubdelegat⁹ incepat ꝓcedere in cauſa. Sz q̄rit ur ad quē ē appellandū vtrū ad ſubdelegantē vl̄ ad pa. Rñ. cū diſtictione. q̄z vl̄ ſubdelegat⁹ ſb̄delegauit in totū: tūc nō eſt ad ip̄m recurrenduz. ſz ē appellandū ad ꝓmū delegantē. aut iſte delegat⁹ ſb̄delegās ſibi aliq̄d reſuauit ō iurisdictōe puta ſententiā vl̄ executiōis ip̄i⁹ cauſe ꝛ tūc appellat ad ip̄m ſubdelegantez ꝛ non ad pa. Nota p̄mo q̄ delegat⁹ pape p̄t vices ſuas ꝓmittere etiā ſub cōditōe: nā iſta ꝓba: q̄tiens me abeſſe ꝓtigerit: bñ tu vim ꝺditōis. i. ſi me abeſſe cōtigerit aliq̄b⁹ aſſignatōib⁹. Nota delegat⁹ mortu⁹ dicit abeē ꝛ ideo ſubdelegat⁹ poterit ꝓcedere in cā. Nota vlteri⁹ mortuo mādante morte mādāt⁹ expirat māda. §. ſoluit. iſti. mā. l. mādati. C. mā. etiā ſi mandās alio reſpectu erat mādatari⁹. No. q̄ cū appellat a ſubdelegato p̄ncipis appellat ad ſubdelegantē niſi ille delegat⁹ ſubdelegaſſet in totū. nā tūc cēt appellandū ad p̄cipē primū delegantē. l. vnica. C. q̄ p̄ſua iuri. ſcōm lect. q̄ bz ad nos. Nota in ſup vnū in q̄ non p̄t appellari ad papā omiſſo medio videlicet cū appellatur a ſubdelegato delegati pape: qui non ſubdelegauit in totum vices ſuas.

¶ Um plures. Luz cauſa .eſt plurib⁹ delegata cū clauſula q̄tin⁹ vos vel duo aut vn⁹ vr̄m q̄libet delegat⁹ recipit iurisdictōez in ſolidū tñ ſiv⁹ cām occupauit alij non p̄t ſe impedire niſi occupās differret ꝓcedere malicioſe. Preſupponēdū ē ꝓ intellectu hui⁹. c. q̄ cū cauſa ē delegata ſimpliciter pl̄ib⁹ iudicib⁹ licet iurisdictō ſit indiuiſibilis q̄z eſt apō quēlibet iudiciū in ſolidū. tñ exercitiū iurisdictōis eſt apud oēs ſil̄. l. duo ex trib⁹. ff. de iudi. c. paſtoral. eo. ti. in an. Uerūtñ papa ꝓſueuit appone re iſtā clauſulā: q̄ ſi oēs intereſſe nequeritz alter negotiū exeq̄tur Aliq̄tiens etiā ponitur iſta clauſula: q̄tenuſ vos vl̄ duo aut vn⁹ vr̄m negociū exequat. Caſus. Cū p̄tēde rezte debitorē meū impetraui duos vl̄ tres delegatos ſub iſta forma Conq̄ſtus eſt nobis talis q̄ ticius ſup tali re ei iniuriat q̄ circa mādam⁹ q̄tenus vos vl̄ duo aut vn⁹ vr̄m q̄d iuſtū fuerit decernatz. vnō p̄ntaui lr̄as meas vni delegatoz vt mihi decerneret vnā citationē vtrū iſte poſſit ꝓcedere alijs irreq̄ſitis. Rñ. q̄ ſic q̄z forme ſue iurisdictōis boc bz Sed q̄d ponam⁹ q̄ vn⁹ iſtorū incepit ꝓcedere in cā. vtruz alij poſtea poterūt ſe impedire. Rñ. q̄ non niſi iſte q̄ cām occupauit non vellet vl̄ nō poſſet cāz finire q̄a forte mortu⁹ eſt vl̄ eſt occupat⁹ ꝛ ñ poteſt vacare. vl̄ ſi malicioſe differret ꝓcedere volens fauere vni p̄ti. tūc p̄t dimitti ꝛ alij poterūt adire ꝛ de cauſa ſe intromittere. Sed q̄d ſi vnus ſolus incipit vti iurisdictione deinde mortu⁹ eſt papa ꝛ mozit iſte delegatus volo adire aliū ꝓ p̄te tua ōz q̄ non poſſuz q̄z res eſt integra quātū ad iſtū modo re integ̃ mortuo mādāte expirat mādatū. Rñdet ro. pon. q̄ ex quo p̄nū ip̄oz delegatoz ꝓpetua eſt iurisdictio non ſolū q̄ ad ip̄m ſed etiā quo ad alios licet non incepint vti iurisdictione.

¶ Iſuper. Executor ſup grā fctā dat⁹ ꝛa pa. mortuo pa. etiā re integ̃ grām ꝓſequat Caſ. Papa ꝓtulit mihi canonicatū i eccleſia picta. q̄z creauit me canonicū eccl'ie pic. ꝛ mādauit canonicis vt de facto me inſtallarēt ꝛ ponerēt me in poſſeſſione canonicatus p̄bendāq̄z mihi aſſignarēt ſi q̄ vacaret alioq̄n primo vacaturā ꝛ dedit mihi executorē ad ꝓpellendū canonicos añq̄z me⁹ executor exequeret mandatum. papa mortu⁹

est:postea in cõtumaciã cononicoꝝ iplora ui offiñ mei executoꝛ⁹ vt exeq̃rek mandatũ ꝑ pte cononicoꝝ fuit ei oppositũ q̃ ptãs ip sius executoꝛis expirauerat ꝑ morte pape ego dico cõtrariũ q⁹ mea gr̃a non expiraue rat ⁊ executio est accessoꝛiũ ad gr̃am Cõi ul tus papã rñdet q̃ executoꝛ poterit facere ex ecutõez licet pa.mãdans sit mortu⁹.et hoc ꝓpter rõez text⁹.q⁹ executio est accessoꝛia ad gr̃am tãq̃ facta ꝛõ sec⁹ si gr̃a nõ esset tãq̃ fa cta sed faciẽda. tũc em̃ executoꝛ mortuo pa pa nõ posset vti sua executõe.si res sit integ ⁊ ñ incepit vti sua iurisdictõe.c.si qui infra de prebẽ. Nota ꝑmo q̃ pa.põt alicui ꝓferre canonicatũ sine prebẽda:⁊ sic canonia põt esse sine prebẽda.tñ non dꝫ esse diu.⁊ cũ pre bẽ.põt esse sine canonia vt in notabilibꝫ ec clesiꝫ quuli bñt vnã prebẽdaz non tñ ꝑ bñ sunt canonici ⁊ laicus potest esse prebẽda/ rius in eccl'ia:nõ tñ ꝑ hoc ẽ cononic⁹ de hoc in.c. Luz.m.de ꝓsti.in an. Nota q̃ si pap̃ alicui contulerit canonicatũ mãdat cano nicꝫ vt me inducerẽt in possessionẽ actualẽ ⁊ prebendã si q̃ vacaret mihi ꝓferent.alio quin,primo vacaturã datis ad hoc certis executoribꝫ accidit q̃ papa mortꝫ antec̃z ex ecutoꝛ in negocio ꝓcesserit:nõ ꝓpter hoc ex pirauit ptãs executoris ꝓpter rõem textus. Nota insup id ad qõ allegaꝫ pñs.ca.q̃ si ꝙs fuerit creat⁹ canonicus ꝑ papã:mortuo pa.non expirat creatio canonicat⁹ ⁊ sic per mortez pape nõ expirãt gr̃e p eũ ad bñficia ꝓcesse.tñ papa in crastinũ sue cõfirmatiõis cõsueuit revocare oẽs gr̃as p suũ predeces/ soꝛez ꝓcessas ne dek materia captãdi mor tẽ.ꝛ tñ q⁹ statim tot vl' plẽs gr̃as ꝓfert pa. successoꝛ. Videk̃ illa nõ sit sufficiẽs ratõ revocandi gr̃as.ideo dicit panoꝛ.q̃ ꝓ ra/ tio est vt ro.põ.extoꝛq̃at pecũias ꝺ nouo.

f Jis cui. Duos casus põit ꝺbus a subdelega to nõ in totũ appellaꝫ ad ꝑmũ dele gantẽ. videlicet cũ delegat⁹ est excõicat⁹ vl' mortu⁹. Presupponendũ ꝑmo q̃ cũ appel/ laꝫ a subdelegato pape est appellandũ ad sb delegãtez qũ non subdelegauit in totũ.fal lit in casu but⁹.c. Casus Papa causaz mo ueri sperata iter te ⁊ me delegauit alicui pu ra decano picta.q̃ subdelegauit aliquẽ re/ seruãdo sibi pñaz.subdelegat⁹ incepit co gnoscere de causa.tractu tpis subdelegat⁹ fuit excõicatus ex aliqua causa ratõnali:vl' est mortu⁹. postea subdelegatus tulit sen tentiã ꝺ te:tu vis appellare.querit ad quez est appellandũ. Rñdet q̃ in hoc casu quan do subdelegatus est mortu⁹ est appellandũ ad papã ꝑmũ delegantẽ omisso medio No ta q̃ subdelegat⁹ pape potest subdelegare in totũ nihil sibi reseruãdo de iurisdictõe.vel in totũ.sed refuãdo sibi sententiã vl' execu tõem.in ꝑmo casu non põt revocare subde legationẽ nisi re existente integra. Jtez est appellandũ tũc ad papã ⁊ nõ ad ipm subde legantẽ. Jn scõ vero casu q̃ non subdele gauit in totũ. sed aliquid sibi retinuit põt ꝓmissionẽ suaz revocare: etiã re non existẽ te integra. Jtẽ appellatur ad ipm subdele/ gantẽ ⁊ non ad papã nisi in casu but⁹ capi. q̃ subdelegat⁹ est excõicatus vl' mortuus.

a barbitris. Si appellet ab arbitris q̃ fuerũt assumpti non appellek ad iu dicẽ recusatũ sꝫ ad papã. Casus. Causam que inter tez me mouebak vl' moueri spera bak pa. ad mei instantiã delegauit archidi acono picta.tu voluisti recusare iudicẽ q⁹ inimicus tu⁹ capital'.fuer⁹ electi arbitri ad cognoscendũ ꝺ ista causa suspitõnis.⁊ tu lerũt suã sententiã interlocutoriã vl' diffi/ nitiuã.q⁹ istꝺ.c.bꝫ locũ etiã si arbitri assig/ uerũt terminũ nimis artũ.ab ista sentẽtia ⁊ te:locutoria vl' diffinitiua appellauisti. Que ritur ad quẽ debes appellare vtrũ ad iudicẽ recusatũ possis appellare. Rñ.q̃ nõ naz cũ sit suspect⁹ in cã ꝓncipali esset sil'r suspect⁹ in causa appellatiõis. sed est appellandum ad papã. Sed q̃d sanctissime pater. habe/ mus in ca.sedes.de rescrip. in an.q̃ quãdo sunt plures ⁊ diuersi iudices impetrati. si dubiteꝁ vtrũ ꝑma cõmissio revocet vel q̃d dicitur ibi q̃ si iudices nolint deferre dñt inter se puenire qui si non possint cõuenio re dñt eligere arbitros ad sopiendũz illã q̃ stionẽ an ꝑma ꝓmissio fuerit revocata vel non. Sꝫ querit isti arbitri tulerũt suã sen tentiã ad quẽ erit appellandũ. vtrum appel leꝁ ad ipos iudices. Respondet q̃ non sed est appellandum ad papam.

i Si cui Executoꝛ datꝰ a ꝑ. vt put deat ꝓsone subde. si ꝓpoꝛt.

puideat eccl'ie non expressa psona non sub delegat nisi habeat speciale mandatū. Lasus. Papa mandauit epo pictauēsi vt puideret psone idonee de tali prebēda que vacabat: qa forte vacauit in curia ꝛ papa nō habebat noticiā psonarū huiꝰ patrie. vtrū talis executor sic deputatꝰ a papa possit vices suas cōmittere alij. Rn. ꝙ nō nisi papa daret sibi spālem ptātem vt puideret psevl' alīū. c. pe. eo. ti. in an. Sz quid si papa mādauit vt de illa prebēda puideret certe psone puta ticio. vtr̄ possit subdelegare Rn. ꝙ sic. nam tunc non est electa industria psone idō pōt alij cōmittere. secus est in primo casu cuz est electa industria psone circa psonam eligendā tunc eī nō potest alij cōmittere nisi ad hoc habeat specialez ptātez a ro. po. vt dicto. c. pre alle. Nota primo ꝙ cum papa mandat alicui vt ipe prouideat de tali beneficio certe psone. puta ticio. nō videtur electa industria psone. Nota insuper ꝙ in eligenda psona ydonea magnū periculum versatur. ꝛ idō talis executor cui mādatur vt eligat psonam idoneā non pōt subdelegare qz industria eiꝰ est electa. Nota hglo. notabilē q̄ limitat iura dicētia ꝙ delegatus alius a pncipe nō potest ſbdelegare: verū est nisi detur sibi ptās special' subdelegandi. naz delegans dando ptātem subdelegandi videtur ipsemet delegans subdelegare sicut etiā dñs dando pcuratori suo facultatē substituendi ꝛ procuratoꝛ substituit videtur ipemet dñs substituere.

ſ tatuimus Js cui aliquid certo loco expediendum omittit ex iusta causa illō expedire poterit extra illū locū. Pro intellectu hnj. c. p̄supponendū est ꝙ mandatarius tenet fines mādati obſuare diligenter: ita ꝙ si fines sui mādati excedat nō valet ī eo qō excessit fines mādati. Scōo p̄supponendum ꝙ inq̄sitor a se. apo. deputatꝰ ad inquirendū excessus ꝺr delegatꝰ. Tertio est p̄supponendū ꝙ delegatꝰ ī certo loco nō potest cognoscere extra illū locū. c. statutū. s. de rescrip. Lasus. Peruenit ad noticiā pape ꝙ in mōasterio sancti cipriani picta. erat magna dissolutō tā in capite q̄m in mēbris. mādauit papa archidiacono picta. vt ad dictū monasteriū inq̄reret de dictz excessibus tam in capite q̄m in mēbris. ꝛ inq̄sitōe facta totū processuz remitteret ad papā. archidiaconus delegatꝰ timet ꝙ monachi eū male tractent. Queritꝰ vtrū inq̄sitor deputatus ad certū locū possit locū mutare ad faciendum inq̄sitōez scōm ꝙ fuit sibi mandatū. videtꝰ ꝙ nō p. c. statutū. alle. Doc tn̄ non obstāte respondet ro. pon. incontrariū videlicz ꝙ inq̄sitor deputatus ad certū locuz si subsit causa rationabilis poterit locū mutare et illud. c. statutū intelligitꝰ q̄n nō subest ratio nabilis causa. ꝛ hoc ne monachi reportent lucrū ex suo dolo. nā necessitas nō hz legē. c. cōsilium de obserua. ieiu. in an: Nota ꝓmo exīsto textu ꝙ delegatus a se. apo. deputatus. Jdez in delegato a quocūq̄ alio cui est iniunctuz vt mandatū certo loco exeq̄tur: tenetꝰ exeq̄ in loco assignato nisi subsit iusta causa vt h̄. Nota insup ꝙ nō solū iudex ordinarius pōt mutare locū suorū mandatorū. l. si vt ponis. L. quō et q̄n iudex. sz h̄ etiā pōt facere iudex delegatus cū iusta causa nec in hoc requirit consensus ptiū sed si nō subsit iusta causa non pōt sine cōsensu partiū sed de consensu ptiuz pōt prorogari iurisdictio. c. statutū. de rescrip. s. Nota vlterius ꝙ si papa mādauit vt delegatꝰ aliquā inq̄sitiōez certo loco faciat si executor timeat potentiā illi⁹ contra quē est faciēda inquisitō poterit aliū locū ydoneū assignare nec poterit excipi ꝺ delegatū ꝙ pcedit extra locum sibi deputatum

ſ Ja subdelegato.

Qñ a subdelegato nō in totū appellaꝝ eo ꝙ nō admittit exceptiōez p quā negatur delegatū hr̄e iurisdictōz ad papā appellaꝝ. h. d. Presupponendū est ꝙ cū dele. pa. cām subdelegauit non in totū: si appellet a subdelegato appellandū ē ad ꝺlegatū ſbdelegantē. fallit in casu hr̄p̄sso. Lasus impetrauiꝰ te delegatū cui mādatum fuit in cōi forma vocatis vocādis ꝙ iustū esset decerneret. delegatꝰ iste qz isti cause examinande nō poterat ꝓmodevacare quendā subdelegauit tn̄ in totū sz refuata sibi snīa' vl' executōe: accidit ꝙ coraz isto subdelegato feci te ꝓuenire in termīo assignato: ꝓquisti: ꝓpatitione fcta tu reꝰ excepisti ꝙ nō tenebaris procedere coram iudice subdelegato ꝓpter

defectū iurisdictiōis: qz scz delegat⁹ fuerat mortu⁹ añq̄z subdelegat⁹ decerneret citatō nem. subdelegatus interloquēdo declara uit istā exceptatiōem non fore admittandā tu ab ista sententia inter locutoria appella uisti queritur ad quem ōbes appellare. Re spondet q̄ in hoc casu est appellandū ad pa pam omisso delegato. nā appellando ad de legatū eēs tibūpi cōtrarius. nam tu negas delegatuz bre iurisdictōem. qz p mortē pa pe non solū extinguitur potestas delegati. sed etiam subdelegati. z sic appellādo ad de legatū fateris eū bre iurisdictionē. Idē est in alūs casibus in q̄bus negas delegatuz bre iurisdictiōem vt in glo. puta si ꝓponis rescriptū nullū. Nota q̄ allegās contraria non est audiend⁹ ad hoc q̄tidie allegat istō capi. z li. i. C. de furto z ꝗuo coz.

b ac constitutione Lasus Dictū fuit in. c. statutū. s. ō reseri. q̄ ad hoc vt q̄s sit capax iurisdictōnis apo. requiritur q̄ habeat dignitatē vl' psonatū vl' q̄ sit canonicus eccl'ie cathedralis'. Itē dictū fuit in. c. i. s. eo. isto libro q̄ conserua tores religiosis vl' alūs clericis a sede apo. deputati cognoscūt de manifestis iniurūs Sz queritᵏ q̄ possent esse ꝓseruatores. Rñ det q̄ epi archiepi abbates et alū habētes dignitatez. cononici ꝓo eccl'ie cathedralis non possunt licet possint esse delegati ad vnā causam. z ista est differentia inter cōser uatores z delegatos ad vnā causam. Sed q̄d ponam⁹ q̄ pap̄ deputauit abbatē sancti cipriani conſuatorē ꝓuilegiorū cōcessoruz monasterio nouo pictauis z deputauit ab batē monasterū noui pictauis cōseruatorē ꝓuilegioꝝ cōcessoꝝ monasterio sancti cip ani vtrū hoc possit fieri. certe non. nā ꝑsu mitur q̄ sibi inuicē fauerēt. Sz q̄d. Pona mus alūs vult impetrare ꝓseruatorem sb delegatū an possit. certe non. sed reges z re gine possunt. alū non Et hic est alia differē tia inter ꝓseruatores z delegatos qz cause possunt cōmitti z mutuo Itē potest impe trari subdelegatus in causa z valet ꝓcessus si non fuit exceptū. secus est in ꝓseruatore. qz ipo iure ꝓcessus conseruatoris nō valet Sed queritᵏ in quo loco cognoscere debēt ꝓseruatores de causis ꝓuilegiatoꝝ. Rñdet q̄ in loco in quo sunt deputati z nō in alio etiā de consensu ptū. licet secus sit in dele gato. qz delegatus de ꝓsensu part ū potest cognoscere in alio loco q̄z in loco sibi ōpu tato. c. statū alle. z hec ē alia dīna inᵗ ꝓfua tores z delegatos Sz vtr ꝓfua. possit sub delegare cās sibi spectātes. Rñ. q̄ non nisi illō sibi fuerit spēal'r ꝓcessuz in sua creatōe sec⁹i delegato qz absq̄z spūali ptāte ꝑt sb delegare. Qz sanctissime pater habem⁹ in. ca. i. s. eo. q̄ ꝓseruatores possunt solūmō se im pedire de manifestis iniurūs. Sz quid si ꝓseruator de facto excessit fines sue ptātis certū est q̄ ꝓcessus est null⁹. Sed vtrū pu niat cū alīq̄ pena. Rñ. q̄ sic qz est suspēsus p annū ab officio. delegatus ꝓo nō punit. licet ꝓcessus suus non valeat. z hec est alia differētia inter ꝓseruatores z delegatos. Sed q̄d de parte: qz vna ps litigantū pro curauit vt ꝓseruator excederet fines man dati an puniatur. Rñdet q̄ sic. nam ipo fa cto incurrit sententiā excōicationis a qua non dz absolui nisi ꝑus satisfacto de expen sis factis ab aduersa pte Sz q̄d vtr p mor tem pape expiret iurisdictio cōseruatorum Rñdet q̄ sic quo ad negocia non incepta. z in hoc equiparant cōseruatores delegat; c. q̄tum. eo. ti. in an. Sz q̄d sanctissime p̄ dictū fuit. s. de rescrip. q̄ delegati non dūt aliq̄d accipe vtrū idem sit dicendū in cōser uatore. Rñ. q̄ sic. z in hoc sil'r eq̄parant con seruator delegato. Sz q̄d si cōseruator fe cerit contrarū in oībus casibus p̄missis an valeat ꝓcessus. Rñ. q̄ non imo su⁹ pro cessus ē ipo iure nullus nō possint de po testate ordinaria sz bñ de ptāte absoluta. nā papa si vellet posset derogare huic con stitutioni. Nota q̄ qualitates requisite in ꝓseruatore requirunt in subcōseruatore si cut etiā dz in. c. statū. s. de rescrip. q̄ quali tates requisite in delegato requiruntur in subdelegato

Be offitio legati

Dictū fuit sup̄. de bis q̄ gerūt vices alī oz in foro iudiciali videlicet de delegato q̄ gerit vices delegantis verū quia legat⁹ pa pe gerit sil'r vices pape. ideo. tē.

Officij Legati nō cardinales
o possūt conferre beneficia vacātia
i sua prouincia. sed legati cardina
les ex vi sue legationis hoc pñt. Presup
ponit ꝙ intellectu istius. c. illud qō habeť i
glo. tercia hꝰ ca. posita sup verbo legati: ꝙ
tria sūt gña legatoꝝ. Quidā ei sūt legati car
diales legati ō latere. ⁊ ħ iō. qz assumūť de la
tere pape. Nā sicut impator ⁊ patricij siue
psiliarij faciūt vnū corpus cuiꝰ impator ē
caput. ⁊ consiliarij qui sibi assistūt in secre
tis dicunť ee mēbra: ita ꝙ machinās i mor
tem ipoꝝ cōsiliariosꝝ committit crimen le
semaiestatis. sicut si machinareť in mortē
impatoris. l. quisqs. C. ad. l. iul. ma. ita si
militer papa ⁊ cardiales faciūt vnū corpus
cuius papa est caput. ⁊ cardiales sūt mem
bra. Ideo qñ aliqs assumiť de cardialibꝰ:
vt mittať legatus: dr sūptꝰ de latere: ⁊ appel
lať legatus de latere. Alij sūt legati nati. si
cut est archiepus cātuarien. vti. c. i. de offi.
leg. i an. Alij sūt legati missi ꝙ mittunť ad
aliquā prouinciam vt in ea reformāda re
formentur: tñ nō sūt cardinales. Casus. Est
aliqs legatꝰ in his ptibꝰ a sede apo. missus
durāte sua legatōe vacāt aliq̄ bñficia: vt po
namꝰ archiepus burdegalensis ē legatus:
vacāt bñficia in sua dioceśi pticlari q̄ñ spe
ctāt ad suā collatōz. vl' vacāt bñficia extra
suā dioceśim pticlarē q̄ nō spectāt ad suā
collationē. vel vacāt bñficia extra suaz di
oceśim pticlarē: vtꝝ possit illa cōferre? Rñ
det ꝙ ñ: nisi in creatōne sue legatōis fuerit
sibi a se. apo. noīatim data ptās vt possit cō
ferre bñficia. Et ista sunt vera: tam in lega
tis natis q̄ in legatis missis simplr. Sz
ponamus ꝙ est legatus cardinalis: vtruz
possit conferre bñficia vacātia in sua pui
cia. Rñ. ꝙ sic. exceptis aliqbus bñficiis. de
quibus in. c. fi. infra. eo. Et istō verum: ꝙ
legatus cardinalis potest conferre bñfici
a vacātia in sua dioceśi dū tñ ꝓuenerit or
dinariū ad quem spectat collatio illoꝝ bñ
ficioꝝ vacātiū. Nota ꝓmo ex principio. c.
ꝙ princeps supioz ex debito sui officij de
bet laborare circa cōmoda suoꝝ subditoꝝ
nā ad hoc fuerūt sibi cōstituta tributa fis
calia. Nota scdo ꝓncipalem effectū hui⁹. c.
ꝙ legatus nō cardialis nō pōt cōferre bñ
ficia in puincia sibi ꝓcessa licet habeat iu
risdictionē ordinariā in tota puincia sibi
decreta: ita ꝙ in iurisdcōe cōcurrit cū ordi
narijs. ⁊ pōt adire a subditis ordinariorū
in ꝓria instantia. ⁊ istud faciebat rōem du
bitandi. quia collatio beneficioꝝ est iuris
dcōis. sed papa voluit expresse istis remo
uere hanc facultatē. Nota tercio ꝙ legatꝰ
cardialis pōt cōferre bñficia vacātia i sua
puincia etiam posset reseruare bñficia va
catura certe persone. sz nō pōt dare ius ad
bñficium vacaturz. Rō diuersitatis est. qz
licet reseruās fecerit mētōem de certa pso
na: tñ pōt variare. ⁊ ꝓferre alteri. ⁊ sic ista p
sona nō habet certam ⁊ indubitatam. ⁊ iō
non cito machinabiť i mortem illius q̄ te
net beneficiū. sed si haberet spem indubi
tatā. puta. si sibi est datum ius ad bñficiuz
vacaturū citius machinareť in mortem il
lius qui tenet bñficium.

Legatos Legatus papeha
l bet ordinariā iuris
dcōnem: ideo per mortem papenō
expirat eius officiū. Casus. Papa creauit
aliquem legatū in aliqua prouincia: acci
dit ꝙ papa mortuus ē. vtꝝ sit expirata po
testas ipius legati ita ꝙ mortuo papa non
possit aliquid iure sue legationis expedire:
Rñdet ro. pon. ꝙ cū legatus habeat iuris
dictionem ordiariā. nā si sit legatus de la
tere equiparatur. pcōsuli. Si vero sit lega
tus natus vel legatus missus simplr equi
paratur presidi prouincie. ideo mortuo pp̄
poterit legatus exp edire ea q̄ incūbūt sibi
iure sue legationis Nota primo ꝙ legati
mittūtur vt euellent vicia ⁊ plantent virtu
tes: verūtñ plura alia pñt expedire. Nota
secūdo ꝙ legati pape habēt iurisdcōnē or
dinariā. ⁊ istud indubitanter verū de his
que eis competūt iure sue legationis Sz
quid de his q̄ eis cōpetūt ex speciali facul
tate. Dicēdū ꝙ cois opinio doctoꝝ ꝙ ipi le
gati habent delegatā iurisdcōnem ideo il
la expirant p mortez pape. sed nō alia que
eis cōpetūt iure simplicis legationis.

Presenti Finita legatōne ex
spirant reseruatōes
legatoꝝ ⁊ ois ꝓcessus habitus su
p illis nisi ea bñficia fuerint collata. h. i.
Itē pēdēte vna reseruatōe in vna eccla nō

potest legatus aliã facere reseruationem ĩ alia eccia. h. ij. Itẽ qõ sit cõtra ꝑdicta ĩrrĩ/tũ decernit. h. iij. Casus Legat⁹ cardinal' in hac ꝓuincia sue collatõi reseruauit ꝑbẽ dã primo vacaturã ĩ eccia picta. in fauorẽ certe ꝑsõe ⁊ illi ꝑsone dedit executores ad ꝓuidẽdũ in defectũ capi. postea vacauit ꝑ bẽda. executor tñ eã nõ cõtulit accidit q fi nita est potestas legati. vtrũ expirauerint oẽs effect⁹ reseruatõis. ita q executor ñ pos sit ꝓferre illã ꝑbendã. Rñdet q sic si executor nõdũ ꝓcesserit ad collatõnem. sed si ꝓ/cessisset: ⁊ illã ꝑbendã cõtulisset valeret collatio licet ꝑsona illa certa non fuisset apꝑ/bensa possessionẽ illius. Sed vtr̃ sit verũ indistincte q legatus possit reseruare bñfi/cia ⁊ q̃t voluerit. Rñdet q nõ. sed in vna ec clesia vnicũ poterit reseruare bñficũ vel ꝺ bñficijs spectantibus ad vnũ collatorẽ. et ꝑ pẽdẽte illa reseruatõe sed illa finita possz sibi reseruaꝛ vnicã aliã collationẽ. ⁊ hoc cẽ verũ de bñficijs spectantibus ad collatõz vnius collatoris

eliberatione. Casus Dictuz ꝺ fuit supius. c. i. q legati cardiales pñt beneficia cõferre ⁊ reseruare. vtrũ sit re rũ indistincte q legatus cardinalis possit ꝓferre bñficia quecũq: siue sit eccia cathe/dralis vel aliꝺ bñficiũ. Certe nõ. sz quid? vacat abbacia vel aliq̃ dignitas eccie colle giate vt decanatus buissimi hilarũ maio/ris pisanis vel prioratus beatissime rade gũdis pictauis. an legatus cardialis pos/sit illas conferre. Rñdet q nõ: dũ tñ sit ꝑn cipalis dignitas illius eccie. Alie aũt dig nitates mius principales illi⁹ eccie cadũt sub ptãte legati cardinalis. ⁊ hoc vez: nisi ad illas dignitates minus principales a liqui assumerẽtur ꝑ electõnẽ. q nõ caderent sub potestate legati. nec põt legatus dare alicui ptãtẽ vt recipiat resignatõnẽ alicu/tus bñficĩ. ⁊ ei cõmittere collatõem simul sed põt cõmittere succesiue: vt dicit glosa.

ollatio. Sicut tacitur/nitas bñficij ob/c tentiviciat collationẽ obtẽtã a se. a po. ita viciat collatõnẽ obtẽtã a legato Se cus eẽt de collatõe obtenta ab ordinario. q illa taciturnitas nõ viciat. Casus. Le/gatus cardinalis in hac ꝓuincia exist ens cõtulit mihi aliqꝺ bñficiũ vacãs tacui et a liud bñficiũ qꝺ obtinebã: an valeat tal' col latio. Certe non. nã taciturnitas beneficij obtẽti viciat collatõz legati a se. aꝑ ipetratã

De officio ordinarij.

Dictũ fuit supra de officio legati q̃ ẽ ma ior q̃buscũq ordinarijs in causa sibi delega ta: nũc restat videre generaliter de q̃buscũ q̃ordinarijs ideo ponit titulũ sine rubricã

de officio ordinarij

omana Presupponẽdũ est: q archiepus põt cõ/mittere cãm suffraganeo vel subditis suf/fraganei. sz qñ cõmittit subditis suffraga/nei nõ põt eũ ꝓpellere. Casus. Archiepus burdegalẽsis vult officialẽ forancũ ĩ dio/cesi pictaueñ deputare ad cognoscẽdũ ꝺ fu turis cauf ꝑ appellatõnẽ ad ipm deuoluẽ dis in futuꝛ. vtr̃ possit? Rñdet q nõ licz causas deuolutas cõmittere siue delegare possit in dioceſi sui suffraganei. sed ñ cau/sas in futuꝛ deuoluendas: Rõ est qz post appellatõnẽ iurisdictio est ipius archiepi/ideo cãs põt cõmittere. sz añ appellatõnẽ ñ habet iurisdictionẽ: ideo nõ potest ꝓmitte re. qz nemo dat qꝺ ñ hz. Sz ponam⁹ q ar chiepus ꝑ tps sufficiẽs ad introducẽdũ cõ/suetudiem ꝓstituit officiales ad cognoscẽ dũ de causis in futuꝛ ꝑ appellatõnẽ deuol/uẽdis. vtr̃ valeat ꝓsuetudo. Rñ q sic Sz ponam⁹ q illꝺ ius sibi ꝓpetit ex ꝓsuetudi/ne. ⁊ sic ꝓstituit officialẽ in dio. picta. vtr̃ possit inhibere officiali picta. vt ñ attẽptet aliq̃d añq̃ sibi ꝓpetat iurisdictio Rñdz q nõ. vt ĩ. c. romana. infra de appel. ⁊ ibi lati⁹ Sed vtr̃ officialis iste deputatus ab ar/chiepo burdegalẽsi possit excõicare interdi cere vel suspẽdere epm pictauẽ vel alios suf fraganeos. Dicit ro. põ. q nõ: si archiepus burdegaleñ sit pñs. vl̃ pe locũ. ne eps affi/ciat quodãmõ iniuria ab ipo officiali ꝺpu tato qui est humilis ꝑsona: tñ istud p cedit de hõestate Nã si official' archiepi epz suf/fraganeũ excõicaret: teneret excõicatio.

Nota ꝓmo q archiepus regulariter ñ pt intrare dioceſim sui suffraganei vt aliq̃d a gat ex auctoritate sua. fallit ĩ aliq̃bꝰ crimi/bus. nã archiepus põt visitare totã ꝓuĩciã

suã.ō cēnsi.c.i.e. li. Nota secūdo ibi dispo nāt aliq̄d iūcta glo. q̄ archiepūs ī dioce. suf fraganei nō pōt sibi sedē cōstituere. nec ordines celebrare: mlto minus pōt epūs pticularis in dioceſi alteri⁹ epī. Nota tercio pn cipalē effectū hui⁹. c. q̄ licet archiepūs poſſit inhibere ſuffraganeis ne p̄cedāt vl' aliq̄d attēptēt in cauſis ad ipm p appellatōez devolutis. vt in. c. romana. infra de appel' nō tñ pōt cōstituere officialē ad id faciēdū in cauſis q̄ iā nō sūt devolute. ſz ſi ceſſt iā ō uolute poſſz. q̄ ñ teneāt facere inhibitiones p̄ſonal' ſed pōt alteri cōmittere. Nota q̄rto q̄ archiepūs pōt cōmittere cauſā ad ipm p appellatōnē devolutā alicui de ſuffraganeis ſuis. c. paſtoralis. eo. ti. in an. ſed ñ poſſz ꝓpellere ſubditos ſuoz ſuffraganeoz. vt dcō. c. paſtoralis. Nota vlterius q̄ cōſuetudo dat iuriſdictionē. c. cū cōtingat de iudicijs in an. l. i. C. de emā. liberis. l. z q̄ iūcta. l. more maiorū. de iuriſdic. om. iu. Nota inſup q̄ archiepūs nō pōt p ſe vl' p aliū facere inhibitiones añq̄ fiat devolutō ad ipſum p appellatōne. q̄ a ñ appellationē. ñ dz aliquā iuriſdcōne. Nota finaliter q̄ q̄diu archiepūs eſt pñs: ſuus officialis ꝓncipal' ñ dz epōs ſuffraganeos excōicare. ſed illō reſeruare dz archiepō. ſi tñ faciat: tenet excōicatio. q̄ licet officialis archiepi ſit minor q̄ tū ad ordines: tñ quātū ad iuriſdcōem ē maior. z ei eſt honor deferēdus. ſicut ſuo dño tñ eſt puniēdus eo q̄ fecit cōtra canones.

ī canonici

Caſus. Canonici eccl'ie picta uē. habēt ex ꝓuilegio vl' cōſuetudine q̄ cuz aliq̄s eos offēdit vel occupat res eccie pñt ceſſare a diuinis donec ſit eis ſatisfactū. Accidit q̄ q̄dē offēdit vnū ex canonicis vl' aliq̄d delictū cōmiſit. ꝓter q̄d poſſūt ipi canonici ceſſare a diuinis. Querit: quā formā teneātur ipi obſeruare? Rñdz q̄ ī ſcriptis ī inſtrumēto publico vl' litterꝭ ſigillatis ſigillo autētico dñt inſerere cām ſue ceſſatōis z notificare delinq̄nti q̄ ꝓp̄ illā cām intēdūt ceſſare a diuinis. Quid ſi ipi nō obſeruāt iſtā formā? Rñdet q̄ ipi pu nient. q̄ ñ p̄cipient fruct⁹ ſuaz ꝓbēdaz. et ſi p̄cipient tenentur reſtituere z ſatisfacere de iniurijs illius in odiuz cuius ceſſabāt.

Poſtea repbat quedā cōſuetudo: q̄ ſi delinquens nō curabat de ceſſatōe: ipi canonici remouebāt imagines a ſuis locꝭ. z ponebāt inter ſpinas vel vrticas. papa mandat q̄ iſta conſuetudo eſt irrationalis. q̄ ē dedecus dei z ſctōz diuini cult⁹. Iſta emēda dz applicari ad augmētū diuini cultus. z nō eſt applicāda epō.

ordinarij locorum

Habētes ples dignitates vel alia bñficia: p ordiarios pñt ꝓpelli vt oñdant ſuas diſpēſatōes. h. d. Caſus. Quidam ticius clericus poſſidet ſeu obtinet duo bñficia incōpatibl'ia puta duas dignitates vel duas eccias p̄rochiales. vtz dioceſan⁹ loci poſſit eū cogere vt oñdat q̄ iure teneat illa bñficia. videt q̄ ñ. q̄ nō poteſt cogi dicere titulū poſſeſſionis. l. cogi. C. de pet. her̄ ℔ tñ non obſtāte ōt pp̄ q̄ ordiari⁹ loci pōt eū cogere ad oñendū q̄ iure tenet illa bñficia. nec obſtat. l. cogi. alleg. q̄ illa loq̄tur ō rebus coibus. in quibus ñ vertit pricl'm anime. ſz ℔ vertit pricl'm anime. ideo ordiarius pōt cogere talem ad oñdū ſuam diſpēſatōnē. Sed q̄d ſi dioceſan⁹ ipſi ſtatuit certū tp̄s ad exhibēdū diſpēſatōnē infra illud tēpus nō exhibuit nec habuit impedimentū: nūquid epūs poterit illa bñficia vt vacātia ꝓferre? Rñdet q̄ lapſo illo termio poterit epūs conferre acſi non haberet diſpenſationē. Sz ponam⁹ q̄ iſte infra temp⁹ exhibuit diſpēſatōnē: q̄rit q̄d debet facere epiſcop⁹? Rñdet q̄ ipe debet iſtū dimittere inquiete. Sz q̄d ſi nō apparet q̄ iſte ſit ſufficiens. ſed eſt dubiū z taciturnitas in q̄ dubitāt doctores ꝓpter aliq̄ verba ābigua poſita in diſpēſatōe. an illa verba faciāt diſpēſatōem ſurreptitiā. Rñdet q̄ epūs debet referre pape vt ipe interp̄tet illa verba. Qz ſāctiſſime p̄ habem⁹ in. c. dudū. de elec. in ā. q̄ q̄ obtinet pl'a bñficia incompatibilia ſine diſpenſatōe eſt incapax q̄rūcūcz bñficiorū. Ponam⁹ q̄ vacat bñficiū ſpectans ad collatōem epi pictaueñ. q̄ epūs affectat ꝓferre illō bñficiū ticio q̄ obtinet tria bñficia. tñ diſpenſato ad tria bñficia. vtz debeat ei cōferre? Rñdet q̄ ñ. niſi epūs p̄ius videat ſuaz diſpenſationē validā. vez vtz ticius ſit capax alteri⁹ bñficij. ſz q̄d ſi apparuit epō ō

dispensatione legittima poterit ei istō bñficiū cōferre. vt si videat q̄ erat dispensat⁹ solū mō ad tria beneficia nō poterit ei conferre nisi tria bñficia. nisi in dispēsatōe sua dicatur q̄ loco illi⁹ vel illo⁹ posset vnuz dimittere z aliud acceptare. Nota p̄ĩo: q̄ epūs pōt cogere subditos ad ostendendū q̄ iure ip̄i teneāt pl'a bñficia incōpatibilia. cū ius cōe eis resistat. z sic est casus spēal' cōtra. l. cogi. C. de' peti. here. Ratio spēalitatis est fauo⁹ aiarū. Nota insup modum quem debet obſuare epūs qñ vult cogere aliquē habētē pl'a bñficia q̄ debet ei p̄figer terminū ad oñendū dispēsationē ad pl'a bñficia obtinēda. Nota insup q̄ ei⁹ est interp⁹etari cuius ē z cōdere. Nō. q̄ bñficiū terciū nō debet alicui conferri licz sit dispēsatus ad tria bñficia nisi collato⁹i p̄mo cōstet. q̄ licite duo p̄ma obtineat. Sed vt̄ sit co⁹rectū. c. de multa. de p̄ben. in an. ōt glo. q̄ sic. q⁹ ibi loquit de illo q̄ obtinet vnicū bñficiū. z collatio secūdi bñficij valet

uia pleriq; Casus. Epūs pictaueñ sciq uit q̄ pp̄ mittebat legatū in hac p⁹uincia p reformatōe mo⁹: epūs vocauit subditos suos q̄ iurauerūt epō non reuelare sua crimina vel se abstrinxerūt sub certis penis q̄ nō reuelarent sua delicta. vel epūs illos excōicauit casu q̄ aliq̄ crimia reuelarēt vt̄ valeāt ista: Rñdet q̄ nō immo excōicatio est nulla ip̄o iure. z si subditi soluere p̄miserūt aliq̄s penas: pene nō p̄nt ab eis exigi. vl' si iurauerūt nō dicere aliq̄d z postea dicāt: nō ꝓpter hoc sūt periuri.

t litigantes Archiepūs causas apv pellatōis nō debet examīare: nisi i sua dioceſi vl' illius a quo fuit appellatum h. d. Casus. Tu z ego litigabam⁹ cor̄a epi scopo picta. q̄ ꝓtra te tulit sententiā diffinitiuā a q̄ appellauisti ad archiep̄m burdegaleñ. archiep̄s vult causam istā appellatōis examinare in dioceſi xanctoneñ. an possit: Rñdet q̄ nō sed debet cognoscere p se vl' p aliū in sua dioceſi pticlari vel in dioceſi illius iudicis a q̄ fuit appellatū: z istud verū nisi aliō haberet ꝓsuetudo. nā consuetudine potest induci vt alibi posset cognoscere vel committere causas appellationis.

i epūs Cum epūs suam dioceſim visitat p vicarium: visitati q̄ debēt vicario visitanti z nō epo. h. d. Casus. Epūs pictaueñ vult suā dioceſim visitare p aliū in casu p⁹misso. puta q⁹ est detentus infirmitate. vel quia illud habet ex p⁹iuilegio vt possit suā dioceſim p aliū visitare. Quer̄it q̄s tenebitur vicario ministrare necessaria: Respōdet q̄ vicario visitanti tenebūtur p̄curare in victualibus. sed si indiget eq̄s vel cōducat famulos: hoc fiet expensis epi Verūtñ hodie epi habēt ex p⁹iuilegio vt possint visitare per alios: z p̄cipiāt integrā p̄curatō⁹ q̄ est hodie taxata ad certā summā: vt in extrauaganti bñdicti q̄ incipit vas dilcōnis

um epūs In quolibet loco dioceſis non exempto pōt epūs p tribunali sedere. z libere exequi q̄ ad illius spectāt officiū h. d. Casus. Epūs pictauē. vel ei⁹ official' vult sedere p tribunali z causas examīare in alio loco q̄ in sua ciuitate: vt̄ possit: Rñdet q̄ cū epūs habeat ordinariam iurisdcōnē in tota sua dioceſi pōt sedere in quolibet loco sue dioceſis. p tribunali. Exceptis in locis exemptis ꝓtra volūtatē exemptō⁹: sed vt̄ epūs habeat capturā malefactō⁹ in qualibet p̄te sue dioceſis. Rñdz q̄ sic. nā ex q̄ habet iurisdcōnē in tota sua dioceſi: videtur illi ꝓcessa illa sine quib⁹. z cē sed istō ñ est receptū in ℞ reg. nā extra septa domo⁹ epaliū nō pōt epūs facere captōes immo cēſet cape extra territoriū. q⁹ epūs nō ⁹ habe territo⁹iū. p̄riū. Arguit cōtra terrū de. l. ancille. C. de furtis. vbi dicitur q̄ de casu nō dubitabili ñ ē faciēda lex. sz iste textus post istā cōstitutōem ē de casu indubitabili. sed añ istam cōstitutōnem erat dubiū an epūs posset exercere suā iurisdcōnē i quolibet loco sue dioceſis. z vt̄ posset capere malefactores in quolibet loco?

Nota p̄ĩo q̄ epūs solus habet iurisdcōnē ordiariā generalē in tota sua dioceſi. vñ territoriū est soliu⁹ epi z nō archidiaconi vel alteri⁹ inferioris p̄lati Et p̄dest istō: nā si q̄s extraneus cōmisit delictū in archidiaconū: archidiaconus nō habet punitionem. q⁹ territoriū est soliu⁹ epi z nō archidiaconi. Secus est si talis delinquēs

esset subditus archidiacono. qz tūc posset illū punire. Idē est dicendū in abbate. Hā isti tales ñ hñt ꝓpriū territoriū vt dixi. Nota secūdo q ep̄s p̄t sedere pro tribunali in q̄ cūq; p̄te sue diocesis. ⁊ etiā mutato loco suo maioꝝ. sed tūc deberet illō notificare p ti citate. Nota tertio q ep̄s bacet captionē delinquentiū. ⁊ illā captionē pōt facere in qualibet p̄te sue diocesi. sed ħ (vt dixi) non seruat in ħ regno. Et officiarij regis fun⸗ dant se in hoc q princeps secularis ē dñs territorij: ⁊ territorium est suū. ⁊ cū nō liceat capere malefactores in alieno territorio si ne licētia ꝓncipis. ideo epi male appellant. dñi talis loci. sed debēt vocari epi tal' loci.

uamuis Casus. Dcm̄ fuit in c. Si canonici q s. eo. ti. quā solēnitatē dñt obseruā clerici in cessatione indicēda a diuinis ꝓpter iniuriaꝫ sibi vl' eccie illatā. Se ponam⁹ q aliq canonici sūt absentes: ⁊ sūt in loco ꝓpi quo: in q̄ eēnt vocandi in electione facien⸗ da: nūquid etiā sunt vocādi in facienda cessatione a diuinis? Rñdet q sic. Et iste ē v⸗ nus casus in quo canonici absentes sūt vo cādi pro negocijs capitularibus: licet re⸗ gulariter soli p̄ntes sūt vocandi. Alius ca⸗ sus est in negocio electionis. alij casus po⸗ nūtur in. c. p̄ntium. infra de testi. Sed q̄d si absentes legittime fuerint vocati: cōque rūt ⁊ deliberauerūt q offensa erat sufficiēs ad indicendū cessatōnē a diuinis. Querit q̄d dñt canonici facere añ cessationē? Rñ det q cām cessatōis debent in scriptis mit tere illi iniuriantī. ⁊ illū requirere vt satis⸗ faciat pro iniuria ꝓmissa Si aūt ñ velit sa tisfacere: poterūt cessare a diuinis. Sz tūc ipi cessātes ⁊ delinquētes dñt mittere ad a plicā sedē. Nota casū in quo recipiunt te⸗ stes lite nō contestata: ⁊ in absentia partis

Presenti. Casus Aliquis ob p tinet bñficiū in ec⸗ clesia pla bona ex fructib⁹ proue⸗ nit bñficij refuauit. ⁊ tpe dimisit ea bona Certū est q de iure cōi sui consanguinei ñ succedūt ab intestato. nec etiā pōt ipe testa ri de huiusmodi bonis. Sed vtz fiscus. ep̄s erit eius heres? Rñdet q ñ. sed in isto casu fiscus erit sua eccia. ideo illa bona dñt custodiri ⁊ reseruari futuro successori illa ecclesia. Idem est in canonicis ecclesiarū cathedralium ⁊ collegiatarū. ⁊ istud verū: nisi aliud habeat consuetudo.

De maioritate et obia

Superius dictū fuit de varijs ⁊ diuer sis prelatis siue magistratib⁹. vez qz inter ipsos iudices siue magistratus quidaz sūt maiores. quidā minores: q̄ minores dñt maioribꝫ obiam: ideo post rubricas p̄cedē tes ponit rubricā de maioritate ⁊ obedien tia.

piscopali Capl'm vel is: ad quē adminis e stratio ptinet vacāte sed eos absol uet quos absoluere possz ep̄s. h. d. Presup ponēdū est ꝓmo ꝓ intellectu huius. c. illō qd habet in. c. si ep̄s. xi. qōne. i. vcz q mor tuo ep̄o: successor eius pōt absoluere excōi catos a predecessore suo mortuo. ⁊ sic cum illō. c. non loquat de alijs: videt eis inter⸗ dixisse ne possint absoluere. ⁊ ista fuit ratō dubitādi ad istō. c. Secundo ꝓsupponen dū est illō quod habet in. c. olim. eo. ti. i ā. vcz q vacāte sede episcopali: capl'm succe⸗ dit in iurisdcōe ita q pōt p se examinare cau sas. Casus. Epūs pictauen vel eius offici alis ticiū excōicauit ꝓpter suam ꝓtumaciā vel ticius incurrit sententiā excōicatōnis ꝓpter leuem iniectionem manū in clericū añq; ticius eēt absolutus ep̄s picta. ē mor tuus. forte puisio eccie differtur: ⁊ tici⁹ ex⸗ cōicatus petit absolutōnem. vtz capl'z qō succedit loco epi poterit eū absoluere? vi⸗ detur q nō p dcm̄ c. si ep̄s. xi. q. i. Hoc tam nō obstāte: ro. pon. hic decidit ꝑiū dicens q sicut ep̄s si viueret posset ticiū absoluere sic etiā capl'm qō est loco epi poterit istū ti ciū excōicatū absoluere p se vel alium: idez est dicendū de alio cui deputat eccla a sede vacante. puta: si ecclesie vacāti papa depu⸗ tauit aliquem. nec obstat illō. c. si ep̄us: qz illō. c. nō negat q̄n deputatus a papa vl'ca pl'm qō succedit possit obsoluere. vel dicē⸗ dū fm glo. q. c. vel ille deputat⁹ a papa ōz successor. ⁊ sic ꝓtinet sub illo. c. si ep̄us.

Nota ꝓmo ex hoc textu q vacāte eccliā cathedrali capl'm succedit epo in admistra tione iurisdcōis episcopalis. Nota secūdo magis specifice q capl'm sede vacante pōt

absoluere illos excõicatos quos epꝰ. cuiꝰ ca. vices gerit posset absoluere. z sic ca. sede de vacãte tantã habet potestatem respectu absolutionis: quantam habet episcopus viuẽs. z cap. in hoc succedit ipi epo. Nota finalr: qꝫ epꝰ regulariter põt absoluere de omni excommunicatione: nisi in casibus pape reseruatis

De pactis

Dictũ fuit supra de iudicibus z mgrati tibꝫ: nũc vero est vidẽdũ de iudicijs. vez qꝫ ptes litigãtes in iudicijs timore iudicioꝫ cõueniũt z pacisc̃ũtur inter se. ideo ro. põ. volens nos informare de istis cõuẽtõibus pmisit rubricã de pactis.

actum. Quidam intelligũt qꝫ istõ pactũ de quo p in littera fuit cõcessum pꝰ priuilegiũ. alij intelligũt. qꝫ fuit factũ añ priuilegiũ. Casus fm pmũ intellectũ sic figuratꝫ. Aliqui religiosi qui habebãt suũ cõuentũ infra limites mee prochie a sede apo. impetrauerũt priuilegiũ sepeliẽdi quoscũqꝫ eligẽtes sepulturã apõ ipos. qꝫ de iure cõi ñ possent illos recipe ad sepulturã. Postea tractu temporis orta lite inter religiosos z me rectorẽ sup iure sepulture qꝫ dicebã ego pꝛiuilegiũ eoꝝ nõ valere. finalr cõuenimꝰ inter nos. z deuenimus ad istud pactũ. qꝫ cetero ipsi nõ reciperẽt hoies talis domus ad sepulturã. alios vero ipsi possent recipere. nũc in dubiũ reuocatꝫ an valeat tale pactũ. Respondet qꝫ sic: nã p pactũ fuit derogatũ priuilegio. ideo fm tenorẽ pacti tenetꝫ recedere a pꝛiuilegio suo. Scõm aliũ intellectũ casus sic figuratꝫ retento eodẽ themate. Religiosi z ego fecimꝰ tale pactũ qꝫ ipsi non reciperent hoies talis domus ad sepl'turã. post impetrauerũt rescriptũ z priuilegiũ. vt ipi quoscũqꝫ possent recipe ad sepl'turã. z in impetratõe sua nullã fecerũt mẽtionem de pacto inter nos inito z facto. vez p illud priuilegiũ derogeꝫ pacto nostro Rñdetꝫ nõ. ideo priuilegiũ ipsoꝝ nõ seruabitur quo ad hoies ptentos in nostro pacto. z si contra fecerint. qꝫ aliquẽ recipiant ad sepulturã: tenebũtur restituere corpora vna cũ emolumẽtis indepceptis.

Nota primo qꝫ sole eccl'ie parrochiales habent ius sepulture respectu alioꝝ eligẽtiũ sepulturas. nã ius sepulture est de iure prochiali. vt tenẽt do. s. rubricã de prochi. z alie prochi. in anti. Et sic est limitatõ ad .c.i. de sepul. in an. vbi õz qꝫ libeꝝ est cuiqꝫ eligere sepulturã vbi voluerit. nã illud est intelligendũ dũ tñ ille locus habeat ius sepulture de iure eõi vel p priuilegiuꝫ aplicũ Nota vlteriꝰ principalẽ effectũ huiꝰ. c. fm vnũ itellectũ. vezqꝫ si religiosi ex priuilegio habeãt liberã sepl'turã põt priuilegio suo renũciare in toto vel in parte. Nota insup fm aliũ intellectũ qꝫ si inter religiosos z rectorẽ alicuius prochie. ifra. cuius limites sũt ipi religiosi fuerit factũ pactũ sup iuribꝫ parrochialibꝫ. z religiosi postea impetrãt priuilegiũ generale p illã generalitatẽnõ derogatꝫ pacto spẽali p hoc facit. c. ex multiplici. de deci. in antꝫ.

uamuis Pactũ fuit cũ filia dũ tradebatꝫ nuq ptui qꝫ nullũ habebit ad bona pꝛina regressum si iurauerit id ipsa filia omnino seruare tenebitꝫ. b. d. Primo p intellectu capli habemꝰ presupponere illud quod dicitꝫ in. l. pactũ. C. de colla. videlicet qꝫ filia ꝯ nuptui tradebatꝫ dixit pꝛi suo qꝫ p omni sua porcione successionis pꝛne erat contenta sola dote z renũciauit oĩbus alijs bonis: nõ valet tale pactum. qz est pactũ de furtura successione. ideo ista filia mortuo patre suo poterit venire ad successionẽ cũ fratribus dũ tamẽ ipa cõferat dotem. Casus Ticius pꝛ filie sue dedit dotem sufficientẽ z fauore liberoꝝ induxit suã filiam ad renũciãdũ omni paterne successioni. sed qꝫ esset ꝓtenta sua dote qõ fecit ista filia. nã ipa bonis oĩbus sui pꝛis renũciauit. z vlteriꝰ iurauit nõ venire cõtra istõ pactũ. postea patter est mortuus intestatꝰ. filia vult admitti ad successionẽ pꝛis cũ alijs liberis. an debeat admitti. Rñ: ro. pon. qꝫ ex quo ipa iurauit nũqꝫ põt venire ꝓtra istõ pactum z iuramẽtũ suũ nõ est cõtra bonos mores. nec illicitũ. qz pt seruari sine interitu salutꝫ etiã ne qꝫ ipsa tenetꝫ illud iuramentum seruare z iõ ipsa debet eẽ cõtẽta sua dote. nec debet admitti ad successionẽ cum alijs fratribꝫ nã si ipa vellet afferre suã dotẽ. Nota primo qꝫ ꝑs ñ põt renũciare future successiõi No

ra vlterius q̄ filia nō pōt cū pze paciſci vt ſit cōtēta ſole dote ſibi data vt renūciet alijs bonis patris. No. inſup q̄ iuramētū p ſtitū ſup tali pacto nō ē illicitū. iō ē ꝟuādū Et ſciendū ſm archidiaconū q̄ pōderari debet verbū oīno hic poſitū. nā excludit diſpenſatōez ita q̄ filia nō pōt habere relaxationem iuramenti ab epiſcopo

una Caſus Orto lite inter me et rectōē eccl'ie prochialis. z q̄ſdā mēdicātes ſuz iure ſepulture vl' alio iure prochiali: accidit q̄ cōuenim⁹ inter nos cū gardiāo vl' pore cū conſenſu fratrū illi⁹ cōuētus. z fecim⁹ pactū inter nos: in nō interueīt conſenſus z auctoritas generalis ordis vl' puincial'. vtz religioſi iſti mēdicātes poſſint z reſilire a pacto eo q̄ nō interueīt cōſenſ⁹ ſui general' vl' ex eo q̄ iſta pactio nō fuit ꝓbata i ca. gñali. Rñdz ro. pō. q̄ ñ. ſed exq̄ interueīt cōſenſ⁹ gardiani vl' poris z fratz illi⁹ cōuent⁹ debet ſeruari tale pactū quantum ad illū cōuentuz

De procuratoribus.

Quia partes q̄ nō pñt venire ad cōcordiā ſup litib⁹ z cauſis in iudicio agitādis ſolēt accipe procuratores ad cauſas ſuas defendendas. idcirco poſt rubricā de pactis ponit rubrica de procuratoribus

cum indiſcrete Laicus pōt eē p curator ad agēdū z defēdēdū i cauſis ſpūalib⁹. h. ꝓmo. Jtē procurator p⁹ litem ꝓteſtatā pt aliū procuratorē ſubſtituere. lite ꝓteſtata ñ niſi fuerit dat⁹ in rē ſuā vl'a dño habuit mādatū ſbſtituēdi. h. ij. Jtē procurator ad negocia pt dare aliū procuratorē libere q̄ctiēz. h. d. La. Aliqs me⁹ prochian⁹ ceſſauit in ſolutōe decimaz dicēs q̄ forte mihi ꝓpetebat ius pcipiēdi decimā de fructib⁹ ſuis ꝓpter qō feci illū citari coram iudice delegato vl' alio iudice ꝓpetēte. ad iſtā cāz me am agēdā ꝓſtitui meū procuratorē quēdam mere laicū etiā vxoratū. facta ꝓſtitutōe iſte laicus procurator p me ꝓparuit termio aſſignato p pte rei fuit exceptū q̄ iſte laicus ñ poterat eē procurator in iſta cā ſpūali. naz laici nō pñt tractare ſpūalia. in. c. ū. de iudi. in an. z q̄ debebā clericū ꝓſtituere ad iſta cām ſpūalē tractādā. ideo petebat defectū ſibi dari ac ſi procuratorē nō miſiſſem. Dubitatū fuit. vtz iſte laicus cēſeat inhabilis ad cōpndū p me in cā ſpūali. Rñ. ro. pō. q̄ iudex pōt z dz iſtū laicū admittere tā q̄ procuratorē etiā in cauſ⁹ ſpūalib⁹ tā pacto re q̄ p reo z iudex hoc facies ñ facit indiſcrete. nec obſtat. c. ij. allega. q̄ bñ vez ē: q̄ laici tāq̄ actionē habētes z noīe ſuo ñ pñt tractare res ſpūales. vt dcō. c. ij. ſz bñ pñt ſpūalia tractare noīe alioz. Sz q̄d ſcriſſime p vtz procurator ꝓſtitutus ad lites poſſit aliū procuratorē loco ſui ſubſtituere ſeu ſb rogare. vt cōſtituit te procuratorē i aliq̄ cauſa in qua nō potes intereē ꝓpter occupationē aliquā vtz poſſis ſubſtituere aliū procuratorē. Rñdō regulariter q̄ nō niſi poſt litē cōteſtatā ſz nō añ. q̄ fuiſti fact⁹ dñs litis p litis cōteſtatōem. vl' niſi ego dñs dedero tibi ſpecialē ptātē ſubſtituēdi: z tūc ego dñs video⁹ ſubſtituere. ſz vtz ad ꝟ vt poſſit dari ptās ſubſtituēdi reqrāt ptās ſubſtituēdi certā pſonā vez talē ticiū. vl' ſufficit q̄ dicā do tibi ptātē ſubſtituēdi nō exp̄ſſa certa pſona. Rñdet q̄ talis ptās valet. z poteris virtute illi⁹ ſubſtituere q̄ſis nō dederim tibi mādatū de certa pſona ſubſtituenda. Sed vtruz ſit idē in procuratore ꝓſtituo ad negocia extraiudicialia puta tibi mādauit: vt talem domū meā reparet vel talem rem meā vēderes: vtz poſſis aliū loco tui ſbſtituere ad aliō negociū explicādū. Rñ. ro. p. q̄ ſic. Lñ. phibet. nā laic⁹ ñ repit phibit⁹ ad exercēdū negociū rei ſpūalis Lantea ꝟ eſt añ litē ꝓteſtatā in rem id eſt. niſi fuerit conſtitutus procurator i rez ſuam. vl' niſi fuerit a dño data ptās vt poſſit ſubſtituer. No. ꝓmo ex iſto. c. q̄ iudex dz diſcrete agere cū ipſe agit ſine procedit ſm diſpōz iurz. Jn diſcrete ēt agere dz cū pcedit ꝓtra diſpōem iuris. Nota pncipalē effectū i pncipio h⁹. c. q̄ laic⁹ etiā vxorat⁹ z procurator clericꝰ pt cās ſpūales tractare. q̄ tūc illas tractat no mie alieno ſcz clericoz z nō noīe ſuo z i cōſiſtoriis ecclīb⁹ ſūt plēs procuratores etiam vxorati. ſz tū laicus ñ poſſz eē iudex i cauſ⁹ ſpūalibus etiā vt delegatus vt dicto. ij. d. c iudi. in an. Nota vlterius q̄ dictū de procuratorib⁹ eſt phibitoriū ex quo infert q̄ q̄libet pōt eē procurator niſi exp̄ſſe repiatur p⁹ phibit⁹. Et tē ſciēdū q̄ ꝓma facie videt q̄ edi

ctū de procuratoribus nō ēet phibitoriū
ſz pmiſſoriū. nā qđ regulariter pmittit: ōr
pmiſſoriū. ſed hoc nō ēſt verum. immo ōr
edictū pmiſſoriū qñ materia de ſe eſt phi⁊
bita. ſed in certis caſibus eſt pmiſſa. ⁊ dici
tur materia phibitoria: qñ materia eſt de
ſe pmiſſa ſed in aliquibus caſibus ē phi⁊
bita. nā edictū phibitoriū vel pmiſſoriuz
recipit denoiatōnē a ſpēalitate ⁊ nō a gene⁊
ralitate. ⁊ ſic ex hoc colligit qđ ins cōe ē pro
comparēte. qđ preſumit ydoneus. ideo alle
gans procuratorē inhabilē dz illō phare.
Nota vlterius qđ pcurator datus ad litez
exercēdā nō pōt aliū pcuratorē ſubſtituer
ante litē cōteſtatā. ſed poſt bñ ad litem fini
endā. ⁊ rō eſt. qz pcurator nō pōt ꝯſtitui ni
ſi a dño: mō pcurator cōſtitut⁹ ad agendū
añ litē cōteſtatā nō eſt dñs litis. ſz poſt litē
cōteſtatā fuit factus dñs litis nō cauſe. et
ſic pōt pcuratorē ſubſtituer. fallit ſi ipe ha
buit a dño poteſtatē ſubſtituēdi vel ſi ſit p
curator in rem ſuā ⁊ ñ ſimplex. Et dicitur
pcurator in rez ſuā qñ emolumētū ſenten
tie debet ſibi aplicari. ⁊ ōr in rem ſuā. i. ad
ſuā vtilitatez. puta ticius pr̄ ceſſit filio ſuo
ſcholari actiones ſibi cōpetentes ꝓtra ſuos
debitores. ⁊ eū ꝓſtituit pcuratorē in rē ſuā
ad exercēdū actiones directas. nā actio dire⁊
cta mihi ſemel acquiſita eſt. adeo meis oſ⁊
ſibus affixa. vt inde non poſſit euelli ſi ve⁊
lim cedere. actiones directe ſp remanent apō
me cedētē. ſ. vtiles trāſeūt in ceſſionariuz
id eſt in illū cui facta eſt ceſſio actionum. ⁊
iſte ceſſionarius intentabit exercicium di⁊
rectarū actionū noīe meo⁊ vtiles noīe ſuo
qz vtiles fuerūt ſibi queſite p ceſſionē. ⁊ qz
iſte ceſſionarius eſt pcurator ad ſuam vti
litatē poterit pcuratorē ſubſtituere etiā li⁊
te nō cōteſtata. Nota inſup qđ licet pcura⁊
tor debeat conſtitui certus. ita qđ alias nō
valet talis cōſtitutio: tñ ptās data pcurato
ri ō ſubſtituendo valet: licet ſit incertus is
quem vult ſubſtituere.

uamuis. Procurator an⁊
te litem conteſta
q tam etiam ſine cauſa revocari pōt
poſt litē ꝓteſtatā ñ ſine rōnabili cā. tñ dñs
pōt adeſſe cauſe cū procura. maxime: ſi de
colluſione timeat. h. d. Caſus. In quadaz
cauſa quā coz̄ iudice ꝓpetēte erā tecū ha⁊
bitur⁹ conſtituī: creaui ⁊ ordinaui ticiū p⁊
curatorē meū. qui ticius recepit mādatuz:
⁊ acceptauit. ⁊ añq̄ pceſſiſſet in cauſa vſq
ad litis conteſtatōnem ipm revocaui ⁊ ſi⁊
bi notificaui revocationē. q̄ritur an ticius
deſinat eē me⁹ pcurator ⁊ poſſim eum revo
care. Rñdet qđ ſi nōdū fuit litē ꝓteſtatus q̄
fit p rñſionē factā libello. ⁊ ſi ad illū ſtatū
cauſe nō fuit proceſſum potero illū revoca
re. ſed ſi fuit litem cōteſtatus nō potero euz
revocare niſi ſubſit iuſta cauſa. qz forte p⁹
ꝓteſtationē litis fuerūt orte inimicitie int
me ⁊ ipm procuratorem. ⁊ timeo: vt aliqua
p maliciam in cauſa omittat. vel ſi morbo
fuit impeditus vt nō poſſit vacare negocio
nec cauſe ⁊ in effectu cū ſubeſt iuſta cauſa
poteſt pcurator revocari etiam lite ꝓteſta
ta. Sed ponam⁹ qđ nō ſubeſt iuſta cauſa re
uocādi pcuratorē ſz tñ dñs cōſtituēs dz ſu
ſpicionē. ⁊ de colluſione putaq̄ procura⁊
tor meus habet pactionē cū aduerſario. et
omittat, ponet, ponēda vel aliq̄ falſo con
fiteat in p̄iudiciū mei dñi. Rñdet qđ ſz dñs
nō poſſit ipz pcuratorē revocare tñ poterit
adeſſe cauſe cū ſuo pcuratore vt videat, po
ſita allegata ⁊ pducta ne fiat colluſio inter
ipm procuratorē ⁊ reū. Nota ex hoc tex. qđ
licet ſit ab initio libe ꝓſtituere pcuratorē
.l. fi. C. de pcura. ex quotiē dñs ſemel pro⁊
curatorē ꝓſtituit. ⁊ res ñ ē integra ñ poteſt
procuratorez revocare niſi ſubſit iuſta cā.

S qui Procurator habēs mā
datū ſubſtituēdi: ſubſti
i tutū a ſe p⁹ mādatū ſuſceptū eē ſi eo
nō ſit vſus revocare ñ pt niſi ptātē habuit
revocādi. Si ār erat procurator ad plures
cās: ⁊ ī altera ſubſtituit in alīs poterit eſſe
procurator? Preſuppōit pmo illō qđ fuit di
ctū. s. ō offi. legati. vez qđ ſubdelegat⁹ i to⁊
tū cepit vti ſubdelegatiōe: ñ pt delegat⁹ de
cā ſe intromittere nec revocare ſubdelega
tionē. Caſus. In q̄dā cā quā erā tecū ha⁊
biturus ticiū ꝓſtitui procuratorē meū cuz
ptāte ſubſtituendi. q̄ ticius vidēs qđ nō po
terat intereſſe negocio mee cauſe quendaz
gayum ſubſtituit qui gayus acceptauit ſb
ſtitutionem ea tamen ſubſtitutione nō eſt
vſus. quia non comparuit in cauſa vtrum
iſte ticius meus procurator qui ſubſtitu⁊
it poſſit ſubſtitutōnem revocare ⁊ extīgue

re potestatē substituti z causam reassumer̄
Rñdet ro.pō.q̄ ñ.qz q̄cito incepit substi/
tuere versus est officio suo.z ideo desinit esse
pcurator.z hoc verū nisi ad hoc cēt sibi da
ta spēalis facultas p dñm ꝓstituētē in isto
pcuratorio vt posset aliū constituere z cāz
de nouo assumere. Sed ponamus q̄ cō/
stituit ticiū pcuratorē meuz ad plēs causas
cū potestate substituendi.ticius q̄tū ad v/
nā causā substituit.vtrū q̄tū ad alias cau/
sas remaneat procurator nō obstante sub/
stitutione quā fecit ad vnā causam. Rñdz
q̄ sic. Rō dubitandi in hoc ca.fuit qz aliō
erat in delegato.videlicet q̄ re existēte inte
gra pōt sub delegatus in totū revocari: vt
dctm̄ fuit in pīu ꝓpositōe.tñ aliō est ī pcura
tore vt hic.z rōnē diuersitatis assignat glo
sa posita in verbo aliud.

ui ad agendum

Datus q pcurator ad agendū z defendendū
z generaliꝛ ad oīa alia q̄ mādatū exigūt spe
ciale nō pōt agere in causis req̄rentib⁹ mā/
datū spēale:nisi ī pcuratorio fuerint exp̄ssi
aliq̄ casꝰ req̄rētes spēale mandatū subiecta
clausula generali. Item sine spēali mādato
nō pōt pcurator trāsigere vel paciſci nisi sit
ꝓstitutus in rem suam.h.d. Presupponen
dū est qō habet in glo.magna.hꝰ.c. vcz sīz
aliq̄ casus in quibus quilibet nō pōt age
re p alio vt pcurator: nisi fuerit sibi data
spēalis prās in pcuratorio ad hoc sicut in
causa restitutionis in integrū quis nō pōt
petere relevamētū nisi habeat mādatū spe
ciale Itē sūt plēs alii casus.de quib⁹ ī glo.
Casus. Ego ticiū cōstitui pcuratorē meuz
sub ista forma.ticiū pcuratorē meū gñalez
ad agēdū z defendendū ꝓstituo.creor ordi
no.z ad oīa negocia iudicialia z extraiudi
cialia etiā si talia requirāt mādatū specia/
le,tñ nō specificaui in mādato procuratō/
nis illa spēalia:querit an meꝰ pcurator vir
tute illius pcuratorij sit admittēdus ad pe
tendū in integꝝ restitutōem: z ad explican
dū ad alios actus requirētes mādatū spe/
ciale. Rñdetro.pon. q̄ nō: nisi specificaue
rit in mādato illa q̄ requirūt mādatū spēa
le. Sed ponamus q̄ ego cōstitui pcurato
rem meū specialiꝛ ad petendū in integrum
restitutionē,z adiungo in pcuratorio z a/
lia requirentia mādatū spēale. vtꝝ pcura/
tor meus possit explicare alios actus req̄/
rētes mādatū spēale posito q̄ illi actus nō
sint exp̄ssi in mādato. Rñdet q̄ sic.sed po/
namus q̄ ego cōstitui pcuratorē meū in a
liqua causa vel cōstitui pcuratorem meuz
generalem ad oīa negocia q̄ pcurator meꝰ
transegit cū debitore meo.ideſt aliq̄ sibi da
to remisso vel retento recessit ab actōe mea:
an valeat talis trāsactio z mihi obstet si ve
lim secūdo agere. Respondet q̄ nō pōt p/
curator transigere nisi sit specialiter cōsti/
tutus ad transigendū. Sed ponamus q̄
nō trāsegit sed plus fecit. qz gratis nomie
q̄tauit. Respondet q̄ hoc nō potuit facere
nisi fuisset pcurator in rem suā.qz donaue
rā sibi debitū z in eū transportauerā meas
actiones.qz tūc exercet actiones meas di/
rectas in rem suā.i.ad sui vtilitatē. z ideo
poterit trāsigere cū aduersario q̄ trāsactio
erit in detrimētū sui z mei. Item fallit si fu
eris institutus cū libera administratōe. Ꝟ
est q̄ tu potes facere oīa tāq̄ si eēm in ꝓpria
pſona:tūc noīe meo poteris trāsigere z va
lebit talis transactio. Nota prīo q̄ pcura
tor q̄tūcūq̄ fuerit generaliter cōstitutꝰ ad
oīa negocia:posito q̄ in mādato fuerit di
ctū.etiā si talia sint q̄ mādatū exigāt magz
speciale nō potest petere restitutionē in in
tegꝝ cōtrahere matrimoniū.transigere vl̄
paciſci.nec explicare alios actꝰ: req̄rentes
mādatū spēale. Nota vlteriꝰ: q̄ si q̄s pcu/
ratori suo dederit mādatū spēale ad peten
dū restitutionē in integꝝ vel aliq̄d aliō fa/
ciēdū.qō mādatū req̄rit spēale:z suppose/
rit clausulā generalē etiā si talia exigāt mā
datū spēale.illa spēalitas opaꝝ vt clausula
generalis secuta habeat effectuz licet alias
si nō fuisset posita spēalitas nullū haberet
effectū.z istō facit ad iura dicentia. Pona/
mꝰ q̄ aliq̄s pmisit se pūtare certo die in iu/
dicio sub certa pena:si fuerit legitīo ipedi/
mēto impeditꝰ ad illā penā nō tenet nisi p/
miserit soluere penā:ñ obstāte impedimē/
to talꝰ renūciatio valz.licz fuerit ipeditꝰ a/
lio ipedimēto siue alio casu fortuito ñ exp̄s
so.nā pōt renūciare oī impedimēto aliq̄bꝫ
casib⁹ fortuitꝭ exp̄ssis.l.sz z si q̄s.§.q̄situm
.ff.si q̄s cautionibus. Nota q̄ procura/
tor cōstitutus ad agendū non potest iura/

mentū litis decisoriū deferre. z si detulerit z aduersari⁹ iuramētū suscepit nō preiudicat dño: secus si dñs detulisset. Nota q̄ trā sactio ꝓpter respicit actorē. nā ꝟ transactio q̄si transactionē sez remittendo.

ui generaliter. Lasꝰ. Ponamus q̄ ego ticiū cōstitui meū procuratorē sub hac ista forma Cōstituo ticiū procuratorē meū ad oīa negocia mea nō addicto iudicialia vl extraiudicialia. vtr̄ ꝑtute illius procurationis ticius poterit agere cōtra debitores meos: z an poterit experiri: ℞ est defendere contra meos creditores vel reqrat q̄ dicā cōstituo ticium meū procuratorē ad lites pñtes z futuras. z ad negocia. Rñdet q̄ procurator cōstitutus ad negocia poterit experiri. l. defēdere cōtra creditores agētes. z agere ꝓtra debitores. Sed quid sanctissime pr̄ habem⁹ in l. filiusfamilias C. eo. ti. q̄ filius fa. potest eē procurator. sed vtr̄ possit hoc facere sine licētia z auctoritate sui pr̄is. vl vtr̄ reqrat licētia z auctoritas sui pr̄is. videt q̄ sic. qz ipe filiusfamilias ñ pōt suscipe iudiciū noīe suo absqz auctoritate sui pr̄is. l. nō solū. C. de bonis q̄ libis in pa. po. consti. in glo. magna. ergo sil̄ nec noīe alieno. Hoc tñ nō obstante respondet ro. pon. q̄ filiusfamilias poterit agere z defendere p alio sine licentia patris. Oz sanctissime pr̄ velles in sozmari a vob: q̄ etas reqritur in procuratore ad lites? Rñ. q̄ licet in procuratore constituto ad negocia sufficiat etas. xviī. annoꝝ. tñ in procuratore cōstituto ad lites z ad iudicia requirit q̄ ipe habeat. xxv. ānos. z q̄ sit maior. xxv annis. Nota ꝓmo q̄ verbū (negocia) positū in procuratorio accipit large vt ꝓprehendat negocia iudicialia. z extraiudicialia vt in. c. fozus. de ver. signifi. in an. vbi habet q̄ negociū dicit in iudicio z negociatio extra iudiciū. Nota vlterius q̄ licet filiusfamilias non possit esse suo ꝓprio nomine in iudicio sine auctoritate patris. alias iudicium esset nullū tamen potest eē procurator in iudicio noīe alterius sine auctoritate pr̄is. Vñ sciēdū q̄ filiusfamilias est nomen iuris. z dicit ille qui est in ptāte alteri⁹ cuius habeat liberos vl nō habeat. qz non refert. tamē paterfami. accipit ꝑ eo qui est sui iuris. Nota q̄ quis ñ potest eē procurator ad iudicia: nisi sit pfecte etatis. i. maior xxv. annis. z q̄ minorem. xxv. annis cōstituit procuratorem. perinde est ac si nullū cōstituerit. fallit in casu. l. exigende. C. e. ti. vbi ꝟ q̄ filius pōt suscipere defensionem ꝑ patre suo absente.

i duo. Casus. In causa quā erā tecū habiturus ticium z gayum meos procuratores cōstitui. non adiecto q̄ eos cōstituebā meos procuratores. z eoꝝ quemlibet insolidū. queritur an alter istoꝝ procuratoꝝ sine altero possit cām procurare. vel an sit necesse q̄ i oībus actis iudicialibus q̄ ambo procuratores sint pñtes. Rñ. ro: pon. dicens q̄ cum duo vel plures procuratores sunt i vna causa constituti simpl̄r nō adiecta clausula. et quemlibet insolidū. vnus sine altero nihil pōt explicare. sz simul debent interesse. fallit in casu posito in fine huius. c. puta i cā electiōis postulatōis vel puisionis. secus: si fuisset adiecta clausula: z quemlibet insolidū. tūc cūm alter sine altero poterit negocium explicare. nā tūc constat de mente constituentis: Sed ponamus q̄ vnus istoꝝ procuratoꝝ incepit causam procurare. vtr̄ iste q̄ incepit causam erit potior in ꝓmotione cause z solus. ita q̄ alius non possit de causa se intromittere. Rñdet q̄ si alt istorū causam occupauerit solus sine alio ꝑ procuratore: tūc solus habebit facultatem finiendi cām z nō alius. z hoc vtr̄: nisi esset dctm̄ in procuratorio q̄ melior non esset condictio primitus occupātis vel deterior sequentis. sed q̄ p vnum ipsoꝝ fuerit inceptum possit alter terminare. prosequi et finire. tunc enim in isto casu vno occupante non erit alius exclusus a ꝓmotione cause: immo poterit causam assumere in eodē statu in quo alius dimisit. z finire vsqz in fiem. z istud verum: nisi ille qui causam ꝓmo occupauit alium substituerit. qz tunc substitutus preferetur comprocuratori. Sed ponamus retento eodem themate: q̄ in vna cā cōstituī duos vl ples. vn⁹ cām ꝓmo occupat. postea lite ꝓtestata cū aduersario meo iste procurator fuit impedit⁹ z nō substituit ali⁹ cōprocurator cōparuit ꝑ mea cā. postea cessat infirmitas vult ꝓ⁹ procurator

causã reassumere ꝛ expellere istũ. an possit? Rñdet ꝙ licet cesset impedimentũ: tamen non poterit istũ procuratorẽ expellere. Posstea ro. pon. in versic'o sane excipit casus a regula posita in ꝓncipio ca. vez ꝙ cũ ꝗs cõstituit plẽs procuratores simpl'r: nõ adiecta clausula ꝛ quẽlibet insolidũ i cã reꝙrẽte celeritatẽ puta in causa electõis postulatõis. vl' puisiõis certe valet talis cõstitutio simpl'r facta. ꝛ oẽs nõ admittũtur ad pmouendũ cãm: sz vn⁹ dũtaxat. sz ꝗs admittet. certe magꝭ ydone⁹. ꝛ istõ reliquit arbitrio iudicis ꝗs dicat magis ydoneus. nã õt iuder gratifico istũ ꝛ alios ñ admitto. ꝛ ratõ specialitatis ponit i textu. qz iste cause requirũt celeritatẽ ꝛ segnius expediunt negocia cõmissa plib⁹. ideo iura coiter dicũt: ꝙ in causis istꝭ spũalib⁹ q̃ requirũt celeritatem est ꝓcedẽdũ summarie: ꝛ de plano sine figura ꝛ strepitu iudicij cle. dispẽdiosa de iudi. Nota ꝙ illa verba quẽlibet insolidũ ñ sũt verba cõstitutõis. nã si ponerẽtur illa verba in cõstitutõne forte ñ valeret ꝓstitutio ptãte ꝛ volũtate ꝓtradicẽtibus. c. qm̃ abbas in fi. de offi. ꝛ ptãte. iudi. de leg. in an. Nota finalr ꝙ procurator p litis cõtestatõz efficit dñs litis. ꝛ ad hoc allegat istõ capl'z

licet Procurator ꝗ renuit accepꝭ tare mãdatũ penitere ꝓt l q̃diu cõstituẽs in eadẽ pseuerat voluntate. h. d. Casus. In quadã causa quã erã tecũ habitur⁹ ticiũ procuratorẽ meũ cõstitui. ꝛ ei misi litteras procuratõis p aliquẽ nũciũ meũ. qui nũcius sibi ticio pñtauit literas. ꝛ eũ requisiuit. vt on⁹ dicte procuratõnis in se assumeret. dicit ticius nolo acceptare procuratoriũ nec onus assumere ꝛ renũciauit procuratõi. postea penitẽtia duct⁹: voluit illã procuratõnẽ acceptare. Q ꝓponebat ꝓ pte tua ꝙ ticius ñ erat procurator meus: eo ꝙ renuerat semel accipe procuratõnẽ. quer it an possis eo ꝓtextu eũ repellere. ꝛ an possit ticius procuratõnez ressumere. Rñdet. ꝙ si ego cõstituẽs pseuerauero in eadẽ volũtate ꝙ certe ipe ticius ꝓt procurationẽ reassumere ꝛ acceptare ꝛ cãm meã pmouere. acsi ab inicio ñ refutasset. Nota ꝓio ex isto. c. ꝙ officiũ procuratoris est officiũ volũtariũ ꝛ ideo ñ cogit ꝗs accipe procurationẽ. l. fili⁹. §. multus. ff. eo. l. inuitus. C. eo. ꝛ hoc verũ in officio procurationis singulariuz pso narũ. secus est in officio procurationis regie: naz onera publica quis inuitus cogit suscipe. insti. de excusa. tuto. ꝛ cura circa pncipi. ꝛ istõ officiũ fit publicũ. ideo ꝗs inuitus illõ suscipe cõpellit. ꝛ fm docto. qñ dz ꝙ officiũ procuratoris ẽ vile officiũ nõ intelligãtis ꝙ reddat vilem vel infamẽ illũ ꝗ exercet tale officiũ: sz dz vile eo ꝙ viles psone admittũtur ad exercẽdũ illõ officiũ ꝛ intelligit de procuratõe singulariũ psonarz. nõ ãt de pcuratõe regia. Nã illõ officiũ ẽ dignitas. qz habet iurisdictionẽ inter puatũ ꝛ fiscũ. qz iurisdictio habet dignitatẽ annexã. Nota ꝙ licet procurator renuerit acceptare procuratoriũ ꝛ dixerit ꝑcise ꝙ refutabat tñ ẽ locus pñie. si constituẽs pseuerauerit in eadẽ volũtate. ideo dicit glo. ꝙ si in constitutõe procuratoris dicat dñs: cõstituo talem ꝛ casu ꝗ noluerit acceptare procuratõnẽ constituo talem. tũc si primus refutauerit: non est amplius locus penitentie

i quem. Dñs dãs procuratorẽ quotiẽs ꝓtigerit ſ eũ abeẽ cãm tractãdo ñ intelligit procuratorẽ reuocare. secus si simpl'r ꝓstituit nisi exꝑsse protestet ꝙ eũ reuocare ñ intendit. h. d. Presupponẽdũ pro intellectu. c. ꝙ si in aliq̃ causa mea cõstitui meũ procuratorẽ ꝗ causã ipam incepit procurare. qz obtulit libellũ: sed lis nõdũ est ꝓtestata si ego dñs cõpareã psonalr ꝛ aliquẽ exerceã actũ iudicialem in causa videor meũ procuratorẽ reuocare. Ca. Cõstitui ticiũ procuratorẽ meũ sub hac forma. ticiũ meũ procuratorẽ ꝓstituo quotiẽs me abeẽ contigerit quasi dicã ꝙ intẽdo causam ipam psonalr promouere. sed ticiũ procuratorẽ cõstituo: quotiẽs ꝓtigerit me abeẽ nõ potui comparere in ꝓmo termio. sed ticius meus procurator comparuit pro me. postea in secũdo termino comparui psonalr. ꝛ aliqd in causa feci nomie meo ꝓꝓrio. nã aliquẽ actũ iudicialem exercui. vtz eo ipo ꝙ cõparui: videar reuocasse meum procuratorẽ. Certe non alias videt procurator reuocatus p comparitionem domini. ꝛ hoc verum: nisi dñs constitutus faciat protestationez ꝙ non intendit reuocare procuratorem. sz ꝙ ꝓparet circa procuratoꝛ suoꝛ reuocatõz. tũc

enim talis ꝓtestatio ꝓseruat reuocationez Et si feci cōstitutionem ꝓcuratoris simꝑr z postea i causa cōpareā z aliquid i causa noie meo exerceā videor regl'iter reuocare meū ꝓcuratorē. fallit si faciā protestationē q cōpareo circa ꝓcuratoꝝ meoꝝ reuocatōz Itē fallit si est tal' actꝰ q̄ nō poterat exerceri p ꝓcuratorem sed req'rit ꝑsōiā meaz qz forte est artic'us ad iurādū de calūnia vel rñdēdū positionibus: tūc ei ꝓparendo in ꝓpria ꝑsona nō videor ꝓcuratorē meū reuocare

Procurator Ad cōtrahendū matrimoniū req'rit mandatū spēale. h. prio. Itē ꝓcurator cōstitutus ad mr̄imoniū cōtrahēdū nō pōt aliū cōstituere licet sit cōstitutus ad negociū iudiciale. z ꝓcurator cōstitut⁹ ad extraiudicialia nō possit substituere. h. d. Lasus. Ticiū feci z cōstitui meū ꝓcuratorem ad oīa negocia iudicialia z extraiudicialia. z ponamus vt sit maior dubitatio q̄ ticiū meū ꝓcuratorē constituí ad oīa negocia iudicialia z extraiudicialia cū ptāte faciēdi oīa z singl'a q̄ facerem z facere possem si ꝑsonal'r interesē: q̄d fecit iste ticius ꝓcurator meus ꝓtraxit mr̄imoniū pro me cū berta z forte ꝓverba ō ꝑnti. an sit matrimoniū inter me z bertā. Rñ q̄ ñ. qz ad ℔ nō habebat mādatū spēale. z ista specialitas attendit etiam circa ꝑsonā cū q̄ ē contrahēdū: al'r nō est mādatū sufficiēs ad cōtrahendū matrimoniū. puta si dicā cōstituo talē ꝓcuratorē meū ad ꝓtrahendū mr̄imoniū noie meo cū tali berta: tūc est mr̄imōium inter nos. Sz ponam⁹ q̄ cōstitui ꝓcuratorē meū ad ꝓtrahēdū mr̄imonium cū tali berta. ꝓcurator me⁹ fuit impeditus z aliū substituit iste substitutus ꝓtulit verba apta ad ꝓtrahendū mr̄imoniū cū berta qz dixit noie ꝓcuratoris meo tal' accipio te i vxorez. z ecōtra berta dixit: accipio te in virū vt ꝓcurator talis: an sit matrimonium: certe nō. nā procurator ꝓstitut⁹ ad mr̄imoniū ꝓtrahēdū nō potest substituere cū agatur de maio ꝑiudicio. sz ponamus q̄ constituí ticium procuratorē meū ad ꝓtrahendum matrimoniū cū tali berta revocaui ꝓcuratori. z. sed nō notificaui ꝓcuratori nec berte. ille ꝓcurator cōtraxit matrimoniuz cū berta noīe meo: an teneat matrimoniuz Rñdet q̄ non licet dicamus regulariter q̄ revocās procuratorez debet notificare ꝓcuratori si fuerit ꝓcurator ad negocia. vel debet notificare iudici z parti aduerse si sit procurator ad iudicia. fallit tñ i causa matrimonii. qz ꝯtinis revocatio notificata nō fuerit procuratori.: tamen non valet quod procurator egit nec est matrimoniuz ꝓpter defectū consensus qui requirit i mr̄imōio

De his que vi metus causa ve fiunt.

Visum est sup̄ de his q̄ gerūtur sponta nea volūtate gentiū. z sic valent z tenent nisi retractab'r. vt ōt iurisc̄ōsultus. l. i. ff. de pa cti nihil est ei qō magis humāe nature cōgruit q̄ pacta ſuari q̄ sp̄te fiūt verum qz aliq̄n accidit q̄ talia fiunt p metū. z dubitari posset. vtz talia teneantur irretractab'r vel nō. ideo post rubricas p̄cedentes ponit rubricā de his q̄ vi met⁹ ve causa fiunt

Absolutionis Absolutō vel relaxatō ab excōicatōe interdicto vel suspēsione p metū extorta est nulla ipo iure. z extorquēs absolutionē vel relaxatōnem incidit in aliā sententiā excōicationis. z sic est duabus sententijs ligatus: licet prius nō eēt ligatus nisi vna sentētia. z sic habet verū illud vulgare. sepe actorē ferit sua sagitta. Pro intellectu huius. c. ꝑsupponēdū ē. q̄ illa q̄ fiūt p metū iustū q̄ potest cadere in ꝓstantem virū: tenēt de mero iure. qz i eis i tervenit consensus licet coact⁹: mō coacta volūtas ē volūtas. vez tñ ꝓbato iusto metu ille actus rescindetur ꝓposita actione q̄ metus causa q̄ accipit de noiatōnem a capite edicti. l. i. ff. e. nā dixit ꝓtor q̄ met⁹ causa gestū erit. ratū nō habebo. fallit in casu nostri ca. Lasus. Deus cōpetēs iudex ordinarius vel delegatus nō refert. me excōicauit iuste vel iniuste vt sit maior dubitatō Juste quia exigente contumacia z p̄cedente canonica monitione me excōicauit. Iniuste: qz nō seruauit debitū ordinem in excōicatōne. hoc facto: aliqua die ego inueni excōmunicantem solū in loco in quo poteram sibi inferere violentiam. z posito gla-

dio ad guttur mi abbar eũ occidere nisi me absolueret vl relaxaret ab excõicatõne iste iudex sola vita contentus videns meã de liberationẽ fecit illõ qõ volut. qz me absoluit a sentẽtia excommunicationis iuste vl me relaxauit ab excõicatione iniusta queritur vtrũ sim absolut⁹ vl relaxatus. Rñdet q̃ non. imo remaneo in pristina excõicatõne z nouaz excõicatõnem incurro z sum excommunicatus duplici excommunicatione, si iste casus non esset casus specialis absolutio de mero iure teneret. sed iudex posset agere ꝯ me vt ipa absolutio rescinderet z poneret in pristinã excommunicationez idez est dicendũ de sententia interdicti vl suspensionis. Nota prio ex. c. isto casuz in q̃ gesta p metũ sunt nulla ipso iure qõ ẽ ꝯ munẽ regulaz que habet in. c. abbas. ẽ eo. nam si compellas me p metũ vt vendã tibi libz̃ tu es dñs libri nec libz̃ possuz a te vendicare nisi talis venditio rescindat p actionẽ qõ metus causa. fallit in certis casibus in q̃bus reqritur consensus spontaneus z liber vt mrimonio. qz cũ q̃s compellitur ad mrimoniũ ꝓtrahendũ mrimoniũ est nullũ: qz licet ibi sit volũtas. qz coacta volũtas ẽ volũtas non tñ est volũtas spontanea. Itẽ fallit in absolutione ab excõicatione vt hic. nã si excõicator absoluat p metũ nulla est absolutio: nec ẽ necesse q̃ rescindat absolutio sed potest publicari p excõicato ac si nullo mõ absolutus fuisset Querit q̃ dñia ẽ iter absolutõz z relaxatõz q̃ma facie videret q̃ essent idem. z sic q̃ iste textus esset supflu⁹. qz in iure nr̃o non debet eẽ aliq̃ supfluitas vt. s. in pr̃obemio decretaliũ ibi. resecatis supfluis. z in pbemio. E. dicit glo. q̃ iste tex. nõ ponit superfluitatẽ. nam verbũ absolutio respicit fm aliquos absolutionẽ prestitã cũ solẽnitate scz cũ psalmo penitẽtiali. Miserere mei deus. fm q̃ ponit. Guill. du. in spe. in titu. de ima. sed verbũ relaxatio respicit absolutionem non solẽnem. vl dicit glo. Absolutio respicit iustã excõicationẽ z relaxatio fspicit excõicationẽ iniustaz que tñ tenet: sz venit relaxanda iurta. c. sacro infra de sentẽ. excõmuni. in an. vl absolutõ respicit simplicẽ absolutionẽ: z relaxatio respicit absolutionẽ ad cautelã q̃ñ q̃s negat se excõicatuz sed tñ petit absolutionẽ ad cautelã vtq̃ q̃ põt saluari fm doctores. Nota vlterius q̃ excõicatus pt̃ iteꝝ excommunicari. Sz queritur quõ est hoc possibile: qz excõicatõ ponit aliquẽ extra eccl'iam hoc est extra cõmunionẽ fidelitñ z si sit extra eccl'iam per p mã excõicationẽ. quõ potest põ extra per scõam. Nã cum sit extra eccl'iam non põt ampli⁹ poni extra. c. frequẽs. de resti. spo. e. li. Dicendũ est q̃ excõicatio habet duos effectus vt dicit glo. notabil. c. ita quozũdã de iudeis in an. Prim⁹ effect⁹ est vt ponat excommunicatũ extra eccl'iam scõus effectus est vt teneat eũ extra eccl'iam donec fuerit absolutus. Scõa excõicatio non põt hr̃e primũ effectũ z sic intelligit̃ ꝓtrariũ sz habebit scõm effectũ. qz retinebit excõicatum extra ecclesiam. z quãtuz ad istuz effectum excommunicat⁹ pt̃ iteꝝ excõicari.

De restitutoẽ in integꝝ

Dictũ fuit supr̃a ti. primo de restitutione que regulariter petitur iure actionis ꝯ ea que p metũ fiunt: nũc videndũ est de restitutõne que fit officio iudicis nobili ita q̃ ad petendũ illã restitutionẽ non est introducta aliq̃ actio a iure sz solũ põt imlorari officiũ iudicis nobile. Ũñ sciendu⁹ qõ restitutiones petunt̃ duplici iure scz iure actionis sicut in materia tituli p̃cedẽtis. vt qñ q̃s p metũ compulit me ad aliq̃d faciẽdũ tũc petã restitution ẽ p actionẽ q̃ met⁹ cã. vel si dolo me induxisti ad illud faciendũ habeo actionẽ de dolo Alie sunt restitutiones in integrũ que petunt̃ officio iudicis nobili vt sit minoz. xxv. annis passus fuit rez vsucapi vl fuit in iudicio cũ auctoritate curatoris sz p negligentiã omisit facere aliquẽ actũ iura volũt vt iudex rescindat illũ ac. ũ vl vsucapionẽ. Idem qñ q̃s ẽ absens causa reipublice. nã tunc potest petere restitutionẽ officio iudicis nobili. zist̃ fundatur in quadã equitate. Idem est in eccl'ia si fuerit lesa in aliquo contractu ex negligentia prelati vl canonicoꝝ iura volunt vt possit restitui de hoc latius in. c. fi. de offi. iuõ. in anti.

e **cclesia.** Eccl'ia. Post q̃driennũ non admittit̃ ad petendũ restitutiõez nisi cã aliqua

rōnabilis suadeat. La. Ego rector alicui⁹ eccl'ie pro. feci quēdā aduersariū meū cōue niri corā iudice cōpetente ordiario vl' dele gato pro iuribꝫ mee eccl'ie in cā mea fui ne gligēs qz omisi aliqs testes necessarios et fui exclusus a productionibꝫ vl' forte negli gētia mea non pduxi instrumentū taliter qꝫ re⁹ fuit absolut⁹ z ego succubui in causa: non est dubiū ḡn ego possim petere vt oēs pcessus z oīa acta rescindāt vsqz ad illū sta tū in q̄ erat tpe q̄ debebā facere istā pductō nē. ponam⁹ qꝫ ego fui negligēs p q̄ttuorā/ nos ad petendū istā restituti. qz elapsus est q̄drienniū nūerandū a tpe sniē ꝯ quā volo restitui: vl' forte eccl'ia fuit data in emphite osim certū est qꝫ eccl'ia p̄t petere resti. infra q̄ttuor annos eo. ti. in an. sed vtrū elapꝫ ill' q̄ttuor annis. Rñdet qꝫ nō qz restitutio so lū durat p q̄ttuor ānos: de⁹ tex. in li. fi. C. de tēpo. in inte. resti. peti. Et istō vez qꝫ ec clesia post q̄ttuor annos non debet audiri nisi cā rōnabilis allegaret. qz forte aduer/ sari⁹ q̄ obtinuit sniam ꝯ eccl'iam fecit cū p̄ lato eccl'ie qꝫ non peteret restitutōez infra q̄ drienniū. nā dedit ei itelligere qꝫ in ppetuo possit restitui tūc si sit cā rōnabil' q̄ debeat mouere iudicē deberet sibi dare restitutio/ nē. vñ iudices hñtes mez impiū p̄t in in/ tegrū restituere. l. fi. C. vbi z apō qs in inte grū restitutio peti possit. tñ in hoc regno ñ fuak. qz sol⁹ p̄nceps cōcedit istas restitutō nes. Nota prima qꝫ eccl'ia p̄t petere rele uamentū aduersus sniam. hoc etiā p̄t mi/ nor. C. si aduersus sniam p totū. Nota vl terci⁹ qꝫ ista restitutio p̄t peti vsqz ad q̄ttuor ānos ꝓputādo vsqz a tpe lesionis in maio ribꝫ z eccl'ia. sed in miorib⁹ istō q̄drienniū nō currit nisi demū post xxv. ānos z a tpe pfecte etatis. vt si minor sit lesus in xv. an/ no habebit. xiij. annos ad petendū releua mentū. z sic in minorib⁹ durat vsqz ad. xxix annū etat⁹ ipoz. sed in eccl'ia currit a tpe le sionis. nā eccl'ia sp est censenda maior vel mior. No. qꝫ cū subest iusta cā q̄ipediuit petere restitutiōez infra q̄drienniū p̄t peti p⁹ illud q̄drienniū. vñ nota glo. fi. in vno qꝫ illud q̄drienniū nō currit durāte vita il lius plati q̄ male administrauit: z fuit cā illi⁹ lesionis: sed ei⁹ successor poterit petere resti. p⁹ morte sui p̄decessoris. infra q̄tuor ānos

¶ Jaduersus

Las⁹. Pōa mus qꝫ ego litigabā cū epo picta. de z sup iuri bus. Ꝯ q̄ causa prelat⁹ aliq̄ ꝓfessus fuit q̄ver gebāt in lesionē eccl'ie sue nō est dubiuz q̄n eccl'ie possit petere releuamentū aduersus illā confessionē. Sz q̄ritur vsqz ad qđ tps poterit petere istud releuamentū aduersus illā ꝓfessionez. Dic̄ ro. pō. aut illa eccl'ia vl' petere releuamentū iure spāli allegādo so lam ꝓfessionē z tūc p̄t petere vsqz ad q̄ttuor annos. Aut eccl'ia petit istā restitutionem iure cōi sicut ali⁹ priuat⁹ tūc admittitur q̄n cūqz vsqz ad finē cause. puta qz prelat⁹ alle/ gat qꝫ p errorē aliq̄ cōfessus fuit tūc admit titur. etiā p⁹ q̄drienniū, pbādo errorē. qz q̄ libet priuat⁹ allegās errorē admitteret. sed si plat⁹ soluet fundet se in eo qꝫ eccl'ia est leia z non allegat errorē: tunc solū dz petere restitutionē infra quattuor annos.

De arbitris.

Dictū fuit sup̄ ō iudicib⁹ tā ordinarijs q̄z delegatis q̄ cās discutiūt z examinānt. vez qz arbitri a ptibus electi procedunt instar iudicū tā examinādo q̄z diffiniēdo. tō post rubricas precedētes ponit rubricā de arbi tris. Alij aliter ꝓtinuānt. dictū fuit sup̄ de iu dicibus. nūc esset dicendū de iudicijs. vez qz arbitria sunt redacta ad instar iudicio⁹ tō ponit rubricā de arbitris. Sz fm mos nos docto. ista ꝓtinuatio non ē bona. naz ista rubrica deberet seq̄ rubricā ō iudicijs

¶ Jex trib⁹

Si ex trib⁹ ar/ bitris duo i cā dē sniam cōueniūt: valet cōsentē tia: licet terci⁹ cōtradicat Si aūt discōue nīūt qz vn⁹ cōdēnat reū in vna summa ali us in alia: valet snia illi⁹ q̄ dēnauit i mio ri summa. b. d. Casus. Petebā a ticio. lx. au reos tractantibꝫ cōibus amicis tici⁹ z ego ꝓmisim⁹ in tres arbitros q̄ ō cā cogno uerūt: z fuit taliter processuz in cā qꝫ fuit ō uentū vsqz ad sniam diffinitiuā exclusiue. quā snia dicti arbitri pronūciauerūt hoc mō: nā duo ex ipis condēnauerūt ticiū ad soluendū sum mā. lx. aureoz quā petebam ali⁹ aūt condēnauit solū in decē aureos. q̄ri tur q̄ istaz snīaz p̄ualeat. Rñ. qꝫ snia lata a duob⁹ z sic a maiori p̄te arbitroz. Sz po

mus q̄ isti tres arbitri fuerūt discordes in sentētia nā vn⁹ condēnauit ticiū in .lx. ali⁹ in .xl. alius in .xxx. querit̄ que istaꝝ sniaꝝ p̄ualeat vl̄ vtrū neutra valeat. attēto q̄ in nl̄a istaꝝ sentētiaꝝ ꝓcurrit maior ps arbitrorū. Rñdet q̄ valebit sententia que lata fuit ab arbitro q̄ ꝓdēnauit in mīori summa qz oēs cōcurrūt in minori summa. nā ex q̄ cō dēnauerūt in maiori sūma bñ ꝓdēnauerūt in minori. qz in maiori sūma ſp est minor. Ho. p̄ño q̄ etiā in pl̄ib⁹ arbitris cōi cōsensu partiū assumptis hz locū illa regula qō fit a maiori pte valet. Ho. magr̄ specifice q̄ si fuit cōpromissum in tres arbitros z duo cōueniāt in eandē sniaz z ali⁹ discordet: valet snia duoꝝ. Ho. vlteri⁹ q̄ in maiori summa ineſt z mīor: sed non intelligat̄ bocvt faciebat scholaris ō trib⁹ ouis q̄ cū p̄fe suo ita argumentabatur cū videret tria ouа in disco volens ꝓbare qō ibi essent q̄nq̄ oua. Dicebat ipe scholaris si sint tria ouа i disco sunt duo. sz duo z tria sunt q̄nq̄ ḡ sūt q̄nq̄ oua. Rñ. su⁹ pater tu optime arguis. sz ego comedam ista tria ouа z tu alio duo. Ho. vlteri⁹ q̄ si oēs arbitri discordāt in sūma: valet sentēcia illi⁹ arbitri q̄ ꝓdemnauit in mīori summa. qz in illa summa minori omnes alij sunt concordes.

V t questioīb⁹. Si ex tribꝫ arbitrꝫ vn⁹ nolit in examinādo negocio interesse: duo alij ꝓcedere poterūt ac si ille p̄sens esset. circa iudices antiq̄ iura seruanda. d. Pro intellectu. c. p̄supponit illō quod habet in. l. si in tres. ff. eo. ti. vbi ō z q̄ si fuit factū cōpromissuz in tres arbitros simpl̄r nō adiecto q̄ duo ip̄oꝝ arbitroꝝ possent p cedere sine tertio si duo procedāt sine tertō non valet eoꝝ snia z licet si tercius esset p̄s z ꝓtradiceret duob⁹ sua cōtradictio non noceret. tñ eius cōtent⁹ z cōtumacia nocet et reddit processuz nullū sicut ō z q̄ vni⁹ canonici absentia nocet q̄ min⁹ valeat electio p alios canonicos facta in. c. i. de his q̄ fiūt a maiori pte. c. infra. Casus. Tu z ego de cā nā cōpromisim⁹ in tres arbitros: q̄ acceptauerūt ꝓpromissum licet non ꝓpellant acceptare nisi velint. licet sit sec⁹ in iudicibus etiā delegatis. qz mun⁹ iudicādi est mun⁹ publicū: facta acceptatione duo ex ip̄is arbitris erāt pati in cā procedere req̄siuerūt tercium vt cū eis cōueniret ad procedendum in cā: ille tercius licet req̄sit⁹ noluit venire vl̄ non potuit venire vtz tota ptās illi⁹ tercij sit apud duos q̄ volūt procedere in ista cā. Rñ. q̄ sic. hz lex ciuil̄ allega. aliter dicat vicz q̄ duo arbitri absente tercio hz fuerit req̄situs nō p̄nt procedere nisi dictū fuisset in cō promisso q̄ si vn⁹ coꝝ interesse non posset. alij duo in cā procedere possent sed de iure canonico est aliud: qz duo arbitri p̄nt procedere req̄sito tercio z nolente venire vt hic ē tex. Sz vtrū istō. c. debeat ſuari in foro seculari. Rñ. glo. q̄ non. nā q̄ē disconueni entia inter ius ciuile z canonicū. z vtrūq̄ p̄t ſuari sine piculo aīe tūc ius canonicum ſuatur in foro suo z ius ciuile in suo nisi lai cus esset de terris pape z sibi subiect⁹. nam tūc etiā in foro ciuili ſuaret ius canonicū vt tenet bartho. in. l. ꝓuilegia. C. ō sa. san. eccl̄. z docto. in. c. i. de noui opis nūciatōne in an. z. c. ac si. clerici. de iu. in an. sec⁹ si ius ciuile non posset ſuari sine piculo aīe vt in p̄scriptōe. xxx. vl̄. xl. annoꝝ cū mala fide q̄ procedit de iure ciuili. sz non de iure canonico. c. malefidei. de regu. iuris. infra. c. fi. de p̄scp. in an. Sz q̄d in iudicib⁹ vt ponam⁹ q̄ cā aliq̄ fuit a sed apo. delegata simpl̄r trib⁹ iudicibus non adiecto q̄ si vn⁹ nollz comparere etiam non posset q̄ alij duo in causa possent procedere littere fuerunt prefētate duob⁹ iudicib⁹ q̄ req̄siuerūt tercium vt cōueniret cū eis. iste terci⁹ nō vult venire vl̄ non p̄t venire: qz alijs negocijs occupatus vtrū isti duo possint procedere tercio req̄sito z nolēte venire. Rñ. ro. pon. q̄ non. sed in ip̄is antiq̄ iura seruanda. nā iura antiq̄ p istud. c. solū sūt correcta in trib⁹ arbitris. Nota p̄mo vnā dñaz inter ius canonicū z ciuile. nā q̄ē est factū ꝓpromissum in tres arbitros simpl̄r de iure ciuili: duo sine tercio. etiā si fuerit req̄situs non p̄nt procedere. Sec⁹ est de iure canonico vicz q̄ duo sine tercio poterūt procedere vt hic. Nota q̄ lex fingit absentē p̄ntez z in hoc fictio p̄fertur veritati licet regl̄ariter dicam⁹ q̄ p̄tas p̄fertur fictiōi. Ho. vlteri⁹ q̄ ad esse vniuersitatis req̄ritur maior ps z q̄ ꝓueniāt due ptes ad aliq̄d exercendū z qō fit a maiori p te illaꝝ duaꝝ ptium valet. l. plane. l. nulli. ff

qō cuiuscq; vniuersitatis. ꝛ ſm docto. in. c. cū oēs. de cōſti. in an. ꝛ iſtud verū niſi eoꝝ cō/uocatō ptineret ad aliquē actū qz tūc ſi fu erūt cōuocati ꝛ non veniāt eoꝝ cōtumacia facit eos extraneos ab vniuerſitate ꝑ illa vice ꝛ hoc de iure canonico.

Explicit liber primus. Incipit liber ſe cund⁹. De iudicijs Rubrica.

Dictū fuit ſup de magiſtratib⁹ ꝛ iudici/bus ꝛ dearbitris. nūc videndū ē de iudicijs que exercentur per illos magiſtratus.

¶ Uris eē Judex delegat⁹ nō hñs ad hoc ſpecia/le mandatū. a pa. non ꝑt cōpellere ꝓtem vt coꝝā eo ꝓſonaliter appareat niſi ex iuſta cā rōnabili. Pro intellectu. c. habem⁹ ꝓſupponere duo. vnū ꝓ oratōe dubitādi ꝛ alterꝝ ꝓ rōe decidēdi. Et ꝓmo pro rōne du/bitādi q⁹ pa. ꝑt cōpellere ꝓtes ad cōpendū coꝝā ſe ꝓſonaliter ꝛ cā ſit ciuil' et pecūiaria Item q⁹ delegat⁹ pa. gerit vices pa. ꝛ regl'ari/ter in cā ſibi delegata ꝑt illuꝺ qō pa. poſſet facere. aliud ꝓ rōe dubitādi videlicet q⁹ a iuris bñficio ꝓtes hñt vt in cauſ pecunia/riis poſſint cōpere p ſe vl' ꝑ ꝓcuratorē. l. in pecuniarijs. C. de pecu. Item q⁹ bñficiū iuris nemini eſt auferendū ſine cā. La. Prefēde bā ticiū debitorē meū in aliq; pecunie ſūma qz habebā ordinariū locū rōne mihi ſuſpe/ctū. a ſe. apo. ſpetraui delegatū: cui pñtaui lras delegatorias: delegat⁹ iſte mādauit reo vt cōperet ꝓſonaliter coraz ipo ꝛ hñ cā erat pecuniaria ſiue ciuil' ꝛ in citatiōe nō expri/mit cā q; debeat cōpere in ꝑſona vtr; tici⁹ teneaꝝ cōpere ꝓſonaliter. Rñdet ro. po q⁹ nō ꝛ dicit q⁹ delegat⁹ ſuus non ꝑt coge/re ꝓtes ad cōparendū ꝓſonaliter coꝝā ſe in cauſis ciuilib⁹ qz non ꝑt a ꝓtibus auferre bñficiū iuris licet pa. hoc poſſet niſi eſſz ta lis cā que requireret pñtiā ꝓſone ꝛ eēt cā exꝑſſa in citatōe in. l. i. ff. de feriis. vbi dz q⁹ ſi tē/pore feriaꝝ vindemiaꝝ vl' meſſiuz q̄s citet in citatōe dz contineri cā q; illo tpe poſſit ꝛ debeat expediri. ſic in ꝓpoſito qñ re⁹ eſt cita tus vt veniat ꝓſonaliter dz in citatōe expri mi cā q̄re debeat venire ꝓſonaliter puta q⁹ veniat ꝓſonaliter iuraturꝰ de calūnia vl' re ſponſurꝰ poſitōibꝫ ꝓtis aduerſe vl' ad exer/cendū aliū actū q; requirit pñtiaz ꝓſone. ꝛ tūc re⁹ citatus tenet ꝓſonaliter cōpere. ꝛ ſi mit tat ꝓcuratorem nihilomin⁹ reputabit ꝓtu max ac ſi nullū ꝓcuratorē miſiſſet. Sz que rit cū iſtud nō eſſz ambiguū quare fuit fa/ctū iſtud. c. vt in. c. cū in iure. de offi. deleg. l. ancille. C. de fur. Dicendū q⁹ poſtq̄ ema nauit pñs. c. iſtud nō erat ambiguuz. ſz añ bñ erat ambiguū cū papa poſſit hoc facere ſcz ꝓpellere ꝓtes in cā pecuniaria vt cōpa/reāt ꝓſonaliter coꝝā ſe: videbat q⁹ etiā ſu⁹ de/legatus hoc poſſet facere vt dictum fuit in ratione dubitandi.

m ulieres. Iſtud. c. non eſt ſer/uandū in his ꝓtib⁹ Nam factū fuit in ꝓtib⁹ italie in q; obſeruat ſcōm q⁹ dicit pñs. c. nā piculoſa eſt ſexus ꝓmixtio ꝛ mulieres hui⁹ pñie non obſeruāt grauitatē quā obſeruant mulieres ytalice. vñ hābem⁹ ꝓſupponere q⁹ regula/riter iudex q̄ de aliqua cā cognoſcit non te netur ire ad teſtes p ill' examinādis. ſz pōt cōpellere illos vt veniāt ad ſuā pñtiam: fal lit in aliq̄bus caſib⁹ vt hic in mulierib⁹. La ſus. Tu ꝛ ego litigabam⁹ coꝝā aliq; iudice fuit taliter ꝓceſſuz q⁹ lis fuit ꝓteſtata vo lo ꝓbare intentionē meā p teſtes ꝛ dico q⁹ teſtimoniū aliquaꝝ mulierꝝ eſt mihi neceſ ſariū ꝛ peto vt ipe mulieres citent vt cōpa/reant coꝝā iudice ꝓſonaliter ꝓhibitura te/ſtimoniū veritatis. vtrū iudex poterit com pellere mulieres vt coꝝā ſe ꝓſonaliter cōpa reant ꝛ ſe exhibeāt in publico ꝓferendo te/ſtimonio vl' aliqua cauſa. Rñdet q⁹ nō. nā nō poſſunt exire domū ſuā vt ſe īmiſceant cetib⁹ viroꝝ. Quid ḡ fiet celabitur veritas Rñ. q⁹ iudex ibit ad ipaꝝ domū. ꝛ ab eis re cipiet iuramentū ꝛ īdomib⁹ ipaꝝ illas ex aminabit vocata ꝑte ꝛ citata. Sed pona/mus q⁹ iudex eſt ḡuis ꝑſona. qz eſt ꝓſtitui⁹ in dignitate ꝛ non ē decens vt iudex acce/dat ad domos illaꝝ mulierꝝ baſſe cōditōis Rñ. q⁹ tūc iudex vices ſuas ꝓmittet alicui cōmiſſario ad illas mulieres examinandas ꝛ iſta ſunt vera niſi mulieres iſte vellēt ꝛēi re ad iudiciū ꝛ renūciare huic bñficio: nam iſtud. c. intelligit⁹ vt nō poſſint ꝓpellivt ve niāt ad iudiciū. fallit in religioſis ꝛ moni alibus que etiā ſi vellēt venire ad iudiciū ꝛ renūciare huic bñficio nō ſunt admittēde. Lfingatur. Lvñ ſi eſt talis cā in qua ꝑt ꝓ

duci testes ꝛ examinari debet mittere commissarios ꝛ non debet ire psonaliter fingẽdo ꝙ eiꝰ pñtia requirat. ꝛ si in fraudez faciat incidit in excõinicatõez puta qꝛ iudex appetit amplexꝰ mlieris ꝛ fingit ꝙ testimoniũ mlieris ẽ necessariũ in causa ꝛ facit cuz ptẽ vt ps noiet aliquã mlierẽ inter suos testes vt possit hre accessum ad illã mulierez. ⌊religiose⌋ vñ religiose hic accipiunt speciali ter pro illis q̃ fecerũt pfessionẽ sicut in. l. i. ff. de sum. tri. et fi. carbo. ibi in tali volumus religione versari. ꝛ. s. de ꝓsti. vbi dicitur ꝙ laici etiã religiosi non bñt potestatẽ disponendi de rebus ecclesiasticis.

Jannũ Maiorẽ xiiij. annis p se ꝛ per pcuratorẽ põt agere cãm spũalez minorẽ xiiij. annis per se non agit. sed p procuratorem vel p cura. datũ auctoritate iudi. ordinarij vl delegati ad causas illas. Jtez filiꝰ familias sine pris assensu agit cãm spũalem. h. d. Pro intellectu. c. pponendũ est illud qõ habet. ff. qui legi. ꝓso. ſtãdi in iudi. habent vl nõ in. l. i. ꝛ. ij. vicz ꝙ minorẽ xxv. annis non hz psonam ydoneã in qua possit fundari ꝛ substari iudiciũ. sed si habet curatorẽ generalem dz ingredi iudiciũ cũ auctorita. sui cura. si ñ hz curato. generalẽ dz ei dari curator auctoritate iudicis. Ea. Qui daz ticius ꝓtraxit mrimoniũ cũ berta. contracto mrimonio p verba de presenti: berta non vult sibi adherere tanq̃ marito. certũ est ꝙ potest agere ꝛ petere iudici vt iudex cõpellz illã bertã ad sibi adherendũ tanq̃ marito. Sed ponamꝰ ꝙ ticius erat minorẽ xxv. annis vtrũ possit esse in iudicõ in ista causa spũali sine auctoritate curatoris. Rñ. ro. pon. cũ distinctione: aut iste minor habz xiiij. annũ cõpletũ ita ꝙ est pubes ꝛ in isto casu põt esse in iudicio sine auctoritate tutoris ꝛ agere p se sine auctoritate curatoris ꝛ põt cõstituere suũ pcuratorẽ absq̃ suo curatore. si aũt nondum cõpleuit annũ. xiiij. non pt agere sine auctoritate curatoris: ꝛ si velit ꝓstituere procuratorez dz constituere cũ auctoritate iudicis cozã q̃ vẽtilatur causa siue sit iudex ordinarius siue delegatꝰ. Jdẽ dicendũ est in cauſ dependẽti/bus a cauſ spũalibus. verbi gra. Ticiꝰ minor xxv. annis ꝓtraxit mrimoniũ cũ berta pater berte pmisit centũ in dotem certũ ꝙ iste ticius minor. xxv. annis dũmõ sit pubes põt sine auctoritate curatoris petere istã bertã in vxorẽ. sed vtrũ possit petere dotẽ sibi promissaz sine auctoritate curatoris licet sit minor. Rñdet ꝙ sic Sed ponamus qualiqs q̃ vult tractare causam spũalem est filiꝰ familias q̃ non põt esse in iudicio sine auctoritate pris vt in glo. magꝝ insti. de patãte. Ponamꝰ ꝙ filiuſſa. ꝓtraxit cũ berta pr̃ berte nõ vult dotẽ soluere. vtrum possit iste filiuſſa. tractare causam sine auctoritate pris vl filiuſſa. bñficiaꝰ vult agere ī causis bñficij sui vtruz possit sine auctoritate patris. Rñ. ro. pon. ꝙ sic: nam in cauſ istis spũalibus non curat de autoritate pris. et sic filiuſſa. in cauſ spũalibus põt agere sine auctoritate pris ⌊infante⌋ q̃ non habz ptãtem agendi nec ꝓstituendi pcuratorẽ quia non intelligit illa etas q̃d agat. l. i. ff. d fal. mo. No. ꝓmo ex isto. c. ꝙ minor. xxv. annis regulariter nõ põt esse in iudicio per se nec cõstituere pcuratorẽ absq̃ auctoritate curatoris sui. vt. l. i. ff. alleg. No. ꝙ quasdã q̃ causas spũales vl descendẽtes a spũalibꝫ minor. xxv. annis sine auctoritate curatoꝛ potest tractare ꝛ censet q̃tum ad illas causas maiorẽ. Nota ꝙ idem ẽ iudiciũ de cauſ spũalibꝫ ꝛ descẽdẽtibꝫ ab eisdẽ: sic dicimꝰ ꝙ de cauſ spũalibꝫ ꝛ d cauſ annexis spũalibꝰ idez ẽ iudiciũ in. c. q̃sto d iudi. in an. vt ius pfonatus nõ est mexius spũale sz est annexum iuri spũali. puta institutioni vt hic dz Nota q̃ pubes non pt causas spũales tractare p se nec in eis ꝓstituere suũ pcuratorẽ absq̃ auctoritate tui curatoris. Jn mrimonio non pt bñ poni exẽplũ qꝛ impubes nõ potest ꝺhere mrimoniũ. sed malicia aliqñ suplet etatẽ. nam q̃tum ad facultatẽ trahẽdi mrimoniuz non attendit etas. sed ptãs coeundi qꝛ si sint potẽtes ad coeũdum ante. xiiij. annũ pñt contrahere ꝛ potẽtia ẽ vigor naturalis vl pt poni exemplũ in bñficijs dũmodo non sunt prebẽde vl ex dispẽsatõe aplica. qꝛ in pupillari etate posset obtinere benef. ex dispẽsatõe aplica sed tũc dz hre curatorẽ ad illas lites vl si velint cõstituere procuratorẽ hoc dz ex auctoritate iudicis. No. ꝙ iudex delegatꝰ pt dare curatorem minori. xxv. annis ad lites vẽ ilãdas

cora ipo sed non ad cas q non ventilatur coram se sed ordinarius pot dare curatore ad oes causas taz cora se mouedas qz alibi. Nota vnu casu in q filiusfamilias pt esse i iudicio sine auctoritate pris qo est ff.l.non solu. C.de bo.q liber.puta in cau spiritualibus pot filiusfa.ee in iudicio sine auctoritate pris.naz ista censent peculiu castrense vel quasi. Nota vlteri illud ad qd allegat iste tex.q clericus etiaz sacerdos z bnficiatus non liberat a pria ptate. nam nos nu legimus q clericatus sit modus tollendi pri/am ptatem.legimus tn de dignitate epali in auten.sz epalis dignitas. C.de epi.z cle.

De foro competenti

Dictu fuit titu.proxi.de iudicijs veruz qz multotiens accidit q vocati ad iudiciuz excipiut de incopetentia fori.z posset alijs dubitare qo dicat foz ppetens z qo incopetentia.no anectit rubrica ista de foro cope.

Romana Pro intellectu hui.c. habem aliq psupponere cu qbus psuppositionibus. c. istud erit facilius.z primo habem psupponere illud qd dr in.c.pastoral.de offi.ordi. in an.q regulariter archiepus non est copetes iudex inter subditos suoz suffraganeoz in prima instan. Itez psupponendu est q qn appellat ab epo ad archiepm si appellatio fuerit legittima causa devoluta est ad archiepm. z archiepus pot retinere cognitoem cause pncipalis si dictu fuerit bn appellatu z male iudicatu.c.vt debitus honor.de appel.in an. Casus. Tu z ego litigabam coram epo picta.q ptra te tulit aliquaz interlocutoria a q appellauisti ad metropolitanu videlicet ad archiepm burdegal. fui citatus ad pcedenduz in causa appellationis.in termino mihi assignato copuistu z ego coueni mutuo consensu q archiepiscop no cognosceret de articulo appellationis sz de pncipali causa cognosceret.an archiepus possit cognoscere de ca principali omittendo articlin appellatois. Rn.ro.p. q non qz ptes possent adhibere fraude vt puarent primu iudice sua iurisdictoe. Sz ponam q in alia causa que vertebat inte z me coram epo picta. fuit ad archiepm burdegal. appellatuz.archiepus e contentus causam appellatois committere no est dubium q pt dum odo faciat in dioceli illi epi a quo est appellatu.sed qd delegat nolut acceptare delegatoem.an possit ppelli. Rn dck q non. Sed ponam q archiepus cognoscit inter ptes in prima instan.altera ptiu vlt pducere alios testes q sunt de isto episcopatu picta.vtz poterit illos facere conueniri cora se. Rn.q non. Qualiter g provideb pti. Rnde.q archiepus poterit vices suas committere alicui commissario in dioceli picta.z poterit archiepus epm picta.requirere vt copellat commissariu ad suscipiendu delegatoez.z testes ad ferendu testimoniu veritatis cora ipo commissario. Sed qd habuim in pncipio hui.c.q archiepus no habet iurisdictionez in subditos suoz suffraganeoz.sed nunqd ad min habebit archiepus iurisdictionem in officiale z alios officiarios suoz suffraganeoru. Rn.ro.po.q non.z dicit q archiepus non hz iurisdictoz non solu in puatis subditis suoz suffraganeoz sed nec in officialib suffraganeoz vl alijs prelatis inferioribus vt i archipbiter decanis.z alijs nisi sit ptraria consuetudo Et ponam q tu z ego qsum de ista dioce. litigabam in curia archiepi burdega. accepim in causa nra poranda procuratorez z aduocatos z conuenim cu aduocatis z procuratorib de certo salario p coductoe cause in ciuitate burdegale si iste aduocat me conuenit mep suo salario. virtu tenear copere. Rn.q non. nam p salarijs non possuz in dicta curia in pma instan.conuenire cora archipo burdega.l.heres absens.ff.de iudi. vbi dicit q si qs tanqz viator cotrahat in aliquo loco licet ratoe ptractus qs sortitur foz. tn non pt conueniri in illo loco qz esset absurdu q qlibet viator posset conueniri in oibus locis in qbus cotraxit.vt dicta.l.heres absens alle. mo isti erat ibi tanqz viatores.§.Lcontrahentes J. Sciendum est qn dicat qs foz sortiri ratoe cotract. nam ratone soli contract qs non sortitur foz. sz requritur q interueniat aliud videlicet q ipe contract habeat domiciliu in loco in quo contrahit z tuc demu sortit foz duplici ratione sez ratoe ptract z ratione domicilij donec mutauerit domiciliu. sz mutato domi

tilio qđ põt tũc sortiť forꝫ ratõe soliꝰ cõtractus ꝛ non rõe domicilij. vel etiã sortiť forꝫ ratõne ꝓtractus licet ꝓtrahens non habeat domiciliũ in loco ꝓtractꝰ. puta si in vno loco exercet negociationẽ ꝛ residꝫ in alio loco. vt si eẽt aliqs vxoratus q̃ resideret cum vxore sua turonis ꝛ haberet suos factores in hac ciuitate cũ q̃bus resideret p certap te anni: tũc in hac ciuitate rõe soliꝰ cõtractus sortiť forꝫ. Secus i viatore vt dixi. qꝛ ratiõe soliꝰ contractꝰ non sortiť forꝫ sed reꝙritur ꝙ habeat domiciliuꝫ in loco. Ex quibus p̃missis concludiť ꝙ ratõe solius contractus q̃s non sortitur forꝫ sed vltra reꝙritur ꝙ ipe habeat domiciliũ in loco ꝓtractꝰ vel faciat residentiã opando mercantias. vñ q̃diu ipse habet domiciliũ põt ꝓueniri in illo loco vel q̃diu facit residentiã. ſz mutato domicilio non põt ampliꝰ ꝓueniri: qꝛ remanet tãtũmodo solus cõtractus. l. iuris ordinẽ. L. de iur. oĩm iu. ꝛ foro cõpe. ß presuppositio casus in hoc. §. sic valet figurari. Ponamꝰ cũ haberẽ domiciliũ in dioceſi burdega. cõtraxi in ipa dioceſi ꝛ remã si tibi obligatꝰ ex aliq̃ contractu. anteq̃m me conuenires mutaui domiciliũ ꝛ me trãstuli ad ĩſtaꝫ villã hoc facto tu q̃s de dioceſi burdega. vis me cõuenire coraꝫ archiepo burdega. vtrũ possit archiepus me citare. Rñ. ro. pon. aut possuꝫ inueniri ꝛ apprehẽdi infra limites sue dioceſ. tũc auctoritate sua poterit me citare. ꝛ ista citatõ sua me arrabit. aut non possum inueniri infra dioceſim sed vlt me citare in alia dioceſi. ꝛ tũc ipſe poterit me citare ex q̃ sum de sua iurisdictione ratione contractꝰ tũ sua citatõ non habebit effectũ absortiuũ mee p̃sone nec poterit me tanq̃m cõtumacẽ excõicare. sed tñ poterit me reputare contumacẽ q̃tum ad effectũ missionis ex p̃mo decreto. qꝛ si non cõparuero dabit defectũ ℈ me. ꝛ si habeam bona in sua dioceſi pticulari faciet missionem in illa bona. si ãt non habeã bona declarabit missionez eẽ faciendam: ꝛ mandabit epo picta. in cuiꝰ epatu sunt mea bona vt mittat meã ptem aduersam que obtinuit defectũ contra me in possessionẽ bonorũ meoꝝ. Quia sanctiſſi. p̃ nunq̃d archiepus burdegaleñ. poterit suos tabelliones mittere ad dioceſim suoꝝ suffraganeoꝝ p recipiendis contractibꝰ ꝛ forte pro recipiendo sub missione ptiũ iurisdict. ipius archiepi. Respondet ꝙ nõ ꝛ si de facto mittat suos tabelliones pro recipiendis contractibus in dioceſi suoꝝ suffraganeoꝝ gesta p tabelliones non valent Sed ponamꝰ ꝙ archiepiscopus burdegaleñ fecit citari officialem picta. Rñdet ꝙ non quia in ipsum nullam habet iurisdictiõem. Nota primo ex isto §. contrabentes decisam esse questionem quã formauit. glo. in auten. qua in prouincia. L. vbi de crimine agi oporteat. qꝛ si delinquens in aliquo loco fugiat in alio: iudex delicti poterit eum sequi. ꝛ petere vt iudex in cuiꝰ territorio accessit eum capiat ꝛ mittat ad ipm iudicẽ in cuius territorio deliquit. sed in ꝓtractibus est aliud: qꝛ potest cogere ad litigandũ coraꝫ se si inueniat ad locũ cõtractus alias non. ꝛ sic in contractibus nõ fit remissio sed secus fit in delictꝫ in quibꝰ fit remissio ad locũ delicti. Nota ꝙ iudex extra suũ territoriũ non põt citare realiter. pro q̃ sciendũ est ꝙ citatio realis est captio p̃sone q̃ non dꝫ fieri extra territoriũ iudicis sed debet requiri iudex loci in q̃ inuenitur vt iudex illũ capiat ꝛ tradat apitoribus vinctũ ꝛ ista ratõe moti dicunt dñi tpales huius regni ꝙ cũ territoriũ sit soliꝰ principis secularis ꝛ non epi vl alioꝝ pla toꝝ ecclĩastico ꝝ dñs seclaris est dñs territoriꝫ in quo habet iurisdict. ꝛ duo nõ possunt esse dñi eiusdẽ territoriꝫ soli ꝛ ĩ solidũ ipe dñs tpalis dꝫ nude ꝛ pure appellari dominꝰ illius loci. ꝛ sic epi non dñt appellari nude ꝛ pure dñi talis loci. sed dꝫ addi dñs epus tlis loci. ꝛ ista ratõe moti dñi tpales dicũt ꝙ epi non p̃nt facere captionẽ extra domos epales. qꝛ nõ possunt capere extra suũ territoriũ. sed ℈ ipsos est. c. cũ epus. ℈. de offi. ordina. sed ipsi dicũt, ꝙ viri ecclĩastici fecerũt illud. c. ad suã vtilitatẽ. nã ea q̃ specialiter statuũtur ad diminutionẽ ecclesie non tenẽt de iure canonico. Nota ꝙ sic iudex nõ p̃t facere citationẽ realẽ extra territoriũ. etiam non p̃t facere citationẽ ad ß vt possit iudex ꝓtractus excõicare: qꝛ excõmunicatõ est pena afflictiua p̃sone. Ho. ꝙ iudex põt facere citatõnẽ verbalẽ extra suũ territoriũ quo ad effectũ constituendi reũ in cõtumacia q̃tum ad faciendũ missionez

realem ex primo decreto. Et non intelliga/tis ō precepto de citando qō appellat inter locutoria sententia iudicis. naz extra territoriuz nō posset iudex facere illud p̄ceptuz sed intelligitur de actu citatōis. ideo si ēps picta. mandet vt citet talis: z in citatōne dicatur datū turonis: citatō non valet. No. q̄ requisitio que fit vt talis citetur appellatur iuris subsidiū. z vulgariter appellatur rogamus. Et si iudex vellet excōicatōnem facere in aliquē q̄ non est sue iurisdictiōis dz facere istā req̄sitionē sed q̄tum ad faciēdū missiōz ex p̄mo decreto dicūt doctores qō illud iuris subsidiū non est necessariū.

Seculares Judex secularis qui vult clericuz cōpellere ad debita soluenda p iudicem eccl'iasticū desistere compellitur. b. d Lasus. Ticius p̄tendebat me clericū suū debitorē i aliqua pecūie summa z habebat cedulā signo meo manuali signatam: fecit me cōuenire coz̄ iudice seculari recognitu tū vl' negaturū signū meū manuale apposi tum in tali cedula z contēta in eadem cōpa rui: cōfessus sum signū meū manuale z cō/tenta in cedula. iudex fecit mihi p̄ceptū de soluēdo infra certuz tēpus et mādauit cui dam executori vt ad hoc me p̄pelleret an valeat tale p̄ceptū. Rñ. q̄ non qz iudex secularis non p̄t ad hoc me cōpellere. sed istud p tinz ad forum eccl'iasticū. z si sup hoc sit cō suetudo illa potius est corruptela q̄z merea tur dici consuetudo. nam statuta laicoz̄ ñ astringunt p̄sonas vel res eccl'iasticas. c. ec clesia sancte marie. de cōstitutione in an.

Cum laicus Ratione iura mēti laicus vt illud seruet coz̄ ecclesiastico iudi/ce cōuenit. b. d. Presup̄panendum q̄ habeat in. c si clericus laicū. e. ti. in. an. vicz q̄ laycus non p̄t cōueniri regulariter coz̄ iudice ecclesiastico nisi hoc habeat cōsuetudo. nā valet cōsuetudo vt laicus conueniat coram iudice eccl'iastico. qz semel iurisdictio tpalis i p̄sonam p̄pi fuit apud eccl'iam licet exercitiū tpalis iurisdictōis fuerit cōmissū laicis z res de facili reuertit ad suā primā naturam. Lasus. Ego fideiussi p aliquo q̄ promisit mihi q̄ me indēnem redderet tactis sacrosanctis euāgelijs. tu creditoz. iō q̄ renūciauit autentice feciſti me conuenire ego cōuentus req̄situs illū pro q̄ fideiussera vt me liberaret noluit facere z fui condēnatus tibi soluere: certū est q̄ habeo contra debitorē actionem mādati z conditionē certi ex stipulatu. volo cū cōuenire vt me seruet indēnem. vñ feci eum cōuenire coz̄ iudice eccl'iastico. ip̄e citatus in termino p̄paruit z excipiendo p̄posuit q̄ erat male cōuētus z petebat remitti ad suū iudicē vna cū expē sis. dicebā ego q̄ in isto contractu interue nerat iuramentū: z ratione iuramenti ipse laicus effectus fuit de iurisdictōe ecclesiastica: z sic dñ fuit cōuentus. z non est remittendus ad iudicem laicuz: nunq̄d bñ dico. Respondet ro. pon. q̄ sic.

De litis contestatione

Dictū fuit sup̄ titulo p̄mo de foro cō petenti. z qz disceptationēz sententiā inter locutoriā an iudex sit p̄petēs cōpellitur reus libello actoris rñdere z litem cōtestari. ideo post rubricā de foro cōpetēti. ponitur ista rubrica de litis contestatione.

Exceptionis Exceptio peremptoria regulariter non p̄t opponi ad impediendum litis p̄testationē sed demū opponit ad merita cause. fallit in exceptōne transactionis rei iudicate z litis finite. b. d. Las⁹. Ticiū meū debitorē feci p̄uenire coz̄ suo iudice cōpetēte qui in termio assignato cōpuit cōparitiōe facta obtuli ei libellū: cui petū rñderi. ipse accepit terminū ad rñdendum libello die aduēniente ipse excipiendo p̄posuit q̄ non tenebat libello meo rñdere. eo q̄ fecerā sibi pactū de non petēdo vl' mihi soluerat vl' oppposuit aliquā aliā exceptionē p̄emptoriā in vim dilatorie. q̄ exceptōe p̄emptoria p̄bata ipe veniret absoluēd⁹. Dico q̄ ip̄e rñdeat libello Bē p̄fiteat cōtenta in libello vl' neget. z si p̄fiteat p̄ponat exceptōes quā voluerit q̄ritur an bñ dicā sita q̄ sit cōpellēdus directe rñdere libello meo p̄fitendo vl' negādo. Rñ. ro. po. q̄ sic nā iste exceptōes p̄emptorie opponūtur solū ad merita cause z nō ad impediendū litis p̄testatōes. sz q̄d. sanctis. p̄ an istō sit vez indistincte. Rñ. q̄ nō. sz fallit in exceptōibz trā sactōis rei iudicate z lit⁹ finite. nā iste tres exceptōs

lite contestata. an bñ dicat. Rñ. ro. pon. q̄ non. z dicit q̄ licet istud iuramentū fuerit omissum: tñ pōt exigi a ptibus in quacūq; parte litis. Idē est dicendū de iuramento veritatis qđ exigit in causis spūalibus: z ōr de veritate q̄ olim dicebat iudex iuras respōdere veritatē dū eris interrogat⁹. Idē in reo sz non iurabit in caus spūalib⁹ de calūnia sed solū de veritate dicēda. hodie autē istud ē correctū q̄ hodie iurat de calūnia etiā in caus spūalib⁹. Sed ponam⁹ q̄ istud iramentū calūnie nō fuit petitū in quacūq; parte litis sed fuit omissum. an valeat peessus Rñ. ro. pon. q̄ si istud iramentū de calūnia tacite omittat: nō ꝓpter hoc erit pcessus nullus. secus si partes istud iramentum de calūnia remitterēt. q̄ tūc processus esset nullus Exq̄ sequitur qđ cū istud iramentū possit omitti q̄ nō est ō substātia ordinis iudiciarij. Sed quid sanctissime pr̄ vtrum in caus spiritualib⁹ sit iurandū de calūnia dicit qđ olim de iure decretaliū in caus spūalib⁹ non erat iurandū de calūnia. nam iura presumebāt q̄ in caus spūalib⁹ nō committeret ita cito calūnia sicut in caus ꝓphanis q̄ spūalia extinguūt psona. Sz dic. roma. pō. q̄ experientia docēte ꝓpter fuit plures litigātes cōmisisse calūniā in caus spūalib⁹. iō ordinat q̄ in ipis caus spūalibus sit iurādū de calūnia sicut in caus ꝓphanis Et sic in caus spūalib⁹ pstat duplex iramētū. s. iramentū de veritate dicenda z iramentū de calūnia. No. primo q̄ exordium litis appellat litis ꝓtestatio. Idē dicit. glo. in. l. i. C. de iu. vbi ōr iudiciū ceptū p litis ꝓtestationē. Quęritur ōr iudiciū ceptū per citationē simplicē. l. iudiciū soluit. ff. de iudi. l. si q̄s. ff. de iudi. c. ꝓposuisti. de foro cōpetenti in an. No. secdo q̄ nō est de substantia ordinis iudiciarij q̄ iuret de calūnia. Nota tercio q̄ si in exordio litis nō iuretur de calūnia pōt peti z debet exigi illud iramentū in quacūq; parte litis. z istud verus q̄ ōr exigi nō precise sz causatiue videlicet ni si q̄s velit pdere suā causaz. nā hec est pena volētis iurare de calūnia vt ipe amittat suam cāz in. c. i. eo. ti. in an. No. vltrio q̄ hodie est iurandū de calūnia in caus spiritualibus sicut in causis ꝓphanis.

In appellationis Etiam in causa appellatōis est iurandū de calūnia. Et pcurator p⁹ iramentū ō calūnia deputatus iterū de calūnia iurabit. licz aūt iratū sit de calūnia: tñ poterit iudex quotiens sibi videbit exigere iramentū malicie. h. d Las⁹. Dictū fuit. s. e. c. proxio q̄ iramētū de calūnia ōr abstrahęt pte pstari i exordio litis. l. statim p⁹ litem ꝓtestatā. Sz ponā⁹ q̄ in ꝑma instātia iratūz fuit p ptes de calūnia. vtrū in causa appellatōis sit de calūnia iterū iurandū. videt q̄ nō. q̄ eadē est cā appella. cū prima instātia. sz in prima instātia iratū fuit de calūnia. igit non est āpli⁹ de calūnia iurandū in causa appella. alias in eadē instancia sine causa bis iuraretur de calūnia hoc tñ nō obstāte. rñdet ro. pō. q̄ in causa appellatōis iurandū est de calūnia: licet in prima instācia fuerit iuratum. Sz ponam⁹ q̄ ptes ꝓncipales litigātes iurauerit de calūnia postea pstituer̄t pcuratores suos. vtr̄ isti procuratores supuenientes debeāt iurare de calūnia. Rñ. q̄ sic licet intercedant post iramentū pstitū a principalibus ptib⁹ alias ipi pcuratores in causa possent de facili omittere calūniā Sz sanctis. pa. vellē informari a sanctitate vr̄a vtrū iudex possit pl̄ries exigere iramentū de malicia licet fuerit prestituz iramentū de calūnia. Videt q̄ nō. q̄ iramētū de malicia cōtinet sub iramēto de calūnia. Hoc tñ non obstante rñdet ro. pon. dicēs q̄ licet generalit in iramē. calūnie cōtineat iramentū ō malicia: tñ q̄ solet pl⁹ timeri illud qđ in specie exigit q̄ illud quod solū in genere exigit: poterit iudex q̄tiēs sibi videbit exigere a ptib⁹ iramentū ō malicia licz in causa ipa iuratum fuerit de calūnia.

n ullam Partes possunt pstare iramentuz de calūnia p pcuratores dūmō habeāt mandatū spēale. b. d. Presupponēdū est p intellectu. c. qđ habet in. c. i. eo. ti. i an. vicz q̄ ptes ꝓncipales dūt psonaliter pstare iramentuz de calūnia nisi essent egregie persone. l. ad egregias. ff. de iure iu. La. Pretendebā te debitorē meū feci te ꝓuenire corā iudice cō petēti: ad cām meā tractādaz pstituī meuz pcuratorē specialit ad iurandū ō calūnia i tali causa. nā requirit q̄ causa exprimat: nec sufficit dicere cōstituo meū procuratorē in

omnibus ꝛ singulis causis ad iurandū de calūnia licet contrariū seruet in pleriscꝫ curijs. lite cōtestata p procuratoꝛ me⁹ voluit iurare de calūnia pro me dño suo. Tu aduersari⁹ ꝓponis ꝙ ipe procuratoꝛ non ē admittēdus ad iurandū de calūnia pro me. sed ꝙ teneoꝛ illud p̄stare psonaliter vt in. c. i. e. ti. i an. an bñ dicas. Rñ. ꝙ ñ imo iudex p̄t ꝛ bet procuratorē ad hoc spāliter ꝑstitutum admittere ad iurandū de calūnia. ꝛ in ℔ nō facit iudex iniuriam partibus.

De restitutio. spoliat.

Dictū fuit sup̄ p discursuꝫ tituloꝝ p̄cedentiū materie i. ti. ō exceptiōib⁹ de armis defensoꝝ. vex. qꝛ ipi rei ꝙēti aliq̄tiēs excipiunt de spoliatōe fctā ab acto. qñcꝫ a fcio iō ad nos informādū ō hmōi spoliatiōi bꝫ q̄d iurꝫ sit ānectit rubricā de restitu. spoliatoꝝ.

f requens. Cōuēt⁹ p̄t excipe de spoliatione facta ab actore De spoliatōe ꝙo facta a tercio non p̄t si agat ciuiliter nec criminaliter nisi sit spoliat⁹ oibus bonis vl maiori parte bonoꝝ. h. i. Itē exceptio spoliatōnis debet probari infra tp̄s hic contentuꝫ als cōdēnaret in expensis h. ij. Itez agēti sup reb⁹ ecclīasticis nō obstat exceptio spoliatōis rez priuatarū vl ecōuerso. h. d. Pro intellectu h⁹. c. habem⁹ p̄supponere ꝙ si q̄s intulerit mihi violētiā spoliādo me re quā possidebā ipe spoliatoꝛ nō p̄t aliqua actōe ꝫ me agere nisi primit⁹ reintegret me in statu in q̄ erā tpe illate violētie. de hoc. in. l. ij. C. vnde vi. de ordīe cogni. in an. maxime in. c. fi. Casus. Tici⁹ vi ꝛ violentia te expulit a possessione venee vel prati. postea feci te ꝓuenire coꝝā tuo iudice cōpetēti sup̄ muro tuo vl alia re: tibi obtuli libellū meū cui petij p te rñderi. tu in die qua eras respōsur⁹ libello excipis ꝙ fueras spoliat⁹ a possessione vinee tue vl prati p quēdaꝫ ticiū ꝛ ꝙ nō tenebaris rñdere libello meo nisi p̄mo esses reintegrat⁹ vtruꝫ illo medio possis me repellere ab agēdo. certe nō nisi ego te spoliassem. sꝫ ponam⁹ ꝙ ago ꝫ te criminaliter tu excipis ꝙ talis te spoliauit oibus bōis tuis sineꝝ non potes defendere ꝛ prosecq̄ cām criminalē. an sis audiēdus. ꝛ vtꝝ ista spoliatio a tercio facta differat processum quousq⁹ sis restitut⁹. Rñ. ro. pon. cū distinctione. qꝛ vl ticius spoliauit te aliq̄ re aut oibus bonis tuis. Primo mō videlicꝫ q̄ ticius spoliauit te aliq̄ re. tunc illa spoliatō non differt processuꝫ meū in cā criminali. Si aūt spoliauit te oibus bonis vl maiori pte bonoꝝ tūc differt ꝓcessus vsq̄ ad restitutōez. Sed nūq̄d a iure est limitatū tēpus ad probandū istā spoliatōem. Rñdet ꝙ sic videlicet tp̄s quindecim dieꝝ. ꝛ si infra illos. xv. dies non probes spoliationes illis. xv. dieb⁹ elapsis iudex cōpellet te ad p̄cedendū mecū. Sed ponam⁹ ꝙ infra. xv. dies tu reus probauisti spoliationē. queritur vsq̄ ad qō tp̄us erit differendū siue p̄rogandū istud iudiciū sup̄ crimīe qꝛ tu reus posses differre restitutionē spoliatōis vt ipunitus remaneres de crimīe. Respōdet ro. pon. ꝙ iudex poterit tibi p̄figere terminū ꝛ debebit infra quē tu ages ꝫ ticium spoliatorē. q̄ termino elapso iudex cōpellet te procedere mecū in causa criminali. ꝛ hoc siue a spoliatōe fuerꝫ reintegrus siue nō ꝛ ℔ ne reus de crimine remaneat impunitus. Sꝫ ponam⁹ ꝙ ego actoꝛ te spoliaui a possessione tue vinee. non facta restitutōe possessiōis tue vinee volui agere ꝫ te p̄ iurib⁹ ecclie mee: qꝛ dicebā ꝙ ecclie mee debebas legatū vel aliq̄d aliud deueriū. vtrū possis me repellere ab agendo ꝛ excipere de spoliatōe p me facta vt differat⁹ processus donec fueris restitut⁹ Certe non obstat mihi ista exceptio spoliatōis. Idem ē dicendū econtra. vt puta si nolē ecclie mee te spoliaui postea ago nōie meo priuato: non obstat mihi exceptio spoliatōis. No. primo ex isto textu ꝙ spoliatio ab actore fctā ipm repellit ab agēdo p̄ quācūq̄ actionē agat ꝫ me licet aliqui dicant ꝙ solum illū repellit ab agendo contra me super illa re qua te spoliaui non teneres mecuꝫ procedere donec sis restitutus. Nota insuper ꝙ violentia alterius non debet alīs nocere. ideo violētia tertij super spoliatione non repellit me ab agendo. Nota vlteri⁹ ꝙ exceptio spoliatōis a tercio facte p̄t opponi agenti criminaliter q̄n reus est spoliatus ab oibus bonis vel maiori pte bonoꝝ. nā reus pro illa spoliatōne est turbat⁹ ꝛ non p̄t meditari in defensiōe sua: nō iura voluerit vt proces/

sus sup causa criminali differat vsq; ad re integrationē. No. q; spoliatio a tertio fcta debet pbari infra. xv. dies tm̄ nō pputat dies ꝓposite exceptōis. Idē dr in exceptōe excōicatiōis q̄ dz pbari infra octo dies. infra de accep. c. pia. ibi em̄ sit̄r nō pputat dies ꝓposite exceptōis: sec⁹ est in decē dieb⁹ datis ad appellandū nā illi decē dies currūt appellāti de mōto in momentū scōm communem opinionem doctoꝝ

a d decimas Petens restitutionē deci⁹ maꝝ nō audit̄ nisi probet possessionē legittimā si ius cōe ei resistat ⁊ ius cōe sit ꝓ ipo reo. h. d. La. Canonici scti nicholai pcipiebāt decimas ōpdias q̄ pdia erāt infra meā eccl'iaz pro. ⁊ ostat q; ipi excedebāt fines prochie sue ⁊ sic possederūt decimas p magꝝ tpa: ꝑ facto ego rector illi⁹ eccl'ie prochial' anticipaui cononicos ⁊ pcepi fruct⁹ illoꝝ pdiorum. Canōici voluerūt mē intētare interdictū. vñ vi. p recuperanda possessiōe. q̄rit q̄d debeāt pbare isti cononici ꝓ obtinendo i possessorio. Rñ. ro. po. q; cū ius cōe sit ꝫ canōicos. nā ius cōe dicat q; decē pdiales soluant illi prochie infra cuius limites sunt sita pdia. Itēcū ius cōe sit ꝓ me rectore q; ostat illa pdia cē in prochia mea: certe anq̄ canōici possint obtinere i possessorio vltra suā pos. oñt pbare titl'um. medio c⁹ habuer̄t possessionē vicz q; dicāt q; ō cime ille ptinēt ad ipos ex donatōe epi cuz cōsensu. c. vl' ex donatōe laici q̄ bebat illas decimas in feudatas ō auctoritate epi. No. ꝓmo q; lz vna eccl'ia vl' ꝓsona eccl'iastica sit capax iuris decīaꝝ tm̄ non ꝑt decias pcipere nisi mediāte ti. necetiā possidere q̄ ō pl⁹ est: nisi cū titu. ⁊ titul⁹ legittim⁹ poterit eē dōatio epi de cōsensu sui. c. vl' legittia ꝓscriptio q. xl. annos tā ō iure ciuili q̄z de iure canonico. ō iure ciuili hēm⁹ tex. in an. q̄s actōs L. de sacrosan. eccle. de iure cano. in. c. ō q̄rta. de ꝓscrip. in an. Et iō dic̄ glo. q; laic⁹ q̄n tocūq; tpe pcepit decias in aliq̄ eccl'ia ꝓ. si rector illi⁹ eccl'ie spoliauerit laicū: laic⁹ ꝫ rectorē nō ꝑt intentare interdictū. vñ vi. ni si alleget titu. i. in feudatōez añ ꝓsiliū laterānese ñ aūt audit̄ si alleget ꝓscrip. q; ñ ꝑt ꝓscribere cū non possit possidere.

De dolo ⁊ ꝓtumacia.

Dictū fuit sup̄ titulo primo de fatigatis vi seu potētia aduersarioꝝ inūc ꝓ o est videndum de fatigatis aduersarioꝝ doloꝝ cōtumacia. iō ānectit rubricā de do. ⁊ contu.

a ctor qui Actor cōtumax cōdemnat̄ in expēsis nec citat̄ vlter⁹ ad sui petitionē reus nisi caueat de veniēdo ⁊ ꝓparēdo La. Ticius ꝓtendebat me sibi debitorē in decē: fecit me conuēiri coram iudice meo ꝓpetēs: ego reus in termio mihi assignato ꝓparui: ipe ꝓ o actor non cōpet. querit̄ q̄ pena veniat actor nō ꝓparēs ꝓ sua ꝓtumacia puniēd⁹. Rñ. ro. po. q; ipe actor ꝓmo ē mihi condēnand⁹ in legittimis expens̄ q̄s ꝓpter h̄ ego feci. Itē est puniendus alia pena q̄m sive lit denuo me conuenire ꝑ aliā citationē nouā q; ꝓma ē pemptoria. l. p⁹ pemptoriū ff. de iudi. ⁊ in fine legis vbi edictū circūducit. i. citatio extinguit̄ ⁊ ē expirata necessaria ē alia citatio. Et iō si actor velit ipetrare nouā citationē dz mihi cauere sub certa pena q; in singl'is terminis ꝓpebit ⁊ si actor nolit prestare illaz cautionē iudex dz ei denegare citatiōez. ⁊ hoc vez si req̄sit⁹ fuerit iudex vt ei denegaret citatōez nisi p̄stet illam cautionē de ꝓpendo in singul' assignatōnib⁹. Nā iudex nō dz iterpōere officiū suū ad priuatā vtilitatez nisi req̄rat̄ a ptib⁹. l. iiij. ff. ō damno infec. c. i. de iudi. in an. ibi quē cuz pecyssет aduersarius introduci' Nota pri. ex isto. c. q; cū reus ad instanciam actoris citatur vt coram iudice compareat ad certuz tem̄inū actori similiter videt ille terminus assignari licet iudex non dicat actori q; sibi talem terminū assignat in tantuz q; actor non comparens est tanq̄ contumax puniendus. Nota vlterius q; actor nō cōparēs ē cādemnādus in expensis quas reus ꝓpter hoc fecit. Queritur de quibus expensis intelligatur istud. Quidam dicunt vt dominicus de sancto gemi. q; verbū ꝓpter hoc factꝝ positum in hoc textu refertur ad ꝓbum veniēdo. itaq; re⁹ petat expēsas ab actore: quas ipe reus fecit veniēdo stando ⁊ redeūdo. ꝛz si fecerit alias expensas. puta ꝓ silio aduocatoꝝ illas nō poterit petere.

p modū ꝓiudicij. sed tñ illas poterit postea petere in fine cuase si obtineat Contra tñ hāc opinionē videt tex. in. l. cū quē temere. ff. de iu. vbi dr q faciēs aliquē temere vocari ad iudiciū dz soluere viatica zsumptꝰ litis Itē facit. l. sancimꝰ. C. de iu. vbi dr q cōtumax dz soluere oēs expēsas z dāna q fēt ipe reꝰ vl actor ꝓparēs. No. in sup q actor cōtumax in ꝑmo termio nō dz a iudice obtinere aliā citationē ꝑ faciēdo citari reū. nisi ꝑstita ꝑus cautiōe sufficiēti q fideiꝭ cōpebit in oib z singlis assigtōnib. Et one rat tali cautōe ꝓpter ꝓcedentē cōtumaciaz suā. q ꝓsūptio est ꝺ eū q ipse actor non cōpebit sicut non ꝓparuit in ꝑmo termio Dz ꝓintellectu hꝰ. c. z totꝰ materie queritur ꝓio vtrū tex. iste ꝓcedat vt ꝙs cōdēnetur in expenſ ꝓ simplici citatōe. istā qstiōnē formauit glo. in. c. querelā ꝺ ꝓcur i anti. z dicit ibi glo. q dz fieri condēnatō expēsaꝝ pꝰ citationē ꝑemtoriā ido ꝓ simplici citatione non ē ꝙs condēnandꝰ in expensis nā dicit illa glo. condēnatio expēsaꝝ ē ꝑ cōtumatia: mō quis non dr contumax ꝓ simplici z ꝓma citatione Doctores dicūt ꝺ/riū q etiā ꝓ simplici citatōe qtū ad condēnationē expensaꝝ. est ꝙs censendus contumax etiā ꝓrute vnꝰ citatōis. sed non qtū ad sniam diffinitiuā vl missionē ī possessionem. Querit scdo q̄d si reus similiter non compuit vtrū actor non sit admittendꝰ ad nouā citationē ꝺ reum nisi mediāte cautione de qua hic. Rñdet glo. q tūc non dz locuz dispositio buiꝰ. c. imo cōtumacia ꝺ cōtumaciā conpēsak. z istud facit ꝺ glo. l. penul. de eo ꝑ quē fact. est. ff. l. i. vl. ij. ff. si ꝙs ī iudi. que tenet q licet neuter cōpeat: tñ iudex dz condēnare ptes in mulctā ꝓ interē publico. z hāc opinionē tenent dñi tpales Pro quo sciendū q contumax non conparens cozā iudice offendit iudicē z rem publicam pro quo venit cōdemnādus in emēdā q emēda ē arbitraria. l. vnica. §. fi. ff. si. ꝙs iudi. nō obtē. Itē cōtumax offendit suā ptem aduersam z rōe illiꝰ debet cōtumax erga suā partē aduersaz condēnari in expenſ z interesse. l. sancimꝰ C. de iudi. Sed tunc ad qstionē qñ neuter cōparet certū ē q contumacia conpensak qtum ad ptē. Dz q̄d qtum ad rem publicā. vtz debeat cōpensari. gloalleg. dicit q non. Dz dicūt docto. q cū impositio mulctę sit regulanda scdm interesse z dānum ptis aduerse vt de hoc tex. notabil in. l. ij. ff. si ꝙs in ius vocatus. z mō qñ neutra pars cōparet sit cōpensatio ꝓpꝰ qꝺ pti nō interest nec rei publice ꝺ mulcta

C um quis Iudex appellantez z recedentē citare viti us nō cōpellit nisi velit appellatōi sue renūciare. h. d. Presupponēdū ē q̄ḍ habet in glo. vicz q iudex non pōt articlm in causa expedire nisi ꝑs fuerit citata: alias si expediret illū articlm ꝓcessus eēt nullꝰ ipso iure. Casus. Tu z ego litigabamꝰ cozā iudice cōpetenti ordinario vel delegato non refert q̄ iudex tulit ꝺ te aliquā sniam interlocutoriaz. q cū lis esset inter nos cōtest. z vellē producere meos testes ꝺ te: tu oppo suisti exceptionē q testes repellebat ab examinatione z receptōe vñ nō obstāte tua exceptione iudex interlocutꝰ ē meos testes recipiendos z examīandos: a qua interlocutoria appellasti z petiiſti apl̄os tibi dari q iudex ꝺdit tibi apl̄os refutatorios. iudex vlt procedere in cā z examiare meos testes. vtz possit te vocato/z non citato. Rñ. q sic. nā cū recedendo ab ipo ꝑ appellationē videas protestari q non intendis cozā eo comparere frustra te citaret. z ideo te nō vocato z non citato poterit iudex in causa procedere z oēs alios articl̄os expedire imo poterit ferre sententiā diffinitiuā te nō vocato ad audiendā sniam. Dz ponam q interposita appellatōe renūciasti spōte appellatōi. iudex processit ad alios articl̄os ꝺ te nō vocatū nec citatū forte ad sniam diffinitiuā. vtrū valeāt tales ꝓcessus. Rñ. q nō qz ex q renūciasti appillatōi tue: videris cōfiteri q cozā iudice cōparebis.

De eo qui mittitur in possessionem cause rei seruande.

Dictuz fuit sup̄ titulo proximo de dolo z contumacia. verum quia propter cōtumatiam rei actor regl̄ariter mittitur in possessionem. ideo post rubricam de dolo z cōtumacia annectit rubricam de eo qui mittitur in possessionem causa rei seruāde.

ium qui. Cū agit de bñficō ecclīastico ob cōtu
maciam rei nō fit missio i possessi
onē. sed ad sententiā lite nō ꝓtestata ꝓcedit
b. d. Casus scōm intellectū glose q̄ approbat
ꝑ doctores. Ego exēs i pūtia dñi pape: ip
si pape exposui q̄ ticius erat intrusus i bñ
ficio sine titulo. z sic vacabat. z tāto tpe: q̄
collatio ipsius bñficij erat devoluta ad pa
pā. petebā: vt papa illō bñficiū tāq̄ vacans
mihi ꝯferret. vñ papa mādauit iudicibus
vt si cōstaret q̄ talis ticius fuit intrusus i
tali bñficio q̄ illō bñficiū mihi ꝯferrent.
Ticius citatus cozā iudicibus licz fuerit
citat⁹ pemptozie: nō ꝯparuit. vtz iudices
possint me mittere in possessionē illius bñ
ficij? Rñdet q̄ nō. qz cū ñ habeā titulū nec
institutionē si mitterer in possessionē ipi⁹
bñficij: haberē ingressum vicioſum. sz iu
dices nō obstante cōtumacia ticij intrusi
poterūt cognoscerere de defectu sui iuris.
z examīare testes. z ꝓcedere vsq̄ ad diffini
tiuā sententiā z mihi cōferre illō bñficium
si eis cōstet q̄ ticius intrusus non habeat
ius in bñficio. Alij intelligūt q̄ istō. c. lo
quit in bñficio iā obtento sed a possessione
ipius alios fuit spoliat⁹. z ꝑ istū intelle
ctū casus sic figurat. Cū cēt i possessione a
licuius bñficij ticius me spoliauit: ago cō
tra eū interdicto. vñ vi. ticius citat⁹ ē cō
tumax nō ꝯparet peto me mitti in possessi
onē bñficij ex ꝓmo decreto: certe nō sum au
diendus. sed nō obstante absentia ticij ci
tati lite ñ contestata potero informare iu
dicē: z docere de iure meo. z iudex ꝓfert sen
tentiā diffinitiuā lite ñ ꝓtestata. nō obstā
te absentia ipius ticij citati. z si docuero ō
meo iure z iudici constiterit: mittar in pos
sessionē. vl alias iudex ꝓcedet ꝑ m q̄ sibi vi
debitur. Nota q̄ glo. ꝓ sua opinione pon
derat verbū: obtinēdis. z verbū ingressus
q̄ faciūt ꝯtra opinionē illoz q̄ dicūt q̄ istō
. c. habet locū in bñficijs iā obtētis. No. vl
terius q̄ cū agit de bñficio ecclīastico ob
tinēdo. qz de isto nō est difficultas data cō
tumatia possessoris nō fit missio in possessi
onē ex ꝓmo decreto: sed debet executor da
re ius cognoscere de iure absentis. z facere iu
sti pūti z accusanti cōtumaciā absentis. a
lias si iste accusans mitteret in possessionē
in ꝓmo decreto hꝫet vicioſū ingressum. nā ad
huc iste nō habebit titulū sine institutiōe:
ideo iudex debet cognoscere de iure absen
tis z pferre sententiā diffinitiuā lite ñ con
testata. z iste est vnus casus in quo pōt fer
ri sententia diffinitiua lite nō cōtestata cō
tra illā regulā vt posita i. c. q̄m frequenter vt
lite nō cōtestata in an. No. vlterius ex pri
mo intellectu b⁹. c. q̄ regulariter iudex nō
pōt articulū expedire cōtra absentem non
citatū legittime. z si aliquē ꝓcessum expedi
at: ille ꝓcessus erit nullus. l. i. ff. quē senten
tie sine appellatōe rescindū. Nota q̄ vbi cō
stat de intentione absentis q̄ est delibera
tus nō venire nō est citādus. nā citatio fit
ad istū finē videlicet ad explorāduz aim ci
tati an velit venire vel nō venire. Nota vl
terius q̄ iudex ꝺz ee certus de intētōe absē
tis q̄ nō vult venire si appellet z a iudicō re
cedat. qz videt ꝓstari q̄ nō intēdit ampli
us cozā illo iudice a quo appellet cōparere.
sed cozā superiore. Nota vlterius magis spe
cifice q̄ si q̄s appellet ab interlocutoria iu
dex a quo pōt ꝓcedere nō citato eo a q̄ ap
pellauit.

Ut lite pendente nihil innouetur

Superiori titulo fuit dictū de q̄dā inno
uatōe q̄ fit circa possessionē ꝓter ꝺtumaci
am rei. verū qz posset dubitare aliquis. an
lite pēdēte aliq̄ possint innouari. vel vtruz
oīa debeāt remanere ieodē statu. iō ad nos
informādū de istis ponit ꝑns rubrica: vt
lite pēdēte nihil innoveꝫ Ex qua rubrica col
ligitur q̄ lite pēdēte regulariter nihil debz
innouari. nā rubrica q̄ habz ozōnē integrā:
solet facere ius. vt notāt doctores sup ru
brica. vt lite nō contestata. inati.

ispendiis Si ex duobus electis litiganti
bus alter decedat. vel a ꝓsecutōne cause ex
cludat si lite pēdēte cū reliq̄ fuerit alia elcō
fā ñ tenet. b. d. Casus. Vacāte aliq̄ eccla
collegiata vl regulari ꝑ mortē plati cano
nici vel religiosi ꝺcieruīt in vnū tractatu
ri de elcōe plati. z diuiserūt vota sua i duo.
nā vna ꝑs canonicoꝝ vel religiosoꝝ vnū
elegit. alia ꝑs aliuz. quilibet elcōz dicebat

electionē suā p̄ualere. nā licet vnus eēte/lect⁹ a maiori pte. ali⁹ a minori. tñ istēq̄ fuerat elect⁹ a mīori pte dicebat q̄ plēs ex alia pte erāt excōicati. z sic inter istos duos electōs erat p̄trouersia de p̄ualiditate elcōis. pēdēte p̄cessu: vn⁹ istoꝝ elcōꝝ mortu⁹ ē. v/tū ps canonicoꝝ vl religiosoꝝ q̄ mortuū elegerat possit aliū subrogare in locū istius mortui: z facere nouā electionē. Rñ. ro. pō q̄ isti canonici vl religiosi ñ debēt p̄cedere ad nouā elcōnē nisi p̄us p̄stiterit an elect⁹ sū pstes habeat ius in elcōe vel nō habeat: sed tñ ipi canonici vl religiosi q̄ mortuū elegerūt poterūt se assistere p̄cessui z cōstito q̄ iste sū pstes nō habet ius in elcōe: ipi canonici vel religiosi poterunt licite p̄cedere ad nouā electionē. Nota p̄mo ex isto. c. p̄pter diuersas elcōes in discordia celebratas eccie sepe nūero patiūtur damna z incōmoda. q̄ nō fit p̄firmatio alic⁹. z pēdente p̄cessu nullus posset administrare. mō longe na vacatio solet afferre damnū eccl'ie. c. q̄niā. vt lite nō cōtestata. in an. No. q̄ p̄rinceps dz obuiare indēnitatib⁹ suoꝝ subditoꝝ. z maxime eccl'siaꝝ. Nota vlteri⁹ p̄rincipalē effectū h⁹. c. vñ licet. q̄ si duo sint elcī in discordia. z se opponāt ne alia fiat electō si pēdēte p̄uersia alter mor⁹ illi q̄ elegerūt talē defectū nō p̄ñt aliū eligere donec lis fuerit finita cū supstite. z si p̄stet q̄ supstes ñ habeat ius ipi poterūt p̄cedere ad aliā elcōnē. Querit q̄ dza est inter p̄ñs. c. z. c. sequēs Rñ. glo. q̄ in isto. c. nullus istoꝝ litiganti um adhuc obtinebat bñficiū seu dignitatem. de q̄ litigabat in. c. vero seq̄nti. alter litigātiū habebat possessionē bñficij. postea ali⁹ mouit sibi questionē sup possessorio. z pendente lite: mortuus est.

ihi contra. Si bñficiatus p̄tra quē sup bñficio litigat ō cedat. z lite pēdente cū supstite fuerit electus ñ valet elcō h. d. Casus Ticius possidebat bñficiū qō dicebā ad me ptinere z spectare mediāte iusto titulo z canonica institutōe. z dicebā ticiū eē intrusū in illo bñficio. vñ feci eū citari z cōuenire sup petitorio vel possessorio ñ refert p̄m dm̄cū de sā. gemi. forte in tentaui interdictū vti possidet⁹ vl vñ vi. z sic possessoriū vel intētaui petitorium. lite pēdente ipe ticius possessor mortuus est. vl renūciauit iuri suo in manib⁹ supiorīs: q̄rit vtrū ille ad quē spectat collatio illius bñficij possit illō p̄ferre vl ad illō pñtare ydoneū p/sonā si sit patronus nōdū finita lite. q̄ collator vult p̄ferre alteri illō ius: qō defūct⁹ habebat: an possit? Rñdet q̄ nō lite pēdente. z si fiat: nō valet collatio nec pñtatō. nec electio si bñficiū sit electiuū. secus si petitor cēt mortuus. q̄ alius posset subrogari loco mortui. Rō ē: q̄ supstitis petitorīs interest vt nō fiat subrogatio in locū alteri nā si faciat docere de iure suo ipe facili⁹ obtinebit possessionē bñficij q̄ si ali⁹ eēt subrogatus loco illi⁹ q̄ possidebat. sz ista rō cessat ī petitore mortuo. nā possessor p̄pter h ñ admittet possessionē. z ipius possessoris ñ interest. q̄ paria sūt q̄ subrogat⁹ litiget cū ipo. vl ipe ordinarius iuxta. c. ordinarū. ē. de offi. or. istomet li. Sz q̄d pona. q̄ mortuo possessore: ordinari⁹ vult suscipe defensiōes loco defūcti: nūq̄d ordinari⁹ vel alū quorum interē: p̄ñt ad essa cause z ipsius cause suscipe defensiōnē. Rñdet q̄ sic: dū tñ suscipiat defensionē ī codē statu: in quo defunctus eā dimisit. Nota p̄mo ex isto textu ibi dignitatib⁹ z p̄sonatib⁹ q̄ p̄sonat⁹ nō ēdignitas: alias frustra diuersis noīb⁹ appellaretur. l. si idē. C. de codicil. tñ iura vtunt istis noibus p̄miscue. vt in. c. cū accessissēt de cōsti. in an. vbi p̄miceriat⁹ vocat dignitas. p̄sonatus. z officiū. qual'r ā t differant tractat panor. in. c. de multa. de p̄ben. ī an. Nota p̄ncipalē effectū h⁹. c. q̄ lite pēdēte iteraliq̄s sup bñficio si mor⁹ p̄uentus nō p̄t ordinarius aliū subrogare loco illi⁹ defūcti: nisi mortuo p̄us supstite. Sed hodie impetrat a p̄cipe: vt possit fieri subrogatio. nō obstāte isto. c. z h q̄n possessor moritur secus si petitor vt dcm̄ est in positōe casus. Nota q̄ ordinarius licet nō possit alicui subrogare loco defūcti possessoris. p̄t tñ adee cause. z tūc summarie debz p̄bare q̄ō sua interest. quo p̄bato: admittet ad defēsionem cause. z tūc debet assumere causam in eode statu in q̄ defūctus eā reliq̄t. nō ät p̄t petere vt causa de nouo inchoet

De confessis

Dictū fuit sup̄ p discursū titulo⁹ p̄cedē

stum de actis respicientibus ordiationem litis: nūc vero est dicēdū de actis que respiciūt merita z defensiones cause vt sunt cōfessiones ꝓbationes. quare recto ordine ānectitur rubrica de confessis

tatuimus. Licet positō ſ positit ꝓbari nisi p ꝓfessionē aduersarū. est tñ ipa positio admittēda de equitate. licet nō eēt admittēda de iuris rigore. qz ō iuris rigore illō pōt poni qō pōt ꝓbari. Pro intellectu hꝰ. c. ꝓsupponēdū est q̄ dicātur positōes. vñ est sciendū q̄ cū actor libellū cui petūt p reū rñdere. z reus rñdit ei de libello facto in ꝓsa. postea lite sup eodez libello ꝓtestata actor deducit suū factū qō ꝓtinet in libello p articl'os. z illi articulivocātur positiones eo qz sic incipiūt. ponit in iure z iudicio. cē. sicut dcm̄ est de articul' probatiuis a libello agentis extractis qō appellauit intēdit. qz sic incipiūt intendit talis actor coz̄ vobis. Et fuerūt inuente positiones. vt ponēs releuet ab onere ꝓbādi p cōfessionē aduersarij. z istis positionibꝫ tenet ꝓs aduersa ꝓsonal' rñdere p verbū: credit vel ñ credit mediāte suo iuramento ca. ij. infra eo. Itē ꝓsupponēdū q̄ iudex nō debet indistincte admittere oēs positōes sed debet videre an sint aliq̄ captiose z imptinētes. z sup illis ferre interlocutoriā sententiā q̄ tales positiones sūt admittēde. et tales sūt imptinētes z reiciēde. Casꝰ. Tu z ego litigabamus coz̄ iudice cōpetenti. li te inter nos cōtestata feci meas positiones inter quas erat aliq̄ positio negatiua. ita: q̄ illa positio ꝓtinebat merū z purū factū q̄ ñ poterā ꝓbare. vtꝫ iudex debeat admittere talem positionē negatiuā. Rñdet ro. pon. q̄ sic. z licet de rigore iuris talis positio nō sit admittēda. tñ ō equitate poterit iudex illā admittere. immo scōm hosti. iudex debet illā admittere. z si nō admittat: ab eo poterit appellari. qz licet talis sit mere negatiua z sic nō possit ꝓbari tñ pars aduersa forte cōfitebit istud factū negatiuuꝫ Nota ꝓ iō q̄ litigātes in causa pñt facere positiones. z añ lite ꝓtestatā. z post. licet aliqui dicāt q̄ debēt fieri post litem cōtestatā z nō añ. qz bñ verū est q̄ in principali negocio debēt fieri post litem ꝓtestatā. z in. c. primo. infra eo. sed in emergētibꝫ z exceptionibꝫ q̄ opponūtur añ litis ꝓtestationem pñt fieri positōes lite nō cōtestata. Nota. vlteriꝰ principalē effectū huiꝰ. c. vcz q̄ licz mere factū negatiuū nō possit ꝓbari p testes: tñ illō factū negatiū pōt poni adeo q̄ talis positio est admissibilis. z eidē positōi tenebit ps aduersa rñdere. alias si nolit rñdere talis positio habebit ꝓ cōfessata. vt in. c. sequēti. Nota vlterius glo. q̄ ponit decem p modū summe in materia positionis.

i post ꝓtestitum.

ſ Si reus iussus positionibus rñdere recusat vel ꝓtumaciter recedit: positōnes habebūtur p confessatis. secus si añq̄ iussus est recedit. nā tūc procedit ꝓtra eum tāq̄ ꝓtra ꝓtumacē. h. d. Casus. Tu z ego litigabamus coz̄ iudice ordiario vl' delegato lite ꝓtestata sup meo libello dedi meas positiones z asserui eas medio meo iuramēto dicēdo. credo illō qō pono eē verū hoc facto petū vt tu responderes meis positōibꝫ. vñ iudex tibi ꝑcepit vt tu rñderes meis positōibꝫ p verbū credit vl' nō credit tu āt recusas rñdere. Querit q̄ pena venit puniendꝰ? Rñdet q̄ mee positōes habebūtur p ꝓfessatis. Et iudex poterit z debebit te cōdemnare in petitis. nā de petitis ꝓstat p tuā ꝓfessionē interp̄tatiuā id est inductā ex interpretatiōe iuris. z istō vex nisi ꝓponas aliquā exceptionē. sed q̄d: si non ꝓparuisti in die tibi assignato ad rñdendū meis positionibꝫ an positiones habeantur p ꝓfessatis. Rñdet q̄ non. sed contra te poterit iudex ꝓcedere tamq̄ ꝓtra ꝓtumacem nā si nō liquet de causa iudex te excōicabit. vl' mittet me i possessionē. Nota ꝓ iō ex isto. c. q̄ facta litis ꝓtestatōe āteq̄ fiāt positiones debz p̄cedere iuramētū de calūnia. h̄ tñ nō est de substātia. vt dcm̄ fuit sup̄ de iuramēto in calūni. c. i. Nota si iuratio ō calū. positōes fecit tussū fieri aduersario vt positionibꝫ rñderet. z aduersarius nolit rñdere. tūc positiones habēbūtur p ꝓfessatis. z sic tacēs habet p ꝓfessato si confessio vergat i detrimētū z ꝓiudiciū suū. Et si negatio tenderet ad suū ꝓiudiciū z incommodū: sil' positiones haberent̄ p negatis. Nota vlterius q̄ quis pōt rñdere positiō/

nibus sue ptis aduersę p procuratorē. dū tñ ille procurator habeat ad hoc speciale māda tum. z q positões sint inserte i procuratorio z dek mādatū procuratori vt fateak talē posi tionē z talē. alias ñ hēret mādatū sufficiēs Ho. q parta sūt nō venire ad iudiciū vl̄ ve nire. ſz ptumaciter recedere cōcordat. c. i. ō iudi. in an. Ho. q maior ē ptumacia illi⁹ q̄ ꝓpuit z ñ vult facere illō qđ sibi facere in cūbit q̄ illius q̄ ñ cōparuit. ß hz pñs. c. nā maior pena impōik ei q̄ ꝓparuit z ptuma citer recessit q̄ ei q̄ non comparuit

De testib⁹ z attestati.

Dcm̄ fuit sup̄ ti. pr. ō ꝓfessis. vez qz se pe ptigit q̄ ps aduersa ñ ꝓfitek positões a ctoꝛ: ſz illas negat. z sic actor artak ad pbā dū sua fcā q̄ pōt pbare regulariter p testes ideo p⁹ rubcā ō ꝓfessis: ꝓueniēti ordie po nit rubrica de testib⁹. Notāter ōr q̄ facta probantur regl̄r p testes. qz aliquoties scp tura ē ō ſba act⁹: ñ tñ ē ō ſba pbatōis ipius actus. l. i. C. de fide instru.

ediatores.

Socius cri minis admit m tik i testē i crimie simōie. si sit soci⁹ tm̄: z agak ciuil̄r. alias ñ h. d. Presupponē dū p intellectu b⁹ ca. qñ dicak q̄s agere ciui liter p crimie simōie. dicedū q̄ in crimie si mōie ōr q̄s agere ciuil̄r etiā si agat z tēdat vt simōiac⁹ ꝓuek bñficijs suis. ſz si agat et tēdat vt ꝓuek ordīb⁹ suis ōr agere crimial̄r Secūdo p̄supponēdū est q̄ aliq̄tiēs q̄s est soci⁹ crimis z mūeris sil̄. aliqñ q̄s ē sociꝰ crimis tm̄ z nō mūeris. vt volebā obtinēr ab epo pic. aliqđ spūale: ego sciēs q̄ ipe dili gebat tpalia habui aliquē ō suis fāiliarib⁹ z ꝓueni cū tercio vt pmitterz talē equū epo vt possē hāre spūale iste mediator nihil acce pit ſz gratis fecit. tal ōr soci⁹ crimis tm̄ z ñ mūeris. aliqñ āt ꝓuenio cū mediatore vt a liq̄d sibi dabo p pēa: tūc tal ōr soci⁹ crimis z mūeris siml̄. Casus. Accusabam ticiū ō simōia oblato libello z sup eodē lite nega tiue ꝓtestata. rñsoq̄ p reū meis positōnib⁹ petū me admitti ad pbandū intentionem meā. z pduxi alios testes. accusat⁹ ꝓponit q̄ mei testes ñ sūt admittēdi ad testificādū ꝓtra se. qz fuerūt socū z pticipes crimis: an illa societas crimis repellit eos a testificā do Rñ. ro. pon. cū distinctōe aut ago cōtra simoniacū ciuil̄r vt ipe priuek bñficijs suis z nō deponak ab executōe ordinū. z tūc sub distinguit. aut accusat⁹ opponit ꝓtra meos testes q̄ ipi fuerūt socij crimis z muneris sil̄. z tūc ōtro. pon. q̄ ipi testes repellūtur a testificādo licet sup crimie simonie agak ciuil̄r. alū sūt socij crimis tm̄ z nō muner⁹ qz pstiterūt operā gratis. z tūc admittūtur z est speciale in crimie simonie vt soci⁹ cri mis admittak ad testificādū. z istō ē ob de testationē crimis: aut agik ꝓtra simōiacū crimial̄r ad depositionē ordinū. z ꝓprie ab executione ordinū. qz q̄ tūcūq̄s deponak actual̄r ñ ꝓuak ordīb⁹ sibi seml̄ collatis. im mo si celebraret ꝓficeret vez corp⁹ christi. z tenet glo. in. c. degradatio. infra de penis ideo ꝓprie agik ꝓtra simōiacū crimial̄r ab executōe ordinū z tūc nō admittuntur socij crimis ad testificādū in causa criminali in tenta criminal̄r Nota prio ex isto tex. q̄ socius crimis regulariter nō admittit cō tra socū crimis. qz p delictū testez repellit. Nota vnū spēale in crimie simōie. idē in a lijs criminib⁹ exceptis. sic in crimie lesema iestatis z hereſis vcz q̄ socius crimis admit tik cōtra socū in crimie intētato ciuil̄r dū tm̄ sit socius crimis tm̄. secus si eēt soci⁹ cri minis z mūerij sil̄. secus i crimie crimial̄r i tētato. qz tūc nō admitteret socius crimis tm̄ z multominus soci⁹ crimis z muneris simul. Querit qual̄r accusatus pōt oppōe re ꝓtra testes ꝓductos q̄ sūt socij crimis: nisi ipe accusatus cōfiteak crimen. z tūc si cōfiteak: nō erūt necessarū testes ad ipz cō uincendū. sed sua cōfessio erit sufficiēs ad ipm cōdēnādū. c. ij. de cōfes. i an Dicit glo sa q̄ poterit accusat⁹ opponere 5 testes q̄ sūt socij crimis trib⁹ mōis. ꝓmo mō accu satus ꝓponet crimē general̄r dicēdo q̄ tal testis ē simoniac⁹. z sic glo. videk fateri cō trariū vcz q̄ si accusatus simpl̄r diceret q̄ talis testis est socius crimis: sua cōfessio es set sufficiēs ad ipm condēnādū. Alio mo do dicit glo. vcz q̄ accusatus hoc poterit cōtra testes opponere q̄ testes fuerunt socij criminis. nec p hoc videk confiteri crimen qz excipiens nihil videk confiteri de inten cōe aduersarū. z in hoc remanet glo. Item qz videk cōfiteri contrarium actum: tamē

si hoc mō responderet: mēdaciū ꝓmitterꝫ

ꝛesentiim Casus. Ozta lite inter abba

p tez ꝛ ꝙuētū sci nicholai andegauē. etiam ex vna ꝛ ꝓrēꝛ ꝙuentū linconieñ. in possessorio. nā dicebat abbas ꝛ ꝙuent⁹ sci nicolai ꝙ ille ꝓzatus linconieñ. suberat mōasterio sci nicholai ꝙ ꝙz mōas. sci nicholai fuerat ī poss. subiectōis p ips sufficiens ad inducēdū ps̄criptōnem. ꝛ ꝙ a paucis diebus citra ipse prior denegauerat debitaꝫ obiam. ꝛ sic intentabāt interdcm vtile ꝓ recuperando poss. ista causa fuit euocata ad papā qō fieri pōt. vt in. c. vt nm. de ap. i ā. ꝛ fuit ꝓcessū in cā in tm ꝙ fuit fcā litis cōtestatio fuerūt fcē ꝓductōes testiū: qz positiones nō fuerūt immediate fcē post litē cōtestatā. nā illō nō ē necessariū. vt. c. i. s. de iuramēto calū. postea abbas voluit facere suas positōes vt illis prioz liconieñ. rndeꝛ ꝓsonal⁹. vñ pp ꝓmisit audītōnē positionū archiepo rothomageñ. cui mādauit papa vt ipe exigeret iuramētū de calū. ꝛ veritate qz vtrūqz ē ps̄tādū in cauſ spūalib⁹. vt dcō. c. de iura. calū. ꝛ faceret ipm ꝓzeꝫ rndere positionib⁹ sigillatim. Et si prioꝛ vellet ꝓducere testes repbatorios ꝫ testes abbatis ꝓductos in ꝓncipali eos recipet ꝛ examiaret. ꝛ si abbas vellet ꝓducere aliquos testes ad sustinēdū alios prios testes sup principali ꝓductos: illos sil⁹ recipet ꝛ examīaret ſm suos artic'os ꝛ interrogatoria ptiū. Possessio. i. quasi pos. qz vera possessio soluꝫ cadit in bis reb⁹ q̄ pñt videri oc'o corpali ꝛ palpari. mō subiectio ñ pōt palpari. ideo ñ pōt dici vera possessio sz q̄si poss. q̄z positionib⁹. nā ptes añ ꝓmissionē dederāt pape suas positiones artic'os ꝛ interrogatoria. ꝛ oia ista inseruit papa ī sua bulla. cōtradcōne. vñ sciendū ꝙ licet ps ꝓtra quaz dank positiones possit illas impugnare ꝛ dicere captiosas. tñ qz papa admiserat positiones. ideo mandat archiepo vt nō admittat ptes ad impugnandū positiones. sindico. sed ad quid interrogatur sindicus? Dicendū ꝙ rñsio sindici corroborabit rñsionē plati ꝛ cōuentus. sed si nō sit cā formis: sed contradicat: tūc standū erit rñsioni plati ꝛ ꝙuentus ꝛ nō rñsiōi ipsius sindici. articulus. articulus h dicit ps intētionis ips⁹ partis sez actoris vel rei. interrogatoria. vnde ptes coiter dāt interrogatoria generalia. de quib⁹ in glo. aliqñ etiam dāt interrogatoria spēalia. ꝛ ista interrogatoria sūt ad rependū testes in variatione ꝛ falsitate. Specificatione. naz ille ꝙ vult repbare testes ꝓtra se. ꝓductos debet specificare crimia. ꝛ ꝓtra quos testes opponit illa crimia. ꝛ p quos testes intendit illa pbare qz debet hoc mō dicere dico talē testē adultex: ꝛ intēdo pbare p illos testes.

Nota prio ex isto textu ꝙ licet in rebus incorpalib⁹ q̄ nō pñt tāgi nec videri. vt iste. de reb⁹ cor. ꝛ incor. nō sit vera possessio. p ips tñ incorpalib⁹ pōt intentari remedium possessoriū. nō tñ dircm sz vtile. qō remediū possessoriū vtile oriꝫ ex mēte legis licet nō ex verbis sed tñ est idē effectus. Nota ꝙ si subditus recuset obedire supiori p illā recusatōnē dicit spoliare supiorez illa subiectōe. Nota ꝙ plat⁹ aget p se ꝛ conuētu suo. qz forte hec erat causa ardua quaz nō poterat deducere sine cōsensu rōabili vl ꝙuen. in. c. ō procura. in an. secus si eēt causa leuis. vt in. c. edoceri de rescrip. ī an. mō q̄ plat⁹ agit p eccīa. dicit cā grauis: et tūc prelatus iurat in aīam suā ꝛ ꝙuentus Nota ꝙ sic re⁹ cōpellit rndere positionib⁹ actoꝛ⁹ mediāte ipsius rei iuramēto. ita simil⁹ actor cōpellit iurare suas positōes veritatē ꝓtiere p verbū credit videlicet ꝙ credit suas positiones continere veritatem. ꝛ ista sūt intelligēda nisi eēt cā spūalis: tunc ei deberet iurare positōes de veritate ꝛ nō soluꝫ ꝙ credit positōes suas veritatem ꝓtinere. Nota ꝙ licet regulariter sint facien⁹ de positōes post litē ꝓtestatā. si tñ nō fuerit facte: sed actoꝛ ꝓdurit suos testes. t. tibus ꝓductis ꝛ examiatis potest actor petere: vt reus respondeat suis positionib⁹. nā forte pbabit p positiones qō non potuit pbare p testes. Nota ꝙ cū ꝙs vult ꝓducere testes: debet exprīere noia testiū. ꝛ ſm cōem opinionē doctoꝛ debet exprīere artic'os ꝛ testes p quos intēdit pbare. Nota ꝙ repbās testes debet dicere in spē crimia. ꝛ contra ꝙs testes opponit illa crimia. ꝛ p quos testes intendit illa pbare. Nota ꝙ ñ pñt testes repbatorios repbare. sed meos testes ñ poteris amplius reprobare. alias eēt ꝓcessus in infinitū

omana Casus. In cā quā e/ rā tecū babiur cō/ r stitui ticiū meū pcuratorē q cāz me am duxit vsqz finē cause z intīm fuit pcessū q iudex tulit sentētiā diffinitiuaz ꝓtra me ad tuū ꝓmodū z vtilitatē: ab ista sētētia la/ ta pcurator me appellauit. z coram iudice appellatōis istā cām introduxit: obtuli li/ bellu meū appellatoriū. cui petū p te rnde/ ri. rnsiōe p te fcā: petū admitti ad pbādum meā intētionē p testes. z ad pbādū meū in tētū volo pducere ticiū q fuit me pcurator ī pria istātia. ñ tñ ē pcurator me ī cā appell. an sim admittēdus: videt q sic. qz alia est cā appell. a pria cā ꝓncipali ī pria instantia cū sit ibi ali pcurator z ali iudex. actū rōe dubitādi ñ obstāte. Rn. ro. pō. ī ꝯriū dicēs q ille q fuit pcurator ī cā pncipali ñ ꝑt esse test in cā appellatōis Idē dicēdū ō illo qui fuit aduocat ī pria instātia q nō ꝑt eē test ī cā appel. Sz q̄d po. q ī cā appel. ego appel lās pbaui meū intētū p vnū testē ñ suspec tū: sz oī exceptōe maiorē. z sic pbaui intētio nē meā semiplene. vtz iudex ī supplemētuz semiplene pbatōis debeat mibi deferre iu ramētū necessariū. Rn. ro. pō. q nō: immo est ī ei arbitrio an mibi appellāti deferz iu ramētū necessariū vl tibi appellato. Ad. ꝓ mo ex ḥ ca. q pcurator nedū ī pria instātia repellit a testimōio: sed etiā ī cā appellatōis z rō ē. qz ñ solū cā pncipal ī q fuit pcurator cēset cā sua. sz eē cā appellatōis. z ḥ ꝓpter af/ fectionē quā ipe habet ad cām. nā ita faci/ liter deieraret ꝓ ꝓmodo pt sic ꝑ suo. qz pe curatores cōuenerasserunt ꝓtibz suis q illos ꝓsti tnūt q ipe ptes bñt bonā cām. z q ob ti nebūt in ca. Et eadē rōe aduocatus ñ ꝑt eē test. Ad. insup q iudex ñ artat ad defe/ rendū iuramētū necessariū habēti ꝓpūptō nē ꝑ se. sz ē in arbitrio iudic deferre acto/ ri vl reo ſm cōem opinionē canonistarum in. c. vlt. ō iureiu. ī an. licet legiste tenuer ꝯriū ī l. in bone fidei. C. de iureiu. maxime Bart. de sali vcz q iudex tenet deferre iu/ ramētū actori bñti vnā bonā ꝓpūptōz ꝑ se anne ctīt rubrica de iureiurando.

ontigit. Casus. Prelati ec/ clesiarū vl officiales c locoz q iurāt seruare: ꝓsuetudines ecce vl illi loci nō artāt ad illicita vel im/ possibilia. Casus. Eps pictauen in suo in gressu iurat obseruare ꝓsuetudines vt statu ta eccie picta. Pōam q in libro statutoriū eccie pictauēsis sūt aliq statuta impossibi/ lia de iure. qz illa obseruare eēt pctm mor/ tale. vel sūt statuta q obuiāt libtati eccie. postea eps vl't facere aliq statuta ꝯria illis statutis impossibilibz z obuiātibz eccl'asti ce libtati. Obijcit ꝑ te canonicoz q ñ po terat: alias incurreret ꝑiuriū. Rn. eps. q̄ iuramēto suo ñ intēdebat suar illa statuta illicita z obuiātia libtati eccie. an bñ dicat Rn. ro. pō. q sic. Sz ponam q eps picta uen. iurauit exposse suare illa statuta impos sibilia z ꝯ libtatē eccie. vtz teneat seruare iuramētū suū. Certe nō: alias grauiter pec caret. iō vigoz iuramēti sui ñ est astrict ad seruādū illa statuta: verūtñ iurādo temere peccauit mortal'. z ꝑ illo pctō tenet agere penitentiam. tñ cautela est q eps in ingres su suo iuret seruare statuta eccie dūmō nō sint illicita z irrationabilia Nota ꝓ io vnū casū in quo iuramētū est ꝓmissū qz regula/ riter non est ꝓmissum iurare sine causa. ali as eēt iurare temere z inuanū. sz cū iusta cā est iurādū. sicut ꝓlatus ī receptōe sua iurat seruare statuta illi eccie ad quā ꝓmouet. z iurādo nō peccat etiaz si illa statuta sint ir rationabilia dū tñ nō habeat aīm seruan/ di statuta irrationabilia. alias ei rōe depra uati animi peccaret mortaliter. Nota vl. q̄ iuramētū scolaris vl canonici vel ꝓlati ser uandi statuta intelligit de statutis rōnabi libz z licitis. nā iuramētū refert ad licita et rōabilia. tñ si q̄s referat intentionē suā ad illicita: nō tenet illa obseruare: tñ peccauit mortal'r temere iurādo z ppt intētōz depua tam

De iureiurādo

Supiori ti. dcm fuit ō ꝓbatōe q̄ fit per testes. vez qz ps videt q nō ꝑt ꝓbare suaz intentōnē ꝑ testes qñz ōfert iuramētū litis decisoriū siue iudicia sue ꝓti aduerse: iō ad nos in formādū de bñoi dilatōe iuramēti

icet. Judex scl'aris ꝑt ꝓpelli p iudicem eccl'asticū vt com pellat mulierē seruare iuramētum q̄ iurauit nō venire ꝯ alienatōem rei dota lis. h. d. Presupponendū q de iure ciuili si mulier milliesies ꝓsentiat z iuret nō venire ꝯ alienatōem rei dotal' soluto mr̄imonio: tñ pokit vēdicar illas res dotales alienatas .l. nō dubiū. C. de leg. sec de iure canonico .c. cū cōtigat. eo. ti. i an. nūc emanauit ista

ca. pro obseruatõe illi⁹. c. cũ cõtingat. La. Ticius vxoratus vẽdidit domũ vl' aliã rẽ quã ab vxore in dotẽ accepat. z isti alienati oni psensit sua vxor: z iurauit ad scã dei euã gelia nõ venire ꝫ hmõi alienatõnez. postea tractu tpis tici⁹ marit⁹ viã est vniuerse carnis ingressus. certũ est q dos dz redire ad vxorẽ regl'iter nisi pz fecisz pactũ: q dos ad eũ rediret: nũc ml'ier vult vendicare istã rem alienatã a possessore. ꝺ excipiẽdo allegat vẽditõnẽ illi⁹ rei ĩ qua psensit ipa ml'ier z q iurauit ñ venire. ꝫ ml'ier vero replicat in ptrariũ z allegat nullitatẽ vẽditõis. z vl teri⁹ q iuramẽtũ ñ valuit. qz ptra legẽ fuit pstitũ. possessor rei ꝺt q licz ñ valeret de iure ciuili. tñ valet scõm canones. Judex vero secularis sup ista causa aditus vult seq̃ ius ciuile z ñ ius canonicũ. vtz sit possessori puisum de remedio? Rñdet ro. põ. q sic. nã adibit epm q mõebit iudicẽ scl'arem sub pena excõicatõis vt obseruet ius canonicũ z ñ ius ciuile qꝺ si nolit facere: poterit eps iudicẽ scl'arẽ excõicare. No. pmo ex isto. c. vnã dñam inter ius canonicũ z ius ciuile. nã de iure canonico mulier cõpellit seruare iuramẽtũ pstitũ ĩ alienatõne fũdi dotalis. c. cũ ꝺtingat. e. ti. in an. secus scõm leges. vt dcã. l. nõ dubiũ cũ sml'ibus Nota q vbi vertit periclmaie: laic⁹ tenet iudicare fm canones z nõ fm leges. sz istꝺ ñ facit phibitõ iuris canonici: sz obligatõ acq̃sita de dcõ. c. cũ ꝺtigat. sil'e in. c. fi. ꝺ prescp. in an. No. q ĩ materia ꝺcernẽte aiaz. si iudex laicus velit seruare leges recurritur ad iudicẽ eccl'asticũ vt eũ ꝺpellat ad iudicã dũ fm cano. z ñ fm. l.

um in positionib⁹

c Electus p⁹ sacrm ponẽs vl' respõdẽs ꝺtraria directe nisi rõabl'r excusẽt vel ut piurus a ꝺfirmatõe repellit idẽ si ꝺ fecerit eius pcurator ipo mãdate vel ratum z gratũ habẽte. h. d. Presupponẽdũ ẽ p intellectu h⁹. c. qꝺ habeꝫ ĩ. c. q̃ relã. eo. ti. in an. vcz q piuriũ est sufficiẽs cã vt quis repellat a bñficio iã obtẽto. z multomagꝫ a bñficio obtinẽdo Lasus. Aliqꝺ fuit electus ad platuram añq̃ eẽt ꝺfirmatus aliq̃ se oppoſuerũt: ortra lite inter electũ z opponẽtes iurato de calũ. elcũs fecit duas positõcs contrarias directe. z sic oꝓtz dicere q altera sit falsa etiã ꝺsequẽs q ipe electꝰ in vna ipsarũ deierauit nũq̃t istꝺ piuriũ ẽ sufficiẽs ad ipm repellendũ ne electio sna confirmetur Rñ. ro. põ. q sic Jdẽ ipse aduersa dedit positões de directo ꝺtra. z elcũs eas negauit vel ambas ꝺfessus est. Certe est ipe piurus qꝺ piuriũ est sufficiẽs ad ipm elcũm repellendũ a ꝺfirmatõe z platura. qz etiã repellerẽt a bñficio iã obtẽto. vt ĩ dcõ. c. querelaz

De exceptionibus.

Sicut in bello naturali requirit q bellantes sint armati armis sibi necessarijs. sic in bello ciuili z in supioribꝰ titulis visũ fuit de armis actorũ: nũc videndũ est de armis reor. z qz exceptões dicũtur esse arma reor: ideo post rubricas pcedẽtes ponit rubricam de excepti.

ia consideratione

p Pro intellectu huius. c. ẽ psupponendũ illꝺ qꝺ habeꝫ in. c. intellexim⁹. de iudi. in an. videlicet q regulariter excõicatus maiori excõicatõe nõ pt eẽ in iudicio agendo nec ex malicia sua reportet cõmodũ. Ulteri⁹ ẽ psupponendũ z q exceptões dilatorie q̃ ponũtur causa differẽdi pcessũ dñt ꝓponi regulariter añ litis ꝓtestatõez. c. i. s. ꝺ litis ꝓtesta. istomet li. Lasus. Ticius prendebat me debitorẽ suũ ĩ aliq̃ pecũie sũma fecit me cõuenire coram meo iudice ꝓtenti: obtulit mihi libellũ cui respondi negatiue. li te ꝓtestata z iurato de calũnia cũ ipe ticius actor peteret admitti ad pbãdum ꝓtenta in suo libello oppoſui ei q ipe erat excoicatus maio. excõ. z sic ñ erat admittẽd⁹ dõec q̃ sq̃z ipe eẽt absolut⁹ an bñ dicã. videt q ñ. qz cũ ista exceptõ excõ. oppoat ad differendũ pcessũ debebat oppoi añ litẽ ꝓtesta. p. c. i. ꝺ litis ꝓtes. s. Doctñ ñ obstãt rñdet ro. p. ĩ ptrariũ dicẽs q ista exceptõ excõi. pt oppoi ꝺ actorẽ ad differẽdũ pcessũ ĩ q̃cũq̃z pte litis ꝓpt pictz cõmuniõis. ne ego reꝰ ꝓpellar coicat cũ excõicato. z sic icidã ĩ mino. excõ. Jtẽ ꝓpt alias rões positas in prici. c. Sz põam⁹ q cũ haberẽ litẽ cũ aliq̃ ipe malicio sevt pcess⁹ me⁹ differt oppoſuit mihi simpl'r q erã excõmunicat⁹ maiori excõica. exp̃mẽdo. vtz istꝺ sufficiat ad repellẽdũ me ab agẽdo Rñdet q non. immo ipse reus debet in specie

exprimere spēm z nomē excōicationis. puta. dicet reus q̄ non teneor tecū litigare. qm̄ tu es excōicatus maiore excommūicatiōe pro tali causa videlicet p manifesta offensa vel p ꝓtumacia p talem iudicem ordinarium vel delegatū. Sed quid si actor negat se excōicatū maiori excōi. Rñdet q̄ reus tenebitur ꝓbare illā excōicatōnem infra octo dies p litteras vel testes vel alīs manifestis documētis. alioquin si nō fuerit probata ista excommūicatio infra octo dies: iudex procederet in causa. z reū cōdemnabit in expenſ erga actorē z cōpellet procedere in principali. Sed ponamus q̄ reus opposuit actori maiorem excōicationē: ipe nō potuit illā probare infra octo dies. z sic fuit cōdemnatus in expenſ. z ꝓpulsus litigare in principali postea factȝ aliquib⁹ processib⁹ in causa vult probare excommnica. an sit admittēdus? Certe sic vt actorē repellat ad procedēdū in futuꝝ sz processus ꝓfecī valebāt. z habita absolutōe actor reassumet processuꝝ in illo statu. in quo erat tempore quo reus fuit admissus ad probandū excōi. nā excom. non facit processum nullū Sz ponam⁹: q̄ in scōa ꝓpositione reus non probauit excom. sed fuit condēnatus in expensis. vult nūc tercio opponere exc. an sit admittēdus? Rñdet q̄ non: nisi allegaret causam rationabilē. puta si dicat re? q̄ actor ꝓtraxit excom. denouo vel probationes denouo venerūt ad noticiā ipsius rei. in his enī z silibus casibus posset reus opponere tercio excoi. contra actorem Sz q̄d ponam⁹ q̄ cū habere tecū litem z eēz excoicatus: non opposuisti mihi excommūicationem. nec sil'r iudex mihi opposuit. z sic non fui repulsus ab agendo fuit lata sentētia contra te reū quā cuꝝ vellem executioni demādari facere opposuisti mihi q̄ eram excoicatus. z eā probasti infra octo dies iuxta tenorē b⁹. c. vt ꝓ iudex debebit differre execuī onem sententie donec sim absolutus? Respondet q̄ sic. tñ processus facti et sententia pro me lata valebūt sed differetur solū executio sententie vsq̄ post absolutōz Sed ponam⁹ q̄ tu reus nō excipis de excommu. nūquid iudex ex officio suo poterit mihi obūcere excoi. absq̄ req̄sitione ptis Certe sic: z denegabit mihi audientiaz donec fuero absolutus. Nota ꝓio exīsto ter. q̄ excōicatus maiori excōi. nō ꝓt eē in iudicio agendo: sed bñ defendēdo ne ex malicia sua reportet cōmodū. vt in. c. intellexi/mus. de iudi. in an. qō est fūdamētū in hac materia. dicūt tñ aliq̄ q̄ adhuc reus excōi. tenet constituere procuratorē. cois tñ opinio est q̄ reus excoicatus poterit se defendere ꝑsonaliter. nec cōmūicātes cū eo in currūt excommūicationē. qz coicāt cū eo in suū preiudiciū z non in suū commodum. Nota exīsto. c. causas ꝓpter quas fuit inuēta ab eccl'a excommuni. Nota q̄ reus excipiens de excommūicatōne ñ dz excipe ī genere. sed debet exprimere excōi. in spē z dicere nomē excommūicatoris. Nota q̄ illa exceptio debet probari aptissimis documentis infra octo dies. z dicūtur optīma documenta scriptura vel testes. Et licet in sententia excommunica. ab homīe sit de sba excoi. scriptura tñ illa poterit probare p testes. Nota retardans processum rōe processus: retardati dz condēnari in expēsis. l. nō igno. C. de fruc. z litiū expēsis. q̄ condēnatio et taxatio expensaꝝ fit statim ita q̄ parti condēnate in expenſ ratione processꝰ retardati denegat audientia: donec fuerint huiusmodi expense solute. naz sunt ꝑiudiciales. z ideo debent solui añ litis ingressū. l. sancim⁹. C. de iudi. z istō verū q̄ denegabit ei audientia si fuerit actor. sz si sit reꝰ reputabit ꝓtumax ac si non ꝓpareret. Nota casum in quo deficiens ī probatione exceptionis postea admittit ad pbādū illā exceptionē ī alia pte pcessꝰ No. q̄ exceptio excoi. pōt opōi p sētiā ad impediēdū executōz sententie. No. final'r q̄ iudex potest inꝑponere officiū suū ad ꝑuatā vtilitatē sine req̄sitione ptis licet secus regulariter. l. iiii. ff. de dā. infec. c. i. de iudi. c. i. de offi. iudi ī ā.

um quid ā Exceptio rei iudicate p eccl'asticū tudicē admitti dz ī foro sclari z eō. h. d Las⁹ Tic⁹ laic⁹ debebat mihi clerico cētū ex ꝓtractu mutni ī ꝓtractu ipo inf uenerat iuramētū. rōe c⁹ iuramēti effcūs erat ꝺ foro eccīastico. c. fi. de foro ꝓpetēti. ꝓuenit eū corā eccīastico iudice qui eum absoluit ab īpetione mea. postea feci eū conuenire coram iudicē seculari ipse opposuit mihi exceptio

nē rei iudicate: dicēdo tu alias cōuēisti me
coꝝ iudice ecclesiastico sup ista re. q̄ iudex
eccl'iasticus me absoluit. ido nō teneor fa-
cere pcessū tecū. sed peto absolui. z te cōdē-
nari in expēsis: iudex laic⁹ nolebat admit
tere istā exceptōnē rei iudicate i foro eccla-
stico: an sit tibi ꝓuisum de alīq̄ remedio cōe
tra iudicē laicū. Rñdet q̄ sic. naz epūs po
terit monere istū iudicē laicuz vt admittat
istā exceptionē rei iudicate. z si noluerit eā
admittere: poterit ipe iudex excōicari. sz q̄d
cōtra ponam⁹ q̄ ego ꝓueni te coꝝ iudi-
ce laico fuisti absolutus. postea volo te cō
uenire coꝝ eccl'iastico iudice: tu opponis
exceptōnē rei iudi. iudex ecclesiasticus nō
vult illā recipe. vtz iudex scl'aris possit iu
dicē eccl'iasticū ꝓpellere ad admittēdū illā
exceptōnē. Rñdet ro. pō. q̄ nō. qz mioꝝ nō
hz iurisdcōnē i supioꝝē: sz re⁹ poterit adire
iudicē supioꝝē ipius iudicis eccl'iastici. vt
eū ꝓpellat q̄ten⁹ admittat illā exceptōnem
rei iudicate: puta si iudex ecclesiastic⁹ q̄ vlt
amittere illā exceptōnē rei iudicate sit epūs
pictaueñ poterit adiri archiepūs burdega.

De prescriptionibus.

Dcm̄ fuit titulo pr. de exceptōibus i genes
p quos elidūtur actōes actoꝝ. vez qz p p̄
scriptionē z vsucaptionē repellūtur agen-
tes a suis intentionib⁹ sicut per alias exce
ptiones. ideo cōuenienti ordie ponit rub
cam de prescriptionibus.

piscopum In prescriptō nibus sufficit bona fides vbi ius cōe nō est ꝓtra
p̄scribētē. alias debet allegari titulus z ꝓ-
bari nisi sit talis p̄scriptio c⁹ memoria ho-
minū nō existat. b. d. Casus. Epūs picta. ō
tinebat aliquā eccl'iam in eccl'a xāctoñ. vñ
epūs xanctoneñ. egit cōtra picta. epm. z pe-
tebat vt iudex declararet illā eccl'am esse de
sua diocesi. z sibi debere iure episcopali. e⁹
piscop⁹ vero picta. allegauit p̄scriptōnem
z ꝓbauit possessionē suā z pceptōnē iuriuz
episcopaliū p tpe sufficiēs ad p̄scriptionē
sz nō ꝓbauit titulū. vtz bona fides epipi
cta. sufficiat ad repellēdū epm̄ xanctonē. a
sua actōe. Rñdet q̄ nō. sed vltra bonā fidē
optet q̄ alleget titulū z ꝓbet. puta si dicat e
piscop⁹ picta. q̄ epūs xāctoñ. cū cōsensu sui
capl'i dedit istā eccl'am epō pic. cū epūs pic-
taueñ. resistat ius cōe. Sed ponam⁹ q̄ est
materia in qua ius cōe nō restitit epō pic.
puta. qz epūs picta. possedit pratum vel vi-
neā spectātem ad eccl'iam xanctoneñ. vtrū
possit epūs picta. se tueri p̄scriptōe. xl. an-
noꝝ licet nō alleget titulū. Rñdet q̄ sic ex
quo ius cōe nō est cōtra ipm possidētē. Sz
vtz p̄mū dcm̄ h⁹. c. sit verū indistincte. vi-
delicet q̄ qñ ius cōe resistit possidenti q̄ ip
se vltra bonā fidem tenet allegare z ꝓbare
titulū sue possessionis. Rñdet q̄ nō. nam
si possessoꝝ ꝓbet possessionē centuz annoꝝ
nō tenet allegare titulū qz possessio tāti tē-
poris habet ꝓ titulo. sed q̄ſ poterit ipe ꝓ-
bare possessionē tanti tpis cū nullus inueni
atur q̄ viuat tāto tpe. vel si aliq̄ reperiant
viuere tanto tpe. non tñ possent deponere
de tanto tpe. qz añq̄ aliqui sciāt deponere
oportet q̄ habeāt aliquam etatem z discre-
tionem animi. ō hoc dicet in notabilibus
Nota prio q̄ in p̄scriptione currēte cōtra
ecclesiam non requiritur titulus sed suffi-
cit bona fides. Nota q̄ cum ius cōe est cō
tra p̄scribētē in prescriptione etiā longissi-
mi temporis titulus reqrit: nec sufficit bo
na fides. Nota q̄ si vnus epūs in dioceſi
alterius possideat aliq̄s eccl'as: non potest
se tueri p̄scriptione: nisi probet prescripti
onē. z cū hoc ꝓbet titulū q̄ prebuit sibi iu
stam cām possidēdi. qz alias p̄sumeretur
habere malā fidē. ido ad tollēdū malā fidē
tenet ꝓbare z allegare titulū. Nota q̄ quā
do ius cōe est contra prescribētē tenet ꝓba
re z allegare titulū. z hoc siue agat siue exci
piat licet aliqui dicāt q̄ istud vez ē qñ qui
prescripserat cecidera ta possessione. z dice-
bat res illas esse suas ex prescriptōe. nā ali
qñ prescriptio lōgi tpis parit exceptōnē. sed
nō actionē iuxta. l. si quis. C. de prescrip. lō
gi tpis i medio legis. Cois tñ opinio do-
ctoꝝ um est q̄ siue agat siue excipiat siue ha
beat ius cōe ꝓtra se dz ꝓbare z allegare ti-
tulū. No. vlteri⁹ q̄ possessio cētū annoꝝ
habet loco titu. Et iste titu. fm doc. erit ti-
tul⁹ ꝓ suo q̄ prefuit ex possessiōe tāti tpis.
sz q̄rit q̄ſ possessor poterit ꝓbare possessiōez
ō tāto tpe de q̄ nō extat memoria. quia testis
debet deponere ō eo qđ pcipit sensu corpo
reo. z tenet rōem reddere sui dicti. i. l. solet

C. de testi. Rñdet glo. q̄ testes deponent de tpe suo q̄ tpe suo talis possidebat talem rez. z scim⁹ q̄ tal' possidet z a suis maioribꝫ audiuerũt q̄ talis possidebat talẽ rez. z sic debet fieri pbatio. alias istꝫ caplm ꝺtinet/ret ꝺtrarietatẽ. idẽ ecõtra aduersarius po/terit pbare. sed querit q̄b testibꝫ stabitur? Rñdet dignioribꝫ. z hoc ẽ expeditũ in. c. i nostra de testi. in an.

i' qui Casus ticius ꝓpetrauit delictũ ꝓpter qꝫ bona sua f fuerũt ꝺfiscata p sẽtẽtiã iudicis vel sine ministerio hois ipso iure fuerunt ꝺfi scata. ponam⁹ q̄ ticius tenebat res in feu/dũ ab eccl'a roma. vl' alia eccl'a nõ refert. Cõ fiscatis bonis ꝓpter delictũ suuꝫ certuꝫ est q̄ feuda dñt redire ad eccl'am: tñ eccl'ia fuit negligẽs in petẽdo feuda. q̄rit infra q̄t tps repellit eccl'a a petitõe feudoꝝ. Rñ. q̄ eccie romane currit solũ tps z p̄scriptio centũ annoꝝ. Cõtra alias eccl'as currit p̄scriptõ xl. annoꝝ. Sed põam⁹ q̄ p̄ me⁹ tpe suo fuit beretic⁹. sed tñ hereſis sua fuit occul/ta. certũ est q̄ est incapax possessionis z do minũ omniũ bonoꝝ licet eẽt reputatus ca tholic⁹. post mortẽ suã fuit detecta ei⁹ here sis. z bona sua fuerũt cõfiscata. ego tenui bona post mortẽ ipsi⁹. qr eccl'ia ñ petijt illa bona. vtꝫ possiz me tueri p̄scriptõe xl. ánorum. Certe sic. et hocverũ siue sit romana eccl'a siue alia eccl'a. Et sic eccia romana v/tit h iur cõi vcz q̄ ꝺtra eccias romanã cur rit p̄scriptio quadraginta annozum

De sententia et re iu.

Visum fuit supᵖ p discursum titulozꝫ p̄cedẽtiũ de iudicijs ꝑparatorijs iudicioꝝ de allegationibꝫ z defensionibꝫ ptiũ. Et qꝫ postq̄ partes allegauerũt z ꝓposuerũt totũ id. z quicq̄d ꝓponere z allegare voluer̄t sup est solũ sententia z apunctamentũ iudicis ideo ad nos informandũ ponit rubꝛicam de sententia z re iudicata.

nm eterni Judex q̄ cõtra iusticiã z cõsciẽ c tiã male iudicat in grauamẽ ptis. incurrit penas hic ꝺtentas. h. d. Ꝺꝛo intel lectu h⁹. c. ꝑsupponẽdũ ẽ qꝫ habeꝫ in. l. vl. .ff. de vari. z extra ord. cogni. z insti. de ob li. Que ex quasi deli. nascũ. vcz q̄ iudex si p imprudẽtiaꝫ male iudicauerit teneꝫ parti quã lesit ꝺm q̄ bonũ z equũ iudici videbit z ꝺꝛ facere suam litem. Casus. Pretẽdebã te ꝺbitorẽ meũ i aliq̄ pecũie ssũma put a i cẽ tũ. cõueni te coꝝã iudice ꝓpetenti. tu p pe/cuniã vl' preces amicoꝝ tuoꝝ corrupisti iu dicem in tm̃ q̄ ipe tulit iniquã sententiam ꝺtra me. z te ab impetitione mea absoluit. ꝺtra tñ suã conscientiam z iusticiam. q̄rit an sit aliqua pena puniendus. Rñdet ro. põ. q̄ sic. nã vltra pẽas legales est mihi cõ/dẽnãdus in extimationẽ litis z insup ẽ su spensus p annũ ab officio. z si pẽdente illo anno se immiscuerit incurrit irregulari/tatẽ a qua nõ poterit nisi p romanũ ponti ficem absolui Nota p̄ꝛo ex p̄ncipio h⁹ ca. q̄ iudex debet iudicare magnũ vt puuꝫ antiquũ vt iuuenẽ in. c. nouit. de iudi. i an. ita vt apud eũ nõ sit aliqua acceptio ꝑsonarũ. Nota vlterius p̄ncipalem effectũ hu ius. c. videlicet q̄ iudex male iudicãs ꝺtra iusticiã z ꝺscientiã incurrit varias z diuer sas penas hic cõtentas. Nota q̄ iste pe/ne im ponũtur iudici male iudicanti vltra penas legittimas. i. a legibꝫ inditas. vt i. c. at si clerici. de iudi. in an. No. q̄ iudex ma/le iudicãs ꝑmo efficit infanis infamia iu ris q̄ ipm repellit a testimonio a dignitate ita q̄ nõ poterit eẽ iudex nec aduocat⁹. nec aliũ accusare. Itẽ facit querelam vbi aliaſ locũ haberet Itẽ fallit locũ querele vbi ali as nõ haberet locũ querela. Nota q̄ iudex male iudicãs suspẽdit ab officio p vnũ an nũ. z si pẽdente illo anno se immiscuerit di uinis: incurrit irregularitatẽ. a qua nõ põt absolui p aliũ nisi p papã. No. sex requisi/ta ad hoc q̄ iudex male iudicans incurrat penas hic contentas. ꝑmo requirit q̄ ipse iudicet ꝺ iusticiã. sec⁹ si iudicaret cõtra cõ scientiã dũ tñ ꝺm iusticiã. scõo requirit. q̄ ipe iudicz ꝺ ꝺscias. tercõ q̄ sciat q̄ male iu dicat. si ãt credebat bñ iudicaſ tũc ñ habe rent locũ oẽs iste pene: tñ iudex teneret ad extimatõnẽ litis. vt insti. de obli. que ex q̄si ꝺlicto nascũtur circa p̄nci. quarto req̄rit q̄ iudex hoc fecerit in grauamẽ alterius ptis ideo si iudex iudicet ꝺtra ꝺscientiam z cõtra iusticiam. sed nõ in lesionẽ alteri⁹ partis: si haberẽt locũ iste pene. quinto req̄ritur: q̄ ipe fuerit mot⁹ ad iudicãdũ male p sordes

sd est p̄ pecuniā grām vel p̄ces alteri⁹ vl sa re vel odio. sexto requirit q̄ ipe grauet ptē in faciēdo. secus est in negligendo. Istud quidā notāt in verbo fecerit q̄ cū illa constitutio sit penalis: debēt pōderari oīa verba ipius. Ido dicūt q̄ requirit factū iudicis. secus ergo si iudex aliq̄d omittat. tunc ei nō teneret hic cōtētis licet iudex bene teneretur ad interesse partis. Nota vlteri⁹ ex isto textu. iūcta glo. q̄ iudex debet iudicare fm allegata ꝛ p̄bata. vtr̄ ā possit iudex iudicare p̄tra p̄sciam p̄uatā tractatur in. c. pastoralis. de offi. ꝛ po. iu. de leg. in ā. Et dicūt aliq̄ q̄ si iudex habeat cōsciam informatā ex actis debet iudicare fm illā cōsciam. sed si habeat cōsciam p̄trariā conscientie informate ex actis: nullo mō debet iudicare fm illā consciam Dominus audiēs ciclus barbaria tenet q̄ iudex debet sp iudicare fm allegata ꝛ p̄bata. nō aūt scōm cōsciam p̄uatā. ꝛ dt q̄ si iudex habeat cōsciam p̄uatā p̄trariā cōscie informate ex actis debet deponere illā consciam p̄uatā ꝛ se conformare actis iudicealibus. Nam dixit q̄ iudex debz credere ꝛ sp gerere in mēte q̄ diabolus fecit sibi illā cōsciam p̄uatā. ꝛ q̄ apposuit sibi fantasmata q̄ tamē nō sunt vera vt ipe iudicaret.

d apostolice Tantaē potestas ecclesie. vt papa euidētib⁹ crimini/bus possit imp̄atorē deponere. b. d. Las⁹. orta fuit p̄trouersia inter romanā eccl'am: ꝛ fridericū imp̄atorē. Nā cū ipe fridericus imp̄ator plēs excessus p̄misisset. papa euz citauit seu citari fecit. vt illa die corā se cōpareret. q̄ fridericꝰ noluit p̄parere q̄re papa eū reputauit contumacē ꝛ p cōtumaciā sua illū anathematizauit. i. excōicauit cū solemnitate. Nā papa induit vestimēta papalia. ꝛ corā. xij. episcopis indutis vestimētis eēpalib⁹ q̄ habebāt quilibet vnū cereuz in manu p̄tulit sentētiā excōicatōis in ipm fridericū. ꝛ quilibz eōs p̄iecit suū cereū in terrā cū pedib⁹ cōculcauit. in signū maledictionis eterne. Luz istud deuenisset ad noticiā fridericī imperatoris: ipe indignatus: habuit guerrā cōtra romanā eccl'am. ꝛ p̄latos eccl'ie. Et cū p̄lati eccie vocarent ad p̄siliū p papā: ipe fridericꝰ cū suo exercitu accepit. xxij. galeas oneratas p̄latis qui ibant ad p̄silium. ꝛ quos p̄latos idē fridericus incarcerauit. qō cū relatū eēt papē: ipe papa misit ei duos cardinales in textu nominatos vna cū articulis vt in littera continet. vñ fridericus imp̄ator noluit acquiescere dictis istorū cardinaliū. p̄ter qō indignatus papa. ꝛ habito cōsilio cū suis cardinalibus dcm̄ fridericū p̄uauit imperio ꝛ regno cicilie qō regnū dcūs fredericus tenebat in feudū ab eccia: mādādo sup electōribus imp̄atoz: vt aliū imp̄atorē eligerent. qō fecerūt ipi electōres. Et sic durāte vita ipsius fridericī fuerūt duo imp̄atores electi [Zelabātur] nam ambasiatores q̄ mittunt ad aliq̄s regnū debent eē grati ꝛ mites.

bbate P̄ro intellectu huius. ꝛa. ē p̄supponēdū: q̄ a quelibet actio siue personalis siue realis habet duas causas scz causam p̄pinquā ꝛ causā remotā: Causa p̄pinqua actionis realis dicit dominiū vel quasi. cā remota dr eē titulus mediante quo fuit acquisitū dominiū. Et de hac causa remota loquit p̄sens capl'm. Actio p̄sonal' habz sll'r duas cās. vcz p̄pinquā ꝛ remotā. causa p̄pinqua dr eē obligatio. causa remota ē cōtractus. de hoc tractat glo. in. c. ij. de libelli oblatōe in an. Lasus. orta lite siue cōtrouersia inter abbatē de bñfacto actorem ex vna ꝛ hospitalarios sci iobānis reos siue defēsores ex alia ꝛ sup castro siue loco ꝛ rozell'. dicebat ei abbas p se ꝛ suo p̄uē. q̄ illō castr̄ ad ipos spectabat ex dōatōe reg̃ arragōie Et petebat illō vt iudex declarar illō castr̄ ad ipos spectare ꝛ reos p̄dēnari ad illō castr̄ restituēdū vna cū frcūbr ꝛ emolumēt̃ iñ p̄cept̃. ꝛ sic abbas i suo libello ex p̄mebat cāz remotā. s. q̄ illō castr̄ ad ipos spectabat ex ordiatōe reg̃ dārrogo. qō tñ erat necesse. qr̄ realis actōe sufficit expriek cāz p̄piquā P̄ro p̄tevero reo ex aduerso p posit̄ extitit: q̄ ille loc⁹ ad ipos spectabat iure dñij. vñ p̄tes ipe lite inē ipas negatie p̄testata fuerūt admisse ad p̄bādū sua fctā p̄ p̄te abbat̃ ꝛ p̄uēt⁹ dr bñfcō fuerūt p̄ducta nōnulla istrumēta. ꝛ inē certa vnū istrumētū i q̄ cauebat q̄ rex arro. dōauerat locū i q̄ erat dcm̄ castr̄ dr rozel. mōasterio populeti ex p⁹ mōas. dr pop'eto locū illū donauerat

mōasterio de bñfacto Et sic abbas ñ ꝓbauit donationē suo monasterio factā ex donatione regis arrogonie. sed ex donis monasterij de populeto. Itē ꝓ inspectōnē doñ monasterij de populeto ꝓstitit: q̄ donatio illi⁹ castri fuit fcā abbati de bñfacto actori post litē ꝓtestatā in huiusmōi causa. bis vi sis ꝑ pte dcōr reor dictū fuit ꝛ ꝓpositus q̄ ipi rei debebāt absolui ab impetōe abbatis eo vcz qz abbas nō ꝓbauerat causā ipsam in suo libello. Et cū ḳs allegat cām certā: oportet q̄ illā ꝓbet alias cadere debet ab instātia. Itē dicebāt isti hospitalarij q̄ dctō abbati actori supuenerat dominiū p⁹ litez cōtestatā. Et sic nō videt iu iudiciū deuēisse. l. nō pōt. ff. de iudi'. vñ q̄dā cardialis de causa cognoscēs ipos reos absoluit ab instantia abbatis actoris reseruata eidē actori actione in alia instantia. Tamen dixit papa si actor egisset ꝓtra eos exp̄ssa cā ꝓpinqua ꝛ nō remota ꝛ tpe sentētie ferēde ꝓbauisset q̄ ille locus ad ip̄m spectabat rei fuissent ꝓdemnati. ꝛ sic est bona limitatō ad. l. illā nō pt alle. qđ intelligāt ī cā ꝓpinq̄ ꝛ nō in remota. ¶ allegabāt ¶ hospitalarij rei dicebāt q̄ longe añ donatōnem regis arrogonie de q̄ loq̄t actor ali⁹ donauerat locuz in q̄ erat castz ipis reis. ꝑ pte vero actoris fuit replicatū q̄ illa dōatio nō valebat. qz tpe donatōis ille locus erat inter manus saracenoz. ideo dicebat actor ñ valere huiusmōi donationē. ꝑ pte añt reoz fuit rñsuz illō qđ sequit ¶ Vltū quoq; ¶ qz actor ꝓduxit instrumētū donatōis illius castri in quo ꝓtinebāt q̄ rex arogonie dōauerat castz mōasterio populeti ꝛ ordīauerat q̄ monaste. populeti fūdaret alibi mona. qđ fecit nā mōas. populeti fūdauit monas. de bñfacto. ꝛ ei donauit ꝓdictū castz. ꝛ sic abbas ō bñfacto ꝓbauit aliā cām q̄ exp̄ssisset in suo libello. ideo dicebāt rei q̄ actor nō ꝓbauerat cām exp̄ssam in suo libello. quare veniebāt absoluēdi ab instātia ꝛ actor ꝓdēnād⁹ in exp̄sis erga ipos reos ¶ Pro pte altera ponit⁹ replicatio abbatis de bñfacto. nā dicebat abbas q̄ actor ꝛ reus nō dīnt ad imparia iudicari. ꝛ certū est q̄ si rei reputuntur possidere tpe sententie: sufficit. licet actor ñ repiat fuisse dñs tpe litis ꝓtestatōis. ꝙ ista rō nō ꝓfuit abbati. ꝛ rōez diuersitatis ponit glo. ꝛ latius ponit Ey. in. l. i. C. de alie. natōe mu iudi. causa fcā ¶ Ceterū ¶ vñ si q̄⁹ in genere formet libellū ꝛ ñ exp̄mat cāz speciale si reus patiat ꝛ nō obijciat valebit ꝓcessus ꝛ litis ꝓtestatio. l. fi. C. de an. excep. Tūre⁹ poterit petere vt actor exp̄mat causam ꝑalem Nota ex ꝓcipio. c. q̄ vēdicārem ab aliquo sufficit q̄ exp̄mat causam ꝓpinquā: licet nō exp̄mat cām remotā. tū poterit exp̄mere si velit. sed tñ aliq̄ ñ ꝓdest. aliq̄ nocet exp̄riere cām remotaz. nocet. qz si exp̄riat cām remotā. ꝛ nō ꝓbet vel si lite cō testata veniat succūbit vt hic. Plures doctores iuris ciuilis tenuerūt cōtrariū p. l. ñ pt alleg. videlicet q̄ si veniat dominiū post litem ꝓtestatā: nō pt ferri sentētia. ꝛ hoc voluit papa in fine h⁹. c. dū dixit quibusdam curiosis hic videt. Nota insup ꝓcipales effectū h⁹ ca. q̄ cū ḳs egit actōe ꝑsonali vel reali exp̄ssa certa causa debet illā ꝓbare. ꝛ ñ sufficit ꝓbare q̄ dominiū venerit ad ipsuz ex alia causa.

um abbas Si ex pluribus iudicib⁹ ꝛ vl̄ arbitris vnus alīs mādātibus ꝛ pñtibus ferat sentētiā ꝑ verba plural' numeri: tenet sententia. electō añt ꝓnūciāda ē ꝑ verba singularia. h. d. Casus. Tu ꝛ ego litigabam⁹ coz̄a aliq̄ iudice. vl̄ habebam⁹ cōtrouersiam inter nos. ꝓmisim⁹ ī tres arbitros q̄ ꝓgnouerūt ō cā ꝛ assignauerūt nobis terminū ad audiendū sentētiā. termino aduenīte vnus de mādato alioz recitauit sentētiā an valeat sentētia vl̄ an sit necesse q̄ tres simul legāt. videt q̄ sic. l. Item si vnus. §. si tres. ff. de arbi. vbi ō ꝛ q̄ oēs tres ꝓnūcient aut nullus. nō obstante illa rōe dubitādi. Rñdet ro. pon. in ꝓtrariū q̄ sufficit q̄ vnus ꝓnūciet nec requirit⁹ q̄ oēs simul legāt sententiā. Et ō ꝛ q̄ sententia ipa videt lecta ab oībus exq̄ vnus ꝓnūciat de cōsensu alioz. qz alii licet non ꝓnūcient ꝑ se: ꝓnūciant tñ ꝑ istū q̄ recitauit sententiam. ꝛ sic intelligit. l. illa. Item si vnus alter Idē dicēdū est in pl'ib⁹ iudicib⁹. nā sufficit q̄ vnus legat sententiaz: sed debet dicere ꝑ verba plural' nūeri. Nos tales arbitri vl̄ iudices. ꝛc. licet sit secus in electione. qz ad de notandū q̄ electio est vnica ꝛ singularis debet fieri ꝑ verba singularis numeri: vt si

procedatur per viam scrutinij debet dicere ille cui capl'm cõmittet. Ego talẽ noie meo z noie capli eligo. No. q̃ sententia añ ipius recitatõnẽ debz redigi in scriptis aliter sententia esset nulla regulariter. fallit in casib⁹ de q̃bus. c. sequẽ in glo. de hoc est tex. i l. ij. C. de sentẽ. ex peri. reci. Et ꝑmo debet iudex videre an debit⁹ ordo fuerit obſuat⁹ quo facto debet videre allegatiões partiũ et habere cõsiliũ cũ ꝓtis deinde debet redigere suã sententiã in scriptis z emẽdare. postea cõuocatis dz eam in scriptis legere Nota q̃ cũ plures arbitri vl' iudices bñt sẽtentiare in causa dñt oẽs conuenire z est i optione ipsoꝝ an velint cõmittere recitationem sentencie vni eoꝝ. sed tñ est honestius vt recitatõz sñie vni eoꝝ cõmittãt ne videãtur simil loquẽdo assumere officiũ mulierũ. Nota q̃ recitatio faciẽda est pl'i nũero. Et sic ar. a contrario sensu iudex vn⁹ põt loqui in ꝑbo sing. nũe. licet hodie iudices loquãtur p ꝑba plu. nũe. q̃ loquũtur rõe officij. Nota q̃ cũ procedit ad elect. p viaz scrutinij vl' cõpromissi electio est proferenda pvnũ ad denotandũ q̃ electio est vnica z cõis. Si aũt procedat per viã spũssancti illud nõ est necesse. vt puta si procedet p viam cõpromissi qđ est factũ in tres z illi conueniũt in vnã pson⁹ dz eligere in sing. nũe. q̃d si fuerit cõpromissum in vnũ puta in ep̃m picta. sup eligẽdo abbate sancti cypriani z ep̃s eligit p ꝑba pl'a. nũeri dicendo nos existẽs ep̃s pict. eligim⁹ talẽ. vtrũ vicietur electio. Certe non nec per hoc desinit esse vnica electio.

c t si sentẽtia Iudex debz p seipsum sñiaz recitare z non p aliũ al's sñia eẽt nl' la. fallit in ep̃o q̃ sñiam per euz ferendã põt p aliũ recitare ad exẽplũ illustriũ psonarũ Itẽ si iudex tradidit sñiaz in scriptis sine recitatõne non valet sñia idez si pronũciat deãbulãdo nõ sedẽdo. b. d. Casus. Tu z ego litigabam⁹ coꝝ aliq̃ iudice nõ ep̃o. litepꝛesta. cõcluſoꝛ renũciato in causa iudex assignauit nobterminũ ad audiendũ sñiaz Termio aduenięte iudex ñ recitauit sñiaz si tradidit notario recitandã an valeat tal' sñia vl' sit sbã ipsi⁹ sñie q̃ iudex eã ore recitet. Rñ. q̃ nisi esset ep̃s iudex p se tenet sententiã recitare alias nõ valeret sñia: nec eẽt necesse ab ea appellare. Sed ponam⁹ q̃ iudex nõ fecit recitari sñiaz nec eã psonaliter recitauit. sed eaz in scriptis tradidit q̃ti⁹ an valeat sñia Rñ. q̃ non q̃z iudex tenet eã ore ꝓpio recitare: al's sñia est nulla. Sed po. q̃ iudex legit sñiam ꝓpio ore sed tñ illã legit deambulãdo vl' stãdo z non sedẽdo p tribunali in loco maioꝝ suoꝝz vl' in loco mutato ex iusta causa. Rñ. q̃ non valet tal' sñia. naz req̃ritur q̃ iudex eã pronũciet ꝓpio ore sedendo pro tribunali. Nota primoq̃ sñia diffinitiua debz in scriptis proferri. istud tñ nõ seruat in curia plamenti. q̃z coꝛdetenus legũt sñiam. alĩ iudices legũt verba dispositiua sicut sunt ꝺdẽno vel asoluo. No. q̃ iudex debet sñiam diffinitiuã recitare p se z non p aliũ nisi eẽt pson⁹ illustris. glo. ponit casus in q̃bus non requirit q̃ sñia recitet in scriptis puta in causis summariis in q̃bus põt omitti libell⁹ i scriptis: imo sñia potest recitare coꝛdeten⁹. Nota viteri⁹ ad validitatẽ sñie req̃ritur q̃ iudex recitet p se vl' p aliũ q̃ est pson⁹ illustris. No. q̃ iudex recitãs sñiam dz pro tribunali sedere: q̃d si non põt cõmode sedere q̃z dolet in ano. dicit glo. q̃ dz se ponere in tribunali z sedere eo mõ q̃ põt sedere.

De appellationibus

Dictũ fuit sup̃ ti. proꝛi. ꝺ sen. z re. iudi. vex q̃z aliquotiens ꝓtes grauãt in hmõi sententijs z a pũctamentis iudicis z dubitaret aliquis an possit pars grauata appellare. z quo mõ sit appellandũ. ideo annectit rubꝛicam de appellationibus.

c Ꝺꝛdi. Appellãs ad papã i iudicio vel extra appellare debet in scriptis z causam appellationis exp̃mere z apl'os petere in sententijs diffinitiuis iura antiqua nõ suntmutata. h. d. Casus. Pretendebã te debitoꝛez meũ in aliqua pecunie summa forte in centũ. feci te ꝓueniri coꝝ tuo iudice cõpetente ordinario vl' delega. coꝝ q̃ tibi obtuli libellũ meũ cui petij ꝓ te rsponderi captasti terminũ ad rñdendũ meo libello q̃ termio aduenięte cũ deberes rñdere libello tu excipiẽdo ꝓposuisti q̃ libell⁹ me⁹ erat obscurus gñalis z in admissibilis. ego aũt dico ꝛ rñ.

sup quo iudex tulit sniam interlocutoriaz z dixit libellū meū esse admissibilez. z te debere eidē rñdere a qua snia appellauisti verbo. an valeat tua appellatio. Rñ. ro. po. dicēs q si qs appellauit a snia interlocutoria debet appellare in scriptis. Et istud nō sufficit: sed vltra dz in appellatōe sua exprimere cām rōnabilem tale videlicet q si esset vera deberet legitima reputari z q si eēt ꝑa necessario inferat appellantē fuisse grauatum. Itē appellās dz rēqrere iudicez a q vt sibi det apl'os. Sed vtrū appellanti tenebitur iudex a q statim dare apl'os. vl' vtrū possit appellāti assignari terminū infra quē dabit sibi apl'os. Rñ. ro. po. q iudex non cōpellit statim z illico dare apl'os sed pōt petere terminū ad deliberandū qs apl'os ipse dabit vtrū reuerentiales vl' refutatorios. Sz qd si iudex dedit appellāti apl'os reuerētiales z dimissorios ob reuerentiā illi⁹ iudicis superioris ad quē appellabat querit vtr iudex a q possit appellāti prefigere terminū ad p sequendū appellationē. Rñ. q sic z terminus iste assignabit p iudicē a q ꝓsideratis ꝗlitatibus ꝑsonaꝝ z negociꝫ z etiā considerata distantia locoꝝ. Sz ponam⁹ q appellat⁹ petit vt iudex a quo remittat totū negociū ad curiā ro. vtr sufficiatq appellat⁹ mittat procuratorē instructuz in cā z negocio ꝑncipali vel in cā appellatōis solū. Rñ. q appellat⁹ dz mittere ad apl'icā se. procuratorē sufficiēter instructū in cā ꝑncipali z non solū in cā appellationis vt finito articulo appellatōis possit pa. procedere in negocio ꝑncipali Et hec eadē q dicta sunt de appellatiōe interiecta ab interlocutoria sunt sic intelligēda si qs appellet a gūamīe extra iudiciali. Sz qd si appellet qs a diffinitiua snia. vtr appellās teneat obseruare ista. Rñ det. q nō sed tūc seruant iura antiq videlicz q appellās nō tenet appellare īscriptis: nec exprimere cām rōnabilē in sua appellatōne qz si eēt vera deberet legīa reputari. Sz sufficit appellare verbo z iudex a q tenebit deferre isti appellatōi. c. cū sit d ap. ī an. postea ro. p. in fi. b⁹. c. īponit penā facientibꝫ contra istā ꝓstitutōez. No. ꝑmo exprincipio huius. q iudex dz laborare inꝯtuz pōt vt lites abbreuiet. l. qdā extimauerit. ff. si cer. peta. c. finē de dolo. z contu. in an. No. vlteri⁹ q appellās a gūamine extraiudiciali vl' abinterlocutoria dz appellare in scriptis. Et iste est vn⁹ casus in quo scriptura eē d substātia alios casus ponit glo. in. c. i. infra d censi. ad quā q̄tidie fit remissio. Regulariter aūt scriptura non est de substātia rei geste. l. pactū. C. de pact. l. ꝯbik. ff. de pigno. vbi dr q scriptura nō fuit inuēta vt sit de substātia rei geste. sed inuēta fuit ne ipi⁹ rei geste pereat memoria. No. q̄ttuor req̄sita in appellāte ab interlocutoria vl' gūamine extraiudiciali. ꝑmo eē dz appellare in scripīs. scōo requritur q ipe exprimat cām sue appellationis. tercio q illa cā sit rōnabilis. i. talis q si eēt ꝑa necessario inferret istū appellantē fuisse grauatū. q̄rto debet appellās rēqrere iudicez a q vt sibi det apl'os. No. q apl'os debz z tenet iudex dare appellāti non tñ in cōtinēti. sed pōt petere terminū ad deliberandū qs apl'os ipse dabit an reuerentiales dimissorios vl' refutatorios. vñ sciendū plures sunt apl'i. q̄dam eē sunt reuerētiales sine dimissorij. alij sunt refutatorij. alij sunt testionales de q̄bus videat̄ late p panor. in. c. cū cessante. e. ti. in an. No. q iudex a q appellat pōt terminū iuris ad prosequendū appellatōez abbreuiare. nā d iure appellāt dz annū ad prosequēdū suā appellatōem. z ex causa biennū in. c. romana. e. ti. in an. z hoc vez respectu appellatōis prosequende non aūt respectu appellatōis finiēde. nam iudex a q cū sit inferior nō pt ligare manū superioris. No. q si appellat⁹ petat vt iudex a q remittat totā cām ꝑncipalē ad se. apost. debet ipe appellat⁹ mittere procuratorē sufficienter instructū non solū respectu cause appellatōis. sed etiā respectu cause ꝑncipalis. sec⁹ si appellat⁹ non petijt istā remissiōem fieri. tūc eē sufficeret vt appellat⁹ mitteret ꝓcuratorē ad prosequēdū cām appellationis vl' ad īpetrandū iudices delegatorios. Nota insup q archiepūs cognoscēs de causa appellatōis nō pt retinere cāz principalē in. c. i. de foro cōpe. isto libro. nā archiepūs non pt de ꝑncipali negocio cognoscere etiam de cōsensu ptū nisi finito articlo appellatōis dicat bñ appellatū z male iudicatū qz tūc posset articlm principalis cause retinere sec⁹ in papa qz pōt retinere cām principalē etiā si dictū sit bñ iudicatū z male appellatū

imo sine appellatõe põt pa. inhibere iudici
cib⁹ vt non se intromittãt amplius de cau
sa sz ipam cãm vna cũ ptibus remittant ad
pap ã vt. c. nfm. eo. ti. in an. l. iudiciũ solui
tur. ff. de iudi. vñ iste euocatões que q̃tidie
fiunt de minori iudice ad maiorẽ fiũt virtu
te illius. l. iudiciũ soluitur. ff. de iudi.

l egitimã Judex q̃ recusat sta
tuit arbitris tps ad
finiendã cãm q̃ elapso de pricipali
cog̃scere põt. h. d. Casus. Tu z ego litiga/
bam⁹ corã aliq̃ iudice delegato a pa. tu euz
vis recusare vt suspectũ qz dicz q ipe est af
finis me⁹. Certũ est qõ debem⁹ eligere ar/
bitros ad cognoscendũ de ista cã suspitio
nis corã q̃bus arbitris teneris pbare istã
cãm suspitõis. sz po: q iudex recusat⁹ timet
q arbitri sunt negligẽtes in finiẽdo istam
cãm nunq̃d poterit p̃figere arbitris termi
nũ ad finiendã cãm suspitõnis. Rñ. ro. po.
q sic z si arbitri finierit cãm recusatõis in
fra illũ terminũ poterit iudex recusatus re
assumere iurisdictionem.

r omana Jstud. c. põt diuidi
in. xi. ptes scõm q cõ
tinet. xi. dicta. Casus. Officialis
picta. cognoscit de aliqua cã inter duos sb
ditos suos. tulit sniaz diffinitiuã vl' inter
locutoriã nõ refert vna ptiuz vult appella/
re. querit ad quẽ iudicẽ sit iponenda appel.
B est vtrũ possit ps appellãs appel. ad epm
picta. dñm ipsi⁹ officialis. Rñ. ro. po. q cer
te nõ. z lz eps sit maior suo officiali tñ quia
idẽ est ꝓsistoriũ amboz nõ põt appellari ab
officiali ad epm ne appelleꝛ ab vno iudice
ad eũduz: imo nõ valet ꝺ cõsuetudo. c. q̃. s.
de ꝓsuetudine. Sed q̃d pona. q aliq̃s pla
tus inferioz puta archidiacon⁹ vl' archipr
biter ertis sub epo tulit aliquã sniam inter
locutoriã vl' diffinitiuã. vna ps vl't appel.
querit ad quẽ sit appellã. Certe appellandũ
ẽ ad epm non aũt ad archiepm omisso me
dio. valeret tñ ꝺ cõsuetudo vt q̃s appellarz
a prelato inferioris epi ad archiepm. nã cũ
ꝓsuetudo det iurisdictionẽ nõ bñti: multo
magz põt iurisdictõnez progare bñti Sed
po. q fuit appella. ab officiali epi ad archi/
epm vl' ab inferiori prelato epi ad epm iu/
dex appellatõis ad solã assertiõez ptis appel
lãtis possit decernere citationẽ ad citandũ
ptem appellantẽ z iudicẽ a q̃ est appellatũ ꝺ
us cz sibi ꝓstet q appellatio fuit interposi
ta ex cã probabili h̃ est vtz añcz iudex appel
latõis decernat citatõez suã debeat sibi liq̃
re q fuerit obꝛuata oia illa que req̃runt ad
deuolutionẽ cause ad supioꝛẽ p appellatio
nẽ. Rñ. ro. po. q sic. z ido appellãs dz ꝓpe
re corã iudice appellatõis vt eũ informet ꝺ
oibus istis alias iudex appella. nõ deberet
decernere suã citatõez h̃ dicit põs tex. vsq̃
ad. §. si ꝓ. in q̃ sic figurat casus. Certũ est
q iudex appellatõnis ꝓsueuit inhiberi iudi
ci a q̃ ne aliq̃d attẽptet in preiudiciũ appel
latõis Sed po. q ps appellata cõpet corã
iudice appel. z ꝓponit q appellãs nõ appel
lauit infra. x. dies vl' aliq̃d omisit ꝓpter qõ
reputat nõ appellãs nũq̃d dz iudex appel/
latõis añcz decernat citatõez ꝑ̃us de isti co
gnoscere z sup his interlocutoriã ferre. Rñ.
q sic a q̃ interlocutoria poterũt ptes appel
lare. Sed po. q ps appellata nõ ꝓponit nõ
fuisse appellatũ infra. x. dies sed dixit q cã
insta in appel. nõ est ꝺ cauꝰ instis z appro
batz a iure. dicit appellãs q licet illa cã nõ
sit insta in corpe iuris tñ est silis vl' maioz
cz sint cause inste in iure. nũq̃d iudex appel
latõis ꝑ̃us dz ferre interlocutoriã an illa cã
insta in appel. sit iusta vl' non añcz faciat i
hibitões iudici a q̃. Rñdeo q sic z nõ intel/
ligatis q iudici ad quẽ debeat ꝓstare ꝺ ve/
ritate appellatõnis sed intelligit sibi ꝓstare
de an cã insta in appel. sit rõnabil' vel non.
Sz po. q fuit appellatũ a snia diffinitiua
vtrũ iudex ad quẽ possit facere inhibitões
iudici a q̃ nõ premissa cognitiõe. Rñ. q nõ
nisi fuerat appellatũ a snia diffinitiua in ca
sibꝰ in q̃bus ẽ inhibita appel. puta qz aliq̃s
fuerat ꝺdẽnatus ex sua cõfessione z appella
uit tũcem debet inferi iusta cã in appel. z de
bet fieri fides iudici ad quez an cã insta in
appel. sit rõnabilis. sed q̃d po. q eratqõ su
p predio qõ possidebas lataẽ snia ꝺ te ab ea
appellauisti. postea q̃dem terci⁹ intulit tibi
violẽtiã in illa re vtz corã iudice appel. pos
sis eũ facere ꝓueniri. Certe non. sed dz cõ/
ueniri corã suo iudice imediato. Et isto ve
rũ nisi p istã turbatiõez ipediret iurisdictõ
iudicis appel. h. d. vsq̃ ad. §. cũ ꝑo Sz po.
q pendẽte appel. ꝓueni te corã iudice a quo
sup alia re. vtz iudex appel. possit inhibere

iudicia a q̄ ne cognoscat de ista causa. Certe nō. vex tū posses ipm iudicē a quo recusare vt suspectū probato ḡuamine qđ tibi intulit in alia cā a quo appellasti Sz po. q ep̄s pict. bz iurisdictōz tpalez in aliquo loco sue dioces tulit aliquā sententiā p se vel auditorē suū vtrū debeant appellare ad metropolitanū puta ad archiep̄m burdegalū vl' de p̄side prouincie puta seneschalū vel ei⁹ locūten. Rñ. q est appellandū ad metropolitanū z sic ad iudicē eccl'iasticū nisi ep̄s teneret in allodiū illā iurisdictōez non faciēdo aliquā pensionē dño tpali. secus si teneret in feudū. nā tūc appellandū esset ad iudicez laicū in. c. allegato pro ꝓrio in glo. Sz qđ po. q iudex a q̄ excōicauit appellantē ipsum reputādo cōtumacē. vtrū iudex appel. possit relaxare vl' dclarare nullas istas sententias. añq̄ cognoscat vtrū bñ vl' male fuerit appellatū. Rñ. q nō z istud vex nisi i/mineret piculū aie qz tūc posset illas relaxare sed non declarare nullas. sz po. q iudex appel. pronūciauit bñ sniatuz z male appel. q̄le dz esse officiū iudicis ad quē. Rñ. q ipe iudex appella. dz remittere ptes ad iudicez a quo vt ipe cogñscat de p̄ncipali cā_idē cōsistoriū_p hoc em̄ excludūtur officiales foranei q̄ sunt delegati ep̄i liczem̄ ipsi bēant iurisdictōz ad vniuersitatē cāz tñ ab eis appellat ad ep̄m z non ad metropolitanum. _qđ si_sed q̄liter ps appellata pōt opponere q iudex appellatōis cognoscat an cā infra in appel. sit iusta vl' nō. dicendū q aliq̄ sūt cause q̄ non sunt expresse in iure puta qz sūt sil'es vl' maiozes z in illis dz iudex appell. cognoscere an ille cause sint iuste vl' non si aūt cā infra in appel. esset vna de cauk inser tis in iure tūc nō bēret iudex appel. cogñsce re an illa cā esset iusta vl' non vñ sciendum q iudex appel. babet ferre duas snīas vnaz interlocutoriā an appellatō fuerit ad cū devolu ta vl' ne. aliā diffinitiuā respectu arti. appellatōis videlicet an bñ fuerit appellatū vl' male z an bñ iudicatū vl' male. Nota p mo ex p̄ncipio ca. q ab officiali ep̄i nō pōt appel. ad ip̄m ep̄m. nec valerz ꝛ. ꝓsuetudo vt. c. ij. ē. de cōsue. z istud vex qñ appellatur ab officiali generali z p̄ncipali qz si appel/lareк ab officiali fozaneo esset appellādum ad ep̄m. No. q nō pōt appel. omisso medio regulariter. naz ab archip̄resbitero nō pōt appellari ad metropo. omisso ep̄o. Sz qđ si archip̄sbiter est sub archidiacono an possit appel. ad ep̄m omisso archidiacono Cōmunis opi. doc. est q sic. nā cōcurrit cū quibuscūq inferiozib⁹ prelatis exceptis abbatibus respectu suoz religiosoz. c. q̄to ō offi. ordi. in an. No. vlteri⁹ q valet ꝓsuetudo vt omisso medio possit appellari. No. q iudex appellatōis nō debet citare appel. nisi constet sibi q appellatio fuit interposita ex iusta cā rōnabili z istud vex qñ cā est expri mēda in appellatōe vicz qñ appellaк ab interlocutoria vl'a diffinitiua in casibus in q̄bus ꝓbibeк appellatō a iure. Et si iudex appellatōis videat q cā inserta in appel. non sit iusta dz denegare audientiā appellanti. No. vlteri⁹ ibi q si obiciaк q non solū pōt appella. ꝓpter causas insertas in iure. sz etiam ꝓpter alias causas maiozes vl' equales et puta nos nō babem⁹ in iure q iudex possit recusari vt suspect⁹ ꝓpter cōpaternitatē si tñ de iure cōprie sit tāta amicitia inter ꝓpīes sicut inter ꝓsanguineos ista est sufficiēs cā recusandi iudicē vt suspectū. Nota q si ps appellata ꝓponat q cā infra in appel. non est rōnabilis iudex appel. dz interloq̄ an illa cā sit rōnabilis vl' non. No. q licet regulariter q̄ñ appel. a diffinitiua in casib⁹ a iure ꝓbibitis necesse ē vt appellās in appel. sua inserat cām rationabilē vt puta si cōfessus in iure appellet dz inserere in appel. sua q ꝓfessus fuit p errorē vl' metū z dz de errore z metu fidem facere z in hoc eq̄pank interlocutoria z diffinitiua. No. q iudex appellatōis non recipit iurisdictiōez nisi inter ptes puta appellantē z appellatū z non interciū qđ verū est nisi iste terci⁹ impediret iurisdictionē iudicis appellatōis. c. i. de offi. z po. iudicis delega. in anti.

V tsuper . Si iudex a q̄ req̄sit⁹ nō tradat apl'os sz in causa p̄cedat non valet p̄cess⁹ nisi appellatōni renūciatū fuerit. h. d. Pro intellectu hui⁹ est p̄supponendū illud qđ dz in. c. nō solū. infra. e. ti. vicz q validitas gestoz post appellatōez ab interlocutoria pendet ab exitu appel. ita q gesta p iudicē a quo inter appellatōem z p̄hibitiōes nō retractank nisi in fine appellatōnis postq̄

fuit dictū bñ appellatū ꝛ male iudicatū. Lasus. Pretendebā te debitorē meū feci te cō uenire corā iudice cōpetēti q̄ tulit ꝯ me aliquā interlocutoriā a q̄ appellauit ꝛ eū req̄siui vt daret mihi apl'os. i. rñsionē: iudex nl' los voluit dare apl'os sed ꝯ me tanq̄ ꝯ cōtumacē processit vtrū valeat ei⁹ pcessus p⁹ appel. ꝛ req̄sitōez apl'oꝝ supposito q̄ appel. sit frustratoria. Rñ. ro. po. q̄ vt facilioꝝ beat instructio apud iudicē appellatōis p̄cipit vt iudex a q̄ det apl'os etiā si appella. sit frustratoria. alias su⁹ processus nō valeret vñ si apl'os dedisset valeret in. c. nō so. infra e. ti. in an. ⌊req̄situs⌋ nā iudicia q̄ debēt peti apl'i ꝯgruo loco ꝯgruo tpe. c. ab. e. infra eo. ti. Ho. ꝑmo cām ꝓpter quā iudex a q̄ tenet dare apl'os pti appellāti vicz vt facilioꝝ instructō cause appellatōis valeat haberi etiaz si appel. sit frustratoria ꝛ dederit iudex a q̄ apl'os refutatorios. nā in apl'is refutatoriis inst̄ cā q̄re fuit appellatū ꝛ q̄ reiudex non detulit appellatōi Ho. vlteri⁹ q̄ iudex a q̄ tenet dare apl'os si req̄rat vñ sciendū q̄ req̄sitio apl'oꝝ est nēcaria q̄stuz ad penā bui⁹. c. ꝛ. c. ab eo. infra e. vez tamen si iudex nō fuerit req̄situs tenet dare apl'os Ho. iusup ꝑncipalē effectū isti⁹. c. si iudex a q̄ req̄situs dare aplos illos non det sz in cā ipsa ꝓcedat ꝓcessus ei⁹ erit nullus ꝛ retractabit ꝑ iudicē appellatōis secus si ꝺdisset apl'os q̄ tunc non retractaretur ei⁹ processus nisi ille quem fecisset post inhibitiones appellationis iudicis.

c uz appellationib⁹

Emanauit istud. c. ad declaratōez c. vt debit⁹ honoꝝ. ē. c. ti. in an. ꝛ. c. roma. ē. eo. ti. istomet libro in fine ca. vbi ꝺq̄ si iudex appel. dicat bñ iudicatū ꝛ male appellatū ꝺz ꝑtes remittere ad iudicē a q̄ ꝛ appellātem ꝺdēnare in expensis. istud ca. limitat illa iura videlicet q̄ intelligunt q̄n iudex a q̄ non detulit appell. q̄ si detulerit nō tenet iudex appella. facere remissionē nisi velit. Las⁹. Tu ꝛ ego litigabam⁹ corā aliquo iudice qui ꝺtulit ꝯ te aliquā interlocutoriā a qua appellauisti inst̄a cā in tua appel. quā iudex a quo sciebat falsaz vl' forte illa cā ex ꝑssa non erat falsa sed tñ non erat rōnabil'. Certū ē q̄ iudex a q̄ non deferret huic appellationi. nec debet timere q̄ iudex ad quē retineat cognitōem cause ꝓncipalis. Sed q̄d ponam⁹ q̄ iudex a q̄ dedit apl'os reuerētiales, vl' dimissorios ꝛ a q̄ admisit appellationē: postea iudex appel. pnunciauit male appella. ꝛ bñ iudicatū. certū ē q̄ ꝺz te appellantē condēnare in expens⁹ Sed vt̄ teneatur remittere cāz ꝓncipalē ad iudicē a quo. Rñ. q̄ non. nā ex quo iudex a q̄ detulit appellatōi friuole videt abdicasse a se cognitōnem cause ꝓncipalis: tō iudex appellatōis poterit retinere cām principalē tñ si velit remittet ad iudicē a q̄ qñ p̄sumit appellatō nē friuolā q̄ non ꝺferat appellatōi sed det appellā. apl'os refutatorios ⌊faciēs expēsarū⌋ que condēnatō expensaꝝ eadē die fieri ꝺz in. l. paulus. allegat in glo. vl' etiā pōt fieri condēnatio expensaꝝ sicut profert sniā nā cōdemnatio expensaꝝ fit officio iudicis mercenario qō inheret actōi. iō o finita actione nō durat. Nota ꝑmo q̄ iudex a quo non ꝺz deferre appellationi friuole que interponit sine cā vel cā est irrōnabilis aut ē falsa. imo si deferat peccat mortaliter. Ho. q̄ cū iudex appel. pronūciat bñ iudicatum ꝛ male appellatū ꝺz remittere negociū ꝓncipale ad iudicē a q̄ qō verū in alio iudice a pa. nā posset retinere negociū ꝓncipale licz pnūciet bñ iudica. ꝛ male appel. Ho. vlterius q̄ iudex appella. q̄ pnūciauit male appel. ꝛ bñ iudicatuz ꝺz appellantē in expēsis condēnare sed condēnatio ꝺz fieri tpe. plaōis snīe vl' admin⁹ eadē die q̄ expēse non petūtur nisi officio iudicis mercenario qō non pōt implorari nisi durāte causa. Et si fiet condēnatio expensaꝝ eadez die dicitur fieri durāte instātia. nā que incōtinēti fiūt in esse vident. l. lecta. ff. si cer. peta. sec⁹ ꝺ expens⁹ que petūtur rōne ꝺtumacie. nā ille petunt ture actōis in factū descēdente ex edicto. si q̄s in ius vocat⁹ non ierit. de quo in l. sanctim⁹. C. de iudi. c. ij. de pcurato. i an. Ho. q̄ iudex a q̄ iniuste admittat appella. potest iudex appellatōis etiā ab inicio añq̄z cognoscat de meritis cause appellatōis retinere causam ꝓncipalem ꝛ sibi iputet iudex a quo quare detulit appellationi friuole ml' tomagis si iudex appellatōnis cognouerit de articlo appel. poterit retinere cognitōez cause principalis.

a beo. Appellãs si infra.xxx.dies nõ petat apl'os appellatõi renũciat. z si iudex a q̃ req̃sit illos ñ tradidit sz in cã ꝓcedat non valz eius ꝓcessus. Casus. Tu z ego litigabamꝰ corã aliq̃ iudice qui tulit aliquã sniam õ te a qua appellauisti in scptis infra cã rõnabl'i in tua appel. Certũ est teneris petere apl'os iudici a q̃.c.i.ũ.e. sed vtr̃ teneris petere statim. Rñ.q̃ nõ sed illos dẽs petere instãter z septꝰ infra.xxx.dies qui.xxx. nũerant a tẽpore snie late qñ fuit appellatũ infra.x. dies si aũt appellatũ fuit pꝰ.x. dies tũcisti.xxx. dies currunt a tpe noticie.l.q̃. vl'.iũ. C. quõ z qñ iudex. z non a tpe secute snie puta si fuerit lata snia cõtra absentẽ z appellauit forte a die snie pꝰ.xv. dies. Sed po.q̃ appellãs non petijt apl'os. Rñ.ro.pon.q̃ habeꝫ p ñ appellãte. z videꝫ renũciare appellatõni ita q̃ iudex a q̃ procedat ad vlteriora ac si non eẽt appellatũ. Sz q̃d appellãs petijt apl'os sed iudex noluit dare. dictũ fuit. ũ.q̃. nõ valet ꝓcessus. sed vtrũ illõ sit vex indistincte posito q̃ semel req̃siti fuerit apli. Rñ.q̃ ñ sed dz iudex requiri instãter iteratis vicibꝰ congruo loco z tempore z pinõ est ac si nõ est requisitus.

n on solum. Presupponendum est qõ habeꝫ in.l.q̃ incipit põses. C.e.ti. vicz q̃ cũ appellata diffinitiua si iudex a q̃ aliq̃ attẽptauerit forte exequẽdo suiam vl'aliq̃d innouandũ pꝰ sentẽ. iudex appellatõnis añ oia dz illa cassare z reducere ad primũ statũ istud ca. declarat de quibus attẽtatis intelligit. Casus. Tu z ego litigabamꝰ corã ordinario iudice vl'delegato q̃ tulit aliquã sẽtentiã õ me a q̃ appellaui non illico sed forte die decia iudex a q̃ aliqua innouauit pꝰ sniam añ appellatõem z post appellaui releuaui z petij vt iudex appellatõis reuocarz illa attẽtata añ appel. meã vtrũ possit z debeat hoc facere iudex appellatõnis. Rñ.q̃ sic. nã ad iudicẽ appellatõnis spectat reuocare attẽtata etiã añ appellatõez pꝰ sentẽtiã z nõ solũ pꝰ appel. sed q̃d de attẽtatis pꝰ appel. ab interlocutoria vtrũ iudex ad quẽ debeat illa reuocare vt attẽtata añ̃ cogñscat õ meritis cause appel. dicit q̃ nõ. sz cognito de meritis cause appel. z pnunciato bñ appellatũ z q̃ male fuit interlocutũ reuocabit attẽtata z hoc vex nisi attentata de quoꝝ reuocatõe querit fuissent attentata post inhibitõnes debito modo factas qz iudex ad quẽ decreuit citatõez p quã inhibitũ fuit iudici a quo ne procederet in causa ex hoc non obstãte iudex a quo ꝓcessit tũc illa attẽtata dñt reuocari añ̃ cognoscat de meritis cause. Nota primo q̃ ad officium iudicis ad quẽ spectat cessare reuocare z anullare attẽtata post sniam diffinitiuã: etiã pꝰ appellationẽ z hoc priusq̃ incipiat cognoscere õ meritis cause appellatõis an bñ vl'male iudicatũ fuerit. Nota q̃ gesta p iudicẽ a q̃ pꝰ appellationẽ ab interlocutoria non reuocãtur sed remanent in eodẽ statu donec sit cognitũ de meritis cause appellatõis vicz q̃ p batũ sit q̃ causa inserta in appell. sit vera. Nota q̃ iudex appel. nõ põt inhibere iudici a quo ne in principali procedat quousq̃ cõstiterit iudici appel. q̃ negociũ sit ad ipm deuolutũ z hoc p instrumentũ appellatorium. z hoc verũ loquẽdo in interlocutoria. c. romana. ũ.eo. titu.

c oncertationi Qui appellat extra iudiciũ infra.x. dieꝫ ex quo sciuit grauamẽ appellare dz. h.d. Casus. Per uenit ad noticiã meã q̃ ẽps picta. cõtulit alicui bñficiũ tanq̃ vacãs q̃ dicebã meũ et non vacans z sic dico q̃ collatio est facta i preiudiciũ meũ volo appel. ab illa collatõe an possim. Certe sic. dũ tamẽ appellẽ infra x. dies nũerandos a tpe noticie mee. postea nõ possum appel. Sz p hoc tñ nõ videor renũciare iuri meo q̃n via iuris cõis possim prosequi ius meũ videlicet interdicto. vñ vl'vl'alia actõe vl'etiã manutẽtione ipius bñficij potero petere vl' põt poni casus in electione. hoc mõ. Canonici eccl'ie picta. vno excepto elegerũt quẽdã symoniacũ. certus est q̃ vnꝰ poterit appell'. z p cã appel. dicere q̃ ille est incapax dũmõ appellet infra. x. dies si ꝓo nõ appellaue. infra. x. dies poterit se opponere ne talis simoniacus ꝓfirmetur sed amplꝰ non audiet ꝓ viam appellatõnis. No. ꝑmo ex principio. c. q̃ altercatio q̃ ẽ inter duos docto. sup decisione alicuiꝰ dubij põt dici ꝓcertatio qz simꝰ pugnãt iacẽdo iacta z ratões z õ hac concertatõe loq̃tur põs. C.

nam de hoc fuit cõcertatio inter docto. antiq̃s virũ ab actibus extraiudicialib⁹ debeat appellari infra. x. dies. Nota vlteri⁹ q̃ ab actib⁹ extraiudicialib⁹ p̃t q̃s appellare. ſz tñ ꝓprie loquẽdo dr̃ ꝓuocare z non appellare. c. roma. e. ti. in an. Nota q̃ ab actib⁹ extra/iudicialib⁹ dr̃ appellari infra. x. dies q̃ curr̃t a die noticie grauaminis z nõ a die noticie actus vt hic tenet dñicus de san. ge. z ponit exemplũ. Ponam⁹ q̃ epc̃s picta. contulit tibi bñficiũ qđ erat mihi debitũ z ingrabar q̃ esset mihi debitũ. tñ sciebam collatõnem esse tibi factã post sciui q̃ illa collatõ fuit facta in meũ p̃iudiciũ. Certũ est q̃ possuz appellare infra. x. dies qui numerant a die noticie grauaminis quo sciui q̃ collatio fuerat facta in meũ ꝓiudiciũ.

Appellatio Appellans inscriptis nõ tenetur legere appellationẽ iudici a q̃ sed sufficit q̃ appellet vt in lra p̃tinet. h. d. z scõm alios non est necesse exponere verbũ appello sed sufficit oñdere cartã iudici a q̃. Casus. Tu z ego litigabam⁹ coꝝ aliquo iudice cõpetẽti q̃ tulit aliquã interlocutoriam ꝑ me a qua appellaui in scriptis ex causa rõnabili z appellatõez meã redegi in scriptis quã infra. x. dies exhibui z p̃taui iudici a quo. sed tñ eã non legi vtrũ vicietur mea appellatio. videt q̃ sic. nã iudex tenet legere sniam suã alias sua snia non valet. c. fi. ſ. de reiudi. ita videt q̃ in appellatiõe req̃ritur recitatio z vt appellãs legat suam appella. iudici. Hac tñ ratõe dubitãdi non obstante dicit ro. pon. q̃ ego appellãs nõ tenecr legere appellatõez iudici a quo sed sufficit petat duplũ appel. debeo ei tradere. si autẽ nõ petat non tenecr illi tradere. ex quo p̃z q̃ non sunt necessaria ista verba que poñũt cõiter notarij in instrumentis appellationis q̃ ipe appellãs fecit lecturã. Ro. primo q̃ licet iudex a quo teneat sniam diffinitiuã legere p̃tibus ita q̃ non sufficit si eã tradat p̃tibus tñ secus est in appellatione vt est hic ter. Ro. q̃ appellatio est interponenda coꝝ iudice a quo non aũt sufficeret si interponeret coꝝ aduersario z ꝫ verũ si possit haberi tutus accessus ad iudicẽ. nã secus si quis comode non habeat tutũ accessum, vt in. c. fi. eo. ti. in anti.

ſ ia iudice Pro intellectu isti⁹ ca. habemus ꝑ supponere q̃ licet iudex non possit reuocare suã sniam diffinitiuã. l. ij. C. de sen tẽ. expicu. recit. p̃t tñ iudex reuocare interlocutoriã sniam. l. qđ iussit. ff. de reiudi. c. cũ cessante. e. ti. in an. Secõdo habem⁹ ꝑ supponere q̃ appellans ꝑ appellationẽ eximitur a iurisdictione iudicis a quo appellauit quantum ad illaz causam. c. romana. supẽ eo. ti. Casus. Tu z ego litigabam⁹ coꝝ officiali picta. qui tulit aliquã interlocutoriam ꝑ me a qua appellaui solẽniter z in scriptis iuxta tenorẽ. c. i. ſ. eo. ti. officialis fecit me citari vt coꝝ eo cõparerẽ facturus fidẽ de grauamie an tenear cõparere. Rñ. q̃ nõ naz iudex debet esse certus an me gꝫauerit vl̃ ne. Sz po. q̃ iudex citauit me ad reuocandum interlocutoriã suã. an debeaz cõpere certe sic. z si nõ cõpareã z iudex reuocet suã interlocutoriã. poterit cõtra me ꝓcedere tã q̃ ꝑ contumacẽ qz reuocato grauamie est extincta appel. mea. reuocauerit cũ effectu z realiter non verbo z hoc si grauamen sit realiter illatuz. Nota ꝓio q̃ iudex a q̃ põt suã interlocutoriã reuocare z sic ẽ vna differentia inter sniam diffinitiuã z interlocutoriã. No. q̃ si iudex a quo citauit appellantẽ ad faciendũ fidẽ de suo grauamine non tenet appellãs ꝓpere qz iudex debz cognoscere vtrũ appellantẽ gꝫauerit. secus si appellãs esset citat⁹ ad videndũ reuocari grauamen qz tũc teneret ꝓpere coꝝ iudice a quo. z si citatio sit facta ad edocenduz de grauamie z videndũ reuocare grauamẽ tenet cõpere non ad oẽs fines sed ad videndũ fieri reuocatõem gꝫaminis. No. q̃ cessante causa finali cessat effectus secus est ꝺ cã impulsiua. l. i. ſ. sexũ. ff. de postulando ibi turpitudo calpburnie fuit causa ipulsiua ꝓhibitionis mulierũ a postulando. Itez illud intelligit q̃ cessante causa finali cessat effectus quando est vnica causa finalis sec⁹ si cẽt plures qz tũc req̃rit cessatõ oim cãz instit. ꝺ nup. ſ. affinitatis de ꝺ p doc. in. c. z ũ xp̃s ꝺ iureiurãdo in an. in fi. c.

a collatione. Appellans a collatione facta per epm̃ z capl. debet appellare ad archiepiscopũ si eps iter fuit vt ꝓlatus.

sec⁹ sivt canonicus q⁹ tūc appellat ad ep̄m ꝓsuponēdū est ꝓintellectu h⁹.c. q ꝗs potest appellare etiā collatiōe ꝓtinuata i p̄ iudiciū alteri⁹.c.i.e.ti.ī an. Itē hēm⁹ secūdo p̄mittere q ꝗs pōt appellare p⁹ collationem fcām: dū tñ appellet infra.x. dies nūerādos a tpe notīe sue.c.cōcertatōi.s.eo.t Itē ꝑsuponēdū qō hētur in.ca.ij.ne lite pēdēte.s.istomet lib.vbi ōz si duo litigent sup bñficio.z mozit⁹ possess: nō dz alius sbrogari in locū defficti donec sit cognitum de iure supstitis.z si fiat collatio: posset supstes appellare ab illa collatōe vl etiā continuata. dz ordiari⁹ poterit defendere ius defūcti. Ea. Tu possidebas bñficiū qō dicebā ad me spectare vel ee mihi debitū vñ feci te cōuenire coram iudice ꝓpetēti pēdēte ꝓtroversia ista tu es mozt⁹ Eps pict.z ca. ad ꝗs coīter spectat collatio illius bñficij cuz vacabat volebāt illō cōferre. ego hoc vidēs me oppositi ne facerēt colla. de illo bñfi. nō obstāte me ipi cōtulerūt bñficiū. volo appellare ab ista collatōe: q̄rit ad quē debeam appel. vtz ad archiep̄m vl ad ip̄m ep̄m Rñdz cū distinc. aut eps interfuit collatōi vt platus. aut interfuit vt simplex cañ. si interfuit vt platus: dēo appel. ad archiepz vl ad papā z ñ ad ep̄m: q⁹ tūc appellarē ab eodem ad cūdē. si vero eps interfuit vt cano. z nō vt platus: tūc possū appellare ad ip̄m ep̄m tāq̄ ad supiorē capl'i. No. ꝓio q collatōe fcā vl faciēda i p̄iudiciū alic⁹ pōt appellari. sz ꝓprie dicit ꝓuocatio. c. ro. e. ti. i ā. No. q eps pōt interuēire in ca. vt canonic⁹ z tē hz vocē. z sua vox augz nūer. Itē pt eēi c. vt platus: z tūc ñ hz vocē. lz hostiē. dicat q ipe repñtat mediā ptē ca. q ipe z vnus cañ. faciūt maiorē ptē ca. de hoc in. c. ꝓposuisti de concess. p̄bē. in an. Cois āt opinio doctoz est in cōtrariū vcz q ipe nō habet vocē q̄ñ est in. c. vt platus. sed solū habz ptātē ꝺcludēdi scōm maiorē ptē ca. No. vlteri⁹. illō ad qō emanauit pñs. c. vcz q cū appellatur a collatōe fcā coīter p ep̄m z ca. pt appellari ad ip̄m ep̄m si interfuit vt cano. q⁹ tūc censetur simplex cano. mō capl'm subē ep̄o. z appellādū ē ab inferiori ad supiorez Sed quomodo' cognoscem⁹: q episcop⁹ est in capl'o vt prelatus vel vt simplex cañ. doctores hanc materiam tractant in. c. ꝓposuisti. alle. Et dicūt q si in ecclesia sit statutū qō ordinet vt ep̄s sit in. c. vt platus vl vt simplex canonicus standū est illi statuto si vero non sit statutuz tūc cognoscetur ex cōiecturis. nam si ep̄us non tenet p̄mū locū z honorabiliorē censet esse in. c. vt canonicus. si aūt p̄sideat z teneat honorabiliorē locū censet esse in. c. vt platus.

Licet. Per appellationem interpositam a diffinitiua revocari potest interlocutoria principali negocio preiudicans alias non. h. d. Lasus. Tu z ego litigabam⁹ coram iudice ordinario vl deleg. lite inter nos negatiue contestata tu actor fuisti admissus ad faciendū tuas ꝓbatōes de z sup tuo libello. ꝓbatiōibus factis ego reus ꝓposui exceptiōem p̄hēptoriā puta exceptionē d nō petendo vl aliquā aliā exceptionē p̄hēptoriā iudex noluit admittere istā exceptionē p̄hēptoriā et sic me ḡuauit. ego nō appellaui ab ista interlocutoria hoc facto ipe iudex p⁹ renūciatō pē z ꝓclusionē in cā tulit sniam diffinitiuā ꝓ me a q̄ appellaui. Queritur nunc vtrū in cā appellationis possim repetere illā exceptionē p̄hēptoriā q̄ a iudice a quo fuit mihi repulsa videt q non q⁹ tranſuit in rem iudicatā z mihi ꝓputet q̄re non appellaui. h tñ non obstāte. rñdet ro. po q illas p̄hēptorias exceptiōes possum repetere in negotio principali z ipis probatis obtinebo q⁹ per appellatōez fuit cā reducta ad illū statū i q̄ erat ītmediate p⁹litez ꝓtestatā sed non añ. l. ita demū. C. de procu. Sz q̄d pona. q ī cā p̄ncipali ꝓposui aliquā exceptionē dilatoriam q̄ fuit repulsa volo illā repetere in cā appellatōis vtrū possim. Rñdet q non. q⁹ in causa appellatiōis nō pñt ꝓponi ea que erāt ꝓponenda ante litis contestationē vt dicta. l. ita demū sed solum illa que erant ꝓponenda post litem contestatam. Et sic intelligit illud dictum. non ꝓposita in causa appellationis ꝓponam z nō ꝓbata probabo. No. primo ex isto ca. bonū argumentū q si actor dicat exceptionē pro pte rei ꝓpositā esse ipertinentē iudex sup h̄ habet interloq̄ an illa exceptō p̄hēptoria sit admissibil' vl' inadmissibilis. Et iō est cautela aduocatoꝝ petitoꝝ dū volūt appellare ab interlocutoria. q̄ petāt interloq̄ sup admissibilitate. lz cauti

iudices obuiāt isti cautele dicēdo admitti m⁹ istā exceptōnez inc̄ptū de iure est admissi bil' hanc cautelā ponit glo. in. c. cū ꝯtingat de offi. dele. in an. Nota. si iudex non admi sit exceptionem pb̄ēptoriā z ps nō appel/ let ab illa interlocutoria. sz postea appellet a diffinitiua in causa appellatiōis poterit illā exceptōnē pemptoriā repetere nec ōr re pulsio trāsisse in rem iudicatā vt ē h̄ text⁹. No. q̄ exceptionē dilatoriā repulsaz in pn cipali cā non potest appellans repetere in causa appella.

Explicit liber scōus. seq̄tur tercius

De vita z honestate cle

ricorum. Rubrica.

Supiorib⁹ libris dictū fuit de clericis z psonis clericoz. nunc videndū est de eo/ rū vita z honestate. ideo annectit rubricaz de vita z honestate clericoz.

c **Clerici.** Cleric⁹ ioculatoriaz ar tem p annū exercens si tertio monitus non ōsistat ipo tu re pdit p̄uilegium clericale. h. d. Pro intel lectu huj⁹. c. est presupponendū q̄ clerici di cunt h̄e multa p̄uilegia de q̄bus in glo. s. de biga. in. c. vnico Casus. Certū est q̄ cle rici non d̄nt intēdere artibus ignominio/ sis vt sunt artes mimoz ioculatoz z histri onū. c. cleri. s. e. in an. Sed po. q̄ aliq̄ cleri ci exercuerūt illas artes. puta q̄ fecerūt in publico spectaculū sui corpis an sint puni endi aliq̄ pēa. Rn. ro po. q̄ si clerici exercu erint illas artes p vnū annū sunt ipso iure .i. ipso facto absq; declaratōe iudicis p̄uati omi p̄uilegio clericali. Sed po. q̄ isti cle rici non exercuerūt istas artes p vnū annū integrū sed p min⁹ tp̄s forte p spacium sex mensiū an ipso iure pdant p̄uilegia clerica lia. Rn. q̄ non sed req̄ritur q̄ eps illos mo nuerit p̄mo scōo z tercio. z sic canōice z cō petēter. z si moniti non desistāt ab exercitō illaz artū eps p suā sniam debebit z pote rit illos declarare p̄uatos oi p̄uilegio cleri coz. No. p̄mo iuncta glos. q̄ clericatus ōr esse dignitas h̄ verū accipiēdo dignita/ tē large pro q̄dam p̄eminētia. nā dignitas p̄prie ōr q̄ q̄s habet p̄eminētiā sup̄ alios z cū hoc iurisdictionē. Nota. vlteri⁹ q̄ cleri ci exercentes artes istas de q̄bus in tex. pri uant omi p̄uilegio clericali etiā p̄uilegio canonis si q̄s suadēte diabolo. xvij. q. iiij. z in h̄ sunt ponderāda ista ꝓba oi p̄uilegio.

De clericis coiugatis

Dictū fuit sup̄ titu. p̄ri. de clericis z co rū vita: vez q̄ aliq̄ sunt clerici cōiugati du bitaret aliq̄s vtrū amittāt p̄uilegia clerica lia. ideo ad nos informādum roma. po. po nit rubricā de clericis coniugatis.

c **Clerici** Si clericus cōiuga/ tus ferat habitū z ton suram clericali p̄uilegio gaudet ali as non. h. d. Ca. Aliq̄s ticius clericus con traxit mr̄imoniū cū quadā berta virgie q̄ non fuerat corrupta et pr⁹ nō contraxerat mr̄imoniū cū aliqua. querit vtrū amittat p̄uilegia clericalia. Rn. q̄ sic exceptis du obus vicz q̄ adhuc retinet p̄uilegiū. c. si q̄s suadente. xvij. q. iiij. nā si q̄s verberaret talem clericū man⁹ violentas inūciendo in curret sniam excōicatōis a qua non posset absolui nisi a pa. si iniuria esset grauis Itē aliud p̄uilegiū retinet vt non possit ꝓue/ niri coz̄ iudice secl'ari. Sed vtrū ista sint vera idistincte vt q̄libet clericus coniugat⁹ gaudeat istis duob⁹ p̄uilegijs duz tū con traxerit cū vnica virgie. Rn. q̄ non sed p̄e missa sunt intelligenda si iste clericus con iugatus deferat vestes clericales z tonsu/ ram. nā si non deferret p̄iuaret istis duo/ bus p̄uilegijs. vicz. c. si q̄s suadente. z p suis excessib⁹ puniri posset p iudicē secula/ rem. Sed q̄d hēmus in. l. ij. C. ō epi. z cle ri. z. c. fi. s. ō vita z honest. cleri. in an. q̄ cle rici nō d̄nt vexari collectis tallijs nec alijs exactionib⁹ z multa alia p̄uilegia h̄nt vt dixit. glo. in. c. vnico. s. de biga. vtrū cleri/ cus ꝓiugat⁹ gaudeat istis p̄uilegijs. Rnd. q̄ non posito casu q̄ deferat habit⁹ clerica les sed istis oi⁹ est nudat⁹. Et sic cleric⁹ coniugatus solum retinet duo p̄uilegia. scz p̄uilegiū. c. si q̄s suaden. z p̄uilegiuz ne conueniat coz̄ iudice seculari pro deli ctis. No. q̄ cleric⁹ coniugat⁹ amittit oia p uilegia clericalia exceptis duob⁹ de q̄bus in lra. No. q̄ clericus in mioribus ordinib⁹ constitut⁹ pt ꝓtrahere mr̄imoniū: sec⁹ si eet in sacris ordinib⁹ posit⁹. de h̄ habemus ru

brică specialez ne clerici vl' monachi p̃bere possint in an. Nota q̃ clericus conjugat⁹ dz deferre vestes clericales z si non deferat oĩa p̃uilegia clericalia pdit etiã ista duo posita in tex. nã tũc reputat laic⁹ z vt laic⁹ põt puniri. No. ibi vestes. q̃ p̃iugat⁹ cleric⁹ nõ solũ dz deferre habituz clericalẽ in veste superiori3 etiã in inferiori z alijs z istud vex ni si illa vestis sit latẽs z nõ appareat z in hoc põderat verbũ vestes. alias si sit indecẽtia in veste inferiori censet laic⁹ z tanq̃ laic⁹ põt puniri. ió tolose quidã clericus cõiugatus eo qõ habeat caligas bipritas reputat⁹ fuit laic⁹ z p crimie tanq̃ laicus fuit cõdẽnatus. nã fuit laq̃o suspẽsus. No. q̃ clericus p̃iugat⁹ in alijs oĩb⁹ p̃uilegijs reputat laic⁹. ió vt laic⁹ vocat ad talias tributa exactiones z alia numera a q̃bus eximũtur clerici. Sz vtz cleric⁹ cõiugat⁹ possit esse vicarius epi. Rñdet q̃ nõ. nã iurisdictio eccl'iastica nõ cadit in laicũ. c. ij. ó iudi. i an. z iste clericus cõiugat⁹ exceptis duob⁹ p̃uilegijs reputat laic⁹. No. argumẽto a ꝓtrario sensu qõ est fortissimũ in iure. c. ad apl'icaz de bis q̃ fiũt a maiori pte. c. in an. l. i. ff. ó offi. ei⁹ cui mãda est iurisdictio. q̃ bigam⁹ est p̃uatus oĩ p̃uilegio clericali etiã istis duob⁹ p̃uilegijs. Nota q̃ tonsura bic accipit p̃ clerica. nã ꝓpie tõsura est illa abscisio capilloz q̃ est in pte inferiori vt aures pateant. sz clerica. ẽ abscisio capilloz i pte supiori z circuitus abscisionis illoz capilloz uz vocatur corona.

De clericis non residẽtibus in ecclesia vel prebenda.

Dictũ fuit supẽ de clericis z eoz vita. vex qz clerici dank stipẽdia vt melị vacẽt diuis q̃ stipẽdia dicunt bñficia clericoz. dubitaret alijs vtz clerici teneant residere in suis bñficijs. ió ad nos informandũ põit rubricã de clericis nõ residentibꝫ i eccl'ia l' pbẽ.

c **Consuetudinẽ** distributiones q̃tidiane solũ p̃ntib⁹ dari dñt z q̃lit illas recipiũt nõ faciũt suas idem de distributiõibꝫ q̃ dank p anniuersarijs defuncto rũ. h. d. Presupponẽdũ est p intellectu istius. c. q̃ fruct⁹ pbendar ꝓ sistũt i duob⁹. s. i corpe ipsi⁹ prebẽde qõ in alijs locis voca turgrossus puta cũ prebẽde sunt inter sedi stincte q̃libet canonic⁹ hz certas possessiões p sua prebenda. scdo ꝓsistit prebẽda in q̃tidianis distributõibus q̃ dank interessentibus horis diuis z dicunt mãualia bñficia Ulteri⁹ est presupponendũ q̃ iste q̃tidiane distributões fuert introducte vt canonici meli⁹ vacarẽt horis diuinis vicz vt si non a more oi saltẽ cupiditate pecunie interesset diuis huicjs. Las. Canonici eccl'ie cathedralis picta. p longũ tps sufficiẽs ad introducendũ ꝓsuetudinẽ si alias esset rõnabil' ꝓsueti sunt vt canonici nõ solũ interessentes diuis horis. sed etiã absentes hẽrent z perciperẽt q̃tidianas distributões acsi interfuissent diuis horis an valeat tal' ꝓsuetudo z sit rõnabil'. Rñ. q̃ nõ. nã canonici etiam si sint i eodẽ loco dũ tñ nõ intersint horis diuinis nõ dñt hre q̃tidianas distributões q̃ alias vocant mãualia bñficia clericoz eo qz dank ad manũ puta q̃ interessentes misse habebũt p̃j. den. in aliquib⁹ eccl'ijs non dãtur iste q̃tidiane distributiones in pecunijs z dank in cibarijs puta pane z vino.

De prebẽdis z dignit.

Dictũ fuit. s. de clericis z eoz vita. verũ qz prebẽde et dignitates z alia stipẽdia dantur clericis vt meli⁹ vacẽt diuinis huicjs. dubitaret alijs de hmõi prebẽdis z dignitatib⁹. ió annectit rubrica ó prebẽ. z dig.

f **Susceptis** Ad pñtationẽ religiosoz etiã exẽptoz ñ dñt in eccl'ijs eoz rectores istituti nisi p̃sus sibi assignet vñ onera incũbẽtia subire possint z ꝓgrue substẽtari. h. d. istud. c. declarat. c de monachis. co. ti. in an. Las ut Dicitur in. c. de monachis allegato. q̃ si religiosi hñtes aliquas eccl'ias prochiales puta in donatione epi cum ꝓsensu sui ca. pñt ad illas pñtare p̃sonas ydoneas z tenent ipsi religiosi assignare dictis p̃sonis quas ad eccl'ias illas pñtant ꝓgruã portionem vñ possint sustẽtari z onera eccl'ijs incũbẽtia supportaf z hospitalitatẽ tenere z iura episcopalia soluere q̃ religiosi si nolint ista facere poterit eps loci tales religiosos ad hoc cõpellere. sz q̃d vtz illo. c. de monachis sit vex indistincte z si illi religiosi sint exẽpti z subsint imediate eccie roma. Rñ. q̃ sic z hoc vt

possint repiri psone idonee q̄ ad illas eccle
sias valeāt assumi pro fuiendo in diuinis
nec valet ꝺria ꝺsuetudo. No. pio q̄ plat⁹
supior ex necessitate sui officij teneť prouí
dere necessitatib⁹ suoꝝ subditoꝝ nam sibi
sunt assignati reddit⁹ vt liberi⁹ vacet vtilita
tibus suoꝝ subditoꝝ. No. q̄ dñia est inter
recipe pñtatiꝫ admittere. hoc colligit dñi/
cus de sancto gemi. ibi nullū recipiāt ꝛ ex ꝫ
decidit q̄stio in facto. nā q̄dā pr̄onus pñta
uit quendā clericū ad aliquā eccliam ꝛ roga
uit ep̄m vt illū admitteret. Rñ. ep̄us ꝛ bñ.
notari⁹ ꝓpo in instrumēto suo posuit qualit
ep̄s talē instituerat. vtrū notari⁹ cōmiserit
crimē falsi videť q̄ sic q; si verbū admittere
nō sit idē q̄ recipe tal est falsari⁹ Si aūt ad
mittere sit idē q̄ recipe non ē falsari⁹ cū re/
cipe sit idē q̄ instituere. dicendū q̄ aliud ē
admittere aliud recipe. ꝛ sic verbū bñ qđ rñ
dit ep̄s solū opabať ad probatōez psone p̄
sentati. nō aūt institutōez. ꝛ iō instrūmtuꝫ
illud est falsuꝫ. No. principalē effectū bul⁹
c. q̄ dio cesan⁹ nō teneť aliquē instituere i/
mo nec admittere ad pñtationē religiosoꝝ
nisi pri⁹ fuerit assīgta certa portio psone p̄
sentate vñ viuere ꝛ sustētari possit soluere
ep̄alia iura ꝛ tenere hospitalitatē. tñ cōiter
religiosi sustinēt ista onera ꝛ assignāt pñta
to certā portionē ꝓ victu ꝛ uestitu. clemē. i.
de iure pr̄ona. i clemē. Nota q̄ ep̄s non te
neť recipe pñtatiꝫ: nisi pus fctā assignatio/
ne congrue portōnis. Quid si religiosi no
lint assignare portionē. dicendū q̄ ep̄s po
terit illos cōpellere ad assignandū ꝓgruam
portōz vt dicta clemē. i. etiā si sint religiosi
exēpti ꝛ in hoc religiosus exēpt⁹ ꝑ est iuris/
dictōi ep̄i qđ verē dūmō illa eccia ꝛ p̄lius
sint sub potestate epi̇scopi. c.

l icet. Bñficia vacātia in curia
roma. ali⁹ q̄ pa. ꝓferre. non
pōt. b. d. Casus. Tici⁹ tenens bñ/
ficiū canonice qđ spectat ad collatiōez ep̄i
picta. mortu⁹ est in curia roma. ep̄s pict. ad
quē spectabat collatio h⁹ bñficij. sciuit istā
vacatōem q; forte erat in curia. vtrū pote/
rit cōferre istud bñficiū. ac si vacasset extra
curiā Rñ. q̄ non ꝛ dicit q̄ licet prouisio q̄
rūcūq; beneficioꝝ spectet ad papā spālius
tñ antiq̄ cōsuetudo voluit ad ip̄m spectare
collatio bñficioꝝ vacantiū in curia quam
cōsuetudinē approbat hic pa. ꝛ ꝓstituit vt
nullus talia bñficia vacantia in curia au/
deat conferre. Et istud verū dūmodo paꝑ
ꝓferat infra mēsem quo elapso poterūt ep̄i
ad q̄s spectat electio cōferre p se vel p vicari
os suos generales in spūalib⁹ ꝛ tpalibus i
sua dioceśi dimissos. Tñ si pa. inueniat il/
lud bñficiū vacās etiā elapso mēse poterit
cōferre si non fuerit facta collatio p ep̄m vl
suū vicariū dimissuꝫ in p̄tibus hoc dicit ꝑ/
sēs. c. cū. c. sequēti seq̄tur tex[licet] rē. No.
primo q̄ papa hꝫ plenā dispositōem bñfi/
cioꝝ in quacūq; p̄te orbis sitoꝝ. nā ipe fu
it vocat⁹ in plenitudie p̄tātis vt ipe cōcur/
rat cū oībus alīs prelatis. ideo inter ipos
est locus preuention i. Nota q̄ bñficia va/
cantia in curia sunt reſuata dispositōi pa.
sed istud est correctū p concilū basilien̄se.
Nota vlteri⁹ q̄ ius cōpōt disponere illud
qđ antea disponebat ꝺsuetudo ꝛ sic de cō/
suetudine fit ius cōe. vñ pa. pōderat hic cō
suetudinē ad se excusandū vicꝫ ne videreť
ordinarijs collatorib⁹ q̄ esset causa auferē
di ab eis collatiōꝝ istoꝝ bñficioꝝ tñ cessan
te ꝺsuetudine istud idē potuisset ordinare.
Nota casuꝫ in q̄ bñficiū ꝺz cōferri p papā
infra mēsem alias p̄dit qualitatē collatōis
nā antea null⁹ alius poterat ꝓferre nisi pa.
post mēsem ꝓpo alī ꝓcurrūt cū papa ꝛ est lo
cus p̄uentioni. No. q̄ iste mēs currit a die
vacationis nec computatur dies vacatō/
nis. ꝛ ideo istō nō statuit in odium negli/
gentie pape. quia tunc non curreret men/
sis iste nisi a die noticie. sed statuitur istud
tempus in fauorem ecclesiarum ne diu ma
neant sine prelato. ideo currit iste mensis
a die vacationis vt dictum est: secus est in
alīs temporib⁹ relictis ceteris prelatis in
odium negligentie eoꝝ quia illud tempus
currit a die notitie ipsorum.

uamuis In impetrationi
bus ad bñficia p
prouisionem vsq; ad certam sum/
mam pensio non debeť. b. i. Item per ec/
clesias mutatis vel dioceśis non compre/
henditur cathedralis. b. ij. Item per eccle
sias prouincie metropolis ꝛ cathedral re/
lique includuntur hec dicit. Casus. Pa/
pa voluit mihi facere gratiam et manda/
uit ep̄o picta. vt pro sustentatione mee vi/

te mihi prouideret vsq; ad summā q̄nqua/ginta libraꝝ vtꝝ virtute istri⁹ gr̄e posſit assi/gnare vsq; istā summā i pēsiōe sup̄ alīq̄ be/neficio. Rñ. non nisi in litteris mee gr̄e fi/at exp̄ssa mētio de pēsione. sed ꝑtute illi⁹ g̃/tie solū mihi fiet ꝓuisio vsq; ad summā q̄n/quagīta libraꝝ in bñficijs eccl'iasticis z nō in pensione. et rationē ponit. nā littere iste sunt odiose z ambitiose z ideo sunt restrin/gende. Sed q̄d ponam⁹ q̄ pa. mādauit l̄b̄ hac forma vt michi prouideret̄ de bñficio vl' prebēda vacāte vl' proꝛio vacatura in a/liqua eccl'iarū ciuitatis picta. vacauit aliq̄ prebenda in eccl'ia cathedra. picta. an ꝑtu/te mee gr̄e posſiz illā petere. certe nō. Et di/cit. pa. q̄ non intēdit q̄ mea gr̄a extēdat̄ ad eccl'iam cathedralē licet in fauoribꝫ sub no/mie eccl'iaꝝ ciuitatis picta. cōtineat̄ cathe/dralis eccl'esia. Sz q̄d si papa mādauit mi/bi prouideri in aliq̄ eccl'iaꝝ prouincie bur/degalen̄. vtrū eccl'ie cathedrales cōpreben/dunt̄ sub mea gr̄a adeo q̄ posſit mihi pui/deri de bñficijs exist̄tibꝫ in eccl'ia cathedra/li picta. vl' aliaꝝ eccl'iaꝝ cathedraliū prouī/cie burde. Rñ. q̄ sic Et non solū eccl'ie ca/thedra. suffraganeoꝝ continent̄ sub mea gr̄a. sed etiā eccl'esia metropolitana. nā vi/det̄ mihi fecisse vberiozē z pleniozē gr̄az q̄z q̄n mādat mihi prouideri in eccl'ijs alicui⁹ ciuitatis z ideo appellatōe eccl'esiaꝝ in hoc casu continent̄ eccl'ie cathedrales.

c **Um de beneficio** Casus. Pa. mādauit epō picta. vt mihi ꝓuideret de bñficio q̄d ꝓsueuit assi/gnari clerico secl'ari Erat aliq̄d bñficiū q̄d fuerat regular̄ tñ fuerat possessuz p̄ secula/res cl'icos p̄ spaciū .xl. annoꝝ sufficiens ad inducendū p̄sc̄ptionē vtrū videat muta/tū bñficiū. Rñdet q̄ sic. naz ex spacio tanti tp̄is p̄sumit̄ mutatio status talis bñficij tō cōtinet̄ in gr̄a mea ac si semp fuisset secu/lare z non regulare. Sed q̄d pono q̄ papa mādauit vt mihi prouideret̄ de ꝓpratu. q̄/ritur de q̄ ꝓpratu intelligat̄. Rñdet q̄ d̄ ꝓ/pratu secul'ari cōgruo meo statui nisi in g̃/tia mea cōtineret̄ exp̄resse vt mihi prouideꝛ/tur de priozatu etiā si illud esset regulare.

ſ **uper eo** Habere p̄sonatum cum cura z preben/dam cui annexa est eccl'esia p̄rochialis non est contra ꝯcilīū generale. b. d. Presup/ponendū ē ꝓ intellectu hui⁹. c. illō quod habet̄ in. c. d̄ m'ta. eo. ti. in an. vicz q̄ si q̄s obtineat dignitatē vel p̄sonatū z ei ꝓferat̄ aliud bñficiū simile vel eccl'ia p̄rochialis primū vacat habita possessione scd̄i bñficij z si ꝓtēdat retinere primū vacat vtrūq;. Ca/sus. Cū obtineret dignitatē vl' p̄sonatum epūs picta. mihi ꝓtulit p̄bendā cui erat an/nexa eccl'ia p̄rochialis acceptaui p̄bēdaz cū sua annexa z apprehendi possessionē an/vacet mea dignitas vel p̄sonat⁹. Respon. q̄ nō. q̄z eccl'ia p̄rochi. ē simplex bñficiū z cōpatibile cū dignitate vel p̄sonatu: ideo possum illa duo obtinere sine dispensatiōe apl'ica. secus si eccl'ia p̄rochialis eēt p̄ se q̄/tūc esset necessaria dispēsatio a se. apo. Ra/tio diuersitatis est. q̄z q̄n eccl'ia p̄rochialis ē annexa p̄bēde ꝛ esset suppp̄ssa. z extincta. ideo censet̄ simplex bñficiū [p̄sonatibus] nō intelligatis q̄ vn⁹ z idem possit obtine/re plures p̄sonatus. sed loq̄tur iste text⁹ de pluribus bñficijs z pluribus p̄sonis qui⁹/bus conferuntur.

e **um cui** In impetratione be/neficioꝝ inspicit̄ da/ta impetratōis z non p̄tatōis. Ca/sus. Papa ꝓtulit mihi ius canonie in ec/clesia picta. z mādauit decano z capi. eccle/sie picta. vt de facto me recipent in fratrem z canon. z me installarēt postea pa. in eadē eccl'ia picta. fecit tibi sil'ez gr̄az q̄z te creauit canonicū eccl'esie picta. z mādauit decano z capitulo ip̄ius eccl'ie vt de facto te recipe/rēt in frēm z canonicū tu fuisti diligentioꝛ me q̄z licet essem prioꝛ in impetratōne tam̄ tu p̄rio p̄tauisti l̄ras tuas decano z capl'o q̄ te receperunt in frēm z canonicū. ego po/stea p̄taui l̄ras meas z sc̄do me receperūt in frēm z canonicū. Accidit q̄ statim post vacauit quedā prebenda querit̄ cui nī mō beat̄. Respon. q̄ mihi q̄ prim⁹ fui in impe/tratōe l̄z fuerim posterioꝛ in p̄tatōe l̄raꝝ.

ſ **i pro clericis** Per l̄ras apl'icas ñ facientes mentionē d̄ defectu ordi/nis potest̄ prouideri ō beneficio curato fa/ciet tñ se p̄monueri ad ordies in primis tp̄i/bus. b. d. Pro intellectu hui⁹. c. hēm⁹ p̄up

ponere illō qō babeꝫ in.c. cū in cūctis.de elec.in an. videꝫ ꝙ ad hoc vt ꝺs sit ydoneꝰ ad bñficiū curatū q̄tuor sūt requisita. vcz etas.scia.certus ordo.licet ō ordie non fiet intētio in dcō.c.cū i cūctis. Itē requiritur maturitas mor̄ z taciturnitas istor̄ quatuor vl̄ alicuiꝰ istor̄ q̄ttuor reddit lr̄as sb̄repticias. Casꝰ. Papa fecit tibi grām z mādauit tēpo picta. vt ō bñficio spectāte ad suam collatōz tibi puideret:si qō vacarz.alio q̄n de,pr̄io vacaturo etiā si illi bñficio imminerz cura aiarū z i lr̄is pape nihil dicebaꝫ ō defcū ordis. vtr̄ virtute gr̄e tibi facte possit puideri de bñficio curato ita ꝙ taciknt̄as ordis nō facit lr̄as tuas subrepticias. Rñ.ro.pō.ꝙ licz patiar̄ defectū ordis. tñ lr̄e tue nō sūt subrepticie posito q̄n eis nl̄ la fiat mētio ō defectu ordis.nā sufficit ꝙ possis,pmoueri ad bñficiū curatū ifra ānū c.licet canō.de elec.s.z.c.cū i cūctis.alle.secus si patiaris defectū i etate vl̄ scia.nā tūc lr̄e tue ceñt subrepticie z virtute illarū non posset tibi ꝓferre bñficiū. Nota.iūcta glo.ꝙ in sermōcinādo ad eccl̄az pr̄o. req̄rūt q̄ttuor.s.etas.scia mor̄ honestas z ordo.patiēs defectū i trib⁹ p̄mis ñ,pmoueꝫ auctoritate apl̄ica.secꝰ si pateret defcm̄ i q̄rto.puta i ordie vt ħ. Nota bñficiū curatū p̄t cōferri nō dū,pmoto ad ordiem: sz sufficit ꝙ pmoueatur infra annū:

i enim Pr̄o intellcū hꝰ.c.ēp̄/ s quia eccl̄ia sūt plēs expectātes aliq̄s auc.apl̄i.aliꝰ auc.ordinaria bñficiū p̄mū vacās ñ p̄t deberi oīb⁹. nā bñficiū dz eē vntⁿ sz expectāti aucto.apo.ēꝺferēdū.qꝛ ille p̄ceteris ē p̄ferēdꝰ. Ca. Canōici eccl̄ie pic.au. sui ordīa.receperūt quēdā ticiū in frēz z canonicū.z ei pmiserūt p̄bēdā pr̄io vacaturā tñ ista,pmissio nō est obligatoria. Itē legatus cardīal̄ mādauit cañ.eccl̄e pic.vt q̄ndā gaiū recipent i frēm z canonicū z sibi reseruauit p̄rimam vacaturam.iste gaiꝰ lr̄as suas p̄ntauit canonicꝭ eccl̄ie picta. q̄ ipz noluerūt recipe in frēm z cano. vñ accessit ad papaz.q̄ mādauit ipis cañ.sub hac forꝛ.mādamꝰ q̄tenꝰ talē gaiū p q̄ cripsit talis cardinalis legatꝰ recipiatis in fratrē z canonicū:z ei p̄bendā pr̄io vacaturā cōferatis: fm continentā litterarū ipsius legati. que rit vtr̄ iste receptus videaꝫ auc.apo. vel le gati. Rñdeꝫ ꝙ videꝫ receptus aucto. apl̄ic̄ z nō legati. z ideo p̄ferꝫ omnib⁹ alūs habē tib⁹ silem grām in eadē eccl̄ia. No.pr̄io ñ/cta glo.ꝙ papa pōt dare ius ad bñficiū p̄mo vacaturꝫ:legatꝰ vero nō pōt: licz possit refuare bñficiū pr̄io vacaturꝫ in fauorē certe p̄sone. Rō diuersitatis ē. qꝛ ille nō tm̄ p̄curabit morte viuētis sic si bēret ius ad bñficiū pr̄io vacaturꝫ.nā licet legatꝰ nō reseruauerit tl̄e bñficiū pr̄io vacaturꝫ in fauorē istiꝰ:tñ potest legatus iste recedere a refuatōe:z illō bñficiū alteri conferre.z tō nō ita p̄curabit morte viuentis. No.ꝙ si papa mādet aliquem recipi in cano.iuxta tenorē lr̄arꝫ sui legati.licz pa.se referat ad lr̄as sui legati.tñ iste tal̄ dicit receptus auc.pa. z ñ auc.legati. Et ad ħ emanauit p̄ñs.c. z istō verū:nisi tal̄ pr̄io cēt receptus auc. legati. Rō dubitādi ad istō.c.fuit. qꝛ dicebat papa.recipiatis talē gaiū iuxta tenorē lr̄arꝫ talis legati. sed rō. decidendi qꝛ in lr̄is apostolicis dicebaꝫ vt iste gaius recipeꝫ aucto ritate aposto. No.vl.ꝙ inter receptos auctorita.apo.qñ hñt sil̄es grās:q̄ pr̄iorē ē tpe potior est iure.sed illa pr̄iorit̄as attēdit a tē pore impetratōis lr̄arꝫ z ñ a tpe p̄ntatōis earūdē.s.e.ti.c.cū cui

andata. Si papa mandauit vt alicui puidem retur de beneficio p̄rimo vacaturo debeꝫ illi p q̄ p̄mo scp̄tū fuit. Si āt pl̄a bñficia vacauerint.tūc attendit ordo scp̄ture h.d. Casꝰ. Papa mādauit ēpo pic. sb̄ hac forma. Mādamꝰ vt tali ꝓferas bñficium pr̄io vacaturꝫ spectā.ad tuā collatōz vl̄ alterius prelati: nūc vacat bñficiū spectās ad collatōz episco.lemouicen. illō voluit mihi cōferre epūs picta. dicit epūs lemouicē. nō ꝓferatꝭ.qꝛ pp̄ mādauit nobis alternatiue.iō expecteꝭ ꝙ pr̄i⁹ vacz bñficiū spectāꝭ ad vīam collatōez.an bñ dicat:certe nō:sed poterit ēps pic.mihi ꝓferre bñficiū spectāꝭ ad collatōez epiſ.lemouicen. Sz pōam⁹ ꝙ eodē tpe vacauit bñficiū in dioceſi picta.z aliud bñficiū in dioceſi lemouicen. qō istoruz beneficioꝝ mihi conferet:Rñdet ꝙ ex eo ꝙ epūs picta. Primo fuit noiatus in litteris apl̄icꝭ debebit fuare ordiem lr̄arꝫ:vt pr̄io ꝓferat bñficiū spectās ad collatōz suā

Sed qd si in lris dicat vt ẽps picta. conferat mihi bñficiũ spectãs ad collatõz epi lemo. vl ad suã. Certe licet tũc vacẽt duo bñficia vnum in dioceſi. lemo. aliõ in dioce. picta. poterit ꝓferre illõ bñficiũ qõ vacat i dioce. lemo. qõ spectat ad collatõz epi lem

No. q bñficiũ prio vacãs debetur ꝓmo qñ papa mãdauit de bñficio proximo vacaturo. Et istõ verũ nisi primũ bñficiũ fuisset vacãs i fraudẽ. qr tũc possũ omittere primũ. z petere scõm. Sz cessante fraude: debeo acceptare primũ. q si omittaz petere primũ: nõ possũ postea petere scõz. Et hoc verũ: nisi in litteris meis diceret hoc mõ. mãdam⁹: qten⁹ ꝓferas tali ꝓmũ bñficium primo vacaturũ: si illõ duxerit acceptandũ alias eidẽ ꝓferas primũ bñficium qõ ipse acceptãdum duxerit. q verba hodie coiter ponit papa i suis litterꝭ. No. insup. q qñ papa scribit de bñficio spectante ad collationẽ vni⁹ vel alterius ita q sũt duo grauati: tũc bñficiũ spectãs ad collatõem prio notiati debeꝯ illi ꝓ q pp̃ scribit. Et ħ verꝫ si ue ille cui scribit sit prio notiatus siue alter

idericus. Si is cui mãdabat ꝓuideri ſ de pbẽda prime vacatura sit negligẽs petere extincta est gra. Si ãt collatus sit canonicat⁹ habebit prebẽdã primo vacaturã nec extincta est gra. h. d. Presupponẽ dũ prio ꝓintellectu b⁹. c. q cũ papa scribit canonicis ꝓ aliq aliqñ mãdat vt pbendaz ei assignẽt si vacet: alioqn primo vacaturã z postea eũ recipẽt in fratrẽ z canonicuz. z tũc si iste ꝓ q scribit fuerit negligẽs i petenda pbẽda: prio vacatura: extincta est sua gratia. aliqñ ãt papa cõfert alicui ius canonie z mãdat canonicis: vt illũ ꝓ q scribit recipiãt in frem z canonicũ: z sibi assignẽt pbẽdã si vacet: alioqn pri. va. Et isto casu si iste ꝓ q scribit fuerit negligẽs i petẽdo ꝓmã vacaturã: nõ ꝓt ħ ẽ extincta sua gra. Las⁹. Papa mãdauit canonicis eccl'ie picta. vt mihi assignarẽt pbẽdã: si q vacaret. alioqn prio vaca. z postea mihi ꝓferẽt ius canonicatus: accidit q postea vacauit pbẽda i eccl'a picta. Certũ est: q illa est mihi debita z ñ alia. fui negligẽs i petẽda pbẽda. vtz gra mea sit expirata. ita. q ñ possũ petere alia pbẽdã? Rñdet q extincta est mea gra. z ratio ẽ: qr adhuc nõ habeo ius canonicatus: virtute c⁹ possũ petere pbẽdã mihi deberi. Sed qd ponam⁹ q papa ꝓtulit mihi ius canonie z mãdauit canonicis eccl'ie picta. vt mihi assignarẽt pbẽdã si q vacarꝫ alioqn prio vaca. vacauit aliq pbẽda. fui negligẽs i petẽda illã pbẽdã. vtz expirauerit mea gra? Rñdet q nõ qr iãcz fui creat⁹ canonicus. ꝓter qõ ius canonie si inuenĩ am aliquam prebendam vacare: potero illam petere. Et ista sũt vera: dũ tñ in eccl'a ñ sit alius expectãs auc. apo. z tũc hoc casu qñ est alius expectãs auc. apo. non expirat gra mea: sz collatio nõ fiet mihi ꝓ meũ executorẽ. qr meus executor solũ recipit ptãtẽ vt mihi ꝓuideret de preben. prio uacatura sed collatio est fienda p ordiariũ. z si ordinarius alteri ꝓferat collatio erit nulla ipo iure Nota prio q papa põt alicui dare ius ad bñficiũ nõ vacãs. hoc tñ nõ seruat in ħ regno. sed fuit ꝓhibitũ in consilio basilien si. vt papa nõ possit ꝓferre ius ad bñficiuz vacaturũ: nisi iuxta tenorẽ. c. mãdatũ. ħ. de rescrip. vbi ox q papa põt grauare vnã ecclesiam vna collatõe. No. vlteri⁹ q extincta gra aplica extincta ẽ gra executorꝭ ad illam graz exequẽdam. qr ptãs executoris est accessoria ad grãm. Nota principalẽ effectum huius. c. vcz q si papa mãdauerit alicui ꝓuideri de pbenda z postea mandet illũ recipi in fratrem z canonicũ primo vacaturã est sibi conferenda z nõ alia. Nota insup q cũ quis habet ius canonie sub expectatione prebende si nõ petat primã pbendam nõ est extinct⁹ canonicatus: sed virtute eius poterit petere aliã pbẽdã Et istõ verũ vt dixi si in illa eccia nõ sit alius expectans auctoritate aplica. qr tũc illi expectãti deberet: z non alij

iqui Casus. Canonici eccl'sie picte auctori: sua ordinaria receperũt aliquem i frem z canonicũ sub expectatõe pbẽde. postea auct⁹. legati cardial' in his ptibꝰ destinati receperũt aliquem in canonicũ sub expectatõe pbende. postea auctoritate aplica receperũt aliũ q recept⁹ auc. aplica ẽ posterior. nũc vacat prebẽda: q rit cui debeat? Rñdz q debeꝯ illi q ẽ recept⁹ auc. apo. nã ral' ẽ ceterꝭ ꝓferendus: licet sit posterior receptus.

Sed quid ponamus? q papa mandauit suo legato cardiali vt faceret recipi ticium in cano. eccie picta. vñ legatus virtute bus ptātis aplice mādauit canonicis eccie pic. vt ticiū reciperēt in cano. vtrum iste videat eē receptus auct. apo. vel au. lega. Rñdet q ōz eē recept⁹ au. aplica. z hoc vez qñ legat⁹ habebat spēale mādatū a pa. vt ticium faceret recipi i canonicū eccie pic. sz si legatus nō haberet spēale mādatū: censetur receptus au. legati. z ñ au. aplica. licz legatus haberet ptātem generalem a papa.

i postquā Si post gratiā mihi factā de p benda cano. ignorātes pbēdaz ig/ norāti pferūt: nō tenet collatio. h. d. Las⁹. Papa ptulit mihi ius canonie in eccia pic ta. z mādauit canonicis vt me reciperent. de facto. z instillarēt cū assignatōe pbende vacātis: alioqn prio vacature. añqz pntasse lras meas can. pic. eccie. z sic añqz eent certificati de gra mihi fcā vacauit pbēda quā tibi ptulerūt. z tu silr ignorabas grām mihi fcām. nūquid valeat tua collatio. Rñdz q nō. Nā gra mihi facta ex quo sū creatus canonicus ligat man⁹ collatoz: vt ñ possit pbēdā alteri cōferre. etiā ignoranti. z si alij pferat: nō valet colla. No. q gra p quā papa ptulit canonicatū sub expectatiōe pbende ligat man⁹ ordinarij etiā añ sciam ordinarū. Et isteē p̄cipal' effectus ad quē emanauit pns ca. Sed qd si papa nō contulisset mihi ius canonie. de boc in c. si capl'o. z. c. si soli. infra de pcessione prebēde. in ant.

ucdum Casus. Papa destinauit legatū suū i his partibus cū ptāte vt ipe cardialis possz recipe resignatōes q̄z cūqz beneficiorū libe fcās in manibus suis z illa bñficia pferre pso/ nis idoneis. postea papa fecit grām cuidā camerario de prebenda pmo vacatura certis executoribus sibi datis. accidit q qdā canonicus resignauit suā pbēdā simplr z nō causa pmutatōnis in manibus ipius legati q legat⁹ recepit illā resignatōez z dcāz pbendā cōtulit fratri suo. q legatus ignorabat grām factā camerario. postmodum camerarius sciens illā prebēdā vacare per resignatōnē fcām in manus legati accessit ad executores suos q executores in negligentiā canonicorū illā pbendā camerario contulerūt. Collatōe fcā cū camerari⁹ vellet accipe possessionē illius prebēde. iste cui legatus pbēdā ipam cōtulerat dcm camerariū impediebat. q̄re camerarius accessit ad papā supplicās sibi de remedio pmoueri oportūo. q papa mādauit certis iudicibus vt si eisdem constet de gra camerario fctā cōpellerēt illū cui legat⁹ pbēdā ptulerat vt dimitteret camerariū in pace. nā dixit papa q camerario petit pbēda z nō illi cui legatus pbendā cōtulit. z hoc pbat roma⁹ pō. p alias rōes q̄ clare sūt i tex[calēdario] hic recitat' effectus. l. eū qui. ff. si cer. peta. vez q si q̄s preposuerit seruū suū calēdarium certe negociatōi puta ad mutuādū pecunias. et dñs seruū suū calendarium reuocauerit. postea vero seruus ipse calendarius mutuat pecunias non transfert dominium pecū ie in accipientē: licet accipiens ignorat reuocationē Nota prio q legatus nō cardinalis sed alius puta legatus miss⁹ vel legatus nat⁹ non bz ptātez recipiendi resignationes beneficiorū vacantiū in sua puincia neqz illa pferre psonis idoneis sz legati cardiales babēt illā potestatem ex sua generali legatōe. primi vero non nisi habeant mandatū spēale a papa Nota insup q si legatus missus vel legatus natus habeat spēalez ptātem recipiēdi resignatōes bñficiorū inter man⁹ suas z illa bñficia cōferre psonis idoneis si papa postmodū faciat alicui grām cū decreto irritante potest iste expectās petere bñficiū vacās p resignatōez inter manus legati factā nec poterit legatus illō bñficiū conferre i piudiciū expectātis. Nota ad qō alleg. pns ca. vez q generi p spēm derogat' licet in specie nō fiat aliqua mentio de genere. cōcordat. .c.i. de rescrip. in an. Nota vlteri⁹ q decretū irritās apositū in reseruatōe ligat ignorātes. nec est necessariū q gra cum decreto notificet collatori sed absq aliq notificatione manus ordinarū sūt adeo ligate q bñficiū vacās nō pt alij pferre. Nota q vbi agit' de piudicio reuocātis grām alteri datā nō est necesse. q gra alteri notificet' No. q si quis preposuerit suū negociatōi ad mutuādū z nūerādū pecūiam p mortē dñi expirata est ei⁹ ptās. nā seru⁹ nō pōt mutuar

pecuniã sine volũtate dñi q̃ est extincta per mortem ipsius dñi

Quia sepe. Secũdus q̃ dignitatem cũ prebẽda impetrauit ꝓferẽ primo q̃ soluz pbẽdã impetrauit: si pbẽda dignitati sit annexa. h. d. Presupponẽdũ est ꝑ intellectũ huius. c. q̃ qñ sũt plures expectãtes in eadẽ ecclesia: z habẽt sil'em gr̃am: hz locũ illa regula: q̃ prior ẽ tpe: potior ẽ iure. Casus. Papa creauit me canonicũ eccl'e picta. z mãdauit canonicis ipius eccie vt me de facto recipent z installarẽt cũ assignatõe pbẽdeva cãtis si q̃ vacaret: alioq̃n mihi ꝓferrẽt pbẽdã ꝑti. va. Anno seq̃nti papa fecit tibi sil'z gr̃am. vcz q̃ ꝓtulit tibi ius cãonie in eccia picta. z mãdauit canoñ. vt ꝯ fcõ te recipnt in frẽm z canonicũ: z pbẽdã si q̃ vacaret tibi assignarẽt: alias pbẽdã ꝑtimova. z si ipsi nõ ꝓferrẽt tibi primã vacatẽ q̃ ipi ꝓferrent dignitatẽ cũ pbãda. postea vacauit pbẽda z dignitas: q̃rit q̃s nostr̃ habebit pbẽdã? Rñdet ro. pon. cũ distinctõe. q̃ vl' pbẽda est annexa dignitati: z tibi debentur pbẽda z dignitas. aut nõ est ãnexa: tũc mihi debeꝫ z nõ tibi. licz tua gr̃a possit nũci totũ impleri. Et ista fuit rõ dubitãdi ad istõ ca. nã cũ tua gr̃a possit nũc in totũ impleri: videbaꝫ q̃ tibi deberet pbẽda z dignitas. Sz rõ decidẽdi in ꝓriũ fuit. q̃ cũ pbẽda sit separata a dignitate mihi ꝓriori impetranti debetur et non tibi.

Cum in illis In gratiis apostolicis appellatõe bñficiorũ z etiã dignitatũ nõ includũtur bñficia curata. h. i. Itẽ appellatõe dignitatũ vel psonatuũ nõ veniunt dignitates: ad quas q̃s ꝓsueuit ꝑ electõnem sumi. h. ij. Itẽ electio pñtatio z institutio sũt diuersa. ideo vnũ appellatõe alterius nõ venit. h. d. iij. Item si mandeꝫ alicui quib⁹ ꝓuideri de bñficio spectãte ad eius collationẽ z alterius nõ poterit ꝓuideri ꝯ bñficio spectãte ad alt'ꝰ collationẽ tm̃ nisi dicaꝫ cõiter vl' diuisim. h. d. Casꝰ. Papa fecit mihi grãm sub hac forma. q̃ mãdauit epõ pic. vt mihi ꝓuideret de bñficio spectãte ad eius collatõnẽ: siue illõ eẽt simplex bñficiũ vel dignitas aut psonatus: vacauit bñficiũ curatũ: vt̃ sit ꝓbendaꝫ sub mea gr̃a. Rñdet q̃ non: nisi in mea gr̃a fuerit facta expꝛssa mẽtio de beneficio curato. z rõ est: q̃ maior idoneitas requirit in ꝓmouendo ad bñficiũ curatũ. ideo nõ venit appellatõe simplicis bñficij vel dignitatis aut psonatus: nisi diceret expꝛsse in illis. q̃ mihi ꝓuideret de bñficio simplici vl' dignitatis aut psonatus. etiã si illi bñficio iminet cura aiarũ. Sz q̃d ponamus q̃ papa mãdauit epõ pic. vt mihi ꝓuideret ꝯ dignitate vel psonatu vel officio in eccia pic. vacauit dignitas ad quam q̃s ꝓsueuit assumi ꝑ electionẽ. vt̃ ꝓbendaꝫ sub mea gr̃a. Rñdet q̃ nõ nisi fiat expꝛssa mentio in mea gr̃a de dignitate electiua. puta. q̃ dixit papa. vt mihi cõferret dignitas vel psonatus vel officium etiã si ad illã dignitatẽ psonatus vel officiũ q̃s ꝓsueuerit ꝑ electõem assumi. Sz quid ponam⁹ q̃ papa scribit epõ picta. vt mihi cõferret bñficiũ spectãs ad suã pñtationẽ. vacauit bñficiũ spectãs ad suam collationem. nam ipe eps confebat illud bñficiũ pleno iure. vt̃ virtute mee gratie possim petere? Rñdet q̃ nõ. naz differũt collatio. pñtatio. z institutio. ideo appellatõe pñtationis non venit collatio nec institutio. Sed po. q̃ papa mãdauit epõ pic. vt mihi conferret bñficiũ spectãs ad collationẽ decani z capl'i eccl'e picta. vacat nũc bñficiũ spectãs ad collationẽ alterius tantuz. puta ad collationem decani vel solius capl'i. vt̃ possit epũs pic. de illo bñficio mihi ꝓuidere? Certe nõ: nisi in litteris gratie mee fuerit additũ cõiter vel diuisiz Sz q̃d po. q̃ pa. mãdauit mihi ꝓuideri ꝯ bñficio spectante ad collatõnem epi picta. vacauit bñficiũ qꝺ spectat ad collationes epi. decãi. z capl'i. ec. pic. vt̃ de illo bñficõ possit mihi ꝓuideri? Certe nõ. rõ dubitãdi potuit eẽ. q̃ qꝺ commũe est: meũ est. ideo videbaꝫ q̃ de bñficio spectãte cõiter ad collationẽ epi: decani z capl'i posset mihi ꝓferri sed rõ decidẽdi est. q̃ papa non intendit ꝑ meã gratiam grauare: nisi solũ epm picta. Nota ꝓio q̃ in ꝓmouẽdo ad eccliam ꝓchialẽ: maior idoneitas requirit q̃z in promouẽdo ad alia bñficia eccl'ie. nã etiaz sibi maiora cõmittũt z pcl'osiora. q̃ nõ soluz ei cõmittũtur corpa sz aie. No. vlteri⁹ q̃ i gratiis expectatis nõ includũtur bñficia cu

rata: nisi in gratia dicat expsse ō bñficō curato ⁊tūcūq; ponāt verba generalia. ⁊ ꝑpter rōem posita in prici. hᵒ. c. Nota ibi illis vero ⁊ appellatōe dignitatis ꝓphēdātur solū dignitates ⁊ hᵒ alios pficit ꝑ collatōnē. nō āt ꝓphēdātur ille dignitates: ad qs ⁊ cōsueuit assumi ꝑ electōez: nisi in lris expectatis fiat expssa mētio de illis dignitatibꝫ electiuis. Nota insup ⁊ dicit pnatio. collatio. ⁊ institutio. qō vez est in materia stricta ⁊ odiosa. nisi aliter ꝓstaret de mente superioris. qz tūc nō eēt curādū de verbis. c. petitio de pcura. in an. Pro quo sciendū qō pnatio ōr electō psone vt pnēt supio/ri ⁊ iustituat. ⁊ ista pnatō ꝓputat inter iura patronat⁹ ⁊ ꝑ istā pnatōem nō acquirit ius i bñficio: ꝛ solū acqrit ius i hoc vt patron⁹ nō possit variare si sit patronus ecclesiasticus vl laic⁹ nisi accumulatiē Institutō āt dicit q fit ad pnatōz patrōi q alio mō dicit cōfirmatio. ꝛ collatō dicit qñ ꝓ/nisio alic⁹ bñficij spectat pleno iure ad dioc̄esanū: tñ coiter in iure vnū ponit ꝓ reliq. Nota q si papa mandet alicui puideri de bñficio spectāte ad collationē duoz: ñ poterit virtute illius gratie puideri ō bñficō spectāte ad collatōz alteri⁹ tm: nisi i lris gr̄e dicat coiter vel diuisim. Nota q papa nō intēdit grauare nisi illū ōq fecit mētōz i gra

i tibi absenti. Bñficiū mibi collatū añ discessū meū alteri ꝓferri ñ pōt. h. ō. Ea. Eps pic. alicui ticio absenti ⁊ igrāti ꝓtulit aliqō bñficiū: ñ fuit ibi aliqs q̄ acceptarz collatōz ꝑ ticio absente an valeat collatio: certe sic adeo q collator ñ poterit āpli⁹ variare nec illō bñficiū alteri cōferre. ꝛ vtz ticio absenti ⁊ ignorāti ꝑ illaz collatōez sit acqsitū ius i bñficio: Rñdz q nō: nisi tici⁹ illō bñficiū acceptauerit. ꝛ fcā acceptōe ēs ibi ius acqsitū sine cozpali appbēsiōe. ꝛ sit sec⁹ i rebꝫ phānis. l. traditōibꝫ. C. ō pactꝫ Sz po. q tici⁹ posteā sciuit illō bñficiū sibi collatū: differt accepre collatō nē: an eps collator possit illō bñficiū alteri ꝓferre. Rñdet q nō stati. ꝛ potit ticio assignare certū terminū infra quē tenebit suaz declarare volūtatē: an velit illō bñficiū accepre: q̄ termino elapso: poterit collator illō bñficiū alti ꝓferre. Sz po. q collator elapso termio illō bñficiū ñ ꝓtulit. vtz possit ticius tle bñficiū accepre: vel collator alteri cōtulerit ita q ꝑ illā acceptōz acqrat sibi ius in bñficō. certe sic. No. ꝓmo q bñficiū potest ꝓferri absēti ⁊ ignorāti. nec reqritur ad hoc vt valeat collatō q ille cui ꝓfert bñficiū illō acceptz Nota stati q absēs sciuit bñficiū sibi fuisse collatū ⁊ acceptauit: stati sibi ius acqsituz i beneficio. ⁊ pōt lato mō dicere illō benefi. suū rōe c⁹ pt agere rei vēdicatōe lata Et sic etiā solo titlo acqrit ius in beneficio ⁊ dominiū. sec⁹ i rebꝫ phanis qz i ill' ex solo titlo ñ acqrit dominiū. iō. l. q tlēs. ff. ō cā poss. ⁊ ꝓprie nō hz locū i beneficijs. No. vlteri⁹ q i iure nō ē aliqō certū tēpus pfixū ad acceptādū beneficiū collatuz sec⁹ i acceptōne vel reputatōe electionis. ⁊ ideo collator pt pfigere tempus ad accep/tandum beneficium collatum

um qui. Qui vi vel iniuste occupat scōz bene ficiū curatū priuat prio. q āt vi ali qō beneficiū occupat: est ipo iure priuatus iure qō in illo vel alio habebat. h. d. Pre/supponit illō qō habet in. c. de ml'ta. e. ti. in an. ⁊ hodie i extrauag. iohā. xxij. q̄ incipit execrabil'. vbi ōr: q si alicui obtinēti beneficiū curatū. dignitatē. psonatū vl officiuz ꝓferat aliō sile beneficiū. puta: si alicui obtinēti ecclam prochialē ꝓferat alia eccia prochialis vel dignitas vel psonat⁹ aliud qz beneficiū accepuerit ⁊ apprehēderit pos. ipo iure vacat primū beneficiū. ⁊ si prētendat habere caret vtroq;. Casus. Scōm coēm intellectū hᵒ. c. mibi obtinēti ecclam pro/chia: eps pic. mibi ꝓtulit aliā ecciaz prochialē q̄dā terciuⁿ intrauit possessionē ipsius beneficij collati. ego ñ expectaui q eps me induceret i possess. ipius bñficij. ꝛ mea te/meritate istū terciuⁿ a possess. bñficij mibi collati expuli. vtz p istā violētā expulsionē a possess. scōi bñficij vacz pmū. ac si au. ap. fuisse appbēs⁹ poss. hᵒ scōi bñficij. Rñdz q sic: alias seqret q vir stultus eēt melioz cōditōis q̄ sapiēs. Sz q̄d scilsime pz ego sciens nō hz ius in aliq bñficio: me intrusi sciēter in eo. vtz p istā intrusionē vacet pmū bñficiū qō obtineo: Rñdet q sic ac si habuissem titulū i secūdo bñficio. ⁊ adeptus fuissem pacificā possessionē. sec⁹ si cre/

nō hyr de spoliato

debā habe ius ī bñficō. z tñ nullā habebā .c. si bñficiū. infra e. ti. Sz nūqd p ista violētiā vel intrusionē dēo carere iure qđ mihi ꝓpetebat in ꝓrio bñficio. Certe sic ipso fcō ꝑm coēm opinionē. z hoc ꝓbāt ista verba eo ipso. Ad. ꝓrio q ñ est alicui licitū intrare bñficiū p violētiā in q̄ vl' ad qđ dz ius: sz dz expectare inductōnem superioris q̄ inductio in possessi. bñficioꝝ de iure cōi spectat ad archidiaconū q̄ hoc faciet auc. ep̄i. tñ hodie archidiaconi istud nō obseruāt: nisi ī magnis dignitatib⁹: z tñ puis bñficijs. Ad. q̄ ꝺs sua auctoritate nō dz ingredi possessionē beneficū sibi collati sz auc. sui superioꝝ: nisi eēt inuestitus. Ꝓro quo sciēdū ē q̄ institutio ē tituli collatiā. postea dicit ep̄s vel superior instituēs inuestio te p traditionē hꝰ rei z p illā inuestiturā nō transfert possessio: nisi fieret inuestitura ī pñtia beneficij: sz solū p illā inuestiturā dat instituto facultas vt possit ingredi benefi. auc. sua. sil'ēr ī. l. i. vel. ff. de acq̄rē. vel amittē. pos. vbi emptor sua ꝓpria auct. ñ dz ingredi possess. rei vēdite. Et sic intelligit textus. tñ etiā pōt intelligi si p violētiā fuit intrusus in beneficio ī quo nō habebat aliqđ ius.

Nota q̄ p adeptionē secūdi beneficij incompatibilis vacat primū. vnde sciendū q̄ licet istud. c. nō loq̄tur nisi in ecclesijs parochialib⁹: tamē cois opinio doctoꝝ est q̄ etiā intelligit in dignitatib⁹ z psonatib⁹. nā istud. c. vēit limitatiē ad illud. c. de multa. alleg. ideo ꝑm illud. c. dz intelligi. idō dicit dñicus de scō gemi. q̄ statutio declaratoria debet intelligi ꝑm oēs clausulas constitutionis declaratas nisi aliud dicat ī cōstitutōe declaratoria. Nota finaliter ex ħ textu. q̄. l. si q̄s in tantā. C. vnde vi. z sil'ia iura etiā hñt locū in eū q̄ expulit a bñficio. vcz qz tal' pdit ius qđ habebat in beneficō

Scū. Ꝓro intellectu huius ca ēp̄s supponēdū q̄ gra de q̄ in hoc. c. nō fiebat fauore illi⁹ cui erat puidēdū sz gratia illius ad quē dirigebat. puta. qz papa fecit grāz abbati sci cipriāi: vt posset puidere de bñficio spectāte ad collatōnē vel pñtationē alterius pla/ti. tūc in ista gra nō est necesse q̄ fiat mentio de bñficio obtento Jtē nō mādabat ꝑ puideri certe psone: sz idem si etiā certe psone mādaret ꝓuideri. Casus. Papa dedit alicui executori grām siue facultatem: vt posset vni certe psone idonee puidere ō beneficio existēte in sua eccia. vel. alia. iste executor voluit mihi puidere de tali bñficio. q̄ tñ obtiebā bñficiū aliqđ simplex qđ erat sufficiēs. z ex q̄ poterā sufficienter sustētari: vtr posset mihi puideri de alio bñficio simplici? Rñdet q̄ nō. qz in sua gra si bi mādat vt puideat psone idonee. modo ex quo habeo beneficiū ex quo possum sufficienter sustentari: nō sū idoneus ad aliđ bñficiū. quod verū ē nisi vellē primū bñficiū dimittere: nā tūc posset mihi cōferri aliud bñficiū: Sz ponamus q̄ in gra ip̄i⁹ plati siue executoꝝ dicit vt possit conferre beneficium in sua eccia vel alia' extra etiaz obtinēti aliud beneficium. Rñdet q̄ mihi obtinēti beneficiū simplex poterit mihi puidere dūmō beneficiū quod obtineo nō sit curatū. Sz po. q̄ obtiebā duo bñficia simplicia: iste executor vult mihi conferre aliud bñficiū cōpatibile: vtr possit? Certe non: licet in gratia sua dicatur vt illō bñficiū possit cōferre etiā obtinēti aliud bñficium. nā gratia sua intelligitur in obtinēte vnicū beneficium dūtaxat. Sed ponamus q̄ pa. dicit in litteris gratie sue vt iste executor possz puidere de beneficio alicui etiā obtinēti plura beneficia aliqđ obtinet tria beneficia: vtr possit sibi cōferre aliud bñficiū? Respōdet q̄ nō. nā illa pluralitas verificat in duobus beneficijs. Nota ꝓrio ad qđ allegat pñs ca. q̄ obtinēs sufficiens beneficium est idoneus ad obtinē dū aliud beneficium z in foro cōscie obtē. beneficij simplicis sufficientis ad sustentatōnē reddit eū incapacem ad obtinendū alia beneficia. vnde sufficientia beneficij attendit in qualitate beneficij z in q̄litate psonaꝝ. Nota magis specifice q̄ si papa mandat alicui collatori: vt puideat psone idonee de beneficio virtute illius facultatis non puidet psone obtinenti beneficiū sufficiens nisi illud primū beneficium dimittat. z hoc verū: nisi aliud diceretur ī gra. Ad. q̄ in litteris ad beneficia pl'alis locutō restringet ad duo beneficia tm̄. z adhuc requirit q̄ ista duo beneficia non sint curata.

¶ i beneficia Si quis ignorans reciꝑiat beneficiū ꝓius reseruatus vl alteri collatū ꝑ papā ex quo sciuit illud dimisit recuperat ꝓiora beneficia ꝓpter illd dimissa. b.d. Lasus. Lū obtinerē aliqd beneficium incōpatibile: eps picta. contulit mihi aliud beneficiū ⁊ nō erā dispēsatus ꝑ papā ad plura bñficia incōpatibilia tñ papa ꝑuenerat eꝑm pic. qz illud bñficiū mihi collatū alteri cōtulerat qd tñ ignorabaz ego vidēs q nō poterā habere plura bñficia: dimisi primū bñficiū: ⁊ acceptaui secūdū. postea secūdū fuit euictū ꝑ illū cui papa contulerat: an possū redire ad primuz bñficiū. ℟ñdet q si statim fui debite informatus q in secūdo bñficio nō habebam ius non expectato exitu cause dimisi illud secūdū beneficiū: possum redire ad meum primū bñficiuz ꝓpria auctoritate. ⁊ sic sine noua collatione. ⁊ hoc habet verbū libere positū in textu. idem est de omnib⁹ alijs q̄ illo modo dimiserūt beneficia: poterūt ad illa redire sua ꝓpria auctoritate.

¶ on potest Lasus Lū obtinerem aliquod beneficiū simplex impetrauia papa: vt possem obtinere plura beneficia tamē tacui q obtinerē aliud bñficiū. vtz lre mee dispēsatōis sint subrepticie ℟ñdet ro. pō. q sic. Sz po. q aliqs a sede aplica obtinuit dispēsatōem vt licite possz retinere duo bñficia curā aiaz habētia: accidit: q isti dispēsato fuerūt collata duo bñficia cura ⁊ fuit sibi collatum aliud beneficiū cura/tū. vtrū possit illud recipe virtute sue dispēsatōis. ℟ñdet ro. pon. q nō. nā littere dispensatōis sūt odiose ⁊ restringēde. mō dispēsatio sua fuit purificata i duob⁹ primis bñficijs. ideo nō poterit virtute eiusdem dispēsatōis retinere aliud bñficiū nisi aliud diceret i dispēsatōe. nā in istis odiosis inspicienda ⁊ attendēda sūt verba gratie scōm eaꝝ ꝓpriū significatū Sz qd si mihi obtinēti aliquod beneficiū papa fecit grāz vt possem obtinere aliud beneficiū vtz ꝑ hoc videat ro. pō. mecū dispensasse sup pl'alitate bñficiorum. certe nō. de quo ergo seruiet mihi impetratio mea. ℟espōdet ro. pon. q ℔ uiet mihi de hoc. qz littere mee nō erūt subrepticie ex hoc quia in eis fit mentio q obtinebā aliud beneficiū. sz tñ ꝓpter hoc nō sū dispēsatus ad obtinēdū plura bñficia.

¶ i apostolice ℣ro intellectu huius. c est ꝑsupponēdū q qñ in aliq̄ eccl'ia sūt plures expectātes. vnus auc. ordiaria alius auct. legati. ⁊ alius au. apos. ⁊ bñt similes grās: ille q̄ est expectās au. apos. licz sit posterior in impetratōe ē ꝓferēdus ceteris. Lasus. Legatus pape fecit mihi gratiam in eccl'a picta. qz creauit me canonicū. ⁊ mādauit canonicis: vt me de facto reciperēt in frēm ⁊ canonicū ⁊ ꝑbēdā si q̄ vacaret de ꝑsenti mihi conferrēt. alioqn ꝓrio vacat. postea accessi ad papā et petij. vt ipe confirmaret gesta p suū legatū. vcz vt cōfirmaret mihi grām a suo legato fcām. vñ pa. auc. a pos. ꝓfirmauit illā grām mihi fcām ⁊ mādauit canonicis. vt mihi assignarēt ꝓbendā si q̄ vaca. alioqn ꝓrio vaca. deiñ papa fecit tibi silem grām. naz contulit tibi ius canonie in eccia pic. ⁊ mādauit canonicis vt te reciperent in frēm ⁊ canonicū cūassignatōe ꝑbēde. postea vacauit q̄dā ꝓbenda querit cui nostr debeat. tu ꝑ pte tua allegas q tibi nō mihi debet. qz tua gratia est a sede apos. ⁊ auc. pa. mea ā est auct. lega. ⁊ nō pape. Ego ā dico q ex q̄ mea gratia est ꝓfirmata ꝑ papā q a tpe cōfirmatōis dicit gratia apostolica ⁊ non solū gra legati. q̄rit: an bñ dicā ℟ñdet q sic. ⁊ ido si suz primus in data ⁊ in impetratōe prebenda mihi ⁊ nō tibi debet

¶ i motu ꝓprio ℣ro ꝓprius mot⁹ pa. tollit oēz sbrepcōem. ⁊ ꝺz pa. facere ꝓprio motu qñ illd exꝑmit i lris b.d. La. Mibi obtinēti aliqd simplex bñficiū. pa. fecit mihi grām. qz cōtulit mihi aliud bñficiū in ipetratōe tacui q haberem aliud bñficiū. vtz littere mee ad bñficia sint surrepticie ℟ñdz ro. pō cū distinctōe. qz vl papa ꝓtulit mihi aliud bñficiū motu suo ꝑ prio vl ad petitōnē meā cui ꝓtulit vl ad petitōez alteri⁹. prio mō qñ mihi ꝓtulit bñficiū suo ꝓprio motu: tūc littere mee nō sūt subrepticie. sz dabit mihi optio an veli dittere primū bñfi. vl scōm. si vero ꝓtulit mihi bñficiū ad petitionē meā vl alteri⁹ collatō ꝺz

eē subrepticia: nisi i ea fieret exp̄ssa mētio de alio bñficio iā obtēto Sed sancti p̄ vel lē informaria vob: qñ cognoscā ego q̄ facta fuerit a vobis collatio motu vro ꝓprio Rñdet ro. pon. q̄ collatio dicit fieri motu nro ꝓprio qñ in collatione nra exp̄mimus q̄ fuit fcā motu nro ꝓprio. puta. si dicamus nos motu nro ꝓprio nō ad petitōem suam vel alterius: alias si ista nō exp̄rimētur i litteris nr̄is p̄sumitur q̄ fuit facta ad petitōnem alterius.

i pluribus Casus. Papa mandauit ep̄o pic. vt mihi p̄uideret de dignitate si q̄ vacet in sua dioces: alioq̄n: p̄rio vacatura. tpe illo vacauerūt tres vel q̄tuor dignitates: certū ē q̄ ñ possū hz̄e nisi vnā. ep̄s pic. vult mihi ꝓferre vnā: ego autē peto aliā: q̄rit: cui dabit optio? Rñdet ro. pō. cū distinctōe. q̄ aut ille dignitates sūt diuersi valoris aut sūt equal' valoris. si sūt diuersi valoris: ē subdistinguēdū. q̄ vl' papa fecit mihi grām motu ꝓprio: tūc mihi debet dignitas pinguior et maioris valoris. si āt papa fecit mihi grām ad mei postulationē vel alterius: tūc mihi nō debetur nisi dignitas minoris valoris. si vero dignitates sint equalis valoris: tūc est in optōe ep̄i: quā voluerit mihi cōferre. quod verū est: q̄n collatio est mihi fcā p papaz ad mei req̄stā vel alterius. q̄ si eēt mihi fcā collatio p papā motu suo ꝓprio: tūc daret mihi optio: et infra decē dies potero eligere dignitatē quā voluero et isti decē dies nō currūt nisi a tpe noticie et est hic tex. sicut decē dies ad appellandū nō currūt nisi a tpe noticie. c. concertationi. alleg. in glo.

um in ecclesia Pro intellectu istius. c. ē p̄supponēdū illō quod habet in. c. a collatōe. s̄. de ap. istomet libro vez epūs pōt eē in capl'o: tā q̄ canonicus et habere vocē in capl'o. aliq̄n vt prelatus. et tūc nō habet vocez vt ibi dicit. Casus. Ponamus q̄ in eccia pic. fuit obtinuatū per lōgum tempus et sufficiēs ad introducendū ꝓsuetudinē q̄ epūs haberet vocē i capl'o tā q̄ canonicus: licet nō eēt canonic⁹ et q̄ haberet vnā p̄bēdā vt ceteri canonici. q̄ i illa eccia erāt. x̄ij. p̄rebēde. licz nō eēnt nisi. x̄ij. canonici. postea papa mihi ꝓtulit canonicatū in ipa eccia: et mādauit canonicis. vt me recipent in frēm et canonicū: et p̄rebēdaz si q̄ vacaret: mihi cōferrēt. alioq̄n primo vacaturā: accidit: q̄ epūs mortuus est. et sic vacauit sua p̄rebenda: q̄rit: nūq̄d virtute mee grē possum illā p̄rebēdā petere: certe nō. sz debeo expectare q̄ p̄rebēda alicuius canonici vacet. nā papa non intendit p meam grām derogare ꝓsuetudini illius ecclesie. et cū p cōsuetudinē eccie illa p̄rebēda debet futuro episcopo non possum illam petere

i tibi. Per adeptionē secundi beneficū curati cui⁹ fructus alter percipit nō vacat primū h. d. Pro intellectu huius. c. est p̄supponēdū illud quod dicit in. c. de multa. eo. tiu an. et in extranagā. iohā. x̄x̄j.. q̄ incipit execrabilis. vez q̄ si alicui obtinēti bñficium curatū ꝓferatur aliud bñficiū curatuz et illud acceptet post adeptā pacificā possessionē: ipo iure vacat primū: ita: q̄ epūs poterit illō alteri cōferre. Casus. Cū epūs pictauē. eēt grauatus mole debitoz: accessit ad apos. se. et a papa impetrauit grām. vt ip se p̄cipet fructus primi anni oīm bñficiorū vacātiū in sua dioces: vt indeex illis fructibus posset soluere sua debita: accidit: q̄ vacauit eccia parrochialis. epūs pic. p̄rio mihi obtinēti aliō bñficiū curatū ꝓtulit istā eccīaz p̄rochialē quam acceptaui et adeptus fui possessionē. nūq̄d pēdēte anno q̄ episco. pic. p̄cipit fructus illius eccie: cēsebitur meū primū bñficiū vacare: ita q̄ possit alteri conferri p epūm. Rñdet ro. pon. dicens q̄ eq̄tati cōsonū est: vt pēdēte anno q̄ epūs p̄cipit fructus bñficiū curati nō vacz primū. nā cuz ego nō p̄cipiam fructus isti⁹ beneficū. nō dicor plene habere poss. illius secūdi bñficiū. ideo licite potero retinere primū bñficiū. et sic istō. c. declarat. c. mlta. alle

ui de non sacerdo

q Cū mādat alicui ñ sacd otal' vel integra aut certi valoris ꝓferri p̄bēda sacdotal' vl' didia. aut mioris valoris: illi eē volēti ꝓferre ñ potit. h. d. Pro intellectū h⁹. c. p̄supponēdū q̄ i q̄busdā eccīs alīq̄ sūt p̄rebēde q̄ dñr sacdotales. alie diacōales. alie s̄bdiacōales. tistō fuit introductū vt melius posset deseruiri diuino cultui. hoc est: aliq̄e sunt p̄rebēde ad quas nullus p̄mouet nisi sit sacer

dos alie diaconales ad q̃s diaconi ꝓmo/
uent. alie subdiaconales q̃ ꝓferūtur sb dia
conis. Itē ꝑsupponēdū scdo q̃ in aliq̃bꝫ ec
clesiis sicut ē in eccl'a picta. aliq̃ sūt p̄bē/
de integre. alie sūt dimidie prebende q̃ ca/
nonicus habēs illā dimidiā prebēdā pci/
pit medietatē fructuū alic⁹ prebēde. Las⁹.
Papa mādauit epo pictauen vt mihi ꝓui
deret de aliq̃ prebēda ñ sacerdotali i eccl'ia
pic. accidit q̃ vacauit aliq̃ prebēda sacerdo
tal': vtꝫ epus virtute mee gr̃e possit mihi il/
lā cōferre? Certe ñ. sz q̃d pa. mādauit epo
picta. vt i sua eccl'a i q̃ erāt p̄bēde integre. a
lie dimidie mihi cōferret p̄bēdā integrā. v
tꝫ posset epus mihi ꝓferre dimidiā p̄ben
dā. Rñdz q̃ ñ. Sz po. q̃ pa. mādauit mi/
hi puideri ꝺ p̄bēda valoris cētū librarum.
vacauit nūc aliq̃ p̄bēda miorꝫ valoris: vtpu
ta valoris q̃nq̃ginta librarꝫ: vtꝫ possit ꝺ illa
mihi puideri. certe nō. ⁊ rōem hoꝫ ponit
ro. pō. nā fines mādati apl'ici sūt diligēter
obseruādi in. l. diligēter. ff. mādati. iō mā/
datū apl'icū nō ꝺz extēdi extra casus exp̄s/
sos in rescripto.

Licet epūs Istō. c. venit li/
mitatiue ad. c. ꝺ
mi'ra. eo. ti. i ā. vbi ꝺr q̃ si alicui ob
tinēti bñficiū curatū vel dignitatē vel ꝑso
natū cōferat aliꝺ sil'e bñficiū incōpatibile.
⁊ adeptus fuerit possessionē pacificā vacat
ꝑmū bñfi. ꝺz i. c. ꝓmissa ꝺ elec. s̄. isto li. q̃ eē
si steterit ꝑ ip̄m cui ē collatū scōm bñficiū
q̃ min⁹ adipiscat possessionē pacificā vacat
primū bñficiū ac si ap̄bēdisset possessiōez
pacificā. ⁊ poterit ep̄s primū bñficiū ꝓferr̄
alteri idonee ꝑsone. sz vtꝫ ep̄s possit istuz
cui cōtulit primū bñficiū q̃ꝺ vacat p adep
tionē alterius bñficiū incōpatibil' inducer̄
possessionē realē absq̃ cognitione cause.
Rñdet q̃ nō. imo ꝺz exist̄s facere citari ꝑ
mū possessorē ⁊ ip̄m audire sup iure suo q̃/
re retineat primū bñficiū cū adeptus fue/
rit possessionē pacificā scōi bñficiū q̃ nisi al
leget aliquā causā rōabilem poterit ep̄s in
ducere istū cui secūdo cōtulit illꝺ bñficiuz
in possessionē realē ipsius beneficij

Si cui Casus Cū in eccia picta.
eent aliq̃ p̄bende sacer/
dotales alie nō: sed erāt diacōales
vel subdiaconales pa. fecit mihi grām sb
hac forma q̃ mādauit epo pic. vt mihi ꝓ/
uideret de p̄bēda in eccia pic. simpl'r absq̃
alia specificatione. vacauit prebēda sacer/
dotalis. vtꝫ ep̄s illā mihi nō ꝓmoto ad sa
cerdotiū possit cōferre? Rñdet q̃ nō. sz q̃d
si nōdū fui ꝓmotus ad sacerdotiuz. sed tñ
sum in etate legittia. puta. xxv. annoꝫ. i q̃
potero ꝓmoueri ad sacerdotiū an de illa p̄
bēda sacerdotali vacāte possit mihi ꝓuide
ri. certe sic. Et ista sūt vera nisi alias cōsta
ret de mente pape. puta si in l'r̄is pape dice/
ret nō obstātibꝫ quibuscūq̃ p quē effectus
litterarꝫ nr̄arꝫ posset impediri aut differri.
nā tūc etiā de p̄bēda sacerdotali posset mi
hi ꝓuideri licet nondū eēz etatis legittime:
in q̃ possez ꝓmoueri ad sacerdotium

Si pauper Casus Papa mā
dauit epis. pic. in
forma pauꝑm vt ticio clerico ꝓui
deret de bñficio cōpetēti ꝑm merita ip̄sius
ticij. vt inde posz sustētari. añq̃ ep̄us pic.
illi ꝓuideret ꝺ bñficio cōpetēti: ipse tic⁹ a/
dept⁹ fuit aliq̃ꝺ bñficiū: ex q̃ licite poterat
sustētari. postea vacauit bñficiū i collatōe
epi. pic. vtꝫ ꝺ illo possit ꝓuidere eidē ticio
videt q̃ sic. alias sua gr̃a sibi de nihilo fui
ret: ñ obstāte ista rōe dubitādi decidit h̄ ro.
pō. Ꝺriū vez q̃ ep̄us picta. ꝺ bñficio vacāte
nō poterit ticio ꝓuidere. ⁊ rō h⁹ ē q̃z cuz mō
habeat bñficiū ex q̃ pōt viuere. ⁊ si cesset cā
sue gr̃e debet cessare effectus

Si sede apostolica.
Casus Vacāte aliq̃ eccl'a p̄o vl'a
liquo alio bñficio impetraui illꝺ bñficiuz
a legato cardiali tūc i his ptib⁹ exist̄ti eaꝺ
die ep̄us pic. tibi ꝓtulit illꝺ bñficiū: q̃ritur
q̃s nr̄m debeat habe illꝺ bñficiū. vtꝫ ego:
q̃ habeo collatōez a legato ꝺ latere vel tu q̃
habes collatōez ab ep̄ s. pic. Rñdet ro. pō.
cū distinctōe aut tu habes possess. illi⁹ bñ/
ficij: ex tūc es p̄referēdus: licet habeā colla.
a legato pape: ⁊ nō tu. aut ecōtra ego sum
possessor. ⁊ tunc sine dubio sum potior. iō
sum tibi p̄referēd⁹. Sz ponam⁹ q̃ neuter
nr̄m ē in possessione q̃rit̄ q̃s sit potior i col
latōne? Rñdet q̃ ego q̃ habeo collatōnez
a legato ⁊ nō tu. ꝓpter excellentiā ⁊ p̄roga
tiuā ip̄sius legati de latere sum tibi p̄refe/
rēdus. Et ista sūt vera dū tū nō possit ap/

parere p testes vel alia ꝓbationū genera q̄ collatio fuerit ꝓor. nā lz iste due collatões sint facte eaď die: tñ potuit eē q̄ epūs pic. fecit tibi collatōnez istius bñficij tali die de mane. z q̄ legatus fecit mihi collatōnē hora vesperarū: tūc ei si de hoc posset cōstare tūc eēs potior. z ido eēs ꝓferendus. Nota ꝓio q̄ legatus de latere pōt ꝓferre bñficia ex sua generali commissione legatiōis secus est in legatis natis z missis. nā tales non pñt bñficia conferre: nisi haberēt sup hoc spēalem ptātē. No. principalē effecꝫ tū h⁹. c. vez q̄ si eadē die papa vl' suus legatus ꝓtulerit mihi aliqď bñficiū z eadē die ita q̄ nō pōt cōstare que collatio sit prior z posterior. epūs fecerit tibi collationē illi⁹ bñficij q̄ prio adeptus fuit possessionē illi⁹ bñficij ē pferēdus. si aūt neuter possideat: tūc ego habeo q̄ collatōem a papa vel a suo legato sum potior in assignatione bñficij.

um singula Casus. Abbas monaste
rij sci cipriani alicui exi uis mōasterūs habēti priozatū vel aliqď bñficiū curatū voluit sibi conferre aliud bñficiū curatū vtz talis monachus possit istď scōm beneficiū absq̄ auctoritate pape obtinere.

Rñdet q̄ nō: alias ipo iure vacat primum bñficiū. z teneť ipe monchus dimittere primū bñficiū statim vt cōferať alteri. qď si ñ fecerit: efficit ipe monchus ineligibilis z tāq̄ ambicios⁹ debet vtroq̄ ꝓuari. qđ verū est siue ipi monachi deseruiant ill' priozatibꝫ z eccl'is curatis p seipos siue p vicarios institutos p epm ad pñtatōz ipoz iuxta ca. de mōachis. eo. ti. in an. fallit: si vnū istoz bñficioz eēt alteri annexū. q̄ tūc nō haberent locū pene supradicte cūi sta duo bñficia reputent p vno. c. dudū. §. de elec. Sed. q̄d solita sūt z ꝓsueta ꝓferri sol'mo/nachis illius monasterij. vtz possint conferri monachis monastarij noui pictauen vel alterius monasterij: qđ nō subest mōasterio sci cipriani. Rñdet ro. pon. q̄ nō: nisi cū aucto. apo. se. qđ vez ē si in mōasterio sci cipriani reperiant psone idonee ad obtinēdū illa bñficia. q̄ si nō possent reperiri p sone idonee: possent assumi de monasterio mōasterij noui vel alterius monasterij nō subiecti monasterio sci cipriani etiā absq̄ licentia pape. verū tñ securius eēt q̄ recurrere ad auctoritas pape. Sz q̄d ponamus: q̄ de facto factū fuit ꝛrium. vtrū ꝛ facientes z ñ obedientes huic cōstitutōi debeāt puniri aliqua pena. Rñ. ro. pon. q̄ sic. nā plat⁹ q̄ cōtulit ꝓoratus vel alias administratōes monachis alteri⁹ monasterij est ꝓuat⁹ cōferendi illas administratōes p illa vice. z potestas cōferēdi illa bñficia p illa vice defert dioceſano loci nisi mōasteria sint subiecta immediate ro. pon. q̄ tūc ptās ꝓferēdi defert ad papā. q̄d de recipientibꝫ z detinentibꝫ illa bñficia sunt ineligibles ipo iure. nec tenet collatio sibi de dictis bñficijs facta. No. ex prici. c. q̄ singula officia dñt cōmitti singulis psonis z vna psona ñ debet habere duo beneficia sicut in corpe humano quodlibet membrū habet suam ꝓpriaz opationē nec exercet actū alterius membri. lxxxix. distinc. c. i. in princi. Nota insup q̄ .c. de multa. eo. ti. in an. etiam habet locuz in priozatibꝫ z ñ solū in eccleſijs prochialibus. vt hic dicit. nā monacho obtinēti vnū priozatū: nō potest sibi alius priozatus ꝓferri: nisi ille eēt annexus prio priozatui. sed tūc nō ꝺz habere nisi vnicū bñficium. nā isti duo p vno reputant. c. dudum. de elec. Nota vlterius q̄ religios⁹ vnius monasterij nō debet assumi ad monasteriū alterius monasterij. Nota insup penā q̄ impōit illis q̄ faciūt ꝓtra istā ꝓstitutionē

um in eccis Casus. Cacante subcē/
toria vel alia dignitate electiua i ecclesia picta. Canonici cōueniūt i vnū. z ad succentoriā vel aliā dignitatē quēdā ticius elegerūt. verū tñ erāt alij absentes. queritur nūquid debebāt ipi absentes vocari ad eam lcōz. Rñdet ro. pon. q̄ sic: si ipi commode poterāt vocari. z hoc siue sint in puincia siue extra: dūmodo cōmode possint vocari. Sz pona. q̄ p lōgū tēpus z sufficiēs ad inducēdū ꝓsuetudiez fuit obſuatū q̄ in elcōnibꝫ faciēdis ꝺ succētoria z alīs dignitatibus eccīe pic. q̄ soli pñtes eligebāt nec erat necesse vocare absentes an valeat talis cōsuetudo. Rñ. ro. pō. q̄ sic. secus sinō esset talis ꝓsuetudo. nā tūc canonici absentes possent allegare z dicer q̄ fuer neglecti. oc casiōe ē ipi possent p iudicem competen/

rem facere cassari electões istas. verūtamē si ipi absentes nihil opponerent ꝓ istas electiones nec psonas elcōꝫ ipso iure valerent electiones facte ꝑ pītes. nam vocatio absentium non est de substantia electiōis. c. ecclesia. ij. de elec. in an.

Presenti. Istud. c. venit limitatiue ad. c. licz. s. e. p ti. isto libro. Casus. Dicit in. c. al leg. licet. s. q solus papa potest ꝓferre bñficia vacātia in curia romana. sz po. q nūc̄ sedis aplice vel legati pape cū mitteretur ad aliquā puinciā in sua legatōe morti sūt in locis primis curie romane: non tñ decesserūt in curia. vtz ꝓprehendentur sub ca. licet. ita q solus pa. possit bñficia eoꝝ vacātia ꝓferre psonis idoneis? Rñdz q sic. z ido papa poterit illa bñficia ꝓferre ac si ipi obtinerent in illo loco vbi residet curia. idem dicēdū ē ō curialibꝫ q̄ ꝓficiscūtur ad peregrinatōem z moriūtur in locis primis ipsi curie vtetiā solus papa possit sua bñficia ꝓferre fm tenorē illius. c. licet. videlicet dūmō papa hmōi bñficia ꝓferat infra mensem. nā ipso mense elapso possent collatores huiusmōi bñficioꝝ dcā bñficia conferre Sed sciissime pr̄ vellē informari a vobis qualr cognoscā ego q aliquis sit mortuus in loco vicio curie rbomane? Rñdet ro. pō. q in isto casu illa appellam? vicina curie romane que distāt a loco vbi est papa cū sua curia per duas dietas legales. hoc est p. xx. leucas. nā dieta i iure accipit p decē leucis. l. vicena milia. ff. si ds cautōibꝫ. Sz po. q alicꝫ clic? bñs domiciliū parisius cū curia ibi eēt residēs mortuus ē. vtrū bñficia sua dicant vacari i curia? Rñdet q nō. z ido sol? pa. ñ possz illa bñficia cōferre: sz si ordiari? pueniat papā valebit collatio. sz ponam? q curia romana cū eēt parisius vult se trāsferre ad cuitatem romanā. postea alicꝫ curialis nō potuit insecꝫ curiā: sz remānsit infirmus parisius z postmodū mortuus ē. vtrū bñficia sua censeant vacare in curia rōmana? Rñdz q sic. z p ꝓñs solus pa. illa bñficia poterit conferre dū tñ conferat infra vnū mensez vt dictum est.

Apostolica Casus. Dicitur in. c. ij eo. ti. s. q solus papa pōt conferre bñficia vacantia in curia romana dū tñ illa bñficia ꝓferat infra vnū mēsem. Sed ponam? q aplica sede vacāte aliquis clericus bñs eccl'am parrochialem vel aliud bñficium curatū decessit in curia. vtz ad eccl'iam romanā spectet solū collatio hmōi bñficij curati: ita q̄ prouisio hmōi eccl'ie prochialis seu bñficij curati debeat differri vsqꝫ ad futurū successorem q̄ eliget in romanū pontificē Rñdet ro. pon. q cū vacatio eccl'ie prochialis z bñficij curati sit pic'osa aiaby subditis precipit papa q si se. aplica vacāte vacet hmōi bñficiū curatū in curia rbomana vel in locis primis curie q ordinari? possit hmōi bñficiū cōferre nō obstāte dcō. c. licet. z sic istō. c. ponit spēale in bñficijs curatis. Sed po. q vacauit istō bñficium curatū adhuc viuente z supstite roma. pon. accidit q papa ē mortuus añqꝫ puideret alicui de isto bñficio curato. vtz ordiarius possit illō ꝓferre etiā si nōdū sit elapsus mēsis. infra quē solus papa debebat puidere Rñdet q sic. qō vez est si papa nō ꝓtulerit istud bñficiū curatū añ ipius mortem

Nota p̄mo q aplica sede vacāte pñt ordiarij conferre eccias prochiales etiā si vacauerint in curia nō obstāte. c. ij. sup. eodē. et istō est spēale in ecclesijs prochialibꝫ rō specialitatis est fauor aiaz. vt ōt p̄ncipiū tex. Ex quo sequit q cū istō sit spēale in ecclesijs prochialibꝫ q ius cōe seruat i alijs bñficijs ecclesiasticis. l. i. C. ad municipales

Nota q mensis q̄ ꝓcedit pape ad ꝓferendū bñficia vacātia in curia romana nō currit sede aplica vacante

Cui. Gratia alicui ꝓcessa vt puidere possit psonis idoneis psonis ñ exp̄ssis nō expirat morte ꝓcedentis. secus si psone eeñt exp̄sse h. d. Casus. Papa ꝓcessit epō pictauen. facultatē vt forte in eccl'ia suacū ad ip̄z nō speraret collatō p̄bende. sed ad decanū z capitulū vel etiā in alia eccl'a possz puidere psonis idoneis añqꝫ epō picta'. prouidisset illis psonis papa mortuꝰ est. vtz illo mortuo expirauit gratia data epō picta. vl' vtz non obstante morte pape possit dictus epūs prouidere personis idoneis. Respondet: q si anteqꝫ episcop? picta. puideret psonis

idoneis. z si re ipa existēte integra pp̄ mor tu⁹ sit ñ expirat mādatū io ñ obstāte mor te pape poterit prouidere psonis idoneis qō verū ē qñ i gra ñ fuerūt expsse certe per sone. Sz qd si gra puidendi in aliq̄ eccl'ia respiciebat fauorē certe psone z añq̄ eps p uideret: mortu⁹ ē papa. vtr̄ expirauerit gra Rñdet q tūc p mortē concedentis expira ta ē gratia. Ho. ꝓmo ex pncipio. c. q gra iā fcā p mortē cōcedētis nō expirat añq̄ il le cui fcā est gratia: illa gra vteret. z ista fu it rō dubitādi ad istō. c. sec⁹ est i gra alicui ꝓcessa. z sic cessat ꝓtrariū glo. de. c. si super gra ō offi. delega. qō videt ꝓtradicere scō dcō h⁹. c. dicit ei in dctō ca. si sup gratia. q mortuo papa añq̄ vacet pbenda nō expi rat potestas executoris qz nō expirat grati a. ergo nec ptās executoris que est accessori a ad grām. sed ibi iāq̄ erat fctā gratia. hoc āt in secūdo dcō h⁹ ca. nō erat fcā sed man dabat fieri sed in pnio dcō gra erat facta. qz respiciebat fauorem illius cui mandabat ut faceret gratiam. z ideo q̄ntū ad ipm di citur facta gratia.

j episcopus. Si epūs alteri epo ſ dederit ptātem vt vice sua in sua di oceſi clericos poterit ordiare z fuerūt cleri ci sine titulo ordiati: ordinās z nō dās po testatē incurrit penam. c. cū secundū ap'lm eodē ti. in an. nisi dās ptātē noīauerit sibi certos clericos ordinādos. nā tūc dās po testatem z ñ ordinās penā incurrit. h. d. Presupponēdū est qō babet in. c. alleg. cuz fm ap'lm. vcz q eps nō debet aliquē cleri cū ordiare ad sacros ordies: nisi ꝓstet sibi q tal'cleric⁹ habeat sufficientem titulnz vñ viuere possit. z si cōtrariū fecerit: tenet eps illi dare necessaria vñ posset viuere: donec fuerit assecutus sufficiens bñficiū ne coga tur mendicare. Casus. Eps picta. dedit e/ piscopo angolimeñ ptātem vt posset ordi nes celebrare in dioce. pic. eps angolimeñ aliq̄s clericos ꝓmouit ad sacros ordies si ne titulo ecclesiastico. querit qs epo tene bitur ordiato mīstrare necessaria vite do nec habeat vnde possit sustentari. Rñdet ro. pō. cū distinctō. aut eps picta. dedit po testatē epo angolimeñ. celebrādi ordies in dioceſi picta. nō fcā expsſione psonaꝝ. z tūc epūs angolimeñ. tenebit prestare necessa ria vite tali ordinato donec fuerit bñficiū assecutus. Si aūt dedit potestatem ordi nandi certā psonā expssaz tūc p se eps pic. illi tenet mīstrare necessaria. qz tūc videtur dedisse ptātē epo angolimeñ. vt istuz ordi net siue fuerit idone⁹ siue nō. sed in primo casu videt dedisse ptātem vt clericos ordi net si fuerint idonei. nō dicūtur idonei ab sq̄ titulo eccl'astico. Sz qd scīssime pz pon nam⁹ q epūs picta. dedit mihi licētiā reci piendi ordies a quo cūq̄ mallem epo qz de iure coī ñ possū recipe ordies: nisi a ꝓprio e piscopo. nō habebā aliquē titulū eccl'asticū vñ cū lr̄is ist⁹ accessi ad epūm primuz: z ab eo recepi ordies: q̄s istoꝝ tenebit mihi mi nistrare necessaria. Rñdet q meus ꝓpriꝰ epūs: qz nō debz dare istas litteras: nisi pri us sibi cōstituto de titu. eccl'astico. sed hoc die tñ epi dāt istas litteras licentie non fa cta fide de titu. ecclesiastico: sz tñ in litteris suis faciunt mentionem dū tam vobis cō stiterit de ti. eccl'astico sufficiēti ꝓscīam no strā exonerādo. Nota prio iūcta glo. q q̄s nō potest ordies celebrare in aliena di oceſi sine licētia ꝓpr̄ii epi. nec posset i sua di oceſi ordinare clericos alteri⁹ diocesis tñ te neret ordinatio si fieret de fcō sz ordinans eēt suspēs⁹ z ordiatus nō haberet execution nem ordinū. Nota principalem effectū bu ius capli q ordinās dz diligēter inq̄rere ā ꝓmouēdi habeāt titulū eccl'asticū. nā si or dinet absq̄ titulo incurrit penā. c. cū scōm ap'lm alleg. Nota q cū ꝓprius epūs com mittit alteri epo ordiatōez certoꝝ clericoꝝ z noiatoꝝ. eps cui fcā est commissio nō te netur inquirere an noiati sint idonei vl' ne sz dñt presumere q; cōmittēs pñtauit sibi i/ doneos. z si tles ordiati repiant sine titlo: est imputandū committenti z nō ordinan ti. Ho. vlteri⁹ q epūs nō debet dare licen tiam recipiendi ordines ab alio episco. ni si constet sibi q tales habeant ti.

uamuis. Si papa alicui det facultatē cō ferendi bñficio certo mō vacantia vel ad papā deuoluta. postea cōferat spēal'r vel cō ferri mandet generi derogat per speciem. h. d. Casus. Papa dedit epo pictauen fa cultatem ꝓferēdi bñficia sex clericoꝝ. decē

dentiū vel nō decedētiū. z isti clerici possidebant beneficia spectantia ad collationem alterius epi q̄ epi picta. data ista facultate vacauit bñficiū p̄bēdū sub tali facultate. forte per decessum vel renūciationē illoꝝ clericoꝝ. vñ postea papa fecit collationem de vno illoꝝ beneficioꝝ vel dedit facultatem conferēdi speciale beneficiū. licet non fieret mentio de generali potestate epi. an valeat ista specialis collatio? Rñdet ro. pō q̄ cū generi derogef p̄ speciē valet illa spēalis collatio licet nō fuerit facta mentio de generali facultate. No. primo q̄ in bñficijs conferendis papa habet plenā ptātē z ideo potest conferre bñficia in quacūq; parte orbis sita. nā concurrit cum quibusdaz ordinarijs. immo posset reseruare dispōi. sue beneficia ad alios spectantia cū decreto irritante. Nota ad qō allegaf pñs capi. q̄ generi p̄ spēm derogaf. concordat. c. i. ō rescrip. in an. Nota principalem effectum huius ca. q̄ si papa alicui dederit generalē facultatē cōferendi beneficia. postea alteri dederit specialem potestatē cōferendi certū beneficiū sub generali facultate concessum valet collatio specialiter facta

I is cui Pro intellectu istius capitulii est p̄supponendum qō habef in glo. posita super verbo verba. vcz q̄ bonifacius octauus cōditor hui⁹ volumis statim post suā promotionem reuocauit grās factas p̄ duos suos p̄decessores vcz nicholaū z celestinū z vertba illius cōstitutionis erāt ista. grās fcās p̄ tales z per quas ius nō est acquisitū in recassamus z adnihilamus decernētes ī irritū z̄c. Laf. Nicolaus q̄rtus vel celestinus q̄ntus cōtulerat ticio canonicatū z māda/ barcanonicis: vt sibi puideret de p̄bēda. canonicatu dignitate vl' officio virtute sue gratie. ticius assecutus fuit p̄bēdā z expectat dignitatem vel officiū. Pendente illo tpe nicholaus quartus mortuus est. z ei successit bonifaci⁹. viij. q̄ reuocauit grās factas p̄ p̄decessores suos. postea vacauit dignitas: illā petebat ticius virtute gratie sibi facte p̄ nicholaū q̄rtū. dicebat cap'm q̄ gratia sua fuerat reuocata p̄ bōifaciū. viij. Dicit ticius q̄ constitutio reuocatoria intelligif duz tñ nō fuisset sibi acq̄situ ius in re. z qz fuerat p̄bendā assecutus: ideo dicebat suā grām nō eē reuocatā. Econtra allegabat ca. q̄ cū ista dignitas eēt separabil' a canonicatu. z licet ticius p̄secutus fuisz p̄bendā: tñ nō habebat ius in re q̄tuz ad dignitatē nūquid cap'm bñ dicat. Rñdet q̄ sic. z ideo ōt ro. pon. q̄ sua grā erat certa q̄tū ad dignitatē p̄sonatū vel officiuz Sed po. q̄ papa creauit me canonicū: mādauit mihi cōferr̄ p̄bēdā z etiā vt p̄feretur mihi dignitas vel officiū. vacauit p̄bēda q̄ consueuit assignari soli canonico. assecutus fui dignitatem. sz adhuc sum sub expectatione p̄bende. pēdente tpe fuit reuocata mea grā. postea vacauit p̄benda: nūōd illā possū petere? Respondet q̄ sic: licz grā mea fuerit effectū sortita q̄tū ad canonicatū z dignitatez. Sz q̄d si papa creauit me cañ. z mādauit puideri ō p̄bē. cū vacarz. postea vacauit dignitas. q̄ cōsueuit assignī simplici canonico z fuerūt reuocate gratie. vtz ista videaf reuocata ex quo nō suz ad hucadeptus p̄bēdā. Rñdet ro. pon. q̄ nō. Nota p̄ro q̄ per mortem pape conceden/tis grām nō extinguif gratia etiā re existēte integra. ideo est opus reuocatione. vnō hodie papa statim post suā promotionē reuocat oēs grās suoꝝ p̄decessorū. z hoc dicit se facere ad tollendū votū captāde mortis. sed tñ postea dat tot grās vel plures q̄ fecerint sui p̄decessores. ideo dicit panor. q̄ vera rō reuocationis illaꝝ grāꝝ est: vt boīes deferāt pecunias ro. pon. Nota si ī ecclesia sit statutū q̄ dignitas nō conferaf nisi canonico: sufficit: q̄ talis habeat ius canonie: licet nō habeat p̄bēdam. z hoc: nisi statutū magis specifice loquereſ qz dicet nisi canonico p̄bēdato. nam tūc ee nt obseruanda verba statuti. vt hic ē textus.

uondam Casus. Papa fecit mihi gratiaz q̄ in eccia pictauen. qz contulit mihi ius canonie z mādauit canonicis: vt mihi cōferrent p̄bendā si qua vacaret: alioq̄n p̄mo vacatu. cū ōcreto irritāte. datꝰ mihi executoribꝰ: postea papa fecit tibi similem gratiam cū clausula añferri. qz voluit te p̄ferri quibuscūq; p̄rioribꝰ quibꝰ fcā erat similis gratia. vacauit p̄benda. certū est q̄

tibi debebat virtute clausule anteferri. tñ meus executor contulit mihi pbēdā vacā/ tem. quia forte ignorabat tuam grām. po/ stea fuerūt revocate gratie z tuus executor tibi ꝓtulit istā pbendam: queritur: cui de/ beatur prebenda. Rñdet ꝙ nulli nām de/ betur. primū qz pbenda nō mihi debetur: sed tibi. Item nec tibi. qz tpe quo fuit tibi collata prebēda iamqz tua gratia fuerat re/ uocata. ideo nullus nostr̄ habet ius ī illa pbenda. Nota primo limitationē ad regu lā illā ꝙ in gratijs expectatiuis habet locū illa regula. q̄ prior est tempore: potior est iu re. fallit illud quando apparet de cōtraria voluntate ipsius mandatis. qz voluit: ꝙ secūdo receptus omnib⁹ prioribꝫ preferet. sed qñ aliter nō apparet de volūtate pape: habet locū illa regula. qui prior est tpe: po tior est iure.

ar latum. Istud ca. vēit declaratie ad m .c. cū in ill'. ē. eo. ti. Las⁹. Papa mā dauit epō picta. vt mihi prouideret de bñ/ ficio prime vacaturo in ecclesia picta. cu/ ius collatio spectat ad ecclesiam picta. va cauit nūc bñficiū cuius collatōem habet canonicus solus. z nō oēs canonici simul vtr̄ illud bñficium comprehendat sb gra mihi fcā? Rñdet ro. pon. cū distinctōe. aut iste canonicus facit collationem illius be/ neficij vice z nomine totius capl'i. qz forte ꝓter discordias euitandas fuit factū sta/ tutū vt vnus solus canonicus. pura anti quior conferret bñficia vacantia pria ebdo moda z alius in alia ebdomada. z sic de a/ lijs. z tūc comprehēditur sub gratia mea. qz tūc idē est ac si totū capitulū conferret. Si aūt iste solus canonicus nō habet fa/ cere collationē vice z noīe capituli. sed rōe sue prebende: tūc nō comphendit sub gra mea: nisi diceret in litteris meis aliud. pu/ ta quia apponeretur clausula ista de bene ficijs spectātibus ad ecclesiam picta. cōmu niter vel diuisim. z sic est intelligendū. c. cū in illis. alle. vez ꝙ cū mandat alicui puide ri de beneficio spectante ad capl'm alicui⁹ ecclesie non potest prouideri de beneficio spectante ad collationem singularis cano nici. nā hoc intelligitur verū nisi singula/ ris conferret vice z nomine capl'i.

De clerico egrotante.

astoralis. Casus. Jure cantum reperi p tur ꝙ si epūs sit taliter impeditus vt non possit exequi officiū pastorale est si bi de coadiutore puidēdū. Sz q̄rit ad quē spectat puidere de isto coadiutore. vtrum ad metropolitanū vl' legatū vel solū papā Rñdet ro. pon. ꝙ datio coadiutoris epōr archiepōr z alior̄ supiorum est de maio/ ribꝫ causis reseruatis pape. ideo solus pa/ pa poterit eis dare coadiutorē. s. z dicit ro. pon. ꝙ ipsis plāris inuitis poterit puidē de coadiutore. Sed querit: nūquid epūs vel supior alius senio ꝓfract⁹ vel alio mor bo impeditus possit sibi assumere coadiu torē? Respondet ꝙ sic: de consensu tamē sui capl'i vel maioris ptis capl'i. sz non pot set accipere coadiutorē dissentiente capi/ tulo vel maiore pte. Sz ponam⁹ ꝙ epūs est demens vel furiosus: certū est: ꝙ nō pt sibi eligere coadiutorē. sed nūquid suum capitulū poterit coadiutorē aut coadiuto res eligere? Rñdet ꝙ sic. dum tamē totus capl'm consentiat. vel saltem due partes ca pituli. Sed ponamus ꝙ epūs dicit ꝙ non indiget coadiutore. nūquid capl'm sūm eo inuito poterit dare coadiutorē. Rñdet ꝙ nō: sz pape debebit capl'm notificare statū epī z eccie. qui papa prouidebit ecclesie. et dabit coadiutorem si videat id fieri debere Sed vtr̄ coadiutor tenebit̄ pstare officiū coadiutoris expensis suis vel plati. cui est dat⁹ coadiutor. Rñ. ro. pon. ꝙ coadiutor accipiet sumptus moderatos de prouen/ tibꝫ ipsi⁹ prelati cui est dat⁹ coadiutor. nec poterit alienare bona eccie q̄ seruando ser uari pñt. licet possit alienare bona mobilia q̄ seruādo seruari nō pñt ad sil'itudinē tu/ toris dati pupillo vl' curatoris adulto Sz nūquid coadiutor q̄ leuauit fructus eccie tenebit̄ reddere rōnē siue cōputū bonorum p eū administrator̄. Rñdet ꝙ sic: nō solū in foro penitentiali: sed etiam in foro con/ tentioso. z poterit ꝓpelli ad reddendū rō/ nē siue computum ipsi prelato cui est dat⁹ coadiutor vel successoribꝫ suis. Nota prīo ꝙ datio coadiutoris epōr vel alior̄ plator̄ supior̄ est de maioribus causis q̄

spectāt solum ad papā. ex quo sequitur: q̄ legatus cardinalis nō potest dare coadiutores nisi haberet ad hoc specialē potestatem a papa. c. quod translationē. ℟. d offi. lega. in an. Nota vlterius q̄ p̄tra romanā ecclesiam nō currit p̄scriptio in his que sibi reseruauit signū generalis dominij. Nota insup q̄ epūs senio confractus: vel alio impedimento ꝑpetuo detent⁹: potest sibi assumere vnū coadiutorē vl plures dū modo cōsenserit suū capitulū vl maior ps Nota q̄ si epūs non possit eligere coadiutorem: tūc capl'm suū poterit ꝑ ipso eligere z hoc auctoritate apl'ica sibi data per istā ca. sed tunc requiritur q̄ omnes de capl'o consentiant vel due ptes capituli Nota q̄ alius a papa nō potest epo inuito dare coadiutorem. Nota ad quod allegatur p̄ns ca. q̄ quis nō tenetur militare suis ꝓp̄ris expensis. nā hic dicitur q̄ coadiutor debz habere expensas moderatas de puentib epi cui est datus coadiutor Nota q̄ coadiutor nō potest alienare bona ecclesie. z h verū de īmobilib vel mobilib pciosis. nam bona mobilia que seruando seruari non p̄nt: posset ipse coadiutor alienare ad similitudinem tutoris vel curatoris.

De institutionibus

Dictū fuit supra de prebendis. verū: q̄ posset dubitari ad quem ptineat collatio z institutio prebēdarū z alioꝝ beneficiorum ecclesiasticoꝝ. ideo ad nos informādum: annectitur rubrica de institutionib. Pro quo sciendū q̄ institutio hic accipit large z sub se comꝑhendit collationē: nā collatō ꝓp̄rie dicit quando beneficiū est liberum z in mera dispositione epiſcopi: ita q̄ dispo nit de illo bñficio iure suo ordinario absq̄ aliqua p̄tatione. sed quando beneficium non est liberū: sed est in iure patronatus alicuius. quia patronus p̄tat. z ad p̄tatō nem patroni ep̄s instituit illud ꝓp̄rie dicit institutio. prouisio vero dicitur q̄n fit iuxta reuoluto scz q̄n superior prouidet in refutationem inferioris

t si capitulum Vacāte sedee piscopali: capl'm nō ꝑt beneficia cōferre spectantia ad solum ep̄m licet posset īstituere p̄tatos q̄bus institutio ad solum epiſcopum spectet. h. d. Pro intellectu huius ca. est p̄supponendum illud quod habetur in. c. cū olim. de maio. z obe. in an. videlicet q̄ capl'm sede vacāte succedit ep̄o: iō p̄t exercere ea que sunt iurisdictionis ꝑ se z illa que sunt ordinis ꝑ alium. puta ꝑ alī quem epiſcopū. Item est p̄supponendū: q̄ conferre beneficia est iurisdictionis voluntarie: ideo potest exerceri extra territorium in. c. nouit. de officio legati in an. Casus Vacante eccīa picta. ꝑ mortē ꝓlati aliquis esset electus in epiſcopum: vacauerunt aliqua beneficia spectantia ad collationem ep̄i: certum est q̄ capl'm succedit loco epiſcopi. sed vtrum ista beneficia vacātia poterit capl'm conferre. Rñdet ro. p̄tifex q̄ nō. sed collatio istoꝝ bñficioꝝ reseruabit futuro ep̄o. nec valet ꝝria ꝓsuetudo vt tenēt do. in d. c. cum olim. alle. z rōnē assignāt q̄ capl'm nō potest incipere p̄scriptionem cum p̄scriptio nō incipiat nec curat contra ecclesiam vacantem. Sz ponamus q̄ vacant beneficia patronata. vtrū capl'm potest instituere p̄tatos? Respondet q̄ licet capl'm nō possit conferre beneficia vacātia vt dictū est: tamē poterit instituere ad p̄tationem patroni. Nota primo vnū casum in quo capl'm sede vacante nō exercet iurisdictionem ep̄alem. scz. i. collatione beneficiorū spectante ad solū ep̄m sed poterit instituere ad p̄tationem ꝓpositi. id est in confirmādis electionib. vt in iure alle. in glo. Nota ibi admittere q̄ differūt admittere z instituere. Et ꝑ hunc textū deciditur vna questio q̄ est in facto. nam q̄dam patronus quendā clericū p̄tauit vicario ep̄i: z rogauit illum: vt illum admitteret. vicarius respōdit: placet. vnde notarius instrumento suo inseruit: qualr vicarius illū admisit z instituit. nūc redarguit instrumētū de falso q̄ vicarius ep̄i admittendo p̄sonā non per hoc instituit: iste textus facit q̄ instrumentū sit falsum. quia differūt admittere z instituere. z admittendo p̄sonā istius p̄tati non videtur illum instituere.

ſ is ad quem. Casus. Vacante aliqua eccl'ia parrochiali patro

nus illius ecclesie presentauit ticium cleri cū constitutū in minoribꝫ ordinibꝫ dioce/sano: q̄ clericus erat alias idoneus. vtꝫ ꝓp/ter istū defectū q̄ non est promotus ad sa/cerdotiū sit repellendus a beneficio? Rñ/det q̄ ꝓpter defectum sacri ordinis non est a beneficio repellendus. dummodo alias fuerit idoneus ꝛ possit promoueri ad sa/cros ordines infra annum

De concessione prebēde ꝛ ecclesie nō va.

Visum fuit supra de pbēdis ꝛ alijs bñ/ficijs ecclesiasticis. etiam visum est de insti tutionibus ad illa beneficia eccl'iastica. ve rum: quia posset aliquis dubitare quid iu ris sit de beneficijs non vacantibꝫ. vtrum possint alijs conferri. ideo ponit rubrica de concessione prebende ꝛ eccie nō vacāt.

uia cūctis Istud cap'm diuiditur in q sex partes. vt in glo. nā primo po nitur actoris petitio. secūdo exceptio rei. tercio ponitur agentis replicatio. In q̄r/ta parte ponuntur duplicationes. in q̄nta triplicationes. in sexta ꝛ finali parte ponit sentētia. Prima est in principio. scōa: ibi di cebat autē. tercia ibi ex parte. quarta ibi. sz extitit. quinta ibi econuerso. sexta ibi. nos itaq̄. Casus. Innocētius quart⁹ fecit gra tiā cuidā diacono in eccl'a carnotī. sb hac forma. q̄ mādauit canonicis illi⁹ eccl'ie vt diaconū recipnt in canonicū ꝛ in fratrem. ꝛ pbendā vel dignitatem si qua vacaret ei dem cōferrēt quā duceret acceptādā: alio/quin proximo vacaturā cū decreto irritā/te. ꝛ datis sibi executoribꝫ ad cōpellēdū di aconus pītauit grām suā executori. q̄ exe cutor accessit ad illā eccl'iam in q̄ erat sub/decanus illius ecclesie ꝛ sibi diaconi cōtu lit pbendā proximo vacaturā. ꝛ sic cōtulit añq̄ diaconus illā acceptaret. deinde in ip sa ecclesia vacauit ꝓpositura normame. q̄ erat dignitas sine cura. qua vacāte quidaz legatus cardinalis in illis ptibꝫ existēs ro gauit ep̄m vt de dicta prepositura ꝓuide/ret cuidam andree nepoti dñi pape. Eps rñdit q̄ q̄tū ad hoc cōmittebat vices suas illi legati cardinali qui legatus ꝓpositurā cōtulit andree nepoti domini pape. postea diaconus acceptauit illā dignitatē. Po do fuit orta controuersia sup illa dignita te inter andream nepotē pape: q̄ habuerat collationē a legato noīe ordinarij. ꝛ dctīi diaconū q̄ habuerat collationē a suo execu tore. fuit dubitatū: quis haberet potⁱ⁹ ius in ipsa dignitate. vñ fuerūt allegate plures rōnes hinc inde. tādē audit allegatiōibꝫ hīc inde ꝑ partes ꝓpositis: papa tulit sententi/am diffinitiuā ꝓ suo nepote ꝛtra diaconū ꝛ sibi diacono imposuit perpetuū silentiū. ratio motiua pape fuit. q̄ diaconus accep tauerat dignitatem istam post collationez ordinarij. Nota primo ex principio tert̄ practicā cōcipiēdi libellū cū agit quis pro beneficio qđ dicit ad se ptinere. nā non suf ficit dicere q̄ habuit collationē a tali. sz vl/terius addat in libello ꝛ qui habebat pote/statem cōferēdi. Nota principalē effectū hⁱ⁹ capituli: q̄ si mādetur alicui quideri de dignitate prio vacatura quā ipse ꝑ quo scri/bitur durerat acceptādā potestas ordina rij non est ligata nisi is pro quo scribitur acceꝑuerit. nā executor ñ ꝑt facer collatōz nisi facta acceꝑtōne. sz facta acceꝑtōe ꝑt ex ecutor suam potestatē exercere. etiaz p⁹ ꝙs vacet dignitas. Nota q̄ in iudicijs nō est facienda acceptio psonarū. quod est cōtra aliquos iudices qui grauant suos consan guineos: vt videaut iustiores tamē prudē tes iudices se exonerant a talibꝫ causis: ne videant hominibꝫ iudicasse affectōne car nali. Nota q̄ decretū irritās in gratia expe ctatiua ligat ignorātes dū tamē fuerit pu rificatum quod purificat dū gratia est pu rificata. Et non dicit purificata gratia ni/si ipsa fuerit acceptata

etestāda Oñis prouisio per quam datur ꝺ via ad beneficia vacatura est pbi/bita. h:d. Presupponendū est illud quod habet in. c. accedēs. eo. ti. in an. videlicet q̄ licet non valeat promissio ista: promitto ti/bi beneficium cū vacabit: vel promitto ti/bi beneficium vacaturū ꝑ mortez. valebit tamē ista promissio. pmitto tibi de bñficio puidere cū facultas se obtulerit. q̄ none/rat tantū votū mortis alteri⁹ captande si/cut i prima pmissione. nā multis alijs mo

re. puta cū facultates alicuius eccie sūt augmentate iuxta ca. cū in ferrariensis de ǒsti. in an. ideo emanauit pūs ca. ad declaratō nez illius ca. accedēs. La. Ēps pic. ad quē spectat collatio prebēdaꝝ eccie picta. pmittit mihi assignare p̄bendā cū vacaret: vtꝝ ista pmissio sit obligatoria ita q̄ possim agere cōtra ēpm pic. ad suā pmissionem. et si ñ adimpleuerit: teneat mihi ad damna. ꝛ interesse si ꝓpter hoc feci aliq̄s expensas. Respondet roma. pon. q̄ illa pmissio non est obligatoria Sed pona. q̄ epūs pic. fecit mihi pmissionē sub ista forma. pmitto tibi cōferre bñficiū cū primū facultas se obtulerit. nūquid valet ista pmissio Rñdz q̄ olim valebat ista promissio. ꝛ virtute illi⁹ poterat agi cōtra pmittentē ad dāna: ꝛ interesse. sed hodie non valet. ne dek occasio machinādi i mortē primi. nec virtute illi⁹ pōt agi. Nota prio ex hoc tex. q̄ abusus ē iusta causa cassandi illa q̄ alias iusta erant nā ꝓpter abusum multotiens princeps cassat priuilegia concessa aliquib⁹. ꝛ in ꝟ fundāt se iusticiarij regij huius regni: q̄ nolūt pmittere scolares huius vniuersitatis gaudere priuilegiis nobis cōcessis. Nota principalem effectū ca. q̄ bñficiū vacaturū nō potest promitti sub quacūq̄ forma verborum. Nota q̄ pmissio continens turpitudinē non est obligatoria. nā pmissio bñficij vacaturi nō est obligatoria qz inuitat aliquem ad machinādū in mortē primi: immo censet pmissio ista impossibilis ipossibilitate iuris. Nota id quod est prohibitū directe: non potest pmitti p obliquum. Utꝝ p istud c. sit cozrectū. c. relatum. de p̄ben. in an. Respō gl. ꝛ bñ q̄ nō immo recepti⁹ in canonicū pōt licite petere p̄bendā ex vi canonicatus. sed nō ex vi pmissionis Sedq̄d si cōferat prebēda alij: vtꝝ teneat collatio? Respondeo q̄ sic. sed tamē iste in canonicū receptus potest agere cōtra capitulū. vt si ꝓuideat de redditib⁹ cōmunibus donec fuerit sibi ꝓuisum de aliqua prebēda. licet hoc nō sit iure cautū. tamē doctores coīter insequūtur inno. qui hoc notat in ti. de mato. ꝛ obe. in an.

n e captande

Habens litteras aplicas sup ꝓmō bñficio q̄ō duxerit acceptare non pōt. sed ꝑmū quod vacabit vel ex causa se cūdū reseruationes ꝓcessus ꝛ decreta ꝓtra hoc facta nō valent. h. d. Casus. Dictum fuit supra eo. in. c. qz cūctis q̄ qñ papa mādat prouideri ō bñficio q̄ ille ꝓ quo scribit duxerit acceptandū executoz datus nō recipit potestatem cōferēdi illud bñficium: nisi facta acceptione. sed vtrū possit acceptare certū beneficiū anteq̄ vacet dicendo Ego accepto talem ꝓpositurā vel talem p̄bendā. ꝛ intendo illā habere virtute gratie mihi facte. Respondet q̄ nō. ꝛ sic istud ca. venit ad limitationē illius. c. qz in cūctis. ī §. pēul. in fine. verūtamē dixit papa q̄ ipse posset isto modo facere acceptationē accepto beneficio quod primo vacabit vel qō tercio loco vacabit. ꝛ hoc verū qñ subē iusta causa ne acceptet beneficiū quod prio vacabit. Nota primo limitationē ad cap̄ quia in cūctis. ē. eo. vcz q̄ illud capit. ī. intelligit qū ille ꝓ quo papa scribit vult acceptare in genere. qz nō posset acceptare certū beneficiū: vt hic dicit q̄ si acceptauerit certū bñficiū qō talis tenet. tunc cassantur ꝛ adnihilantur oīa ꝓcessus inde facti. verūtamē si acceptz certū beneficiū. ꝛ postea vacet illud potest petere ñ virtute acceptōis sed virtute gratie sibi facte. No. q̄ multa licet in genere que non licet in specie. Nota vlterius vnū casū in quo excommunicatio est nulla ipso iure. videlicet si meus executoz promulgauit excōmūicationem post meā acceptationez de certo bñficio vacaturo. nā ex quo acceptatio mea est nulla ipso iure nō valent ꝓcessus inde secuti. ꝛ p consequens nō valet excōmunicatio Nota q̄ qñ papa scribit vt tali ꝓuideatur ō beneficio qō duxerit acceptandum manus ordinarij non sunt ligate ante acceptationem Nota q̄ ille ꝓ quo scribit debz accepta re primū bñficiū ꝛ nō secundū nisi subsit iusta causa. puta qz dubitat an possit illud acceptare. ꝛ an sibi debeatur vel nō. Tamē vt dcm̄ est manus ordinarij sunt libere añ acceptationē. quod verū est: nisi apponeretur ista clausula prefigendo tibi terminuz vnius mēsis ad acceptandū a tpe vacatōis inhibendo collatoribz ꝛ alijs quibuscūq̄ q̄ pendente illo termio nō conferāt decernentes in irritum. ꝛc

Executor deputatus super alicuius prouisione facienda sibi in certa prouincia nō potest ꝑlatis ad quos bñficioꝝ spectat collatio facere inhibitionē generalē donec fuerit, puisuꝫ illi pro quo scribit Inhibitōez aūt specialē facere pōt de prio secūdo vl' tercio bñficio vacaturo. ⁊ si fieret collatio cōtra huiusmodi inhibitionem specialez est nulla ipo iure. h. d. Las⁹. Papa mādauit decano eccl'ie pic. vt mihi puideret de bñficio si vacaret in prouincia burdegal'. aliꝫ oḡn de bñficio primo vacaturo. receptis litteris. Executor videt nullū beneficium vacare. vult inhibere archiepo burdegalē si ⁊ quibuscūq; aliis ꝑlatis prouincie burdegal'. vt nō conferāt aliq bñficia: donec ō bñficio fuerit mihi puisum. vtꝫ possit facere istā inhibitionē generalem. Rñdet ꝙ non. Sed po. ꝙ papa sibi mādauit vt mihi puideret de bñficio qō duxerā acceptandū. acceptaui bñficiū primo vel secūdo loco vacaturū. nūquid executor poterit reseruare illud bñficiū ⁊ inhibere prelatis prouincie burdegal'. ne tale bñficiū ꝓferāt Respondeo ꝙ sic Et si prelati fecerint aliquaz collationē contra inhibitōnes sibi factas collatio ipso iure erit nulla Nota primo principalez effectū hui⁹. c. ꝙ executor deputatus ꝑ litteras generales vt prouideat alicui in aliqua prouincia nō pōt ipe executor inhibere ꝑlatis generaliter: ne bñficia in puincia vacantia conferāt: sed bñ special'r Sed vtꝫ sit idē dicēdū in executore deputato ad puidendū in aliqua eccia vl' in aliqua dioceſi videlicet vt non possit facere inhibitionē generalez. Respōdet glo. ꝙ tūc non habet locū istud ca. Nota executor deputatus potest beneficiū primo vacaturū reseruare sue collationi. ⁊ hec reseruatio ⁊ inhibitio afficit bñficiū ⁊ ligat manus ordinarij vt istud beneficiū conferre ñ possit

i capitulo. Si mādetur capl'o vt mere ſ cipiant in canonicum ⁊ in fratrem ⁊ pbēdā cōferāt dato mihi executore ad puidendū ꝑ solā pñtationez litteraꝝ affecta est pbēda. ⁊ si capl'z sit negligens in puidendo: poterit meus executor prouidere absq; monitione ꝑcedēte. h. d. Las. Papa mandauit decano ⁊ capl'o eccl'ie pic. ad quos ptinet collatio prebendarū vt me reciperēt in cano. ⁊ frēm. ⁊ pbēdā si q̄ vacaret mihi assignarēt: alioquin primo vacaturaz dato mihi executore ad puidendū negligentie capitulo. pñtaui litteras meas decano ⁊ ca. pic. eccl'ie insinuatione facta me⁹ executor nō notificauit potestatē suā nec fecit reseruationem nec etiā inhibitionē ſm cōmunem opinionem licet glo. in hoc laboret. sed solū tetit in simplicib⁹ denūciatōibus mee gratie. postea vacauerūt canonicatus ⁊ prebēda. decanus ⁊ capl'm huiusmodi canonicatū cū prebenda contulerūt alteri. nunc requisiui decanuz ⁊ capl'm. vt mihi puiderent ſm ꝙ eis mandatū fuerat ipi recusauerūt. me⁹ executor illos monuit vt mihi canonicatū ⁊ prebendam conferrent. ipi fuerūt negligētes. vtꝫ poterit meus executor mihi prouidere nō est dubiuꝫ ꝙ sic. nā ꝓ pñtationem fuit affectū beneficiū ⁊ mihi debitum ita ꝙ non potuit alteri ꝓferri licet meus executor nullaz fecerit reseruationē nec phibitionē. Et adhuc ñ vacāte pbēda poterit meus executor monere decanū ⁊ cap'. eccie pic. vt me recipnt in frēm ⁊ ca. qō si recusent facere: potit meus executor mihi conferre canonicatū ecclesia pic. sub expectatione pbende. Et cū vacabit prebenda: poterit cōferre prebēdā. c. nō monito. ⁊ hoc ideo. qz ca. fuit contumax in pria monitione. ideo ius pſumit ꝙ adhuc esset contumax in secūda monitione. nā q̄ semel malus: sp pſumit malus i eodā genere delicti. Notā primo ꝙ de iure speciali donatio pbendarū pōt spectare ad capl'm sine episcopo ⁊ ecōtra. sed q̄ritur ad quem de iure cōi ptinet Cuius opinio doctoꝝ est ꝙ ad epm ⁊ ca. simul in ecclesia cathedrali. collatio vero alioꝝ bñficioꝝ spectat ad epūm de consilio tñ sui ca. De hoc latius ꝑ doctores in. c. cū eccia vulterana. de cōsti. in an. Nota principalem effectuꝫ huius ca. ꝙ ꝓ pñtationē factā ordinario est affectū bñficiū cōprebēsū sub gra absq; eo ꝙ executor insinuat suam potestatem: qō verum est dūmodo in gratia fiat mentō ō potestate executoris vt qz dicit. noueritis nos tali executori dedisse in mandatis. ⁊c. Nota vlterius ex fine ca. ꝙ si ordinarius

qui scribit vt puideat de canonicatu ꝛ pbē da fuit ꝓtumax in puidendo de canonica/ tu postea vacāte prebēda non est necessario monēd⁹ vt pbēdā cōferat. qz ius pſumit q̄ postq̄ semel fuit contumax q̄ etiā sit con/ tumax in assignatione prebende

i soli Si soli ordinario vel ex ecutori ad cōpellendū vel ordinario ꝛ tali executori sit scrip/ tū p pñtationem lrāz nō afficit pbēda nisi in litteris eēt decretū. aut executor ille insi nuasset ꝛ interdixisset maxime cum decre/ to vel rōe mādati iā facta eēt receptio ad ca nonicatū. in his ei casib⁹ affecta est pbēda ita q̄ alij ꝓferri nō potest. h. d. Istud capi. ampliat. c. pcedēs La. Papa mādauit ca/ nonicis eccl'ie pic. vt merecipnt in frēm et canonicū nō dato executore ad puidendū ꝛ cōpellendu ꝛ pbēdam mihi assignarent si vacaret alioq̄n primo vacatu. vel etiaꝫ scripsit cantori beati hilarij maioris pic. executori vt compelleret decanū ꝛ capl'm eccie picta. vt mihi canonicatū cuꝫ pbēda cōferrēt. vel etiā ambobus scripsit. qz mā dauit decano ꝛ ca. eccie pic. vt me reciperēt in canonicū ꝛ fratrē ꝛ pbendam mihi assi/ gnarēt si vacaret. alioq̄n pri. va. Et māda uit cantori eccl'ie beati hilarij vt decanū et capl'm ꝓferret ad ꝓferēdū mihi canonica/ tū sub expectatione pbēde Hoc facto pñ/ tanil litteras meas executori meo i secūdo casu. qz executor eas notificauit deca. ꝛ ca pitulo eccie pic. vtq̄ affecta sit mihi pbēda prio vacatura ita q̄ alteri cōferri nō possit Rñdet q̄ nō regulariter. fallit si in gratia mea erat decretū irritās sicut si in prio ca/ su mādabat decano ꝛ capi. eccie pic. vt mi hi decanatū ꝛ prebēdā ꝓferrēt decernētes in irritū. zē. ꝛ iamq̄ fuerā in canonicatum receptus vl'etiā si decretū irritās ñ erat ap positū in gza mea. sz executor notificauit grām meā ꝛ sibi reseruauit pbendā primo vacatu. ꝛ decernebat in irritu. zē. Jn his ei casib⁹ esset mihi affecta pbenda. alias se cus eēt si executor eēt datus ad puidēdu vt in pcedēti. c. Ho. prio q̄ cū papa scribit ordinario vt puideat pñtato: nō ligat regu/ lariter manus ordinarij qui teneat collatio alteri facta. Jdē est cū executor fuit datus ad ꝓpellēdū tm̄ vcz vt faciat puideri. fallit si in gra fuit apposita decretū irritās Ho ta recepto i canonicū ē sibi affecta preben da pri. va. c. relatū ō prebē i ār. Ho. si ē scri ptū ordinario ꝛ executori ad cōpellēdū ē ne/ cesse q̄ executor insinuet ordinario ptātē su am ꝛ faciat inhibitionē cū decreto irritāte ad hoc q̄ affecta sit illi pbēda p q̄ scribit.

uctoritate Si trib⁹ fue⁹ rit facta gra i a eadē eccl'a diuerſ tpib⁹ virtute gra tie debet pferri secūdus ꝛ ipis cōferenſ pre bēde hoc ordie. nā secūdus habebit primā tercius secūdā. ꝛ prim⁹ terciā. h. d. La. Pa pa martin⁹ fecerat ticio grām in eccia pic. añq̄ grā eēt effectū sortita martin⁹ mortu⁹ est. successit ei bonifacius q̄ non reuocauit grās factas p martinū. sed bonifaci⁹ gaio fecit sil'ez grām in ipa eccl'a pic. q̄ fcō: ille i/ dē bonifacius fecit grām sempnio cū clau sula plationis qz volebat eū preferri oib⁹ receptis auctoritate suoz predecessoz. nō aūt sua. postea vacauit prebēda. grīt: cui ō beat. vtrū ticio prio expectāti Rñ. ro. pon. q̄ nō. qz clausula prelatiōis fcā tercio ticiū excludit. nec debebit tercio puta sēpnio qz gaius ipsū precedit. ꝛ bonifaci⁹ noluit sem pniū preferri receptis aucto. su. sz suoz p/ decessoz ideo gaius hēbit primā prebēdā ꝛ tercius secūdā. ꝛ pm⁹ habebit terciā. Et sic gaius ꝓsequit p aliū scz p terciū. qō p se nō possz ꝓseq̄ qō pbat p sil'e. nā si q̄s de/ cedat relictis pre matre ꝛ fre suis supstiti bus. si pr tpe mortis defuncti desierat eē a gnatus qz dederat alicui i adoptionē tūc frater q̄ est agnatus succederet cū pr āpli⁹ nō sit agnatus sz frater. Et qz remāsit mr q̄ est cognata. ideo ꝓcludit frēm agnatum ꝛ hoc scōm iura ātiqua. qz illō est immuta tū p iura noua. C. ꝛ aucten. Et sic si fuissz tātū pr ꝛ mr pater excluderet matrez. etiā si se dedisset in adoptionē. sed qz repit ag natus scz frater. iō pr excluditur. ꝛ mr pfer tur. vt ponam⁹ q̄ mozior relictis mihi pa tre matre ꝛ fratre. ꝛ pr meus dedit se in ad optionē Si dimisissez solū mō patrē ꝛ ma trem: pater mihi succederet nō mr. sed cuꝫ frater meus excludit patrē: ideo nunc ma/ ter mea excludet fratrem. ꝛ sic mater p me um frēm cōsequit qō p se nō fuisset ꝓsecu/ ta. sil'r hic gaius secūdus ꝓseq̄tur p terciū

sez semproniuz qō p senō posset consequi. Nota primo q cū in eadē ecclesia sunt plures expectātes in ordine consequendi prebendas debet attendi z seruari volūtas pape. Nota magis specifice q si in eadem ecclesia sunt plures expectātes z vltimus hz progatiuā ille pfertur primo sed nō scdo. si secūdus sit receptus auctoritate eiusdez pape. Nota ad qō allegatur iste text9 q ās p aliū consequit qō alias p se nō posz ꝓsequi. Nota si iste ordo non seruaret tunc intentio pape eēt violata.

Uoniam Istud ca. emanauit ad declaratio/ q nem constitutionū reuocatoriarū quas fecit bonifacius. de quib9 dcm fuit ō de pbēdis. c. si is. z. c. quōdā. Casus. Paulus vltimo mortuus fecit grās in aliquib9 ecclesijs. cui successit sixtus qui reuocauit: z cassauit grās factas p suū pdecessorem. p quas ius in re nō fuerat quesitū. licet bene ius ad rem. vtrū p istaz constitutionē sint reuocate gratie sui pdecessoris. etiam si expectantes erant recepti in canonicos licz sub expectatione pbende. Rñ. ro. pon. q si solū erāt recepti in canonicos ille gratie sūt reuocate. Sed quid ponamus. q si fuerāt recepti in ecclesia in qua erat certus numerus canonicoz. sed nō erat certus nūerus prebendarum. Et sic iste supnumerarius recipiebat preb ēdas cū alijs. mortuo vno de numerarijs canonicꝰ porcio sua erat augenda sicut porcio alioz canonicoz vt ponamus q in illa ecclesia sunt. xx. canonici z diuisio prebēdarū sit in. xx. ptes. recipit alius canonicus supnumerarius tūc fit diuisio. xx. z vnius pbendaz moritur vnus de numerarijs. certū est q augmentat porcio istius canonici supnumerarij vtz p cōstitutionē reuocatoriam cassēt ista grās reuocato. Respondetur q non.

De sede vacā. ali. ino.

iad epūm Casus Collatio p bēdarum s alicuius ecclesie ptinet ad epūm et capl'm sil' morit epūs. vl' ē suspēs9. z sic vacat episcopalis dignitas. postea morit aliquis canonicus. z sic vacat pbenda z canonica tus vtz capl'm poterit conferre huiusmōi canonicatū z prebēdam. Rñdet q sic. Et idem viceuersa impedito capl'o pōt epūs p bendas cōferē licet collatio spectet ad epm z capl'm simul. Sed ponamus q collatō prebendarū spectat ad solū epūm licet teneatur requirē consensum sui capituli. vtrū impedito episcopo vel suspenso possit capitulum pbendas conferre. Rñdet q nō/ nisi eps esset in mora petendi absolutionē vel relaxationem. qz tūc inciperet esse in negligentia. z tūc collatio inciperet competere ad capitulum. vt in. c. ij. de concess. prebē. in antiquis. Sed ponamus q de consuetudine vel ex priuilegio apostolice sedis aliquis habet collationem pbendarum alicuius ecclesie cathedralis. tamē debz requirere consiliū episcopi. nūc vacat pbenda tamen non est epūs cuius consilium possit requiri. quia sedes ipa vacat vel epūs ē absens. vtz iste talis possit conferre pbendas non expectata confirmatōe epi. vl' nō expectato q episcopus fuerit reuersus. Rñdet ro. pon. q sic. z rationez ponit ne periculū immineat beneficō Nota prio iūcta gl. q donatio pbēdarū eccie cathedral' qūcz spectat ad episcopum z capitulum simul tūc vnus sine altero nihil potest facere. z sic/ piscopus posset differre collationem si vellet. quandoqz collatio spectat ad solū epi/ scopū. quandoqz ad solū capl'm. Sed ō iure cōi spectat ad epm' z capl'm simul. glo. tñ h tenet q spectat ad solum epūm de consensu tamē capl'i. sed in hoc est magna differē/ tia. naz primo mō quando collatio spectat ad epm z capl'm simul potest capl'm cōferī sede vacāte. sz scdo mō nō posz. Nota vlterius q capl'm vel vniuersitas nō dz excōicari p modū vniuersitatis. sz si singl'ares delinquāt sūt piter excōicādi Nota q sede vacāte capl'm nō pt cōfrere bñficium spectās ad solū epm licet collatio ad epm spectet cū cōsensu ca. Jdē si eps fuerit suspensus: qō verū ē: nisi eps eēt negligens in petēda absolutione. rō est. qz qñ eps est suspēsus nō potest dici eē in negligentia. qz si vellet cōferre nō posset ideo ꝫ ipm nō currūt sex menses nisi vt dcm ē eēt in negligentia se rehabilitādi. qz tūc inciperēt currere sex mēses. quibus elapsis posset capitulum illa con/

erre. sed querit quo tpe incipiunt currere sex menses? Dicendū q a tpe vacationis z non a tpe negligentie. aliqui tamē intelligūt q si fuerit negligens per sex menses licet a tempore negligentie nō vacet beneficium q lapsis sex mensibus potest capitulum conferre beneficia. Sed tamen dicendū est q nō dicit negligēs qñ beneficiū nondū vacat. ideo sex menses solū cōputātur a tempore vacationis. Nota q collatio alior beneficior spectat ad epūm cum cōsensu sui. ca. c. quanto. c. nouit. de bis q fiūt a maiori parte capi. z hoc de iure communi. nā de iure speciali potest spectar ad aliū: q ad epūm. Nota q qñ quis conferre debet bñficia cū consilio epi intelligit si consilium epi possit haberi.

De reb⁹ eccie non ali.

Dictū fuit sup de prebendis z alijs beneficijs ecclesiasticis. vez qz posset dubitari vtrū res bñficiorū deputate p sustentatione clericor bñficiator posset aliēari: sic res alior puator cū qlibet sit legitt im⁹ administrator suarū rerū. ideo ad nos informandū ponitur rubrica de rebus ecclesie non alienandis

D udum Perpetua alienatio de rebus ecclesie nō pcedēte tractatu z sine iusta causa ñ valet h.d. Lasus. Uacāte aliqua eccl'ia parrochiali in eccl'ia picta. eps pic. cū cōsēsu sui. c donauit decimas illius eccl'ie prochialis archidiaconatui sue ecclesie. qz redditus archidiaconatus illius eccl'ie erāt ita tenues q nō poterat archidiaconus ex illis sustentari. Uñ illas decimas donauit archidiaconatui nullo pcedēte tractatu. postea illa eccl'ia prochialis fuit alicui collatu q petijt decimas a dcō archidiacono quas cū recusasset soluere fecit archidiaconū cōuenire coram iudice competentez i suo libello petebat vt inder declararet illas decimas spectare ad rectorem illius ecclesie. z impōez ppetuū silētiū ipsi archidiacono archidiaconus excipiendo ꝓposuit q decime fuerāt sibi dōate p epm cū ꝓsēsu sui. c. Ecō tra replicabat rector illius eccie q donatio huiusmodi non valeret eo qz tempore donationis ecclesia ipa vacabat: z nullū habebat defensorē. Itē dicebat rector q nō suberat iusta causa alienādi decimas. Itez q dicta donatio nō fuerat facta solemniter. i. tractatu pcedente. Unde ro. pon. auditis allegatōib⁹ partiū hincinde declarauit decimas spectare ad ipz rectorem. z imposuit silencium archidiacono ⌊z infra continet⌋ sub hoc infra continet qual'r rector eccie prochial' fecit cōuenire archidiaconū qui detinebat decimas z petūt vt inder ō clararet decimas ad suā eccīam. quo facto imponeret silentiuz archidiacono. dict⁹ ār archidiaconus ex aduerso ꝓposuit excipiēdo vt sequitur ⌊cōcessit z infra⌋ sub hoc infra ponit replicatio rectoris allegātis donationē fcām archidiacono p epm nō valere ꝓpter causas pdictas in positione cas⁹ Uñ roma. pon. auditis allegationib⁹ partium sententiauit vt sequit nā decias ipas adiudicauit dcō rectori z ppetuū silentiuz imposuit archidiacono

oc con sultissimo

b Persone ecclesiastice nō pñt se supponere laicis sine speciali licētia pape. h.d. Presupponēdū est prio p intellectu b⁹ ca. qō hētur in glo. posita sup verbo spēali. Secūdo psupponēdū ē q nos habem⁹ cōtractū allodialē qñ p aliq re nō debet aliqō deueniū Et i his ptib⁹ nullus pōt rem tenere i allodiū nisi sit nobilis persona ecclesiastica: imo si alia psona teneat rē aliquā. z p illa re ñ soluat aliqō ius pōit castellanus loci peke ill' psonis a q tenēt illā rē. z si a nl' lo teneāt pōit imponere certū ius z deueriū. La. Aliq castellāi certaz castellenia cōcepant odiū ꝫ psōas eccliasticas eas grauādo z oppimēdo sic fit hodiernis tpib⁹. qz mittūt milites ad possess. psonaz eccliasticaz. vñ psone eccl'asticevidētes se oppimi asserebāt tenere suas pos. ab ill' castellanis z alijs personis laicis, potētioribus vt de fēderētur a b eis Jstō. c. h̄ phibet ne fiat sine spēali licentia sedis apostolice.

De rerum permutati.

Dcm̄ fuit s̄ ti. pr. ō reb⁹ eccie ñ alienādis. Et qz dubitari possz vtz vna eccia possit cū alia pmutari. iō ponit rubrica ō rez pmu.

licet. Non obstantibꝫ expectatiuis põt fieri permutatio l beneficiorꝫ. h. d. Casus. Papa ticio fecit grãm: z mandauit epo picta. vt bñficium cum cura vel sine cura: etiam si eẽt dignitas vel psonatus ticio cõferret si de psenti vacaret: alioquin primo vacaturꝫ dato certo executore ad cõpellendũ. hoc facto: volumus pmutare nostra bñficia. vñ causa pmutationis fiende z nõ alias nec alio modo resignaui meũ bñficium in manus epi pic. facta resignatione: ticius vẽit ad epm z petijt sibi cõferri illud bñficium: tamẽꝫ vacans virtute gratie sibi facte Dicebã ego q meum beneficiũ non resignaueram nisi causa permutationis. z sic non vacabat simpliciter nec continebatur sub gra sua. vñ episcopus picta. dubitans: an illud beneficium caderet sub gra sibi facta consuluit ro. pon. q̃ cõsultus respondet q licet de rigore iuris ista bñficia resignata cadãt sub gratia ticio facta: tñ de equitate precipit q huiusmodi pmutationes non impediantur p expectatiões. z. ponit rationem. naz isti pmutantes non eẽnt bñficia sua resignaturi nisi causa pmutationis Et istud verũ: nisi p fraudẽ fieret huiusmodi pmutatio z resignatio. quia pbata fraude expectãs posset petere illõ bñficiuꝫ ac si vacasset p mortem vel resignationẽ nõ cã p pmutationis Nota primo q potest fieri pmutatio beneficiorꝫ nõ obstãtibꝫ gratijs expectatiuis. z ad hoc emanauit principaliter istud ca. Nota q de rigore iuris resignatio beneficiorꝫ causa pmutatõnis cadit sub gratia expectatiua. non tamen de eq̃tate. vt hic tex. Nota q si resignatio sit fctã in fraudem expectantis. facta resignatõne poterit expectans petere illud bñficiũ. Nota insup ad quod allegatur presens. c videlicet q affectus agentis nõ extẽdit extra suam intentionem. l. si vt certo. ff. si certuꝫ petatur Nota vlterius equitas est preferẽda rigori in. l. placuit. C. de iudicijs

De testamentis z vltimis voluntatibus

Superioribꝫ titulis dictũ fuit de cõtractionibꝫ inter viuos: nunc videndũ est de cõtractibus celebratis a defunctis. ideo ponitur rubrica de testamentis z vltimis volũtatibꝫ vñ sub clausula z vltimis volũtatibꝫ pbẽdũ codicilli z dõatõis cã mortis

i pater Pro clarori intellectu istius capituli est s presupponendũ quod habetur in glo. posita in verbo absq̃ deductione. in versiculo. ad clariorem aũt intellectũ videlicet q multiplex est substitutio de quibꝫ vt dic. in glo. Aduertendũ tñ q in substitutione breuiloqua quando fit impuberi comprehẽdũtur q̃tu oz vulgares z due pupillares Si autem fiat puberi: cõprehẽdũ solũ due vulgares. Secũdo presupponendũ ẽ q substitutio nihil aliud est q̃ secũda institutio Casus scõm glo. sic figurat. Quidam iohannes habebat filium z filiam impubes. filiam suam instituit heredez in certa pecunia. filium autem in ceteris bonis. et vtroꝫ reliquit vsũ fructum quorũdam bonoꝫ. Sz istud nõ facit ad casum isti⁹. c. vñ iste iobãnes filiũ suũ instituit i ceteris bonis: vt dictum est. z adiecit q si iste filius suus moreret sine liberis: q moreret ad vtilitatẽ filie suei hoc est sororis ipsius filij. Et si filia moreretur sine liberis q moreretur filio. i. ad vtilitatem filij. Et si moreret sine liberis: pauperes instituit heredes et dedit executores Mortuus est testator. de inde mortu⁹ est filius impubes z filia sil'impubes absq̃ libis. executores petierẽt heredítatẽ noĩe pauperum a matre. Dicebat mater q substitutio facta de filio ad filiam z de filia ad pauperes fuerat fideicommissaria. Et dicebat q de substitutiõe facta de filio ad filiã debebat modo deducere quartam debitam iure nature z similiter quartã trebellianicã. Silr a substitutõe filie ad pauperes easdem quartas volebat detrahere. Dicit executor q ista substitutio erat directa. z q non habebat locum detractio istarum quartarum. Super hoc cõsuluit romanus pon. respõdet q non debet fieri aliqua detractio quartarum: sed bona debent restitui pauperibus. Nota primo. q filius non potest priuare matrez sua q̃rta. tñ ipsa priuatur si pater faciat testamentũ pupillo. Nota q substitutio oz fieri per verba directa quãdo quis habet heredita

tem per manum testatoris. z dicitur fieri per verba obliqua quãdo habet heredita tem per manũ heredis vel alterius. Et di citur fieri p verba cõmunia quãdo illa ver ba sũt cõmũia ad verba directa z obliqua vt hic dõ dicit testator q filia mozeret filio suo. Nota vlterius q hic agit de substitu tione cõpendiosa. vñ si talis fiat a milite: valet iure directo. etiã si filiꝰ deuenerit ad pubertatem. z postea mozt⁹ sit. nisi mẽ sit in medio. l. precib⁹. C. de impube. z alis substi. z ibi p doctores iuris ciuilis nã tũc valet substitutio iuris fideicõmissi. Si ãt fiat a pagano: certe valet iure directo si mozitur in pupillari etate. sed si deuenerit ad pubertatẽ expirat substitutio pupillaris. vt hic

eligiosus Casus Ticius veniens ad mozgium z plura legata dimisit. z ad meliꝰ implendũ suã volũtatẽ deputauit executores suos aliquos religiosos. nũquid religiosi pñt suscipere huiusmõi onus z exequi testamentũ sive vltimã volũtatẽ defũcti. Rñdet q nõ qz religiosus non habet velle nec nolle. sed volũtas sua est posita in ptãte sui superioris. Sed ponam⁹ q testator deputauit simplr ples executores. vnus mõritur vel se absentat. vt⁹ vnus sine altero possit exequi volũtatem testatoris. Respõdet roman⁹. põti. ne differatur volũtas testatoris vnus solus poterit volũtatẽ defũcti exequi. quod verũ est: nisi alias cõstaret de mente testatoris puta qz voluit q alter executor sine altero non procederet

De sepulturis

Visum est supẽ titulo primo de testamẽtis. verũ qz testator in testamento qñqz eligit locũ sue sepulture: ideo annectitur rubrica de sepulturis.

nimarum Pone casum a per te. qz textꝰ clarus est. Nota primo ex principio tex. q officiũ prelati ẽ obuiare periculis animaꝝ suoꝝ subditoꝝ. Nota ibi sub interminatõe maledcõis eterne q veniẽs cõtra istam constitutionẽ peccat mortaliter.

Nota vlterius q religiosi inducentes aliquem ad promittendum. iurãdum vel vouendum q eligat sepulturã penes se puniunt pena hic prenta. z in clemen. cupientes. eo. ti. in clemen. Sed q̃d si induxerũt solũ ad eligẽdũ. vt⁹ puniantur ista pena? Rñdet q nõ. nã licet p votũ iramentũ vel pmissionẽ tollatur libera facultas. non tñ p electionem. quia licet elegerit q̃s sepulturam in vno loco põt postea eligere in alio. Nota si quis induxerit aliquẽ ad vouẽdũ iurãdũ vel pmittẽdũ vt eligeret sepulturaz in tali loco nõ valet electio. z ideo q̃ctuz ad electionẽ sepulture decedit intestatus. idẽ dicẽdũ est si nulla pmissione voto vel iramẽto pcedẽte elegerit sepulturã in vno loco z postea iuret vel promittat nõ mutare. qz tũc electio sepulture cassatur. Nota. iũcta glo. q si q̃s nõ eligat sepulturã: tũc est sepeliendus in loco suoꝝ maioꝝ si habeãt certũ locũ p sua sepultura. Si autẽ certũ locũ nõ habeãt: tũc est sepeliendus in cimiterio ecclesie prochialis. in qua recepit sacramenta. Nota q sepelientes aliquẽ indebite: tenenẽ restituere quicquid ex inde receperũt. etiã si nõ fuerint requisiti. Nota q tenenẽ restituere ossa cadaueris si fuerint requisiti z moniti ab eccia aliter nõ. Nota q si requisiti z moniti nõ restituant ossa defũcti infra. x. dies: ecclesia ipso facto supponitur interdicto

um quis. Presupponẽdũ est pro intellectu huius capituli illud quod habetur in. c. certificari. eo. ti. in a n. vez q quãdo quis eligit sepulturam in aliã eccia: dimissa sua prochiali eccia: illa eccia debz habere canonicã porcionẽ que cessante cõsuetudie est q̃rta pars omniũ illoꝝ q̃ obuenerũt occasiõe funeris. Casꝰ. Predecessores cuiusdaz ticij pfueuerũt sepeliri in ecclesia fratrum minorum. quia ab antiquo habent sibi sepulturam. ticius, autem elegit suam sepulturam in quadam tercia ecclesia nõ in pria ecclesia prochiali nec i ecclesia suoꝝ predecessoꝝ. vnde illi tercie ecclesie plura obuenerunt occasione sepulture ipsius ticij. Certũ est q illa tercia ecclesia debet canonicã porcionẽ. q̃z querit: cui eccie. vt⁹ eccie parrochial' ticij vl' eccie.

predecessor suor. Rñdet ro. ponti. q̄ ista porcio canonica soluenda est ecclesie pro/chiali ipsius ticij in qua audiuit diuina z non alteri eccie vbi sūt sepulti sui maiores nam ista canonica porcio dat in recompē sationem laborū quos sustinuit rector ec/clesie parrochialis in celebrando diuina. z mistrādo sacra. defuncto tpe sueviteSz quid ponamus q̄ ticius habebat duo do micilia in vtroq; : sz collocabat pariter. puta in estate faciebat residentiā in vno do/micilio. in hyeme in alio. q̄ domicilia erāt in diuersis prochijs. iste ticius mortuus ē electa sua sepultura in quadā tercia eccl'ia Dictū fuit sup̄ q̄ eccie sepulture debet ca/nonicā porcionem. sed q̄rit q̄ ista eccl'si a; habebit canonicā porcōnē. vt; illa ec/clesia in cuius prochia est mortuus vel a/lia. Quidā dicūt q̄ illa eccia in cuius pro/chia est mortuus. Uerūtū ro. pon. decidit hic contrariū videlicet q̄ iste due eccl'sie p rochiales diuidant inter se illā canonicaz portionem. Alij dicebāt q̄ quilibet pote/rat eligere sepulturam dimissa parrochia li eccl'sia: dummodo eligeret in loco magis religioso: hoc est in loco vbi magis celebrā tur diuina. Sed quid erit si aliquis eligit sepulturam in loco minus religioso: z di/misit locū magis religiosū. puta: q; elegit sepulturā suam in vna capella. in qua for te semel in anno celebrātur diuina. Respō det q̄ quis potest eligere sepulturam i loco minus religioso dimisso loco magis reli/gioso: licet oliz esset contrarietas inter do ctores. Nota prio q̄ quis potest eligere se pulturam dimissa eccia parrochiali etetiā dimissa ecclesia: in q̄ sepulti sunt sui maio res. Et canonica porcio est soluēda eccl'ie prochiali: in qua recepit sacra. z non eccle sie in qua ē sepultura suor maior. z sic nō est soluenda canonica porcio illi eccie in q̄ fuisz sepultus: si non elegisset sepulturam nā sepulchr maiorū preferr eccl'esie parro chiali. c. primo. §. eo. Nota q̄ ista canoni ca porcio nō soluit eccie prochiali eo: q̄ ec clesia est dimissa. sed soluitur in recōpensa tionē laboz que sustinuit rector eccie par rochialis in celebrando diuina. z admini/strando sacramenta ipi defuncto. ideo sol/ui debet eccl'esie parrochiali: z nō eccl'esie i qua est sepultura suor maior. Nota vlteri us q̄ quis potest habere plura domicilia: z tūc si eligat sepulturā in aliqua tercia ec/clesia debet solui canonica porcio ambab eccl'sijs in quib; ipe defunct' habebat do micilia. Quid si haberet vnū domicilium solū quod partim eēt de vna parrochia. z partim de alia. cui eccie est soluēda cano/nica portio? Dicit glo. q̄ idem vez q̄ solua tur duab; eccl'sijs p medium. Communiter tamē seruat q̄ ille est censendus prochia/nus illius eccie in qua fouet larem. Nota: q̄ quis pōt eligere sepulturā suā i loco mi nus religioso: cautius tamē faciet si eligat locū magis religiosū. nā plus proficiunt speciales orationes ip̄s coēs. z licz i vniuer so mūdo fiant orōes cōmunes p omnib; defunctis: tamē specialiter fiant orōes pro bñfactorib; illius eccl'sie:

§ qui Si ciuis alicuius ci/uitatis tpe estiuo vt fru ctus colligat: accedat ad suam co/loniā z ibi mortuus ē: nō sepelief in eccl'ia in cuius prochia mortuus ē. sz portādus ē ad suam eccīam parrochialē. h. d. Presup ponendū est q̄ habef in. l. nemo. C. de sa/crosan. eccle. vez q̄ nullus q̄stūcūq; digni tate polleat est sepeliendus in eccia: sed i ci miterio. Uerūtamē dicit chi. q̄ hodie pro pecūia viri eccl'siastici sepeliunt añ mag/num altare. etiā publicū vsurariū. Casus. Ticius huius ciuitatis q̄ habebat media tariā vel coloniā tpe estatis ad illā acce sit pro recolligēdis fructib; vel forte ꝓpter pe stem: z ibi mortuus est intestatus q̄stuz ad sepulturā. vtrū sit sepeliendus in eccl'ia p/rochiali in cuius prochia decessit. certe nō sed ē portādus ad suam eccl'am prochialē si cōmode fieri possit. Sed scilsime pater certū est q̄ mulier vidua sepelienda est cuz suo marito. Ponamus q̄ aliq̄ mulier ha/buit plures maritos. Querit: cū quo sit se peliēda? Rñdet cū vltimo marito: q; tenet honorē z dignitatē ex vltimo marito. l. feie. ff. de senatoribus. vbi mulier habz dignita tē ex psona sui mariti Et si mlier q̄ nupsit se natori: postea nubat plebeio perdit digni/tatē primi mariti. Nota q̄ in iure villa ac/cipitur dupliciter. vt in glo. de rerū diuisi/one. insti. circa principiū. vno mō accipit

pro congregatione edificiorum non fortifica ta muris q̄ si esset fortificata muris dicere tur castrū vl' ciuitas. Ho. q̄ ex sola mora fa cta in loco dō non censet̄ prochianus illi⁹ loci. sed oportet q̄ animo ppetue more vel ad min⁹ per decē annos faciat ibi residen/ tiaz nisi appareat de ꝓtraria volūtate. vt in scolarib⁹. q̄ licet moram faciāt in vniuersi/ tate nō tñ cēsent domiciliarij illi⁹ loci. Ho. q̄ cū quis decessit non electa sepultura est sepeliendus in loco suorum maiorū. alias est cū viro suo. z si habeat plres viros est sepe/ lienda cū vltima.

l icet Pater potest filio impuberi eligere sepulturā si hocba beat consuetudo. Item filiusfamilias pōt eligere sepulturā sine consensu patris licet non possit testari. b. d. Lasus certū est q̄ impubes non hz ratōez iō non pōt eligere sepulturā. Sed q̄d mortu⁹ est impubes in q̄ loco erit sepeliend⁹ z vtruz pater p filio suo impubere possit dimittere naturā sepulturā z eligere aliam. Rñdet q̄ sic si hō habeat ꝓsuetudo alias non. Sed q̄d vtrū filiusfamilias possit eligere sepulturā. Rñ det q̄ licet filiusfamilias non possit testari de peculio ꝓfecticio vl' aduenticio tñ pote rit sibi sepulturā eligere sine consensu pris Et sic pro anima potest testari sine consen su pris sed non pro alijs rebus. l. fi. C. qui testa. facere non pos.

r eligiosi. Lasus. Aliqs religiosus sub potesta te abbatis existens habebat deuo tionē in aliam eccliam ipe veniēs ad mortē vult eligere sepulturā ad aliā eccliam. Rñ. q̄ non pōt q̄diu est in monasterio suo vel alio loco ei ꝓpinquo vbi cōmode potest apportari ad locū monasteriū suū sepeliēdus est cū suis fratribus secus si esset in loco remoto. Nota ꝓmo q̄ religiosus nō potest eligere sepulturā nisi esset in loco remoto. Sed q̄d si moriatur n̄ non electa sepultura. Rñdet quidā q̄ sepeliēdus est in monasterio sui ordinis si in loco sit monasterium sui ordinis. Cōis opinio. docto. est q̄ sepeliendus est in eccliā prochiali in cui⁹ porrochia mortu⁹ est. nec obstant iura dicētia q̄ religiosi sepeliendi sunt in mōasterio vbi degunt. Nam iura illa intelligunt quā do religiosi moriunt in loco primo nō multum distante a suo monasterio vel si fuerūt missi in aliq̄ monasterio causa perpetuere sidentie sed alias vbi moriunt in locis remotis non electa sepultura certe sunt sepeliēdi in eccliā porrochiali vbi moriunt.

De decimis.

Supiori titu. visum est de iure sepultu re qō est vnū de iuribus prochialibus veruz q̄ ius decimandi cōputatur inter iura prochialia. iō ad nos informanduz de isto iure deciandi siue decimabili annectit rubrica de decimis.

d iscretioni. Lasus. Ep̄us z cap. pisane ex posuerūt roma. pontif. grauamen querimoniā de predicatoribus z minoribus nam quidā eorum predicabant publice in suis sermonibus corā multitudine populiq̄ soluere decimā non erat in precepto diuio Alij autē dicebant q̄ soluere aliquā quotā q̄tumcūq̄ modicā erat in p̄cepto. non aūt illa quota que vocatur decima. vñ multi et fere oīs laici subtrahebant nec volebant soluere decimā quare supplicatuz fuit dño pape vt dignaretur de remedio prouidere oportuno. Vñ papa. scribit predicatoribus z minoribus ei inhibendo ne de cetero p̄dicent aliqua per que pl'us retrahatur a solutione decimarū sed vt suadeāt z moneāt pl'm ad solutionem decimarū.

tatuto perpetuo.

s Pro intellectu hui⁹. c. est presumendū q̄ aliqui religiosi p̄cipiūt decimas ex donatione laicorum qui laici habebāt in feudatas cū consensu episcopi etiā sine cōsensu capituli. c. ad apostolicā de his que fiunt a prelato sine consensu. c. z tūc religiosi qui solum habent istas decimas ex donatione laicoz non p̄cipiunt decimas novalium sed solum illas decimas percipiūt quas laici p̄cipiebant Vñ multi religiosi impetrabant a se. apo. priuilegiū vt ipi possent p̄cipere decimas novaliū p illa portione pro qua ipi percipiebant decimas antiquas. Lasus. Monasteriū sancti cipriani percipiebat decimas in mea porrochia pro certa portione ex donatione layci sibi

facta ex consensu epi. vñ abbas ipius mo nasterij impetrauit a se. apo. priuilegiū vt in mea prochia posset pcipere z leuare deci mas pro illa portione pro qua pcipiebat ō cimas antiquas z tñ ego rector ecclie pro chialis eram in possessione pcipiendi deci mas in tota mea prochia. vtrū virtute pri uilegij sui possit pcipere decimas in quaz possessione eram tpe impetrationis priui legij. Rñdet ro. pon. q priuilegiū suū non se extendit ad illas decimas in quaz posses sione alius erat tpe impetratōis. Sed po namus q dictus abbas pcipiebat decias pro aliquo quota in quadā pte mee porro chie que erat citra flumen postea a sed ap o sto. impetrauit priuilegiū generaliter vt p ciperet decimas noualiū in prochia mea vtrū possit virtute sui priuilegij pcipere de cimas noualiū in porrochia mea in illa p/ te prochie in qua non pcipiebat antiquas. Rñdet q non. sed priuilegiū suū restrigit ad loca in quibus pcipiebat antiqs. Sed qd sanctissime pater ponam9 q abbas san cti cipriani non erat in possessione nisi per cipiendi terciam ptem decimaz antiquaz licet re ꝑa ad ipm spectaret media ps accef/ sit ad papā z impetrauit priuilegiuz vt posset pcipere decimas noualiuz in prochia mea pro illa pte pro qua pcipiebat antiquas. v trū priuilegiū suū se extendat ad mediā p/ tem que sibi debet vel solū ad terciam par/ tem sicut est in possessione pcipere. Rñdet q priuilegiū se extendit solum ad terciaz p tem quā possidet z non ad aliam ptem que sibi debet. Sz pona. q abbas pcipit oīa decias ex donatōe laici z impetrauit rescri ptū vt pciperet decimas noualiuz pro ea p te ꝑ qua pcipiebat decimas antiquas vtz virtute priuilegij sui pcipiat oēs decimas noualiū. Respondet q non. sed ꝑuilegiū suum restringetur ad mediā ptem nouali/ uz. qz non est verisimile q papa dedisset il li istud priuilegiū in grauamen ecclīaz p rochialiū si impetrans expressisset q ipe p/ cipiebat integre oēs decimas integras. vtrū sit verū indistincte in oībus religiosis vt nō debeāt pcipere nisi medietatē noualiū. Rñ det q non sed fallit in religiosis cisterciēn z carturiensibus. nā isti percipiūt integras decimas scōm q est eis indultum ꝑ papaz sed quid faciet ecclesia prochialis z rector illius eccl'ie si isti cistercien z carturien. pci piant decimas cū integritate. qz rector eccle/ sie porrochialis nō potest subportare one ra prochialia nec habebit vnde possit su stentari. Rñdet ro. pon. q epus loci pote rit puidere. nam si videat epus q rector ec clesie prochialis non habet aliūde ex q̄ pos sit sustentari. tūc cōpellet istos cisterciēn z carturie. ad faciendū rectori ꝑgruā portio nem vñ possit sustentari z onera prochia/ lia supportare. hoc dicit pñs text9 vsq; ibi. sane q̄uis. Et pro intellectu istius. §. est p. supponenduz ꝓmo q si laicus teneat deci/ mas infeudatas ab antiquo añ consiliū et ideo illas iuste tenet scōm cōem opinionez doctoz pōt ipe laicus istas decimas resti/ tuere eccie porrochiali sine consensu dioce sani. sed si vellet dictas decimas alteri eccle donare non posset sine consensu epi. Se/ cūdo est ꝑsupponendū q si laicus teneat de cimas a religiosis posset illas decimas do nare religios absq; ꝓsensu epi. Lal9. Hoc presupposito in isto. §. sic figurat. Quidam religiosus ab antiquo scz añ cōciliū habe/ bat decimas infeudatas illas decimas vo lebat dare alicui loco religioso a quo nō te nebat dictas decimas. certū est q illas de cimas posset laicus donare eccl'ie prochi. a qua tenebat dictas decimas etiā sine con sensu epi. sed alteri eccl'ie vl'loco religioso nō potest donare sine consensu epi. sed vtrum epus debeat īmediate ꝑbere consensū huic donationi. Rñdet ro. pon. q non ímo an/ teq epus consentiat donationi debz indu cere laicum ad reddendū decimas sue eccie naturali z porrochiali. qui eps si p monis tionē suā non possit laicuz inducere vt red dat decimas eccie sue prochiali poterit p/ bere consensum vt illas donet alteri eccl'ie prochiali vl'alicui loco religioso. Sed qd pona. q religiosi aliqui exēpti timentes ne ad monitionē epi mutaret laicus z dictas decimas redderet eccl'ie prochiali faciebāt q ipe laicus recognosceret illas decimas tenere ab ipis religiosis licet revera non te neret. vtrū ista ficta recognitio ꝑstet patro cinio ipis religiosis vt decime itle possint eis donari sine cōsensu epi. Rñ. q nō. Sz pona. q religiosi monasterij noui q̄ sunter

empti a iurisdictõne epi picta. acquirũt ō nouo alias terras existentes in media pro chia. ipi recusant soluere decias ex illis ter ris. nunqd potero tales exẽptos facere cõ/ ueniri cozã epo pict. vt ipe cõpellat eos ad soluendũ decimas ex illis terris. Rñ. q sic Et sic iste est vn⁹ casus in quo exempti põt cõueniri cozã ordinarijs. videlicet si exem pti recusent soluere decimas eccie prochia li. sed tũc non possent cõueniri p citatõem cõem. sed oportz q citatio fuerit formalis ꝛ specialiter faciat mentiõnẽ q veniãt rñsu ri tali rectori eccl'ie prochialis sup iure de/ cimandi. Sed po. q de consensu epi laici dona uerũt decimas aliquib⁹ religiosis exem ptis quas habebãt infeudatas añ cõsiliuz latera. vtruz dicti religiosi exempti possint percipere decimas noualiũ qz aliqua terra erat in heremo ꝛ pertñ tẽpus de cuius ini cio memoria hoim non existit de nouo fu it redacta ad agriculturã fuerũt semĩata aliqua noua semina i illa terra. vtrũ ex fru ctibus superexcrescentibus possint religiosi exempti pcipere decimas virtute donatio nis a laicis sibi facte. Rñ. q non.

De regularibus ꝛ trã seũtibus ad religionem.

i S qui. Casus. Aliqs minor. xiiij. annoz intrauit ali quã religionẽ. puta religionẽ san/ cti bñdicti postea cõpleto anno. xiiij. ꝛ ĩcho ato. xv. anno assũpsit habitũ professoz. v/ trũ videat fecisse tacitã professionẽ. Rñdet q sic. qđ verũ est secuto postea triduo iđ o non põt redire ad sclm. Idem dicendũ si fe cerit professionẽ exp̃ssam vl'si añ. xiiij. annũ fecit professionẽ exp̃ssam postea ipso facto maiorẽ. xiiij. ãnis qz inchoato. xv. anno ra tificauit illã primã professionẽ. Sz qđ po na. q nouicius non accipit habitũ profes soz. sed aliũ habitũ portauit p totũ annuꝫ qndecimũ. qz incepit sextũdecimũ annum an videat fecisse pfessionẽ. Rñ. q si in tali religiõe habit⁹ pfessoz sũt distincti a pfessis ꝛ iste nouici⁹ portauit habitũ nouicioz ꝛ non professoz nõ videtur fecisse tacitã pro fessionẽ. Sz si habit⁹ nouicioz nõ sunt di stincti ab habitib⁹ professoz tũc p delatõez illi⁹ habit⁹ p totũ. xv. annũ videt fecisse pro fessionẽ tacitam. qđ verũ est nisi cõuersi ꝛ do nati portarent eundẽ habitũ. Sz qđ pona m⁹ q erat aliqua religio in qua non solum erant nouicij. sed etiã puersi ꝛ donati aliqñ post. xiiij. annũ accepit illũ habitũ ꝛ porta/ uit p vnũ annũ integrũ sine reclamatione vtrũ videat fecisse tacitã professionẽ. Rñ. q sic licet secus sit si talẽ habituz accepisset añ. xiiij. annũ ꝛ sic añ discretõez animi Sz sanctissi. pf̃ vellẽ informari a vob qualiter dicant habit⁹ distincti. Rñ. ro. po. q intel/ ligunt habit⁹ distincti siue distinctõ sit pa tẽs siue non qz habit⁹ nouicioz nõ sunt be nedicti ꝛ habit⁹ professoz sic. ꝛ tũc est distin/ ctio latẽs m'tomagis si distinctio illa essz patẽs in scissura coloze vl'alias. No. pri mo ex pnci. c. q durãte anno probationis nouicius põt facere professionẽ exp̃ssam vl' tacitã. sed sciendũ q qñ facit professionem exp̃ssam obligat illi monasterio in q̃ fecit professionẽ. sed qñ fecit tacitã professionez ipse solus obligat religioni in genere ita q põt transire ad religionez latiozẽ. fallit istõ in mendicantibus qz ꝺs nõ põt pfiteri in/ fra annũ. ꝛ si faciat exp̃ssaz professionez ẽ solũ obligat⁹ in genere religioni. Nota vl/ teri⁹ q impubes non p̃t facere professionẽ exp̃esse. Et in hoc religio eq̃patur matri/ monio carnali qđ non põt cõtrahi in etate impuberi. qđ verũ est nisi malicia ꝛ vigoz na turalis suppleret etatẽ. qz tunc añ. xiiij. an nũ posset ꝺs mr̃imoniũ p̃trahere. sed in re ligione hoc est in mr̃imonio spirituali req̃ ritur q ꝺs cõpleuerit annũ. xiiij. No. q si i pubes non fecerit professionẽ post. xiiij. an nũ non obligat religioni nisi fecerit exp̃ses sam professionẽ. vl'si se ingesserit actib⁹ cõ/ uenientib⁹ professis vl' professionem p̃ius factã ratificauerit. Nota. vlteri⁹ q ex dela tione habit⁹ pfessoz per annũ inducit taci ta professio ꝛ hoc qñ in monasterio nõ sũt cõuersi. vel si sint cõuersi habetens habitũ distinctũ. No. q si habit⁹ pfessoz ꝛ nouicio rũ sint oĩno distincti si impubes añ. xiiij. annũ accipiat habitũ professoz non ex de latõe habit⁹ per annũ ñ inducit tacita pfes sio. secus si accipit post. xiiij. annũ. qz tunc ex ꝺlatione illi⁹ habit⁹ p annũ inducit taci ta pfessio Nota vlteri⁹ iuncta glos. q ipu bes maioz septẽnio ꝺz hẽ intellectũ: nõ tñ

plenū. minozvero nullū dicit habere intel lectū. nā vt dicit. l. i. C. ō fal. non ignozat il la etas quid videat.

n on solum. Predicatozes z minozes alī quē ad sui ordinis professionez in fra annū recipe non dñt. alias receptus est astrictus eoz professioni z recipientes pu/ niunt pena hic ꝓtenta. b. d. Casus. Dictū fuit sup. c. prox. q quis in anno. xv. z sic i anno probatiōis potest facere professionē tacitā vel expressam si queritur an istud sit vez indistincte in qualibet religione. Rñ. ro. pon. q non sed fallit in ordinibz mēdi/ cantiū. nā predicatozes z mīozes infra an nū probatiōis non dñt aliquē recipere ad pfessionez. Sz ād sanctissime pñ ponam? q ipsi fecerūt cōtrariū. puta q infra annū xv. z sic infra annū probatōis admiserunt aliquē ad professionem sui ordinis an sint puniendi aliqua pena z qua pena dñt ipsi puniri. Rñ. q ipsi puniūtur. q ipso facto sunt suspensi a receptione alioz religiosoz/ rū ad professionem. Item dñt puniri alīq pena que deberet illis imponi pro grauio ribus delictis fm consuetudinēvl ordina tionē sue regule. Et receptus sic ad talē p/ fessionē infra annū probatiōis non est ob ligatus ipsi religioni in specie in qua fecit professionem est tñ bene obligat? religioni in genere. ita q tenet profiteri aliquā reli/ gionē approbatā. sz ād de heremitis sancti augustini z beate marie de carmelo. vtruz sit idem dicendū vt non debeāt aliquē reci pere ad professionē infra annū probatiōis z q si cōtrariū fecerint puniātur dicta pēa. Rñdeo q sic. sed in alijs ordinibz z religio nib? potest fieri professio durāte anno pro bationis dispendiū. Erant nonnulli mē dicantes qui quadam leuitate ducti facie/ bant professionem z cū senciebāt duricias religionis dimittebāt religionē z efficlebā tur apostate. iō ordinatuz fuit ne de cetero mendicantes reciperēt aliquos ad professi onez sue religionis infra annū probatōis qui annus probatōnis fuit introductus in fauoꝛē vtriusq videlicz in fauoꝛē monaste rij vt monasteriū cognoscat mozes intran tis z in fauoꝛez intrantis vt ipse videat an poterit sustinere duricias religionis. c. ad apostoli. eo. ti. in an. Nota primo q mēdicantes non possunt aliquē recipere ad p fessionē durante anno probatiōis. Si āt recipiatur tenet receptio. vt receptus obli/ gef religioni in genere. z iō si velit poterit dimittere illam religionez z intrare aliam religionem. Nota viteri? dñam inter tacitā professionez z expressam. q expressa pfes sio in aliq mōasterio facta obligat illi mo nasterio in specie quod verū est nisi ꝺs vel let transire ad strictiozem religionē. sed ad latiozē non potest nisi petita z obtenta licē tia. sed tacita professio obligat solum in ge nere. sed tunc adhuc requirit q sit etatis p fecte z q fecerit professionē scienter z q per seuerauerit per triduum.

b eneficium. Beneficium existentis in anno probationis non potest ꝺfer ri tangz vacās nisi in casibus hic expressis z interim debet deseruiri per substitutū ā signata eidem substituto congrua portiōe vnde viuere possit. b. d. Casus. Ticius cle ricus obtinens beneficiū eccl'iasticū intra uit religionē z accepit habitū tñ nō fecit ad huc professionem tacitā vl expressam sz ad huc in anno probatōnis ē. Ep̄s ad quem spectat collatio illius beneficij vult illud cō ferre durante anno probatōnis an possit. Rñdet roma. pon. q non. qō verū est nisi in casibus certis. Prim? casus est si intrās religionem infra annū probationis conse tiat vt ep̄us possit tale beneficiū cōferre. q tunc ep̄us posset de illo bñficio disponere nam talis consensus habet pro renūciatō ne. Secūs casus est si intrans religionez durante āno probationis fecit professiōez tacitam val expressam: quia tunc vacaret bñ ficiū. etiaz si illa professio solū obligaret ad religionem in genere. Tertius casus est si appareat q intrās religionē voluerit oīno vitam mut are z dimittere sclm. z tūc statiz q cōstaret de mutatione vite poterit cōfer ri bñficium. Sed sanctis. pñ si pēdente an no probationis non vacet beneficiū: quid fiet de beneficio. q nouicius nō illi benefi cio deffuire potest. Respōdet q illi benefi cio erit prouidendū de vicario qui deseruī et in diuinis. z pro sustentatōne vite habe bit cōgruā portionē expredditibus bñficij.

Nota primo principalē effectuz ad quē emanauit pñs ca. ꝙ pēdente anno probationis non vacat bñficium intrantis religionē. ideo epūs illud beneficium conferre non poterit nisi in casibus hic expſſis. Nota ꝙ si ꝓstet ingressuz religionē voluisse vitam mutare quia declarauit animū suum ꝙ nunq̄ rediret ad seculum tunc beneficium censetur vacare. Nota vlteri⁹ ꝙ cuz beneficiatus non potest deseruire suo bñficio. diocesanus debz prouidere constituendo vicariuz qui illi beneficio prouideat et illi vicario assignatur ꝛgrua portio. ꝛ residuum reseruabitur intranti vl' successori. Sed nūquid intrās religionem potest habere fructus sui beneficij durante anno probationis. Rñdet ꝙ non. sed fructꝰ conseruabunt. ꝛ si intrans religionē reuertat ad seculū illos fructus recuperabit. non autē habebit illos fructus ipse intrans durāte anno probatōnis. Ratio est. qz existens in anno probatōis debz esse in summa paupertate alias non posset expiri asperitates religionis.

q **ui post.** Votum simplex rūpitur psequens votū solēne. b. d. Casus. Ponam⁹ ꝙ ego feci votū de intranda religione sancti bñdicti ꝛ steti in simplicib⁹ finibus voti. postea voto non cōpleto intraui religionē latiorē puta religionem sancti augustini. ꝛ feci votum solēne nunq̄d p istud votū solēne ē ruptum primum votum simplex. Rñdetur ꝙ sic tamē peccaui rumpēdo primū votū simplex. ꝛ pro illo peccato debeo confiteri ꝛ agere penitentiā. Secus si primū votū essz solenne tunc non rumperetur p̄sequens votum etiam solenne.

ſ **ad solum.** Casus. Ponamus ꝙ de cōsuetudine vl' priuilegio creatio monachoꝝ monasteriꝝ sancti cipriani spectat ad solū abbatez. qz de iure cōmuni spectat ad abbatem ꝛ conuentū simul ita ꝙ solus abbas de iure cōmuni non possz creare mōachos sine consensu sui cōuent⁹. Accidit ꝙ abbas est mortuus. vtrum mortuo abbate possit conuentus solus creare monachos Rñdetur ꝙ non. Secus si creatio monachoꝝ spectaret ad abbatem ꝛ conuentū sil. nam in isto casu mortuo abbate posset sol⁹ cōuentus creare monachos de nouo.

De voto ꝛ voti redēp.

Dictū fuit supᵖ titulo proximo de voto i specie. puta de voto religionis. nunc videndum est de voto in genere. ideo post rubricam precedentē annectitur rubrica de voto ꝛ voti redemptione.

q **uod votum.** Presupponenduz est pro intellectu huiꝰ ca. illud qō habetur in glo. magna in. c. rursus. qui clerici vl' vouentes. in an. videlicet ꝙ votū castitatis solenne impedit mꝝimoniū contrahendū ꝛ etiaz contractū dirimit. Si aūt sit votū simplex impedit matrimoniū ꝓtrahendū sed nō dirimit iam contractū. Istō ca. emanauit ad declarandū qō dicatur votū solēne ꝛ qō dicatur votū simplex. Nam quidaz dicebant ꝙ votū solenne dicitur quando ꝗs promittit ex nūc cōtinētiam. Sed votuz simplex dicitur qñ quis ex nūc vouet ꝙ post annū vouebit perpetuā ꝓtinētiam. Casꝰ. Hoc p̄ suppositō sic figurat. Epūs biturien. in p̄sentia pape ꝓstituit⁹ quesiuit ab eodē Sanctissi. pr̄ iure cautū reperio ꝙ votū castitatis solennizatū impedit mꝝimoniuz cōtrahendū ꝛ dirimit iam contractū. Votū ꝓ simplex non dirimit matrimoniū iam contractū licz veniēs contra peccet mortaliter Item repio altercationē inter doctoreſ qō votū dicatur simplex ꝛ qō votum dicat solennizatuz occasione huiꝰ vellē informari qō votum appellat simplex ꝛ qō solēne. Respō. ro. pon. ꝙ omne votum castitatis dicitur simplex siue sit de presenti siue sit de futuro dūmodo non sit solēnizatuz p̄ professionem tacitā vl' expressam. qz tunc diceret votum solēne vt non teneat matrimoniuz contractū vl' si quis suscepit sacros ordines puto subdiaconatus dicitur votum solenne. Alias autē dicit votū simplex siue quis dicat ex nunc voueo castitatem siue etiam dicat promitto ꝙ post annum vouebo castitatem. ꝛ sic patet ꝙ istud ca. nō facit ius nouū sed soluz declarat illa que notantur in dicto. c. rursus. qui clerici vel vouentes

Nota primo ex isto ca. ꝙ solennitas voti est inducta ex ꝓstitutione eccl'ie. ꝛ sic non

est ipsum votum qđ impedit matrimoniū vl' dirimit. sed est ipa constitutio eccie Ex quo patet q cōstitutio ecclesie pōt habiles ad cōtrahendū matrimoniū inhabilitare z ecōtra pōt inhabiles habilitare. Naz de lege diuina qñ aliqui erāt in dispari gradu distāte equal'r a stipite nō poterāt cōtra here vt pz hoc est glo. notabil' in. c. litteras de resti. spoli. in an. Nota q matrimoniū fuit institutū in statu innocentie. qz scđm doctores est duplex institutio ad plem procreandā. z illa fuit facta in statu innocentie añ peccatum primi hominis. Alia est institutio matrimonij ad euitandū fornicationem. z illa fuit facta post peccatum ade. z sic intelligūtur iura facientia pro cōtrario Nota vlterius q vinculum matrimonij ē indissolubile Sed vtz istud intelligat q vinculū matrimonij sit indissolubile loquendo de matrimōio cōsumato copula carnali vel nō consummato. Cōmunis opinio doctoz est q matrimoniū non cōsummatum pōt papa rūpere. licet panor. teneat cōtrariū in. c. ex publico. de cōuersione|uiuga. in an. z mouet p istā rōem. qz quos deus coniunxit: homo nō separet. Sed ad istā rationem respondent doctores dicendo q illud intelligitur de copula carnali. ita: vt sit sensus quos deus cōiunxit copula carnali z post matrimōiū cōsummatū homo non separet. Nota vlterius principalez effectū huius ca. videlicet q votum castitatis ꝺz solēnizatū ꝗstū ad dirimēdū matrimoniū iam cōtractū p susceptionem sacri ordinis vel p pfessionem tacitā vel expressaz Ex quo patet q sacer ordo habet annexū votū cōtinentie licet expresse nō dicatur in susceptione sacri ordis| q ipse suscipiens: vouet castitatem. Nota q ad hoc vt votū religionis obliget pfitentem oportet q faciat pfessionem alicui religioni ꝛppbate

De statu monachoꝝ

Dictū fuit supꝝ de religiosis z monachis vez qz posset aliquis dubitare de eoꝝ statu z vita. ideo ad nos informādū ponit roma. pon. rubz icā de statu monachoꝝ seqꝫ

cap'm vnicū piculoso.

ericuloso Istud. c. scđz iohānē an. in no. uella non fuit receptū in regno francie. ꝫ in plamento fuit iudicatū cōtra decisionē huiꝰ ca. qz cū archiepus burdegal. quasdā moniales vellet cōpellere vt manerent sub perpetua clausura scđm decisionez huiꝰ. c. Ipe moniales cōtra istud ca. allegauerūt dictū iohānis andree q istud ca. non fuerat receptū in regno francie. vñ ipe moniales obtinuerūt contra archiepm burdegalensem. Casus. Quidā. ꝺstitutus in pūtia bonifacij octaui q̄siuit ab eodez. Sanctiſ. pater vellem a vobis informari in quo statu debeant viuere moniales. Rñdet ro. pō q cum sit inhonestum z multū periculosū q mulieres admittāt in monasterijs suis viros statuit q decetero moniales maneāt sb perpetua clausura z nō recipiāt viros in suis monasterijs etiam si sint viri religiosi ꝓtra quos nō est pſumptō. Et deputat executores z qua auctoritate fiat clausura. Et iaz statuit q si moniales debeāt facere omagiū q illud faciant p procuratorē si possit fieri. sed si dñs nolit eas recipe p procuratorem dñt ire ad ipm dñm in decenti comitiua z facto omagio ꝺbeant redire ad mōasteria bonis suis pueñ. Ne moniales habeant occasionē exēndi monasteria non dñt in monasterio suo recipi alique moniales nisi q possint viuere exredditibꝰ z prouentibus ipius monasterij. z si recipient vltra non tenet receptio. licet sit secus in monasterijs virorū qz licet etiā nō ꝺberent recipi viri nisi quod possent viuere ex redditibus monasterij. Tamē si recipient tenet receptio. qz in illis cessat ratio de qua in hoc ca. Porro ne moniales in aliquibus ptibus erat talis consuetudo q ꝺs in causa suaꝝ sue eccl'ie tenebāt litigare p se vel p procuratorem ꝓstitutū apud acta corā iudice z ꝺueniret semel in cā pson al'r corā iudice. vñ ne ꝺet monialibꝰ occasio vagādi pa. deprecat iudices laicos z dños tpales vt ipi admittāt pcuratores monialiū. licz nō fuerint cōstituti apud acta sed intra monasteria ꝺō iudicij. Et sic executores negligentes peccāt mortaliter. hoc bñ ista verba obtestatōne diuini iudicij. z interminatōne maledictionis eterne. Ordinario iure subditis Ho. q archiepi et primates sunt executores huius cōstitutionis. z ideo moniales

sibi subiectas ꝛ nō exemptas poterūt cō/
pellere sua auctoritate ordinaria sed moni
ales exemptas cōpellēt auctoritate aposto/
lica sibi cōmissa per istud capl'm.

De religiosis domib⁹

Dictū fuit supra per discursum titulo⁹
precedentiū de regularibus ꝛ religiosis q̄
liter obligant religioni ꝑ tacitam vl' expꝛes
sam professionē ꝛ de eo⁹ statu. Nūc viden
dum est de ip⁹o⁹ domibus. ido ad nos in/
formandū ponitur rubrica de religios⁹ do/
mibus. vel sic. Visum fuit sup̄ de ꝑsonis ꝛ
statu religioso⁹ tanq̄ de dignioribus nūc
videndū est de ip⁹o⁹ domibus. ideo poni
tur rubrica de religiosis domibus.

r eligionū. Istud capl'm di/
uiditur in q̄tuor
ptes. In pꝛima parte ro. pon. repe
tens ius antiquum ordines mendicantes
nō confirmatos per papā in quātu⁹ pces/
serunt de facto reuocat. In secūda pte ibi
cōfirmatos prouidet de ordinibus appro/
batis q̄ pꝛofessores eo⁹ possunt remanere
loca non vendendo nec aliq̄d innouando
Tercio ibi sane. dicit q̄ ista cōstitutio nō
extendit ad mendicantes qui pꝛecesserunt
concilīū. In quarta pte que incipit ibi ad
hoc cōcedit ꝑsonis ad quas ista cōstitutio
extendit⁹ ut possint trāsire ad ordines appro
batos. Lasus. Cū ex multitudie ꝛ diuersi/
tate religionū que diuersitas erat tā in mō
viuendi q̄ in diuers⁹ habitibus emanauit
cōciliū generale qō approbauit certos ordi
nes. ꝛ reliquos reprobauit. postea quidā ō
nouo inuenerūt nouos ordines ꝛ quidaꝫ
a papa obtinuerūt approbatōem illo⁹ ordi
nū alij nō obtinuerūt. Vñ papa statuit vt
illi ordines qui habuerūt approbationez a
postolicā q̄ pꝛofessores in illis ordinibus
remanerēt q̄diu viuerēt sed q̄ nullū de no
uo reciperēt ad professionē. Et sic illis pꝛo
fessoribus mortuis eēt extincta illa religio
Ulterius papa statuit q̄ isti nō possent no
ua loca acquirere nec alienare loca acquisi
ta sed bona eo⁹ reseruauit papi sue dispo/
sitioni. Circa vero alios ordines nō appro
batos ꝛ inuentos de nouo post cōciliū sta
tuit papa q̄ pꝛofessi non manēt in illo or
dine sed pa. dat eis licentiā vt possint trāsi
re ad aliam religionem etiā latiorē ꝛ voluit
papa q̄ ista ꝓstitutio non cōprehenderet p̄
dicatores ꝛ minores carmelitas ꝛ augusti
nēses. sed vult papa q̄ illi possint noua lo
ca acq̄rere. nam longe ante istā cōstitutōez
predicato⁹ mino. heremite ꝛ carmilite ob
tinuerāt cōfirmationes suaꝝ religionū. ſz
erāt alij mēdicātes qui ō nouo inuenerāt
nouū ordinem ꝛ nondū obtinuerāt appro
bationē a se. apo. vñ isti qui erāt recepti ad
istos nouos ordines nō habebāt facultā/
tem recipiendi aliquē ad sepulturam nec p̄
dicandi publice.

De capellis monach⁹.

Dictū fuit per discursum titulo⁹ precedē
tium de religiosis ꝛ eo⁹ domibus. nunc vi
dendum est de eo⁹ capellis. ideo ponit ru
brica de capellis monacho⁹

p resbiteri Lasus. Ponam⁹
q̄ abbas sancti cy
priani habz aliquas ecclesias sibi
donatas ꝑ epm̄ picta. cum consensu sui ca
pituli ꝛ ille capelle sue ecclesie sunt ipsi ab/
bati subiecte pleno iure, non tamē ad insti
tutionem. quia institutio pertinet ad epm̄
ꝛ hoc loquendo de institutione auctorisa/
bili respectu cure vt ponam⁹ q̄ abbas hz in
stitutionē tituli collatiuā. tñ pro cōmissio/
ne cure necesse est q̄ institutus adeat epm̄
ꝑ cōmittenda cura aiaꝝ vnde ad aliquam
illaꝝ eccl'iaꝝ abbas instituit aliquē ꝛ cpus
sibi cōmisit curā aiaꝝ. Qꝛ accidit q̄ institu
tus ad illā eccl'iaz ꝓpetrauit delictū dignū
priuatione. vtrū abbas possit illum ꝓuare.
Rñdetur q̄ non. sed illud spectat ad epm̄ q̄
sibi cōmisit curam animaruz. qui episcop⁹
poterit euz priuare si subsit iusta causa. Ex
his patet q̄ abbas vl' inferioꝛ prelatus p̄t
prescribere institutionem tituli collatiuaz
sed vtz institutionez auctorisabilem possit
ipe prelatus inferioꝛ prescribere. de hoc est
magna cōtrouersia inter doctores. Nota
primo existo. c. q̄ beneficia secularia debēt
esse ꝓpetua. ꝛ quis non potest remoueri a
beneficio pro libito voluntatis sui suspio/
ris. Nota q̄ licz de iure cōmuni dispositō
bñficioꝝ in deoceſi episcopi pertineat ad e
piscopū tñ de iure speciali dispositō como

da non est in dispõe epi: sed presentatõ spectat ad aliũ prelatũ vel etiã collatio. z eps instituit ad presentationem alterius No/ta iuncta glo. q licet institutio tituli collatiua vel pñtatio pertineat ad inferiores prelatũ ab epo. tamen institutio auctoritatis pertinet ad solum epm. ideo solus episcopus potest priuare institutuz de bñficõ ecclesiastico

De iurepatronatus.

Dictũ fuit supra de prebendis z dignitatibus z alijs beneficijs ecclesiasticis taz secularib9 q regularib9. verũ q2 illa bñficia aliqñ sunt patronata. z dubitaret aliqs de effectib9 iuris patronatus. z de ip̃o iure patronatus. ideo ponit rubricam de iure patronatus

i laicus. Laicus põt ius patronatus sibi cõpetens in ecclesia alteri eccl'ie donare sine consensu epi. b. prio. Itez si donauerit ius patronatus eccl'e ecc'a ad pñtandum habebit sex menses licet ipse laicus haberet solum quatuor mẽses. b. d. La. Aliqs laicus habebat ius patronatus i aliq ecclesia. q2 forte eam fundauerat id est donauerat fundũ ad eã edificandã. vel eam edificauit vel dotauit. vel omnia fecit simul. iste laicus vult illud ius patronat9 donar illi ecclesie z eam quietare: vt de cetero sit libera dispõe diocesani vl' vult donare alteri eccl'ie vtrũ possit sine auctoritate diocesani. videt q nõ. q2 si laicus detineat decimas: tamen non potest illas donare alteri ecclesie sine cõsensu epi. c. cũ ap'lica. de his que fiunt a prelato sine cõsensu ca. sicĩ ꝓposito videbat q laicus ñ posset ius pñatus trãsferre in eccl'az sine consensu diocesani. Non obstante ista rõe dubitandi decidit ro. põ. in cõtrariũ q laicus põt alteri ecclesie dõare ius patronatus sine cõsensu diocesani. tñ per hoc nõ fit pñdiciũ ipi diocesano. z ideo eccia habebit collationez z pñtationẽ. sed diocesanus habebit institutionẽ. Sed pona. q laicus donauit ius patronatus alicui eccl'ie. vacat nũc eccia patronata. vtr eccia habebit tm̃ q̃tuor menses ad pñtandũ sicut laic9 Videt q sicut laicus habet tm̃ q̃ttuor mẽses ad pñtandũ sil'r eccia dz solũ hre q̃tuor mẽses q2 succedit in locũ laici. Tñ ro. põ. ista rõe dubitãdi non obstãte decidit in cõtrariũ vicz q eccia habebit sex menses ad pñtandũ. q2 mutata psona mutat etiã q̃litas ipi9 bñficij. Et sic eccia habebit sex menses licet pz̃onus laicus in cui9 locũ successit eccl'ia hẽat solũ q̃ttuor. z sic eccl'ia dz reputari vt pz̃onus eccl'iastic9 z nõ vt laic9. No. p̃mo q laico põt ꝓpetere ius pz̃onat9 qõvẽrũ est ex dispensatõe iuris. sz nõ de mero iure. q2 ius pz̃onatus est annexũ iuri spirituali. i. institutõi q̃ est ius spũale z de spũali et9 annexis est idẽ iudiciũ sed illa facultas fuit cõcessa laicis vt facili9 inducerent ad eccl'ias edificandas fundandas vl' dotandas. vñ istõ ius pz̃onatus ꝓsistit in pñtatione ad eccl'iam patronatã. q2 patron9 põt eligere psonam dũmodo eligat idoneam. Itẽ istõ ius pz̃onatus cõsistit in alio vicz i pcessione. q2 cũ patron9 primũ venit ad eccl'esiã pz̃onatã mistri eccl'ie dñt illi ire obuiam pcessionaliter z eũ in eccia recipe pcessionaliter. qõvez est qñ stat9 sue psone illo re/q̃rit. puta q2 ẽrez vl' dux alias si status psone nõ req̃rit nõ dẽret recipi pcessionaliter. nec mistri eccl'ie dñt illi obuiã ire. Itẽ in alio cõsistit ius pz̃onat9. q2 patron9 in eccl'ia patronata ẽ preceteris bonozãdus in sessionib9 z sepultura. Itẽ si pz̃onus deueniat ad pauptatẽ eccia tenet ip̃z alere õ supfluo acceptis necessarijs pro mistris eccl'ie. Nota q laic9 põt ius pz̃onat9 donare altari eccl'esie sine cõsensu epi. Nota q laicus pz̃onus ad pñtandũ hz soluz quatuor mẽses. sed psona eccl'esiastica habet sex mẽses. z iõ epus non põt instituere absq pñtatione nisi elapsis illis sex mẽsibus in psona eccl'iastica vl' quatuor in laico. Rõ diuersitatis ẽ q2 q̃ grauat in vno releuat in alio. l. eũ qui: ff. de iureiuran. z q2 laicus põt vnũ pñtare postea aliũ acumulatiue z sic potest variare z diocesanus põt acceptare quẽ voluerit ideo debz in alio grauari q nõ habet nisi q̃tuor menses ad pñtandũ sed clericus patronus nõ põt variare z sic grauatur i hoc ideo debet in alio releuari videlicz q2 habz sex menses ad pñtandũ. Sed quer't q̃liter dicitur fieri presentatio ad hoc vt clericus patronus nõ possit variare. Dicendz

q̄ solā datio litterarū patroni nō dicit̄ pre
sentatio: sed requirit̄ q̄ fuerit fctā p̄tatio
corporalis diocesano. Et sic clericus aī il
lā p̄tationē corpalē poterit variare. Hoc
tenēt doctores in clemen. vnica. eo. ti. Et
quo sequit̄ q̄ si clericus patron⁹ dedit do
obus litteras p̄tationis. si secundus fece
rit maiorem diligentiā z se p̄tauerit con
spectui epi tenet epūs illum instituere.

De censib⁹ exactioni bus z procurationibus

Dictū fuit supra titulo p̄rio de quodā
iure competente in beneficijs ecclesiasticis
verū q̄ epi in beneficijs ecclesiasticis sibi
subiectis hūt aliqua iura. ideo ad nos in
formandū de istis iuribꝫ annectit̄ rubrica
de censibꝫ exactionibꝫ. z pcurationibus.

Romana Istud ca. ponit for
mam quam debz ar
chiep̄s obseruare volēs suā p̄uin
ciam visitare. Et diuidit̄ in tres p̄tes. In
p̄ma ei p̄te ponit qūo z qñ possit archiep̄s
suā p̄uinciam visitare. In secūda parte
ibi ¶ sane ponitur q̄d debeat facere archie
pisco⁹ in visitando suam p̄uinciā. In
tercia parte ibi ꝓcurationes oñdit̄ qūo z i q̄
bus rebus debeat recipere ꝓcurationem.
¶ a. Sic ep̄s debet suam diocesiz visitare.
silr archiep̄s p̄t totā suā p̄uinciā visitare. z
nō solū p̄t archiep̄s visitare suā diocesiz p
ticlārē: sz etiā dioceses suoꝝ suffraganeoꝝ
Sz q̄rit̄ quā formā debz obseruare archie
pisco⁹ in visitatōe faciēda. Rūdet ro. pō.
q̄ ipe debz incipe visitatōz a capite primo
visitādo cap̄lm suū z eccliam suā metropo
litanam. deinde eccias suecitatis. deinde
ecclesias sue diocesis. z postea poterit visi
tare dioceses suoꝝ suffraganeoꝝ. vez illaz
quam primo maluerit visitare Sz si vnā
semel inceperit visitare illaz nō poterit di
mittere z incipere aliam visitare. qō si fece
rit: nō poterit reuerti ad diocesim semel vi
sitatā. qō verū est: nisi fuerit requisit⁹ ab
epo illius diocesis ad quam vult reuerti vl
de consensu omniū suoꝝ suffraganeoꝝ
Sz po. q̄ archiep̄s cepit visitare vnā dio
cesim z est vna ecclesia pauper: q̄ non pōt
ministrare necessaria archiepo. q̄d debebit
facere archiep̄s Rūdet. q̄ ipe pōt fac notifi
care duabus eccl̄ijs vt conuocent̄ simul et
eū procurent: qō verū ē si ille eccl̄ie possint
comode conuocari. si aūt comode non po
sent conuocari ipe archiepūs teneret̄ visi
tare illam eccl̄iam pauperez suis expensis.
hoc dicit p̄ns textus. vsq; ad versiculū post
q̄. qui habet duos intellectus. Nam quī
dam intelligunt q̄ archiep̄s non poterit
visitare totam p̄uinciā nisi semel in vita
nisi faciat q̄ sequit̄ videlicet q̄ ipe faciat p
us ꝓsiliū generale z ō ꝓsilio suoꝝ suffraga
neoꝝ ordinet q̄ de cetero ipi visitabit totā
p̄uintiā q̄libet anno z istud factū fuit vt
archiep̄s inducer̄t ad celebrandū ꝓsiliū p
uinciale. Alij aūt intelligūt q̄ in vno āno
nō poterit iterare visitatōz etiā si sbsit iusta
cā nisi pri⁹ celebrato cōsilio suo p̄uincia
li z ꝓstituto in scptis de cōi ꝓsensu suoꝝ suf
fraganeoꝝ q̄ possit iterare visitatiōem. Et
si in p̄ma visitatiōe dimiserit aliq̄ loca dz
in secūda visitatōe incipe ab illis locis dimis
sis qō verū ē nisi videat q̄ alia loca pus vi
sitata magꝭ indigeāt visitatōe q̄ista loca nō
visitata. q̄ ibi vigent mala magis q̄ i alijs
locis Sed querit̄ q̄d p̄mo dz facere archi
epūs visitās. Rūdet q̄ p̄mo dz p̄dicare ver
buz dei. deinde debet se inq̄rere ō vita z mo
ribꝫ habitantiū ibidem videlicet clericoꝝ
z laicoꝝ. z debet illos examinare sine iura
mēto. ꝛz alias examinatio testis nō valeat
sine iuramento. Et si inueniat aliq̄s diffa
matos z crimia nō sint notoria nō dz illos
punire. sz dz denūciare suo suffraganeo ꝫ
est ordinario vt illos puniat scō m exigen
tiā crimis qō si crimē sit notoriū tūc archi
epūs poterit illos punire. q̄ tūc ꝓstat de ne
gligentia sui suffraganei z tunc iurisdictō
suffraganei est deuoluta ad ipm archiepz
¶ leros z pl'os ¶ appellatōe ꝓpli vniuersi ci
ues ptinent̄ nō aūt cōprehēdunt̄ clerici q̄
ꝫ ponunt̄ tanq̄ diuersa. Et q̄ sequtur q̄ si i
terdicat̄ pl's alicui⁹ loci vl indicat aliq̄ pēa
pl'o etiā p iudicem eccl̄iasticū nō cōprehē
dunt̄ clerici. q̄ in istis odiosis verba sunt
stricte accipiēda. ¶ in scriptis ¶ Iste est vn⁹
casus in quo scriptura est ō substātia act⁹
regulariter aūt scriptura non est de substan
tia rei geste. vt in. l. pactū. ff. de pactis. fal
lit in casibꝫ ꝫ enūeratis p glo. z ad eaz quo

tidie recurrit. Postea ro. pō. in §. pcurati ones inhibz sub pena maledcōis ek ne: ne archiepūs visitās audeat recipe pcuratio nē i pecūia nūerata. etiā si pcurātes z visita ti voluerit eū procurare in pecunia nūera/ta. sz q solū ipe recipiat expensas modera/tas in victualib. Itē pcipit ro. pō. q ipse archiepūs a visitatis nō accipiat aliqd mu nus. qd si contrariū fecerit: ipe tenebit re stituere dupluz illius muneris qd recepit

rigit. Epūs vel alius ad quē pertinet visitare nō pōt e pcuratōem recipere in pecūia: etiā a volentib: nec etiam in victualib a locis nō visitat. nec etiā dōa recipe dz q si ꝫriū fecerit: punitur pena hꝫtēta. h. d. Istud. a. emanauit ad declarationē illius qd dicit in. c. pce. i fi. La. Dcm fuit in. §. pcuratōes. s. c. pr. q exigentes pcuratōnem p visita/tione in pecunia etiam a volētib vel in vi ctualibus a locis nō visitatis. z recipiētes aliq munera a personis visitatis qd ipsi te nent restituere duplū illius qd receperunt sub pena maledcōnis eterne. a qua absol/uendi nō sunt nisi prius restituerit duplū illius qd acccperūt. vñ multi nō curabant de illa maledcōe. ideo ro. pon. p istud. c. ag gravat illā penā videlicet q exigentes pro curationem i pecūia nūerata etiam a volē/tib vel in victualib restituāt duplum illi⁹ qd acceperūt infra mensē. alias elapso mē se sunt interdicti. z si decederent durāte i/terdcō: eēnt sepeliendi i terra pphana. z nō in cimiterio. z habet locū hec pena in epis z archiepis. sed alij inferiores sūt suspensi ab officio z bñficio donec restituerint illd duplū Et posito q dātes mūera vellent eis remittere. nihilominus accipientes tenen tur illa restituere in dupluz. Ad. primo ex prici. ca. rōem quare fuerūt pene inuēte a iure vcz vt delinquētes abstincāt a malo saltē formidine pene. c. felicis infra de penis. Nota q visitās nō debet recipe pcuratōz in pecūia sed in victualib⁹. nec debet exq/rere delicatas epulas. sz coib epulis debz eē cōtent⁹. Ad. q visitās nō dz recipe pcu ratōz etiā i victualib a locis ñ visitatis Ad ta q delinquēs cōtra tenorē ca. ꝑmi. s. e. i §. pcuratōes tenet restituē duplz illi⁹ qd ac cepit. Nota vlteri⁹ iuncta glo. q vbi venit imponēda pena affligens pson mitt⁹ pu niūtur existētes in dignitatē q alij inferio res. z hoc qñ afflictō venit iponenda i pēa corpali. see⁹ si iponeret pena pecūiaria. qa tūc cuius cēnt puniēdi maiores q minores Nā hic hēm⁹ q peodē delicto qui⁹ puniū/tur archipsbiteri q epi. Ad. vlte. q istō ca. ītū ad penā corrigit per. c. seqns.

f **elicis** Procuratō pōt licitere cipi in pecu. sz nō exigi. h. d. Et sic p istud. c. est correctū. c. precedēs. La. Dictū fuit. s. c. proxi. q bñs visitare pōt a locis visitatis recipe procura tionē in victualib⁹ sed non in pecunia. etiā a volentibus soluere in pecunia. Sed vtꝫ istud sit verū indistincte. Rndet ro. ponti. dicens q illa cōstitutio vertebat in grauō detrimentū prelatoꝝ. z etiā soluentiū pro curatōez. ideo statuit vt si qs velit cōuenī recū prelato poterit vt pro procuratōe reci piat aliqnā certā pecuniā. sz si velit procu rare prelatū visitantē nō tenebit dare pecu niā z q ad cetera remanet. c. precedēs incor rectū. Uerūtñ dicit ro. pon. q si eps velit visi tare vna die pla loca pōt. sz nō exiget nisi v nā solā procuratiōnē sed hodie prelati bñt dispensationē a papa visitādi pla loca vna die z a qualibet recipe integrā procuratōez z ista prohibitio cū sit a iure positiuo potu it tolli p ꝓtrariam dispensationē licet non deberet fieri sine iusta causa.

n **unquam** Si vniuersitas vl singularis pso na ꝓpellerz eccliasticas psoans sol uere pedagia singlares psone st excōicate. z vniuersitas ē interdicta. nec prodest ꝛria ꝓsuetudo. h. d. Pro intellectu hui⁹. c. ē pre/supponendū qd sit pedagiuz z qdagiū dcq in glo. in. c. sup qbusdā. de verbo. sig. ian. Uñsciendū q pedagiū dr illud tributum qd solui⁹ pro rebus q transferunt de vno loco ad aliū z ī iure vocat vectigal. Quida giū ꝓo dr illud tributū qd dat pro salariā dis hoib⁹ qui secure ꝓducūt trāseūtes ex/tra loca piculosa La. Certū ē q tā ꝓstitutō ne diuina q hūana clerici eccie z res cleri/coꝝ sunt exēpte z immunes a prestatōne exac tionū z tributoꝝ q ꝓsueuerūt prestari p ho mines seculares Sz po. q aliqs fecit con

trariū. qz cōtra talem ꝓhibitōez que est taz a iure diuino ciuili ꝙ canonico fecit inde bitam exactionē z cōpulit clericos ad solnē dū pedagia q̄dagia z alias exactōes ꝓ se vl' ꝓ reb' suis. querit qua pena veniat puniē dus. Rñ. qꝫ si sit ꝓsona singl'aris que fecit istas exactiones tūc ipo facto incurrit sen/ tentiā excōicationis. si autē sit vniuersitas vel collegium. puta cōitas vl' vniuersitas scabinoꝝ alicui' ciuitatis. tūc illa vniuersi tas est suꝑposita ab interdicto eccl'iastico. non aūt incurrit excōicationez Hodie aūt emanauit cle. pñti. eo. ti. que ꝓcipit epis et aliis locoꝝ ordiarijs vt ipi publicent istas penas z sentētias z ꝓcipit illis sub pena excōicatōis ne sint remissi in publicandis istis penis. Nota qꝫ si clerici transferāt ꝓ/ sonas suas de loco ad locū licet faciāt cau sa negociatōis tñ ꝓ ꝓsona sua nō tenent sol uere exactiones vl' alia tributa. nec etiam si transferāt res beneficioꝝ Sed si trāsferāt fructus patrimoniales causa negociatōis tenent soluere pedagia z alias exactiōes. se cus si necessitate sua. qz tūc non tenerētur soluere pedagia neq̄ alia tributa.

Perpetuo Casus. Dictuz fuit. ē. eo. in. c. i. qꝫ archiepus non solū pōt visitare totam suā dioceſim sed etiā suā prouinciā. idē dioceses suoꝝ suffraganeoꝝ. vtrū istō sit indistincte vez etiam si epi adhibeāt di ligentiā in visitando suas dioceses. Rñdz roma. pon. qꝫ sic z dicit qꝫ licet episcopi nō sint negligentes in visitandis suis dioceſi bus. tñ nihilominus poterit archiepiscoꝑ pus illas dioceses suffraganeoꝝ suoꝝ visi tare. z nō solū semel. ſz pluries z iterare ꝑm qꝫ dictū fuit suꝑ eo. in. c. i. Sed vtrū archi epiſcopꝰ visitādo prouinciā suā possit an/ dire ꝓfessionē subditoꝝ suoꝝ suffraganeo rū z ipsis ꝓfessionibꝫ auditis imponere pe nitentiā salutarē. Rñ. qꝫ sic. Et iste est vnꝰ casus in q̄ archiepiscopꝰ hz iurisdictōez in subditos suoꝝ suffraganeoꝝ. alios casus habetis in. c. pastora. de offi. ordina. in an.

De ꝓfecra. ecl. vel alta.

Si ecclesiā Ca. Certū est qꝫ si q̄s ꝑ iniuriā alicuz ꝓfanet in ecclia z effundat sanguis in eccl'ia. Idē si effundat' semē hominis qꝫ eccia est cē senda poluta. sed q̄d de cimiterio ponam' qꝫ eccliā aliqua fuit poluta est aliqō cimite riū iuxta ꝑpe eccleſiam vtrum fuerit cimite riū polutū. Rñdet qꝫ sic. qz est accessoziuum ad eccliam. z ideo añq̄ cimiteriū illō fuerit recōciliatū: nō debet in eo aliq̄s sepeliri. ſz quid ecōtra cimiteriū aliqō fuit polutum vtꝫ eccia q̄ est iuxta cimiteriū: est polutꝫ: Rñdet qꝫ nō. qz eccl'ia nō est accessoziuz ad cimiteriū z maius dignū non trahit ad mi nus dignum. Sed q̄d ponamus retento prioꝛi thematꝫ qꝫ aliqō cimiteriuz fuit po lutū z aliud cimiteriū illi coherēs. qz ē ibi q̄dā ꝓpes diuidēs vtꝫ cimiteriū: vtrū istō cimiteriū censeat' ē polutū. Rñ. qꝫ ñ [sanguinis] requirit' qꝫ sit effusio sanguis hu mani iniurioſi. ideo si me defendendo ef fundam sanguinem in ecclesia non ꝓp/ ter hoc dicitur eccia' poluta imo si q̄s se de fendendo suū agressoꝛē in eccia occiderit nō est irregl'aris censendus [cōtiguū]. i. si ne medio. qz cōtigua sunt que duobus ex/ tremis se contingūt. Nota primo qꝫ eccia vel cimiteriū poluit' effusione sanguis hu mani. z hoc qñ effusio illa sanguinis est in iuriosa. secus si iuste vel iocose fuerit facta vel etiam si euenerit nat'al'r sine aliqua per cussiōe. Itē requirit' qꝫ illa effusio sanguis fuerit fcā i magna habūdantia. ideo si so/ lum ceñt effuse due vel tres gutte non dice retur ecclesia polluta. Nota vlterius qꝫ eti am cimiteriū vel eccia dicit' polui ꝑ effusi onē semis humani. Et dicūt aliq̄ qꝫ req̄ri tur qꝫ illa effusio fuerit adulterina: secus si matrimōialis Hāc opinionem tenet archi diacon' Et rationē ponit ipse archidia. qz reddere debitū ē meritoriū. ſz glo. ista ꝙclu dit ſriū qz aliq̄ sūt illicita rōe loci q̄ alias ō se sūt licita. nec obstat ratio archidiaconi qꝫ reddere debitum vxori est meritorium. quia bene sequitur reddere debitū. vxori ē meritoriū. ergo nō meretur penam. ſz nō se q̄tur quin eccia sit poluta Jtez dicit dñs ō scō gemi. qꝫ in omni loco nō est reddēdum debitū carnis. Nota qꝫ in cimiterio polu/ to nō sūt sepelienda corpora ante reconci/ liationē debito mō factam. Nota qꝫ pol/ luta eccl'a etiam ōr polutū cimiteriuz si sit contiguū ecclesie. iō aliquis ñ debet i eo

sepelirī: tamen non est necesse q̄ reconciliet cimiteriū. q̄z venit accessorie ad eccl̄iam. nō p̄ reconciliationē eccl̄ie videt cimiteriū esse reconciliatū Nota vlterius q̄ p̄ties in fme dī⁹ diuidit res diuerse vt cēseāt res diuerse Ao. q̄ porta ingressī⁹ vl' aditī⁹ ñ facit ꝑt̄ cōtiguam. Et istud facit ad q̄stionē. z ponamus q̄ habeo vnū domiciliū porta domicilij est in vna p̄rochia. z residuū est i alia parrochia quātūz ad iura p̄rochialia nō sum parrochianus illius eccl̄ie in cuī⁹ p̄rochia est porta domicilij. sed sum parrochianus illius eccl̄ie in cuius parrochia est residuū domus

de reliq. z venera. san.

Dictū fuit supra de consecratione eccl̄esie. vel altaris. verū q̄z in eccl̄esijs cōsecratis solent poni reliquie sc̄ōz. ideo ad nos infor/mādū pōit rubricā de reliq̄is. z venera. sā.

Iocosus Jstō. c. solum hz q̄ festa p̄cipalia p̄ñ. apl'oz. q̄tuoz euāgelistaz. z q̄tuoz doctoz. s. gregorij. augustini. ambrosij. z hieronimi debēt celebrari sub duplici solennitate. vñ dicūt aliq̄ q̄ festū alic⁹ sc̄i ōz celebrari sub duplici solennitate q̄ñ in p̄ñ. psal. ōz tota anti. z ite. in fi. psal. ōz sil'r tota an. Et ōz celebrari sub simplici officō z solēnitate q̄ñ añ psal. ōz solū p̄cipiū ānt. Et dicit missa celebrari sub duplici officō quando in missa dicit. gl'a in excel. deo. et credo in deū. Nota q̄ textus p̄mittit gregoriū z augustinū ambrosio. q̄z duo primi fuerūt ep̄i: z ambrosius fuit p̄sbyter cardialis. ex quo colligit q̄ ep̄s debet p̄sbyterum etiam cardinalem p̄cedere

De immunitate eccle

Dcm̄ fuit s̄ de bñficijs z eccl̄esijs tā secularibz q̄s regl'aribz. z etiā dcm̄ fuit sup̄ de censibz z exactōibz z ꝓcuratōibz in. c. q̄sq̄s q̄ ecclesie z eccl̄esiastice p̄sone sunt immunes a pedagijs q̄dagijs z alijs exactōibz secl'aribus vez q̄z possz dubitari an alia īmūitate gaudeat eccl̄ia. ideo ad nos infor/mādū ānectit rubca gñal'de īmūitate eccl̄iaz. vl' sic ꝑt̄ tinuari. Dcm̄ fuit s̄ō ꝓsecratōe eccl̄ie vl' altaris. vez q̄z eccl̄ia post ꝓsecratōnem gaudet īmunitate. ideo ad nos infor/mādū pōit rubricam de īmunitate eccl'ie.

q **Una nonnulli** Secl'aresl potestatesl ab eccl'ijs vl' eccl'iasticis p̄sonis tallias vl' exactiones p̄o rebus acq̄sitis vl' acquirendis exigere non p̄sumant nec cōpellant ad ipas distrahendū vel extra manū suā ponendū. b. d. Presupponendū est illud q̄d habet in. l. placet. C. de sacrosan. eccle. per quā imperator exemit quasc̄unq̄ ecclesias a solutione tributoz̄ sordidoz̄ z extraordiarioz̄ z quozūc̄unq̄ supinductoz̄. Casus. Certū est q̄ p̄lā. l. placet alleg. ecclesie sunt īmunes a q̄buscūq̄ muneribus sordidis z alijs exactōibz. facta tali ꝓstitutione per imperatorē eccl'ie acq̄siuerunt de nouo aliquas possessiones vñ laici dicebāt q̄ eccl'ia solueret tallias respectu illaz̄ possessionū de nouo acquisitaz̄ post illā. l. placet. vl' q̄d illas possessiones poneret eccl'ia extra suā manū. Jstud fuit notificatū summo pon. q̄ ordinauit q̄ quecumq̄ p̄tātes seculares vl' q̄cumq̄ iudices laici non cōpellerent p̄sonas eccl'iasticas ad soluendū tallias p̄o possessionib⁹ nouiter acq̄sitis. nec etiam cōpellāt eccl'ias vl' eccl'iasticas personas ad ponendū extra suas manus possessiones de nouo acquisitas. Ao. p̄mo illō ad q̄d allegat p̄cipiū hui⁹. c. q̄ eccl'ia non solū est mater aliaz̄ eccl'iaz̄. sz etiā ipsa est nutrix z curatrix aliaz̄ eccl'iaz̄. ex q̄ infertur q̄ papa concurrit in administratōe cū quibuscūq̄ alijs administratoribus. Jdē dicendū in ep̄o respectu eccl'iaz̄ sue diocesis z ideo potest ep̄us agere vel defendere p̄o eccl'ijs sue diocesis. q̄z sua interest. licet non īmediate sed īmediate interest ipius administratoris īmediati. puta rectoris ecclie p̄rochialis vl' alteri⁹ p̄lati. Sed quer̄t q̄s erit p̄ferēdus in p̄secutione iurium illaz̄ eccl'iaz̄. Cōis opi. doct. ē q̄ administrator īmediatus erit p̄ferendus. z hoc q̄ñ administrator īmediatus est bonus administrator non suspectus z licet ep̄us cū eo cōcurrat. tñ est p̄ferendus ipi ep̄o. Nota vlterius ad q̄d p̄ncipaliter emanauit p̄ñs. c. videlicet q̄ clerici non dñt soluere aliquas exactiones vl' tallias p̄o suis possessionibus de nouo acq̄sitis. quia aliq̄bus videbat q̄ d̄ō possessiōibus de nouo acquisitis p̄ dictā.

l.placet allega.eccl'ie tenerent contribuere pro solido z libra Vñ sciendū ſm doctores q̄ qñ taxant tallie q̄libet debet trahere veram extimationem rerū suarū.z si pbetur z possit inueniri q̄ res sue plus valent.illō plus applicabit fisco.postea distributores z collectores imponent cuilibet suā taxaz p solido z libra.tñ istō in his ptib⁹ nō seruatur. Sic isti laici volebant impōere tallia sua sup possessionib⁹ ecclesiaz. Aliqui dicūt q̄ istud ca.nō seruat in hoc regno qz cōpellūtur eccīe ponere extra manuz bona de nouo acquisita. sed est dicēdū scōm iohannē andree q̄ si quis teneat possessionē in allodium ita q̄ p illa possessione nō soluat aliq̄d dño tpali potest illam possessionem transferre in ecclesiam.ita q̄ dñs ipalis nō pōt cōpellere ecclesiam ad ponendū extra suam manuz. Sed qñ est talis res q̄ debet dño tpali aliquod ius reale videlicz qz post mortē illius ad q̄ tenet illam possessionē res debet reuerti ad ipm dñm.qz tūc ipsius dñi temporalis interest q̄ non ponatur inter manus ecclesie q̄ est immortalis ideo poterit impedire huiusmōi acquisitionem vel cōpellere ecclesiam vt ponat illas possessiones extra suam manum

ecet domini Istud c.dicit in q̄tuor partes. Primo ponitur constitutionis causa. In secūda pte ibi.sit ita q̄. ostendit qualr homines debeant se habere in ecclesijs.nā instruit primo: qualis debeat eē ingressus ad ecclesiam. Item docet illa: a quib⁹ homines debeant abstinere ēi ecclesia dicens q̄ quis debet intrare ecclesiam cū deuotione z hūilitate Et cū quis in eccl'ia nō debet exercere deambulationes z cauillationes ne in loco in quo debet obtinere veniā peccatoz ipsa peccata committat. Item statuit vt iudices seculares nō exerceant iudicia in ecclesia.nec contrahentes celebrent contractus in eccl'ia: tñ valent cōtractus.sed cōtrahentes peccāt. In tercia parte ibi ordinarij precipit ordinarijs locoz vt ipi faciāt ista seruari in suis diocesibus. Postea in quarta z finali parte. ibi.q̄ vero cōminat penā cōtrafacientibus. hoc dicit in longū.sequit textus. Nota primo qualis debet esse ingressus ad eccliam quia debet eē cū signo humilitatis z deuotionis. Et quis p exteriora debet ostendere signa humilitatis ad informationē z instructionem alioz:licet in animo suo non gerit deuotionē neq̄ humilitatem. Nota q̄ homines nō debēt cōuenire in ecclesijs pro suis negotiationib⁹ exercendis. Nota vlterius q̄ homines existentes in ecclesia debent cessare a confabulationib⁹ rerū secularium maxime turpib⁹ z inhonestis. Et si velint aliqua tractare de secularib⁹ negocijs:q̄ ipi exeant ecclesiam z intrent locū pphanū Nota q̄ iudex secularis nō pōt sedere pro tribunali in ecclesia. z si faciat actuz iudicialem:nō valet. ideo si in eccl'ia det p ceptū de citādo alicui clienti. nō valerz citatio.sed iudex ecclesiastic⁹ pōt sedere p tribunali in ecclesia.c.qua fronte.de appel.in an. Nota q̄ volentes contrabere: nō dñt celebrare contractū in eccl'ia:si tamē de facto cōtrahāt:tenet cōtractus.sed ecōtrahētes peccāt mortal'r.qz ista constituio respectu nullitatis loquitur de pcessib⁹ iudicū secularium.z alia non annullat, ideo ñ extenditur ad alios actus

lericis Pro intellectū huius capituli ē p sup c ponendū quod habetur in.c. non minus.z.c.aduersus.eo.ti.in an. Dicitur in.c.non minus. q̄ clerici ppter necessitatē laicoz possunt eis subsidium sponte conferre. In.ca.aduersus dicitur q̄ laici non pñt compellere clericos ad soluendū tallias vel alia subsidia.sed clerici gratis per modū doni gratuiti pñt cōtribuere cū cōsensu tñ sui epi.sed clericis p illud.c.ñ erat imposita aliqua pena. Vñ eueniebat q̄ mlti clerici plus timentes homines q̄z deū cōtribuebāt ad huiusmōi tallias. In hoc cap. dr q̄ si cl'ici cōtribuūt p modū doni gratuiti absq̄ auc.pape:q̄ ipo fcō sūt excōmunicati si sint persone singl'ares. Si aūt sit vniuersitas que facit illam contributionē tūc est suppositā interdcō eccl'iastico. Itez addit istud caplm q̄ laici compellētes cl'icos soluere tallias: ipso facto sunt excommunicati Et qz aliqui principes hñt priuilegiuz a sūmo pon. vt nō possint incurre sententiam canonis. Item q̄ non posse sint ab homie excōmunicari Dicitr.pō,

q̄ exigentes collectas vel tallias a p̄sonis ecclesiasticis p̄ rebus suis vel ecclesie incurrunt sententiaz excōmunicationis ipo facto: nō obstante eoz̄ priuilegio. Nota p̄mo ad qđ allegat principiū huius.c.q̄ laici clericis sūt infesti z cōmūiter ipos odio p̄sequūtur. Nota in sup principalē effectū huius ca.q̄ clerici etiā cū auctoritate diocesani nō p̄nt contribuere ad tallias laicorum etiā p̄ modū doni absq̄ licentia pape z contra facientes incurrūt excomunicationē ipo facto a qua nō p̄nt absolui nisi a papa p̄teraq̄ in articulo mortis. Et istud fuit introductū in fauorem clericoz̄

uoniam. Excōmūicati sūt qui impediūt sup̄ q per causis q̄ ad forū ecclesiasticuz de iure vel de consuetudie p̄tinēt a sede apostolica lrās impetrari vel sup̄ ipis causis corā ordinarijs vel iudicibz̄ de legatis hoc dicit. Ea. Aliqs laicus debebat mihi aliquā pecunie summā. ad quam soluēdā se obligauerat mediāte iuramēto. z sic rōe iuramenti causa spectabat ad iudicem ecclesiasticū. ca. finali. §. de foro competen. ifr tomet libro. vel alia rōe spectabat ad forū ecclesiasticū. q̄ habebā iudicem ordiariū loci suspectum. a sede ap'lica impetraui delegatum volui laicū ip̄m conuenire coraz iudice delegato vel forte corā ep̄o. Ūñ laicus istud notificauit iudici seculari. q̄ iudex p̄stat impedimētū. quo minus ip̄e laicus cōuenir corā iudice ecclesiastico forte faciendo inhibitiones ne ip̄m cōueniam corā iudice ecclesiastico: vel satiando bōa mea vel parētū meoz̄. Querit: nūquid iudex secularis aliquā incurrit penā: z quā. Rñdet q̄ ipo facto incurrit sententiā excō municationis Et nō solū ip̄e iudex incurrit ipo facto sententiā excōmunicationis. sz etiam laicus p̄curās est ipo facto excommunicatus. qñ p̄turbantes iurisdcōnem ecclesiasticaz: ipo fcō sunt excommunicati a qua excommūicatione nō poterunt absolui: nisi facta p̄ius satisfactione

OS. Casus. Dictum fuit sup̄a c. clericis q̄ laici nō possūt n compellere clericos ad soluenduz tallias siue collectas etiam dicitur in.c.q̄niā sup̄ eo.q̄ nō p̄nt cōpellere laicos ad litigandū corā eis si velint litigare corā iudice ecclesiastico. vel si reus nollet litigare corā iudice ecclesiastico: sed tamē actor vult litigare. z causa est ecc'iastica. vel etiā mixta. sed q̄d sūt aliq̄ dñi tales q̄ inhibebant subditis suis. vt sūt sartores carpētarij. pillearij z alij mechanici vt non faciāt obsequia clericis nisi ipi clerici velint p̄tribuere ad tallias. Et sic indirecte compellūt clericos ad soluendū tallias. nam sine obsequijs illoz̄ non possent clerici viuere. vtz̄ sint puniendi aliqua pena. Rñdet q̄ sic. naz ipso facto sunt excommunicati

Ne cleri vel monachi seculari nego. se immis.

Dictū fuit sup̄a p̄ discursū tituloz̄ p̄cedētiū de clericis z eoz̄ p̄uilegijs vez̄ q̄ clerici p̄dūt sua p̄uilegia immiscēdo se secularibus negocijs. ideo ad nos informādū ponit ro. pon. rubricā ne clerici vel monachi secularibus negocijs se immisceant

tatutum. Casus. Dicit in c. sup̄ specta. eo. t s in an. q̄ clerici obtinentes dignitatem vel p̄sonatū non dñt audire leges vel phisicam. z ibi imponit certa pena cōtra facien. postea emanauit cōstitutio clementis pape que extēdit illud. c. ad rectores ecclesiarū parrochialiū. vt rectores p̄ochialium ecclesiarū qui audiūt leges vel phisicā incurrerent penā. c. sup̄ specta. Sz q̄ritur vtrū illa constitutio clemētis pape intelligat indistincte de quibuscūq̄ rectoribus eccliaz̄ parrochialiū. Rñdet q̄ non. sed solū intelligitur de rectoribz̄ ecciarum p̄ochialium q̄ sonāt in nomen plebāie. id est q̄ sub se habent capellas in quibz̄ capellis instituunt vicarij p̄petui q̄ non possūt ad tempus remoueri sicut in his p̄tibz̄. p̄t poni exemplū in archipresbiteris. Alij āt rectores q̄ sub se non habent capellā dum modo sint sacerdotes. possūt audire leges vel phisicam. Nota p̄ro q̄ nō est licitum decanis. archidiaconis. p̄positis. cantoribus z alijs obtinentibz̄ dignitates audire leges vel phisicā. tamē cū talibz̄ potest p̄ dispensare z quotidie dispensat. Nota q̄ rectores eccliaz̄ p̄ochialium q̄ sub se non

habent capellas dūmō nō sint sacerdotes licite pñt audire leges. Queritur quare istiq̄ habent dignitatē vt sūt decani. ppositi. archidiaconi nō pñt audire leges vl' physicam. Dicendū q̄ istud fuit ordinatū vt liberius vacēt studio theologie z iurī canonici que melius ꝯgruūt suo statur q̄ leges vel physica. vt dctō. c. sup specula. Nota q̄ rector eccie parrochialis qui sub se non habet capellam pendente anno quo ꝓmouerī debet ad sacerdotiū licite potest audire leges vel etiam durante septēnio: qō habet ad sacerdocium z nō ꝓmouendū ad sacerdotium.

t periculosa. Religiosus nō pt v dimittere mōasterium suū etiā fauore studij sine licētia sui plati sibi data ō cōsensu sui cōuentus. qō si fecerit maxime dimisso habitu sentētiā excōicatōis ipo facto incurrit. h.d. Lasus. Aliqs religiosus q̄ erat bñ dispositus ad studium cupiens margaritā scientie inuenire dimisit suum monasteriū sua auctoritate priuata veriusmagis temeritate z iuit ad studiū generale absq̄ licētia sui plati: vtr̄ possit licite exercere studiū? Respondet q̄ nō. qz religiosus nihil agere potest sine licentia sui plati z prelatus suus potest ei dare licentiaz cū consilio sui conuentus Sed q̄d po. retēto eodē tbemate q̄ religiosus absq̄ licētia sui plati accessit ad studiū generale. ipe autez dubitās q̄ nō admitteret nisi oñderet licētiam sui plati dimisit habitū suū vt ñ posset cognosci eē monachus. vtr̄ puniat aliqua pena. Rñdetur q̄ sic. nā ipso facto incurrit sentētiā excōicatōnis. Et etiā doctor q̄ illū admittit in auditorio suo. z illuz non expellit est ipso facto excommunicat?

Nota prīo ex isto ca. q̄ religiosus fauore studij nō pt dimittere mōasteriū suū sine licentia sui plati. Sed quis dicet eius prelatus quo ad istā licentiam dandam. vtr̄ suus epūs. Dicendū q̄ non. licet dicamus. q̄ epūs regulariter concurrit cū inferioribus platis. vt in. c. cū ab ecclesiar̄ platis. de offi. or. in an. z. l. finali. C. de iurīs. oīm iu. vbi dicit q̄ quodlibet collegiū pōt sibi constituere z eligere rectorez qui cognoscit in psonas de illo collegio Tñ dat actori optio conueniendi reum coram illo rectore collegij. vel cora ordinario loci. ideo ad dādam istam licentiam abbas dicit̄ platus religiosi. Sed q̄d si abbas nolit dare licēciam: an possit recursus haberi ad epūm? Rñdetur q̄ sic si abbas non sit exemptus a iurisdcōe epi. si aūt sit exemptus: recurrē dū eēt ad papā. Et sic regulariter pōt haberi recursus ad superiorez abbatis si abbas non velit dare istā licētiam: immo dicunt plus doctorez q̄ epūs vel supior poterit illi abbati pfigere certū terminū infra quē det illi religioso licentiam vt possit studere cū commiatōne q̄ nisi infra illud tempus sibi licentiam contulerit q̄ tpe illo elapso piscopus conferet.

piscopus Lasus. Epūs picta. vel aliquis e abbas vel alius clericus platus q̄ habebat iurisdctōnem tpalem deputauit aliquem balliuū vel iudicem ad illā iurisdictionez exercendam. deinde cū dcūs balliuus vel iudex haberet in suis carceribus. vel vinculis aliquem malefactorem ipse p̄latus clericus dcō iudici vel balliuo mandauit. vt de tali malefactore faceret bonaz iusticiā. vñ iudex iste vel balliuus secularis magis excitatus ex iussione dñi sui talem reū z crimino sū condēnauit vltimo supplicio. vtr̄ epūs vel alius prelatus ex hoc incurrat aliquam irregularitatem. Rñdet q̄ n ō dummodo non mandauerit vt illū cō dāmnaret vltimo supplicio. sed solū mādauit vt faceret bonā iusticiam. Nam si iudex secularis excessit: non est imputādū ipi epo vel prelato

De sponsalibus et matrimoinis

Visum fuit supra in tribus libris pcedētibus de illis q̄ spectāt ad clericos: nūc videndū est de illis q̄ spectāt ad laicos. videlicet de matrimonijs: ideo merito annectitur rubrica de sponsalibus z matrimonijs

r sponsalibus Prōi/tellectū e huius. c. pūponendū est quid sit publice hōestatis iusticia. vñ iusticia publice honestatis est quoddam impedimen/

tum quod impedit matrimonium cõtrahendũ. z dirimit iam cõtractuz quod oriẽ ex consensu pẽsito in spõsalibus. vt si monachus cõtrahat cũ aliqua: tũc consanguineus monachi nõ poterit contrahere cuz illa. publice ei honestũ est ex quo monachꝰ ꝺsensit in illam ꝙ aliquis consanguineꝰ mõachi eã habere nõ possit. Et fuit introductũ hoc impedimentũ ꝓpter honestatez dũtaxat. de hoc ꝙ panor. in. c. iuuenes. eo. ti. in an. Lasᵒ. Aliquis ticius cõtraxit spõsalia cũ aliqua berta sic dicendo. Promitto z iuro ꝙ ego accipiam te in vxorem. z econuerso illa berta ꝓmisit z iurauit illũ ticium accipe in virũ. Tractu tpis: ticiꝰ contraxit secũda sponsalia cuz consanguinea berte. Et sic orta fuit iusticia publice honestatis inter ticiũ z cõsanguineas ipsius berte. z inter bertam z cõsanguineos ticii. Queriẽ vtꝝ ticius poterit cõtrahere matrimoniũ cũ ista secũda sponsa. Rñdetur ꝙ nõ obstante impedimento iusticie publice honestatis qõ est sufficiẽs impedimẽtũ ad' impediendũ matrimoniũ contrahẽdũ. z si de facto contraheret cũ secũda dirimetur istũ mr̃imoniũ vigore istius impedimenti. z nõ obstante ista secũda sponsa: poterit z debebit ticius contrahere cũ berta. Sed quid po. ꝙ ticius cõtraxit sponsalia cũ berta sub aliqua cõditõne. postea pẽdente conditione ꝺtraxit mr̃imoniũ de pẽsenti cũ consanguinea berte. vtrũ ꝓ istud matrimoniũ de pñti fuerit soluta ꝑora spõsalia. Rñdeꝯ ꝙ sic: qz ꝓ sponsalia cõdicionalia non contrahit iusticia publice honestatis. Secus si sponsalia eẽnt certa z pure cõtracta. qz cũ ex illis oriẽ iusticia publice honestatis nõ frãgerent ꝑiora sponsalia. immo ticiꝰ ꝺpelleret cõtrahere cũ berta cũ qua primo contraxit spõsalia vt dcm̃ fuit in prima ꝑte buiꝰ cap̃. Nota primo. ꝙ publica honestas impedit matrimoniuz cõtrahendũ. z dirimit iam cõtractũ. Nota ꝙ añq̃ ex spõsalibꝰ oriaẽ iusticia publice honestatis requirit ꝙ spõsalia sint pura z certa. Nota ꝙ ex sponsalibꝰ nullis dũmõ non sint nulla ex defectu ꝺsensus oriẽ publica honestas. ideo si monachus vl' ꝑ sbiter ꝺtraberet aliquis ex consanguineis monachi vel ꝑsbiteri nõ possent eã habere in vxorem. ex quo illa sponsalia nõ fuerũt nulla ex defectu ꝺsensus. qz monachꝰ habet cõsensũ. qz cõsensus est de iure naturali in. l. i. ff. de pactis. ideo illa spõsalia nõ sunt nulla ex defectu cõsensus. sed sũt nulla ꝓpter susceptionem sacri ordinis. Nota ꝙ si quis contraxit spõsalia de futuro. postea cõtrahat ꝑ verba de pñti cũ consãguinea prie spõse ꝺz remanere cũ prima. sz q̃d si ipse cognouit scõam. Dicẽdũ ꝙ neutrã ꝺz habere. nõ primã ꝓpter affinitatẽ subsecutã. qz cõtrahendo cũ secũda z eã cognoscendo ꝺtracta fuit ꝺsanguinitas cũ prima. Et licet affinitas supueniẽs non dirimat matrimoniũ. tamen dirimit sponsalia. nec habebit secũdã ꝓpter impedimẽtũ publice honestatis. Nota vlteriꝰ ibi. ille vero. si cõtrahat spõsalia cõdicionalia qz ꝓmisit aliquaz accipe in vxorem sub aliqua conditione honesta z licita. qz si eẽt cõditio turpis: tũc spõsalia remanerent pura. ista cõditio honesta licita suspẽdit effectũ. Si ergo sponsus contrahat ꝑ verba de pñti cũ cõsanguinea prime spõse habebit secũdam puta ꝺsanguineã prie sponse. qz fuit cõtracta publica honestas Sz q̃d si cõtraxit cũ cõsanguinea prime sponse ꝑ verba de futuro. qz si contraxisset ꝑ verba de pñti cũ ista secũda non est dubiũ. qz debeo hr̃e istã secũdã z nõ primã. Respõdet glo. ꝙ idem si cut si contraxissem cũ secũda ꝑ verba de pñsenti. qz ex quo inter me z secũdam nõ est impedimẽtũ: sum obligatus secũde z nõ prie.

De desponsa. impu.

Dictũ fuit supra ti. pr. de quodã impedimẽto. qõ impedit matrimoniũ cõtrahẽdũ z dirimit iã cõtractum scz impedimẽto publice honestatis. nũc videndũ est de impedimento etatis. Aã impuberes nõ pñt ꝺtrahere matrimoniũ de pñti siue sponsalia de pñti. ideo ponit rubrica de desponsatione impuberũ. vnde sciendũ ꝙ sponsalia dicũtur aspondeo des. quod est ꝓmitto. l. i. z. ij. ff. de spon. ideo qñ q̃s ꝓmittit aliquaz accipe in vxorem: dicũtur ꝓprie spõsalia. sed matrimoniũ impꝛie appellat spõsalia. sed ideo appellat spõsalia. qz sponsus ꝓmittit cõtrahere matrimoniũ carnaliter

¶ Infantes sponsalia p verba de futuro. puta. masculus p̄misit q̄ feminam acciperet in vxorem. z femina promisit q̄ masculus acciperet in virū: certū est q̄ non tenent spōsalia p̄: er defectum etatis. Sed quid ponamus q̄ ipsi infantes sic steterūt vsq; ad octauum annum. vtr̄ ex cursu tp̄is validē tur sponsalia? Respondet q̄ ex solo cursu temporis sponsalia nō assumunt vires nisi verbo fuerint validata. vt q̄ masculus vocat eam sponsam. z econuerso illa vocat masculum sponsum. z tūc verbo validant sponsalia. vel etiā facto validant. q̄ in illis ptibus sponsus consueuerat dare aliqua iocalia spōse. z istud faciebant isti iuuenes nūc ei ratificant sponsalia z assumūt vires Idem dicendū est de impuberibus respectu matrimonij: quando isti impuberes sunt tales in quibus etas nō supplet malitiam. nā solo cursu temporis non ratificatur matrimonium nisi verbo fuerit validatū matrimonium. puta. q̄ masculus vocabat eā vxorem vel osculab̄ vel alia faciebat q̄ solent facere vir z vxor: tūc enīz ex illo actu matrimoniū assumit vires. Sed q̄d ponam⁹ q̄ pater ticij ptraxit sponsalia p filio suo. vtr̄ filius sit obligatus. z vtr̄ ex ill̄ sponsalīs oriab̄ ius publice hōestatis: ac si filius cōtraxisset in eius propria p sona. Rñdet ro. pon. cum distinctōne. aut filius ratificauit illa sponsalia. z tūc oritur ex illa ratificatione impedimētum publice honestatis. ac si idem filius psonaliter ptraxisset. aut filius nō ratificauit illa spōsalia. z sic non consensit nec exp̄sse nec tacite. z tūc nō est obligatus nec oriab̄ ius publice honestatis. Nota primo q̄ minores septennio. z sic infantes nō p̄nt contrahere sponsalia p verba de futuro multominus matrimoniū cōtrahere p̄nt. z rō huius est q̄ in sponsalibus requiritur ꝯsensus. mō infantes non habent consensuz. q̄ etas illa quid videat ignorat. l. i. C. de falsa moneta. Nota sponsalia nulla ex defectu consensus nō conualescūt p diuturnitatē temporis: nisi fuerint ratificata verbo vel signo. Nota q̄ impuberes non p̄nt cōtrahere p verba de p̄nti. fallit si malicia supplz etatem. Querit. qualiter p̄t cognosci: q̄ malicia supplet etatez. Dicit hostien. q̄ requiritur: q̄ se cognoscant carnaliter. sed istud non placet glose. nec doctoribus. q̄ p̄t ee q̄ aliqs iuuenis infra. xiiij. annū cognouit alias mulieres carnaliter. z ista spōsa fuit cognita alijs masculis. z sic constat q̄ isti iuuenes sunt potentes ad coitū. nec refert an psona fuerit cognita p sponsum vl̄ non. Nota q̄ matrimoniū nō assumit vires aduenīēte impubertate nisi p aliquod signū appareat de ipoz consensu. Nota q̄ si pater contrahat matrimoniū pro filio p̄sente z nō contradicente videt consentire Et sic tacens videtur consentire licet agat de actu oneroso. Regulariter aūt in actu oneroso tacens nō habetur pro consentiēte. l. filiusfamilias. ff. de p̄cura. sed tamē h̄ licet agat de actu oneroso tacens habetur p cōsentiente. vnde sicut existens ī mari exponit se infinitis periculis. sil̄r cōtrahēte matrimoniū exponūt se infinitis piculis. Nota q̄ p̄ nō p̄t filiū ignorātem vel invitum obligare. nec ex illo contractu oriab̄ aliqua actio contra filium.

De cognatione spiri.

Visum est s̄ de duobus impedimētis: que impediūt matrimoniū. vez q̄ cognatio spūalis impedit matrimōiū: z dirimit iā cōtractū. ideo annectit rubricā de cognatione spūali

¶ Eodem Casus. Ticius bertā leuauit de sacro fonte n non est dubium q̄ inter leuantem z ticium suscipientem z bertā leuatam idē susceptā contrahitur cognatio spūal̄ Sz vtr̄ inter alias psonas cōtrahab̄ cognatio spūalis. sez inter baptizatum z filios leuātis patrini. Item inter baptizatū z vxorez leuantis patrini sez aīn cognitam carnal̄: immo etiā cōtrahit ꝯgnatio spūalis inter suscipientem z patrē z matrē ipsius baptizati qui appellant ꝯpatres. Q̄z sanctissime p̄ vidi de aliqbus psonis inter quas contrahitur cognatio spūalis. sed bñ vellem informari a sanctitate vr̄a de effectu ip̄ius cognationis Rñdet q̄ effectus cognatōis spūalis est. q̄ impedit matrimonium contrahendū. z dirimit iam contractum. hoc

est illi inter quos est cognatio spũalis nõ debent contrahere. 7 si de facto cõtrahant debent ab inuicem separari. qz non tenet matrimonium. Et sic non põt contrahi matrimonium inter filiolũ 7 vxorez patrini nec inter compares. Sed sãctissime pater vtrũ inter alias personas cõtrahãt cognatio spũalis. Respondet ro. pon. qz sic. dicens qz illa que fuerũt dcã de leuante et leuato debent etiam intelligi de baptizante 7 baptizato. vt ponamus qz laicus i casu necessitatis baptizauit bertaz. certe nõ potest illã habere in vxorem. Et idẽ dicendũ est de sacramento confirmationis. vt aliquis tenens bertam in sacramento confirmationis non põt illaz habere in vxorem. De confirmãte nõ est dubiũ. qz alia rõe nõ põt contrahere qz est epũs. Secus est dicẽdũ in alijs sacramentis eccie. qz p illa non ꝯtrahitur cognatio spũalis. Nota prio qz cognatio spũalis cõtrahitur inter leuãtem 7 leuatũ. vnde iura cõmuniter vtunt istis verbis leuans leuatus. qz olim quãdo pueri baptizabant immergebant per baptizantẽ in aquaz patrini illos leuabãt sed qz fuit ꝓpertũ qz plures qui immergebãtur exinde moriebant fuit ordiatũ qz aqua solum spargeretur sup caput baptizati. Nota qz inter leuatos 7 filios leuantis Item inter leuatũ 7 vxorẽ leuantis cognatio spũalis contrahitur ita qz vxor leuãtis dicitur matrina leuati. nam vir cõmũicat vxori actões spũales. Item eodem modo cognatio spũalis inter compatres Item inter baptizatũ 7 baptizantem 7 vxorem 7 filios baptizantis. Nota qz ex sacramento confirmationis cõtrahit ꝯgnatio spũalis

er cathecismum.

p Per cathecismũ contrahitur cognatio spũalis. eius tamen effectus ẽ impedire matrimonium: nõ aũt dirimit iam cõtractum. Unde sciendũ qz cathecismus ẽ instructio que fit cõiter hodie añ fores ecclesie. vbi interrogatur de articulis fidei 7 ꝓprie deberet fieri solis adultis Casus. Egotenui puellam ante fores eccie añq̃ portaretur ad fontes. postea qñ fuit baptisata nõtenui eã super fontes. vtz inter mez ipam 7 filios meos sit contracta cognatõ spũalis. Rñdet qz sic sed non est tanti effecius sicut illa cognatio spũalis que cõtrahitur in baptismo. qz ista impedit matrimoniũ cõtrahendũ. sed non dirimit iã cõtractã. hoc est non debemus contrahere. 7 si durãtibus bannis aliquis se oppõeret 7 allegaret cognatio spũalis impediret matrimoniuz. sed si non allegaret ista cognatio spũalis. 7 si de facto contraheremus: ñ dirimeretur. postea istud matrimonium. Nota qz baptismus est fons 7 origo oim sacramẽtoz. c. veniẽs de psbo ñ bap. ian.

uannis.

Si plures eẽdem de sacro fõ
q te leuauerũt quo ad omnes cõtrahitur cognatio spũalis: licet in leuatione sufficeret vnus. Casus. Duo aliquam puellã supra sacros fontes tenuerũt cũ baptisans proferret ista verba Ego baptizote in nomine patris 7 filij 7 spũssancti cũ aspersione aque Utrũ inter omnes istos cõtrahatur cognatio spũalis Rñdet qz sic. Idẽ est in sacramento confirmationis. licet sufficerez qz vn9 leuaret. Sec9 est ĩ alijs sacris

Explicit liber q̃rt9. Incipit liber q̃nt9.

de accu. iquisi 7 denũ.

Dictũ fuit sup̃ quo ordine sũt tractãde 7 diffiniende cause pecuniarie 7 etiam spirituales. Uerũ: qz et iã sũt cause criminales ideo de ipis est nũc videndũ. Et qz in causis criminalibus solet procedi quandoq̃ p viam accusatõis. quãdoq̃ p viã inquisitionis. 7 p officium iudicis. qñq̃ etiam p viã denũciatõis. iõ ponit rubrica de accusationibus. inqui. 7 denũciationibus.

ostquã

Pro intellectu hui9 c. ẽ p̃supponẽdũ illõ
p qõ habetur in. c. q̃liter 7 qñ. eo. ti. i an. vcz. qz q̃ñq̃ iudex ex officio suo ꝓtra aliquẽ ꝓcedat p inq̃sitõez dz primo ille ꝓtra quẽ ꝓcedit ẽ diffamatus. qz in fama dz p cedere inquisitionẽ sicut monitio caritatiua dz p̃cedere denũciatõnẽ. ita qz si iudex p cedat p viã inq̃sitionis ꝺ aliquem non diffamatũ potest ille contra quẽ ꝓcedit p inq̃sitõz dicere Dñe iudex nõ potestis ꝓcedere cõtra me p viã inq̃sitõis. qz nõ cõmisi tale crimẽ. 7 posito 7 ñ ꝓfesso qz tale crimẽ cõmisissem: adhuc nõ potestis ꝓcedere ꝺ me. qz de tali crimine ñ sũ diffamat9 Item dz iudex .c. q̃liter. qz iudex dz exhibere ca. sup̃ qbo vult

ingrete ita q̄ ille ꝺ quē ꝓcedit ñ tenet rnde re ad inrogatoz iudicis. nisi p⁹ sibi tradi tis capl'is. sup q̄b⁹ fuit diffamat⁹. La. Cū ñ cēz diffamat⁹ ō crimīe furti de homicio dio vl' de alio crimīe. imo istud crimē erat occl'iū. iudex meus ordiari⁹ incepit inquirere ꝺtra me. z ꝓ faciēdo inquisitiōem fecit me vocari z citari ex officio vt ꝺparerē ꝑsonal'r in die assignata ꝺparui ꝑsonal'r. iudex me interrogauit sup crimīe furti vl' homicidij. illō crimē fui cōfessus. postea cū iudex vellet me punire fm exigētiā crimis ꝓposui q̄ ñ erā diffamat⁹ de illo crimīe. Itē q̄ ipe nō exhibuerat mihi ca vnde sic nūc admittēdus ad ꝓponēdū ista. Rndet q̄ nō. q⁹ añ q̄ iudex me interrogasset debebā ista ꝓponere. z si noluisset me admittere: debebā appellare. z sic forma tradita i. c. q̄l'r ñ est substātial'. iō ꝑ omitti tacite vel expresse. vt h̄ tex. Nota ꝓ⁹ q̄ i cōfessū nulle sūt ptes iudicij qō rex ē in cognoscēdo sed bñ i cōdēnādo. No. q̄ ꝺtra cōfitētē ē ferēda sentētia in scriptis. qō ē rex si lis fuerit ꝓtestata vl' oblat⁹ libellus i scptis. sz si solū fuit ꝓposita petitio bñ ferēda ē sentētia. sz ñ in scptis sz fm formā tradita in. l. ij. C. de sen. exp'icu. reci. sz vt dixi nō ē ferēda i scptis nec solēniter. sz si sufficit verbo ferat. z i iure vocatur p̄ceptū de ñ soluēdo. vt ē glo. notabilis i. l. si debitori. ff. de iudi. No. effectuz ꝓncipalē⁹. c. q̄ iudex ñ debz ꝺtra aliquē inḡrere nisi sit de crimīe diffamat⁹. z pōt ille cōtra quē inḡrit allegare z ꝓbere q̄ ñ ē diffamatus. z hodie coīter ꝓ⁹ aliqs citat ex officō sup crimīe. z fit inḡsitio z examinatio siue i formatio secreta. z factis iformatōibus si cōstet iudici q̄ tal' est sup illo crimīe inde ꝓcipit vt citet ad ꝓparēdū ꝑsonal'r. z si cōpareat: dīt illi tradi capl'a sup his. q̄b⁹ dz fieri inḡsitio iuxta. c. q̄l'r allega.

Lis cui La. Papa cōmisit alicui inḡsitionē simpl'r faciēdā sup aliq̄ crimīe. z fuit facta inquisitio ad reḡstā alteri⁹: ñ āt ex officio. Certū ē q̄ ille inḡsitor dz facere duos ꝓcess⁹ primū sup infāia an ille sit diffamat⁹ z si p inḡsitōz repiat eū ñ diffamatū: ñ ꝓcedz ad inquirēdū ō veritate crimis. si vero repiat eū diffamatū: tūc ꝓcedz ad inḡrēdū ō verū tate crimis. Si vero reperiat eū diffamatū tunc procedet ad inquirendum de veritate crimis. Sz po. q̄ inḡsitor omisit istā ordiez q⁹ ꝓ⁹ fecit inḡsitōz sup veritate crimis z crimios⁹ ñ opposuit q̄ debebat ꝓmo facere inḡsitōz sup infamia postea inḡsitōe facta sup veritate crimis. ipe ꝺ quē fcā fuerat inḡsitō voluit allegare q̄ ꝓ⁹ dēbat iudex inḡrere sup infamia q̄ sup veritate crimis an sit admittēd⁹ ad ꝓponēdū z allegādū q̄ ꝓcess⁹ ñ valz. q⁹ fuit omiss⁹ ꝑm⁹ ꝓcess⁹ sup infamia Rndet q̄ ñ. q⁹ ē sibi ipūtādū q̄ repassus ē inḡri ō veritate crimis ꝓsequ⁹ staret ō infamia. q⁹ cū istō fuerit introducū i fauorē sui potuit illi fauori renūciare Et sic ista forma nō ē de sba ꝓcess⁹. q⁹ liez debuerit seruari si tū ñ expōat nō minus valet ꝓcess⁹.

Be hereticis

Dictū fuit sup̄ de mōis q̄b⁹ ꝓcedit adi ḡrēdū ō veritate crimis. nūc videdū ē ō ipsis crimib⁹ rex q⁹ inf crimīa crimē heresi est mai⁹. q⁹ pīpm offendit diuīa maiestas ꝺ ꝓmo de ipo ē videdū nā istō crimē ē grauī⁹ crimē q̄ sit crimē lese maiestatis. q⁹ grauī⁹ ē ledere diuinā maiestatē q̄ humanā in aute. vt ꝺ non luxurient hoīes ꝺtra naturā.

uonia Presupponēdū ē ꝑ inel. b⁹. c. q⁹ cū q̄s ꝑsbr ꝓpetrauit aliqō delictū dignū degradatōe puta. q⁹ ꝺmisit hōicidiū p insidias pēsatas qō ē dignū degradatōe. vt i. c. i. ō hōicidio i an. vl' ꝺmisit aliō crimē qō ē dignū degradatōe. certū ē q⁹ epūs sol⁹ ñ pt eū degradare sz dz secū vocare q̄nq̄ epos. La. Alīqs sacerdos cecidit i heresiz male sentiēdo ō fidē z sic ē hereticus. Pena here ē si nūq̄ alias iciderat i heresiz q⁹ degdet. z postea ꝓpetuo īmurarē vt agat ꝓpetuā pīniaz i pane tristicie z aq̄ doloz Si āt postea libēr forte ꝓpter iocūdū aductū p̄cipis z labat i heresiz est dād⁹ curie sc'lari vt ignibus sb⁹ciat. sz vtrū ad degdatōz sacdotz sufficiat sol⁹ ꝓ⁹ epūs vl' vtr⁹ requrat q⁹ vocet seꝝ epi. Rn. ro. p. q⁹ sol⁹ ꝓ⁹ epūs ꝺuocat abbatib⁹ z alīs honestis ꝑsōis sue diocesis pokit tlez sacdotē hereticū degdare z dare curie sc'lari si itez inciderit in heresiz Si āt ñ inciderit nisi semel in hersiz pokit eū degdare z ꝓpetuo īmurare z istō espēale in crimīe heresis. Sec⁹ ē i alīs crimib⁹ i q̄b⁹ requrit q⁹ intercedant seꝝ epi. Nota primo iuxta glo. z iuxta hoc allegat q⁹ si sacerdos laba tur in heresim prodens

licto debet degradari. nõ ãt dz tradi curie seculari. sed est immurandus id est perpetuo carceri tradendus vt agat penitentiã in pane tristicie z aqua doloris Uñ iste carcer nõ dz cẽ ita artus q̃ abbreuiet dies istius incarcerati. qz satis est q̃ viuat in pane tristicie z aq̃ doloris. Jdeo dicũt doctores q̃ plati q̃ tales carceres abbreuiãtes vitaz hoĩs deputãt nõ euadũt notã irregularitatis. Nota q̃ vbi clericus est relapsus ĩ heresim est tradẽdus curie scl̃ari vt cõburat nã hec cẽ pena hereticoz. l. iij. C. de hereticis. Nota casum in quo solus epc̃s pt p̃sbiter vel clericũ in sacris constitutuz degradare. ita q̃ nõ tenet secũ adhibere numerũ epoz requisitoz ad degradationẽ clerici. verũtñ dz secũ adhibere suũ capl̃m z honestas p̃sonas sue diocesis: sicut sũt abbates

uicũqz Casus. Dictũ fuit ti. p̃r. q̃l̃r puniuntur q hereticí. z quis põt degradare cl̃icos hereticos. Qz ponam⁹ q̃ aliquis meus parrochianus lapsus est ĩ heresim: z ego illud sciebã nõ fuit accusatus post mortez p̃uentus decessit in erroze suo. hoctñ non obstante eũ tãqz verũ catholicũ tradidi ecclesiastice sepulture an sim puniendus aliqua pena? Rñdet ro. pon. q̃ sic. qz incurro sententiam excõmunicationis a qua non sum absoluendus: nisi p̃ius meis p̃cis manibz ipũm excumulauero publice z non occulte. sed cũctis volentibz videre. Et ꝟ facto potero obtinere absolutionem. Sz q̃d de hoc loco in quo traditus fuit sepulture. nũquid etiã punietur locus ipse. Respondeť q̃ sic. qz ille locus reputari debet z censeri prophanus. z in eo non sunt amplius corpa fideliũ sepelienda. Jdem dicẽdũ est de fautoribz z receptatoribz hereticorum z eis credentibz hoc est si sepeliui fautores vel receptatores hereticoz vl̃ eis credentes. hoc est q̃ publica voce dixerunt q̃ credebãt errorez talis heretici. tũc ei incurro sententiam excommunicationis. Sed vtrũ sit permissum laico publice disputar̃ de fide catholica? Rñdetur q̃ non⁹ de hoc legiste habent p̃riam rubricam de summa trinitate z fide catholica. Et ne liceat ꝺ fide catholica publice disputare. Sed vtrũ filij hereticoz aliquam penã incurrãt? Respondet ro. pon. q̃ sic. nã supposito q̃ hereticus non sit de heresi accusatus. tñ ipse z filij sui sunt incapaces quoz cũqz bñficioz ecclesiasticoz: z quoz cũqz officioz pblicoz: tñ nõ p̃nt esse iudices nec notarij. nec tabelliones ⌊laice p̃sone⌋ Dicũt quidam. q̃ nõ est licitum laice p̃sone id est illeterate de fide catholica publice disputare. z istud est vulgare gallicoz qui hominem litteratum appellant magnũ clericũ. z iste text. loquitur scdm vulgare gallicorum. Alij dicunt q̃ non licet laicis quantũcũqz litterati disputare de fide catholica. Et hec est verior opinio ⌊adhuc⌋ Si sciam q̃ hereticus p̃o me preces emisit apud p̃latum: vl̃ p̃o me intercessit p̃o aliq̃ bñficio habendo: nõ debeo illud bñficiũ acceptare. nec tenet collatio mihi facta. z si contendaz illũ retinere: sum illo p̃iuãdus. z insup sum ĩcapax ad obtinẽdũ queeũqz alia bñficia ecclesiastica. Et sic argumẽto a contratio sesu põt emitti p̃ces p digno. dũ tamẽ fiant a digno ⌊emancipationem⌋ eoipso q̃ p̃r labitur in heresim: statim filius est sui iuris Jdeo si filius emancipeť a p̃re nõ tenet eo mãcipatio. qz iam erat sui iuris. nã statim q̃ p̃r labiť in heresim pdit ius patrie ptãtis qõ habebat in filios suos

ilij vel heredes

f Pro intellectu huius ca. est p̃supponẽdũ: q̃ aliquis hereticus põt accusari de crimine heresis etiam post mortem nõ vt condẽnetur ad sustinendũ aliquam penã. sed vt memoria eius cõdemnetur. z bona eius sibi auferantur z applicentur fisco Secũdo est p̃supponẽdũ q̃ regulariter q̃s admittiť ad p̃bandũ cõtra illud qõ aduersarius suus p̃bauit. vt si actor proponat aliquod factũ z reus siḿ proponit aliud factũ ꝓtrariũ: tũc admittuntur probationes hincinde. fallit in casu huius. c. z iste ẽ principal̃ effectus ad quẽ emanauit p̃ns. c. Tercio ẽ p̃supponẽdũ q̃ inť illos q̃ dñr credẽtes hereticí. z sũt hereticí cẽsendi vt i. c. p̃r. §. e. ñ solũ sũt illi q̃ apta voce fatenť errorẽ hereticoz: sz cẽ illi q̃ ĩ infirmitate ab hereticis recipiunt manus impositionem. verumo tamen quando infirmus recipiebat consolationem ab heretico. si ipse infirmus

ꝓpter infirmitatem iãcꝫ ꝓdiderat iudiciuꝫ rationis. tũc nõ puniebaꝫ tali pena quali puniũtur recipiẽtes cõsolationẽ ab hereticis si nõdũ ꝓdiderant iudiciũ rõis. Casus Aliquis accusauit ꝓꝫ meũ õ hereſi dicẽdo ꝙ in infirmitate sua more hereticoꝝ recepit consolationẽ ab hereticis cũ manꝰ impositione ꝛ ꝓlatione aliquoꝝ verboꝝ ꝛ sic dicebaꝫ ꝙ pater meꝰ erat hereticꝰ ꝛ filius petebat bona sua. vel cũ vellem obtẽre aliqõ bñficiũ eccleſiasticũ vel officiũ publicũ fuit mihi obiectuꝫ ꝙ pater meus erat hereticus. qꝛ in infirmitate sua recepat cõsolationem ab hereticis cũ manus impositione ꝛ ꝓlatione certoꝝ verboꝝ. ꝛ ꝙ tũc erat sane mẽtis ꝓbatũ fuit: ꝙ pater meus erat sane mentis. volo nũc ꝓbare factũ cõtrariũ videlicet ꝙ erat insane mẽtis. an sit admittẽdus ad ꝓbandũ istud factum contrarium. videbatur ꝙ sic. qꝛ regulariter ꝙs admittit ad ꝓbãdũ factũ contrariuꝫ. vt dictũ fuit in ſcõa. ꝓpoſitõe: inde dubitans an eẽm admittendus ad ꝓbãdũ istõ factum contrarium consuluit roma. pon. Qui roma. pon. cõsultus rñdet cũ distinctione. aut pater meus in vita sua erat diffamatus ꝛ suspectus de hereſi: tũc nõ sum admittendus ad ꝓbandũ ꝙ non erat sane mentis. Aut pater meꝰ nõ erat diffamatus de hereſi: tunc debeo admitti ad illud factum contrariũ ꝓbandũ dũ tñ non ꝓducam teſtes familiares ſed alios teſtes fidedignos: ꝛ maxime xp̃i fideles ꝛ zelatoreſ fidei chriſtiane. Nota primo principalem effectum huius capli ꝙ infirmꝰ q̃ ab hereticis recipit cõsolationẽ suo more vcz per manus impoſitionem cũ ꝓlatione certoꝝ verboꝝ erat diffamatus de hereſi tẽpore quo viuebat: heredes sui non admittũtur ad ꝓbandum factum cõtrariũ. vcz ꝙ ille ꝓdiderat iudicium rationis necerat sane mentis qñ recepit ꝯsolationem ab hereticis. ꝛ sic nota ꝙ preſumptio excludit probationẽ faciendã in ꝯtrariuꝫ. ꝛ istud ẽ ſpeciale fauore fidei. ſed regl̃ariter non excludit probationẽ faciendã in contrarium ſz aggrauat qꝛ req̃rit ꝙ probetur clarioꝝbꝰ ꝓbationibus. Nota vlterius ꝙ vxor non admittitur ad teſtificandum in cauſa mariti. nec filiꝰ admittitur teſtis ꝓ patre. nec familiaris. ꝛ hoc õurante familiaritate: iõ cautela eſt quando quis vult producere aliquos familiares ſuos i teſtes ꝙ illos expellat a domo ſua anteq̃ producat: tũc poterũt admitti: dum tamen non fiat in fraudem. Et eſt preſumptio fraudis qñ ſtatiꝫ poſt productionem ꝛ teſtificationem ipſi familiares reuocantur. de quo videatis latius per doctoreſ iuris ciuilis. in. l. etiam. C. de teſtibus

ue pr eo Iſtõ capl̃ emanauit ad declaratõnẽ ſ duoꝝ iurĩũ que videbantur inuicem contrariari. Caſꝰ. Dicit in aliq̃ ꝑte iuris ꝙſi ꝙs labaꝫ in hereſim: ꝛ poſtea errorẽ ſuũ abiurauerit. i. illi errori ſuo renũciauerit cũ iuramento de nõ redeũdo. ſi poſtea incidat in hereſiz: dicit relapſus q̃tũcũq̃ vel let errorem ſuum deponere ꝛ abiurare ita ꝙ eſt tradendus curie ſeculari vt ignibus ſubiiciatur Item in alia ꝑte iuris dicitur ꝙ eccia nõ claudit gremiũ redeunti. Queritur qualr̃ pñt intelligi iſta duo iura. Rñdet ro. pon ꝙ primũ ius intelligitur de ſalute coꝝporis. aliud vero ius intelligitur õ ſalute aĩe. hoc ẽ q̃tũcũq̃ aliquis ſit relapſus in hereſim. ꝛ recognoſcat ſuũ peccatuꝫ ſi petat ſacramenta eccleſie ſunt ſibi danda ſacramenta penitentie ꝛ euchariſtie. ſed ꝓ hoc non euitabit penam coꝝporalem. qꝛ ſi relabaꝫ tn hereſim tãcꝫ relapſus eſt puniẽdus. hoc eſt. qꝛ debet degradari ꝛ tradi curie ſeculari. vt ignib⁹ ſubiiciaꝫ. Nota primo. ꝙ ad papaz ſpectat cõcordare duo iura qñ videnꝫ adinuicẽ ꝯtrariari. qõ verũ ẽ de generalib⁹ iurib⁹. qꝛ iura particularia poſſunt interpretari conditoreſ illoꝝ iurium Nota ꝙ relapſo in hereſim ꝛ cõdẽnato ꝓ curiã ſcl̃arẽ ſi appareãt ſigna cõtritionis ꝛ penitentie: non ſunt ei deneganda ſacramẽta penitentie ꝛ euchariſtie. De aliis ãt ſacramentis fruſtra querit. qꝛ illa ſacramẽta non põt habere nec etiam extremã vnctionẽ. qꝛ illa ſolis tendentibus ad mortez daꝫ. c. vnico de ſacra. vĳ. in an.

n fidei Caſus Ad notitiam inq̃ſitoris fidei i xp̃iane a ſede ap̃lica deputati pueꝝnit ꝙ quidã ticius erat hereticꝰ vl̃ fautor hereticoꝝ vñ ipſe inq̃ſitor fecit inq̃ſitõz ꝛ vo

cauit testes ad pñtiã suam qui testes voca
ti dicebantur pticipes criminis. Dcñ fu/
it pro parte istius ticij: contra quez fiebat
inquisitio: q tales non erant admittendi
ad testificandũ contra ipsum. qz erãt ptici
pes criminis. alij erãt infames. alij erant
excommunicati. vtz infames excõmũica/
ti vel participes in crimine sint admitten
di ad testificandũ contra ipm. Rñdet ro.
pon. q sic. z hoc in fauorem fidei vt meli9
istud crimen possit detegi. isti infames ex
communicati z participes crimis admit/
tunt ad testificandũ contra ipm hereticũ:
licet sit secus in alijs criminibus si proce
deretur per viam accusationis. qz accusat9
debet querere testes omni exceptione ma/
iores. Nota vnũ speciale in crimine here/
sis q infames z excommunicati admittũ
tur ad testificandũ. Simile est in crimine
lesemaiestatis i quo admittunt participes
criminis. excommunicati z infames. Idẽ
in crimie simonie. regulariter autẽ in alijs
criminibus non admittuntur isti ad testi
ficandum. Ratio aũt specialis in crimine
heresis redditur in principio huius. c.
Nota q isti infames z excommũicati nõ
admittunt indistincte ad testificandum i
crimie heresis. sed qñ est presumptio: q ip
si dicunt verũ

Residentes Presupponẽ dum est prio p q excommunicatus nõ potest esse iudex. z si iudex incidat in excommunicati onẽ pendente tempore quo est excommu/ nicatus nõ habet exercicium iurisdcõnis Item presupponendum est q occupat z de tinet aliquod regnum vel prouinciam: nõ habet iurisdcõnem cũ re vera non sit dñs regni vel prouincie. Casus. Aliquis iu/ dex secularis est excõmunicatus maiori ex communicatione. certum est. q participã tes z commũicantes cũ ipo sũt excommu nicati excõmunicatõe minori. hoc est peccãt mortaliter. In illis partib9 est inquisitor fidei a sede aplica deputatus vult capere re aliter aliquem hereticũ. non tñ potest cape talem hereticum ꝓpter potentiam ipsi9 he/ retici. vult inuocare brachium seculare. ℞ est potestatem illius iudicis secularis excõ municati: tñ timet q participando cũ ipso incurrat minorem excommũicationẽ. nũ9 quid licet potest inuocare brachium iudi cis secularis absq eo q incurrat sententiã minoris excommunicationis. Rñdet ro. pontifex q sic. z hoc verũ si excommunica tus non habeat superiorem. Idez est de ti ranno qui occupat aliquod regnũ vel pro uinciam. z de facto habet iurisdcõnem. nõ aũt de iure: sed tamen per illam inuocatõ nem non acquirit ipse tirannus aliquam iurisdcõnem in dcõ regno vel puincia

um contumacia.

Casus Aliquis denũciauit epo q quidam ticius erat hereticus vnde epi scopus fecit fieri secretas informatões. p quas legittime sibi constitit q ticius erat suspectus de heresi. fecit ipm citari ex offi cio suo citatione formali vt veniret de fide responsurus in termio sibi assignato non comparuit. quare episcopus reputauit eũ contumacem. z illũ tamq contumacem ex communicauit. z publicari fecit. Iste ticij excommũicatus non curauit de excũmu nicatione. sed corde z animo induratis p tinaciter sustinuit p vnũ ãnũ nũquid cen setur hereticus vt tamq hereticus possit cõ demnari? Respondetur q sic. qz p informa tiones erat presumptio vehemens vt cita retur personal'r responsurus de fide z sua contumacia facit presumptionẽ vehemen tem transire in presumptionẽ violentã suf ficientem ad dẽnandũ de crimie. iuxta. c. afferte. de presumptõibus in antiquis.

Accusatus Istud. c. legit9 vl q ad. §. cum. Et p intellectu ipi9 est prio pñsupponẽdũ q ali a pena imponit lapsis in heresim. alia pẽa relapsis. nã lapsis i heresi imponit pena d gradatõ isi cũ ppetua. imutatõe vt vitã agãt i ppetua pñia cũ pane tristicie z aq doloz. sz qñ st relapsi dñt tradi curie scl'ari z st sb ñciẽdi ignib9 La. Aliqs fuit accusat9 d he resi vl' qz erat suspcus d heresi ei9 supior ce pit 3 eũ inq̃sere. iste ñ potuit 9uinci p suffi cientes pbatões z testes ad illũ 9dẽnadũ de crimie heresis. tñ qz erat suspect9 d heresi: fuit sibi indicta purgatio ad iudiciuz epi scopi. vnde ipse suspectus de heresi: suam heresim abiurauit. id est illi penit9 renũcia

nit cū iuramento. Postea fuit repertus in huiusmodi heresi quam abiurauerat vtz iurisdictione censeak relapsus ita qsit pnēdus tāqz relapsus. nā nō est dubiū. qsi de prima heresi fuisset conuict⁹ qd puniret pena relapsoz. sz de pma heresi nō pstabat ad plenū Rñdet ro. pon cū distinctōe. aut de prima heresi erat vehemēs suspicio cōtra ipm z illam purgauit ad iudicium epi cū admiratione: tūc si postea reperiak in eadem heresi censek relapsus. z tamqz relapsus debet puniri. qz debet tradi curie seculari. vt ignib⁹ supponak. Aut erat modica suspicio z heresim suam abiurauit cuz purgatōe ad iudiciū epi: z tūc nō censebik relapsus. sed solū lapsus: z tāqz lapsus est puniēdus. qz debebit degradari z ppetuo immurari. Nota ibi censek qd talis nō dicitur vere relapsus. qz nō erat conuictus. de prima heresi ad plenū. sed ius fingit qē relapsus eo qd nūc conuincik iuxta pūm tionem vehementē prime heresis eo qd inuenitur in eadem heresi.

um Iste. §. legik vsz ad. §. licz vero piuria Las⁹ in eo sic figurak. Aliquis ticius fuit accusatus de heresi z de vna secta hereticoruz. Quot āt z que sint secte hereticoz habek i .c. penul. xxiij. q. iij. vel aliquis fuit accusatus de heresi eo qd errabat in vno articlo fidei vel in vno sacramento eccie. obiurauit generalr oēm heresim Postea incidit i aliam sectam hereticoz. vl errauit in alio articulo fidei vel sacramēto eccleie. vtruz censeak relapsus. vel tantūmodo lapsus? Rñdet roma. pon. dicēs qd licet iste prius fuerit conuictus de vna specie heresis vel in vna secta vel vno articulo fidei aut in vno sacramento eccie. si abiurauerit heresiz simplr non restringendo ad illā sectam vl ad illū articulum fidei aut sacramētū eccie censetur relapsus. Secus aūt si ipe tātūmodo obiurasset suā heresim in illa secta. vl in vno articulo fidei. qz si postea relabek in alia secta vel alio articlo: censeretur lapsus: nō āt relapsus. Sed quid sanctissime pater ponamus qd aliquis fuit cōuictus de heresi z illā abiurauit. postea non incidit in illum errorem saltem aperte. sed fuit fautor vel receptator hereticoz qui in illo errore erant. vtrū censeak lapsus vl relapsus. Respondek qd censeri debet relapsus. z ideo pena relapsoz erit puniendus.

icet vero Iste. §. legitur vsz ad §. porro si propter huiusmodi. Et in prīncipio huius. §. casus scōm veriorē intellectū sic figurak. Ticius fuit accusatus de heresi. fuerūt pducti testes ad ipm cōuincendū qui testes vt moris est iurauerūt deponer veritatē. ipi tñ testes falsam deposuerūt dicentes qd nesciebant istum hereticum. postea penitentia ducti reuersi fuerunt ad iudicium z voluerūt deponere contra illud quod prius deposuerūt dicēdo: qd sciebāt istum hereticū. vtz sint admittendi? videtur qd non. qz deponendo falsum cōmiserūt piuriuz: mō piuri repellūtur a testimonio. Hac rōe nō obstante rñdetur. qd ipsi admittūtur etiā ex interuallo. z istud ē fauore fidei quod vez est concurrentib⁹ verisimilibus circumstantijs de quib⁹ in litera. videlicet si appareat qd isti testes nō deponūt ex animi leuitate. nec odio nec amore pecunie sed amore fidei Sed sanctissime pater vellem informari a vobis. vtz inquisitores spēales a sede apostolica deputati ad inquirendum z puniendum de crimine heresis possint cognoscere de diuinationib⁹ et sortilegijs. Rñdek qd ñ. qō verū est: nisi istedivinatiōes vl sortilegia sapiāt heresim sicut ē emittere nepharias pces circa aras ydoloz. demones cōsulere z eoz rñsa suscipe. tūc ei de istis pñt isti inquisitores cognoscere. Item nō pñt ipi inqsitores cognoscere de vsuris Et ꝑ ido qz si inqsitores haberent examiare istas causas possent retardari cause inqsitionem fidei tāgētes cū alie cause sint a fid extranee

ozro Iste. §. legik vsqz ad finē ca. z in eo casus sic figuratur Aliqs recepit in domo sua aliquos hereticos quos sciebat hereticos vl alias eis auxiliū pstitit: tñ nō erat hereticus. certum est qd venit grauiter puniēd⁹. vt p totam rubricam. C. de receptatorib⁹. qz vt ibi dicik sine illis latrones diu latere nō pñt. Quia ponamus qd ipe receptator hereticoz fuit cōuict⁹ z fuit ei aliqua pena ꝓiuncta q̄ ꝓsistebat i tpalib⁹. puta qd ipse

edificaret ecclesiam. nondū eccl'a edificata sed tamen incepta ipse receptator mortuꝰ ē vtꝫ sui heredes pñt compelli ad complē dū buiusmodi penitentiam. que consistit in temporalib'. Rñdet ro. pon. q̄ sic: nam bona sua fuerūt tacite obligata ad complē dū dictam penitentiā. ideo si quis fuit accusatus de heresi: z pendente accusatione mor'k: nō est extinctū crimen. sed cōtra heredes pōt causaz psequi ad finē q̄ bōa sua fisco applicenk. nā ex quo lapsus est in heresim: pdidit omnia bona sua. z fiscus incepit esse dñs. Item ad alium finem vt memoria ipsius defuncti damnetur immo si durante vita heretici nō fuisset incepta accusatio post mortez eius posset accusari ad istum finem: vt memoria eius damnek'. et bona eius fisco applicenk'. Postea ī fine. c. dick' q̄ clerici nō debēt dare instructiones hereticis. qual'r ip̄i rñdebūt ad singl'a cap̄ sibi ꝓposita p inq̄sitores. qō si fecerint: poterūt inquisitores tales cl'icos incarcerare vel alias punire scōm q̄ eis videbik'.

Nota pro ex isto. c. iuncta glo. q̄ aliq̄s nō dick' relapsus in heresim nisi cōstet euz plene z pfecte incidisse in heresim. qz de h fuit conuictus. sed nō ꝺr vere relapsus: si prius erat solummodo p̄sumptio contra ipsum. sed dick' ficte relapsus. tamē est puniendus pena relapsoꝝ: ac si cētvere relapsus. Nota vlterius ex. §. cū vero. q̄ si quis errauerit in vno articulo fidei vl' in vno sacramento ecclesie vel in vna secta hereticorū. z abiurauerit heresim specialiter. puta. qz abiurauerit suā heresim in illo articlo fidei. aut sacramēto eccie vel in alia secta si postea labatur in alio articulo vel sacramēto vel in alia secta hereticoꝝ nō dicitur relapsus. sed tantumō lapsus. secus si abiurasset general'r z simpl'r suam heresim. Nota ibi. Ille quoq; .l. q̄ siq̄s fuit cōuictus de heresi. z illā abdicauerit: si postea receptet hereticus censek' occulte relapsus licz apte nō cōstet q̄ credat eoꝝ errori. nā ex cōsequentia prioris erroris presumptio est q̄ credit errori ipsoꝝ z censek' relapsus. Nota in. §. licet. q̄ testis nō solū deierat dicendo falsum. sed etiam celādo veritatē. Item nota casum in quo testis piurus admittik' ad testificandū. Item nota casum in quo testis ex interuallo potest dcm̄ suū corrigere: licet regulariter contra. sed istud est fauore fidei. Nota ibi. si vero q̄ res transit cum onere suo reali ad quemcūq; possessorez vel successorem pueniat res ipsa z ad hoc allegak' iste. §. vt si res tua sit mihi obligata z ypothecata licet rem illaz alienes. tū remanet mihi obligata z potero agere ypothecaria

tatutum Casus Communitas huius ciuitatis fecit vnū statutū p quod statutuz impeditur inquisitio cōtra hereticos faciendā. quia fecit statutuz: ne aliquis ciuis posset de crimine heresis accusari. vel ne aliquis ciuis huius ciuitatis posset ferre testimoniū in crimīe heresis. Queritur quale erit officium inquisitoris fidei a sede apostolica deputati. circa tollendū huiusmodi statutū. Rñdek' q̄ ipe inquisitor fidei conuocabit ciues z eos compellet vt sibi exhibeant illud statutum z si videat q̄ p illud statutum impediatur inquisitō puitatis heretice: poterit cōpellere ciues ad tollendū z rumpendū illud statutū: vel ad modificādū illud statutum vt nō tollat' inquisitio heretice prauitatis.

e aliqui. Pro intellectu hoca. est p̄supponendum primo illud quod habek' in. c. gratū. de offi. deleg. in an. vcz q̄ iurisdictō delegata expirat morte mandātis re existente integra. Item secūdo ē p̄supponendū q̄ inquisitores fidei a sede apl'ica deputati habent iurisdcōnē delegatam. Casus Papa depuiauit aliquē inquisitorē ī puicia burdegal'. iste inquisitor cepit inquirere cōtra aliquos qui erant suspecti de crimīe heresis. vel nō icepit inquirere nec exercere suā iurisdcōnem delegatā. postea hoc pendente papa mortuus ē. nūquid est expirata iurisdcō inquisitoris. ad minus quo ad causas non inceptas. videk' q̄ sic p dcm̄ capitulum allegatum in presu ꝓpositione. Respōdet ro. pon. dicēs q̄ fauore fidei ipe statuit z ordinat vt per mortem pape non sit extincta iurisdictio inquisitoris. etiam si crimē heresis nondū erat ortū. puta qz tpe mortis pape ticius nō erat hereticus. postea mortuo papa icepit ē hereticus male

sentiendo de fide. Certe iste inquisitor potest inquirere de isto crimine z iudicū punire. z hoc est fauore fidei.

t officium Presuppone re debem⁹ primo illud quod habet in.c. cū causam de offi. delega. in an. videlicet q si a sede aplica cōmittat aliqua causa simplr duobus iudicibus delegatis. vn⁹ iudex delegatus non pōt procedere absq; alio. z si procedat: suus processus erit nullus. Casus. Papa in prouincia burdegalensi deputauit duos vltres inquisitores fidei simplr vnus illorū inquisitor alio nō cōsulto cepit inquirere contra aliquos hereticos vl fautores z receptatores hereticor. p parte illius contra quez inquirebat fuit oppositum z allegatum q ipse solus nō poterat procedere. q ipse z alij duo inqsitores fidei fuerāt simplr deputati. z sic non pōt procedere solus absq; alijs. p.c.cū causam. allega. z q si vellet procedere ad vlteriora contra ipūm. q ipse appellabat. vnde consult⁹ ro. pon. rūdit q fauore fidei ordinat si cōmittat officium inquisitionis fidei duobus vel pluribus inquisitoribus simplr cōtra hereticos vel eor fautores siue receptatores oēs inquisitores simul vel separatim poterūt procedere. Ex m q eis videbit q causa heresis poterit melius tractari. Sed po. q aliquis suspectus de heresi vel fautor z receptator hereticor nō potuit ad plenu conuinci de heresi. verū tamen erat suspectus inquisitor indicit sibi purgationem ipse aūt ad iudiciū inquisitoris se purgauit cū abiuratione sue heresis. postea iste vult redire ad vnitatem ecclesie: vtr sit recipiendus? Respōdet q sic: tñ inquisitor debet eē cautus z videre an tales redeūtes ad vnitatem ecclie fingant se redire. z ne ō cipiant ipos inquisitores sub specie agni hoc dicit vsq; ad. §. vez. Nota prio q si aliqua causa a sede aplica committat plu/ribus simplr vnus delegatus non potest in causa procedere sine alio. z si procedat: potest pars aduersa appellare. istud colligitur ex isto.c. argumento a speciali q si specialle sit fauore fidei vt in causa heresis vnus inquisitor deputator simplr possit solus de causa cognoscere ergo ius cōmune est in contrariū. Nota q si hereticus abiuret heresim z velit redire ad eccl'iam: eccl'ia nō debz sibi claudere gremiū. Nota q tl'is hereticus rediens ad eccl'iaz est absoluēdus scōm formā traditaz in.c.cū desideres. de sententia excōmunioni. in an.

v erum Iste. §. legit vsq; ad. §. cōpescendi preterea. Et in principio eius casus sic figurat Alijs inquisitor heretice prauitatis a sed apost. deputatus ptra aliquē suspectu de heresi cepit inquirere. ipz vocari fecit ad cōparendū cor̄ se respōsurus de fide. quicō paruit in die sibi assignata. fuerunt aducti testes. Querit quam cautelā debet habere iudex in examinando testes. vtrū possit illos examinare in pūtia solius notarij. vel loco eius i pūtia duar bōestarū personar quēadmodū fit in alijs causis. vt in.c. qm̄ cōtra falsaz. de pba. in an. vl vltra illas duas psonas debeat adhibere alias duas personas bonestas. Rñ. ro. pon. q in crimie heresis dñt examinari testes in pūtia notarij vl loco eius in pūtia duar psonar. z vltra dñt adhiberi due alie honeste psone ita q notarius postq; legerit depositōes testiū debet legere cor̄ illis psonis attestatiōes z dicta testiū que psone habebūt approbare qipe fideliter redegit in scriptis dicta iporū testiū. Quia sanctissime pater dicit in.c. sicut. ne clerici vl monachi secula. nego. se imisceant: q si notari⁹ vl tabello efficiatur religiosus nō debet ampli⁹ exercere officiū tabellionatus vl notariatus. Sed vtr in negocio fidei possit religiosus exercere officiū notariatus. hoc est vtrū possit redigere in scriptis dicta z depositōes testiū examinator in causa heresis. Rūdet ro. pon. q sic non obstāte quocūq; statuto vl iure sue religionis seu ordinis. puta si habeant statutum q null⁹ religiosus in quocūq; negocō possit exercere officiū notarij vl tabelliōis.

c ompescendi Iste. §. legitur causa breuitatis vsq; ad finem capitu. Et in eo casus sic figurat. Papa. deputauit inquesitorem in ciuitate picta. est aliquis hereticus qui fuit conuictus de heresi. vñ inquisitor conuocauit pplm ad predicādū hereticum. supueuerūt questores qui por

rabant indulgẽtias. z voluerũt facere quẽ/ ſſam illo tpe quo popul⁹ erat cõgregat⁹ ad predicãdũ hereticõ nũquid inquiſitor poteſt inhibere queſtoribus vt tpe illo nõ exerceant officiũ queſture quouſq; ſit finiꝰ tus ſermo inquiſitoris. Rñdet ro. pon. q̃ ſic. z illos queſtores ad hoc faciendũ poteꝰ rit cõpellere cẽſura eccleſiaſtica remota apꝰ pellatione. Sed ponamus q̃ inquiſitor nõ poteſt capere aliquẽ hereticũ ꝓpter impotentiã. q̃ ſunt aliqui q̃ impediunt ne hereticus poſſit capi. nũquid inquiſitor poteꝰ rit inuocare brachium ſeculare ad capiendũ iſtos impediẽtes ne hereticipoſſint capi? Reſpondet q̃ ſic: dicens vlterius q̃ ipſe ordiat. vt poteſtates ſeculares obſeruẽt z faciant obſeruari a ſuis ſubditis cõſtitutiones factas cõtra hereticos vel eoꝝ fauꝰtores vel receptatores. z q̃ ad iſtud faciendũ ordinarij locoꝝ vel inquiſitores hereticepꝛauitatis cõpellãt ipos iudices vel poteſtates ſeculares mediante ipoꝝ iudicũ ſecularium z poteſtatum iuramento. Sꝫ q̃d ſi ipe poteſtates z iudices ſecꝫares noluerint pſtare huiuſmodi iuſiuranduꝫ qõ obſeruabũt / z a ſubditis ſuis facient obꝰſeruari conſtitutiones factas per ſedem apoſtolicã cõtra hereticos vel fautores eoꝰrum: vel etiam cõſtitutiones a ſede apl'ica. ꝓbatas. Rñdet q̃ ipſi ſunt priuandi ofꝰficio z regimine ſue dignitatis. z tamẽ ꝫ infames z fautores hereticoꝝ ſunt habendi hoc dicit ip longum. Nota in. §. veꝰrũ ibi. ⌊religioſas z diſcretas⌋ q̃ iſta ꝯiunctio copulatiua ponitur expoſitiue ꝓ id ẽ. nã nõ requiritur q̃ ille perſone ſint religioſe: dũmodo ſint diſcrete z honeſte. Nota vlterius q̃ acta iudicis nõ requirũt teſtiũ inſcriptionem. ca. quoniam cõtra falſam mo. de proba. in an. Secus eẽt dicenduꝫ in actis extraiudiciarijs. q̃ ſubſcriptio eſt de ſubſtantia inſtrumenti. verũtamẽ in actis extraiudiciarijs qñ ſunt duo notarij nõ requirunt teſtes: q̃ vnus notarius eq̃ pollet duobus teſtibus. l. dñe. ff. de teſtib. Nota q̃ ratione fidei teſtes in cauſa hereꝰſis ſunt examinandi in pñtia duarũ honeſtarũ perſonarũ. ratio ſpecialitatis eſt q̃ agitur de maiori preiudicio: ideo cum maꝰiori cautela eſt procedendum. Nota ſi notarius efficiatur religioſus vl' preſbiter nõ põt exercere officiũ notarij. q̃ iſtud officiũ eſt ſeculare. nam ſpecialiter fauore fidei religioſus vl' preſbiter põt exercere officiũ notarij in cauſa hereſis ergo ius cõe eſt in cõtrariuꝫ. Ho. q̃ hꝰ non eſt trahendus extra ſuã dioceſim vltra duas dietas. c. nõnulli. §. de reſcrip. Sed vtrũ ſit correctũ. c. ſtatuꝰtũ. §. de reſcrip. qõ ca. loquit de vna dieta. Dicendũ eſt q̃ non niſi q̃tuꝫ ad iſtum articulũ. z hoc fauore fidei. z eſt ſpeciale hic ſi de. nã illud. c. ſtatutum loq̃tur generaliter. Nota vlteri⁹ quale debꝫ eſſe officiũ queſtoꝰris videlicet q̃ non dꝫ pdicare. ſed ſimpliꝰciter debet exponere ſuas idulgẽtias z recꝰrere a ꝓp'o caritatiua ſubſidia. Et iſtud verum q̃ queſtor non debet predicare niſi a lio iure eſſet ſibi pmiſſum. Ho. q̃ inq̃ſitor hereretice prauitatis põt queſtoribus inhibere ne faciãt queſtã tpe quo vacat pro fiꝺ z ipm oportet facere congregatõez ꝓpli. Nota q̃ inquiſitor poteſt vocare brachiũ ſecularead capiendũ illos qui impediũt ne beretici poſſint capi. Nota q̃ ſi iudices ſecꝫares nolint pſtare auxiliũ inq̃ſitoribus ad capiendũ hereticos vel eoꝝ fautores ſunt ipſi iudices ſuſpecti de hereſi z ꝑuant iudicatura.

v t commiſſi Caſus. Papa deputauit inq̃ſitorem heretice prauitatis in proꝰuincia burdegaleñ. queritur de poteſtate ipius inquiſitoris vtꝝ poterit publicare z publicari facere excõicationes quas ꝓmulerit in hereticos z eoꝝ fautores. pura q̃ aliquis hereticus fuit citatus vt veniret peremptorie z ꝑſonaliter reſpõſurus de fiꝺ coram tali inquiſitore in die aſſignata nõ cõparuit. vñ inquiſitor reputauit eũ cõtumacem z tanq̃ cõtumacem excõicauit. nunq̃d inquiſitor iſtã excõicatõem poterit publiꝰcare in prouincia burdegaleñ. in qua eſt deputatus inq̃ſitor. Rñdet ro. pon. dicẽs q̃ vt facilius cauſa hereſ poſſit examinari. z veritas ſup crimine hereſis poſſit haberi. ſtatuit z ordinauit vt inquiſitor poſſit hereticos citari facere p alios z ſententias a ſe latas poſſit executõni facere demãdari. z vlteri⁹ q̃ poſſit vocare peritos vt ſibi aſſiſtãt z prebeant ei cõſilium qualiter ipe debeat

pcedere ad prolationē sententiaꝝ ꝯ hereticos. Item q̄ inquisitor habeat ptātem cō uocandi ipl'm ad predicandū hereticos vl' eoꝝ fautores. Sz ponam' q̄ aliquis hereticus incidit in heresim in prouincia burdegaleñ. postea se transtulit ad puinciam turoneñ. nūquid iste inquisitor ꝺputatus in prouincia burde. poterit ipm prosequi etiā in prouincia turoñ. Rñdet. ro. pon. q̄ sic. z vt facilius possit veritas crimis haberi poterit inq̄sitor p̄cipere ꝯbuscūq; psonis vt apud eū producāt z exhibeāt libros siue processus z regista facta ꝯ hereticos. Itē poterit mitigare vl' cōmutare penas hereticoꝝ qui fuerunt condēnati ad ppetuā imuratione vl' aliam penā fm qꝺ videbit ei expediens. Sed p̄ꝺa. q̄ aliquis clericus bñficiatus incidit in heresim. z coꝝā inq̄sitore fuit conuict'. nunq̄d inquisitor poterit talē hereticū ꝑuare quibuscūq; beneficiis suis. Rñdet q̄ sic dū tamē illud faciat cū cōsilio ep̄i siue diocesani. vl' si diocesanus fuerit absens q̄ faciat illā priuationē cū consilio vicarioꝝ ipius ep̄i Et istud vez q̄ regrendi sunt ep̄i vl' eoꝝ vicarij in priuatiōe hereticoꝝ vl' eoꝝ fautoꝝ z receptatoꝝ a beneficiis z aliis dignitatibꝫ eccl'iasticis nisi dictus ep̄i vl' vicarij scienter ꝓtulissent hmōi beneficia predictis hereticis vl' eoꝝ fautoribus z receptatoribus. nā tūc nō essent requirendi imo absq; consilio eoꝝ posset inquisitor tales hereticos vl' fautores priuare dictis beneficiis z dignitatibus eccl'iasticis. Nota q̄ inquisitor heretice prauitat' pōt cōmittere aliis vt ipi publice denūciēt sententias excōicationis q̄s ipe inq̄sitor ꝯ hereticos ꝓtulit. ratiō dubitandi fuit quia videbat' q̄ inquisitor hoc facere non posset eo q̄ videt electa industria sue psone. c. vl. s. de offi. dele. Sz ratio decidendi fuit fauor fidei vt in ꝓncipio huius. c. ōr. Ad. q̄ vbi criminoso' inuenit pōt ibi de crimine conueniri. l. i. C. de crimine agat. Nota q̄ cuz inquisitor priuat hereticū z filios hereticorum beneficiis z dignitatibus eccl'iasticis requiritur consiliū diocesani. q̄z sicut instituō in beneficiis eccl'iasticis fit cū auctoritate ep̄i. ita similiter destitutio debet fieri cū cōsilio ipius. c. cū ex iniuncto. e. ti. i an. secus si esset dicendum cum inquisitor priuat aliquem officiis publicis. q̄z tūc nō requirit consiliū ep̄i. Nota vlterius q̄ si ep̄iscopus scienter cōtulerit bñficiū eccl'iasticū alicui heretico vel eius filio poterit inquisitor fidei talem hereticum vel eius filium priuare dicto beneficio absq; consilio ep̄i. Uerūtamen dicit glo. q̄ nō p̄sumit: q̄ ep̄us scienter contulerit bñficium eccl'iasticū tali heretico. immo p̄sumitur q̄ ignorabat ipm fuisse hereticum. c. p̄sumitur. infra de regu. iuris

Contra hereticos.

c Presupponendū pro intellectu. c. q̄ si quis baptizetur coacte q̄z violentia fuit portatus supra fontes z fuit immers' cū platione verboꝝ. Ego baptizo te In noīe p̄ris z filij z sp̄ūs. talis non recipit sacramentū baptismi: secus si coactio eēt cōditionalis. puta ꝓpter metū mortis vel cruciatus corpis consensit vt baptizaret. tūc ei licet fuerit coactus: tñ recipit sacramentū baptismi. Idem ē presupponēdū q̄ p sacramentū baptismi obligantur infantes z etiaz ignorantes vt in. c. maiores de baptismo in anti. Casus. Aliquis ciuis ep̄i/anus abnegaro christo z fide christiana se transtulit ad ritū iudeoꝝ. vnde inquisitor fidei fecit ipm conuenire coraā se citatōe formata vt veniret responsurus de fide. z fuerunt contra eum producti testes. qui deposuerūt q̄ alias susceperat sacramentū baptismi. sed postea illi renunciauerat z se trāstulerat ad ritum iudaicum ipse aūt ad sui excusationem proposuit q̄ per coactionē fuerat cōpulsus suscipe sacramentuz baptismi. z q̄ ob hanc causam non fuerat obligatus fidei christiane. Uñ inquisitor dubitauit vtrū cōtra istū posset procedere tāq̄ contra hereticū consuluit ro. pon. q̄ cōsultus respōdit cū distinctōe. aut iste dum fuit baptisatus fuit precise coactus ad suscipiendū baptismum. tūc non est procedēdū contra talem hereticū: aut nō fuit ꝑcise coactus sed metu mortis suscepit sacramētum baptismi. z tūc dicit ro. pon. q̄ tam ipse q̄z eius fautores z receptatores sunt tāq̄z hereticī condemnandi. Item dicendus est de infante minore septennio qui a parētibꝫ suis vel alīs fuit portatus supra fon

tes vt baptizaretur. nã si renũciet fidez xpiana non tra ipm z suos fautores poterit in qsitor fidei procedere tanq̃ contra hereticũ.

Nota principalem effectũ huius ca. q xpiani trãseuntes ad ritũ iudeoz sunt hereti/ci censendi. z tanq̃ hereticisunt puniendi.

Nota vlteri9 q infantes baptizati añ septẽ niũ licet ignorẽt qd agãt tñ p sacramentuz baptismi obligant ad fidem xpianam obseruandã. z sic ad sacramentum baptismi obligantur etiam ignorantes.

d ecreuit. Lasus. Innocentius quartus in quibusdã suis ꝓmissionibus dicebat q ꝓpter heresim maritoz nõ dñt dotes mlierũ cõfiscari. Querit vtz istud sit verz in distincte. Rñ. ro. pon. q nonimo fallit qñ mulier scienter cõtraxit mimoniũ cũ hereticoq tũc etiã dos sua debet ꝓfiscari: imo ipsa est de heresi suspecta: z tanq̃ de heresi suspectã põt ꝺ ipam procedi. Nota ꝑmo q si maritus cõmittat crimen dignũ confiscatione bonoz nõ cõprehendit dos mulieris sed a bonis ipis deducẽda est ipa dos Nota vlteri9 q mulier ꝓtrahẽs matrimoniũ cũ heretico est suspecta ꝺ heresi. iõ ꝓtra ipsam vt ꝺ suspectam de heresi est procedendũ. z ideo ipa perdit suam dotem.

c tatutum. Lasus. Jure cautum est q si quis efficiatur hereticus q filij sui puniunt ꝓ delicto patris ita q ipi filij sunt incapaces quoruncunq̃ bñficioz eccliasticoz z dignitatũ etiaz seculariuz z hoc vsq̃ ad secundã generationẽ. Querit qualiter istud intelligat. Rñ. ro. pon. q intelligit descendentibus p lineam masculinã q sũt incapaces beneficioz eccliasticoruz vsq̃ ad scdam generationẽ sed alij liberi non descẽdentes p lineam masculinaz non sunt incapaces vsq̃ ad scdam generationẽ sed solum vsq̃ ad primaz generationẽ. Et scdm glo. est sensus. Ticius est de heresi ꝓuict9 habz filiũ z filiã: ex filio habet nepotẽ etiam ex filia hz aliũ nepotez. vtrũ nepos ex filia sit incapaz beneficioz eccliasticoz vel dignitatum secularium. Rñde. q non. sz solum nepos descendẽs ex filio est incapaz illoz beneficioz eccliasticoz z dignitatũ secularium. Vel etiã pona. q mulier heretica habet filium ex eo nepotem. Certe solus filius est incapaz. z ideo nepos nõ subiacet ꝓhibitioni. Sed vtz istud sit verz indistincte q filij hereticoz puniunt vsq̃ ad primã vel secũdã generationẽ siue pater eorũ decesserit in erroze suo siue sit emendatus z correctus. z sic incorpatus eccliẽ. Rñdet q nõ. sed illud intelligitur de illis q̃ in erroresuo decesserint. non autem de illis q̃ fuerũt emendati z incorpati eccie. Nota primo vnũ casum in quo filius punitur ꝓ delicto patris. puta qñ pater fuit hereticus Idez est in crimine lesemaiestatis in. l. qs quis. C. ad. l. iul. maie. vbidicit si quis cõmittat crimen lesemaiestatis. qz machinatus est in mortem principis vel suoruz cõsiliarioz qui sunt pars lateris ipsius principis debet decapitari: z bona sua debent cõfiscari z applicari fisco. z filij sui puniuntur qz sunt incapaces cuiuscũq̃ doni sicut doni legati etiã passiue. qz vt ibi dicit: dñt esse fetidi z debiles vt vita sit eis tedium z moz solaciũ. Simile est in crimine lesemaiestatis diuine. vt hic. Nota vlterius q dicto vsq̃ stat inclusiue. qz dicit vsq̃ ad secũdũ gradũ. z nõ ipe secũdus gradus comprehenditur. z istud aliquando est in facto: vt si vendam tibi aliquam peciam terre vsq̃ ad talem arboz em. aliquando est questioz vtz arboz sit inclusa vel excluſa

nquisitoz Inq̃sitoz pape super hereſi sine speciali mãdato pape nõ inquirit contra epm. sed si eũ culpabilem sciat denunciabit pape. h. d. Lasus Papa deputauit aliquos inquisitozes in ꝓuincia burdegal' sub hac forma. Mãdamus vt auctoritate apostolica possitis inquirere de prauitate heretica contra q̃scũq̃ ꝑsonas cuiuscũq̃ dignitatis auctoritatis vel ꝓrogatiue existant vtz inquisitozes virtute istoz verboz generaliũ possint inquirere contra epos nisi special' fuerit sibi data facultas inquirẽdi cõtra epos ita q nõ sufficiũt verba quãtũcũq̃ generalia. ideo licet inquisitozes sciant aliquem epũm hereticũ nõ poterũt virtute sue commissiõis inquirere contra epũm. sed poterunt z debẽt illud denũciare romano pontifici. vt det eisdem inquisitoribus facultatẽ spe

cialem inquirendi ꝓtra eꝑos: vl'vt alijs cõ mittat illud negociũ vl' vt alias faciat ſm qõ ſibi videbit. Nota ꝓmo q̃ in cõſtitutõe odioſa nõ cõprehẽdunt eꝑi niſi fiat expꝛſſa mẽtio de ipſis. Nota q̃ vbi req̃ritur expꝛſſa mentio alicuiꝰ nõ ſufficit mẽtio generalis q̃tumcũq; fiat ꝑ verba generalia que vident cõprehendere ꝑſonam de qua debet fieri expꝛſſa mentio.

Per hoc Caſꝰ. Papa ỏputauit inq̃ſitore in dioceſi picta. cõmittẽdo ſibi facultatẽ inquirendi generaliter ỹ quoſcũq; hereticos. vtrũ pa. ꝑ iſtam cõmiſſionẽ videat ademiſſe poteſtatẽ ordinario iudici vt non poſſit inquirere ỹ hereticos. videt q̃ ſic ꝑ ca. ſtudui ſti de offi. lega. in an. vbi ſi pa. mandet alicui legato cognitõem alicuiꝰ cauſe ſpectantis ad iuriſdictiõem iudicis ordinarij videtur illã adimere a iudice ordinario. ita q̃ maneꝰ ipſius ordinarij ſunt clauſe vt nõ poſſit de illa cauſa cognoſcere ſic in ꝓpoſito videbat̃ negocio fidei cũ pa. cõmittit alicui inquiſitori negociũ fidei q̃ videat cognitionem illiꝰ ademiſſe a iuriſdictõe iudicis ordinarij. Hoc tñ nõ ob. Rñ. ro. pon. incontrariũ q̃ per hoc non eſt ſuſpenſa neq; ligata iuriſdictio iudicis ordinarij. z inter ipſos nõ eſt locꝰ preuentioni: imo ꝙlibet ipſorũ poterit ꝑ ſe cognoſcere ỹ cap. diſpẽdiũ. ſ. de reſcrip. iſto met libro. z iſtud fuit ordinatũ in fauorẽ fidei. Sed pona. q̃ ordinarioꝰ loci cepit inq̃rere z ꝓcedere ỹ aliquez hereticũ. vtrũ cõtra eũdẽ z eodez tpe poſſit inquiſitor inquirere z ꝓcedere. Rñ. q̃ ſic. z ſi velint poſſunt ſimul ꝓcedere. ſz ſi velint ꝑ̃t ſeparate ſeparatim ꝓcedere. Sz demũ cõcluſo z renũciato in cauſa ꝑ̃t inquiſitor z ordinarius cõuenire in eodẽ loco z cõicare ſuos ꝓceſſus. Et ſi ꝑ̃t cõuenire in eadem ſententia. certũ eſt q̃ ꝑ̃t ferre ſententiam ſi vero non ꝑ̃t cõcordare ꝑ̃t ferre ad papã Ho. ibi ſede apoſt. q̃ ordinarioꝰ ꝓcedens cõtra aliquẽ hereticũ debet obſeruare illũ ordinez quẽ obſeruaret inquiſitor deputatus a ſede apo. Sed queritur quis eſt ille ordo quẽ obſeruaret inquiſitor pape Reſpõde. q̃ ꝓtim eſt expꝛeſſus in corpe iuris cõis: z ꝓtim eſt expꝛeſſus in ſua cõmiſſione Nota vt ỏz in ca. ad abolẽdaz. eo. ti. in an. q̃ ſi exempti ſint ſuſpecti de hereſi papa facit ordinarios ſuos delegatos tanq̃ ad aliud crimen hereſis vt auctoritate apl'ica ñ ordinaria ꝓcedãt contra tales exemptoſ ſed q̃tum ad non exemptos ipſi ꝓcedant auctoritate ordinaria.

v tinquiſitionis. Judices ſecl'ares tenentur obedire in negocio fidei eꝑis z inquiſitoribus. precipue ĩ his de quibꝫ in littera. Item crimen hereſ eſt mere ecclˈiaſticũ ió inder ſecularis de eo nullo mõ poteſt cognoſcere nec ꝓncipaliter nec incidenter. h. d. Caſus. Eꝑs picta. vel inquiſitor a ſe. apoſto. deputatus vl' cõtra aliquẽ hereticũ ꝓcedere. forte ad ipſius captionẽ z incarceratõem. videt ipſe eꝑus vl' inquiſitor q̃ non ẽ ſufficiẽs ad ipm capiendum. requirit iudicẽ ſecularẽ vt ſibi prebeat auxiliũ. vtꝫ iudices ſeculares teneant obedire eꝑo vl' inquiſitori ſedis apl'ice in captione z incarceratione ſuſpectoꝝ de fide. Rñdet. ro. pon. dicẽs q̃ leges factas a frederico impatore inq̃tum reſpiciũt fauorẽ fidei illas approbat poſtea precipit vt iudices ſeculares in predictis pareant z intendant eꝑis z inq̃ſitoribus fidei a ſe. apoſto. deputatis. Sed querit vtrũ iudices ſeculares ꝑ̃t de iſto crimine cognoſcere ſaltez cõtra mere laicum. Rñdet q̃ non q̃ crimẽ hereſis eſt mere ecclˈiaſticũ. hoc eſt crimen hereſis eſt mere de foro ecclˈiaſtico. z ió iudices ſeculares non poterũt de eo cognoſcere nec principaliter neq; incidenter. Poſtea imponitur pena poteſtatibus ſecularibus facientibꝫ ỹ iſtam cõſtitutõez. ⌊olim⌋ Nota q̃ fredericus fuit alias impator rõanus. ſed poſtea ꝑ innocentiũ quartũ fuit ỏpoſitus eo q̃ erat ſciſmaticus. c. ad apl'ice. ſ. de re iudi. e. li. ⌊terminet⌋ ſi eꝑus vl' inq̃ſitor habeat carcerẽ põt eligere vt ſuſpectꝰ de hereſi reponatur in ſuo carcere vl' in carcere iudicis ſecularis. z ꝑ captõe z cõducti one hereticoꝝ põt requirere ptãtem ſecularem vt ſibi prebeat auxiliũ circa ſuſpectos de hereſi. ſed tñ poteſtas ſecularis non adhibebit cuſtodiã ad cuſtodiendũ iſtos ſuſpectos. ſed ipe eꝑus vel inq̃ſitor. ⌊indilate⌋ Vñ ſententia lata in cauſa criminali ꝑt mandari executõi ſtatim non expectato lap

Iu decē dieꝝ. ideo dixit tex. indilate. verūtñ tenet pan or. q etiā in causa criminali non dz sñia exequi nisi pr⁹ lapsꝫ decem dieb⁹. licet istud non seruet: imo illa die qua fuit lata sententia demandat executioni. ¶ de hoc crimine ¶ istud crimen est mere de foro ecclesiastico. Sacrilegiū est mixti fori. ideo si laicus sit sacrilegus pōt accusari corā iudice ecclesiastico vl̄ seculari. sed inter eos ē locus preuentōis iuxta notata in. c. cuz sit generale de foro cōpetenti. Nota ꝓmo ex isto. c. principalem effectū ad quē emanauit prelens. c. videlicet q si epūs vl̄ inq̄sitor p̄ uitatis hereticē cognoscat se impotentē ad capiendū suspectū de hereſi vl̄ aliū malefactorē pōt requirere iudicē secularē. z qō pl⁹ est poterit eū mouere sub pena excōicatōis et ptās secularꝭ tenet sibi impartiri auxilium. Idē dicendū est ecōtra vt si ptās secularis haberet aliquē subditū quē nō posset cōprimere si ille subditus ptātis secularis timeat excōicationē potest iudex secularis requirere iudicē ecclesiasticū vt talē suū subditū excōicet. z hoc facere tenebit ipe iudex ecclesiasticus. c. i. de offi. ordina. in an. Nota q iudex secularis tenet suspectū de hereſi capere z ducere ad carceres z istud est necessariū in hoc regno. qz epūs non hz territoriū. ideo nō potest facere captionē nisi male factor esset intra domos episcopales. Nota vnū casum in quo iudex secularis nō pt suū subditū puta mere laicuz cōdēnare videlicet qñ crimen est mere ecclesiasticū vt si sit crimē hereſis. Nota vlterius q iudices seculares faciētes cōtra istā cōstitutionem sunt excōicati: tamē ab illa excōicatōe potest iudex ordinarꝭ absoluere exquo papa nō reseruauit sibi absolutiōem. c. nuper de sen. excō. in añ. Nota q iudex secularis si illā excōicationis sententiā sustinuerit per annū corde z animo induratis est censendus hereticus z tanq̄ hereticꝰ poterit condemnari.

um secūdū leges.

c Bona hereticoꝝ sunt ipso facto cōfiscata qō probat triplici argumēto legali. tamē dñi tēporales nō pñt bona hereticoꝝ occupare nisi prius facta declaratōe per iudicē ecclesiasticū. b. d. Casus Aliqs ticius qui plura bona possidebat in diuersis territoriis diabulo suggerente z instigante fuit lapsus in hereſim. nunq̄d ipo facto perdit dñium suoꝝ bonoꝝ z dominiū ipoꝝ transit in fiscū. z q istud sit verꝫ oñdit ro. pon. triplici argumento legali. nam papa hic enumerat tria crimina in quibus ipso facto fit cōfiscatio bonoꝝ. ergo multo magis in crimie hereſ qō est maius crimē q̄ñ sunt illa tria crimina. Sed sanctissime pt vtrū fiscus possit capere illa bona tanq̄ sua anteq̄ ticius sit de crimine cōdemnat⁹? Rñdet q primo oportet q ipe ticius p suū iudicem ordinariū qui est suꝰ iudex cōpetēs fuerit hereticus declaratus. z tūc demū facta declaratōe poterit fiscus occupare illa bona.

¶ tatuta.

Illud caplm diuidi tur in tres ptes In p ma pte oñdit q in causa hereſis est ꝓcedendū summarie z de plano sine figura z strepitu iudicij In scōa pte ibi ¶ iubem⁹ ¶ oñdit qualiter in causa hereſis sit procedēdū sit imineat periculū accusatoris z testiū In tercia vero pte ibi ¶ cōstitutōes ¶ confirmat cōstitutōes suoꝝ p̄decessoꝝ. Casus Certū est q a iure cōmuni est certus ordo iudiciarius introduc⁹ qui debet obseruari in examinatōne causaꝝ tam ciuiliū q̄ criminaliuz videlicet vt offeratur libellus inretur de calūnia fiat litis cōtestatio. vt sup̄ de litis cōtestatiōe. c. vnico in an. z in autē. offeratur libellus. ¶. de litis cōtestatione. Itē q quedā sunt de substantia iudicij ordinarij. ita q sine illis processus non valeret. Sed vtrū ista sint obseruāda in crimine hereſis cū iudex ꝓcedit cōtra hereticum Rñ. q non. imo contra hereticū poterit iudex procedere sine figura z strepitu iudicij Vñ ista ꝛba sine figura et strepitu iudicij important vt possit procedere sine datōne libelli in scriptis concludentis. sz tamē dz fieri petitio verbalis scripta apud acta Itē illa verba importāt vt possit procedi sine litis contestatione z ꝓbata veritate crimis fiat condēnatō. tamen si reus cōpareat est fienda litis contestatō. Itez non dñt omitti probationes tū dilatōes breuiores pñt tradi de hoc videatis latius in clem. sepe. de verboꝝ sig. Quia sanctissime pt certus

est vt habet in.c.qualiter z quando de accusa.in an.q quando contra aliquem criminosum proceditur per viam accusationis vel inquisitionis debent sibi exhiberi: capitula super quibus acusat vel contra ipsum inquiritur. Item nominat dicte stium cõtra ipm pductorũ z etiam noia accusatorũ. Sed quid si aliquis accuset de heresi an iudex teneatur accusato tradere nomina accusatoris z nomina testium cõtra ipsum productorem z examinatorem. Respondet romanus pon.cum distinctione.aut imminet periculum accusatori vel testibus.aut eorum consanguineis.qz iste accusatus de heresi habet amicos potẽtes qui possent exprimere vel molestare accusatorem vel testes vel eorum consanguineos:tunc iudex non debebit tradere accusato nomina accusatoris neq; testium.sed tenebitur illa ostendere alijs personis videlicet inquisitori si epũs procedat contra suspectum de heresi. Si vero inquisitor procedat:tunc tradat nomina accusatoris vel testium epõ vel eius vicario si ipe epũs fuerit absens z alijs personis honestis. Sed ponamus. q inquisitor timet q epũs vel eius vicarius aut ille persone honeste reuelent parentibꝫ z amicis heretici nomia accusatoris z testium vel alia secreta. Rñdet q inquisitor poterit in eos ferre excõmunicationem casu quo reuelabũt secreta Dicendo.hoc modo profero in vos sententiam excommunicationis quam incurretis ipo facto qtiens reuelabitis secreta ista Si autẽ epũs vel inquisitor videat periculum non imminere: poterit exhibere accusatoris nomina z depositiones testium. z sic epũs debz habere rectam conscientiam vt iudicet periculũ ee vbi est z non ee vbi ñ est. videlicz vt videat q non eminet periculum faciat exhibere nomina z dicta testium Si autem videat imminere periculũ ñ faciat exhibeꝛ

De scismaticis.

Dictum fuit supra titulo proximo de hereticis verũ qz scismatici incidũt in heresim vt.c.inter scisma.xxiii.q.iii.ideo p9 rubcã de hereticis annectit ru.de scismaticis Sz p declaratione rubce grit q dicãt scismatici Dicendum q scisma accipitur dupliciter p ut ad ppositum sufficit. vno modo stricte.z tunc scismaticus dicitur ille qui putat potestatem ecclesie esse apud plures z licet sciat esse vnum papam: putat tamen aliuz habere potestatem. Et sic diuidendo ecclesiaz venit contra illum articulum. vnaz sanctã ecclesiaz. Alio modo accipitur scismatic9 large pro illo qui non diuidit potestatẽ ecclesie ita q non putat potestatem ecclesie esse apud plures. sed tamen est rebellis.qa non vult obtẽptare pape dicens illum nõ habere potestatem.

a **d suscitandos** Casus Quidã iacobus z petrus de columna cardinales elegerũt quendã in romanuz pontificem z sciebãt aliũ fuisse canonice electũ z sic erant vere scismatici vel nolebãt obtẽptare pape.ideo erant scismatici large accipiendo scisma. vñ ipsi noluerunt ad cor redire sed in profundũ malor descẽdentes sua aggrauabant delicta. ideo fuerũt habiti p cessus contra eos videlicet quia fuerũt priuati honore cardinalat9 z quibuscũq; bonis mobilibus z immobilibus beneficijs ecclesiasticis. z effecti fuerũt inhabiles ad beneficia obtinenda. Item frater eor simi liter fuit priuatus quibuscũq; bonis z quibuscũq; dignitatibus. Et sic istud.c.soluz ponit processum qui fuit habitus contra istos duos cardinales. Sequit text9 de columna. Hodie non sunt nisi due dom9 antiquor ciuium. scilicet domus de colũna z domus de vrsinis. Spiritualiter eos excõmunicando. temporaliter eos multando ex causis istas cãsñ exprimit:ex q infertur q iudex in sententia sua non tenet exprimere causas sue sententie licet sit honestũ q exprimat perpetuo isti perpetuo non poterunt obtinere aliquod beneficiũ in curia romana nec extra curiã vsq; ad qrtam generationẽ vt sequitur textus. Nõ inueniat successor Hic ponitur pricipalis effectus hui9 ca. videlicet vt siles excessus perpetrantes puniantur simili pena. Nota principalem effectum ad quem emanauit presens ca. videlicet q scismaticus p saueratus in rebellione ecclie qz scindit et diuidit vnitatez ecclie est puniend9 quibus

cūq; honoribus z bñficijs ecclesiasticis et est inhabilis ad bñficia obtinenda. Item punit confiscatione bonoꝝ Itē prestātes ei auxiliuz consiliuꝫ vel fauorē incurrūt ipso facto sententiam excōicatōis.

De homicidio

Dictū fuit supꝝ de hereticis z scismaticis q̄ delinquūt in offensam fidei christiane. verū: qz homicide maxime de quib⁹ in prīo .c. huius ti. committūt offensā in fidē christianaz. videlicet cū infideles occidūt xp̄ianos ideo post rubricam precedentem posuit rubrica de homicidio

Zohannās Istud. c. locale z diuidit̄ in tres partes. prīo ponit exordiū. secūdo ibi cū agitur ponit maleficiuz assissinorū. in tercia pte ibi sacri. pferuntur pl̄es pene cōtra istos assisinos. ¶a. In quadaz montana cūdo ad citatē romanā erāt aliq̄ hoies q̄ dicebant assissini fideles deditivo luptatib⁹ q̄ nō timebāt mortē. vñ erāt com pl̄es qui cū sciebāt christifideles eūtes ad ciuitatem romanā mādabāt istis assissinis ut istos occiderent. q̄ assissini multos xp̄ianos occidebant. Romanus pō. volēs obuiare huiusmodi malis pfert pl̄es penas in istos assissinos. z illos q̄ eis mandabāt vt peregrini z alij christifideles eūtes ad ciuitatem romanā occiderentur ⌊nos innocentius quartus.⌋ animaꝝ ⌊.q. pl̄es christianos reperiebant indispositos z in peccato mortali. ideo non solum occidebant corpa: z etiā aīas⌊ impetrare⌋ .i. saluum cōductū accipe a dño istorum assissinorum. z istud erat in obprobrium christiane religionis. vt christiani acciperent saluum cōductum ab istis assissinis ⌊assequatur⌋ et sic punitur affectus licet non sequatur effectus ⌊diffidatus⌋ qz quilibet christian⁹ poterit ipsos diffidare. z bona sua occupare. et erit iustum bellum.

Zelatis Clerici pñt cozaz iudice seculari de laicis ꝺqueri etiā p crimib⁹ p q̄b⁹ debet pena sanguinis sine nota irregularitat̄ dū tñ pteste̅tur ex̄pse q̄ ad penā sanguis ñ intendūt. h. d. Casus. Aliquis laic⁹ famosus latro surripuit clico siue sacerdoti bona sua. z sic tenebatur ipse latro actōne furti quā clericus poterat intentare criminaliter vl̄ ciuiliter. vñ ipse clericꝰ deposuit querimoniā de ipso laico cozā iudice seculari non accusando directe ipm laicū vl̄ scōm dñm cum de sancto gemi. etiā accusando directe. sed nō protestando q̄ soluz tendebat ad recuperationē bonoꝝ sibi subreptoruz non aūt ad penā sanguis vñ iudex examinauit illud negociū z p cōfessionem ipsi⁹ laici famosi latronis siue per testes fidedignos et omni exceptōne maiores sibi iudici legitime constitit q̄ ipse laicus cōmiserat sacrilegiū. vl̄ aliud crimen cōmiserat qō erat dignū vltimo supplicio. iō ipse iudex secularꝭ eū cōdemnauit ad mortē vt suspenderetur ad patibulū. vtꝝ clericus qui accusauit ipsum sit effectus irregularis licet ex̄pse protestatus fuerit q̄ non tendebat ad penā sanguinis. Rñ. ro. pon. q̄ ipse clericꝰ absq; nota irregularitatis potuit talez laicū accusare cozā iudice seculari. alias sequeret̄ q̄ clerici nō possent cōqueri de istis latronibus

i S qui Casus ego clericus vel sacerdos cōcepi odium cōtra aliquez volēs de eo assumere vindictā cōueni cū aliquib⁹ familiaribus meis vl̄ cū alijs vt ipi eū verberent. tñ eis expresse inhibui ne eū occiderēt nec mēbrū aliqō amputarēt. isti acceptauerūt istud mādatū dānatuz z cuz taliter verberauerūt q̄ mors est inde secuta vl̄ intrūcatio mēbroꝝ vtrū sim factus irregularis. videt̄ q̄ nō q̄ illis inhibueram ne cū taliter verberarēt q̄ mors posset inde seq̄ vel mēbri mutilatio. non obstāte ista ratiōe dubitandi rñdet̄ q̄ nihilominus incurro irregularitatē. nam dedi operā rei illicite: iō sunt mihi oia imputanda que pñt sequi ex illa re illicita. q̄ debui cogitare q̄ inde sequeret̄ mors vl̄ mutilatio membri. nā debui scire q̄ alius se defenderet z q̄ isti sunt animati cōtra ipz z iñ eū taliter verberarent q̄ sequeret̄ mors vl̄ mutilatio membri. z istud verum q̄ propter mutilationem membri sum effectus irregularis si talis fuerit mutilatio q̄ inde facta fuerit separatio membri. nam si quis clericꝰ verberet aliquē in tñ q̄ reddat mēbrū iutile. nō ꝓpter hoc efficit̄ irregularis nisi fiat detrūcatio alicui⁹ mēbri Quid si

liquis amputauerit alteri digitum vtrum sit irregularis. Ista questio presupponit aliam videlicet vtrū digitus sit membrū hominis. Vñ dicendū scōm doctores q digitus non est membr̄z sed officiū membri. ff. de statu. ho. in. l. non sunt. §. partus. ideo si quis alicui amputat digitū. non propter hoc efficitur irregularis

De vsuris.

Dictum fuit supra titulo proximo de homicidio quia vsurari⁹ est homicida sui ipsius z animē sue. vt in. c. i. infra eo. iūctagl. ideo post rubricam precedentem ponitur rubrica de vsuris.

VSurarum Lasus Statutū fuit in concilio lateranensi qđ habet in ca. qz in omnibus. e. ti. in an. q vsurarij manifesti in vita non dñt admitti adcōionem. z post mortem non dñt admitti ad eccl'iasticam sepulturam. Item q rectores eccl'iarū parochialium non debēt admittere oblationes talium vsuriorū manifestorū. Ulterius dicit clerici admittētes vsurarios manifestos ad cōmunionē vel ad eccl'iasticā sepulturā vel recipientes eorū oblationes sunt suspensi ab officio suo. sed vtrū puniant alia pena Respondet q sic scz pena maledictōis eterne quia peccant mortaliter. Dādat enī papa illā constitutionē concilij lateranensis obseruare sub interminatōe eterne maledictōnis. hoc est sub pena peccati mortalis. Et sic presbiter admittēs vsurariū manifestū ad cōmunionē altaris vl' ad eccl'iasticā sepulturā vl' recipiēs eius oblationes peccat mortaliter. Scz vtrū sint alia remedia inuēta ad cōpescendū istud crimen vsurarum. Rñ. q sic. nā vt cesset istud crimen vsurarū statuit ro. pon. vt nulla psona eccl'iastica si ue sit collegiū vl' vniuersitas vl' etiā psona particularis admittat vsurarios manifestos nec patiatur q ipi exerceāt vsuras in suis locis z terris siue in eis collocent locuz ad exercendū vsuras. imo clerici compellēt tales vsurarios infra tres mēses. alias incurrunt penas hic ꝓtentas. nā si sint epi sunt in ipso facto suspensi. Si vero sint inferiores prelati incurrūt sniam excōicatōis nisi eos expellant infra tres menses a suis terris Si āt ille terre pertineāt ad collegiū vl' ad vniuersitatem eccl'iasticaz. sunt interdicte quousqz fuerint expulsi dicti vsurarij. Scz quid de dñis ipalibus vtrū ipalis dñs nō dēat pmittere tales vsurarios manifestos vt ipi locent domos in suis terris. Rñde. q illud qđ dictū fuit de sententijs suspensionis interdicti vl' excōicatōis habet locū in psonis eccl'iasticis sed laici nō incurrūt illas penas ipo facto. verūtñ poterūt p ordinarios ꝓpelli vt tales vsurarios a suis terris expellāt. alias poterūt illos excōicare. Et excōicatio respectu laicoz non est canōnice sententie sed faciende scōm cōem opinionē. naz dictio cetez est aduersatiua que nō essz nisi sic intelligeret ⌊alienigenas⌋ i. alios non oriundos de terris suis. ⌊cōducere⌋ Et sic non prohibz qn vsurarius possit locare domū dūmodo non exerceat vsuras in illis terris licet alibi p suos factores exerceat ⌊cetez⌋ ponit qua pena puniendi sunt laici qui tolerāt alienigenas exercere vsuras suas in sua iurisdictōne ⌊ordinarios⌋ i. diocesanos. ⌊cōpensant⌋ i. moneāt z excōicent. vl' etiā suspendāt. c. qđ p censurā. de ver. signi. in an. Nota pmo ex isto ca. iūcto. c. qz in oībus alle. q recipiēs vsurariū manifestū ad cōionez altaris peccat mortaliter. Idē est dicendū de illo qui vsurariū manifestū tradit eccl'iastice sepulture vl' q oblatōes suas recipit vñ istud. c. aggnat penā illoz qui admittūt manifestos vsurarios ad cōionez altaris vl' eccl'iasticaz sepulturā vl' q recipiūt eoz oblatōez. qz dicē q peccāt mortaliter. Et sic addit ad ca. qa in oībus: allegatū Sed qliter istud intelligit q clici non dñt recipere tales manifestos vsurarios ad cōionē Alij exponūt ad cōionem. i. non dñt eis tradere corp⁹ xpi. Alij dicunt q non debēt recipere ad cōionez. i. ad auditionē diuinoz seruicioz sed eos debent ab eccl'ia expellere qñ dicūtur diuina officia sicut qñ expellūtur excōicati. Dicit panor. q iste intellectus est ver⁹ z de iure procedit. Sed querit q dicūtur vsurarij mānifesti. Bto. dicit q vsurari⁹ manifestus dicitur ille q de illo crimīe fuit cōuict⁹ vl' cōfess⁹. z sic manifestū accipit pro notorio notoritate iuris. qz notoriū crimen dz qñ qs illō

crimen fuit cõfessus indifferẽter. vl' de illo fuit cõuictus. Vl' dicendũ est q manifesti hic accipitur p notorio notoriate facti. qz tenet bancã publicã ad vsurã z offert se cuilibet volenti recipere pecuniã sub vsuris. No. ibi aderit q legislator debet subditis suis tollere libertatẽ delinquẽdi qõ ẽ. pl'res qui p statuta sua diminuũt penas a iure introductas p delicto. Vñ talia statuta non debẽt valere. qz inuitant hoies ad delinquendũ. Nam quanto minores pene p delicto imponũtur. tãto hoies bñt maiorẽ libertatẽ delinquẽdi. Nota principales effectũ hui⁹. c. q habẽtes ipalem iurisdictionem siue sint clerici siue laici non dñt permittere q in terris suis alienigene locent domos ad exercendũ vsuras. imo si sciant tales iãq cõduxisse dñt expellere infra tres mẽses. Quid de indigenis. Rñ. glo. q cuz istud. c. sit penale nõ se extendit ad indigenas. sed solũ ad alienigenas. rõem diuersitatis. po. glo. q indigene expellerent cum maiori scãdalo: nã eoz parẽtes scãdalizarent. Itẽ q alienigene non bñt talẽ affectõnem illis inter qs se collocauerunt ita q inhũani⁹ cõsueuerũt ab eis extorquere pecunias qs indigene Ex hoctũ nõ sequitur ãn alie pene possint exerceri in indigenis vicz pene. c. qz in oibus. e. ti. in an. c'cũ tu. c. pterea. eo. titu.

q uamquaz Vsuarijs mãifestis licet mandauerit vsuras restitui. denegat sepultura ecclesiastica. nisi primo satisfaciãt vl' caueãt ydonee. sepelientes eos contra hãc constitutionẽ penã incurrũt. b. i. Item restamẽta ipoz aliter facta non valẽt nec aliquis interesse nec eos absoluere vel admittere ad confessionem debet. h. ij. Pro intellectu istius. c. est presupponendũ qõ habet in. c. preterea. z in. c. qz i oibus. eo. ti. in an. videlicet q vsurari⁹ manifestus non debz tradi ecclesiastice sepulture secus si vsuras restituerit vl' restitui mãdauerit in testamẽto. Lasus. Ticius vsurarius manifestus veniẽs ad mortẽ in testamento suo añ mortẽ precepit heredib⁹ suis vt ipi restituerent vsuras illis psonis a quibus eas accepat deinde mortu⁹ ẽ. eo mortuo heredes sui voluerãt cũ tradere seu tradi facere ecclesiastice sepulture. dicebãt creditores vsurariũ q dibus ipe ticius acceperat vsuras q erat sibi deneganda ecclesiastica sepultura donec z q usq ipi heredes restituissent vsuras quas ticius defunct⁹ accepat: dubitat q d iuris. vñ consultus papa rñdet q ipe defunct⁹ ñ dz sepeliri neq tradi eccl'iastice sepulture donec sui heredes tradẽt z restituãt vsuras illis personis a quibus fuerũt extorte vl' pstent cautionẽ cuz fideiussoribus vl' pignoribus z sic reddãt creditores certos de pecunijs recuperãdis z habendis. Sz quibus pstabit ista ydonea cautio. Rñdet q illis a quibus fuerũt extorte vsure si sint psentes. Sed quid si sint absentes. Rñ. q tũc pstabit ista cautio epo vl' eius vicario: vel rectori eccl'ie prochialis qui stipulabit p absente de vsuris restituẽdis ita q absẽti reqretur actio ac si ipe pñs stipulatus fuisset vsuras sibi tradi. Sed vellez informari quã summã debebit cõtinere ista cautio Rñ. ro. põ. c. cũ distinctõne. aut certũ est q tum a quolibet est receptũ pro vsuris z tũc et illõ debebit cõtinere ista ydonea cautio: puta promitto restituere tali decẽ scuta q tlis pro quo fideiubeo accepit pro vsuris. z tali quinq scutaz sic de ceteris. aut nõ est certũ qtum a qlibet fuit receptũ p vsuris. tũc cautio ista debet ptinere summã ad arbitrium epi vl' vicarij vl' rectoris eccl'ie prochialis z ỏbet scribi quot ãnis p̃ exercuit vsuras z qtũ singl'is annis potuit accipe p vsuris Saluo q si appareat pl⁹ vl' minus recepti fuisse p vsuris illud pl⁹ vel min⁹ restituetur. postea statuit q nullus vsurari⁹ possit testari nec aliqs interesit in eoz testamento nisi facta fuerit satisfactio vsuraz vt dictũ est. ⌊seruo publice⌋ i. notario ⌊arbitrio⌋ si male arbitrent dicte psone tunc tenent de malo arbitro z male arbitrãtes ỏ suo resistuere tenent ⌊subiacere⌋ non intelligit q si religiosi admittãt vsurariũ ad eccl'iasticaz sepultura q ipsi sunt puati cõione altaris ipi incurrũt penas suspẽsionis excõicatõis editas p. c. qz in oibus. eo. ti. in an. vt istud ca. addat ad illud. c. qz in oibus. vicz q si vsurarius ordinauerit vsuras restitui nõ debet sepeliri nisi pri⁹ prestita cautiõe cũ fideiussoribus vel pignoribus ⌊nullus interesit in testamento vsuriorum⌋

De excessibus prelatorum 7 subditorum.

Dictū fuit supra p discursum titulorum precedentiū de varijs delictis subditorum. sz ne prelati supbirēt. ponit nūc generalē rubricam de delictis tam platorum qz subditorum.

c um ex eo Mendicantes ñ possunt acquirere/ re noua loca ad habitandū vl' anti qua alienare vl' mutare absq; speciali licencia pape que de hac phibitione faciat mentionem. b. d. Lasus. Significatū fuit domino pape q; fratres predicatores vl' mino res vl' alij mendicātes plura loca de nouo acquirebāt recipiendo illa titulo donatōis a dñis locorum 7 in illis locis nouos cōuentus edificabāt mittēdo religiosos aliorū cōuentuū ad illū locū. vñ iusurgebāt magna scādala. Propter supplicatū fuit dño pape vt ō remedio dignaret puidere oportuno. Qui pa. volēs obuiare futuris scandalis ordinauit q; mēdicantes nō acquirerēt noua loca nec mutarēt. sed essent contenti suis locis acqsitis 7 edificatis añ istam constitutōem nisi obtēta licentia a papa 7q; in licencia pape panat ista clausula nō obstāte pstitutōne cū ex eo. de excessi. pla. 7 subditos ita q; apponat clausulaz derogatoriaz ad istā pstitutionē. Et hoc locuz habet qñ isti mendicantes vellent locū acquirere in locis pl'osis. puta in ciuitatibus. si aūt in heremo vellēt ducere vitā heremiticā. tunc ista cōstitutō nō extēditur ad illa loca. 7 sic mēdicantes sine licentia spāli ip; ro. pon. pñt de nouo acqrere loca in heremo ad habitandū 7 ibi edificare oratoriū. scandala inter ipos 7 rectores eccl'iaz prochialium nā isti mendicātes bñt mille modos ad se attrahendū pl'm. iō dū erāt ppe eccl'iaz prochiales inferebāt dāna eccl'ie prochiali q; tum ad comodū bursale. 7 ppt̄ ista dāna insurgebāt mg̃ scādala inter rectores eccliarū prochialiū 7 ipos mendicantes. iō supplicatū fuit dño pape vt de remedio dignaret puidere oportuno. q; ro. pon. puidit vt sequitur. loco pl'oso. alias obstaret versicul' sequēs. mutare. sz vtrū possint mutare loca acqsita cū licencia pa. qz mēdicātes diu obtinuerūt a se. apo. vt possent i hac ciuitate edificare conuentū cū ibi null' esset conuentus frūm mendicantiū. cūc volūt mutare ad aliū locū forte extra ciuitatē: vtrū respectu mutationis requirat noua licencia pa. iter. iste dicit q; non. sz ō hoc dicā statim in heremis 7 in locis nō pl'osis. Ho. principaliter q; mēdicantes licet eorū religio sit approbata: tñ nō pñt nouū conuentū edificare sine speciali licētia pape. nec noua loca acqrere: 7 ß. ppter scādala que ex hmōi noua acqsitō ne oriebant inter ipos 7 rectores eccl'iaz prochialiū q̄bus appropinquāt. Ho. vlteri9 q; mēdicātes nō pñt antiq̄ loca sibi a se. a/ post. pcessa mutare trāsferēdo de vno loco ad aliū absq; spāli licēcia pa. nō est dubiū ō locis acqsitis añ istā. sed q̄d de locis acquisitis p9 istā pstitutionē. hec pstitutō fuit disputata bononie. nā bonoñ. hñt ō morē qñ insurgit aliq̄ dubiū sup aliqua re tenent illud dubiū disputare publice. naz frēs minores ō obseruancia inceperūt edificare ad latus cuiusdā montis qui ōr mons btē marie iuxta bononiā. 7 inceperūt edificare in pte montis vbi vigebat vētus australis. 7 iō voluerūt trāsire ad aliā ptem montis. dubitatū fuit an possent. Dicit dñus9 de scō gēi. q; ille q̄ disputauit illā q̄stionē tenuit q; ipi minores de obseruantia nō poterāt trāsire ad illā ptem mōtis sine spāli licēcia pa. sed tñ iste text9 facit ō. qz dicit hactenus. i. vsq; ad hāc pstitutionē. 7 cū ista cōstitutio sit pena lis debet intelligi in suis ppr̄ijs terminis. iō putat dñicus de scō gemi. q; absq; licencia speciali ro. pon. ipi minores pñt mutare locū de vna pte montis ad aliā ptem heremitā. 7 sic mendicātes pñt eligere vitā heremiticaz de consensu tñ suorū platorum. nec reqritur p̄sensus cōuent'. 7 in heremo pñt acqrere nouū locum nec reqritur licencia pa. quia in heremo non est mlt'itudo pl'i. ideo cessat scandalum in littera.

de pr̄iuilegiis

Dictū fuit sup̄ de excess' bus platorū. verū qz multotiēs excessus prelatorū prestāt cām vt subditi obtineāt a papa priuilegiū exemptionis eo q; plati grauāt subditos. ideo post rubricā de excessib9 prelatorū annectit rubricā de priuilegijs. vñ hec rubri/

canon solum tractat de ꝓuilegiꝭ exẽptionis. sed pluribus aliꝭs. sed occasione sumpta a ꝓuilegiꝭ exemptõis tractat generaliter de omnibus ꝓuilegiꝭ.

nolentes Exempti vl' ꝓuilegiati qui nõ tenẽtur nisi sub certo iudice rñdere: rõe ꝓtractus vel rei aut delicti cõueniunt coꝝ ordinarꝭ loci. sed nõ rõe domicilij. Monasteria ꝓuilegiata vl' eius monachi vt a quocũq; iudice nõ possunt interdici suspẽdi vl' excõicari cessat quo ad illa iurisdictio ordinarij nisi monachi mitterent ad ꝓprios subditos illis ordinarꝭ. h. d. Casus Canonici eccl'ie beatissimi hilarij maioris pictauis obtinuerũt ꝓuilegiũ a se. apost. vt essent exempti a iurisdictione epi picta. sed imediate essent subiecti eccl'ie romane. datis sibi certis cõseruatoribꝫ. isti exempti perpetrauerũt delictum in dioceſi picta. i loco non exempto sed extra locũ exemptuz ꝓpter quo fuerũt cõuenti coraz epo picta. vel eius officiali habẽte ad hoc specialẽ ptãtez nam ex generali cõmissione nõ posset officialis epi inãrere ꝺ cribus nisi haberet ad hꝰ spẽalem ptãtem ab epo. iste cõuentꝰ coraz officiali picta ꝓposuit q; non tenebatur litigare coraz officiali picta. eo z ꝓ eo q; erat exemptus a iurisdictõe epi picta. z ideo' petebat remitti ad suũ iudicẽ z cõseruatorem suoꝝ ꝓuilegioꝝ. Pro parte ꝓmotoris cãrũ officij fuit ꝓpositum q; nõ debebat remitti ad suũ iudicem qz cessabat ꝓuilegium ꝓpter delictũ in loco non exẽpto ꝓpetratuz dubitatũ fuit an deberet remitti ad suũ iudicem. vñ pa. cõsultus rñdet q; non sed tenetur litigare coraz epo z puniri scõm ordinationẽ epi idem si exẽptus cõueniatur ꝓ cõtractu celebrato vl' ꝓ re existẽte extra locũ exẽptum. Sed q̃d sanctissime pr' vtrũ ex istis tribus modis ꝓuilegiũ exẽptõnis ꝺ nihilo sibi seruiat. Rñ. q; non erit ꝓuilegiũ inutile. sed de multis sibi fuiet. nã po. q; exemptus deliquit vl' cõtraxit in loco exempto qui locus est infra limites dioceſis epi loci z exemptꝰ habet domicilij infra in dioceſi pict. z tñ deliquit vl' cõtraxit i loco exempto. licet rõe domicilij posset alias cõueniri coram ordinario. tñ non poterit ꝓpter ꝓuilegiũ suũ. Item ponamus q; exẽptus deliquit vl' contraxit vl' possidet rẽ extra locũ exemptũ z etiã extra dioceſim illi⁹ epi infra cuius limites habet domicilium tunc rõne domicilij posset coraz illo epo cõueniri infra cuius limites bz domicilij et posset eũ punire nisi iudex delicti eũ requirat. sz tñ qz est ꝓuilegiatus non poterit coram illo epo cõueniri ratõe domicilij. Idẽ dicendũ est ratõe contractus vel rei existentis extra locũ exemptũ z dioceſiz infra quã habet domicilij. Sed si deliquit extra locũ exemptũ sed in dioceſi in qua habet domicilij si ista duo concurrãt cessabit ꝓuilegiũ exemptionis. Sed ponam⁹ q; aliqꝭ impetrauit ꝓuilegiũ a se. apo. vt non posset ꝓuentri nec teneretur rñdere nisi ꝺ certo iudice. vtz in dictis tribus casib⁹ possit cõueniri coraz alio iudice. Rñdet q; sic vicz cõcurrentib⁹ duobus. videlicz domicilius z delictũ vl' domicilij z ꝓtractus vl' domicilij z res. tũc em̃ in his duobus casib⁹ poterũt conueniri coraz iudice domicilij. Sz ponam⁹ q; aliqua eccl'ia obtinuit ꝓuilegiũ vt religiosi illi⁹ eccl'ie nõ possent a quocũq; iudice suspendi interdici vl' excõicari vtrũ possint suspendi interdici vl' excõicari ab ordinario si cõueniant q; ꝑ delicto contractu vl' ꝓ re. Rñ. ro. pon. q; non ad quẽ cũq; locũ se trãsferant nisi se trãsferrent ad certũ ꝓioratũ tũc possent ab ordinario suspendi interdici vl' excõicari q̃diu in tali ꝓioratu tollerarent licet illi ꝓioratus sint renouabiles ad nutũ ꝓlati. ⌊volẽtes⌋ ⌊exꝰ exigit⌋ vt si delictũ habeat certã penã imponitur illa pena. si aũt nõ habeat certã penã imponit pena ⌊extraordinaria⌋ vl' sic ius exigit vt si cõtumaces fuerit excõicentur vel mittant in possessionẽ iuxta illa que habẽtur in. c. qm̃ frequẽtur. s. vt lite non cõtest. ⌊n on vtiq;⌋ id est nõ carent oĩno comodo exemptõis z rñdet tacite questioni. q. d. nõ carebit oĩno comodo exemptõis. vt dixi in casus positione. vicz si domicilij sit in dioceſi z deliquit alibi non posset cõueniri i loco domicilij. licet alias cessante ꝓuilegio vbi posset cõueniri. Item si deliquit extra dioceſim z extra locũ exemptũ si domicilij sit in dioceſi non poterit ibi ratione domicilij conueniri. Item si exemptꝰ deliquit extra locũ exemptũ et extra dioceſiz domicilij

si iudex delicti petat fieri ad ipm remissiõz iudex domicilij non poterit in eum exercere suam iurisdictionem. id est non poterit talem capere nec mittere ad iudicez delicti qõ facere posset si iste nõ haberz priuilegium exẽptionis. Item si iudex contractus requirat iudicem domicilij vt faciat citari talem vt comparere habeat cozã iudice cõtractus non poterit iudex domicilij istud facere obstante priuilegio exemptõis. z ĩ oĩbus istis habet cõmodũ priuilegium exẽptiõis. Nota primo q si exemptus delin/quat extra locũ exemptũ potest conueniri cozam ozdinario dũ tñ delinquat in dioc/esi ozdinarij. z istud verũ nisi aliud dicere tur in priuilegio exemptionis. nã iste textꝰ intelligitur quando papa dixit in priuilegio suo talem ecclesiã cũ ministris suis eximimus a iurisdcõne ozdinarij. sed vt dicit io. an. in nouella. plures ecclesie habent ãplioza priuilegia. vez vt nõ possint cõueniri cozã ozdiarijs nisi cozãcerto iudice etiã pro delicto vel contractu vel re existente in dioc̃esi ozdinarij. tunc valerent talia priuilegia dũ tñ apponat clausula ỏrogatiua ad istam cõstitutionẽ Sed adhuc est questio vtz sufficeret si papa diceret: nõ obstãte cõstitutione innocentij quarti. quidam dicũt q non. qz illa constitutio alias phibuit illud quod ista prohibet: sed illa fuit declarata p istaz. Communis opinio est q sufficeret dicere. non obstante constitutione innocentij quarti in consilio lugduneñ.

um de diuersis

Curia rboc mana habet studium generale et eius priuilegia. b.d. Pro intellectu bꝰ.c. est presupponendũ primo illõ quod habet in.c. sup specula. de magi. in an. videlicz q clerici prebendati z beneficiati existentes ĩ studio generali de licentia suoz prelatoz. q boc est necesse: ipi percepissent fructꝰ beneficij z grossum prebende sed non distributiones quotidianas. qz existens in studio licet reputet pñs vt percipiat fructus beneficij sui. z grossum prebẽde. non tamẽ reputatur interesse diuino officio. Secũdo est presupponendũ q habere studium generale dependet a potestate principis cõcedentis priuilegium. Casus. Aliqs clericus beneficiatus est in curia rbomana. z studet in iure diuino vel humano. id est. i iure canonico vel ciuili. vtz possit percipe fructus beneficij quasi studens in studio generali. Respondet ro. pon. q iustis de causis ad hoc animuz suũ mouentibꝰ iam diu disposuit q in curia eẽt studium generale. z sic q studens in curia romana pci/peret fructus beneficij sui quasi studeret ĩ studio generali. Unde curia romana nõ accipitur p ciuitate romana nisi tamdiu: q̃diu est ibi curia. nam regentes sequunt curiam ⌊quasi⌋ aliqui exponunt quasi p vt. qz re vera ecclesia romana est mater eccleziaz oĩm. alij dicũt q stat ꝓprie. qz eccia romana non est vera mater. sed q̃si mater quia mater proprie dicitur illa que peperit filium. ecclesia autem re vera non parit sz dicitur quasi mater. quia quasi parit. vide licet spiritualiter in regeneratõne que fit p baptismum ⌊ciuilis⌋ ista verba veniunt ex positiue ad duos termios sequentes. scz. diuini z humani. Alij dicũt q veniunt ex positiue ad vocabulum humãitatis q ius canonicum vocet ius humanum vel ius ciuile dicitur ius humanũ. vnde ius humanum dicitur ius factum ad conseruationem humani generis' Nota primo ex pncipio ca. fm vnã expositionem q quando dictio quasi iungitur qualitati vere accipitur prout hoc intelligitur ex isto ca. si dicamus q ecclesia romana sit vere matersz quando dcõ quasi iungitur qualitati: nõ vere diminuit. Nota vlterius q studẽtes non solum dicunt sibi proficere. sed etiam omnibus aliꝰs. id est ad profectum omnium aliozum. nã ecclesia vniuersalis indiget viris litteratis ad sui regimen. Nota q licet ius canonicum sit extractum iure diuino: tamen dicitur ius humanũ. qz fuit factũ ad policiam humani generis. sic exponitur in prohemio decretaliuz. ibi humani generis. Nota principalem effectuz huius capituli q studentes ĩ studio generali percipiunt fructus siue redditus suorũ beneficioz ac si residerent id est percipiunt fructus quos percipere deberent ratione pñtie. Glo. finalis dicit q non oĩs studentes in studio generali percipiũt fructus suoz beneficioz. sed soli theologi. c.

super specula. ne clerici vel monachi secu/
la. negocijs se immisceant. quod loqtur de
studentib⁹ in theologia. nec obstat iste tex.
qz debet interpretari ꝺm illud. c. sup specu/
la. istud non placet modernis doctorib⁹ sꝫ
immo dicunt qꝺ studentes in quacūqꝫ facꝰ
tate debent percipere fructus bñficioꝝ qꝫs
pciperēt inpñtia maxime si studeāt in iure
canonico vel ciuili. nec obstat. c. sup specu
la. qz ōt specialitatē in theologis respectu
ꝺtrarij statuti. ideo valeret statutū qꝺ studē
tes in iure canonico vel ciuili non percipe
rent fructus beneficiorū: sed in theologia
non valeret tale statutum

Abbates. Si abbas a sede apl̄ica obtinuit ꝑ
a uilegium vt possit impartiri solem
nem bñdcōnem. istud ꝓiuilegium restrin
gitꝫ ꝺiuē in mōasterio vl̄ capel. sibi plēo
iure sbictis. h. d. Presupponēdū ē qꝺ simpl̄r
sacꝺos licz possit ꝓpl̄z bñdicēr bñdcōe ñ so
lēni: soli tñ epi pñt ipēdere bñdcōz solēnē q̄
fit dicēdo. sit nomē dñi bñ. hūiliate e vos ad
bñ. xc. v. di. c. ecce ego di. La. Aliqꝫ abb ꝫ
obtinuit a se. apo. ꝓuilegiū vt posſz impti
ri solēnē bñdic. z ñ fuit dcm̄ i q̄cūqꝫ loco: sz
simpl̄r fuit ei ꝓcessa facꝰtas: vt posſz impti
ri solēnē bñdcōz iste abbas iuitatꝰ ad funꝰ
cui⁹ꝺā defūcti voluit impt̄iri istā solēnez
bñdic. vt cū eēt i aliq̄ pcessiōe voluit impti
ri bñdcōz solēnē: vtꝫ possit Rñ. ro. p. dicēs
qꝺ nisi aliꝺ fuerit dcm̄z notati expssū i ꝓui
legio suo ñ pokit impt̄iri bñdcōz solēnē ni
si i mōas. suo. z i capell̄ sibi ꝑpetuo iur⁹ sbie
ctis. i quibus ipe abbas ē tāqꝫ eps. Sed
vtꝫ sit ꝓmissū abbati ꝓferre ꝓmā tōsurā ex
traneo. ñ suis ꝓuerē. Rñ. qꝺ ñ: nec si illi extra
nei ꝓuolarēt ad mōas. aīo ꝓuertēdi se vt fie
rēt mōach ⌊ī signiuit⌋ ſcz simpl̄r ⌊elargiri⌋
qi bis ꝟbus ꝓsueuerē epi bñdcōz solēnē i
pt̄iri ꝓpl̄z Ro. ꝓmo qꝺ bñdicēr ꝓpl̄z bñdcōe
solēni ꝓpetit solis epis q̄ tenēt locū apl̄oꝝ
z alīj iferiores p̄lati. puta rcōres eccīaꝝ pro
chialiū tenēt locū. xxij. disciplꝰoꝝ Ro. qꝺ ab
bates ō iure coī ñ bñt facꝰtatē impt̄iēdi bñ
dcōz solēnē. sz pñt a sede a. obtīere ꝓuile. vt
illā bñdcōz solēnē possint impt̄iri Ro. tref
horas i q̄bꝫ eps ōt bñdicere ꝓpl̄z bñdic. so.
vcz. pꝰ laud. pꝰ missaꝝ solēnia. z pꝰ vesꝑas
Ro. qꝺ abbates pñt ꝓuerē suis ꝓferre ꝓmā
tōsurā ꝑ quā ꝓsert ordo cl̄icalē Ro. qꝺ si pp
dedit alicui abbati ꝓuilegiū bñdicēdi ꝓpl̄z
bñdcōe solēni istō ꝓuilegiū ñ extēdit extra
mōas. ipi⁹ abb. z loca sibi plēo iur⁹ sbicā. nā
istō ꝓuilegiū tēdit i diminutōz auctoritatꝭ
epal̄. ió ꝺz stricte inkpretari vt min⁹ ledat.
Et si abbas daret bñdcōz ꝓpl̄o extra mōa/
steriū vl̄ loca sibi plēo iure sbiecta ipe delt
q̄rz. z posſz eū eps pūire ñ obstāte ꝓuilegio
exēptōis. qz ꝓuilegia tm̄ valēt q̄tū sonant

Auctoritate. Exēpti ñ exēptꝭ ozato
ria vl̄ capellas sine diocesanoꝝ li/
cētia ꝓstruere ñ pñt neqꝫ i locꝭ exēptꝭ sine li/
cētia pape. h. d. ꝑmo. Itꝫ ñ pñt exēpti i sꝰ
sumere cās suoꝝ boiz. etiā si illi sint sui cē/
suales. h. d. Presupponēdū ē illō qꝺ bētur i
. c. cū oliz. §. insup. eo. ti. in an. vcz qꝺ nullꝰ
ꝺz edificare nouū ozatoriū vl̄ capellā. aut eꝝ
dotare vl̄ altare nouū erigere sine licētia di
ocesani. z si q̄s ꝺcōiū fecerit tā capella seu o
ratoriū vl̄ altare q̄ꝫ fructꝰ sui cedūt diocesā
ñ vt ꝓcipiat frcūs tāqꝫ suos. sz vt i tl̄i eccīa
vel ozatorio possit instituere cl̄icū absq̄ cō
sēsu fūdatoꝝ. La. In dio. pic. ē mōas. exēp
tū vl̄ eccīa exēpta. isti exēpti edificauerūt vel
dotauerūt de nouo aliquā capellā aut ozā
toriū sua ꝓpria auctoritate: vtꝫ licite fecerit
Rñ. qñ. sine licētia diocesani si illā capellā
ō nouo edificauerī i loco ñ exēpto Sz vtꝫ
i loco exēpto possint capellā i eriger⁹ sua au
ctoritate ꝓpria. Rñ. qꝺ ñ: absqꝫ auctō. pa. q̄
bētur loco diocesāi: alioq̄n ꝓderēt capellā
cū fructib⁹. ita qꝺ si pr̄ꝰ dicerz exq̄ ñ vul
tis vt bēam⁹ pr̄ōnat⁹ i tl̄i capella: recupabo
dotē: ñ est audiēd⁹. imo illā dotē iāqꝫ alligtā
ñ pokit recupare Sz q̄d scis. pr̄: sūt aliq̄ bo
mies q̄ tz ab exēptꝭ possesꝭ. sz tñ ipi boies sꝭ
dñi directi. q⁹ illas possef. tenēt ad aliquez
cēsuz ānuū. isti boies ꝓueniunt corā ordia
rijs: vtꝫ exēpti possint peke vt isti sui boies
remittant ad suos ꝓfuatores. Rūdet qꝺ ñ
si cā sup q̄ fuerī ꝓuēti sit cōmodū ipoꝝ bo
minū: sec⁹ si eēt cōmodū exēptoꝝ. z tā gerer⁹
ius ipoꝝ exēptoꝝ z dominiū direm illarū
possef. eēt apꝺ exēptos. q⁹ tūc ꝑ boiby ꝓue
tis possent suscipe defēsionē z petere remis
sionē ad suos ꝓseruatores. sz qñ cōmodus
possef. spectat ad ipos boies' ñ pñt exēpti p
eis suscipe defēsionē. nec petere vt cā remit
tat corā suis ꝓfuatoribꝰ ⌊causas⌋ ⌊it dicun
tur causę suoꝝ boiz qñ ꝓmodū z incōmo/

dum spectat ad ipsos homines: ita q̄ ex fine litis non sunt exempti consecuturi aliq̄ quod commodum vel incommodum

e aliqui. Priuilegium pa pevt quis nō pos sit excommunicari suspendi vel in terdici non extenditur ad sententias ordinariorum nisi tale priuilegium fuerit concessum regibus z reginis vel eorum filijs vl̄ loco religioso. h. d. Casus. A sede apostolica fuit mihi concessum fauore mee persone: vt a quocūq; non possem excommunicari: suspendi: vel interdici. z ponamus q̄ in priuilegio meo non fuit facta expressa mētio de meo ordinario. quia non fuit dictū concedimus tali priuilegium vt non possit excommunicari. suspendi. aut interdici a quocūq; etiam dioceſano suo: sed simpliciter fuit dictum vt non possem a quocūq; excommunicari. suspendi vel interdici: vtrū per huiusmodi priuilegiuz adimatur meo dioceſano potestas vt non possit me excōmunicare interdicere vel suspendere. Respondet romanus pontifex q̄ non. qz meum priuilegium non extenditur ad ordinarium: sed ad alios iudices Et ista sunt vera quando priuilegium tale fuit concessuz certe persone particulari: secus si esset concessum alicui ordini vel loco religioso. puta tali monasterio. tunc enim religiosi illius monasterij non possunt excommunicari: suspendi aut interdici a quocumq; iudice etiam ab ordinario. sed persone particulares possunt nisi essent reges vl̄ regine vel eorum filij. quia etiam tales persone particulares non possunt excommunicari: suspendi: nec interdici a suis ordinarijs

t apostolice Prelati ifer riores quibus per priuilegium cōceditur v/ sus mitre si sint exempti in prouincialibꝫ: z episcopalibus concilijs possunt vti mitra aurifriziata non habente laminas aut gemmas si non sint exempti albis z plāis vtentur. In alijs locis possunt vti mitris prout eis conceditur. hoc dicit. Pro intellectu huius capituli est presupponendum q̄ episcopus dicitur celebrare in vestimētis episcopalibus quando est indutus ornamentis pontificalibus que sunt quatuor. scilicet. mitra. baculus pastoralis anulus z compagus. vnde mitra que habz duo cornua designat duo testamenta vet̄ scilicet z nouum. z fuit ordinatum q̄ episcopi haberent mitram ad instar moysi: q̄ reuersus fuit cornutus a monte vbi accepit legem dei z ignorabat q̄ esset cornutus aliud vestimentum est baculus pastoralis qui dicitur crossa. aliud est anulus qui datur episcopis in signum matrimonij inter ipsos z ecclesiam. aliud dicitur compagus siue caligeepiscopales que alio nomine dicuntur sandalia. Casus Aliquis abbas a sede apostolica obtinuit vt posset vti mitra z alijs ornamentis episcopalibus. iste abbas comparuit in sinodo episcopali vt tenebatur: quia non erat exemptus: vl̄ erat exemptus: tamen habebat populum nō exemptum. ratione cuius tenebatur comparere in sinodo. z certū est: q̄ iste abbas debet esse in eodem statu in quo celebrat missam: z ipse fert mitram preciosiorem mitra episcopali: puta. quia sua mitra in medio habet lapides preciosos. item habet laminas ferreas vel argenteas: vtruz possit vti ista mitra. Respōdet q̄ non poterit vti tali mitra quantumcūq; sit exemptus. vtruz autem exemptus possit vti mitra aurifriziata non habente laminas aut gemmas Respondet q̄ sic: si autem non sit exemptus vtetur mitra alba z plana non friziata q̄diu erit in sinodo z in concilio. z istud ordinatum fuit ne detrahatur auctoritati et honori episcopali. quia ignorantes putāt q̄ ille qui habet maiores ornatus sit maioris auctoritatis iurta illud. Dunc decorāt homines quem vestimenta decorant ecclesiarum suarum vnde matrimoniuz cōtrahitur solum inter episcopum z ecclesiā ideo episcopus debet portare anulum. ex quo sequitur q̄ alij inferiores prelati non debent portare anulum. ideo dicit Jo. an. q̄ clericus anulatus aut est episcopus aut fatuus quod verum est nisi habeat aliam dignitatem. vt quia est doctor: tunc enim in signum matrimonij inter ipsum z scientiam potest deferre anulū aurifriziatas id est non habētes laminas. neq; lapides preciosas

um persone Casus in diocesi pictauensi sunt aliqui qui dicunt se habere priuilegium: vt sint exempti a potestate ordinarij pretextu quorum priuilegiorum plura nephanda committunt confidentes de suis priuilegijs ita sepissime q̄ exinde oriuntur plura scandala: vtz episcopus potest eos compellere z mōere vt sibi ostendant sua priuilegia vt videant an sint taliter exempti a sua iurisdictione: q̄ non possit eos punire pro suis criminibus. Respondet q̄ potest episcopus tales exemptos compellere vt sibi ostendant sua priuilegia sibi episcopo vel suis commissarijs. z q̄ episcopus vel eius commissarius possit legere priuilegia integraliter etiam si petatur q̄ priuilegia illa exhibeantur occasione articuli super quo est cōtrouersia: sed tunc habita lectura integrali oium priuilegiorum non habebit copiā omnium: sed solum illius articuli de quo est controuersia. Sed queritur vltra: numquid episcopus pendente ista exhibitione an priuilegia sua sint sufficiētia ad impediendum suam iurisdictionez Respondet romanus pontifex cum distinctione. aut enim isti priuilegiati ad fundēdum suam intentionem. i. ad probandum suam exemptionem allegant priuilegiū exemptionis tantum. aut priuilegium z prescriptionem simul. aut allegant solum prescriptionem simul. z sunt in possessione exemptionis: tunc pendente litigio super exhibitione priuilegiorum suorum non poterit episcopus eos turbare in sua possessione exemptionis neq̄ in eos poterit exercere suam iurisdictionem. Si autem allegant solum prescriptionem. quia dicunt prescripsisse libertatem non extinctiue. ita q̄ nulli subsint. quia non possunt esse accephali: sed dicūt p̄scripsisse libertatem trāslatiue. hoc est non subsunt ordinario naturali sed alteri. z in isto casu q̄diu probabitur prescriptio reputabuntur subditi episcopi: ita q̄ episcopus poterit in eis exercere suam iurisdictionem. ratio diuersitatis inter priuilegium z prescriptionem: qz priuilegium est plus fauorabile q̄ sit prescriptio que est mere odiosa. ideo pendente iudicio super prescriptione episcopus vtetur iurisdictione sua ordinaria q̄q̄ reuera talis non sit sibi subditus ⌊infamiam⌋ quandoq̄ infamiam iuris. nam quedam sunt delicta que ipso iure irrogāt infamiam. i. ipso facto. de quibus in. l. i. ff. quib⁹ irro. infamia. alia sunt delicta que non irrogant infamiam ipso facto: sed per sentētiam iudicis ⌊loco secure⌋ vbi episcopus non possit exemptis inferre violentiam qz forte episcopus sibi remoueret eoz priuilegia. z illa non posset recuperare sine magnis laboribus z mizijs ⌊integraliter⌋ licz pro presenti non sit controuersia de omnibus articulis: sed de vno solo tantum.

piscoporū Interdictus est ingressus ecclesie regularibus vel secularibus q̄uis exempti fuerint si celebrauerint vel celebrare permiserint in locis interdictis: nisi fm permissionem iuris. vel si excommunicatos z publice interdictos ad diuina officia sacramenta z sepulturam admittant. hoc dicit. Casus. Propter delictum comitis pictauensis fuit ciuitas pictauensis interdicta interdicto generali z totus comitatus pictauensis in quo comitatu pictauensi sunt aliqui exempti fm veriorem intellectum qui putantes se nō teneri ad interdictum quod diocesanus ei posuit eo quia sunt exempti: contemnunt illud interdictum z celebrant diuina officia ianuis apertis z alta voce. Certum est q̄ a iure antiquo sunt alique pene introducte contra non obseruantes interdictum. Sed vtrū vltra illas penas sint alie pene introducte. Respondet q̄ sic quia ē eis interdictus ingressus ecclesie donec fuerit satisfactuz ad arbitrium episcopi. z nō tanter dicitur ad arbitrium. quia non tenentur satisfacere ad dictū episcopi nisi vt bonus vir fuerit arbitratꝰ. Sed quid pone q̄ epūs pictauensis protulit i aliquos suos subditos sententiam excommunicationis: z mandauit ep̄s vt nēs subditi nō reciperentur ad diuina. certum est q̄ tales non debent ad diuina admitti. Sed quid quia licet episcopus mandet subditis vt illos non reciperent ad diuina: non tamen mandat exemptis. numquid exempti pos

sunt tales excommunicatos admittere ad diuina. Respondet q̄ non. z si contrariuz fecerint incurrunt predictam penam q̄z eis est interdictus ingressus ecclesie z efficiuntur irregulares. in. c. is qui de sen. excō. infra. eo. li. conceditur vt in. capi. alma. infra. de senten. excommu. eo. lib. scz bassa voce z ianuis clausis. Nota primo q̄ diuina officia non debent populo celebrari in locis interdictis: z celebrantes in locis interdictis incurrunt graues penas: z maiores penas incurrunt exempti q̄z non exempti. l. presbyteri. C. de epis. z cle. vbi magis sunt illi puniendi qui plurimum honoris a principe susceperunt: ideo si exempti delinquant: grauius sunt puniendi q̄z ceteri Item quia isti priuilegiati confidentes ō suis priuilegiis plus ceteris violabant interdictum: ideo propter frequentiam delicti ordinatum fuit q̄ plus ceteris punirē/tur. Nota vlterius iuncta glosa q̄ celebrans presente excommunicato non est irregularis: sed est ei interdictus ingressus. ecclesie: tamen est proximus irregularitati quia si se immisceat diuinis: efficitur irregularis. c. is qui. de sen. excom. istomet libro Nota vlterius q̄ appellatione sacramentorum ecclesiarū non venit sepultura

er exemptionem.

p Casus. Papa per suum priuilegium vel indultum exemit aliquam ecclesiā a iurisdictione diocesani per vnam de formis in. c. sequenti. quia dixit papa talē ecclesiam exemimus a iurisdictione ordinarij. vtrum per hoc videatur papa non solum exemisse ecclesiam a iurisdictione ordinarij sed etiaz ministros ipsius ecclesie Respondet q̄ non. vt ponamus q̄ est aliqua ecclesia conuentualis vel collegiata. in qua est rector habens administrationem. papa illam ecclesiam exemit a iurisdictiōe ordinarij sub hac forma. talem ecclesiaz eximus vel per aliam formam. vtrum videatur tantummodo locus exemptus vel vtrum cum hoc videantur monachi exempti z etiam rector parrochialis qui est vicarius perpetuus. Respondet q̄ per illud priuilegiū videat solū exemisse mōasterij ipsi? mōsterij religiosos oblatos z puersos: sz non videtur exemisse vicarium perpetuuz neq̄ populum ipsius parrochie. z ideo ipse vicarius remanebit sub iurisdictione episcopi. Sed quid ponamus q̄ papa per suum priuilegium exemit canonicos ecclesie picta. in qua ecclesia sunt ministri diuersi status. quia ibi sunt capellani non tamē sunt canonici: vtrum videantur exempti capellani. Respondet q̄ non etiaz si essent ministri habentes dignitatem dum tamē non haberent canoniam in ecclesia pictauensi. Sc? si papa in suo priuilegio est vsus vocabulo clerici. puta quia dixit. nos eximimus a iurisdictione ordinarij clericos ecclesie pictauēsis. quia tunc videtur exemisse omnes ministros ipsius ecclesie

Nota primo q̄ exempta aliqua ecclesia a iurisdictione episcopi videtur exempti similiter ministri ipsius ecclesie: quia ista exemptio ecclesie dicitur exemptio realis z se extendit ad personas Nota q̄ quando eximitur ecclesia videtur locus exemptus: et etiam ministri illius ecclesie non autem vicarius perpetuus deputatus ecclesie parrochiali neq̄ parrochiani illius ecclesie p illud priuilegium sunt exempti a iurisdcōe diocesani Nota q̄ appellatione canonicorum veniunt solum habentes canoniam in ecclesia. Nota q̄ appellatione clericorum veniunt omnes ministri ecclesie

i papa Istud capitulum ponit formas per q̄s potest probari exemptio aliquorum Casus Episcopus pictauensis veleius officialis volebat punire z corrigere ticium de aliquo excessu: vnde fecit ipsū citare ad comparendum psonaliter z se purgaturuz super tali excessu: ticius conuentus intermino sibi assignato comparuit z opposuit q̄ erat exemptus a iurisdictione episcopi z ideo petebat remitti ad suum iudicem siue conseruatorem suorum priuilegiorum certum est q̄ intentio episcopi siue eius officialis est fundata de iure communi: ideo iste ticius tenet probare suā exemptionem .s. eo. ca. cum persone. vnde ticius ad probandum suam exemptionem produxit q̄dam instrumentum delegatorium in q̄ dicebatur. Conquestus est nobis talis ticius roma. curi. immediate subiectus. vtrum

fuerit sufficienter probata exemptio. Respondet q̄ non. quia illa verba narratiua non faciunt fidem sed solum verba dispositiua. ideo si in verbis dispositiuis contineretur q̄ talis ticius est subiectus roma. cur. Sed vellem informari que verba sūt necessaria ad hoc q̄ aliquis dicatur eximi a iurisdictione ordinaria z per que verba potest probari exemptio. Respodet q̄ pluribus modis potest probari exemptio dū modo probetur per vnam de formis que sequuntur in littera videlicet si dicat papa in verbis dispositiuis nos talem ecclesiam eximimus a iurisdictione ordinarij. vl' sic dicimus talem ecclesiam pertinere ad proprietatem beati petri. vel sic dicimus vel declaramus talem ecclesiam subiectam romane ecclesie velad romanaz ec. nullo medio ad ro. ec. ptinere. vl' asserim? tlez ecclesiā nullo medio pertinere Sz q̄d ponamus q̄ in verbis assertiuis dixit papa in suo priuilegio vel in sententia. nos talem ecclesiam asserimus exemptam a iurisdictione ordinarij vel asserimus talez ecclesiam spectare ad ius z proprietatem beati petri. vtrum sufficienter probetur exē ptio. Respondet q̄ sic. nam omnes ecclesie de iure communi spectant ad romanā ecclesiam. ideo si papa in priuilegio suo vel sententia apposuerit ista verba in verbis dispositiuis vel assertiuis debent illa verba aliquid operari. Sed quid quia papa dixit in suo priuilegio q̄ talis ecclesia potiatur libertate romane ecclesie: vtrum sit probata sufficienter exemptio. Respondet q̄ sic. idem si dicat papa: talis ecclesia in signum libertatis soluet annuum censum: secus si diceret solum papa indefinite q̄ talis ecclesia soluet annuum censum eccle roma. idem si dicat q̄ in tali ecclesia non audeat collocare suam sedem. tunc enī videtur talis ecclesia priuilegiata. Sed q̄d ponamus: q̄ papa dixit in aliqua sententia uel priuilegio. nos recipimus tales religiosos talis ordinis in nostros proprios z specialiter subiectos romane ecclesie: an videantur isti exempti a potestate ordinarij. Respondet q̄ sic: secus si dixisset papa. nos tales recipimus in proprios z speciales filios. nam per illa verba non videntur exempti a iurisdictione ordinarij. Idē dicendum est si papa aliquibus concedat indultum vel priuilegium. vt a quoc̄z nō possint excommunicari vel suspendi. z q̄ in signū huius soluant eccl'ie romane annuum censum: nam per illa verba non vidēt exempti a iurisdictiōe diocesani. postea dicit romanus pontifex in fine pro p̄senti non potuit cogitare omnes formas quibus potest conferri exemptō nunc per alias formas potest ꝓbari exemptio dūmō constet de mente pape

icet Casus. Ponamus q̄ aliq̄bus clericis vel religiosis fuerat interdictū per papaz in pena delicti per eos commissi vt non possent celebrare diuina tempore interdicti ianuis clausis. postea isti clerici vel religiosi accesserūt ad apostolicam sedem z impetrauerunt indultum z priuilegium vt tempore interdicti possent diuina celebrare ianuis clausis non receptis excommunicatis: vtrum poterunt admittere ad diuina transeuntes z peregrinos. Respōdet romanus pon. q̄ non. si cōtrariū fecerint incurrūt penas a iure indictas. Et istō verum nisi transeuntes vl' peregrini haberēt priuilegium vt possent audire diuina i locis interdictis. Sed ponamus q̄ ista persona priuilegiata vt possit audire diuina i locis interdictis: non obstante interdicto habet aliquos familiares: vtruz possit secū introducere suos familiares. vel vtruz possit per suos capellanos facere celebrari in locis interdictis. Respondet romanus pontifex q̄ sic. secus autem esset dicendum in familiaribus conuentus. z hoc verum: nisi in casu necessitatis. puta si in conuentu omnes essent infirmi vno excepto: tunc ista persona priuilegiata posset talem sanū facere celebrari in medio interdcō. Sz q̄d ponamus q̄ ista p̄sona priuilegiata: vtrū possit facere celebrari i loc̄ interdcis z possit secum introducere eius familiares: habet plures ministros siue familiares sunt alij qui qui non audierunt missam: vtrum poterunt facere celebrari aliam missam in loco interdicto Certe non

uoma Episcopi cum altari viatico celebrare pūt

ꝛ facere celebrari. ita tamen ꝙ non violent interdictum. hoc.dī. Presupponenduꝫ pro intellectu ca. ꝙ diuina officia maxime missarum solennia non debent celebrari in loco ꝓphano sꝫ in ecclesia. Casus. Aliquis episcopus proficiscitur ad curiā romanā vl aliū locum certū est quod qualibꝫ die debꝫ celebrare vel audire missam. sed ponamus ꝙ non potest cōmode ire ad eccl'iaꝫ pro audiendo vel celebrando missam: nūquid poterit facere celebrari in itinere cū altari viatico ꝛ portatili. Respondet ꝙ sic dū tamen illud fiat in aliqua camera honesta ꝛ missa celebrata poterit iter suum arripere. Nota primo ex hoc capi. ꝙ missarū solēnia debēt celebrari in eccl'ia ꝛ nō in loco ꝓphano. Nota vlterius priuilegiuꝫ clausum in corpore iuris quod habet epūs vt possit missam facere celebrari in loco priuato ꝛ ꝓphano cuꝫ altari viatico ꝛ portatili si non habꝫ accessum ad ecclesiam.

De iniuriis ꝛ dāno da.

Dictū fuit supra de delictis ꝛ criminibꝫ publicis: nūc videndū est ō delictis priuatis cuiusmodi est iniuria. ideo post rubricas precedentes annectitur rubrica de iniurijs ꝛ damno dato. i. de damno quod punitur per. l. acquiliam.

De tli pignorationes

Represalie contra psonas ecclesiasticas concedi vel cōcesse non dūt extendi cōtra facientes nisi reuocent infra mensem singulares persone sunt excōicate ꝛ vniuersitates interdicte. h.d. Pro intellectu huiꝰ ca. est sciendum quid sit pignoratio ꝓut hic accipit. vnde pignoratō hic accipitur quādo aliud pro alio exigitur ꝛ appellatur repsalias vt quādo est guerra inter duos principes ꝛ fiunt treuge si aliquis subditus vni⁹ principis delinquat ꝛ non possit haberi iusticia de eo apud suum dūm princeps alterius dabit ei repsalias. id est dabit ei potestatem accipiendi aliquē de illa societate seu patria: ꝛ istud appellamus marchā. Casus. Aliquis de anglia vel alamania vel alia regione mihi irrogauit iniuriam capiē do bona mea forte sup mare. non possum habere iusticiaꝫ ab eo⁊ principe, vñ rex cōcessit mihi potestatem. vt si possem capere vnum de illa patria illum retinerez donec esset mihi satisfactum. hoc facto reperi episcopum vel clericum de illa patria. Rūdet ro. pon. ꝙ si simpliciter contra homines illius regionis sit mihi cōcessa marcha non possum illam extendere ad psonas ecclesiasticas vel eoꝝ bona. Sed ponamus ꝙ de facto accepi aliquā psonā ecclesiasticam vel princeps concessit mihi expresse marcham cōtra psonas ecclesiasticas. querit: qua pena sum puniendus Rūdet ꝙ vltra penas a iure ciuili introductas sum excōicatus. si autem esset vniuersitas: tunc esset interdicta. Ⅰ pignoratōes Ⅰ ste pignoratōes cōcedebantur in hoc regno tempore guerrarum inter regem francoꝝ; ꝛ regem anglie Nota ꝙ vulgaris locutio est attēdenda seu consideranda: ꝛ debet proferri ꝓrio significato. maxime quando verbuꝫ profertur ab habente imperium. ꝛ dicitur vulgaris locutio illud quod dicitur a plebe ꝛ populo. ꝛ scōm Jo.an. debet scribi locutio per litteram q. sicut eloquens. nō ät per.c. quia descendit a verbo loquor quod per q. nō per c scribitur. Nota ꝙ pignorationes regulariter sunt prohibite accipiendo pignorationes prout hic accipiuntur scilicet cū alius pro alio capitur. qꝛ regulariter alius pro alio non pōt conueniri etiā maritus p vxore nec vxor pro marito. Nota ꝙ repsalie concesse homini alicuius regni non debent extendi ad psonas ecclesiasticas. Quid de scolaribus: vtrū possint se extendi ad scolares. Certe non. autē. habita. ne filius p pte. C. ꝛ licꝫ ille tex. loquatur in studentibus in iure ciuili: tamen est eadem ratio in studentibus in alijs facultatibus: maxime in iure canonico. Nota penam qua puniuntur cōcedētes pignorationes contra psonas ecclesiasticas. vel illa concessa generaliter extendentes ad psonas ecclesiasticas:

De penis

Visum fuit supra ti. primo de penis in specie: verū qꝛ nō est nouum vt aliquibus ꝑticulariter enumeratis apponat clausula generalis. vt. l. si seruꝰ. §. inquit. ff. ad l. aq̄liam: ideo post rubricam precedentem po/

nit rubricam de penis

Omana ecclesia.

r De veteri iure poterat archiepūs cū est in sua prouincia iurisdictionē suam exercere z punire notarios iniuriātes sibi nunciōs z familie sue si p id iurisdictio sua impedit: alias non nisi cōsuetudo amplꝰ sibi tribuat. sed hodie tales iniurias tunc punit: etiam si iurisdictionez suā nō impediant. h. d. Pro intellectu huiꝰ ca. est ꝑsupponēdū: ꝙ regulariter archiepūs in sua puincia nō ꝑt exercerē iurisdictōz suā ī iurisdcōe ꝑbditoꝝ suoꝝ. s. suffraganeoꝝ ꝓuiā simplicis querele nisi esset legatus natus. vt in. c. i. de offi. lega. in an. Item est ꝑsupponēdū: ꝙ regulariter archiepūs nō pōt suā sedem collocare: nisi in sua ꝑticulari dioceſi. Lasus. Archiepūs raueñ. visitat suā puinciam: inferꝝ sibi iniuria a subditis suoꝝ suffraganeoꝝ: vel sue familie infertur iniuria vel etiam ipe archiepūs non visitat suam puinciā: sz mittit suū nūciū ad citandū suos suffraganeos: vt tali die cōpareant ī tali loco in quo est celebraturus suū generale concilium puinciale: infertur nūcio iniuria. vtrū archiepūs possit punire inferētes iniuriam. Rūdet ro. pon. ꝙ olim de iure antiq̄ poterat punire si impediebaꝝ eius iurisdictio: alias nō: nisi cōsuetudo magis tribuerz Sz hodie etiā cessāte cōsuetudie ꝑt archiepūs punire tales iniurias: etiā si p eas nō impediaꝝ eiꝰ iurisdictio

egradatio.

Istud capl'z ponit formā

d quā debet obseruare epūs ī degradatiōe actuali. Lasus. Jure cautū reꝑitur ꝙ clicus et iā sacerdos pōt nō solū deponi verbal'r ab ordinibus p certis criminibꝰ z delictis: sed etiā degradari actualiter. vt ī crimine hereſis. in homicidio p insidias pēsatas. nam si clericus aliquē p insidias pēsatas occiderit eū ab altari euellens. vt in c. de homicidio in an. ſm veriorē intellcīm illiꝰ. c. Sed queriť q̄l'r debeat fieri degradatio actual' Rūdet ro. pon. ꝙ fit eo modo quo ꝓnceps secularis cōsueuit exauctorizare suos milites exigentibꝰ eoꝝ delictis nā de more qū exauctorizanť milites tradūtur eis insignia militaria z postea deponūtur gradatim scōm ꝙ eis tradita fuerunt. similiter est dicēdū in sacerdote degradando vel alio clerico. qz debēt ei tradi oznamēta sibi tradita in ꝓmotiōe: z postea debz illa gradatim remouere dicēdo in remotione cuiuslibz vestimēti verba ꝓtraria verbis platis in ꝓmotōne ordinꝰ. Unde ecclīastici ordines dicūtur gradꝰ: qz volens ordiari debet ꝑ gradus nō ꝑ saltū ordiari. vl'ideo dicūtur gradus. qz ordo cōfert ordinato gradū honoris. nūero sex in degradatōe epi: z tres in degradatōe ꝑsbyteri vl' suddiaconi castris. i. exercitō seu collegio alioꝝ militū: vt ōt Jo. an. ī nouella. vas. i. calicem tūc. i. remotis vestimētis. poterit tamen non est necesse

uamuis

Licet inuētio carceris sit ad custodiā: tñ pōt ꝺs puniri pena carceris ī ꝑpetuo vel ad tempus Lasus. Aliqs clicus ꝑpetrauit aliqd delictū: ꝓpter qđ si eēt laicus: eēt sibi imponēda pena mortis. Episcopꝰ videſ nō pōt eū punire pena mortis: qz nō habet sententiā sanguis. z videť ꝙ tale delictū non est dignū degradatiōe: vult talem clicū cōdēnare ad ꝑpetuos carceres vel ad tempꝰ: vtz possit: videť ꝙ nō: qz carcer fuit inuētꝰ ad custodiā reoꝝ: nō āt ad penā. l. i. z. ff. de custodia reoꝝ: nō obstāte ista rōe determinat ro. pon. in cōtrariū. videlicet ꝙ epūs vel iudex ecclesiasticus habēs mez impiuz pōt aliquē condēnare ad ꝑpetuos carceres vl' ad tps. nec obstat ꝙ carcer fuit inuētus ad custodiaz. qz illud vez ī iudice q̄ pōt cōdēnare ad mortē: sed epūs vel alius iudex ecclesiasticꝰ loco illius pene poterit condēnare ad ꝑpetuos carceres vel ad certuz tempus. puta ad septem annos vel aliud tempus. qz iudex ecclesiasticus nō pōt aliquē cōdemnare ad mortē reoꝝ non cōuictoꝝ sz suspectoꝝ de crimine. vnde reus conuentus de crimine quod exigit mortē debet detineri in carceribus: z cām debet ducere in vinculis: nec admittiť cū fideiussoribꝰ vel pignoribus. No. ꝓmo ꝙ licet carcer de iure ciuili sit introductus ad custodiā reoꝝ pēdēte accusatōne: tñ de iure canonico est introductꝰ ad penā. Nota magis specifice ꝙ iudex ecclesiasticus pōt subditos suos condemnare

ad agendã penitentiam in pane tristicie et aq̃ doloris ad ꝑpetuos carceres: vl' ad tps tñ coĩter boni ꝓlati in precipuis festis cõ/ sueuerũt captiuos suos visitare: z pingui nutrire. querit q̃ tudices pñt impõere istã penã. dicẽdũ q̃ ois iudex bñs mex impiũ

bicũqz Casus. Jure cautũ repitur in pluribus locis q̃ p certis criminibus z nõ/ nullis excessibus imponitur pena nõ solũ delinquenti: sed etiaz eius posteritati vsq; ad terciã gnatõz: q̃rit de q̃ gnatõe st illa iu ra intelligenda. Rñdet q̃ intelligit de po steritate descẽdẽte p lineã rectã masculinã non aũt p lineã femininã. z istud vex nisi a liud eẽt expressum in cõstitutione. qz tũc te nor cõstitutionis eẽt obseruandus

elicis Hoc. c. punit illos qui psequũtur romanã cu/ riam z cardinales. Jtem punit p/ stantes auxilium consiliũ vl' fauorem. Jtẽ punit illos q̃ capiũt vel occidũt mistros pa pe z cardinaliũ. Casus. Aliqs cõcepit odi um cõtra aliquẽ cardinalẽ. illum cepit. deti nuit inuitũ: forte in carcerãdo: sz forte i lo/ co honesto vel insecut9 ẽ eũ hostiliter: licet nõ cepit: nec incarcerauit: querit: qua pena sit puniẽdus? Rñdet q̃ ipse committit cri mẽ lesemaiestatis ipo facto est infamis: et bona eius confiscãtur Jtẽ nõ põt facere te stamẽtũ: nec aliq̃d accipe ex testamẽto. z sic efficit intestabilis actiue z passiue. Jtẽ ha bitationes eox siue domus debẽt destitui z nullo tpe debent postea reedificari. Jtem si ꝓueniãt suos debitores ipsi debitores ñ tenẽtur eis rñdere: nec debita sibi soluere. Jtẽ si ab eccl'ia obtineãt aliq̃ bñficia: ipso facto ipsi sũt priuati ipsis bñficijs ita q̃ il lea ad quẽ spectat collatio illox bñficiox ta lia bñficia ꝓferre poterit. Sz q̃d lanctissi/ me pater: pona. q̃ iste q̃ detinuit inuitum aliquẽ cardinalẽ: vel eũ psecutus fuit hosti liter habet aliquẽ nepotẽ vl' filiũ q̃ in eccl'a obtinet bñficiũ vel dignitatẽ: an p delicto pris debeat puniri ipse filius: vel nepos? Rñdet q̃ sic: nã dicit ro pon. q̃ ipse filius vl' nepos ipso facto est priuatus q̃busc̃ q; bñficijs z dignitatib9: etiã si eẽt ꝑfultus di gnitate episcopali: vel alia maiore aut mio re dignitate. z vlteri9 factus est incapax cu iuscũq; bñficij ecclesiastici de cetero obtinẽ di in ecclesia. z nõ solũ efficitur talis filius vel nepos incapax bñficiox ecclesiasticox sz etiã quox cũq; officiox publicox vl' secu lariũ: nec ꝑt admitti ad testimoniũ. postea dicit ro. pon. q̃ nõ solũ psequẽtes z detinẽ tes vel insecutores cardinaliũ puniuntur predictis penis: sz vltra has penas incur rũt ipo facto sentẽtiã excõicationis a q̃ nõ pñt absolui: nisi a solo papa. z hoc vex: ni si in casu necessitatis: puta in articulo mor tis. nã tũc posset absolui etiã a simplici sac dote: ꝑstita tñ pri9 sufficiẽti cautõe z ydõea q̃ ipi faciãt penitẽtiã q̃ eis imponet p hu iusmodi excessu. Sed q̃d si aliqs non ppe trauit istos excessus circa psonas pape vl' cardinaliũ. verũ tñ dedit consiliũ vt cardi/ nalis detineretur in vinculis: an sit aliqua pena puniendus. Respondet q̃ sic. qz erit puniendus pena arbitraria ad arbitrium iudicis fm exigentiam crimis. Sed po/ nam9: q̃ aliqs nõ tenuit cardialem neq; il lũ fuit insecutus: sz in odiũ ipsius cardina lis detinuit z incarcerauit aliquẽ de suis fa miliarib9. vel etiã fuit aliqs q̃ hostiliter in secutus est aliqs clericos: nũquid est puniẽ dus aliq̃ pena: Certe sic: nã iudex illos pu nire debet fm sui crimis exigẽtiã. Postea ro. pon. in fine ostẽdit q̃s penas debẽt pa/ ti illi q̃ occidũt cardinales z q̃ iudices secu lares vltra istas penas in hoc ca. contẽtas debent istos malefactores occidentes car/ dinales vl' detinẽtes inuitos vl' incarcerã tes punire penis legalibus fm q̃ leges ci/ viles dispoſuerũt Jtẽ ꝑcipit papa hãc con stitutionẽ obseruari: z ꝓtrafaciẽtib9 penã i ponit. sequit' tex. lesemaiestatis. Crimẽ le/ semaiestatis cõmittit nõ soluz machinãs i mortẽ principis: sz etiã machinãs i mortẽ suox ꝓciliarioꝝ sibi assistẽtiũ. l. q̃sq; s. C. ad. l. iu. z. l. maie. ido machinãs i mortẽ cardi naliũ ẽ re9 isti9 crimis ⌊diffidatus⌋ z sic au ctoritate isti9. c. ꝓstituit iustũ bellũ inter ip sũ crimiosũ z xpianos respectu xpianoruz nõ ãt respectu sui ⌊intestabilis⌋ actiue z pas siue. i. nõ possit facere testamẽtũ. nec aliq̃d accipe ex testamento: vt sequitur ⌊deserta⌋ .i. debent manere in perpetua ruina vt sit ꝑpetua memoria de ipso vt sequitur ⌊postu

landi. nam aduocatus esse non potest infamis. quia aduocandi officium est laudabile officium. l. laudabile. C. de aduocatis diuersorum iudicum: secus est de officio procuratoris. nam infamis potest esse procurator. ¶ dispensationis ¶ quedaz commina tio. nam papa non potest sibi imponere legem ¶ incurrit ¶ ⁊ iste est casus specialis: in quo quis incurrit ipso facto sententiã excommunicationis: licet non iniecerit manus in clericos. regulariter contra ca. si q̃s suadente. xvij. q. iiij. ¶ accensis ⁊ extinctis ¶ ac in signũ maledictionis eterne quam deus dedit dathan ⁊ abiron in terram proiectis vt sit communiter ¶ constituit ¶ nam in articulo mortis possent absolui a simplici sacerdote ¶ vdonee ¶ .i. cauere debent q̃ eq̃ animo sustinebunt penam sibi imponendam ¶ negetur ¶ licz dictum sit q̃ nullus debet sibi in iudicio respondere tamẽ impleta penitentia poterit prosequi iniuriã suam vel suorum vel pro contractibus post penitentiam celebratis poterit conuenire suos debitores ¶ suadebunt ¶ Dictum fuit supra q̃ non solum committentes predcã puniuntur iam dictis penis: sed etiam eorum posteriores descendentes per lineam femineam. Sed quid de linea transuersali vt sunt filij fratrum. vtz papa poterit illã penam extendere ad collaterales. dicit q̃ sic. sed collaterales non incurrunt penam ipso facto ¶ ediderunt ¶ .l. si quis in hoc genus sacrilegij. C. de epi. ⁊ cle. ¶ priuatus ¶ vult dicere si delictum sit perpetratum immediate debent episcopus ⁊ rectores ciuitatis insurgere contra tales ꝑm q̃ leges ordinauerunt. vt in dcã. l. si quis alle. Et si nõ fecerint: incurrunt ipso facto sentẽtiã excõmunicationis. ⁊ vltra debẽt priuari sede episcopali vl' archiepiscopali. ⁊ nihilominus sit interdicta ciuitas.

de penitẽ. ⁊ remis.

Dictũ fuit supra titu. proximo de penis imponendis in foro contentioso: nũc aũt dicendũ est de penis imponendis in foro penitentiali: veruz quia pene in foro penitentiali remittũtur ꝑ penitentias ⁊ remissiones: ideo post rubricam precedentem annectitur rubrica de penis ⁊ remissionibus Querit̃ que pena veniat imponenda pro q̃libet peccato mortali. Dicenduz q̃ licet olim illa pena esset taxata a canonibus: tñ hodie istud est relictum arbitrio confessorum seu presbyteroz in. c. deus qui. eo. ti. in an. tñ ñ debet ꝯfessor eẽ nis art⁹: nec nis largus in imponenda penitentia. quia penitentiam debet imponere ad arbitriũ boni viri. ⁊ non pro libito sue voluntatis. vt dicit panor. in ca. Ex pte de cõstitu. in an. ⁊. c. quintauallis. de iureiuran. ¶ antiquis.

omana Licet archiepiscopus possit remissiones seu indulgentias cõcedere nõ solũ his qui sunt in dioceſi sua particulari sed etiam illis qui sunt in tota sua prouincia: non tamen potest excedere numerum indulgentiarum sibi a iure taxatum. Las⁹ Luz ecclesia raueñ. magnis edificijs ⁊ structuris indigeret: archiepũs raueñ. videns q̃ fructus ecclesie raueñ. nõ sufficerẽt pro isto edificio complendo voluit mittere questores per totam suam prouinciam ꝑ colligendo elemosinas fidelium. ⁊ vt christifideles essent magis inclinati ad dandũ et tribuendum illi ecclesie volu it ipe episcopus eis impartiri de thesauro eccl'ie remittendo partem penitentiarum iniunctarũ omnibus ⁊ singulis porrigentibus manus adiutrices ad ipsum opus complendum. sed timens q̃ suffraganei sui nolent admittere istos questores ad officium questure dedit questoribus potestatem citandi suffraganeos nolentes eos benigne recipere in suis dioceſibus: vtrum possit Respondet q̃ non: sed potest eos monere cariatiue vt inducant populum ad porrigendũ manus adiutrices ꝑ isto opere pio cõplendo Sed queritur quas indulgentias siue quem numerum dieruz poterit indulgere archiepiscopus. vtrum possit dare indulgentias pro libito sue voluntatis Respondet q̃ non sed solum scdm q̃ est statutum in concilio generali. in. capi. cum ex eo. eo. titu. in antiquis. videlicet. remissionem. xl. dieruz. ⁊ in hoc equiparantur episcopi ⁊ archiepiscopi. Nam episcopus pot similiter concedere. xl. dies indulgentiarũ

Nota ꝙ licet archiepꝰ non habeat iurisdi
ctionē i subditos suoꝝ suffraganeoꝝ i fo
ro contentioso: ⁊ hoc in prima instantia:
tamen in foro penitentiali: potest exercere
iurisdictionem eis concedendo remissio/
nes ⁊ indulgentias. Nota ꝙ licet subditi
suffraganeoꝝ archiepiscopi admittant
questores ipsius archiepiscopi non prop/
ter hoc efficiuntur de iurisdictione archie
piscopi: ita ꝙ eos poterit punire: secus si
mitteret nūcios pro exercendo iurisdictio
nem suam contentiosam. quia tunc posset
punire impedientes iurisdictionem suam
ifra tit. pri. ca. i. Nota si questores veni
ant ad ecclesias parrochiales pro petēdo
⁊ colligendo caritatiua subsidia fidelium
si rectores ecclesiarum parrochialium no
lunt eis permittere vt declarent indulgen
tias suas. ⁊ vt conuocent populum ipi sūt
puniendi. ⁊ hoc verū: dummodo isti que
stores compareant debito modo cum lit/
teris apostolicis vel diocesani loci. ⁊ hoc
quādo faciunt questum pro alīs: secus: si
pro se. ca. cum ex eo. e. titu. in anti. Nota ꝙ
archiepiscopus non potest indulgentias
concedere vltra numerum taxatum in cō/
cilio generali. videlicet in dicto. c. cum ex
eo Sunt tamen aliqui archiepiscopi qui
habent speciale priuilegium ⁊ indultū: vt
possint cōcedere indulgentias vltra. xl. di
es. Nam archiepiscopus tholosanus pōt
concedere indulgentias vsq; ad centū di
es. Et dicit panor. in dicto ca. cum ex eo. e.
ti. in anti. ꝙ quando quis lucratus fuit i/
dulgentias est in arbitrio suo an velit in/
terpretari istas indulgentias in hoc secu/
lo vel reseruare in futuro: vt ponamus ꝙ
pro excessibus meis est imposita mihi pe/
nitentia vt ieiunarem. xl. diebus. episcopꝰ
contulit. xl. dies indulgentiarum omnib⁹
porrigentibus manus adiutrices. ad tale
opus possum in hoc seculo accipere istos
xl. dies vt non ieiunem: sed consuluit pa/
nor. vt fiat reseruatio in purgatorio quia
ibi pene sunt multo grauiores q̄ sint pene
huius seculi

Iepūs Si episcopus sb/
dito suo contule/
rit facultatem eligendi confessorē doctū et
ydoneum qui cum possit absoluere ab oi/
bus peccatis non poterit confessor a casi/
bus episcopalibus absoluere. nec valet cō
suetudo: vt quis pro libito sue voluntatis
sibi eligat confessorem. Pro intellectu hu
ius capituli est presupponendum illud qō
habetur in c. omnes vtriusq; sexus. eo. ti.
in an. licet olim omnis sacerdotes recepe
rint eandē potestatem ⁊ mixtim: ita ꝙ non
erant parrochie distincte. tamen propter
quasdam diuisiones inter apostolos ⁊ di
scipulos. ⁊ postea inter sacerdotes fuerūt
diuise ⁊ distincte parrochie ⁊ territoria in
foro penitentiali sicut in foro contentioso
Item secundo est presupponendū ꝙ post
q̄ fuit facta illa distinctio parrochiarum
fuit ordinatum ꝙ quilibet teneret confi/
teri proprio sacerdoti ⁊ non alteri. ⁊ si alte/
ri confiteretur: non teneret absolutio. qz
sententia a non suo iudice est nulla. cap. at
si clerici. eo. ti. in an. Item tercio presuppo
nendum est ꝙ quis dicitur habere plures
proprios sacerdotes. scilicet rectorem eccle
sie parrochialis. episcopum legatum. ⁊ pa
pam qui habet generalem curam omniū
christianorum: ⁊ sufficit habere licentiam
ab altero istorum. mendicantes vero sunt
delegati a sede apostolica per cle. super ca
thedram de sepulturis in cle. Casus. Cū
haberem meum curatum suspectum ex cer
ta causa vel videbam imperitum ⁊ nolebā
sibi confiteri: accessi ad episcopum meum
vt darz mihi potestatem eligendi confesso
rem. vnde episcopus dedit mihi facultatē
eligendi confessorez sub hac forma per ver
ba generalia. damus tibi facultatem eligē
di confessorem ydoneum qui te possit ⁊ va
leat absoluere de quibuscūq; peccatis tuis
non tamen apposuit istam clausulam etiā
nobis reseruatis. vtrum per istam facul/
tatem videatur episcopus dedisse licentiā
absoluendi de casibus episcopalibus.
Respondet ꝙ non: sed iste confessor meus
habebit illam potestatem: quam haberet
rector meus parrochialis. Sed quid
ponamus ꝙ longo tempore fuit obserua
tum vt quilibet eligeret sibi confessorē pl̄
bito sue volūtatz. an valeat tl'is ꝓsue. Rn.

q̄ non. Nota q̄ quis tenetur confiteri p̄/
prio sacerdoti. nec valeret contraria con/
suetudo. z in hoc addit istud capitulū ad
ca.omnes vtriusq̄ sexus alleg. scz vt nō va
leat contraria consuetudo. Nota q̄ episco
pus est generalis rector sue diocesis. ideo
potest concedere alicui facultatez vt possit
eligere suum confessorem: quia concurrit
cum quibuscumq̄ rectoribus sue diocesis
Nota q̄ episcopus concedendo facultatē
vt possim eligere confessorem ydoneum q̄
me possit absoluere de quibuscumq̄ pecca
tis meis non videtur dedisse potestatem e
ligendi confessorem qui me possit absolue
re de casibus episcopalibus. Sed quid ō
rectore parrochiali. ponamus q̄ me⁹ rec̄or
parrochialis dedit mihi facultatem eligen
di confessorem idoneum: vtrum possim e/
ligere simplicem sacerdotem vl̄ vtrum sit
necesse: vt eligam sacerdotem habentē sim
plicem potestatem: videlicet curaz anima/
rum. Respondet q̄ si rector meus parro/
chialis det mihi simpl'r facultatem eligen
di confessorem tunc non possum confiteri
simpl'r sacerdoti: sed requiritur q̄ talis ha
beat curam animarum. Sed aliquando
meus rector dat mihi licentiam confiten/
di tali sacerdoti quez sibi nomino: tūc pos
sum tali sacerdoti confiteri: q̄ meus cura
tor facit illum delegatum. ca. finali de offi
ci. z potestate iudi. delega. c. omnis vtriusq̄
sexus. allega.

Ndulgētie Si episcop⁹ in concessiōe
indulgentiarum excedat concilium
generale: non valent indulgētie. h. d. Cas⁹
Certum est q̄ episcopi habent potestatem
limitatam respectu indulgentiarum con/
cedendarum. quia aliqui erant ita largi q̄
claues ecclesie cōtemnebantur. vnde limi/
tata fuit eorum potestas videlicet: vt p̄ de/
dicatione ecclesie omnes qui illa die pœni
gerent manus adiutrices cōsequant vnum
annum indulgentiarū. sed alias non pos/
sent episcopi cōcedere: nisi. xl. indulgentia
rū dies. Sed ponamus q̄ episcopus ali/
quis fecit contrarium: quia in die dedica
tionis ecclesie dedit duos annos indulgē
tiaz: vtrū valeāt dicte indulgentie. Respō
det roma. pon. q̄ non: sed quomodo intel
ligitur q̄ non valent indulgentie. Respō
det glosa q̄ non valent in eo q̄ excedunt:
quia numerus dierum est separabilis. z in
separabilibus vtile per inutile non viciat
sed in numero quem non credūt valent di
cte indulgentie. Dominicus de sancto ge
miniano dixit q̄ non valent etiaz in eo q̄
excesserunt in ignominiam ipsorum epis/
coporum qui excesserūt concilium genera
le ipsum contemnendo. sed panor. dicit q̄
valent vsq̄ ad numerum taxatum

Belen.excom.su.et in

Dictum fuit supra per discursuz ti tulo
rum precedentium de penis delictorū im/
ponendis tam in foro penitentiali q̄ con/
tentioso: verum quia excommunicatio est
pena delicti: cum proferatur a iure. quando
q̄ est pena contumacie: cum profertur ab
homine: ideo annectitur rubrica de senten
tia excommunicationis. z quia sententia ex
communicationis suspensionis z interdi
cti in nonnullis conueniunt. ideo annec/
titur rubrica suspensionis z interdicti.

ñ medicialis Judex q̄ excōmu/

nicat: suspendit vel interdicit i scri
ptis. hoc faciaz causam scribat. z exemplū
tradat infra mensem. qui cōtra fecerit: pu/
nitur penis hic contentis. h. d. Cas⁹ Fuit
a nonnullis in concilio generali apō lug⁹
dunum congregatis expositum q̄ nonnul
li prelati sepe suos subiectos indiscrete ex/
communicabant. z licet excommunicatio
ab inicio fuisset introducta ad medicinaz
tamen tendebat ad mortez. propter quod
fuit supplicatum quatenus consilium dig
naretur de remedio prouidere oportuno:
ideo statuit z decreuit concilium: vt iudi/
ces ecclesiastici de cetero sint discreti in pro
ferenda sententia excommunicatiōis. Et
inter cetera statuit q̄ nullus prelatus excō
municet subditum suum: nisi subsit causa
rationabilis z proferat sententiam in scri/
ptis: non autem simplici verbo seu verbo
tenus. Et in illa sententia exprimat causā
propter quam illum excommunicat vt ap/
pareat: an illa causa sit iusta vel iniusta. z
vtrum sit digna excommunicatione Item

decreuit concilium vt si excommunicatus petat tradi sibi copiam sententie excommunicationis q excommunicator hoc facere tenetur infra mensem si fuerit requisitus. Sed ponamus q aliquis iudex ecclesiasticus non seruauit tenorem huius capituli. quia protulit excommunicatiõez simplici verbo seu verbotenus vel etiaz protulit in scriptis: sed non expressit causam rationabilem dignam excommunicatiõe. sed noluit tradere copiam excommunicationis ipsi excommunicato petenti an sit puniendus aliqua pena. Respondet ro. pon. q statuit concilium q dicta sentẽtia excommunicationis tamẽz iniusta relaxetur sine difficultate. i. sine aliqua cautione de stando iuri z sine expensis. etiam excommunicator condemnabitur excommunicato in expensis occasiõe iniuste excommunicationis facte. Item vltra hoc ipse excommunicator erit suspensus ab ingressu ecclesie per vnum mensem. / si durãte illo mense se ingerat diuinis incurrit irregularitatez a qua non poterit absolui nisi per solam papam_medicinalis_q; plures ruboze confusi eo q vidẽt se vitari ab alijs z priuari legittimis actibus reuertũtur ad bonuz obedientie: z sic excommunicatio retrahit excommunicatum a peccato ad bonum obedientie_contemnat_licz excommunicatus sit in peccato tamẽ si cõtemnat excõmunicationem eius peccatuz aggrauatur_scriptis. si proferatur sententia sine scriptis tenet sentẽtia: alias nõ absoluet excõmunicatus. z tamen dicit litera q superior eum absoluet ergo erat excõicatus. tamẽ excommunicatio erat iniusta ideo. punitur excommũicator vt sequitur_expresse_oportet q excommunicator exprimat causam expresse z nõ sufficit dicere talem ticium causis rationabilibus in his scriptis excommunicamus sed requiritur q exprimat causam propter quam illum excommunicat. puta. quia talis fuit cõtumax. z sua exigente contumacia in his scriptis excommunicamus. vel sic dicendo talis recusauit facere tale quid licet fuerit debite monitus quare ipsum in legendo scriptis excommunicamus_publicũ instrumẽtum_istud non est de necessitate se de consilio si excommunicatus petat copiã excõmunicationis vt petat cõfici instrumentũ ad finem q si excommunicator negaret requisitũ esse q excommunicatus possit. parere requisitionem_arbitrium_ex quo pena non est iure taxata_fulminare. hoc est pferre indeliberate z indiscrete. sed quãdo plene deliberat cũ discretis dicitur pferre z hec est differentia inter fulminare excõicationẽ z proferre tamen vnum sepe ponit pro reliquo_obseruari_i. pferatur in scriptis apponatur causa rationabilis. z dek copia_factiones_immo efficiant irregulares. Nota primo ex isto ca. q iudex ecclesiasticus debet esse discretus in proferenda excommũicatione. z debet exercere officiũ correctionis z medẽtis: ideo si iudex ecclesiasticus videat subditũ snum non curare de excommunicatione. z sic videt excommunicationem non proficere nõ debz bonus iudex illum excommũicare sana conscientia. sed debet in eum exercere aliaz penam scilicet captionẽ persone z pignorationem bonorum. nam iudex debet in contumacem exercere penam quã viderit magis timere. z ideo dicit dominicus de sancto geminiano q si iudex ecclesiasticus ignorans conditionem contumacis illũ excommunicauerit z uidet q excommunicatio non pficit q excommunicatus nõ curat de excommunicatione debet illũ absolnere inuitum. z communioni ecclesie restituere licet beneficium absolutionis regulariter non conferatur nisi penitenti. z dicit beatũ thomã hoc tenere. Nota vlterius q sententia excommunicationis debz proferri in scriptis tamen istud non est de substantia excommunicationis: sed est de iusticia. nã teneret excommunicatõ nisi esset lata in scriptis secus eẽt de sentẽtia diffinitiua. quia de substantia sententie diffinitiue est q feratur in scriptis: alias non valeret sententia nisi in causis summarijs in quibus valet sententia licet non feratur in scriptis. l. i. vel. ij. ff. de sententia expe/ri. reci. in aucten. nisi breues. eo. ti. in cle. sepe. de verb. sig. Nota q excõicator debet in excõicatõe inserere causã ꝓpt quã excõi/

cat. z in hoc differt sententia excommuni/ cationis a sententia diffinitiua. quia in sē/ tentia diffinitiua non tenetur iudex expri mere causas mouentes ipsum ad sententi andum licz sit honestum vt illas exprimat Nota q excōmunicator tenetur infra mē sem tradere exemplum excommunicatōis excommunicato si requiratur. idem dicen dum est de alijs actis cause videlicet vt exē pla tradantur parti: originalia tamen de/ bent remanere apud notarium. ca. quoni/ am contra falsam. de proba. Nota q sentē tia excommunicationis lata sine scriptis vel sine causa rationabili expressa: tenet de mero iure licet sit iniusta. hoc pbat iste tex. dum dicit: q si excommunicator violaue/ rit istam constitutionem q superior relax abit excommunicationem. ergo talis excō municatio tenebat. Nota ibi superior ve/ ro ad quem. q ibi notorie constat de iniu/ sticia excommunicationis superior nō de bet excommunicatum remittere ad excom mnnicatorem: sed potest eum absoluere nō facta remissione: secus si notorie non con/ staret: quia tunc deberet ipsum remittere ad excommunicatorem. sed qualiter con/ stabit de iniusticia excommunicationis. dicendum q apparebit de iniusticia excō/ municationis ex lectura sententie: si nō sit lata in scriptis: vel si in scriptis: tamen est lata absq; expressione alicuius cause ratio nabilis. vel per instrumentum publicum per quod habetur q iudex noluit excom/ municato tradere copiam excommunica/ tionis alias superior non absolueret: nisi esset appellatum. Nota q si suspensus ab ī gressu ecclesie diuinis se immisceat contra hit irregularitatem a qua non poterit ab/ solui nisi per papam.

olet Qui petit absolui ad cau telam dicens sententiaz ex communicationis esse nullam: ab soluetur nisi probet infra octo dies q fuit excommunicatus pro manifesta offensa Qui se dicit excommunicatum post appel/ pellationem. rendente probatione in iudi cijs euitabitur extra iudicium non. h. d Lasus. Certum est cum quis pretendit ex communicationem in se latam esse nullaz aliqua rationabili causa. quia prētēdit ap/ pellasse legittime antez̄ in ipsum proferret excommunicatio. z sic erat exemptus a iu risdcōe excommunicatoris. vel dixit: q in excommunicatione fuit expressus error in/ tolerabilis quia continebat preceptuz qō erat contra deum z conscientiam illius cui precipiebat potest petere absolutionez ad cautelam siz ingtum indigeat ad tollēduz murmur z scandalum populi Sed pona/ mus q excommunicator vel aduersarius se opponit ne iste absoluat ad cautelam. vi/ trum superior debeat illū absoluere nō ob stante oppositione. Respondet ro. pon. cū distinctione. aut opponens dixit q iste fu/ it excommunicatus pro manifesta. z offert probare infra octo dies: tūc differenda est absolutio per illos octa bies. z si probatuz fuerit q ipse fuit excommunicatus p mani festa offensa non absoluetur: nisi premissa satisfactione z cautione de stando iuri Si autem opponens nō offerat se pbare infra octo dies q sit excommunicatus p mani/ festa offensa: tūc superior eū absoluet ad cau telam. Sed quid pona. q ille qui fuit ex/ communicatus: dixit excommunicationem eē nullam propter aliquam causam z non petit absolutionem ad cautelā: sed vult ad mitti ad pbādā illā causam: vtz pendēte il lo articulo probationis sit euitādus tam q excommunicatus. Rūdet ro. pō. q sic in iudicijs. nā non poterit suos debitores cō uenire pēdente illo articlo pbatōnis: z de facto si conueniat poterūt excipere debito res q non tenenk cum ipso processum face re: eo q est excōicatus. nā est ibi imputādū quare non petijt absolui ad cautelam. sed in alijs actibus extraiudicialibus. puta i electione postulatione uon euitabit. ido p probatione ista pendente: poterit eligi in prelatum alicuius ecclesie. sed si postea ap pareat excommunicatum esse non tenebit electio de ipso facta innodatum z sicex/ communicationem nullā in prima sequi tur respōsio ad vtrāq; questionē emēda id est satisfecerit: vl si proponatur q fuit ex communicatus pro manifesta offensa ab soluatur prestando cautionem de stando iuri. Nota primo ex prima parte hu/ ca. q dicens excōicationem in se latam esse nullam pōt petere absolutōnez ad cautelā

nec in ꝑ̄ sibꝫ̄pi ꝫri⁹ qz ꝓ ꝑ̄ nō fatet se excoi catū. sec⁹ est ꝺ illo q̄ petit directe absolutōz qz tūc fatet se excōicatū. No. vl. iūcta gl. q̄ sentētia excōica. lata p⁹ appella. i appellantē sit nulla p⁹ appellationē legittimā interpo sitā ex cā. rōabl'i zꝑa. alias expriīndomēdo se cām rōabl'ez q̄libz possz se extimere a iurisdictōe sui iudicis No. vlteri⁹ q̄ sētētia excō mūicatōis ꝺz eē nulla qñ i ea fuit appositus error intolerabil'. puta si i excōicatōe dicat iuꝺr cū alias nouerim⁹ talē ticiū vt gayuz occiderz vl' vt furtū facerz vl' ne elemosinā daret. ipe tñ nibilomin⁹ noluit ipz occidere vl' noluit furtū facere. vl' elemosinā dedit. ob quā cām i his scꝑtis excoicam⁹. vez tñ respectu elemosine nō ē vez indistincte vt excōicatio dicat ꝓtinere errorē intolerabi lē si aliq̄s fuit excōicat⁹ eo q̄ dedit elemosi nā. nā si aliq̄s paup sit ꝓtumax: z noluerit iudici obedire: ꝑt iuꝺr mōere suos sꝛbditos ne illi paupi tradāt elemosinā sz ꝑma facie ꝑceptū ꝺ ñ dādo elemosinā ect irrōabl'e ni si alias q̄lificaret No. q̄ dicēs excōica. eē nl' la' si petat admitti ad ꝓbādū cāz nl' litatis pēdēte ꝓbatōe nullitatis ē vitād⁹ i iudici/ is. sz i extra iudiciis ñ ē euitād⁹ imo si sciat ꝑcto se ñ eē excōi. licite pōt misc. celebrare

tatuim⁹ Excōicatō lata in ꝓticipātes excōica tis i locutōe ñ tenz nisi canōica mo nitōe ꝑmiss. h. d. Pro itellcū b⁹. c. ē ꝑsuppo. q̄ mōitō ñ ē ꝺ sba excōi. sz ē ꝺ iusticia: iō si iuꝺr ñ ꝑmis. moni. aliquē excōicz tz sēnia ex cōica. sz ē iniusta. iō vēit relaxād⁹ i. c. sacro. eo. ti. i ā. La. Eps vidit aliquē ꝺcubiarū vl' aliū crimiosū certū ē q̄ ñ ꝑt tlez excōicar nisi mōitōe ꝑmissa vcz vt eū mōeat sꝛb pena excōica. canōice z ꝓpetēter vt ꝺcubinā dīt/ tat. z si ꝑmis. moni. ꝺcubinā ñ dimiserit: potit illū excōicare. Oz pona. q̄ aliq̄s eps vel ali⁹ iuꝺr eccliastic⁹ aliquē suū sꝛbditū in ste excōicauit. certū ē q̄ xp̄ifideles ꝺñt istū excōicatū euitare i locutōe z aliis actib⁹ vt ruboze ꝺfus⁹ recognoscat reatū z redeat ad gremiū scē mris eccie z bonū obie. z si faci ant ꝫriū incurrūt sēniaz excoica. eps videt aliq̄s fideles q̄ istū excōica. ñ vitāt i eos tu lit sēniaz maioris excōi. dicēdo excoico tles eo q̄ cūicāt z ꝑticipāt cū tl'i excōica. vt z te/ neat excō. videbat q̄ sic. qz sūt excōica. mio. ex. Rñ. ro. p. q̄ cū q̄s vult excōicare maio/ ri excōica. ꝑticipātes cū excōicato ꝺz illos los mōere trina et canonica mōitōe. z si al ter facit: ñ tz excōica. Et istō fuit spēal'r ordiatū ad refrenādū mot⁹ excoi. q̄ excoica/ tores ad relatōz aliq̄z facilime mouebant ad excōicādū ꝑticipātes cū excoica. Sz vtz istō sit vez indistincte q̄ iuꝺr ñ possit excoicare ꝑticipantes nō premissa canonica mōitōe. Rñ. q̄ ñ. sz fallit i his q̄ ꝑticipāt i crimīe dānato. forte aliq̄ bta dissoluto mri mōio adheret alicui ꝺcubiario. vñ marit⁹ su⁹ cōquerit: fuit mōita ꝓ iudicē vt desiste/ ret. z qz mōita noluit desistere fuit excōica/ ta. ꝑ ñ obstāte aliq̄s sciēs eā eē excoicatā vl' su⁹ cōcubiari⁹ cōicauit cū ea i crimīe dāna to: ipe ꝑticipās ē excoicat⁹ ipo fcō. c. si ꝺcu bine. z vltra iuder ꝑt illū excōicare absq̄ ca nonica mōi. ꝑmis. z sic ē excoicat⁹ duplici excōica. scz a iurez ab boie. ab eo sec⁹ si ab alio. qz mōitō ñ ē ꝺ sba excōicatōis: sz de iu sticia. iō si eps vellet excōicare ꝑticipātes cū excōica. ab alio q̄z a se sine mōitōe tene/ ret excōica. rō ē qz iudices sūt magis incēsi qñ auctoritas eoꝝ ꝓtēnit q̄z qñ ꝓtēnit auc toritas alioꝝ. i alīs. scz i mēsa. i oscło i sa lutatōe. i thoro. z alīs tēdētib⁹ ad cōmodū excōicati qz ꝑmissū ē ꝑticipare cū excōicato in dānū ip⁹. alias excōicat⁹ ex dolo suo ꝑ ticiparet cōmodū qꝺ ē ℈. c. intellexim⁹. de iu. i an. dānato. nō ꝑmis. mōitōe. qz ipso fcō incurrūt excōica. maio. z indigēt solē/ ni absolutōe. vt i d. c. si ꝺcubie. idurescat. nā cū excōicat⁹ videt se admitti a dōes ac/ tus: ñ curat ꝺ excoica. qz excōicato ñ aggra uat ossa: ideo cōtēnit auctoritatez z claues eccie. sz cū videt se vitari: vt lepsū dittit in/ obiaz z reuertit ad gremiū eccie. No. prio ex isto. c. q̄ excōicat⁹ maio. excōica. vitād⁹ est i locutōe z oscło. vt si forte aliq̄s canoni cus excōicat⁹ sit i eccia dū offert pax ñ ꝺz ab aliis cano. oscłari alias oscłās incurre ret excōi. mi. No. q̄ licz ꝑticipās cū excōi. maio. excōica. incurrat mino. excōi. tñ ñ ꝑt excoicari maiori excōi. nisi ꝑ⁹ fuerit moni tus. vt desistat ab ista ꝓticipatōe. sz mōitōe fcā si ñ desistat potit excōicari. Exq̄bꝫ se/ q̄tur q̄ ꝑticipās cū excōicato ma. excō. pec cat mortl'r. z ꝑ q̄ñ q̄s fuit publicat⁹ z denūciat⁹. sz añ denūciatōnē non peccaret mor/ taliter: sed solum venialiter nisi facerz in cō temptum auctoritatis ecclesie.

Nota q̄ participans cū excommūicato in crimine damnato, p quo fuit excommūicatus potest excommunicari sine monitōe

Nota vnū casum in quo monitio debz p̄cedere sententiam: licet regulariter monitio non sit de substantia sententie. sed solum de iusticia. ratio est. qz multotiens iudices videntes se turbatos indiscrete z iniuste excommunicabant participantes licet de participatione non plene constaret. ideo ad refrenandū istud fuit ordinatum q̄ monitio non solum eēt de iusticia excōicationis. sed de substantia. Dicitur hic q̄ participās cū excommunicatis non debz excommūicari maiori excōmunicatōne nisi monitione p̄missa vtz excommūicator possit facere monitionem generalem hoc modo. Monemus p̄ntes oēs z singl'os christifideles ne cū tali excommunicato cōmunicēt. seu p̄ticipare p̄sumāt edendo z bibendo. loquendo. sedendo. ambulando. aut alia vite necessaria ministrando. sb̄ pena excommunicationis quam elapsis sex diebus in his scriptis proferim⁹. quorū sex dierū duos p̄ primo duos p̄ secūdo. z reliquos duos dies pro tercio z peremptorio termino eisdem assignamus vel vtrū ad hoc q̄ p̄ticipantes cū excōmunicato maiori excommunicatione sint excommūicati requirit q̄ fuerint p̄ticulariter moniti videlicet q̄ moneat petrū z si monitione facta non desistat q̄ illum excommunicet. Cōmunis tamē opinio doctoz est q̄ si iudex intendat excommūicare generaliter oēs p̄ticipantes cū excōmunicato debet eē monitio generalis. si vero intendat excōmunicare particulariter dz fieri monitio specialis.

uia periculosum.

q Las⁹. Dictum fuit ī. eo ti. primo .c. i. q̄ iudex volens suum subditum excommunicare debet caute z discrete p̄cedere qz debet proferre sententiam excommunicationis in scriptis: nō verbotenus. z in excommunicatione debet exp̄imere causaz rationabilem. z dare copiam ip̄i excōmūicationis infra mensem excommunicato. si fuerit requisitus. alias est suspēsus a diuinis. sed vtz illa constitutōe ligetur eps q̄ excommunicauit suum subditum sine scriptis vel si in scriptis excommūicauit sine causa rationabili. vel noluit dare copiā excommunicationis excommūicato. Rñdet q̄ non. qz in constitutione penali ponitur vt aliquis faciat tale quid z q̄ nō faciens incurrit penā suspensionis vel interdicti aut excommuni. eps non incurrit illam penam nisi de ip̄o fiat exp̄ssa mētio in constitutione penali. puta. si dicat q̄ faciens tale quid vel non faciens incurrit sententiam excommunicationis. vel suspē. tiā si fuerit eps. nō tamē negat quin sententia illa fuerit iniusta. z debeat eps excommunicator cōdemnari in expensis z possit declarari nulla vel relaxari p superiorē. sz eps non incurrūt penā excommunicatōis suspēsionis vel interdicī. nisi de ip̄is fiat exp̄ssa mentio

omana

Casus. Archidiaconus picta, vl' abbas monasterij sancti cipriani vel alius prelatus subditus eps pic. p̄tulit in aliquem subditū sententiam excommunicatōnis. qui subditus excommūicatus dixit excommūicationez iniustā. z p hoc adiuit metropolitanū omisso medio vcz epo. pic. vtz archiep̄s burdegal' q̄ est metropolitanus possit cognoscere de iusticia vel iniusticia ipsius excommunicationis. dicit q̄ non. qz non est iudex excommunicantis nec excōicati i p̄ria instantia. nisi sit cōsuetudo vt possit adiri metropolitanus omisso epo. c. cū ingat de foro competenti. l. more maiorū. ff. de iur. oiz iu. l. i. L. ō emā. libe. Sed q̄d sctissime p̄ponam⁹ q̄ archieps fecit statutū p̄ferēdo sententiā excōicationis generaliter in quoscūq; violantes illud statutū. querit ad quos se extendit illud statutū vtrum ad illos qui sūt de sua p̄ticulari dioceſi tm̄ vel ad alios Rñdet q̄ se extendit solum ad illos qui sunt de sua p̄ticulari z p̄ria dioceſi. qz nō p̄t facere statuta astringentia subditos tot⁹ sue p̄uincie z dioceſim suoz suffraganeoz: nisi in negocio cōmuni: z de consensu suoz suffraganeoz Sed vtz eps vel alius iudex possit ferre sententiam excōicatōis in aliquē nō p̄cedēte canonica monitione vt aliquis p petrauit aliquod crimen vtz possit iudex

ecclesiasticus illum excõicare absq; moniti one. Rñ. q; nõ z si de facto excõicet illa ex/ excõicatio est iniusta z relaxabit p superiorẽ ñ tenet excõicatio z hoc vex; qñ lata fuit p crimibus seu excessibꝫ pñtialibꝫ sz; p futu/ ris culpis no poterit ferre excõicatiõez ni/ si culpa vl' mora precesserit vt iudex in actõ ne psonali cõdẽnauit aliquẽ reũ ad soluen dũ actori aliquã pecunie summã infra cer tũ tps reus non satisfecit certũ ẽ q; eps po/ terit illũ excõicare ex tũc nisi soluat infra ta le tps vl' videt q; clerici sũt negligẽtes z re missi sunt in diuino officio vl' si ẽ alia iusta cã vt excõicator dar; in defectũ ordinarij pt excõicare hoc mõ: moneo vos vt tale bñfici um nõ conferatis infra tale tps. alioqn. i. si ꝑiuz feceritis vos ex nũc prout extunc z e cõuerso ex tũc put ex nũc vos excõico. Sz vt; iudex possit excõicare collegiũ vl' vniũ sitatem. Rñ. q; non sz si sint aliq; in vniuer sitate culpabiles sunt excõicandi noiatim alias si vniuersitas cẽt excõicata q̃cũq; sub rogati postea cẽnt excõicati. licz non essent culpabiles qõ esse non debet. Ho. ꝑmo ex ista. c. q; archiep̃s non pt relaxare siam ex/ cõicationis latã a subdito sui suffraganei etiã si notorie appareret iniusta. qz non est iudex excõicator is. Ho. q; valet ꝯsuetudo vt possit adiri supior omisso medio et illa ꝯsuetudo dabit excõicato ptãtem adeundi omisso medio. Ho. q; iudex non dz subdi tũ suũ excõicare p delicto nisi pri; ipm mo nuerit vt desistat: si nolit desistere vl' satisfa/ cere poterit illũ excõicare z tũc excõicatio e rit iusta z renebit. alias cẽt iniusta z õbebit relaxari p superiorẽ sine difficultate. Ho. q; p futuris culpis non dz q̃s excõicari nisi ex cã rõnabili q̃ debeat mouere iudicẽ. Ho. q; non põt ferri sñia excõicatiõis in corp; vniuersitatis vl' collegij. Sed q̃d si de fac/ to excõicetur collegiũ vl' vniuersitas. vtrũ cat̃ũ. Aliqui dicũt q; non qz collegiũ non ẽ capax istius censure vt hic dr. Sz dicit gl. tenendũ est q; collegiũ vl' aliud corp; est ex cõicatum z oẽs de collegio sunt excõicati. qõ verũ est q̃tum ad istam eccl'iam militã tem z illi qui postea subrogati dñt se tenere pro excommunicatis z petere relaxationez a dicta excommunicatione.

Electus Epũs picta. quẽdã ticiũ dñm tpalez. pu tabat aliuũ vel aliũ dñm tpalẽ ꝓpter aliqõ crimẽ vl' ꝯtumaciã excoica. ipm q; p excõicato in tota sua dioceſi fecit publice denũciari. vñ ipe baliuus vidẽs se a pl'ovi tari vt leprosus in corde suo fuit ira cõmo tus ꝯtra epm pic.. z ipz epm pic. ĩ odiũ hu ius mõi excõis spoliari fecit aliq; bonis su is. z illa bõa violenter occupauit tã q; sua. Eps pic. vidẽs se spoliari bonis suis z il/ la p violentiã occupari supposuit interdcõ ecclesiastico totã terrã illius dñi tpalis. et mãdauit illud interdictũ seruari. vt; lici tũ fuerit epo pic. ꝑ iniuria sibi illata circa bona tpalia supponere interdcõ terrã dñi tpalis accupãtis bona. Rñdet ro. pon. q; sic. nã cuicũq; est pmissũ a iure se posse defẽ dere. vt in. l. vtvim atq; iniuriã. ff. de iusti. z iure. z qz eps ñ erat potẽs ad se defẽdẽdũ defensione tpali ꝯtra potestatẽ illi; dñi tẽ/ poralis. ideo potuit licite supponere inter/ dicto ecclesiastico totã terrã ipius dñi. Et ponit ro. pon. qz pmittit cuilibet: immo te neť defendere suũ primũ cũ sibi inferť in/ iuria: alias si negligeret ipm primũ defẽde re: videreť eẽ pticeps z fautor iniuriãtis: q; multo magis pmittit alicui se defẽdere cũ iniuriať in psona sua vel in bonis suis

Nota primo ex hoc. c. effectũ principalẽ h; .c. q; plat; eccl'iastic; gladio spũali pt se de/ fendere contra potentiã tpalẽ. ideo si aliq; iudex eccl'astic; iniuriet ab aliq; scl'ari põt ipe iudex eccl'iastic; talẽ iniuriãtẽ excoica re. vel terrã suã supponere interdcõ eccl'a/ stico. vt hic ter. z ad h allegať sp pñs. c.

Nota vlterius ex principio. c. illud ad qđ allegatur vim vi repellere licet. ideo potest clericus ad repellẽdã iniuriã sibi vel in bo nis suis accipe arma z se defendere: ꝺ hoc latius p doc. in. c. significasti. de homici. ĩ an. Nota q; excommunicatio interdcm̃ et alie censure dicũtur eẽ ꝓpria arma eccl'e

Nota q; eccl'a habet apud se gladium tpa/ lem z spũalem. sed habet gladium spũalez actu z habitu. gladiũ ãt tpalez habet solũ in habitu. quod verũ est quãtũ ad exerciti um iusticie. nam exercicium gladij tpalis in modũ iusticie abdicauit a se eccl'a z reti/ nuit solũ in habitu sz ĩ modũ defensiõis ec/

clesia adhuc retinuit exercitiũ illi⁹ gladij tẽ porali⁹. No. q̃ q̃libet tenet̃ ꝺfendere suũz primũ ab iniuria eidem primo illata No. insup q̃ negligens defendere proximuz in iuriatũ videt̃ eẽ pticeps criminis z fouere ipsum iniuriantez.

venerabili⁹ Excõicatos .a subditis suffraganeoz archiepi non pñt absoluere. sed excoicatos a suffraganeis vl' officialibus bñ si ab' eo fuerit appellatũ. h.ꝺ. principiũ hui⁹ ca. istud ca. legitur vsq̃ ad. § porro. Casus. Archidiaconus picta. vl' archipresbiter l' abbas mõasterij .s. cipriani subdit⁹ epi picta. ptulit in subditũ suũ sententiã excõicatõis. excõicatus dicit sniam excõicationis iniustã vl' non dicit iniustaz sz adiuit metropolitanũ archiepm burde. l' ei⁹ auditoẽ omisso epo pic. vtrũ possit metropolitan⁹ cognoscere an snia sit iusta vel iniusta vl' absolnere ipm excõicatum. Rñ. q̃ non qz nõ est iudex nec excõicatoris nec excõicati. idem si epus picta. vl' ei⁹ official' excõicauit aliquẽ subditũ suũ nã tũc archi epus burde. non posset talẽ subditũ absoluere z hoc verũ est nisi fuerit appellatũ ad ipm archiepm. nã tũc posset eũ absoluere z iste est vn⁹ casus in quo archiepus hz iurisdictionez in subditos suoz suffraganeoz. Sed quid si non fuit appellatũ ad superiorẽ vtz posit metropolitan⁹ cognoscere de iusticia vl' iniusticia excõicatõis. Rñ. q̃ non nisi in duob⁹ ꝓmis qñ alijs subdit⁹ suffraganei fuit excõicat⁹ ad instanciã ptis sz coram archiepo petit suffraganeũ puniri de iniusticia iuxta. c. sacro. eo. ti. i an. Alij⁹ casus est qñ epus suffraganeus non processit ad instantiã ptis sed ex suo officio. in his eñ casibus põt excõicatus cõqueri de iniusta excoicatione suffraganei coram archiepo. Nota primo q̃ archiepus non põt absolure excõicatũ a subdito suffraganei qz nõ est iudex nec excõicati nec excõicatoris Nota insuper tres casus in q̃bus metropolitan⁹ cognoscit inter subditos suoz suffraganeoz. ꝓm⁹ qñ fuit appellatũ a suffraganeo vel ei⁹ officiali. scõs ẽ qñ subdit⁹ suffraganei fuit a suffraganeo excõicat⁹ z conq̃ritur ꝺ iniusticia excõicatoris apud metropolitanũ vt metropolitan⁹ illũ puniat iuxta. c. sacro eo. ti. in an. Tercius casus est quando sũ ꝺctus suffraganei fuit excommunicat⁹ ex officio indicis z nõ ad instãtiam partis

Nota In casibus in quibus fuit ꝺcm iurisdcõem de uolui ad archiepm: archiepus absolnit excoicatũ añq̃ de cã incipiat cognoscere. z hoc nisi dicat excoicat⁹ ꝓ manifesta offẽsa. tũc nõ absolui⁹ nisi fctã satisfactõe h. ꝺ. Iste. §. legit⁹ vsq̃ ad. §. sz si ex cã legitima. z in eo casu sic figurat. Dictũ fuit ꝺ. q̃ si suffraganeus subditũ suũ excoicauit iniuste iste excoicat⁹ põt ꝯqrj ꝺ iniusticia coram superiore excoicatoz̃ i aliq̃bꝫ casibꝫ. vcz cũ sit appellatũ ad superiorẽ: vl' qñ nõ fuit appellatũ. sed epus ꝓcedebat officio suo ñ ad instãtiã ptis vel si ad instãtiã ptis sz petit excoicatorẽ puniri de iniusticia iuxta. c. sacro. eo. ti. in an. Sed quer̃ vtz archiepus añq̃ excoicatũ absoluat dẽat inquirere ꝺ iusticia vl' iniusticia excõicatõis. puta si iudex a q̃ dixit. excõicationẽ instam ita q̃ pẽdẽte litigio sup iusticia vel iniusti. excõicatõnis remaneat excõicat⁹ vel vtz pendente illo litigio sit absoluẽd⁹. Rñ. ro. põ. q̃ archiepus i oĩbꝫ ꝓdcis casibꝫ añ ingressuz ꝺz excoicatũ absoluere recepta pri⁹ ab eo ꝺẽ cautõe idonea ꝺestando z pendo iuri. z hoc vez: nisi excoicator vel actor ꝺiceret excoicatũ ꝓ manifesta offẽsa q̃ casu differret absolutõem vsq̃ ad octo ꝺies. infra q̃s ꝓbaret q̃ est excoicatus ꝓ mãifesta offensa tũc ñ absoluet alias absolueret. z hoc qñ fuit appel. a diffinitiua vtime⁹ epus cõdẽnauit me z monuit sub pena excõi. vt soluerẽ ticio aliquã pecũie summã infra octo ꝺies. certũ ẽ q̃ epus ꝺz expectare. x. ꝺies. añq̃ me excõicet certũ si lapsis. viij. ꝺiebus me excõicet: tz excõi. lapsꝫ. viij. ꝺie/ bus appellaui volo ꝺicere q̃ iniuste fui cõꝺẽnat⁹ z iniuste excoicat⁹: peto coram archiepo me absolui Certe archiepus ꝺz absolvere i principio litis. vl' qñ fuit appellatũ ab infra locutoria ante diffinitiuam. vt epus me excommunicauit pro suo iure defendendo. vt in. c. pr. vel me monuit vt soluerem pro curatori meo aliquam pecunie summam: adeo superiorem peto absolui. certe sũ absoluendus in principio cause. Idem si fui excommunicatus pro contumacia dubia z appellaui a sentẽtia ad metropolitanum

tanꝫ a sententia iniusta qz volo probare
ꝙ fui detentus iusto impedimento nec po
tui venire ad iudiciũ z sic non fui cõtumax
peto vt iudex appel. me absoluat in ꝓncipio
litis. certe suꝫ audiendꝰ. secus si fateret me
esse cõtumacẽ vl̃ mea cõtumacia essꝫ mani
festa tũc em̃ non esseꝫ absoluẽdus nisi solu
tis expẽsis z ꝓstita cautõe ꝺ stãdo iuri. Sꝫ
q̃d po. ꝙ iudex fecit me citari vt cõpareꝛez
in certo loco. sum certꝰ ꝙ inimici mei sunt
absentes. sed tñ sunt ꝺ ꝓmo reuersuri vñ
misi ꝓcuratorẽ ad me exonerandũ ꝙ locꝰ
non est mihi tutus vñ iudex assignauit mi
hi terminũ ad illud probandũ qz intermi
no nõ cõparui iudex me excõicauit ego ap
pellaui ab excõicatione nũc volo adire me
tropolitanũ ꝓ obtinẽda absolutõne z pe
to absolui non sum audiendus. Sed po.
ꝙ iudex habuerit in se istã cautelaꝫ qz ꝓ
nunciauit illũ locũ esse tutũ non appellaui
ab interlocutoria infra decẽ diesposteа me
reputauit cõtumacem z vt cõtumacem me
excõicauit: volo nũc adire metropolitanuꝫ
ꝓ obtinenda relaxatõe ab excõicationeꝫ di
coꝙ locꝰ nõ erat mihi tutus. Certe nõ suꝫ
audiendus qz ꝓ interlocutoria a quo non
appellaui fuit decisum z terminatũ ꝓncipa
leꝫ ꝙ locus est mihi tutus z etiã accessо
riũ ꝙ teneoꝛ soluere expẽsas anteꝫ sim ab
solvendus _ formã _ que olim erat vt excõi
catus veniret ad eccl̃iam ꝙ eꝑs
bẽret secũ. xij. sacꝺo. z ꝺꝫ excõicatꝰ se ꝓstraꝛ
ad terrã. postea dicit eꝑs p̃s. penitentialẽ
miserere mei deus. ꝛc. huiusmodi psalmo
dicto z totaliter finito eꝑs accipit excõica/
tũ manũ z ponit infra eccl̃iã a qua fue/
rat expulsus qz fuerat expulsus a cõie fide/
liũ. nam eccl̃ia dicit cõio fideliũ in gra exi/
stentiũ. bo die aũt non seruat ista forma sꝫ
sufficit si eꝑus dicat ego te absoluo ab ista
excõicatione absq; aliqua alia solẽnitate.
_ appellatõne _ vt in notanꝺis. qz si in casu ꝓ
hibito appellaretur non fieꝛ absolutõ ante
examinationẽ cause. _ offerat _ . infra octo
dies. s. eo. c. solet in an. z durantibꝫ ill̃ octo
diebꝫ debet differri absolutio _ ꝓtinus _ . i.
ꝓius cognoscat an sit excõtumax vl̃ nõ _ mi/
nime _ nam q̃s non ꝺꝫ verus contumax li/
cet citatus dixerit nuncio non cõparebo sꝫ
si in iudicio dixerit non compebo tunc est
verus contumax. Nota ꝓimo ꝙ cũ excõ
municatus dixit excõicationem iniustam
z ꝓ relaxatiõe excõicationis adiuit supiorẽ
anteq; ꝓbet excõicationẽ iustã est absol
uendus in ꝓncipio cause nisi excõicatoꝛ vl̃
aduersariꝰ offerat se probaturũ infra octo
dies ꝙ ipe fuit excõicatus ꝓ manifesta of/
fensa z si probet ꝙ fuit excõicatus ꝓ ma
nifesta offensa non relaxabit nisi ꝓius sa
tisfecerit. Nota ꝙ citatꝰ non cõparẽs dicit
contumax ꝓsumptus qz ꝓsumptio est ꝙ
sprenit venire ad iudiciũ ex quo non venit
non tñ dicit contumax manifestus qz ad/
mittitur ad probandũ contrariũ videlicet
ꝙ fuit ipedit⁹ z ꝓbato legitio ipedimto re
laxabitur sine difficultate. Nota ꝙ ille ꝺꝫ
manifestus cõtumax qui in iudicio dixit iu
dici ꝙ non cõpareret z ideo non est ampli
us citandꝰ qz citatio fit vt habeat cõiectura
de aio citati an velit cõparere vl̃ non. secus
si diceret extra iudiciũ puta nũcio ꝙ nõ cõ
pareret. Sed queritꝝ qz certũ ꝙ nũcio iura
to credit si referat aliquẽ citasse sed q̃d si est
dubiũ ꝺ mãdato iudicis qz ꝺicit nũcius ꝙ
habuit preceptũ a iudice viua voce sup pre
cepto iudicis credat nũcio. dicit Jo. an. i
nouella ꝙ non. nam ponderare debemus
illa sup quib⁹ iurat qz iurat fiꝺliter exequi
mandata iudicis z illa referre. nõ aũt iurat
aliud iꝺo non est iuratus an iudex dederit
sibi preceptũ z ideo cautela est qñ quis im
petrat citationẽ viua voce ꝙ faciat illã redi
gi apud acta. Jtẽ. pona. ꝙ nũcius siue exe
cutoꝛ dixit ꝙ citatus eũ verberauerit. vl̃ci
tatus dixit ꝙ non cõpareret. vtꝝ de istꝫ cre
dat nũcio siue executoꝛi. dixit Jo. an. ꝙ nõ
qz ẽptum ad ista non est iuratꝰ z sic regula/
riter creditur nũcio in his que cõcernũt ex
ecutionẽ suã sup qua est iuratus in alijs au
tẽ non ei crederet. ideo cautela est qñ citatꝰ
infert iniuriam nũcio citanti ꝙ vocenk te/
stes z petat instrumentũ sibi fieri. Nota ꝙ
si alicui assignek terminus ad proba nduꝫ
aliquam exceptionẽ ꝺilatoriã z infra illum
terminũ non probauit z fuit excommuni/
catus poterit coram iudice ad quẽ proba/
re illam ꝺilatoriam z sic habet locũ etiaꝫ in
interlocutoria illꝺ cõe dictum. non allega
ta in causa principali allegabo in causa ap
pellationis. non probata probabo z nõ so

lum quando appel. a diffinitiua

¶ ed li ex causa Iste. §. legitur vsq; ad. §. sane. si certū est. z hoc habeti effectu. Si excōicatus dicat excōmunicationem nullaz non statim añq; fiat fides de nullitate absoluitur directe sed fiet absolutio ad cautelam. h. d. Dictū fuit supꝫ. §. primo q; si quis dicat excōicationez iniustā et petat absolui a supiore est statim absoluēdus. Sed pona. q; iudex me citauit vt cōparerem in aliquo loco mihi non tuto. ꝗa ibi sunt inimici mei capitales vel si sint absentes tñ scio veraciter q; statim sunt reuersuri. misi procuratorē meū ad me exonerāduz z ꝓponendū istā exceptionē declinatoriam q; locus non est mihi tutus iudex assignauit mihi in psonaz procuratoris mei terminū pemptoriū ad pbandū illam dilatoriā produxi aliquos testes z pbaui meā exceptionē. hoc non obstante iudex pnunciauit illū locum esse tutum: ab ista sententia appellaui legittime post illā appellatiōez iudex me excōicauit vl' forte me excōicauit ante appellationē sed in excōicatione sua expressit errorem intolerabilē. ego adiui superiorem z coram eo pecij sniam excōicationis declarari nullā. vtrū iudex supiore debeat statim me absoluere z dicere sniaz nullam. Respodet q; non sed debz me absolvere ad cautelā si z qtūs absolutiōe indigeaz Nota q; excōicatio lata post appellationez legittimā est nulla. Nota cū quis dicit sententiā nullā debet hoc probare. pendente tñ probatōne potest excōmunicatus absolui ad cautelam.

¶ ane. Iste. §. legitur vsq; ad finē ca. z in eo casus sic figuratur. Epūs picta. excōicauit aliquē suū subdituz z excōicatio est iusta q; fuit excōicatus pro manifesta offensa. excōicatus vult adire archiepm burde. p obtinēda eiꝰ absolutione vtrū archiepūs burde. possit talē absoluere ac si excōicatio eēt iniusta Rñdet q; non sed debet eū remittere ad excōicantē epm. vt eū absoluat facta prius satisfactione. Si añt ꝓstaret archiepo q; dicta excōi. esset iniusta tūc statim deberet absolvere z remittere ad excoicatorē qō verū ē nisi talis remissio fieret ad ꝓfutationē excōicationis quia aliq; iudices malūt sniam suaz iniustā retractari p alios q̄ p se. sed si dubitet an sit iuste vl' iniuste excoicatus dz euz relaxare nec tenet remittere ad excōicatorē nisi vellet deferre excōicatori. Qz po. q; aliqs ē ꝓtumax. iudex pōt illū excōicare sz vtrꝫ poterit eū mulctare z punire pena pecuniaria. Rñ. q; sic. z iste est verior intellect⁹. licet aliqui dicāt q; iudex eccl'iastic⁹ non dz ipo nere mulctā nisi id habeat cōsuetudo sz cōsuetudine non pt aliquē mulctare. Cōis tñ opi. docto. q; iudex pōt ꝓtumacē mulctare sive id habeat ꝓsuetudo sive non. tñ nō dz esse facilis ad imponendū mulctā: sed illaz debet ꝓuertere in pios vsus Sed po. q; excōicatus dixit archiepo q; snia excoicationis a suo suffraganeo lata est nulla qz pri net errorē intolerabilē. si dicat excōicator q; talis noluit talē occidere vl' dedit elemosinā tali pauperi cū excōicam⁹ excoicator ꝓo asserit illā excōicatione nō esse iustā. vtr archiepūs statim debeat excōicatuz absoluere priusq; sibi ꝓstet de nullitate sententie. Rñ. q; non sed eū potest absoluere ad cautelam Idē dicendū si excōicatus dixit se excoicatum post appellationē legittime interpositam tūc archiepūs illū absoluet ad cautelā si z inq̄tum absolutione indigeat priusq; cognoscat de meritis cause. scōm ꝓsuetudinez. istud non refertur ad emendā. sz ad casus in quibus iurisdictō ptinet ad archiepm sive de iure sive ꝓsuetudine. imbuebat. puta si dicat excoicator cū alias mouerim⁹ sub pena excoicationis canonice z cōpetēter talē ticiū ne tali paupi daret elemosinam: hoc tñ non obstāte dedit eidez pauperi elemosinam. ea ꝓpter ipm ticiū ob hāc cām in his scriptis excōicam⁹. verūtñ licet istud ꝓma facie appareat iniustū. pt tñ esse iustū qz iste paup forte est rebellis z non pt conuinci nisi illo mō scz necessitate famis.

¶ ecernim⁹. Judex eccl'iasticus p censuram eccl'iasticā potest iudicē secularē cōpellere vt in materia peccati ius canonicū observet z faciat observari. h. d. Pro intellectu hui⁹ ca. est pūs ponendū q; cū excōicato maiori excōicatione non est cōicandum z peccāt coicantes qñq; mortaliter qñq; venialiter. mortaliter qñ excoicat⁹ fuit publicatus. venialiter qñ nondū fuit publicat⁹ Itē repellitur excoicatus a iudicio inq̄tū

actor. c. intellexim⁹. ō iudi. in an. in. c. pia. de exceptio. eo. libro. Item repellitur a te/ stificando ab officio aduocationis: z alijs actis quibuscūq; tendētib⁹ ad suū honorē z cōmodū. Casus. Ticius excoīcat⁹ ma/ iori excoīcatōe fecit me cōuenire coram iudi/ ce seculari qz forte erā laic⁹. coram quo iudi/ ce seculari mihi obtulit libellū in scriptis cōcludētē: cui p me petit respōderi. die ad/ ueniente ego excipiēdo, ꝓposui q eidē libel lo non tenebar rndere eo z pro eo. qz tici⁹ a ctor erat excommūicatus maiori excōmūi catione. ticius excoīcat⁹ replicādo ꝓposuit q ista exceptio excōicatōis nō erat admit/ tenda in foro seculari. vñ iudex secularis nō curat de ista exceptōne. sed nō obstante ea vult me pellere ad respōdēdū libello ip sius excoīcati. nūquid est mihi, puisum de aliquo remedio. Rndet q sic. nā debeo ad ire iudicem eccl'asticū. scz epm loci vt ipse moneat sub pena excoi. dictū iudicē scl'arē vt admittat istā exceptōnē in foro seculari z si nō admittat monitione pmissa: ipm ex commūicabit. Idem de aduocato. vt si ad uocatus mei aduersarij sit excōmoicatus maiori excommūicatōne possum cōtra eū ꝓponere exceptōnē excōicationis. z si iudex scl'aris nolit illā exceptionē admittere pos/ sum adire epm vt illū moneat quatenus i suo foro scl'ari admittat istam exceptionē. Nota pīo ex hoc ca. q excoīcatus nō pōt esse in iudicio vt actor. de hoc in dcīs. c. in tellexim⁹. z. c. pia. alle. in aliquib⁹ tñ casib⁹ potest eē in iudicio tamq̄ actor: vt qñ dix/ it se iniuste agere excommūicatū. Nota q excōmūicatus nō pōt eē aduocatus. c. pos/ sessionē. ℟. de pba. nec ꝓcurator nec nota/ rius z in effectu in quibuscūq; actis iudi/ cialibus repellitur. Nota q excommūica/ tus nō pt ferre testimoniū. Nota q excep tio excommūicatōis pōt etiā ꝓponi in foro seculari: nō solū in iudicio ecclesiastico. z i/ stud nō solū procedit de iure canonico. sed etiā de iure ciuili vt notat Bar. in. l. placet. C. de sacrosan. ec. ſz tñ bodie i foro scl'ari istud nō seruaret. sed nō video: qūo iudex secularis qui pōt repellere actorē excōica/ tū ab agendo z nō repellit sed cū eo cōicat: possit euitare maculam peccati mortalis Glosa hic querit: vtrum excōmūicat⁹ pos/ sit facere testamentū. glo. arguit p z ℣. po/ stea inclinat in hanc ptem q excōicat⁹ nō pt facere testamentū q decisio glose nō pla cet docto. sed cōis opi. doct. est q excōicat⁹ maiori excōi. pōt facere testamentū. qz spe/ ciale est in aliqbus casib⁹ a iure cōi exp̄ssis vt quis non possit facere testamentū ergo ius cōe est incōtrariū. Utrū notari⁹ excōi/ catus possit conficere instrumentum testa menti. Respondet q non.

c ōstitutionē Non valet ex cōicatio lata in pticipantes nisi fuerit noīatim monitio canonica monitio dicit que habz dierū interualla. h. d. Emanauit pñs. c. ad declarationē. c. statuim⁹. ℟. eo. ti. vbi dicit q licet pticipātes cū excōicatis maiori ex/ cōicatione incurrāt minorē excōicationez z peccent mortaliter. tñ non possunt ratōe illi⁹ peccati excōicari nisi pri⁹ fuerint moni ti canonice z debite vt desistant a pticipatō ne. istud. c. declarat que dicatur canonica z debita moniti o. Casus Dictū fuit in di cto ca. statuim⁹. q añq̄ excōicator excōicet pticipātes cū excōicatis a se debz illos mo nere canonice alias nulla esset excōicatio. Sed querit que dicatur canonica z debi/ ta monitio. Rndet q illa monitio dicitur canonica in illo casu quādo fuerunt ptici pantes moniti noīatim vt desisterēt a pti/ cipatione. z sic non valeret monitio genera lis. nam dicit tex. q monitio debet fieri no minatim. Itē debet esse trina. i. facta trib⁹ edictis. vl' vno pemptorio, p oībus z ille tri ne monitōes dñt habere interualla aliquo rū dierū z non incōtinenti nisi causa ratio nabil' suaderet vt illa fieret absq̄ aliquo i/ teruallo dierū vt si q̄s moneat vt restituat vxorē alicuius vel desistat a pticipatione ip̄ius si daret interuallū diez iste detinēs vxorem interim teneret eandem licet iniu/ ste z infra illud temp⁹ non posset excōicari ideo debet artari tempus vt infra biēne tē pus restituat forte infra. xxiiij. horas vl' a/ liud biēne tp̄s [nō tenere] bucusq̄ durat tenere ill⁹ ꝓstitu. [in hoc casu] pōderetis ista verba in hoc casu qz facit ad multa vt dicam statim. Nota pīo ad hoc vt dicat monitio canonica in casu. c. statuim⁹ alleg. debent moniti noīatim exp̄imi in moniti

one sed qualiter intelligatur istud. Rñdet hostiẽ. q intelligendũ est qñ monens. intendit aliquos excõicare nõiatim. debz etiã illos monere nõiatim vt si iudex intendat excõicare petrũ debet illũ nõiatim monere sed si iudex non intendit excõicare nõiatiz sz solũ in gñe sufficit mõere ī gñe hoc mõ. Monem9 sub pena excõicationis oẽs pro chianos talis ecclesie ne tali excõicato maiori excõicatione ꝓticipent seu cõicent Si postea inuenio petz ꝓticipasse cũ ipo non possum excõicare nõiatim sed solũ generaliter z in cõfuso. verũtamẽ glo. tz cõtrariũ z mouet ꝑ verba hic posita in hoc casu. ḋa tex. intendit inducere specialitatẽ in hoc casu z tamẽ non esset aliqua specialitas in h casu si ꝑdcã opinio eẽt vera. iõ dicũt mod. q in hoc casu siue excõicator intendat excõmunicare generaliter siue nõiatim dz nõiatim monere hoc modo. Moneatis tales vt desistãt a ꝓticipatõe. Nota q tres monitiones que dñt precedere excõicatõem dñt habere interualla nec possunt fieri cõtinue z ad minus inter quãlibet monitionẽ dñt esse duo dies. ex quo iste tex. loq̃tur in plurali. z si fiat vna monitio pemptoria ꝑ minori debet ꝓtinere sex dies pro hoc est glo. in l. ꝓperandũ. C. de iudicijs. l. ad pemptoriũ. ff. de iudi. põt tamẽ excõicator ex causa abbreuiare illõtẽpus vñ potest dicere. moneo te vt infra tres dies desistas a tali ꝓticipatione. z hoc ꝑ ꝓmo edicto. z si nõ desistas moneo te secũdo vt desistas z elapso termino poterit dicere mõeo te tertio vt desistas quib9 tribus termis elapsis poterit illũ excõicare vl si velit se expedire vnico cõtextu poterit dicere. monem9 oẽs z singulos pochianos vnica monitione canonica z pẽptoria pro oibus vt desistant infra sex dies a ꝓticipatione. quoz sex dierũ duos pro ꝓmo duos ꝑ secũdo z reliquos duos pro tercio z pemptorio termino assignamus.

p **relenti** Dictum fuit supꝛ ca. venerabilibus q qñ quis dixit excõicationem ꝫ se latam esse nullam z petit relaxari ab excõicatione ad cautelam q ipe est audiendus. Sed pnam9 q aliquis fuit interdictus nõ antẽ excõicatus z dixit interdictũ nullũ petendo relaxari ad cautelam vtrũ sit audiendus. Rñdet q non qz relaxatio ad cautelam nõ habet locum in interdictis sed soluz in sententia excõicationis. sed differet relaxatio interdicti vsqꝫ ad finem cause.

q **uicũqz** Dãs licentiã occidi vl capiendi vl gra uandi excõicatorẽ vl illũ ad cuius instantiã fuit lata excõicatio incurrit sententiã excõicationis ipso facto nisi re integra licentiã datam reuocaret. z si excõicationem ipam ꝑ duos mẽses sustinuerit ab ea absolui non poterit nisi a papa. h. d. Casus. Aliquis iudex secularis eo q ꝓturbat iurisdictionẽ ecclesiasticã fuit excõicatus auctoritate iudicis ecclesiastici: ipe ex hoc indignatus dedit mandatũ subditis suis occidendi excõicatorẽ vl eũ incarcerandi vl ipsum aut ꝓntes suos seu amicos grauandi vl illum ad cuius instantiaz fuit lata excõicatio vtrũ ex datione but9 ꝓcepti incurrat aliquã penã Rñdet ro. pon. q nisi ꝓceptũ suum reuocauerit re integra ipo facto incurrit sniam excõicationis. z si ꝑ duos mẽses illã sustinuerit nõ poterit absolui nisi a papa. z si ꝓcessuz fuerit ad captionẽ bonoruz nisi restituerint infra septem dies incurrit sniam excõicationis. Quid de illis qui acceptant licentiã vtrũ incurrũt aliquã penã Rñdet ro. pon. q sic. nam incurrũt excõicationẽ ipo iure z si illam ꝑ duos mẽses sustinuerint non poterũt absolui nisi a papa Idem si suo ꝓꝛio motu volentes cõplacere excõicato grauauerint excõicatorẽ vl illũ ad cuius instãtiaz fuit lata excõicatio vl eoz consanguineos z affines vel amicos. nam incurrunt excõicationẽ quã si ꝑ duos menses sustinuerint nõ poterunt absolui nisi a papa.

f **iudex** Si malefactor capt9 a iudice laico dicit se clericuz huius rei cognitio spectat ad iudicem ecclesiasticũ. z si notorie habetur pro clerico statim remittitur. Si autẽ prius gerebat se ꝑ laico licet ꝓhensus fuerit in habitu clericali non sit remissio donec fuerit de clericatu ꝓbatum. sed interim iudex laicus contra eũ nõ ꝓcedet. h. d. Casus. Aliqs titius erat suspectus vl diffamatus de aliquo delicto, ꝓpter illam suspitionẽ fuit ꝑ iudicẽ secularẽ captus z incarceratus. postea cum iudex secularis vellet de crimine cognoscere z contra eum ꝓcedere ipse

excipiendo proposuit q̄ erat clericus: z q̄ cognitio illius criminis spectabat ad iudicem ecclesiasticum: quare petebat remitti ad iudicem ecclesiasticum. vel forte nō petebat. sed iudex ecclesiasticus illum requisiuit. iudex vero secularis noluit eum remittere sed dicebat q̄ ipe non erat clericus Ex isto themate oriuntur tria dubia. Primū dubium est ad quem spectat cognitio huiusmodi cause vtr̄ ipse criminosus sit clericus vel non hoc est vtrum iudex ecclesiasticus cognoscit de ista causa vt ipse iudex secularis. Secundo queritur supposito q̄ cognitio huiusmodi cause spectet ad iudicem ecclesiasticū. an remaneat iste sub custodia iudicis secularis vel sit remittendus ad iudicē ecclīasticū. Tercio queritur supposito q̄ iste debeat remanere apud vnū istorum iudicum. an debeat iudex secularis pcedere ad decisionem cause. Ad pmā questionem respondetur q̄ cum in casu isto agat de re spūali iudex secularis nō potest cognoscere de ista cā ne cfiet proba tio coram iudice scl̄ari. Ad scām qōnē rn̄ detur. aut iste detent⁹ p iudicē laicū reputat cleric⁹ coī fama et extimatione vulgi z p clerico se gerebat ante captionez. z in isto casu fiet remissio ad iudicē ecclīasticum. z si postea appareat q̄ sit laic⁹ iudex ecclīasticus illum remittet ad iudicē scl̄arē. si āt coīs fama nō reputabat clericus añ captionē. q̄ non incedebat in habitu clericali. tunc remanebit in carceribus iudicis secularis. sz vtr̄ pendēte ista cognitōe vtrū sit clericus vel nō iudex nō poterit pcedere ad cognitionē cause principalis. Rñdet q̄ illa q̄stio est piudicialis z faciet sopire qōnē pncipalē. Cognitō dubitatōis an sit cl'ic⁹ vel nō ptinet ad iudicē ecclīasticū vocato tn̄ iudice scl̄ari z illo c⁹ interest. q̄ forte fuit captus ad instātiā pris. Et cā q̄re isti sūt vocādi ē ista. q̄ forte iudex ecclīastic⁹ pnūciaret istum cl'icū. z forte eēt cl'ic⁹ q̄ eēt degradat⁹: qui n̄ deberz gaudere pulegio cl'icali: vl̄ fuit goliard⁹ z fuit puat⁹ pulegio cl'icali. ideo isti quoz interest sunt vocandi q̄n cognoscitur an iste sit clericus vel non. ⌊vestes⌋ non dicit vestem in singulari quia in vestibus inferioribus non debet habere habitū diffozmē. ideo iura loquētia ō ista materia loquūtur semp in nūero plurali. Nota pmo q̄ iudex secularis sine metu excōmunicationis potest capere clericū in delicto de prehensuz absq̄ metu excommunicatōnis licet text⁹ h̄ non dicat. sed vtrū istud verū sit etiam sine licentia iudicis ecclīastici. Doctozes dicūt q̄ si iudex secularis videat q̄ clericus criminosus non sit in periculo recedendi z possit habere licentiā a iudice ecclesiastico non debet talez clericum capere auctozitate sua ppria alias incurreret excōmunicationem. sed si video q̄ piculum sit in moza z q̄ talis fugeret z sic crimē remaneret impunitū potest talez clericū capere absq̄ metu excōmunicationis non tamen ad finem retinendi z illū clericū puniendi de crimine sed ad finē ipm remittendi suo iudice ecclesiastico. Et q̄uis iura dicat q̄ quando quis temere iniecit manus violētas in clericū incurrit sententiaz excōmunicationis. tam̄ in hoc casu non facit temere nec incurrit excommunicationē. Nota q̄ quādo clericus criminosus fuit captus p iudicem secularē z petatur remitti ad iudicem ecclesiasticū debet remitti iudici ecclesiastico. z questio vtrū talis sit clericus l̄ non ptinet ad iudicem ecclīasticū. l. omni innouatione cessante. C. ō sacrosan. eccl'e. vbi dicitur q̄ si coram iudice seculari emergat aliqua q̄o spūalis debet fieri remissio ad iudicem ecclesiasticū Nota q̄ pendente questione ista an sit clericus vl̄ laicus non debet iste remanere sub custodia iudicis secularis sed ecclesiastici si ante deprehensionem reputabatur clericus. Item nota q̄ si ante captionem gerebat se pro laico non debet remitti ad iudicem ecclesiasticum. donec sit cognitū an sit clericus. Nota q̄ licz captus ante captionem gerebat se pro laico. tamen q̄o an sit clericus vel non est q̄o piudicialis z facit dormire z quiescere causam principalem.

Statutum Non tenet suspēsio vel interdictus lata in participantes non premissa monitione canonica. b. d. Casus. Dictus fuit. ō. in. c. statuim⁹. eo. ti. q̄ iudex non potest excoīcare pticipātes cū excoīcatis a se maio. excoīcatōe nisi pcesserit caōnica monitio. sz nunq̄d sine canonica monitōe pt

uspendere vl' interdicere pticipātes cū excōicatis a se maiori excōicatione. Rndet q̄ non q̄ idem est dicendum in istis duabus sentētijs sicut dictū fuit in sententia excōicationis vicz vt non possit iudex suspendere vl' interdicere participātes cū excōicatis nisi premissa monitione canonica.

Licet Per negligentiā prosequentis debito tpe appellationez suā excōicatio postea lata non convalescit. sed tñ debebit vitari donec de sñie nullitate docuerit. h. d. Lasus. Pōe q̄ fui conuētus corā iudice eccl'ia. corā quo ꝓposui aliquā exceptionē declinatoriā forte q̄ erat ꝓsanguineꝰ aduersarij mei vl' aliquaz exceptionē dilatoriam ꝓposui. iudex noluit admittere istā exceptionē. sed ꝓnūciauit q̄ ea non obstāte ꝓcederet in ꝓncipali. vñ appellaui in scriptis z legittime expssa causa rationabili in mea appellatōez sibi pecij cū debita instātia vt mihi daret apl'os qui iudex dedit mihi apl'os refutatorios assignādo mihi terminū ad procedendū corā ipso in ꝓncipali. qua die aduenīēte nō ꝓparui: ideo tanq̄ cōtumacē me excōicauit. certū ē q̄ si causa inserta in mea appellatōne sit vera non sum excōicatꝰ. Accidit q̄ nō fui ꝓsecutus meā appellationē sed ipa mea appellatio fuit defecta q̄d debeo facere. certe debeo redire ad excōicatorē ad ꝓcedendū in ꝓncipali. Sed pona. q̄ causa inserta in appellatione mea ꝓpter quā appellaui erat vera. z ñ fui ꝓsecutus meā appellationē licet causa q̄re appellaui sit vera tñ presumit falsa ex q̄ non fuz ꝓsecutus meā appellationē vt ē verisimile q̄ causa illa est falsa z iudex dz me hoc non obstāte publicare excōicatū. Sz nunq̄d defectione appellatōis poterit obiare q̄ excōicatio est nulla q̄ appellaui ex causa legittima certe sic nō tñ corā iudice ad quē appellaui sed corā iudice a quo. sed interim me publicauit excōicatū nisi petā bñficiuz absolutōnis ad caurelā. Ho. ex hoc. c. q̄ q̄z tūcunq̄ q̄s appellauerit a sentētia interlocutoria iudicis inꝺta causa rationabili in appellatione videlicet tali que si esset vera deberet legittima iuterꝓtari ꝓpter hoc nō est suspensa iurisdictio iudicis a quo. sz ea appellatione non obstāte poterit in principali negocio ꝓcedere. Ho. insup ꝓncipales effectū ad quē emanauit pñs. c. vicz q̄ si appellās ꝓ negligentiā suā non prosequatur appellationē sed appellatio efficiat' defta ñ ꝓpter hoc conualescit excōicatio ꝺ cum lata post appellationē legittimā. tñ est presumptio de falsitate cause appellationis

Iclericos Prelatus capēs facies clericuz ꝓ laicos nec est excōicatus nec ipi capiētes. z si clericus det fideiussores ydoneos de parēdo iuri detineri nō debet nisi iusta causa id suadeat. h. d. Pro intellectu huiꝰ. c. est ꝑsupponendū q̄d habet in. c. ascī clerici. ō iudi in an. videlicet q̄ punitio clericoz spectat ad iudicē eccl'iasticū z non secularem. Est ꝑsupponendū q̄ iudex eccl'iasticus non debet clericū detinere in vinculis. Lasus. Est aliās clericus qui est suspectus de delicto. non tñ est incorrigibilis iudex eccl'iasticus videns q̄ non potest eum capere ꝓpter potentiā ipius clerici suspecti vl' forte q̄ non habet captionē extra septa domus epalis mādauit iudici secl'ari vt talem clericum caperet z retineret in carceribus. q̄d fecit ipe iudex secl'aris. vt ꝓ capiēs z etiā epūs mandās z executores mandati sint excōi. videt q̄ sic q̄ iniūcies manꝰ violentas in clericū z mandans incurrit excōicationē: Hoc tñ non obstāte rndet ro. pō. dicens q̄ tales non incurrūt sententiā excōicationis. Sed po. q̄ ad mandatū iudicis eccl'iastici iudex secularis cepit talē clericū z eū incarcerauit z ad req̄sitionē iudicis eccl'iastici euz sibi restituit. iste clericus sic captꝰ offert dare fideiussores vt iudicio sisti. vtrū iudex eccl'iasticus dz recipere istos fideiussores z talem clericū relaxare siue elargire z dimittere. Rndet q̄ sic nisi crimē esset adeo graue q̄ verisil'r temeret ō absentia istius clerici q̄ dimittat suos fideiussores z fugiat. sed tunc non esset liberandus sz deberet remanere in carceribꝰ. idē est ō iure ciuili q̄ crīosus nō est detinēdus in carceribꝰ si offerat fideiussores nisi crimē esset tā grue q̄ timeret de fuga crīosi. Ho. ꝓmo q̄ laicꝰ capiēs clericū de mādato iudicis ecclesiastici nō incurrit sñiam excōicatōis q̄ illō ñ facit iniuriose z temere sz licite. Ho. illō ad q̄d alleg. pñs. c. q̄ detinēs clericuz in carcere incurrit sñiam excōicatōis z pa

ci iudices in hoc euadūt sniam excoicatio nis. qz multotiens ꝓpter maliciam detinēt clericos coꝛporaliter in carceribꝰ suis z sic in currūt sententiam excoicationis. Nota qꝫ criminosus captus ꝓ delicto suo offert dare fideiussoꝛes est dimittendus.

i sentēcia Interdicto clero nō est interdictus populus. nec econtra interdicta ciuitate ꝓpter delictū dñi ciues extra ciuitatem possunt audire diuina. z interdicto ꝓpl̄o singulares ꝓsonē intelliguntur interdicti. Lasus. Ponamus qꝫ clerus ciuitatis pictauen. est interdictus vtrū etiam populus. Rñdet qꝫ non. Sed ponam⁹ qꝫ ꝓpter delictū dñi vl̄ maioꝛis huius ciuitatis fuit ciuitas interdicta nunqd ciues qui non sūt culpabiles possunt audire diuina extra ciuitatem. Respondet qꝫ sic non aūt in ciuitate Sed ponam⁹ qꝫ epūs picta. supposuit interdicto ecclīastico populū istius ciuitatis. vtrū sola vniuersitas videatur interdicta vl̄ etiā oēs ꝑticulares de populo sint interdicti. Rñdet qꝫ non solum tota vniuersitas videtur interdicta. sed etiā oēs ꝑticulares ciuitatis. Nota ꝑmo qꝫ licet ō iure communi sententia excoicationis nō possit ꝓferri in collegiū siue vniuersitatem nīsi pōt ꝓferri sententia interdicti: z in hoc differūt sentētia excōica. z interdictuz Nota qꝫ interdicto clero alicui⁹ loci nō videt interdcūs ꝓpl̄s. nec econtra. interdicto populo nō videt clerus interdcūs. nā licet appellatōe populi comꝓhēdātur oēs ciues nōn tn̄ comꝓhendūtur oēs hoīes alterius ꝓfessionis vt sunt clerici. nā duo sunt genera hoīm. quidam sūt clerici alij sūt laici. Nota qꝫ interdcō loco nō vident ciues sī ue habitatoꝛes loci interdicti. iō extra locum interdictū poterūt audire verba diuina. Nota effectū interdicti qn̄ ꝓfert in ꝑsonā. videlicet vt illi ꝑsone denegēt audi tio diuinoꝝ officioꝝ. z etiam denegent sacramenta. tamen sacramntū baptismi cō firmationis z penitentie ꝑnt recipi ab interdicto. z etiam in loco interdicto

i ciuitas Interdicta ciuitate z suburbia z cō tinētia edificia dicūtur interdicta interdicta vero eccīa capella cimiteriū videtur interdictū. h. d. La. Pona. qꝫ papa vel legatus vel aliꝰ iudex eccīastic⁹ supposuit hanc ciuitatē sub interdcō eccīastico n̄ facta mentione de suburbijs z burgo scti hilarij. qō nō ē de citate. vtꝝ in̄ dcā citate dicant̄ suburbia eē interdcā. Rñ. qꝫ sic: ita: qꝫ nō est licitū ꝓpl̄o audire diuina i suburbijs alꝫs interdictū eēt modice effect⁹. nā habitatoꝛes de facili haberēt accessū ad suburbia. Sz po. qꝫ aliq̄ eccīa ē supposita interdicto. vtꝝ capelle ipi ꝓtigue sint interdicte z Rñ. qꝫ sic. z n̄ solū capelle. sz etiā cimiteriū ꝓxim. Nota ꝓmo qꝫ dñia est in̄ citatē. castꝝ. opidū. vrbē. z villā. nā ciuitas dicitur ciuiū vnitas. z sic edificia z structure muroꝝ non dicūtur ciuitas. sz ꝓgregatio hoīm̄ū appellat̄ ciuitas. sz appellat̄ vrbs nec est de substantia ciuitatis qꝫ ibi sit epūs. nā añq̄ eēnt epi erāt ciuitates z admīstrabāt apl̄i coīter. sed voluerūt contendere inter se. iō fuerūt distinctiꝝ q̄ꝫ vn⁹ admīstraretur infra certos limites z sedes eius collocaret̄ inter ciues. Castꝝ ꝺz q̄si casa arta nā nō debet esse diffusum ne tpe guerre egeat magna custodia hoīm z victualibus Opidū dicit̄ magnū z amplū castꝝ. z necesse est qꝫ sit amplū vt hoīes tpe guerraꝝ possint in eo retrahere bona sua villa stricte accipiēdo accipit̄ ꝓ illa pua casa que est in rure ordinata ad reponendū instrumenta agri vt sunt aliq̄ in agris z vineis suis habent aliquā puam casam in qua reponunt instrumenta sua. sed large accipitur ꝓ congregatione hoīm se collocantiū intra edificia que non sunt vallata muris nec clausa muroꝝ ambitu. Nota qꝫ in loco interdicto non est quis sepeliendus.

i s qui ī ecclesia. Celebrās missam poluta vl̄ ꝓsente excōicato non efficitur irregularis. secus est de illo qui celebrat ī ecclesia interdicta. h. d. Lasus. Aliquis ticius in ecclesia aliquem iniurioseverberauit vsq̄ ad anguinis effusionem vel aliquam mulierem cognouit carnaliter etiam vxorem ꝓpriaz z sic ecclesia est polluta. nunquid celebrantes in tali ecclesia polluta efficiuntur irregulares Respondet qꝫ nō nam celebrantes in loco poluto non contrahunt irregularitatem nisi

fuerit cautum in iure expressum. idem dicē dum est de illo qui celebrat scienter presen te excoicato maiori excoicatione. Sed po. q aliqua eccl'ia est suppositā interdicto eccl'i astico aliqs in ea celebrauit vtrū efficiat ir regularis. Rñdet q sic nisi impetret a ro ma. ponti. vt possit celebrare diuina etiam in loco interdicto. z talem celebrantē i loco interdicto solus papa potest absoluere z ef ficitur talis celebrās ineligibilis actiue z passiue. hoc est non potest eligere nec eligi Nota ꝑmo q effusione sanguinis huma ni iniuriose facta polluit ecclesia. Nota q i ecclesia poluta non dñt diuina celebrari sz prius p ep̄m debet talis ecclesia reconcilia ri. Nota q celebrās diuina i eccl'ia poluta ē puniendus ad arbitriū supioris. Nota q celebrans in loco interdicto contrahit irre gularitatem. Puta q irregularis efficitur ineligibilis actiue z passiue. Nota q cele brans presente excommunicato non con trahit irregularitatē sz est proxim⁹ irregl'a ritati. qz est suspensus z durante suspensio ne non dz celebrare z si faceret ē puniēdus.

q uoniam. Tēpe interdicti crisma die cene cō fici potest z cām reddit. h. d. Pro intellectu ca. est presupponēdū. primo q scām baptismi z scām confirmationis tpe interdi cti licite conferuntur. Item z presupponitur scōo q in his duobus sacramētis vtimur crismate. nam in sacramento baptismatis imponitur per presbiterum in vertice capi tis z in sacramento confirmationis p ep̄m Item est presupponendū q crismate vete ri non est vtendū. nam crisma debz conbu ri in fine anni. Casus. Certuz est q sacra mentū baptismatis z confirmationis pos sunt conferri tpe interdicti. Qz po. q ciui tas picta. fuit suppositā interdicto. vtrum crisma tempore cene possit confici in ciui tate picta. Respondz q sic qz in die cene do mini ꝓexercitio illi⁹ anni debz ꝓficicrisma ꝓpter indigentiaz quia non vtimur crisma te veteri post annum.

i scui. La. est. Alicui ē interdi ctus ingressus eccl'ie q̄s uis eēt exēptus vl' non exēptus ꝑm aliqs. puta q iudex eccl'iasticus aliquē suū subditū excoicauit non i scripti; vl' alio mo do. certū est q sibi est interdcūs ingress⁹ ec cl'esie. Ponam⁹ q durāte interdicto ingres sus eccl'esie talis celebrat. nūquid efficitur irregl'aris. certū est q sic. Sed po. q aliqui est interdictus ingressus eccl'esie durāte in terdicto non est ingressus eccl'esiam nec ce lebrauit diuina. z sic nō ꝓtraxit notā irre gularitatis. sz añq̄ eēt finita illa interdic tio: mortu⁹ est. vtz sit ei interdcūs ingress⁹ cimiterij vel eccl'ie. Rñ. q sic. Ideo p⁹ mor tez nō dz sepeliri in cimiterio eccl'astico: ni si interdcūm fuerit relaxatū. Sz po. q ali q̄s fuit suspēsus vel interdcūs: ille appella uit. vtz per appellationem sit suspēsa snia i terdicti vel suspēsionis. Rñdet q non.

eligioso Habemus q si re ligiosi alicui⁹ mo nasterij se verberauerit in claustr̄ monasterij q abbas illos pōt absoluere in illis casib⁹ in quib⁹ eps pōt absoluere Itē habem⁹ q si religiosus iniecerit man⁹ vio lentas in clericū debet absolui a papa. z nō pōt absolui ab alio. q̄ a papa. sed vtū hoc sit verum indistincte siue iniectio violenta sit leuis vel atrox. Respondetur q iura b dicentia sunt intelligenda in his casibus in quibus quis iniiciens man⁹ violentas in clericū non posset absolui a suo ep̄o. nā etiam si sit inops religiosus vel detentus infirmitate vel alia causa legittima possit excusari vt non accipiat iter romanū po test eū ep̄us absoluere etiā de casib⁹ reser uatis se. a. Sz po. q q̄dā laicus in trauit religionez eo animo vt elapso anno probationis faceret probatōnē. accidit q durāte āno probationis aliqs iniecit ma nus violētas in eū. vtz sit excoīcat⁹ Rñ. q sic eo q erat spes de clericatu z religione.

e os qui Pro intellectu huius capi. ē ꝑsupponēdum q incidēs in canonē si q̄s suadēte diabolo xvij. q. iij. ñ pōt absolui a suo ep̄o sed a solo papa. si iniectio fuerit enormis. idez dicūt aliq. etiā si iniectio fuerit mediocris z hoc nisi in articulo mortis vl' nisi haberet aliq quod aliud legittimū impedimentū. vtū posset ire ad papā ꝑ obtinēda sua absolu tōe La. Jnieci manus violentas i clericum z atrociter sic sum excoīcat⁹. a qua excoi tione non possum absolui nisi a papa: scd

eo qꝫ eram in periculo mortis ꝯstitutus p
pter infirmitatẽ vl eo qz volebã intrare bel
lũ vel mare pecũ bñficiũ absolutõis a meo
diacesano vl simplici sacerdote fui absolu
tus. lapso impedimẽto pueni ad sanitatez
vl fui regressus a bello vl mari. nunqd citi
us ꝯpotero debeo adire papã ꝓ obtinen/
da absolutõne qz me absoluẽs absoluit cũ
hac cautõe vt parerẽ mãdatis pape Rñ. sic
z si non fecero ipo facto incido in pristinã
excõicatõem. Sed qd cũ incidissem in ex/
cõicatõnez pristinã accessi ad papã z obti/
nui absolutionẽ sub hac forma qꝫ papa me
absoluebat sed qz ignorabat qualitatẽ me
am z meas facultates remisit me ad meuz
diocesanũ ꝓ penitẽtia suscipienda z satis
factione z iniunxit mihi vt infra tres mẽ/
ses presentarem me conspectui diocesani.
infra illũ terminũ non presentaui me corã
meo diocesano nunqd reincidaz in pristi/
nam sententiam excõicationis. certe sic
Ho. ꝑmo qꝫ ꝯstitut⁹ in piculo mortis ꝑt
absolui a sententia caõnis vl hominis. z a
simplici sacerdote etiam si absolutio sit re
fuata roma. pon. nam in refuatis apl'ice
sedi excipitur periculũ mortis. Et in peri/
culo mortis potest quis absolui a simplici
sacerdote a quacũqꝫ excõmunicatiõe. Ho.
duos casus in quibus absolutus ipo facto
incidit in pristinam excõicationem. regla/
riter contract. Primus casus qñ fuit absо
lutus ꝓpter iminens piculũ qui cessante pi
culo non potuisset absolui nisi a papa z se
presentare debet corã papa ꝙcitius potest
cessante periculo. Alius casus est qñ quis
absolutus fuit a papa q papa eũ remisit ad
diocesanũ vel ad aliũ si non representat se
infra tempus ipo facto incidit in pristinã
excommunicationem.

c **um quis.** Si ꝓsecutionẽ in clericum fac/
tam sine meo mandato ratam ba/
buero excõicat⁹ sum si percussio fuerit meo
nomine facta alias secus. h. d. Casus. Ti
cius me offendit: aliquis meus familiaris
volens michi cõplacere z vindictã sumere
noie meo sine mandato ticiũ verberauit in
ꝺiciendo in eũ manus violentas certũ est qꝫ
ipe est excõicatus. sed vtrũ sim excõicatus
Rñ. ro. pon. cũ distinctione aut habui ra/
tam iniectionez qz postꝙ me⁹ familiaris fa
ctũ mihi retulit ipm occultaui laudãdo fa
ctũ z tũc incurro sniam excõicatõis aut nõ
habui ratũ illud factũ z tunc nõ sum excõi
cat⁹. Sed qd pona. qꝫ nõ fecit noie meo sz
alio nomine tũ p⁹ꝙ sciui qꝫ ille verberauerat
inimicũ meũ michi placuit z in corde meo
habui gratũ z gauisus sum vtrũ incurrã
sniam excõicationis. certe non. qz qõ noie
meo non fuit gestũ ratũ habere non possuz
Sed quid in primo casu qñ ex ratihabitõ
ne incido in excõicationẽ vtrũ sim excõica
tus a tpe ratihabitõnis vel a tempe iniecti
onis. Rñ. qꝫ a tpe ratihabitõis z ñ a tpe in
iectionis. nam ratihabitio retro trahit et
mandato equiparatur. i. suz excõicatus ac
si mandassem. Et scõm doctores ratihabi
tio habet suũ effectũ a tpe ratihabitõis z ñ
ante. Nota primo qꝫ si qs noie meo de
linquat nõ suz puniẽdus nisi illud delictũ
factũ habeam ratũ. Nota magis specifice
qꝫ si qs noie meo iniecerit manus violẽtas
in clericũ non suz excõicatus nisi illã inie
ctionẽ ratificem. Querit de qua ratificatõ
ne intelligit vtrũ necesse requiratur qꝫ sit ra
tificatio apparẽs. vl sufficiat qꝫ sit ratifica
tio nõ apparẽs. Puta aliqs meũ inimicũ ꝙ/
berauit noie meo. ego postꝙ sciui factũ il/
lũ celaui in domo mea certũ est qꝫ suz excõi
catus. qz ista ratificatio est apparens. sz qd
non ratificaui per exteriora signa sz in coꝛ
de meo fui contentus z ipm laudaui sz per
exteriora dixiꝙ non ad uocabã tale factum
z illũ repuli a domo mea. Rñdet glo. qꝫ ꝯ
tum ad deũ suz excõicatus et peccaui mor/
taliter. sed ꝯtuz ad eccl'iam militantẽ que
non iudicat de occultis non sum excõica/
tus. Nota qꝫ ea que non sunt gesta noie
meo nõ possuz ratahabere. Ho. qꝫ si qs ver
berauit inimicum meũ licet habeã ratũ dũ
modo non fu noie meo nõ sum excõicat⁹.

a **lma mater** Casus. Vidi m⁹ supꝑ p totũ discursuz huius tituli maxie in. c. si snia. in. c. si ciuitas. z in pluribus alijs. c. qꝫ tẽpore interdicti diuina officia non dñt celebrari in locis interdictis nec ministra ri sacramenta eccl'iastica exceptis aliquib⁹ casibus. Sed vtrum tempe interdicti de/beat denegari sacramentuz pnie iuxta antiq

circa morientes admittūt sz de sanis nihil dicūt. Rñ. ro. po. q̄ non solū moriētibus sed etiā sanis non dz denegari sacramentū penitentie etiā tpe interdicti dūmodo non sint excōicati. Item dūmodo non sint illi ꝑter quoz culpā sit posituz interdictū z ꝫ vez nisi ꝑstita cautōe de qua in litrera Sz vtrū sit indistincte verū q̄ tpe interdicti ñ dñt celebrari diuina. Rñ. q̄ non. sed intelligitur q̄ non dñt celebrari diuina publice aptis ianuis z pulsatis cāpanis. sz possent celebrari diuina non cantādo. sed submissa voce z prebēdati nō interessentes horis diuinis pdunt suas distributōes quē/admodū si diuina celebrarent alta voce sz istō fallit in quatuor festiuitatib⁹ videlicet in festo pasche natiuitatis dñi pentheco/stes z assumptionis btē marie virgis. in ill' ꝙtuor festiuitatib⁹ licet locus sit interdict⁹ poterūt pulsari cāpane z celebrari diuina alta voce etiā admissis interdictis in audi tione diuinoz officioz z cū illis q̄ sunt culpa interdicti sed dñt remoti⁹ stare z nō debēt appropinquare ad altare pro faciendis suis oblationibus vl causa orandi postea ro. pon. iubet antiqua iura obseruari non obstantib⁹ illis que in cōtrariū statuunt.

De verboz significa.

tione.

Dictū fuit s. p discursum tituloz p̄cedētium de variis cōstitutionib⁹ editis seu factis circa iudices circa iudicia circa clericos circa matrimonia z circa delicta verū q̄ aliquotiens dubitat de significatōe verboz positoz in dictis cōstitutionib⁹. ideo annectitur rubrica pñs de ꝫbo signi.

v eniens.

Casus. Roma. pō. hospitalarios sancti iohis recepit in ꝑprios z speciales filios sedis apostol. fm cōem intellectuz hui⁹ cā. z sup hoc fuit confectū instrumentū autēti. ad fidez sup hoc faciendū. postea accidit q̄ aliqui istoz hospitalariorz ꝑpetrauerūt aliqua delicta ratione quoz fuerunt conuenti cozā ordinario loci in cuius dioc̄si ꝑpetrauerāt delictaq̄ hospitalarij conuenti excipiendo ꝑposuerūt q̄ non tenebātur litigare cozā dioc̄sano q̄ erant exēpti a sua iurisdictiōe z produxerūt dictū instrumentū ad illud probandū dicebat dioc̄sanus q̄ p illa ꝫba recipiem⁹ vos in ꝑprios z speciales filios non erāt exēpti a iurisdictō ne ordinarij z p cōsequēs tenebant cozā eo litigare. Consul⁹ ro. pon. interp̄tando seu declarando illa verba rñdit q̄ p illa ꝫba ñ videt data fuisse eis exēptio a iurisdictōne ordinarij. q̄d ergo ip̄oztant illa verba. Rñdet ro. pon. q̄ illi qui sic sunt recepti in ꝑprios z speciales filios roma. eccl'ie non porūt excoicari suspensi vel interdicti a quo⁹cūq̄ iudice cū ꝫ a papa vel eius delegato z hoc important illa verba sed p hoc nō sunt exēpti a iurisdictōe ordinarij. Sed pona. q̄ rōsa. pon. hospitalarijs sancti iohis dedit priuilegiū vt ipi in locis defectis ad ipos spectā/tibus possint capellas edificare sine licentia dioc̄sani. Item q̄ possent presentare dioc̄sano clericos idoneos ad deseruiendum in illis capellis. Dubitandū fuit de isto vocabulo desertis q̄s locus dicerē defectus. Consul⁹ ro. pon. rñdet q̄ ille locus dz defectus in hoc casu cū ꝫtum ad ꝑpositum nīm q̄ nō fuit cultus a memoria hoīm a xp̄ianis vl saracenis vl etiā si fuit cult⁹ a saracenis nō tamē a fidelibus a memoria hoīm tūc ille locus dz desertus cū ꝫtum ad effectū priuilegij vt ipi hospitalarij possint in eo edificare capellas z vti priuilegijs a sede apostol. sibi concessis in locis desertis. ⌊recipim⁹⌋ hucusq̄ durant illa verba ⌊in premissis⌋ q̄z in alijs casib⁹ dicit desertū a tpe q̄ quis recūciauit appellationi licet non sit lapsus tēpus memoriam hominū excedens ⌊subiecte⌋ licet dicti fratres haberent facultatem constituendi ecclesias in locis desertis et instituēdi clericos ibi tñ quia non est commissa cura animarū ipsis clericis. ideo debēt presentare dioc̄sano vt committat ill' curam animarum Et licet isti hospitalarij possint instituere clericos i illis capellis institutione que dicitur institutio collativa tituli. non tamen possunt instituere institutione auctorizabili sed requiritur q̄ adeant dioc̄sanū vt dictum est ⌊reseruata⌋ q̄z si isti hospitalarij habeāt ꝑprias possessiones in locis desertis quas possessiones ipi colunt ꝑpriis manibus vel ꝑpriis sumpti/

bus coli faciunt ipsi soluũt decimas istis clericis sui ordinis z non parrochialibus ecclesijs. Sed vtr̃ eor̃ clerici qui recipiũt decimas debeãt soluere quar tã episcopo. Rñdet q̃ nõ immo in hoc sũt priuilegiati vt nõ soluãt aliquã portiõnẽ epo p iure decimãdi. sed de alijs possessionibus quas non colunt nec coli faciũt ꝓprijs sumptibꝫ debẽt soluere decimas episcopo. Deroga/ ri. hoc refertur ad primũ dictum ca. hoc ẽ: q̃ illa verba recipimus vos i spẽales filios romãi põtificis nõ probãt exemptionẽ. tñ dixit ro.pon. q̃ si isti fratres obtinuerũt a sede apostolica exemptionẽ nõ intendit p hoc preiudicari alijs suis defensionibus: per quas possent probare exemptionem maiorem sed solum intendit declarare q̃ p illa verba recipimus vos in ꝓprios et speciales filios sedis apos. nõ pbat plena exemptiõ. Nota prio principalem effectuz principij huius ca. videlicet q̃ p illa verba recipimus vos in ꝓprios z speciales filios roma.pon. nõ pbatur plena exemptio. secꝰ si papa dixisset. recipimus vos in ꝓprios et speciales subiectos romane ecclesie. vt i. c. si papa de priuilegijs. Nota vlterius q̃d i portant illa verba recipimus vos in ꝓpri/ os z speciales filios romane eccl'e. nã ipor tant vt illi fratres ñ possint excõmunicari vel suspẽdi aut interdici ab alio q̃ a papa. vel legato de latere. Et licet textus nõ faci at mentionẽ de suspensione. tñ est idẽ dicẽ dũ sicut de interdicto. nã suspẽsio est quod dã interdictũ. vt ꝺt glo. Nota q̃ locus di cit deser tus. qz memoria hominũ non fuit cultus z talis cultus appellat nouale. z di citur nouale terra de nouo redacta ad agri culturam que non fuerat culta a memoria hominũ z ponderãda est dcõ hominuz. p hoc ei soluitur q̃stio vtr̃ illa terra dicatur noualis q̃ nõ fuit culta a centuz annis nec fuerũt ꝓcepti fructus sed tñ apparẽt sulci z apparet q̃ alias fuit culta Dicendũ q̃ ni hilominus dicit talis terra noualis qz sul ci non sũt memoria hominũ Et sic licet in aliqua terra appareãt signa dũ tñ nõ fue/ rit culta a memoria hominũ illa terra dici tur noualis. Nota q̃ quis nõ põt edificare ecclesiam in loco nõ exempto sine licentia dioc̃esani. Quid si de facto edificauit absq̃ licẽtia dioc̃esani. dicẽdũ q̃ locus ille nõ debet destrui. sed dos applicabitur epo q̃ poterit de illa eccia disponere. z in ea cleri/ cũ instituere nõ ad pñtationẽ edificãtis z sibi clerico assignare illam dotem. Nota q̃ frẽs sci iohãnis non sũt a iurisdcõe dioc̃e sanoz exempti priuilegio clauso in corpoz iuris. qz dicit textus. q̃ bñ apparet q̃ fuerũt recepti i proprios z speciales filios roma ni pon. sed ptestat papa q̃ non intendit õ rogare eor̃ priuilegijs si habeãt ampliora priuilegia. Nota. vnuz casum in quo decima non soluitur ecclesie parrochiali sed cleri/ cis illius ordinis vt si fratres sci iohannis habeant possessiones quas excolunt vl' ex coli faciunt ꝓprijs sumptibus nõ soluunt decimas ecclesijs parrochialibꝫ sed clericis sui ordinis. Nota casum in quo epus non cõsequitur quartã decimar̃. videlicet a cle ricis fratrũ sancti iohannis. z hoc vetr̃ de decimis receptis a terris quas excolunt p ꝓprijs manibꝫ vel ꝓprijs sumptibus excoli faciunt. secus si dederit illas possessiones alijs excolendas vel in emphiteosim vl' ad ꝑpetuum censum. ideo fratres sci iohãnis q̃ tradũt alijs suas possessiones sub hac q̃/ litate. tradimus tibi tales possessiones q̃t tas z exemptas a solutione cuiuscũq; deci me male faciunt nec illo modo pñt tradẽ suas possessiones. z hoc vetr̃ nisi habeant ãpli⁹ priuilegiũ. nã priuile. tñ valet q̃stiõ sonat

onstitutionem. In hoc c ca. ponunt̃ due declarationes. pri mo q̃ q̃stiõ ad materiam. ca. forte. §. ꝺ elec. nõ est dubia inter euidẽs z manifestũ. sz idẽ significãt. Secũdo ponit̃ q̃ illi dicunt̃ cõ iuratores qui se obligant ad nõ recipiẽdũ aliquẽ auctoritate apl'ica in suis ecclesijs. z sũt vt conspiratores puniendi. Casus Di citur in. c. si forte. allega. q̃ si inter cetera q̃ opponũtur electo opponat̃ euidens defec tus qui concernit pson̄ suã. puta qz caret oculo vel qz patitur defectũ scientie de illo est prius inquirendũ. z si opponẽs deficiat in pbatione illius punitur ac si in pbatiõe oim defecisset. Sed quid si illud crimẽ seu vitiũ non sit euidens sed manifestũ z ꝑt. p bari. vnde euidẽs ꝓprie dicit̃ qõ semel factũ sp durat. c. euidẽtia. de accu. in anti. sz ma/

nifestū dicitur quod non durat in apparē ti. sed tamen potest ꝓbari de facili. vtꝝ sit idem. Rūdet roma. pon. ꝙ sic. qr ꝯtus ad hoc eu denꝫ manifestū idem significant Sed ponam⁹ ꝙ canonici ecclesie picta. sil' ꝓuenerūt: ꝫ adinuicē ꝓmiserūt mediāte iu ramēto. ꝫ sic est ꝓiuratio vel sine iuramen to. ꝫ sic est simplex ꝯspiratio ꝙ non recipe rent expectantes aucto. apo. sed eos repel/ lerent vtꝝ tamē ꝯspiratores sint punien di. Rūdet ꝙ sic Et si per modū statuti hoc fecerint: nō valet huiusmōi statutū. Nota primo iuncta glo. differentiā inter euidēs ꝫ māifestū. nā euidēs accipitur ꝓ notorio facti euidentis. quod cunctis apparet. Nota alterius ꝙ licet ca. si forte allegatū dicat ꝙ si opponatur contra electū euidens de/ fectus ꝙ de illo est prius inquirendū ꝫ de ficiens in probatione puniatur ac si in ꝓ/ batione omniū defecisset. idem est dicēdū de defectu manifesto. sed hoc poterat colli gi in dcō. c. si forte. qr ibi fit mentio de de fectu scientie. q̄ defectus ꝓprie nō dr euidēs sed manifestus. qr ꝓbat faciēdo debitā exa minationē. Nota differentia est inter con/ iurationem ꝫ conspirationē. qr coniuratō est qū plures simul conueniūt de stādo cō tra aliquez ꝫ suā cōuentionē firmant iura/ mento. sed conspiratio est quando plures faciunt monopolium ꝫ cōueniūt de stādo contra aliquem. sed conueniūt sine iuramē to. ꝫ dicit conspiratio a con. quod est simul: ꝫ spiratio quasi simul. i. vna spiratio. vl' dr a con qđ est cōtra. Et tales coniurationes ꝫ ꝯspirationes tā ffm. ll. q̄ ffm canones sūt prohibite ffm. ll. est textus. in. l. denuncia/ mus. C. de his qui ad eccle. confug. l. vni ca. C. de monopo. ꝫ imponit ffm. ll. grauis pena

Priuilegium Casus a se/ de apost. fuit ꝓcessum priuilegiū quibusdā religiosis. vi delicet: rqfatres illius ordinis habitātes in cellis illius ordinis vel ipe celle nō pos/ sent excommunicari vel interdici. dubitat de hoc vocabulo cella inserto priuilegio ꝫ qualiter accipiat in materia priuilegij Rū det ꝙ cella in hoc casu accipitur ꝓ loco so/ litario segregato a cōitate hominū. ideo si fratres illius ordinis haberent priorat⁹ sī in loco populoso priuilegium suū nō ſeer tenderet ad tales religiosos ſz solū ad illos qui habent cellas separatas a communi vi ctu hominū. Nota primo ꝙ in materia ꝓ uilegioꝝ per que conceditur exemptio reli giosis habitantib⁹ in cellis monast. appel/ pellatōe celle veniūt solūmodo loca solita ria. largo tantūmodo accipiendo cellā ap/ pellatione celle venit pua camera quam ꝛ debent habere religiosi. immo debēt cōme dere in eodem refectorio ꝫ dormire in eoꝺ dormitorio. ꝫ dñt eē omnes in apto. ꝫ dici tur cella a celanda. qr vnus religiosus nō debet celari ab alijs. nec occultari: ꝫ vn⁹ re ligiosus dz videre alios religiosos in dor

mitorio ꝫ refectorio.

Priuilegia sicut nobis to aliq̄ vt con ferre possit bñficia suorum clericorum q̄d appellatione clericorum suorum veniat oꝛ stēdit. hoc dicit. Casus. Epūs pictauē. a se de aplica impetrauit priuilegiū vt possz cō ferre beneficia suoꝝ clericorū cedentium ꝫ decedentium. ꝫ epūs habet clericos bñ/ ficiatos in alijs dioceſib⁹ dubitabat. q̄d cō tineretur appellatōe clericoꝝ suorū. Respō det ꝙ appellatione clericorū suorū contine tur illi soli clerici qui sunt in ꝓtinuo serui/ cio epi ꝫ viuūt expensis ꝓprijs epi. ideo si a liqui diuites morabantur in domo epi. ſz vluebant expensis suis ꝫ nō expēsis epi ꝓ/ uilegiati. illi non sunt censendi sui clici cū tū ad materiam priuilegij Oraculo Inno/ rac'm dicit responsio facta ad interrogatō nem alterius. Nota ꝙ si alicui a sede aplica ca concedat priuilegiū vt possit cōferre be neficia suorū clericorum cedentiū vel dece dentium appellatione clericoꝝ suorum ve niunt soli illi qui sunt in continuo seruicō priuilegiati. ꝫ viuunt expēsis suis propꝛijs ꝫ hoc verū in priuilegijs que sunt odiosa. alias vero appellatione clericoꝝ suoꝝ veni unt omnes subiecti. s. eo. c. cū tibi. in an.

De regulis iuris.

Uia non est nouum vt aliquibus specialiter enumeratis generalis clausula subsequetur que omnia ꝓprehendat. l. si seruus seruum. §. inquit ter. ff. ad leg. acđ. idcirco post rubricas precedētes q̄ cōpren

dãt regulas iuris ꝺm eaꝝ materiam ponitur hec rubrica generalis de reglis iuris

Pro declaratione rubrice ꝛ expositiõe gl. quero ꝓmo quare hec rubrica nõ fuit posita in ꝓncipio istius ꝯpilationis sicut ī fine. secũdo q̃ritur quid sit regula. vñ dicatur. ꝛ ꝑ que verba ꝓstituatur q̃d sit ei⁹ protestas. Et qz in rubca de regulis iuris fit mentio de iure finalr: queritur: vnde dicat ius. Ad ꝓmam questionez quare ista rubrica fuit posita in fine libri ꝛ nõ in ꝓncipio. Respondet glosa assignãdo duas rationes. vnã colozatam: aliam veram. Colorata ratio est quia legislator voluit ꝙ inter cetera precipue iste regule memorie cõmẽdarentur: ꝛ ea que vltimo dicũtur: melius memorie cõmendant. de consecra. distinc. .ij. liquido. vel ꝓt dici ꝺm gl. assignãdo veram solutionez. ꝙ ideo ista rubrica fuit posita in fine ad denotandũ ꝙ iste regule sumebantur ex iure iam ꝯpilato. nã cũ ꝓcesserit cõstitutio iuris regulas fuit opozturnũ ꝙ ista constitutio iuris poneret añ regulas. qz alias crederet aliquis: ꝙ ius sequens regulas ex regula sumeret. quod ẽ contra. l. i. ff. eo. ti. vbi dicitur ꝙ ius nõ sumitur ex regula: sed regula ex iure. Ad secũdũ quãdo querit quid sit regula. Rñdz ꝺm grãmaticos ꝛ ꝺm iuristas. Regula secũ dũ grãmaticos nihil aliud est q̃ꝫ multoz ꝓ milium collectio. sed ꝺm iuristas regula ẽ que rem breuiter narrat. l. i. alleg. Azo aũt sic diffinit Regula est pluriũ rerũ narratõe facta cõpendiosa traditio. vel sic regula est compẽdiosa diffinitio rerũ vniuersitatem complectẽs. Alio modo accipitur regula ꝓ quadam forma seu modo spũali viuẽdi. vt in toto ti. de statu mona. c. ꝛ religio. sed isto mõ non accipitur hic. Alio modo accipitur regula pro canonica constitutione. nam canon grece est regula latine. c. canõ. .iij. distinc Tercio queritur. vnde dicatur regula: Respõdet ꝙ regula dicit quasi regulariter vera vel a rego regis. ꝙ regulam nouit scriptoz modũ recte scribendi ꝛ sectoz modum sectandi sic hoies maxime iudices ꝑ istas regulas noscũt modum recte iudicandi. c. regula. iij. disti. Quarto q̃rit. que ꝓhendunt sub regula. Respondet glo. ꝙ q̃tũ ad vim regule comprehẽdit casus exceptos a regula. ꝛ rationem reddit: quia nisi casus excepti ceñt ꝓhensi sub regula nõ esset bona exceptio sicut cũ dicimus omnis homo currit excepto equo nõ est bona exceptio. qz equus nõ comprehẽditur sub istis terminis omnis homo. ſz dicendo omnis homo currit excepto ticio est bona exceptio. nã ticius ꝓhenditur sub his terminis omnis hõ currit. Sic q̃tum ad vim regule. sub regula comprehenduntur casus excepti. sed non: q̃tum ad iuris limitationem qz ius voluit excipere a regula aliqua rõe specialitatis. Quinto queritur ꝑ que verba constituitur regula. Rñdet glo. ꝙ ꝑ signa vniuersalia affirmatiua vel negatiua vel ꝑ signa indiffinita. que simplr sumpta equipollent vniuersalib⁹. nam iste regule ꝓ maiori ꝑte sunt cõposite ꝑ verba indefinita Sexto queritur q̃d sit officiũ regule. Respõdet ꝙ nihil aliud est q̃ꝫ plures sile⁹ casus adiungere clauo eiusdem rationis. Septimo queritur q̃d sit potestas regule. vtrũ constituat ius nouum vel antiquum. Respondet ro. ponomissis disputationibus: ꝙ aliqui ponebant tres casus id est tres species casuum Nam dicebant ꝙ erant quidam casus de ciuili iure. ꝛ in illis regula non facit ius. alij sũt exempti a constitutione iuris communis. ꝛ in illis similiter regula non facit ius. alij sunt casus q̃ non sunt decisi a iure sed habent similez modum cũ decisis a iure. ꝛ tales ꝓñt decidi ꝑ regulã. ꝛ in illis regula facit ius: vt si inueniant sile⁹ casus: possunt decidi ꝑ regulam attẽta ipsa rõne. sed dixit gl. ꝙ respectu iuriũ q̃ emanauerũt añ ꝓpositionẽ regularũ. huiusmodi illa distinctio habet locũ. sed vbi non est ius cõstitutũ tũc regula facit ius. finalr gl. in hoc residet ꝙ ipa regula non facit ius. vnde accipiendo ius ꝓut est ratõ ꝓcessit traditõ regularũ. Et sic regula non constituit ius ō nouo. nec respectu casuũ determinatorum ad ius. sed solum ex idemtitate ratõnis fit extensio ad illos casus. l. nõ ꝓñt. ff. de le.

Octauo queritur quid ẽ ius: Respondet ꝙ ius est ars boni ꝛ equi cuius merito q̃s nos sacerdotes appellat. l. i. ff. de iusti. ꝛ iure. ꝛ dicit ius a iusticia. ſ. ō ver. signi. c. ius aũt in an. Et diuiditur in multas species

vt insti. de iusti. z iure. z idem p totū. Ultimo queritur qualiter hic accipitur ius? Respondet q̄ pro nostro iure canonico q̄si dicat q̄ nō intendit ponere regulas iuris ciuilis. q̄ plures sunt q̄ sūt cōtra ius ciuile. vt in secūda regula possessor male fidei nl̄/lo tempore prescribit. quod est contra illa q̄ leguntur. C. de prescriptio. triginta vl̄ q̄/draginta annorum.

eneficium eccleſi

b Casus in hac regula pōt figurari p ca. si q̄s deiceps. xvi. q. vij. z prio in acto re. Cū ego factor tenuissez aliquod bñficium per spacium decem vel viginti annor̄ cecidi a possessione mei beneficij feci te noīuū possessorē conuenire corā iudice ꝑpetēte intentādo petitoriū vcz q̄ illud bñficiū ad me pertinebat. z spectabat quare petebam z supplicabā z requirebam vt iudex cōpelleret te ad restituendū mihi beneficium vna cum fructibus. tu possessor negauisti contenta in meo libello ad ꝓbandū intentionem meam sup meo libello ꝓduxi aliq̄s testes q̄ testes iurati deposuerunt q̄tenus illud beneficium quiete z pacifice per decē viginti vel triginta annos. tū de collatōe vel institutione nihil dicunt: sed deponūt solū q̄ viderūt me illud bñficium possedisse p. x. xx. vel. xxx. annos. vt̄ illud sufficiat ad ꝓbandū q̄ bñficium est meum. Respōdetur q̄ beneficium ecclesiasticū nō pōt licite sine institutione canonica obtineri vl̄ in reo ponamus sic casum. Ego tenui aliquod beneficium p. xx. vel. xxx. annos. quidam alius virtute noue collationis z institutionis fecit me conueniri corā iudice cōpetente. z fecit fidem de sua canonica institutione. Ego āt allego z dico q̄ tenui illō bñficium p spacium xxx. annor̄ pacifice z quiete. z sic prescripsi q̄uis non sim canonice institutus. vt̄ bene dicam. Certe non quia non sufficit detentio beneficij sine canonica institutione. sed hodie emanauit ꝯcilium basilien. in quo cauetur. q̄si q̄s p triennium possiderit bñficium eccl'asticuz pacifice z quiete potest se defendere contra quēcūq̄ q̄uis non ostendat de canonica īstitutione. Pro expeditione glo. queritur: qualiter hic accipitur beneficium. Dicendum q̄ beneficium in iure accipitur multis modis. nam aliquotiens appellatione beneficij veniunt simplicia beneficia vt capellanie aliquotiens appellatione beneficij veniunt omnia bñficia ecclesiastica Et dicit glo. q̄ beneficium hic accipitur large p quocūq̄ beneficio ecclesiastico. Et sic q̄ cūq̄ beneficium siue sit simplex siue aliud non potest obtineri sine canonica institutione quod verū est q̄n illud bñficium haberetur ī titulum: secus si non haberetur ī titulū. nā ꝓbenda aliqua. id est grossum aliquando assignatur paruulis. aliquādo vero laicis. vt pulsatoribus campane. Et in illis non requiritur canonica institutō Sed quia hic fit mentio de institutione q̄ritur quid dicat institutio. Respondet q̄ institutio est canonicū in beneficio ecclesiastico obtinere. sed queritur. ad quem pertineat institutio? Respondet gl. q̄ de iure communi pertinet ad epūm in. c. conquerēte. s. de offi. ordi. in an. gl. opponit de. c. ad hoc. supra de offi. archi. in an. vbi institutio pertinet ad archidiaconū. Dicendus q̄ triplex est institutio. quedam est institutio tituli collatiua. alia est institutō auctorizabilis quo ad cōmissionem cure animarum alia est institutio realis z actualis que vocatur inuestitura vel inductio in possessionem realem z corporalem. due prime ptinent ad epm. sed tercia ptinet ad archidiaconū. quia quando epūs instituit aliquem debet mandare archidiacono vt illum īducat z ponat in possessionem corporalem Postea queritur glo. an sit differentia inter institutionem. collationem z pñtationem Respondet q̄ sic. vnde pñtatio dicitur ille per quam non confertur aliquod ius ī beneficio ecclesiastico. sed solum a prōno presentatur ꝑsona idonea. z illud quod patronus facit dicitur presētatio. Institutio vero stricte sumpta dicitur dupl̄r vcz cum aliquis instituitur per diocesanū ad presentationem patroni z sic episcopus instituens dat titulum in beneficio. Alio modo accipitur pro confirmatione quando superior confirmat electum. Collatio aūt dicitur que fit de beneficio nō patronato. quod spectat ad epm pleno iure sine pñtatione patroni. Ulterius pro declaratione

glose posite in verbo obtineri opponi contra textū. z videt q̄ beneficiū eccliasticū posit obtineri sine canonica institu. ō cura. c. .c. de iure patro. in an. gl. soluit sic. aut q̄s possidet beneficiū iure proprietatis tāq̄ proprietarius. aut iure administratio. tamq̄ administrator in prio casu potest acq̄rere bñficiū sine titulo vt mōasteriū pcipit bona tpalia beneficij faciendo certam pensionē vicario ppetuo si possidet longo tpe sine titulo potuit p̄scribe iure proprietatis. In secūdo āt casu qñ possidet bñficiū tāq̄ administrator: nō pōt bñficiū acq̄ri sine titulo. z iste tex. intelligitur de isto titu. administratiuo. qō nō pōt acquiri sine canonica institutione. Queritur insup vtr existēs in pacifica possessione beneficij teneatur facere fidē de sua canonica institutione. vel vtrū sit defēdēdus in sua pacifica possessio ne absq̄ eo q̄ probet q̄ fuit canonice institutus. Rñdet q̄ ad instantiā diocesani cuius interest scire. an possidēs bñficia possideat iuste absq̄ periculo aiarū. z etiam ad instātiā subditor beneficiati si exigūt: vt ipe faciat fidē ō titulo administratio tenetur facere fidem sz nō ad instātiā alicui⁹ priuati p̄tendētis ius in bñficio. Utr quis possit obtinere bñficiū ecclesiasticū respectu iuris possidēdi absq̄ eo q̄ probet canonicā institutionē. vt si quis dicat se possedisse et expulsum fuisse. an sit necesse q̄ pbet canonicā institutionē Quidā dicūt q̄ sic. p istō ca. Ex quo sequit q̄ quis nō pōt pbare possessionē nisi pbet titulū z institutionē. Et simile est in viro repetēte vxorē. q̄ licet hō non possit possideri: tamē cum titulo mōniali possidet. istō si vir dicat possedisse vxorē. z se spoliatū fuisse nō admittit nisi p bet matrimoniū p̄cessisse. Sic in spūalibꝫ beneficijs doctores formāt istā q̄stionez i .c. litteras de restitutōe spo. in an. z sūt varij. Alā quidā dicūt q̄ petens restitutionē bñficiū tenet allegare z pbare titulū. i. institutionē z collationē. alij dicūt q̄ non tenet allegare nec pbare titulū sed sufficit q̄ alio modo coloret suam possessionē. alij dicūt q̄ nō req̄rit q̄ coloret suam possessionē. sz sufficit pbare q̄ ipe exercuit actus cōuenientes tali bñficio puta q̄ habuit stallum in chor. z vocem in capl'o. z sic de alijs. Cōmunis cōclusio doctor⁹ antiquor⁹ z dñorū de rota. licet dñs pan or. recedat ab eor⁹ opinione q̄ ille q̄ agit possessorio p recuperatione beneficij nō tenetur de necessitate p/bare canonicā institutionē sz tenet colorare suam possessionē vno de trib⁹ modis. p mo. pbādo q̄ habuit possessionē illius bñficij auctoritate superioris. z nō p dcām institutionem. sed testes vel instrumētū in q̄ ptinetur. q̄liter epūs mandauit alicui tali vt poneret me in actualem possessionez vl' q̄ intrauī possessionē sciente superiore. vl' q̄ possedi lōgo tpe. alij dicebāt q̄ tenebatur allegare titulū. sz pan or. tenet q̄ nō est necesse probare. allegare. nec colorare titulū p̄dictū. c. litteras. ō resti. spo. in fine illi⁹. c. vbi dicit q̄ predo venit etiam restituēdus nam ex quo quis fuit spoliatus: est restituendus. verū tamē vt dixi seruat q̄ non admittitur nisi colorauerit titulū sz altero de tribus modis

Olsessor male fi.

p Jstud. c. habet duos intellect⁹ p̄m duos mōs punctuandi textū. nā quidam faciūt pūctū post dcōnē fidei. alij aūt faciunt pūctū post dcōnē tpe. Pro intellectu h⁹ ca. est p̄supponēdū illud q̄ ō habet in glosa posita sup verbo fidei. qualiter hic accipiatur fides. z quis dicat bone fidei possessor z q̄s malefidei possessor. Un fides hic accipitur p conscientia. vt dicamus possessor male fidei: id est conscientie vllo tempore nō p̄scribit. Quis aūt dicat bone fidei possessor: illud colligit ex. c. si virgo. xxxiij. q. .ij. z. l. apud antiquos. circa mediū. Ł. de furtis z seruo corrupto. nā ille dicit bone fidei possessor q̄ putat se dñm rei quā possidet z ignorat rem eē alienā. Ł contra vero is dicitur male fidei possessor q̄ h⁹ conscientiā rei aliene. Ł as⁹ p̄m p̄mū intellectuz sic figurat. vez faciēdo pūctū p⁹ dcōnē fidei. Aliquis tici⁹ vēdidit mihi rez que nō erat sua. puta. vineā. domū. pratū vel aliquam aliā rem. sz erat cuiusdā alter⁹: z illā mihi tradidit. ego emptor ab inicio bene sciebā rem eē alterius: z non vēdentis. Et sic quādo res fuit apud me: sciebā illā eē alterius. hoc tñ nō obstāte detinui illā rem per. xx. vel. xxx. annos. Ł lapso illo tpe dñs rei ven

Vicauita me illam rē z fecit me conuenire petendo vt iudex declararet illum dñm cē istius rei. z me pelleret ad sibi restituēdū vna cū fructib. Ego aūt recipiēdo ꝓposui q illā rem possederam p longū temp⁹ vcz p.xxx.ānos. z q illo medio pscripserā: ille replicādo ꝓposuit q nō poteram pscribere ꝓpter malā cōsciam. qz sciebā rem cē alienaz: z illud pbauit. Queritur q̄d iuris. vtrū possum me tueri pscriptione? Rñdz q nō: etiā si longissimo tpe possedero. qz possessor male fidei nō pscribit vllo tpe. supple atis ne longissimo. quia possess. male fidei est continue in peccato mortali z diuturnitas tpis nō diminuit peccata. sed auget. c. fina. de pscriptioni. ī an. Alij faciūt pūctū p⁹ dcōnem tpe Et fm hunc intellectū cas⁹ sic figuratur. Ticius vendidit mihi rem alienam. puta prātum vel vineam. putabā illū eē dñm tpe traditionis. in ista bona fide pseueraui p magnū tps. sz nō p totū tēpus prescriptionis. postea supuenit mala fides. id est scientia rei aliene añq̄z ꝓpleuisset pscriptionē. vtr̄ possint pscribe? Rñdet q nō possum cōplere huiusmōi pscriptionem. qz requirit q habeā bonā fidem in oī tpe pscriptionis. Naz malefidei pos. vllo tpe. rq in aliquo tpe prescriptiōis hz malā fidē: nō pscribit. Pro expeditione hōme gl. videt q pos. malefidei possit pscribe longissimo tpe. z arguitur de. l. cū notissi. C. de prescp. xxx. vel. xl. an. ibi pscribit

leget z probet titulū vel alleget posſ. cētum annoꝝ. alias non requiritur titulus. c. de quarta. de prescrip. in an Queritur quesit vsuca. z quid sit prescriptio. gl. remittit ad ea que habent in sūma. xvi. q. iū vbi ōt gl. vsucapio est acqsitio dñij p cōtinuationez possessionis tpis. l. diffiniti. quā diffinitō nē accepit a. l. iij. ff. de vsuca. Sed prescp/tio est exceptio ex tpe ſbam capiēs q̄ actōni psonali vel in rem. i. reali opponit. Pro expeditione gl. finalis in verbo prescribit. vi dek q̄ ds prescribat cū mala fide. z arguitur de. c. placuit. xvi. q. iij. c. i. de prescriptio. s. in an. vbi ōz q̄ si populus alicuī dioceſis fuerit occupatus ab infidelibꝫ z lapſus in errorem heresis. si epūs ꝓprius sit negligēs in reuocādo ꝓpl'm ab errore epi vicini pūt illū requirere vt adhibeat diligētiā p reuocādo ꝓpl'o. z fcā monitōe debet expectari p aliqd tēpus. quo elapso si vicinus epūs reuocauerit hmōi ꝓpl'm. z ꝓpl's sibi obediue/rs p tres ānos prescribit. licet sciat ꝓpl'm alienū. z sic prescribit cū mala fide Dicit gl' q̄ regl'riter prescriptio non ꝓcedit cū mala fide. sed est speciale in illo casu fauore fidei contra regulam cōem. vt vicini episcopi spe lucri reuocēt popl'z ab errore herek.

ine possel. Casus in hoc ca. figurat plu/ribꝫ mōis Et ꝓmo p. c. cāz ō pscp. i an. vñ sciēdū q̄ iura spūalia nō cadūt i laicū: nec respectu habendi nec respectu possidēdi. Ē nec respectu ꝓprietatis nec respcū possessionis. vt. c. de massana. ō elec. in an. c. decernim⁹. de iudi. Secūdo est p̄suppo nendū q̄ ius decimādi est ius spūale. z sic ñ cadit in laicū licet fructꝰ decīales sint res tpales. Ca. hoc presupposito sic figuratur Quidā laicus de facto emit ab epo ius decimādi in fra limites mee prochie z cū illo titulo ꝓcepit decimas cū bona fide q̄ crede/bat titulū valere. Hoc facto: ego rector feci illū conuenirī corā iudice ꝓpetēti z ꝓposui in meo libello q̄ crā rector tal' eccliez ea fuerā canonice institutꝰ z q̄ crā fūdatꝰ ō iure coi habēdi z ꝓcipiēdi decias oīz fructuū excrescētiū i mea prochia. z q̄ iudex cō dēnaret tl'z laicū ad restituēdū mihi decimas ꝓ eū ꝓceptas z ad cessādū i futuro. laicus cū deberz rñdere meo libello excipiēdo ꝓposuit q̄ illas decimas ꝓcepat p. x. xx. xxx z. xl. annos. z sic illas prescripserat Ego rector replicādo ꝓposui q̄ ipe nō poterat prescribere nec possidere illas decimas ꝓpter incapacitatem. qz ius spūale nō cadebat i laicum. Querit nūquid bñdicā ita q̄ nō obstante detētōe facti nō possit seruerī pscriptōe ꝓtra me. Rñdet q̄ laicꝰ ipe nō pōt tueri pscriptōe. qz sine titulo nō ꝓcedit pscriptio z dcūs laicꝰ nō habuit possessionē habētē adminiculū iuris. z prescriptio nō ꝓcedit sine possessione. Alio mō pōt figurari casus p. c. pozro. xxvi. q. ij. l. qui i seruitute. ff. eo. Et primo p dcm. c. pozro. certuz est q̄ hereticus est incapax possessionis cuiuscūqz rei. i. ꝓprietatis z possessiōis. z sic hereticus nō pōt possidere nūquid pōt pscribere res q̄s apō se detinet bona fide. Rñdetur q̄ nō. qz prescp̄tio non ꝓcedit sine possessione. z cū hereticꝰ non possit possidere. iō ñ pōt pscribere. vt i. l. qui i seruitute. Certum ē q̄ seruus nō pōt aliq̄d possidere nomie suo. sed dicitur possidere noīe dñi sui. ergo etiā ñ pōt prescribere qz sine possessione prescriptio nō procedit. Pro expeditōe prime glo. posite in verbo sine pos. Queritur. quotuplex est pos. Dicēdū q̄ duplex est possel. nā q̄dā est pos. que hz plurimū iuris z modicū sci. alia ē pos. q̄ hz plimū sciz modicū iuris. Pria possel. ē vt illa q̄ acquirit ꝑ procuratorem. c. cū nris. s. de concess. prebē dis in an. Nā ista habet plurimū iuris et parū facti. quia in ea plus opatur iuris di ipositio q̄ factū hois. z illa possel. nō parit causam vsucapiendi nisi interuenerit fcm nrm. i. ratam habuerimus Alia est possel. q̄ habet plimū facti z pauc iuris. sicut illa: q̄ p nosmetipos acquirit. Et illa ōz habere plimū iuris q̄ p seruos nostros nobis ignorātibus acquiritur. Utrū ad prescriptionem sufficiat possel. facti vel requiratur possessio iuris. Rñdetur q̄ nō sufficit possessio facti que dicitur quasi pedum positō sed requiritur possel. iuris. i. q̄ habeat adminiculū iurꝭ. i. q̄ pscribēs sit capax possessionis. vt in prio exēplo dcm ē. vez de laico respectu iuris decimādi Utr̄ ad hoc q̄ ds possit prescribere requiratur: q̄ possideat continue per tempus sufficiens ad prescri/

ptionem vel sufficiat possidere p interual la licet nō continue. Dicēdū q̄ possessio dz eē cōtinua p.x.xx.vl.xxx.ānos. si req̄ratur ad p̄scriptionē spaciū.xxx.annoz. ita q̄ nō fiet ꝓiūctio tm̄ z interuenerit interrup tio. que interruptio q̄ñq̄ fit naturaliter p inundationes aquaz q̄ñ locus fuit aquis inundatus. z ista interruptio ꝓdest hoīb⁹ quoz interest. z pl'ib⁹ alijs mōis potest fie ri ista interruptio. alia est interruptio ciui lis q̄ñ fit p litē cōtestatā. q̄ñq̄ fit p solā ci tationē. l. cū notissimi. de p̄scriptiōe. xxx. vel. xl. annoz. Et ista interruptio ciuilis ñ ꝓdest oībus quoz interest: sed ꝓdest inter rumpenti z suis heredib⁹. vt ticius vendi dit mihi rem alienā quam tamē credebam esse ipius ticij: z nō alienā. z sic habebā bo nā fidē nōdū eompleta p̄scriptione. quidā nō dñs fecit me conueniri z litem fuit cō testatus. z sic interrūpit meā p̄escḡptionez ista interruptio nō ꝓficit vero dño. nec ei⁹ heredib⁹: sz solum interrūpēti. Utrū inter rupta p̄escriptione ciuil'r possit possessor p scribere dū tñ habeat bonā fidem licet inci piat titubare. an res sit sua vel petentis. v/ trū ista mala fides ipeidiat p̄escriptionez Glo. rñdet q̄ de iure ciuili solū fit interru ptio p̄scriptionis. sed si actor dimittat pro cessū. puta. q̄ renūciat instātie z reus acce ptet istam instantiā. vt in aucten. q̄ semel. l. .C. qūo z q̄ñ iudex. licet instātia sit extincta tñ remanet effectus vt nō possit currere p scriptio: z sic debet incipere p̄scriptionē de nouo. sed de iure canonico nō ꝑt p̄scribere q̄ incepit eē male fidei. Sed contra ista regulā arguitur de. c. cū eccl'a de cā pos. z p p̄i. vbi dz q̄ ius eligendi p̄t p̄scribi z tñ ñ p̄t possideri. q̄ est incorpale. z res incorpo rales nō possidentur. ergo male dicit in re gula nostra q̄ sine posses. p̄scriptio nō pro cedit. gl. metu ꝓtrarij subaudit ad text. sine posses. vel q̄i pos. z licet iura corpalia ñ pos sideantur quasi possidenť. Et in reb⁹ incor poralib⁹ habet locū ficta posses. id opatur in reb⁹ incorpalib⁹ q̄ opať vera pos. in cor poralib⁹. Pro expeditōe gl. fi. posite i ver/ bo pcedit. videť q̄ quis p̄t p̄scribere sine pos. Et arguitur sic. Captus ab hostib⁹ ñ possidet q̄ possidet ab alio. z qui possidet non possidet. l. qui in seruitu. ff. eo. z tamē captus ab hostib⁹ p̄escribit. l. iusto. §. vl. .ff. de vsuca. Respondet gl. q̄ capt⁹ ab ho/ stibus non possidet per se. sed si ante cap/ tionem ab hostibus possidebat per seruos suos vel famulos vel filios suos durante captiuitate possidet. Et ipe reuersus recu perat posses. z fingitur iure postliminij nū q̄ perdidisse pos. eo q̄ possidebat a tempo re captionis. secus si tempore captionis ñ possidebat p seruos. quia tūc non possz p scribere. Item secus: si non possidebat per seruos vel alios quos habet in potestate. sed per seipsum possidebat ante captionez q̄ tūc pdit pos. z sic non posset p̄scribere.

eccatum Istud ca. potest i telligi de remissio p ne peccati quo ad deū. Item q̄ ad ipsam ecclesiam. i. de absolutione faciēda a sacerdote. Item p̄t intelligi de vicio re/ali. i. de vicio afficiente rem ipsam videli/cet be vicio furti z vicio violentie ita q̄ ista vicia reddūt rem furtiuam inp̄scriptibilē vel inusucapibilē. Et ꝑm istum intellectū potest figurari casus per. l. sequit. §. q̄ au tem. ff. de vsucap. Ponamus q̄ ticius fu/ratus fuit mihi rem meam. certū est q̄ illaz rem ipse non potest vsucapere duplici de causa. Primo q̄ ipse ticius habet malā fi/dem. secūdo q̄ res est furtiua z affecta vi/cio furti. Sed q̄ iste fur rem ipsam furti/uam ven didit: cuidam bone fidei empto/ri. q̄ emptor rem ipsam vēdidit z tradidit alteri bona fide. Utr̄ iste secūdus emptor possit rem vsucapere: ita q̄ sit purgatū vi/cium furti: attēto q̄ bona fides repit in alie/nāte. z in illo cui ē alienata? Rñdeť q̄ nō. q̄ furtū ē vicium reale q̄ afficit rem furtiuā z eā sequitur quocūq̄ vadat sicut lepra sequ tur leprosum. nec purgať istud vicium: nisi res fuerit restituta domino cui fuit sbtra/cta in tm̄ q̄ ipm vicium reddit rem furtiuaz inusucapibilē. q̄ donec fuerit purgatū vi cium furti non dimittitur peccatum id est vicium furti donec restituatur ablatum. i. donec res furtiua fuerit restituta dño cui fuit sbtracta. ꝑm aliū intellectū casus sic fi gurať. Aliquis tici⁹ subtraxit rē alienā sci enter fctā sbtractōe ipe forte ad cor redies habuit dispensatiā de hmōi peccato. z de illo fecit confessionem suo sacerdoti. tamē

vult remanere in simplicibus cõtritione z cõfessione absq; satisfactione z restitutõne rei licet habeat facultatem. z possit rez ipaz restituere. z petit impendi sibi beneficium absolutionis. vtq; suus sacerdos licite possit eũ absoluere. ℟ndetur q; nõ qz ñ dimittitur peccatuz. zc. vel etiam ꝑt intelligi vtq; sit dimissum peccatũ quo ad deũ p solaz displiciam. ℟ndetur q; non. qz nõ dimittitur peccatum nisi restituatur ablatuz. qõ est verũ si ipe habeat facultatem restituendi. c. cũ aliena. xiiii. q. vi. ⌊peccatum⌋ cõm primum intellectum. nam peccatum violẽtie z furti non purgãtur p quascũq; manus ambulauerit nisi res furtiua restituat dño cui fuerit substracta. l. sequitur. §. quod ãt .ff. de vsuca. sed facta restitutione dño tunc dicitur purgatũ vicium. Uel fm alium intellectum peccatũ non dimittit. i. nõ debet dimitti a sacerdote p canonicam absolutõnem nisi restituat ablatum. c. q̃q̃. §. de vsuca. isto li. ℙropzie ãt loquendo sacerdos peccatũ non dimittit: nisi solus deus. Sz qõ facit sacerdos: est signũ q; dimittit ab deo. Et dicit panoz. in. c. cum tua de vsu. ian. vbi dicitur q; ds non debet admitti a confessionem z absolutionem ille text. loq̃tur copulatiue. ideo dicit panoz. q; non debẽt impẽdi ista duo scz confessio z absolutio copulatiue. sed põt tamẽ admitti ad cõfessionem. z si nolit facere nõ ẽ absoluend⁹ ℙro expeditione glo. queritur: que differẽtia est inter peccatũ. delictum. z crimẽ. ℟espondet q; peccatum consistit in faciendo quia dicitur pzauus actus. sed delictũ dicitur desertio boni. z ỏr delictũ quasi derelictum. sed crimen est peccatum graue accusatione z damnatione dignũ. z ỏz illud qõ põt duci in publicam accusationem. z i foro contentioso põt puniri. Utq; sit verũ i distincte q; non dimittitur peccatũ nisi restituat ablatum. ℟espondet q; non. sz intelligitur si substractoz habeat facultatem restituendi. sed si non habeat facultatez restituendi qz est inops si habeat proposituz restituendi dũ puenerit ad pinguiorẽ fortunam: peccatum ei remittitur. Sed quid ponamus. q; res est pempta. z sic eam nõ potest restituere. qz fuit combust⁹ liber furatus. vtrum subripiens liberet. vel vtrũ teneatur restituere extimationem. ℟ndet glo. q; si non habeat facultatem restituendi. quia res est perempta tenet restituere extimationem licet res sit perempta sine culpa sua. qz eoipso q; subtraxit rem fuit i mora. z mora trahit ad se periculum interit⁹. z ideo tenebitur soluere extimationem rei secus si non posset restituere rem neq; extimationem ꝓpter paupertatem. sed vtq; ꝓpt paupertatem sit omnino liberatus. ℟ndet cũ distinctione. aut ipse sustinuit penã corporalem. quia cum esset debitoz z maleficõ creditoz: voluit vt ipe lueret in corpore. qz ds nõ admittit ad faciendum cessionẽ bonoz si pars requirat vt puniatur in corpe z iudex illũ punire debet corporaliter. Et si postea perueniat ad pinguiorez fortunã non tenet satisfacere. secus si non sustinuit penas corporales. sed voluit creditoz expectare pinguiorem fortunam vl est debitoz ex contractu. z tunc põt facere cessionẽ bonoz in. l. i. C. de cess. bonoz. c. odardus. ỏ solu. z cũ puenerit ad pinguiorem fortunã tenet satisfacere. Alia glosa in verbo restituatur querit vtq; ad dimissionem peccatoz requiratur actualis z realis restitutio rei sbtracte. ita q; nõ sufficit obtinere remissionem ab illo cui facta est subtractio. ℙanoz. formal istã q̃stionẽ. c. cũ tua. de vsu. in an. z dicit hic. Sed dicit gl. q; non requirit realis siue actualis satisfactio. sed sufficit q; alio mõ satisfaciat q̃q̃ per realez z actualẽ restitutionez. Et ideo sufficit si creditoz remittat ei liberal'. z põderãduz est verbũ liberal'. sec⁹ ergo si extoz quereret remissio p fraudez vt faciũt pl'es ḋ ita dicũt. subtraxi tibi talẽ rem: remittas si velis. sz dz eẽ liberal' restitutio. vt si dicat. subtraxi tibi rem tuã: sum paratus tibi restituere. si alius dicat dono vl' remitto. ista restitutõ dicit fieri liberal' z habet pactu z reali restitutione. Et intelligit q; remissio general' pdest nisi in casibus i q̃bz ds ñ ꝑt remittere vt i iuribz alle. i gl. i q̃bz dz intrueire real' restitutio Queritur quo expẽsis dz mitti res sbtracta ad euz cui ẽ subtracta: si nõ sit in eodẽ loco. glo. non solvit sz remittit ad notata. in §. sed notandũ ñ. q. i. sed panoz. in. c. cum tua. de vsuris. i an. cõcludit q; si ille q̃ rem subtraxit se absentauit a loco z rem secũ trãstulit: tũc suis ex

pēsis rem debz mittere illi cui ē substracta sec⁹ si ille cui facta est abstractio se absētaſ set a loco. Sz q̄rit cui ē faciēda restitutio indebite substracto⁹. Respōdet q̄ illi cui ē facta substractio vl eius heredib⁹. ita q̄ñ sufficeret si elargiretur pauperib⁹ nā facer elemosinam de alieno est species furti. sed si non sint heredes debet dari pauperibus Utrū sit verū indistincte. q̄ indebite substractū debet restitui illi cui est substractū si sit pñs vel eius heredib⁹. z p̄t haberi copia sui vel heredū. Rñdet gl. q̄ qñ in substractione sit turpitudo ex pte subtrahentiſ tm̄. tūc est facienda restitutio illi cui res est substracta vel eius heredibus si possit haberi copia ip̄o⁹. sed si sit turpitudo ex pte vtriusq⁹ vt in eo q̄ quis est lucratus in ludo, pbibito. quia ludens non potest licite retinere nec restituere illi: a quo lucratus est. tunc debet illud erogare pouperibus xiiij. q. v. nō sane. vel ecclesie si ibi facta est iniuria. s̄. de simo. c. de hoc in ant.

eccati venia. Presupponendū p est. q̄ istō ca. intelligitur de venia culpe. nō autem de venia pene que appellatur impunitas quantum ad penam temporalem imponendam in hoc seculo. quia dimittitur talis pena quandoq⁹ non correcto. vt in iuribꝫ allegatis in glo. Casus i hoc ca. potest figurari p ca. vnicum de scismaticis. eo. li. z. c. qō quidam de peni. z remissi. Quidam ticius ꝓpetrauit aliquod peccatū. q⁹ forte tenuit aliquam concubinaz. z tenet adhuc. tandez confessus fuit sacerdoti tale delictū ꝓpetrasse non est correctus nec emēdatus de crimine. q⁹ non habet ꝓpositum abstinendi se in futuro: q̄ritur vt⁹ ista confessio sit fructuosa. Rñdz q̄ nō q̄tū ad vitā eternā: q⁹ peccati venia non datur nisi correcto. verū tñ q̄tū cumq⁹ appareat sacerdoti aliquem esse in peccato si velit confiteri: non debet ei denegari cōfessio. vt in dcō. c. qō quidam. de peni. z remissi. sed audita confessione debet eum inducere ad debitam correctionem z ꝓpositū non redeundi. Si autem non possit eū inducere ad dimittendū peccatū non debet nec p̄t eū absoluere. sed tamen debet sibi iungere penitentiam que non erit sibi fructuosa quo ad vitam eternā. quoniam nō est correctus. sed est inimicus dei: z nō p̄t mereri quoad vitam eternam: sed proficiet sibi ad multa alia. videlicet ad minus supplicium patiendum. Item ad bona tpalia Item vt deus inducat eum ad verā penitentiam. Item q⁹ demon habebit minorē potestatem in eo q̄si esset vacuus oīm bono Item vt ipse reddatur assuefactus i bono. Arguitur cōtra textū de ca. de nic̄. iiij. distinc. vbi dicitur q̄ plures faciebāt magnos excessus circa vsus carnium in diebꝫ dominicis quadragesime. z eis videbat q̄ nisi facerent istos excessus non possent pagere tempus quadragesime. vñ plures fuerunt moniti p̄ suprorem vt desisterent ab istis escis. Dicit ibi textus. q̄ cū venia relinquatur. z sic datur venia ñ correctis. Dlo sa respondet q̄ ibi accipitur venia pro impunitate que est imponenda in hoc seculo z talis dicit⁹ non correcto ꝓpter scādalum cuitādū. sz vēia culpe nō dicit⁹ nisi correcō.

emo Casus variatur multis modis ſm q̄ multipler ē n impossibilitas. de quibus impossibiliꝫbus vide in glo. Ponam⁹ exēpluz in impossibilitate iuris scōm. l. inter stipulantem. §. sacrū. ff. de verbo. obli. Aliquis ticius mihi stipulanti ꝓmisit dare rem sacraz puta ecclesiam vel calicem. certū est. q̄ istō est impossibile. q⁹ dare est accipientis facere. z res sacra est in bonis dei. vtrum valeat talis stipulatio? Rñdet q̄ ñ. q⁹ ē impossibilis de iure. z nemo p̄t ad ip̄ossibile obligari. vl aliq⁹ ꝓmisit mihi libez boiem: an valeat talis ꝓmissio. certe nō. vel pona. exē plū in impossibilitate fci. Aliq⁹ ꝓmisit trāsferre eccl'am pic. ad ciuitatē parisiēsē vl ad aliū locū. tal' ꝓmissio nō valet. q⁹ ptinet ad impossibilitatē facti. vl aliq⁹ ꝓmisit tāgere celū digito: talis nō ē obligat⁹ q⁹ istō ē impossibile. etiā si obligatur pena nō est obligat⁹ nec ad impossibilitatem nec ad penam.

Priuilegiū Cas⁹ in hoc ca. fi guart p. c. ij. s̄. de o auctoritate z vsu pallij Roma. pō. alicui archiepo p̄cessit pallium qō ē insigne ornamētū assūptū de corpe boc est de altari beati petri. q⁹ ꝓsueuit papa celebrare. et q̄diu celebrat illud pallium est supra altar

re. Postea ro. pontifex assumat illud palli
um. z tradit archiepo si est pñs vel nūcijs
si est absens. Ponamus q papa dedit vni
archiepo pallium. vtrū suus successor pos
sit eo vti: vel vtr requiritur q successor ob
tineat aliud pallium? Rñdet roma. ponti.
q cū istud priuilegium sequatur psonam z
extinguatur cū persona. qz etiaz archiepus
sepelitur cum isto pallio. ideo requiritur:
q suus successor obtineat aliud palliuz. vt
pōt poni exemplū in viro qui habet priui/
legium vt nō cōueniat a muliere p dote: ni
si in qtū facere pōt. vt puta contraxi matri
moniū cū berta p verba de pñti z recepi do
tem ab ipsa berta. vt possem sustinere one/
ra matrimōij. postea solutū fuit matrimōi
um. soluto matrimonio mulier vult repe/
tere suam dotem quā mihi dedit. Certum
est q nō sum excutiendus insolidū. qz ha/
beo istud priuilegiū vt non ꝓueniat nisi ī
quantum facere possum. Et hoc. ne cōpel/
lar egere. sed quid vtr mei heredes habe/
ant istud priuilegium. videlicet vt non cō
ueniant in soliduz sed deducta rōe ne ege/
ant. qz adiuerūt hereditatem sine beneficō
inuentarū. Rñdetur q heredes mei nō ha
bebūt istud priuilegiū. qz priuilegium ps
nale personam sequitur z extinguitur cuz
persona

Semel malus Casus in hoc capl'o variat multis mōis Uno mō per
c. paruulū. xxij. q. v. hoc mō Quidam tici?
fuit in aliq cā pduct? ī testē. q pduct? iura
uit ꝺponere merā z purā ꝓitatē sine falsita
te. postea deposuit falsū. z sic deierauit. quo
facto in aliqua alia causa fuit in testē ꝓpo/
ductus. fuit ꝺtra ipm ꝓpositum p parte ad
uersa q nō erat admittendus ad ferenduz
testimoniū in illa causa. qz in quadaz alia
cā deierauerat z pñptio erat q adhuc deie
raret in ista causa. an sit admittendus? Re
spondeť q non. qz ex quo est cōuictus de
ꝑiurio non est admittendus ad testimoni
um ferēdū. nec recipitur eius iuramētum.
qō tendit ad suū ꝺmodū: secus ad iuramē
tū oneris. Alio mō potest figurari casꝰ p. c
scribam. de presūp. in au. quod capi. habz
duos intellectus vt ibi dicitur. z p ca. no/
uit de iudicijs in an. vbi dicit si quis vide
at fratrem suū in peccato: debet ire ad eum
z illū monere scōm doctrinam euangelicā
vnde lotio exterior non delet maculam: sz
interior. z appellāur oēs fratres. iō ponā
mus q video fratrē meū peccātem. monui
eū ſm q ꝺz ī dcō c. nouit. video q mea mo
nitio nō ꝓficit: sed efficit deterior. vtr tene
ar eū amplius monere? Respondeť q nō
qz ex prima monitione neglecta apparet q
secūdam negliget monitionem. vt dicitur
in dcō ca. scribam scōm vnū intellectum.
ideo non teneor eū amplius mōere. qz ex q
sel'mal? z cōtumax: pñsūptio ē q adhuc erit
malus. qz ꝙ semel malus sēp pñsūitur mal?
in eodem genere delicti. z hoc vez: qñ ꝙs
fuit malus in fine actus. quia qui fuit ma
lus in aliquo actu: z tandem se mutie cor
rexit. z fuit bonus in fine illius actus pñsu/
mitur bonus. naz qui exercuit actū bonū:
presumit bon? nisi faciat actuz contrariuz
sed si fecerit actum contrariuz presumitur
malus donec de emendatione appareat

Datum Casus potest figurari multis modis Primo
l per. c. cum quis. de senten. excom/
municationis. Aliquis ticius verberauit
quendam clericum meum inimicum non
tamen nomine meo. postea sciui q illum
clericum verberauerat. illud mihi placuit
in corde meo z laudaui: z ratificaui quod
fecerat. vtrum incurram sententiam excō
municationis. certe non. qz non possuz ha
bere ratum quod nomine meo non est ge/
stuz Alio mō potest poni casus per. l. si pu
pilli. §. sed si ego. ff. de negocijs gest. filius
meus existēs in mea potestate habebat pe
culium. quidam ticius gessit negocia in il
lo peculio non nomine meo: sed nomine
filij mei. z exposuit in administratione ali/
quid de suo. Postea ratificaui istam gesti
onem. vtrū gestor debeat agere contra me.
peculiotenus vel insolidum. quia non est
dubium: q si gessisset illa negocia nomine
meo: essem eiobligatus insolidum ad illa
que exposuit de suo. Respondetur q hic nō
teneor nisi peculiotenus. quia ex quo non
gessit nomine meo non possum habere ra
tum. Pro declaratione istius regule oppo
nitur contra textum de. capi. lugdunenſ
. ix. q. ij. z. c. qō sicut, ō electio. in. an dicitur

in dcõ capi.lugduneñ.q quidã epꝰ ꝓmouerat ad ordines clericos alterius diocesꝭ. ꝓrio epõ non ꝓsentiẽte. postea ꝓrius epꝰ sciens ratificauit illã ordinatõnez. dicitur ibi q̃ isti ordinati remanebũt in ordie susceptо. z tñ nõ fuerãt ordinati nomine ꝓprij epi. Dicitur in.c.sicut ꝑ de elec. q̃ si canonici alicuius ecclesie procedant ad electionem aliquo canonico sprеto si canonicus ratificet illã electionez ꝑ alios canonicos factam: illa electio assumit vires. ergo male dicitur q̃ quis non ꝑt habere ratum illud quod nomie suo nõ est gestum. Rñdet gl. ad.c.lugduneñ. q̃ ille epꝰ alienꝰ ordinauit clericos noie ꝓprij epi z sub spe ratificationis eo qz erat amicicia inter ipsos epos. Vel melius dicendũ est q̃ illa ratificatio nõ validat collationem ordinatõnis. qz de se valebat: quia epũs alienus ꝑt ordiare clericos alienos. z recipiunt ordinem: sed non ordinis executionem. sed vbi ꝓrius epũs ratificauit z dispensauit cũ eis. Et ad.c.sicut dicẽdũ q̃ loquit̃ de consensu confirmãte.

atihabitio .c. sic figurat̃ r ꝑ ca. vlti. supꝑ de iureiu. z.l.licet. ff. de iudicijs. Et habet locũ in iudicijs Ponamus sic casum ꝑ dcãm. l. placet. Quidã ticius asserens se eẽ meũ ꝓcuratorem cum non eẽt quandã actionem deduxit in iudicio noie meo ꝓtra meũ debitorem. nõ fuit ei oppositum q̃ nõ eẽt ꝓcurator meus. certum est q̃ processus factus cũ falso ꝓcuratore non tenet. sed q̃d po. q̃ postea ratificauí. aꝓbaui z laudaui gesta ꝓ ipm vtz valeat ꝓcessus. ac si ab inicio mandassem ei vt noie meo ꝓsequeret cõtra meũ debitorem? Rñdet q̃ sic. nã ratihabitio retrahit̃ z mãdato ꝓparat̃. Alio modo põt figurari casꝰ per.ca. fina. sꝯ iureiu. eo. li. Ego habebã ꝓtra te aliquã causã lite ꝓtestata inter nos z iurato de calũnia seu veritate dicenda: si causa erat spũalis. feci meas informatas z extractas a meo libello Jn quib⁹ positõnibus asserui duas positiones ꝓtrarias. nũ quid sum ꝓiurus? Rñdet q̃ sic. Sed po. q̃ ego ñ feci illas positiones de directo cõtrarias. sed ꝓcurator meus illas fecit. z postea ratificaui z laudaui z emologaui: ã sz ꝓiurus? Certe sic ꝓ rõem huius regule. qz ratihabitio retrotrahitur. zc. Alio modo potest poni casus per ca. cũ quis. sꝯ. de sen. excõ. istomet libro. Cũ quidã clericus intulisset mihi iniuriam quidam ticius meꝰ familiaris volens mihi ꝓplacere absq̃ mãdato meo talem clericum verberauit. z cũ manus violentas iniecit nomine meo. postea cũ sciuissem istud factum mihi placuit z ratificaui atq̃ emologaui. Queritur nũ quid sum excõicatus ac si mandassem illũ clericum verberari? Rñdet q̃ sic. qz ratihabitio retrotrahitur. z mãdato ꝓparatur. Alio modo ꝑt casus figurari ꝑ l. fina. C. ad macedo. filiusfamilias existens i ptãte sui patris recepit pecunias mutuo in casibus non ꝓmissis. z sic ꝓtra senatus ꝓsultũ macedom. Certũ est q̃ pr̃ suus non poterat ꝓueniri a creditorib⁹ ꝓ illis pecunijs sed q̃d pr̃ postea ratificauit z aꝓbauit ꝓtractum filij sui. nũquid poterit ꝓueniri pater ac si mãdasset filio suo vt contraheret? certe sic Et hoc per rationẽ istius regule qz ratihabitio. zc.

um sunt. gula sic figurat̃ c ꝑ.c. in nostra. de testi. z attesta. i ã. Tu actor zego reus habebamus litez inter nos coram iudice ꝓpetẽte ꝓposuimus scã cõtraria. z fuimus admissi ad illa ꝓbandum tu actor ad ꝓbandũ tuam intentionem ꝓduristi q̃ttu or testes ego etiam reus ad ꝓbandũ meũ factũ ꝓtrariũ ꝓduxi alios q̃tuor testes. isti nostri testes sũt pares i dignitate rĩ ceteris. z deponũt eqz veritat̃ in effectu sunt omnino equales. Et sic in ra nr̃a videntur eẽ dubia. queritur: quoñ testiũ dcã debeat iudex insequi. z ꝓ q̃ prec̃ bet ferre sententiam? Rñdet q̃ sententia ferenda ꝓ me reo contra te actorem. qz cuz ptím iura sunt obscura reo fauendũ est potius q̃ actori. z hoc verũ in decisione cause. naz ab inicio potius fauendũ est actori q̃ reo. iõo si actor in suo libello posuerit ꝑba ambigua: ꝑt illã interpretari ꝑm vnũ intellectũ. l. si quis. ff. de iudi.

n iudicijs non est i Casus figuratur ꝑ.c. necesse. iij. q. .ix. certũ est. q̃ accusatus de aliquo crimie

coram iudice competenti tenet comparere personaliter ita q̄ nō admittitur eius pro curator. l. fina. C. de pcura. c. tue. ō pcu. in. an. l. penul. §. crimen. de publi. iudi. ff. sed q̄d de accusatore. vtr̄ accusator debeat etiā cōparere psonaliter. Rñdet q̄ sic. z hoc per rationē huius regule q̄z in iudicijs non dz esse acceptio psonaꝝ. Alio mō potest poni casus p. c. nouit. ō iudi. in an. Ponam⁹ q̄ coram iudice aliquo ordinario vl' delegato non refert. cōuenitur aliqs constitut⁹ in dignitate vl' officio vl' amicus vel inimicus. vtrū fauore psone debeat iudex recedere a debita iusticia ita q̄ fauore psone possit aliter iudicare cū in psona alteri⁹ in q̄ nō est illa p̄rogatiua. Rñdet q̄ non. q̄z in iudicijs non debet esse acceptio psonaꝝ. z iudex magnū debet iudicare vt puum. Itē pōt poni casus p. c. statutū. §. in sup. s. de rescrip. istomet libro. vbi dz. si legatus pficiscat extra licet recipiat expēsas ab ambab⁹ ptib⁹ sz moderatas z non debet plus recipe ab vna pte cū ab alia q̄z in iudicio non debet eē acceptatio psonaꝝ. Item figurat casus in. l. fina. cū dies. §. si arbiter. ff. de arbi. vbi est casus q̄ si arbiter assignauit ptibus locū ad audiendū sententiā si partes nō pñt bene este accedere ad locū non tenent cōparere z si non cōpareāt non incurrūt penā apposita in cōpromisso. Sed q̄d si vna pt⁹ poterat honeste cōparere. altera aūt nō poterat hōeste cōpere. ista ps que poterat honeste compere non compuit: vtrū sit cōmissa pena. Rñdetur q̄ non vt seruet eq̄litas vt non sit acceptio psonarū. Glo⁹. formatur plura cōtraria. sed in hoc remanet q̄ cōstat⁹ ad modū p̄cedendi z iusticiaz ministrandi in iudicijs non debet esse acceptatō psonarum. sed in mlt̄is aliis potest esse acceptatō psonaꝝ vt in assurgendo z in assignādo loco honorabiliorē. c. solite. de maiori. et obedi. in an. Nam in aduentu epi vl' ipatoris debet iudex assurgere z locū honorabiliorem sibi dare. Et sic cōstat⁹ ad honores ē habenda acceptio psonaꝝ. Item ē habēda acceptio psonarū in ipositione pene. q̄z cōstat⁹ ad impositionē pene mitt⁹ agitur cum persona constituta in dignitate cū cum alia pso-na. c. iura de iurepatro.

ignorātia. Casus in hoc. c. primo potest figurari p ca. si sacerdotes. xvi. q. iij. scōz terciū casum qui ponit in dicto. c. si sacerdotes. hoc modo. Ponam⁹ q̄ q̄dam laicus donauit monasterio sancti cipriani aliquā eccl'iam que donatio non valuit q̄a laicus non potest donare eccl'iam. sed ep̄s cū consensu capl'i. accidit q̄ prelatus ecclie mōasterij sancti cipriani qui recepit donationē mortuus est. cui alij successerūt q̄ credebant illam eccl'iam monasterio suo donatā ab ep̄o cuz consensu sui capl'i. nunq̄d isti potuerūt p̄scribere illā eccl'iam. Rñdetur q̄ sic. quia ipi pretendūt ignorantiā facti. q̄z putabant eccl'iam illā donatā eē ab habente potestatē. sed predecessor prelatus cui donata fuit illa eccl'ia non posset p̄scribere. q̄z habebat ignorantiā iuris. Itez pōt poni casus p. c. si qui a simoniacis. i. q. i. z etiam p. c. si beneficia. s. de pben. eo. li. Cū ego tenerē canonice aliqō bñficiū incōpatibile fuit mihi collatuz aliud bñficiū incōpatibile q̄ō fuerat reseruatū p papaz quod ignorabā dimisi p̄mū beneficiū z apprehēdi possessionē secūdi eo q̄ istud scōm beneficiū erat magis pingue cū primuz. postea apparuit illud beneficiū scōm eē reseruatū dispositioni pape z fuit a me eiectuz. volo nūc redire ad primuz queritur an possim. Respondet q̄ sic. q̄z ignorabam illud beneficiū eē reseruatū pape z sic errabā in facto secus si errassem in iure q̄z sciebam reseruationem pape sed ignorabā q̄ illa reseruatō pape impediret collationē Juxta illā regulaz querit q̄z hz iustā causam litigandi licz postea cōdemnet in principali non tamen expensis vt notat barto. in. l. destitisse. ff. ō iudi vbi habet q̄ si q̄s credebat habere bonam causam litigandi z pendente lite supueniat mala fides z si desistat a lite seu instantia non debet cōdēnari in expensis. sed vtrū habeat locū in causa appellationis vt si quis habeat iustā causam litigādi euitet expensas. Quidā dicūt q̄ non. q̄z eēt ignorantia iuris. nam in causa appellatōnis ex actis principalis cause iudicandū est. glo⁹ respondet q̄ si fuit iudicatum ex eisdem actis procedit illa opinio vt in causa appellatōnis quis debeat condēnari in expens

licet habuerit iustam causam ignorantie. Si fuit aliquid de nouo probatū virtute cuius fuit aliter iudicandū: tūc appellans non debet condēnari in expensis. quia potest pretendere iustam ignorantiam.

c um quis. Casus figura per.ca.si sacerdotes. xvi.q.iij. prout dictū fuit in primo casu precedentis. c. qui casus ē ppie casus huius. c. Item potest figurari per. c. cura de iurepatrona. in anti. Ponamus q̄ quidā obtinuit per sniam rem alienam nō spectantē ad illos qui fuerūt mihi condemnati sed ad alios. tenui istam rem p tēpus sufficiens ad p̄scriptionē. vtrū3 potui perscribere. Respōdeō q̄ nō. q2 habui malam fidē. sed quid ponam⁹ q̄ ego sum mortuus vtrū mēus successor poterit illaz rem prescribere. Respondeō q̄ sic. quia ipe habet iustā causam ignorantie. nam qui i loco alterius succedit censetur habere iustaz causam ignorantie.

o dia. Casus in hoc ca. figuratur multis modis. Primo p ca. qō scripsi. xxxvi.q.iij. z per. c. tua. i §. de deci. in anti. Dicitur in dicto. c. quod scripsi. q̄ anglici erant nouiter cōuersi ad fidem catholicā. vñ a sede aposto. obtinuerūt priuilegiū vt possent contrabere matrimoniū cū suis affinibus. z consanguineis z papa concessit eis istō priuilegiū generaliter vt possent contrabere matrimoniū cum suis affinibus postea quidam alius pl'us fuit de nouo cōuersus ad fidem catholicam dubitat vtrū priuilegiū āglicoz eēt extendendū ad istuz populuz de nouo conuersū. Respondet q̄ non. vel dicitur i dicto ca. quod scripsi. q̄ anglici postq̄ fuerūt roborati in fide catholico voluerūt vti dicto suo priuilegio z cōtrabere matrimoniū cum suis affinibus z consanguineis: vtrum possint vti tali priuilegio Rñdetur q̄ non. quia ex quo fides catholica fuit in eis firmata debet cessare priuilegiū qō fuit eis concessum ne haberent materiam retrocedendi. Item potest poni casus per dictuz. c. tua. i. de deci. in an. Hoc modo ante concilū lateranense decime fuerūt laico concesse in feudum. z erant alique decime steriles que postea fuerūt redacte ad agricuturam z sic facta fuerūt noualia. Laic⁹ voluit p̄cipere decimas in istis nouali⁹ vtr̄ possit. Respondet q̄ non. sed solum p̄cipiet decimas in terris que erāt arabiles tpe infeudationis non autem in terris de nouo redactis ad agricultura. quia istud priuilegiū est restringendū in odiū laici qui licite non potest p̄cipere decimas. vl pōt pōi exemplū in prescriptione. Aliq̄s in mea parochia p̄cepit decimas p. xxx. vl. xl. annos z sic decimas prescribit. Postea aliquē terre steriles fuerunt redacte ad agriculturaz z sic facta sunt noualia. vtrū de illis noualibus possit iste q̄ p̄scripsit petere decimas Respondeō q̄ nō quia p̄scriptio est odiosa. ideo debet restringi. Item potest poni exē plū per. c. i. §. de filijs p̄sbi. hoc mō. Aliq̄s clericus qui patiebatur defectū natalium seō aposto. obtinuit priuilegiū seu dispensationē⁹ vt posset obtinere beneficiū ecclesiasticū etiam curatū virtute sue dispensatōnis obtinuit vnū beneficiū. postea dimisit illō beneficiū p renūciationē z vult obtinere aliud beneficiū virtute sue dispensatōis vtrum possit. Respōdeō q̄ nō. q2 ista dispensatio restringitur ad vnicū beneficiū cū sit odiosa nisi diceret in dispensatione q̄ posset obtinere aliud beneficium vno dimisso Sed si simpliciter fuit dispensatus ad bñficiū ecclesiasticū etiam curatuz virtute sue dispensationis nō potest obtinere aliō bñficiū. quia ista dispensatio est restringēda vel si sit dispensatū cū aliquo qui patit defectū natalium vt possit obtinere bñficiū ecclesiasticū virtute sue dispensationis non poterit obtinere plura beneficia. quia ista dispensatio est odiosa. ideo debet restringi. Secus est in fauorabilibus vt in iuribus allegatis in glo. z in c. licet. ij. responso. de priuileg. eo. li. vt ponam⁹ q̄ alicui epō fuit cōcessum priuilegiū a se. apostoli. vt possit audire z celebrare diuina in loco interdicto vtrū istud priuilegiū restringat ad p̄sonā suam vt ipse solus possit audire vl celebrare diuina in loco interdicto. Rñ. q̄ cū istō priuilegiū sit fauerabile ideo non solū ēps sed etiā familiares sui poterūt audire z celebrare diuina in loco interdicto nam tale priuilegiū cum sit fauorabile debet ampliari z non restringi. quia odia restringi3 fa

uores conuenit ampliar

d ecet. Casus in hoc ca: figurat multis modis. Primo: figurari potest p ca. si cui. d preben. li. Papa alicui epo concessit priuilegiū vt ipe posset d aliquibus beneficijs puide re ydoneis psonis itaq istud priuilegium fuit concessum epo in fauore epi pferentis beneficia non aūt in fauore psonaz quib conferebātur. accidit qre existēte integ añ ēpūs contulisset illa beneficia. z sic añq epūs fuisset vsus suo priuilegio papa mor tuus est. vtrū p mortē pape sit extinctū z ex piratū priuilegiū. Respondet q non. z hoc per rationē istius regule. q: indultuz prin cipis debet esse permansuz. Itez potest ca sus figurari per autē. pstitutō. dignitatib colla. vi. filius aliquis familias existens in potestate pris fuit assumptus ad dignitatē patricij. certū est q liberat a patria potesta te. postea perdit illā dignitatem: quia fue rat assumptus ad certū temp⁹ vtrū remane at in potestate sui patris. Respondet q nō sed debet esse sui iuris. q: cōcessum debz eē permansuz. Ex hac regula colligit primo q priuilegiū principis alicui concessuz de bet esse permāsuz z hoc intelligit vt dic gl. de priuilegio reali z non de priuilegio pso nali qđ psonā sequtur z cū persona extin guitur vt in regula priuilegiū. ff. eo. ti. No ta vlteri⁹ q licet priuilegiū principis debe at esse permansuz. perditur tamē certis ex causis scz p abusum. non tū ipso iure. sed abusus est iusta causa inducendi principē ad reuocandū suū priuilegiū aliq bus con cessuz. ideo iura dicūt q qui priuilegio ab utitur meret priuilegiū perdere. Item pdi tur priuilegiū p non vsum. C. de nundis. vbi d: q si qs a principe impetrauit nūdinas z nō vtatur perdit nundinas p non vsum. Item perdit priuilegiū si post cōcessionez incipiat eē grande preiudiciū alteri⁹. c. sug gestū. de decimis in anti. vbi priuilegiū cō cessum cistercien. de decimis non soluen dis q: incipit eē in grande preiudiciū eccle sie parochialis fuit reuocatū. Itez aduer tendū est ad illd quod dicit glo. fina. q ver bū decet quantū ad principem ponitur pprie. z quātum ad subditos ponitur im/ proprie. z est sensus q ponitur necessitas subditis seruandi priuilegiū. sed princeps sine iusta causa nō posset illud priuilegiuz reuocare z hoc qđ fuit cōcessuz subdito pn cipis. secus si essz concessum non subdito vt sunt priuilegia que principes z impato res concesserūt ecclesijs. quia tale priuilegi/ um concessum non subdito est contract⁹ ab initio volnutarius. sed ex post facto est necessitatis.

i ndultū Casus figur. primo p ca. de bis. xxviij. di stin. in licētia nubendi data ab a/ postolis. licet iure ciuili cautū sit q vidua debet abstinere per annū numerandū a tē/ pore mortis mariti qui dicit annus luct⁹: ita q si mulier infra annū luctus cōtrahat incurrit grandes penas. vt. C. de secūdis nup. verūtamē ab ap'lo z etiā iure canoni/ co fuit data potestas mulieribz vt possent contrahere matrimoniū infra annuz luct⁹ mortuo p̄mo marito cuz sint solute a lege viri. vtrū epūs vl' ali⁹ possit tollere mulieri bus illā facultatē z licentiā nubendi infra annū luctus. Respondet q nō. q: istud fu it cōcessum mulieribz a iure. z sic non eis ē auferendū. Itē potest casus figura. per. c. licet canō. s. de elec. eo. ti. Certū est q cleri/ cus promot⁹ ad eccl'iaz prochialē bz annū a iure infra quē debet promoueri ad sacerdo tiū. si infra annū nō promoueat ad sacerdo/ tiū est puandus sua eccl'ia prochiali. Sed vtrū epūs possit pciperetali clerico sub pe na puationis vt ipe promoueat ad sacerdo tium infra dimidiū z sic abbreuiare temp⁹ sibi indultū a iure. Respōdet q non. quia indultū est tali clerico a iure vt habeat an/ num ad promouendū ad sacerdotiū. ergo e/ piscop⁹ nō potest sibi auferre illud tēpus. Item pt poni casus in qđmestri dato cō/ demnato in actione psonali ad soluendū l. iiij. §. si quis condēnatus. ff. de re iudica. Conueni ticiū sup actione psonali corā iu dice cōpetente fuit mihi condēnat⁹. certuz est q ipe habz qttuor menses ad soluendū l. i. z. ij. C. de vsuris rei iudi. sed vtrum iu dex possit illud temp⁹ abbreuiare Respon det q non nisi subsit iusta causa per ratiōz huius littere. quia indultū a iure cōcessuz nemini est auferendum. Et si iudex sine cā abbreuiauerit illud tempus. illud supplet

q̃ ſure.l.iiij.ff.de re iudicata. Irez poſſz po ni caſus in decem diebus datis ad appellã dum.

n on firmatur. Caſus pri mo figura. per ca.principatus.i.q.i.vbi dicit q̃ aliquis fuit promotus ad principatũ ꝫ̃ eſt ad prelaturã ſimoniace Certũ eſt q̃ iſta ꝓmotio eſt nulla.quia ſimonia eſt tanti effectus vt reddat ꝓmotionẽ nullam.poſtea accidit q̃ iſte promot⁹ ſimoniace admiſtrauit irreprehenſibiliter. z fuit toleratus in ſua adminiſtratõne p aliqua tempora. vtz promotio valideꝫ ita q̃ aſſumat vires.ꝺa qõ ab initio non valuit: tractu temꝑis nõ cõualeſcit. Item poteſt poni caſus per.ca. ſi eo tempore.ē.de reſcriptis. Ponam⁹ q̃ aliquis a ſede apoſto. impetrauit gratiaz expectatiuam p quaz roma.pon.mandabat canonicis eccleſie pictaueñ. vl'alicui ꝑlato vt ipſi de beneficio eccleſiaſtico ꝓuiderent ſi quod vacaret.alioquin de primo vacaturo:etiam ſi illud beneficiũ eſſet dignitas perſonatus vl'officium.aut illi immineret cura animaz. z ponam⁹ q̃ tempore impetrationis impetrans nõ habebat perfectã etatem requiſitam ad eccleſiam. Accidit q̃ anteq̃ vacaret eccleſia parrochialis effeci⁹ eſt perfecte etatis. vtruz illa gratia expectatiua reaſſumat vires. z ſic iſte impetrãs virtute ſue gratie poſſit promoueri ad eccleſiam prochialem. Reſpondet q̃ non qz qõ ab initio non valuit tractu temporis non conualeſcit. Item poteſt figurari caſus p .l.inter ſtipulantẽ.§. ſacram.ff.ō ver.obli. aliquis mihi ſtipulanti promiſit rez ſacrã puta calicem ſacratum. certuz eſt q̃ iſta ſtipulatio non valz.quia res ſacra non cadit in commercio hominũ Accidit q̃ iſta res ſacra deſijt eſſe ſacra forte calix fuit conflat⁹ vtiũ virtute ſtipulationis ꝓdicte que erat nulla poſſim petere vt ipe ꝓpellatur ad tradendum mihi illam rẽ que amplius non ẽ ſacra. Reſpondeꝫ q̃ nõ qz quod ab inicio non valuit tractu temporis non conualeſcit: Item poteſt poni exemplũ in homine liberoz i alijs rebus que non cadunt in cõmercio hominum.

n on eſt ſine culpa. Caſus in hoc ca. poteſt figurari in clerico iacente lapidem per.c.clerico.l.d.iuncto.§ vt itaq̃.xv.q.i. Et primo pro intellectu huius ca.eſt ꝓponendum q̃ eſt premiſſum hominibus exercere ludos cauſa virtutis exercende ſicut proijcere lapidem vl'exercere alios ludos ad exercendũ fortitudinem corporis. Ponamus q̃ aliquis clericus ꝛ ter laicos dimiſſa veſte z habitu clericali iecit lapidem z aliquẽ hoiez ibidem tranſeuntem occidit non ꝓpoſito deliberato. q̃ non fuit in culpa quantũ ad homicidium vtrum ſit cenſendus irregularis. Reſpondetur q̃ ſic quia iſtud ſcz ꝓijcere lapidẽ nõ competebat ſuo ſtatui. z ſic fuit in culpa q̃ preceſſit caſum. Item poteſt poni caſus in clerico ſagitãte per dictũ .c.clerico Quidã clericus cũ baliſta miſit aliquam ſagittaz z hominem tranſeuntẽ occidit non ꝓpoſito deliberato. vtrũ ſit irregularis. certe ſic quia culpa ꝑceſſit caſum z ſe immiſcuit actui qui non cõperebat ſuo ſtatui. Item poteſt poni exemplũ p ca.tua.de homici. ſupra in monacho cirurgico. Certũ eſt q̃ ars cirurgica eſt monachis ꝓhibita. Accidit q̃ aliquis cirurgicus mõachus alicui infirmo dedit medicinam iuxta artem cirurgicam iſte infirmus mortuus eſt. vtrũ monach⁹ ſit in culpa. Reſpõdeꝫ q̃ ſic. quia ſe immiſcuit actui non conuenienti ſuo ſtatui. Item poteſt poni exemplũ in fure. Ponamus q̃ aliquis ticius furripuit mihi aliquas res iſtas res poſtea perdidit p caſum fortuitũ quia cũ eſſet in domo ſua p incendiũ fuerũt combuſte. vtruz fur teneatur mihi reſtituere illas res.licet ſint perdite per caſuz fortuitum. Reſpondetur. q̃ ſic. quia fur ſemper eſt in mora reſtituendi rem. Ex hac regula colligitur q̃ regulariter quis nõ tenet de caſibus fortuitis niſi culpa vel mora ꝑ ceſſerit caſum.

n ullus. Caſus figuratur prio per.c.auditis ō preſcẽp. in anti. Ponamus q̃ epus picta. dicit eccliam beatiſſimi hilarij maioris pictauis eſſe ſibi ſubiectam de iure cõmuni. vnde fecit cõueniri decanum z capl'm illius eccleſie coram iudice competenti z petit in ſuo libello vt illa eccleſia declaretur ſibi eſſe ſubiecta z q̃ clerici z canonici compel-

lãtur sibi obidire. Decan⁹ vero ꝛ capl'm excipiendo ꝓposuerũt ꝙ sint exempti a iurisdictione ordinaria ipsius epi. Item ꝓposuerũt ꝙ posito ꝙ non essent exempti: tamen ipi pscripserant' libertatem contra epm picta. ꝛ sic ipi allegant duas exceptões contrarias. quia si sunt exempti per ꝓuilegiu sedis apl'ice nõ est eis necessaria prescriptõ vtz sint admittẽdi ad ꝓbandũ istas duas exceptiones videt ꝙ non. quia actor nõ potest simul ꝓponere plures actões. l.i. C. õ seruo corrup. sic videbat in reo ꝙ reus nõ posset etiã simul ꝓponere pl'res defensiões Sed hac ratione dubitandi non obstante respondet in contrariũ videlicet ꝙ reus põt plures defensiones ꝓponere etiam cõtrarias. Et ratio huius colligit ꝑ istam regulam iuncta regula cũ sint partiũ iure. s. eo. ꝛ. l. fauorabiles. ff. eo. ti. nec obstat motiuũ nam iura magis fauẽt reis ꝫ actoribꝰ Item potest figurari casus p. l. interposi/tas. C. de transl. Ticius cõuenit aliquẽ sum debitorem corã iudice cõpetente coraz quo dedit in scriptis suũ libellum cui petijt per reum responderi. Reus autẽ excipiendo allegauit transactionẽ factã inter ipm ꝛ ticiũ. ticius replicando ꝓposuit ꝙ illa trãsactio erat nulla Primo quia fuerat facta p metum. Item allegauit ꝙ ille cũ quo fuerat facta transactio erat seruus transigentis. Utrũ debeat ticius admitti ad ꝓbandum istas duas defensiones. Respondet ꝙ sic. quia nullus prohibet vti pluribus defensionibus etiã si ille õfensiones cẽnt inuicem contrarie vt dictum fuit in primo casu.

q uod semel Casus sic figura. p. c. i. de iud. in an. Quidam ticius fuit conuẽtus corã aliquo sibi suspecto fuit petitũ a iudice vtz vellet eum recusare tanꝫ suspectum. ꝛ dicit illi. Si tu velles posses me recusare vt suspectũ ꝓpter talẽ cãm. vez tñ si vel' corã me litigare ego mistrabo tibi bonã iusticiã ꝛ deliba an vel' corã me litigare Ille rñdit ego confidẽs de legalitate vestra sum content' corã vobis litigare. et ftea semel sibi placuit litigare corã eo. Postea penitentia ductus voluit illum recusare vt suspectum. vtrum possit. Respondet ꝙ non quia quod semel placuit amplius displicere non potest. ꝛ hoc verũ nisi superueniat a liqua causa de nouo.

on debet Casus primo sic figurat' p. c. si bon res. xxiij. q. iij. Ponamus ꝙ ticius manus violentas iniecit in clericũ vel aliõ graue delictum perpetrauit dignũ excommunicatione. vtz filiꝰ pro delicto suipatris delinquentis debeat excommunicari Respondet ꝙ nõ qz quis nõ debet grauari odio alterius. ꝛ istud est regulare Aliqñ tñ ꝓpter delictũ patris puniuntur filij. vt ī crimine lesemaiestatis. l. quisquis. C. ad. l. iuli. maiest. ꝛ in crimine hereseos. s. de hereti. per totũ istomet libro. Item potest figurari casus per. c. commissarij. §. i. s. õ elec. Certum est ꝙ si canonici alicuiꝰ ecclesie cathedralis vel collegiate eligant in suum p/latum aliquem indignum sunt priuati ꝑ illa vice potestate eligendi. Sed ponamꝰ ꝙ canonici compmiserũt in aliquos arbitros. qui arbitri scienter elegerũt indignuz vtrum canonici compromittentes sint priuati potestate eligendi pro illa vice. Respõdet ibi ꝙ non. ne isti canonici ex dolo arbitrorum puniantur. Item potest poni casus in. l. si quis. circa finem. l. C. de in offi. testa. vbi dicitur ꝙ antiquitus mater poterat filium suum etiam non doli capacez exheredare odio mariti. hodie illa lex corrigitur ꝙ odio mariti vxor non poterit filium suum exheredare nisi commiserit causam ingratitudinis erga matrem. ꝛ hoc per rationem huius regule ne filius grauetur odio patris sui

ine culpa Istud capl'm cõtinet duas regulas. Prima est: ꝙ non debet quis puniri sine culpa. Secunda regula est ꝙ punitur quis sine culpa quando subest iusta causa. Casus quo ad primum dictum potest figurari per. l. si putator. ff. ad. l. acquiliam. Aliquis ticius putabat frondes alicuius arboris existentis in suo fundo. accidit ꝙ aliquis transeũdo sub illa arbore fuit occisus. vtz ille putator teneatur. l. aquili. Respondet aut potest apprehẽdi culpa in ipso putatore. quia forte arbor illa erat iuxta iter publicum ꝛ non preclama

uiranteq̃ p̃ oñceret frondes. z tunc tenet .l. acquili. Aut arbor ipa erat in medio sui fundi. z quia non potuit cogitare q̃ ibi aliquis transitū faceret quia alicui nō erat licitum transitū facere p̃ suum fundum z sic non tenetur quia non est ī culpa z sine culpa non est aliq̃s puniendus. Jn secūdo dicto figurat casus p. c. si cuius. xxxiij. disti. Aliquis ticius contraxit matrimoniū cuz vidua corrupta. vtz efficiatur bigam⁹ Dicitur ibi q̃ sic z non punitur ex culpa sua. sed quia subest iusta causa videlicet ꝓpter defectū sacramenti. Jtem posset poni exemplū per ca. tua. de clerico egrotante in ant. Aliquis ticius clericus sine culpa sua incidit in lepram vtrū possit priuari redditibus saltem parte reddituum sui beneficij. Respondet q̃ sic. z ideo priuatur sine culpa nō tamen sine causa.

Quod quis. Casus figuratur. ꝓmo p ca. miles. xxiij. q. v. et aliqui intelligūt in milite. sed idē in executore sententie. Casus. Quidā ticius cōmisit homicidiū vl̃ aliud crimen dignū vltimo supplicio fuit captus p iudicem secularem quia talis ticius erat laicus. z quia iudici cōstitit de crimine ꝑpetrato per ip̃m ticiū eundem condēnauit ad mortē vt laqueo suspenderet. z iudex p̃cepit militi deputato ad executionem sententie vt illū ticiuz laqueo suspenderet. iste miles paruit iudicij ticium laqueo suspendit. vtz iste miles censeatur homicida z tāq̃ homicida sit puniendus quia non est ī dolo nec in culpa. eo q̃ necesse habuit parere iudici. Alij intelligunt istud cap. in aliis militibus z non in executoribus sententiaz z tunc scōm istum intellectū casus sic figuratur. Aliquis miles ꝑpetrauit rebellionem contra rempublicam z fuit ordinatum q̃ bellum ei indiceretur z fuit ordinatū q̃ alij milites istū militē z alios rebelles occiderent qui milites parēdo mandatis regis vl̃ imperatoris rebelles occiderunt. vtrū sint censendi homicide z tanq̃ homicide puniendi. Respōdet q̃ non. quia nō fūt in dolo eo q̃ istos rebelles occiderūt ad mādatum regis vl̃ imperatoris vl̃ alterius iudicis Jtem potest casus poni per cap̃lm si clericos. supra de sententia excōicatōis. Dicamus q̃ episcopus pictauensis eo q̃ nō habet territoriū. nec potest capere malefactores nisi intra septa domorum episcopalium. vnde epūs precepit laicis. vt quendā clericum criminosum caperent z ad se adducerēt ad preceptum episcopi. isti laici tale clericum ceperunt z episcopo adduxerunt z incarcerauerunt vtrum ipsi incurrerint aliquam sententiam excōicationis Respondet q̃ non. quia mandato licitō episcopi obtemperauerunt. z hoc faciendo non fuerūt in dolo. Jtem potest poni casus per. l. si quis. §. doli mali. ff. de iurisdic. oi. iudi. hoc modo. Jbi enim dicitur: si quis album pretoris positus causa perpetue iurisdictionis corruperit incidit in penam quinquaginta florenorum Accidit q̃ pretor alicui iniunxit vt ipse corrumperet album suum. iste ad mandatum pretoris corrupit album. vtrū incidat in penam quinquaginta aureoz. Rñdet q̃ non. quia aīt cp̃s quis incidat in illud edictum requirit: q̃ ipse commiserit dolum: z dolo facere nō videtur. qui ad mandatum iudicis aliq̃d facit.

Ora sua Casus in hoc ca. fi. multis modis prō m per. c. decime. xvi. q. i. Aliq̃s meus parrochianus tempore messium vel vindemiarum non soluit mihi decimam sed illā retinuit apud se. accidit q̃ aliquo casu fortuito decima perit sine culpa sua. q̃ milites transeuntes violenter illam decimā rapuerunt vel inimici sui inimicitia tamē cōtracta sine culpa decimam per violentiam acceperūt: numquid tenetur mihi soluere extimationem decime perempte. Respondet q̃ sic. quia iste fuit in mora solnēdi mihi decimas. z sua mora debet ei eē nociua. Jtem potest figurari casus per ca. vnicuz. de commoda. sup̃. sed pro intellectu huius casus est presupponendum q̃ commodatarius non tenetur de casu fortuito quando fuit commodatum gratia recipientis. vez tamen tenetur de dolo z culpa. Ponam⁹ ergo sic casum. Commodauit tibi librum meum ad vsum tuum. certuz est: q̃ si liber meus non perierit culpa tua sed casu for-

tuito tu es liberatus. Sed ponamus: q̄ commodauī tibi librum meū ad certū tēpus ad tuum vsum. lapso tempore isto intpellauī z requisiui te vt librū mihi restitueres quod facere recusauisti indebite z iniste z sic fuisti in mora restituēdi mihi librū meum. postea liber meus aliquo casu fortuito perīt apō te. nunq̄d teneris mihi soluere extimationem libri. certe sic. Itez potest poni casus in fure qui semper est īmora restituendi rem surreptam. si res pereat perit periculo suo. ideo tenet soluere extimationem.

e **aque fiūt** Casus figurat primo per ca. q̄rum vices. lxviij. distin. hoc modo Ponamus q̄ aliquis simplex sacerdos vl' alius constituius in dignitate. puta archidiaconus decanus vel cantor non tamen epūs ordinauit aliquem in diaconum proferendo verba apta ad talem ordinem. vtp̄ iste sic ordinatus recepit talem ordinē. Respondet q̄ non: quia potestas ordinandi clericos non depēdet ab ordine sacerdotis nisi fuerit episcopus. vel sic. Ponamus q̄ aliquis simplex sacerdos non epūs protulit ista verba apta ad conficiendū chrisma vtrū conficiat. Respondet q̄ non. Idem est de consecratione moīalium z generalit cuz quis facit ea que non spectant ad officium suum illa per eum facta viribus non subsistunt. Itez possit poni aliter casus videlicet per. c. indulgentie. ō peni. z remis. c. li. ō. aliquis epūs vl' archiepūs concessit sōditis suis porrigentibus manus adiutrices ad aliquod pium opus centū dies indulgentiarum. vtrū valeat talis concessio indulgentiarum. certe non quia ad officium epi vel archiepi spectat solum dare. xl. dies indulgentiarū z non centum.

f **cīēti z ꝓscīēti** Casus in hoc ca. figuratur p. l. i. ff. de acti. empti. z vēdi. z pro intellectu huius casus est presupponendum q̄ quando venditor vendit aliquam rem debet predicere emptori one ra ordinaria illius rei. alias teneretur ipsi emptori. Sed ponamus q̄ tibi emptori stipulanti vendidi domum meam que debebat seruitutez domui vicini mei forte seruitutem stillicidij recipiendi vel altius nō tollendi vel aliquam aliam seruitutez. z tu emptor sciebas bene q̄ domus mea debebat istam seruitutem. ego autem sciens q̄ esses informat⁹ de ista seruitute non predixi tibi illam seruitutem in venditione facienda vtrum possis agere contra me actōne ex empto vt diminuam tibi de precio quantū minus valet domus tibi vendita ꝓpter illā seruitutem. Respondet q̄ non. q̄ eras informatus de ista seruitute. ideo non erat opus q̄ viterius de ea te informarem. quia scienti z conscienti non fit iniuria nec̄ dolus.

q **Ue a iure cōmuni** Casus figuratur per ca. quāto. ō. de iudi. in an. Laicis concessum est per ecclesiam vt q̄uis laici essent incapaces iurīs spiritualis z ei annexis vt possent iuspatronatus possidere quatenus ipi inducerent ad fundandum vel edificandum aut dotādum ecclesias vt clericos ydoneos in illis ecclesijs possent presētare diocesanis qui diocesani ad presentationez patroni illos instituerent sed vtrum laici possint extendere illud priuilegiuz ad hoc vt possint cōgnoscere de causis annexis causis spiritualibus. est ibi textus q̄ non. qui ista concessio facta laicis est exorbitans a iure cōmuni. Et illa que exorbitant a iure communi non sunt tradenda ad aliquam consequentiam.

q **uod omnes tāgit.** Casus figuratur multijs modis ſm glos. primo per cap'lm. i. lxvi. disti. Ponamus q̄ aliquis fuit electus z cōfirmatus i archiepiscopum alicuius prouincie. quidem electus z confirmatus pecūt munus consecrationis. queritur qui debent esse p̄sentes in consecratione facienda. Respōdet q̄ omnes suffraganei sue prouincie q̄a illud negocium omnes tangit. ideo debet ab omnibus approbari. Item potest poni casus per. c. quia ꝓpter. de electi. in ant. Ponamus q̄ vacāte ecclesia picta. canonici illius ecclie voluerūt ꝓcedere ad electio

nem futuri prelati.sed queritur qui debent adesse in electione facienda. Dicitur ibi q̄ omnes canonici illius ecclesie.z si sint aliq̄ absentes debent vocari.quia cum illud negociuz oēs tangat debet ab oīb⁹ approbari.Pro declaratione istius regule videtur q̄ illud quod omnes tangit non debet ab omnibus approbari.z arguitur de toto titulo de his que fiunt a maiori parte capl'i anti.vbi dicit q̄ talia possunt expediri per maiorem partem capl'i z tamen tale negocium tangit omnes. Itē arguitur de.l.maiorem.ff.de pact.vbi dicitur q̄ si aliquis debitor velit facere cessionem bonoz non est opus q̄ omnes creditores cōueniā ad videndū fieri cessionem bonoz sed sufficit q̄ vna pars cōueniatur z alia parte creditoz inuita admittet ad cessionem bonoz faciēdam. Glosa soluit dicens q̄ aliqua sunt q̄ pertinent pluribus vt vniuersis z in istis ea que fiunt a maiori parte capl'i valent etiam altera parte contradicente. nisi contradicatur ex aliqua causa rationabili. secus si illa cēnt explicanda ex mera volūtate. qa tunc deberent oēs consentire in ca. cū oēs s.de consti.in ant. Alia sunt que pertinēt plurib⁹ vt singulis.z tunc omnes debēt cōsentire.l.si per fundum.ff.de serui.rustico. predi.fallit in pluribus casibus. Primo fauore liberationis.l.maiorem.ff.de pact. Item in arbitris fauore litium dirimendarum si fuit cōpromissum in plures arbitros valet sententia facta a maiori parte. Item si pluribus patronis competat ius patronatus presentatio facta. a maiori pte valz ꝓpter fauorem ecclesie.nec ecclesia patiatur detrimentum propter longaz moram z vacationem.

i **Nobscuris.** Casus in hoc.c.primo figuratur per ca. ex parte.s.de censibus.z per.l.nummis.ff.eo.leg.tercio in.c.ex parte dicitur. Ponamus q̄ in ciuitate pictaueñ sunt due mēsure. vna maioz alia minoz aliquis emisit votū q̄ tali ecclesie solueret tot mensuras. puta sex sextaria frumenti vl'sex bossellos frumenti est mēsura maioz alia minoz z nō declarauit alit animū suū videlicet ad quam mensuram intendebat illud frumentum solui:sz locut⁹ est indistincte. Queritur ad quā mensurā debebit solui huiusmodi frumentum. Respondet q̄ ad minimam mensuram. quia in obscuris minimū est sequendum. Itez potest pōi casus per dictam.l.nūmis. Ponamus q̄ in aliqua regione habent locus noua scuta z antiqua. aliquis in testamento suo legauit ticio decez scuta. queritur q̄ scuta videantur legata ad hoc q̄ heres possit compelli ad soluendū illa scuta. Respōdet q̄ videntur legati nūmi minozis valoris z sic legata vident scuta noua z nō vetera:nisi alias appareret de voluntate testatoris tacite vel expresse:quia tunc ad ipsuz esset recurrendum. sed quādo non potest coniecturari mens ipius testatoris in dubio habet locū ista regula.

c **nm qui cert⁹.** Casus potest figurari primo per ca.si duobus.de appella.z per.l.i.in fi.ff.ō actio.empt.z vēdi. Dicitur in illo ca. si duobus q̄ duo litigabant coram epō pictaueñ vel eius officiali qui tulit sententiam diffinitiuaz in causa huiusmodi.a qua sentētia ambe partes appellauerunt.quod potest fieri.quia forte reum comdemnauit in principali z ipsum absoluit ab expensis.z sic actor appellat eo q̄ iudex reū non cōdēnauerat i expēs z re⁹ appellauit eo q̄ iudex eū cōdēnauerat i principali. Unde vnus appellauit ad archiepm burdegaleñ.ali⁹ ad papā. Illeq̄ appellauit ad papam a appellationē suam releuauit coram papa alius coram archiepo. Isteq̄ releuauit appellationē suā coraz archiepo burdega.fecit citare suā ptem aduersam et archiepus sciebat q̄ ipa ps aduersa appellauerat ad papā. Hoc nō obstāte q̄ ipa ps nō cōpuit archiepus illā excōicauit. vtrū valeat snīa archiepi. Rn.q̄nō.q̄ ex q̄ sciebat tale appellasse ad papā. z sic ad mai⁹ tribunal non erat ampli⁹ certiorand⁹.sec⁹ si ignorasset. ex ꝟ colligit qd pdest mittere exoniatorem q̄ si aliqs fuit exoniat⁹ z iudex faciat pcessum ꝫ impedimentū z exoniatū nō valet pcessus:als si nō misisset exoniatorē teneret pcessus.sz postea pbato legittio ipedimento vēiret rescindēdus.c.venerabilibus. s.ō sentē.excōi.istomet li.z Bart.i.l.ū.ff.si

quis vendat mihi aliquam rem debentem seruitutem vel alia onera debet me emptorem certiorare de omnibus oneribus ordinarijs. alias possum agere contra ipsū q̄ tominus fuissem rem ipam emptur⁹ Sz quid ponamus q̄ ego sciebā onera illi⁹ rei z q̄ res ipa debebat illā seruitutē. z venditor non me certiorauit. vtr̄ possiz agere cō tra venditorē actione. exempto. vt restitnat mihi partem precij. quanto minus fuissem rem empturus si me certiorasset de illis oneribus. Respondet q̄ nō. qz qui certus ē certiorari non debet. Glo. arguit de. c. cuz vniuersitas. §. de electio. vbi dicit q̄ licz canonicus sciat mortem prelati: tamen est vocandus. vt ponam⁹ sic. Ecclesia picta. vacabat per mortem vel renūciationē. scio illam vacationem: non compareo ad electionem etiam canonici nō vocauerūt me. certum est: q̄ possum prosequi contemptum. z sic licet sim certus: tamen sum adhuc certiorandus. Respondet q̄ non sum certiorandus de vacatione vel morte prelati cuz sciam illam vacationem: sed sum certiorandus de die assignata ad electōnē faciendam. ideo absentes sunt vocādi ad electōnē licz sciant vacationem

On licet Casus in hoc capl'o n potē figurari per. ca. prudentiam. §. de mutuis pe. inā. Ponamus q̄ a sede aplica impetraui rescriptum delegatorum ad aliquos iudices in causa. que sperabatur moueri inter me. z fuit commissa causa ipis iudicibꝫ cū clausula. remota appellatione. Coraz eisdem iudicibꝫ conuenit me obtuli libellum meū cū resta ret per te reū rūdere meo libello. voluisti me reconuenire z obtulisti mihi libellum reconuentionis. lite contesta in tua causa reconuentionis z concluso z renūciato in causa: iudex tulit sententiaz diffinitiuam contra me ad tuum cōmoduz z vtilitatem. volui appellare. vtr̄ possim. et an sit appellationi mee deferendum. ſ Rñdz q̄ non. quia non debet licere actori quod reo licitum non existit

Utare Casus in hoc ca. pōt m ponit⁹ mo p. c. publicato. de elec. in antiqs. Vacante ecclesia picta uesti: canonici illius ecclesie stati conuenerūt in vnum pro electione futuri pastoris celebranda. z ordinauerunt q̄ ipsi procederent ad electionē prelati per formam scrutinij. z elegerūt duos vel tres scrutatores ad recipiendum vota singulor̄ scrutatis votis z publicato scrutinio. aliqui canonici videtes se deceptos ob aliquā causam volunt recedere a sua deliberatione z volunt mutare consiliū Queritur an possint. certe non. z hoc per rationem huius regule. quia quis mutare consilium non potest in detrimentū alterius. Item p̄t figurari per. l. per fundū. ff. de seruitu. rusti. predio. Ponamus q̄ sint plres habentes aliquem fundum communem qui voluerit imponere aliquam seruitutem super suo fundo. Certum est q̄ anteq̄ valeat impositio seruitutis reḡitur q̄ omnes consentiāt in impositione seruitutis. Sed ponam⁹ q̄ aliqui istor̄ consenserunt in impositione seruitutis. cū postea dominus speraret habere consensum alior̄: p̄mi volunt mutare suum consiliū et alij postea consenserunt. vtrū possint mutare suuz cōsilium in preiudicium fundi dominantis Dicitur ibi q̄ non p rationē istius regule.

§ Queri per speciem

Casus pot est primo figurari p ca. studuisti. de offi. ordina. Sed pro intellectu istius casus est primo presupponendū q̄ legatus de latere vl' etiam alius legatus pape habet ordinariam iurisdictionē in p uincia sibi decreta z concurrit cū quibuscū q̄ ordinarijs illius prouincie ita q̄ potest adiri etiam in prima instantia. Casus Ponamus q̄ cum essz in hoc regno aliquis legatus cardinalis qui dicitur legatus de latere z habet ordinariā iurisdictionē tota p uincia sibi decreta. papa delegauit aliquaz causam inter te z me episcopo picta. queritur vtrum iste legatus de causa possit se intromittere. quia erat talis causa in qua q̄libet poterat esse actor z reus. Respondet q̄ ipse legatus non potest se intromittere. qz sue generalitati derogatur per specialez de legationem. Item potest poni casus per. l. sanctio legum. ff. de penis Ponamus q̄ a principe emanauit aliqua lex per quam generaliter imponitur pena omnibus

ꝫ faciẽtib⁹ vl⁹ ꝓtra faciẽtes puniũtur ad ar/
bitriũ iudicis. Aliꝯs fecit cõtra aliquã le/
gẽ ãtiquã q̃ impõit ſpẽalẽ penã vtꝝ illa no
ua pena q̃ imponit̃ p legẽ nouã extẽdat ad
.l. antiquã. q̃ habẽt ſpẽalẽ penã. Rñdz q⁹ ñ
qz quis duplici pena puniret̃. Itẽ qz gene/
ri p ſpẽm derogat̃. z ideo delinquẽs incur/
rit penã ſpecialem z nõ generalem. ꝓ de
claratione huius regule opponitur de. c. ex
pte de offi. deleg. in an. vbi eſt tex. q⁹ papa
mandauit alicui vt mihi puideret de ali ar
chidiaconatu in tali eccl'a primo vacatu/
ro. in qua eccleſia erãt plẽs diaconatus. po
ſtea quidã alius a ſede aplica impetrauit
reſcriptũ z grãm p quã mãdabat papa cui
dã executori. vt ſi talis vellet reſignare ſuũ
archidiaconatũ z recipet illã reſignationẽ:
z illi p quo ſcribebat conferret archidiaco
natũ. z ſic p illo papa ſcribebat in ſpẽ. z ꝓ
me ſcribebat generaliter. z tamen ibi dicit̃
q⁹ ſi vacet archidiaconatus p reſignatõnẽ
debetur mihi z non illi ꝓ quo ſcẽptum ẽ.
in ſecũdo loco licet ego haberem generalez
grãm. z iſte ſpẽalem. Itẽ argu. de. c. cũ ozdi
nẽ. de reſcript. iũcto. c. veniẽs. de preſcrip.
z. c. ex tuaꝝ. de filiꝯ preſbi. in an. ꝓ ſolu/
tione iſtoꝝ contrariozum reſpõdet glo.
q⁹ iſta regula primo fallit in priuilegiꝯs. vt
ſi alicui concedatur priuilegium generale.
poſtea concedatur cuidam alteri priuilegi
um ſpeciale. contra illud priuilegium ge/
nerale non valet priuilegium ſpẽale niſi fa/
ciat mentionem de generali. z ſic iſta regl'a
non habet locũ in priuilegiꝯs: ſed habet lo
cum in reſcriptis. Sed adhuc in reſcriptꝫ
fallit ſi reſcriptum generale venit purificã
dum in ſpecie. vt in. c. ex pte de offi. delega.
vt ĩ ꝓ cõtrario lr̃e generales erãt purifi/
cãde in primo archidiaconatu. z ꝓmus ñ
erat ꝓſequuturus plẽs archidiaconatus.
ſz vnũ tm̃. Et ſic ꝓprie nõ eſt exceptio ab il/
la regl'a. Itẽ in. c. ex tuarũ. de filiꝯ preſ. in
an. dicit̃ q⁹ papa conceſſerat priuilegium a
licui epõ. vt ipſe epꝰ poſſet diſpẽſare cum fi
liꝯ ſacerdotũ vt ipi licite poſſent tenere ec
cleſias in q̃bꝫ ſui pẽs miſtrauerunt imme
diate. videlicet vt filius poſſet habere illã
eccl'am: qõ ẽ ꝓtra iuſ. quia filiꝰ quãtũcũqꝫ
legittimus non poteſt tenere eccl'am ſui pa
tris, ſed epꝰ vt dictũ eſt habuerat priuile
giũ vt ipe poſſet diſpenſare cũ iſtis. Eccl/
dit q⁹ anteq̃ epꝰ vteret ſuo priuilegio ac
ceſſi ad papam. z notificaui dño pa. q⁹ ill⁹
filius tenebat eccl'iam in qua ſuus pater i/
mediate miniſtrauerat quare petebam et
ſupplicabam vt pa. de illa eccleſia dignare
tur mihi puidere. vñ papa dedit mihi exe/
cutorẽ. cui mandauit vt ipe cõferret mihi il
lam eccl'iam dicit̃ ibiq⁹ ſi epꝰ diſpenſaue
rat cum filio anteq̃ vterer litteris meis q⁹
meus executor non poterit vti ſua iuriſdi
ctione. z tamen littere mee erãt ſpeciales. et
priuilegiũ epi gñale. z ſic generi p ſpeciez nõ
derogat̃. Rñ. glo. q⁹ iſta regula etiã fallit ſi
iſto caſu q̃n virtute gñalis ptãtis eſt ꝓ
ceſſum ad diſpenſationẽ. ideo ſi anteq̃ eps
diſpenſaſſet p̃ſentarẽ lr̃as meas z cepiſſem
illis vti tũc p meas lr̃as que ſunt ſpeciales
eẽt derogatũ illi priuilegio generali.

P lus. Caſus in hoc. c. figu. pri
mo p. c. ſi q⁹ dederit. xxii
q. i. vbi dz q⁹ iter ſcolaſticos erat
cõtroverſia q̃ penitẽtia eẽt imponẽda ꝓ
cõ crie de q̃ in dicto. c. alij dicebãt q⁹ erat
imponenda pena. v. annoꝝ alij. vij. alij. x.
annoꝝ. vnde pa. approbat opinionẽ illoz
qui dicebant q⁹ p illo crimine debebat im/
poni pena quinq̃ annoꝝ qz illa penitentia
imponenda plus ꝑtinet in ſeĩd qõ eſt mi/
nus Item figu. caſus p. c. i. de arbi. co. lib.
Tu z ego litigabam⁹ ad inuicẽ. vñ cõꝓo/
miſim⁹ in tres arbitros qui cauſam exami
nauerũt. z cõcluſo z renũciato in cauſa ipi
tulerũ z diuerſas ſnias nec poterant cõcor
dari in vnam ſententiam. quia vn⁹ tecon
demnauit in. xl. alius in. xxx. alius in. xx. q̃
ritur que iſtaꝝ ſententiaꝝ valeat. Reſpon
det q⁹ ſententia illius qui condẽnauit te in
minozi ſumma. i. in xx. quia omnes alij vi
dentur conſenſiſſe in illã ſummam: z hoc p
rationem huius littere. quia in maiozi ſũ/
ma minoz ineſt.

P roposſeſſoze. La. in ℟. c
. fig. mltis
modis. ꝓ ꝓ. c. eccl'a. s. ma. ſ. vt
lite pẽdẽ. in autẽ. l. qõ ſi dolo. ff. de rei ven.
Tu poſſidebas rẽ quã aſſerebas ad me p
tinere ñ eſt dubiũ q⁹ poſſuz agere ꝯ te rei vẽ.
ſz q̃d po. q⁹ tu dediſti illã rẽ poſſidere dolo
tuo qz data opa ſcienter ad me fraudandũ

desisti illā rem possidere. nūquid possuz agere ꝓtra te rei vendi. z tecum agere ac si adhuc possideres. Rñ. ꝙ sic. qz ꝑ possessoze habeꝫ q̄ dolo desijt possidere ideo possum te cōuenire vtili rei vendi. z in ea veniet restitutio rei si possis rē recupare a nouo possessoze. si āt restitutō nō sit possibilis iudex te cōdemnabit ad extimationē rei q̄ extimatio fiet ꝑ iuramētū meū. verūtñ si taxauero excessiue iudex poterit restringere taxationē meā etiam post iuramētū. qz istud iuramētū est iuramētū affectiōis. qz iurabo ꝙ nolle carere illa re ꝑ decē scutis. z nō est iuramētū veritatis. ideo nō possuz redargui de periurio. sed si eēt iuramētū veritatis iudex non posset amplius restringere illā taxationē vel resecare vt in aucten. posita sup. l. ꝑerādū. C. de iudi. Itē pōt casꝰ figurari p. l. fz z si. §. ꝙ āt. ff. de peti. here. Possessoz ꝓ herede dolo desijt possidere. certe potest cōueniri ac si adhuc possideret. secꝰ si nō de sijt dolo possidere sed casu fortuito res perijt. z hoc verū nisi eēt mora restituendi vt in fine.

tile Casus ꝓmo figurat p. l. sanctissimꝰ. C. de dona. licet quilibet sit moderatoz rei sue. tamē iura volūt vt quis nō possit facere donationem vltra summā centū aureoz̄ absq̄ insinuatione z donando immense ius ꝓsumit ꝙ ibi sit aliqua circūuentio. ideo iura volūt. vt antecē fiat talis donatio ꝙ denūciet iudici. Sed ponamꝰ ꝙ donauī alicui summā mille aureozū. vtz̄ ista donatio adnihilet̄ in totum vel valeat in summa centuz aureoz̄ quam possum donare. Rñdet ꝙ valet talis donatio vsq̄ ad summā legitimā. sed vltra nō valet. z hoc ꝓ rōem huius littere. qz vtile ñ debet vitiari ꝑ inutile. qō vez̄ ē q̄ñ vtile sepabile est ab inutili. Itē pōt casꝰ §. per. c. si quos. xij. q. ij. Dicitur ibi ꝙ epūs vel alius ꝓlatus eccie seruum eccie bñmeritū potest manumittere licet manumissio sit alienatio z ꝓlatꝰ eccie nō possit alienare res eccie maxie mācipia Sz pona. ꝙ ꝓlatus eccie alicui seruo benemerito de dit libtatē. z vltra dedit sibi aliquā possessiōnē eccie. certū ē ꝙ datio illius possessiōis eccie non valet. sed vtrū ꝓpter adiectionē istꝰ donatōis inutilis viciet manumissio

Respondet ꝙ nō. z hoc ꝓ rationē huiꝰ littere quia vtile nō debet ꝑ inutile vitiari. Qz manumissio erat vtilis. ideo non pōt vitiari per adiectionem donationis rerū eccleſi asticarum que est inutilis.

r eo Casus figu. p. l. papinianꝰ. §. memisse. ff. ō inoffi. test. Pater meus instituit extraneū heredem suū. z me filiū suū exheredauit. tamē ꝑ suū testamentū legauit mihi aliquā rem: puta ꝓtū veniam vl̄ domū. heres scriptꝰ post mortē patris adiuit hereditatez. hereditate adita cōueni heredē scptū querela inofficiosi testamēti. succubui in querela. qz heres ꝓbauit ꝙ cōmiserā ingratitudinem ergo patrem meū. volo postea capere legatū mihi relictum in testamento. Rūdet ꝙ nō possum. qz nō debeo habere legatū ex testamento qō nisus fui impugnare.

ñ quid Casus in hoc. c. sic figurat multis modis. Primo p. c. deniq̄. xij. distinc. hoc modo. Statutū fuerat ante illud. c. deniq̄. ꝙ oēs xp̄ifideles ieiunarēt dieb⁹. xl. z sic abstinerēt ab esu carnium. Ex qua ꝯstitutione insurgebat dubiū vtrū dieb⁹ quadraginta esset licitum vt ouis caseo lacte z aliis lacticinijs. deciditur in illo. c. ꝙ non. qz cuz ꝓhibitus sit esus carniū videnꝫ ꝓhibita que trahūt originem z sementinā a carne. nam cuz quid ꝓhibeꝫ. ꝓhibēt oīa q̄ sequunt ex illo. Item potest poni casus p ca. eos. lxxxi. distin. Sic ponam⁹ ꝙ aliqs in penā sui delicti fuit suspēsus ab officio. vtrū in consequentiā videaꝫ etiam suspensus a beneficio. Respondet ꝙ sic. quia ꝓpter officiū datur beneficiū. Et cū quid ꝑhibetur. ꝓhibētur oīa que sequūtur ex illo. Item figuratur casus per. c. pastoralē. de appella. in anti. Alicui ꝓpter contumaciam suā vl̄ delictū suū est sibi ꝓhibita cōmunio eccl̄ie in qua est stipendiatus. vtrū videaꝫ sibi ꝓhibita stipendia ordinaria illius eccie. Rñ. ꝙ sic ꝓ hōez huius regule

luralis Ca. in hoc. c. p̄t fig. p. c. b̄ q̄z. de ꝓsecre. distin. i. iure cautū repiꝫ ꝙ cū sacdos missam celebrat ō honestate debent esse ꝑres audientes vt illa verba domin⁹ vobiscum possint verificari. sed queritur q̄t de-

bent esse presentes. Respondet q̄ sufficit q̄ sint duo. quia pluralis locutio duoꝝ nūero est contenta. Itm̄ potest casus figurari per. c. is cui. §. i. de prebē. s̄. e. l. papa dispē/sauit mecū vt possem obtinere plura bene ficia aliter non declarando. Querit̄ q̄t bn̄ficia potero obtinere virtute dispensatōis ibi dicit̄ q̄ virtute illius dispensatōnis po tero solum obtinere duo beneficia quia cū dispen. fit odiosa est restringēda ꝛ in odio sis sufficit q̄ verba possint verificari ꝛ illa verba verificabuntur in duobus benefici is. qz pluralis locutō duoꝝ numero est cō tenta. Item potest casus figurari. per. l. li⁹ bertas. §. post annuz. ff. de manumis. testa. aliquis ticius veniens ad mortem suū cō didit testamentū ꝛ in testamento suo cuidā seruo legauit libertatez post annos. queri tur post quot annos seruus consequatur libertatem. Respondet q̄ post duos ānos quia verbum annos verificatur in duob⁹ per rationem huius regule.

imputari. Casus figuratur per ca. cum sit ro ma. de appel. in anti. certū est q̄ ap⁹ pellans debet appella. suam prosequi infra annum. ꝛ si non fuerit appella. prosecutus infra annū appellatio sua efficitur deserta Sed ponamus q̄ non stetit per appellan tem quominus prosequeret suam appella tio. vtrū appellatio sua efficitur deserta vel debeat sibi dare alius annus. Respondet q̄ ex quo fecit diligentia m⁹ sibi possibilem debet sibi dare alius annus et si in secūdo anno fuerit impedit⁹ licet de mero iure sua appellatio sit deserta tamen per beneficiuz restitutionis consequet aliud tempus ad prosequendū suam appella. Item potest ca sus figu. per ca. commissa. §. i. s̄. de electio. Certum est q̄ de iure promotus ad eccles̄i am parochialem debet promoueri infra annum ad sacerdotiū ꝛ si non fuerit pmo⁹ tus ad sacerdotium infra illud tēpus va⁹ cat eccles̄ia. ꝛ poterit ordinarius eccles̄iam vt vacantez alteri conferre. Sed ponam⁹ q̄ non stetit per istum sed ob defectuz dio cesani quia est suspensus vel absens nō po tuit promoueri ad sacerdotium. vtrū elap so anno sit priuatus sua eccl'ia. Rn̄. q̄ non qz ex quo p̄ ipsum non stetit: non debet si/bi imputari. Glo. tn̄ dat cōsiliū q̄ qn̄ n̄ stat per ipsum: debet infra illud tempus face/re protestationem qualiter non stat per eus ꝛ de hac protestatione habere actū siue in strumentum. tamē hoc nō est de necessita/te sed glo. dat illud consilium.

accessorium Ea. figu. p. c de prudēcia. a .s̄. de dote. post diuoꝝ. repe. i an. ꝛ p intellectu h⁹ cas⁹ ē prio p̄supponendū. q̄ dos est accessoria ad matrimoniū. qz non est dos sine matrimonio. licet possit cēma/trimonium sine dote. ponamus ergo q̄ e/go contrari matrimoniū cuz aliqua bertā in casu prohibito. qz ipa erat mea affinis. ꝛ istud ignorabamus. ipsa dedit mihi cen tū aureos in dotem. postea mulier fuit cer/tiorata ō impedimēto. vn̄ accessit ad papā ꝛ impetrauit iudices delega. ad cognosce/dum de isto impedimento affini. istis iu/dicibus delega. mādauit papa: vt si eis cō stet de impedimento separēt matrimonius nō aūt mādauit papa. vt compellerent me ad restituendū sibi dotem. mulier in suo li bello petit separationem matrimonij ꝛ re/stitutionem dotis. ego excipiendo. apposui q̄ sup restitutōe dotis iudices delegati nō pñt se ipedire cū rescripta delegatoria sint stricti iuris: ꝛ nō extendant̄ ad alias res n̄ expressas in scripto. Mulier replicabat q̄ ipsi iudices poterant etiam cognoscere de dote. qz dos venit accessorie ad matrimo/niū. ꝛ cōmissa causa super matrimonio vi detur data cōmissio sup dote. Dicitur ibi. q̄ delegati poterūt se intromittere dema/trimonio ꝛ de dote. qz dos venit accessorie ad matrimonium: mō accessoriū sequitur naturā sui principalis Item potest casus figurari p. l. non dubiū. Ł. de lega. ꝛ. c. sic ligēti s̄. de foro compe. in an. dicitur i illa .l. nō dubiū. q̄ ꝓtractus ꝓtra legē celebra/tus est nullus. Sed quid pona. q̄ in illo ꝓtractu interuenit iuramentū ad ꝓfirmā/dū ꝓtractum: an valeat. Dicitur in illa. l. q̄ nō. qz iuramētū est accessoriū ad ꝓtractuz ꝛ istō vez q̄ nō valet talis ꝓtractus de iu/re ciuili: sed de iure canonico non est re/rum indistincte. si illud iuramentum sit sine interitu salutis eterne. capitulo. cum

cõtingat. de iureiu. in an. ca. si diligẽti. de foro cõpe. in an. dicit q̃ clericus nõ pt cõ/ sentire in iudicem laicũ. nec progare eius iurisdictionem etiã de licẽtia sui ꝓpꝛij epi. Sed quid ponam⁹ q̃ aliquis cleric⁹ con/ sensit litigare coꝛã iudice seculari ꝛ iurauit seruare illũ consensũ. an valeat iuramẽtũ ꝛ dicitur ibi q̃ nõ q̃ iuramentũ est accessoꝛi um ad consensum. ꝛ accessoꝛiũ sequit̃ na/ turã sui pꝛincipalis

ui tacet Casus figuratur p ca. nonne supꝛ de pꝛ/ q sumpti. hoc modo. Dicitur ibi q̃ chꝛistus fuit a iudeis de duob⁹ interroga/ tus siue accusatus. Pꝛimo q̃erat samarita nus. secũdo q̃ demonium habebat. Chꝛi stus respondit ad vnum illoꝛ videlicet q̃ ipse demoniũ non habebat. de alio tacuit an eẽt samaritanus. numquid videtur cõ sentire q̃ erat samaritanus. est ibi text⁹ q̃ sic Item potest casus figurari p. l. ij. §. vo/ luntate. ff. soluto mꝛi. Dicitur ibi q̃ si filia fa. cõtrahat matrimoniũ cũ aliq̃ cõstituta sibi certa dote ꝛ fiat dissolutio matrimonij p moꝛtem mariti vel p repudiũ q̃ actio cõ petens pro dote repetenda est cois patri et filie. Sed q̃d ponam⁹. q̃ pr̃ solus egit scie/ te filia. ꝛ tacẽte nũquid filia videtur consen tire. est ibi text⁹ q̃ sic. quia q̃ tacet: ꝓsenti re videtur. qualiter aũt intelligatur ista re/ gula: habebimus in regula sequenti. is q̃.

s qui tacet Casus potest figurp. §. ante rioꝛ. ij. q. vi. Ponamus q̃ ticius ꝓuenit me coꝛã iudice ꝓpetẽte. iudex tulit sentẽtiã diffinitiuã vel interlocutoꝛiã con tra me. ab ista sentẽtia ego nõ appellaui. sz tacui. q̃ nõ dixi q̃ ꝓtradicebã vel acquies cebam. an videar p taciturnitatẽ acq̃escere sententie vel dissentire. certe nõ. immo est in optione mea. an infra. x. dies veliz ap/ pellare vel nõ. licet aliq̃ ad maioꝛẽ cautelã ꝓtestent̃ de appellando: sz illud nõ est neces se. Sed qũo ꝓcoꝛdant̃ iste due regule. q̃ pꝛima dicit q̃ tacet: consentire videt̃. Glo. dat duas doctrinas. Pꝛimo ꝛ glo. q̃ aliq̃ sũt actus q̃ pñt explicari sine cõsensu meo. ꝛ cõtra meã volũtatem vt q̃s pt vẽdere ꝛ alienã ꝓtra volũtatẽ dñi in ꝓiudicium cõ/ trabẽtis. l. rem alienã. ff. de ꝓtr aben. emp. ꝛ ven. Si dñs istius rei taceat in venditõ ne sui rei: nõ sibi pꝛeiudicat tacitus ꝓsen/ sus Alũ sunt actus q̃ nõ possunt explicari sine ꝓsensu meo. ꝛ tũc si taceaz: habeoꝛ pro ꝓsentiente. vt in regula pꝛecedẽti. Glo. dat aliam doctrinã videlicet q̃ vbi agit̃ de cõ/ modo ꝛ honoꝛe tacẽtis: tacẽs videtur con sentire Sz si agatur de suo incõmodo. pu ta de pson̄a obligãda nõ habetur p ꝓsenti ente. l. filiusfa. §. inuitus. ff. de pcura. sed pꝛia doctrina est veriox ꝛ securioꝛ.

nspicimus Casꝰ pꝛio põt figurari p. ca. i si q̃s vxoꝛẽ. xxxiij. q. i. Ponam⁹ q̃ a liq̃s ticius ꝓtraxit mr̃imoniũ cũ aliq̃ mlie re coꝛrupta. fuit longo tpe cum ista mlier tractu tpis: mulier petijt separationẽ dicẽ/ do q̃ cupiebat effici mr̃ ꝛ pcreare filios ꝛ fi lias: ꝛ q̃ marit⁹ ei⁹ ñ erat potẽs ad coitum vir econtra dicebat q̃ immo erat potens ꝛ eam cognouerat. Certũ est: q̃ ista mlier est coꝛrupta. ꝛ sic ñ potest cognosci ex aspectu coꝛpis: an fuerit ꝓgnita vel nõ. ponam⁹ q̃ vir pꝛia inspectione appꝛet potẽs ad coitũ quid tũc pꝛsumemus. Rñdet̃ q̃ si maritus pꝛia facie appareat potẽs pꝛesumemus illũ ꝓgnouisse vxoꝛẽ: qꝛ in obscuris pꝛesumit̃: q̃ est verisimilius. Itẽ põt casꝰ figurari p c. i. de frigi. ꝛ male. in an. Silr̃ ôt se virgi/ nẽ illõ facilr̃ põt ꝓpẽdi ex inspectõe coꝛpis qꝛ deputabũtur aliq̃ matrone mlieres bo/ neste. que videbũt in locis in q̃b ꝓgnoscit̃ virginitas. an talis sit virgo vel coꝛrupta Sed qñ mlier ôt se coꝛruptã ab alio: tunc põt ꝓpendi ex inspectione viri vtꝛ habue/ erit genitalia arida vel vtilia. ꝛ si vir habe at genitalia vtilia: tũc in dubijs pꝛesumit̃: q̃ eã cognouit. Itẽ põt casus figurari p. c inter dilectos. de fide. instru. vbi erat ꝓten tio de noie cuius erat sigillũ apposituꝫ in in strumento. qꝛ aliqua pars sigilli erat dele/ ta. Dicebat̃ q̃ in scriptura sigilli debebat esse lotharius. ꝛ tñ nõ erat verisimile q̃ in ter. l. ꝛ. t. posset poni o. ꝓpter pũũ spaciũ Di citur ibi q̃ ꝓsumptio ẽ q̃ debet eẽ. i. quod occupat minoꝛẽ locũ. qꝛ in dubijs inspici mus quod est verisimilius. Itẽ pt casꝰ fi/ gurari in filio dicẽte se exheredit atuz ex in iusta causa ꝛ agente querela ꝓtra testamen tũ pr̃is vt testamentũ rumpat̃ ꝛ reddat̃ ad

S

causam testati si heres sumptus dicat filium ingratū: z filius dicit se gratū. Queritur cui incūbit onus ꝓbandi. certe in dubio ꝓsumit̄ ꝓ filio. qz plerūq; filij ꝓsueuerūt esse grati z obedientes parentibus ꝓpt̄ affectionē sanguīs. z in dubio ꝓsumitur qđ est verisimilius. ideo ista ꝑsumptio trās fert onus ꝓbandi in heredem

S qui Casus potest figurari p. c. eleutberius. xviij. q. ij l z per cap̄m si dilecti. de foro cōpe. in an. Dicit in. c. eleutberi⁹ ꝙ q̄dā mulier fundauit monasteriū de licentia diocesani i cuius diocesi erigebat istud monasteriū. zip̄m dotauit redditib⁹ in die dedicatiōis ipsius monasterij facta fuit ꝙuentio inter ep̄m z religiosos mona. fuit fcā ꝙuētio vcz ꝙ oblationes q̄ eueniret in festis dedicationis. z martiz quoz relique erāt i mo. ep̄s haberet mediam partem. z abbas z religiosi aliā mediā. Hoc fcō: tractu tpis mortu⁹ est abbas. successit ali⁹ abbas q̄ noluit seruare illā cōuētionē. Dubitatū fuit: vtz ip̄e teneret vti eo iure q̄ vs⁹ fuit ꝑdecessor. Rñ. ꝙ sic ꝑ regl̄az b⁹ ter. Jtē in. c. dilecti ꝛ ipe trauit aliqđ rescriptū delegatoriū ꝓtra te añ q̄s vterer meo rescripto: eo mortu⁹. nūquid virtute rescripti potero facere ꝙuenire tuos heredes. Dicit ꝙ sic. nec obstat. ca. p. z glo. de offi. delega. i an. vbi ꝛ ꝙ rescriptū delegatoriū nō extēdit ad ꝑsonas i rescripto nō exp̄ssas. qz illō intelligit q̄n sūt omino alie ꝑsone: sec⁹ si sint eedem ꝑsone vere vel iuris fictione. Et istud verū q̄n rescriptū est impetratū cōtra aliquē exp̄ssū in rescripto: sec⁹ si solū eēt ꝙprehēsū ꝓprie clausule generalis z quidā alij. qz tūc heredes illoz ꝙprehēsoz in illa clausula generali ñ possent ꝙueniri virtute clausule generalis illius rescripti.

ꝛesumitur Casus potest figurari p. ca. si p vero in. ij. de sen. excō. in an. vbi dicit si clericus nō incedat i habitu clericali. et aliqs injiciat manū violētas i eū: non incurrit excoīca. si ipse ignorabat talē eē clericū sec⁹ si sciebat. Sz q̄d in dubio ꝑsumemus vtz ꝑsumet ꝙ ipse sciebat talē clericū vl ꝙ ignorabat. z si sit ꝑsūptio scie ꝙ sibi incumbat onus ꝓbandi. Rñdet ꝙ ꝓsumitur ignorātia. qz habit⁹ demōstrabat illū laicū ideo ista ꝑsumptio trās fert on⁹ ꝓbādi i clericū. Jtē p̄t figurari cas⁹ p. l. veri⁹. ff. de p/bat. sz ꝓ intellectu isti⁹ cas⁹ ē ꝑsuponēdū ꝙ si testator leget rē suā vel alienā valet legatū z si legz testatoz rē alienā: heres tenet illū redimere si possit vel tradere extimatōz z hoc vez si testator sciebat rē alienā. secus si ignorabat: qz credebat rem eē suaz. Sed pona. ꝙ aliqs tic⁹ testator legauit mihi rē alienā: forte p̄tū vicini sui. postea mortu⁹ ē testator. eo mortuo: egi ꝛ heredē scp̄tū z petij: vt mihi traderet illū legatuz. heres excipiēdo ꝓposuit ꝙ illō legatū non valebat ex eo ꝙ testator legauerat mihi rē alienā. Ego ecōtra replicādo allegaui ꝙ licet testator legasset mihi rē alienā: tū ipse sciebat rē alienā. z sic petebā vt heres illā redimeret. et mihi traderet vel mihi daret z extimatōnē vtz heres teneat ꝓbare ꝙ testator ignorabat illā rē alienā. Rñdet ꝙ ñ. sz ego legatarius teneor ꝓbare ꝙ ip̄e testator sciebat rez alienā. qz i dubio ꝑsumit̄ ignorātia q̄ ꝑsūptio trās fert on⁹ ꝓbandi i me legatariū.

ocupletari. Cas⁹ ꝓmo ponitur p. l naturalr in fi. cū. l. se. ff. ꝛ ꝛ di. inō sic. Pona. ꝙ alicui pupillo mutaui pecūiā sine auctoritate sui tutoris q̄ pupill⁹ pecuniā illā nō ꝙsūpsit. sz etiā exposuit vt bon⁹ paterfamī. ita ꝙ ex illa ē factus locupletior ip̄e illā pecuniā mihi restituit. postea vult repetere tamq̄ indebite solutā. an sit audiēdus. certe nō. nā ex q̄ ꝙstat ꝙ ex pecūia mea fuit fact⁹ locupleti⁹ reēt ꝓtra naturā ꝙ ip⁹ se locupletaret cū dāno meo. Item ꝑ poni casus p. l. vlti. C. de vsu. pem. Ponam⁹ ꝙ a pupillo emi aliquā rez quā mihi vēdidit sine auctoritate tutoris ipse tradidit mihi rem z solui ei preciuz. mō ip̄e vult repetere ipsā rem z retinere preciū ꝙ apō se babz sal tem ex q̄ factus est locupletior an sit audiēdus. Rñdet ꝙ non.

H penis Ca. fi. p. c. ex pte s. de ꝙsti. z. l. boc i eni. §. i. ff. de suspec. tuto. prio p. c. ex pte. Quidā doctor parisien fuit priuat⁹ a collegio alioz doctoz z emolumētis regētie ꝓ sua ꝓtumacia eo: qz nolebat obedire statutis illius collegij. z fuit priuat⁹ sim

plicíter ñ dicendo in ꝑpetuũ. vel ꝯdiu du
rat in illa iobediẽtia. Dubitaꝫ vtꝝ illa pe
na duraret in ꝑpetuũ vl' ꝯdiu ipe perseue
raret in sua iobedientia Respondet qꝫ du
bio ꝓsumitur qꝫ illa ꝓuatio est tpalis:
ꝯdiu ipse ꝓseuerabit in cõtumacia sua. Jꝫ
tẽ potest casus figurari per.l. hocenĩ alle. ꝓ
cuius intellectu est primo ꝓsupponẽduꝫ
qꝫ qñ tutoꝛ alicuius pupilli remouetur ab
administratione ꝓpter dolum suum: ef/
ficitur infamis. Si vero fuerit remotus
ꝓpter culpã suam vel negligentiam nõ effi
citꝫ infamis. insti. de suspec. tu. circa me. ti.
Hoc ꝑsu posito ponamus sic casuꝫ. Qui
dam ticius erat tutoꝛ alicuius pupilli q̃ fu
it remotus ab administratione per sentẽ/
tiã iudicis. sed in sententia iudicis nõ dice
batur qꝫ erat suspectus eo qꝫ insidũs pen/
satis in tali re pupillũ damnificauerat. vel
qꝛ erat negligens in administratõe. sꝫ dcm
fuit generaliter qꝫ remouebaꝫ ab admini/
stratione: eo qꝛ erat suspectus. queritur. v
trũ in dubio sit ꝑsumendũ qꝫ fuit remotus
ob dolum vel ob culpã siue negligentiam
Rñdet qꝫ ꝓsumitꝫ qꝫ ipse fuit remotus ob
negligentiã siue culpam. ꝛ sic non est infa
mis. qꝛ in penis benignioꝛ est interꝑtatio
facienda

a ctus Casꝰ ponitꝫ p. c. in electõi
bus. s̃. de electio. e. li. hoc
mõ. Uacãte eccl'a pictauensi cano
nici illius eccie cõuenerũt in vnũ tractatu
ri de electione futuri pastoris. tractatu in/
ter eos habito aliq̃ ex canonicis consense/
rũt in aliquẽ ticiũ vsqꝫ ad certũ tempꝰ. vel i
ipsũ consenserũt casu: quo nauis veniret
ex asia. an valeat talis electio Rñdet qꝫ nõ
qꝛ actus legittimi nõ recipiunt diem: neqꝫ
ꝺditionem Item ꝑponi casus in mꝛimo
nio carnali hoc modo. Aliquis ticius cõ/
traxit matrimoniũ cũ aliqua berta vsqꝫ ad
certã diem. an valeat matrimonium. Rñ/
det qꝫ nõ ꝓ rõez buiꝰ regl'e qꝛ actꝰ legittimi

emel Casus in hoc ca. figura
turmultis modis. ꝓio:
ꝓ. c. ligna. de conse. disti. i. Ponaꝫ
qꝫ aliqua eccia vetustate consumitur. ita qꝫ
ista ecclesia ꝓ sui conseruatione indiget
nouo tecto. deponũtur ligna antiqua vtꝝ
sit licitũ de illis lignis edificare domũ ꝓ

uatam Respõdet qꝫ nõ qꝛ ex quo illa semel
fuerũt deo dicata nõ dñt redire ad vsuꝫ hõ
minũ. Jtẽ potest poni casus in. c. vestimẽ
ta. eadẽ distinc. Ponamus qꝫ aliqua casula
vel aliud ornamentũ eccie est de panno au
reo. istud ornamentũ vetustate cõsumitur
sunt aliqꝫ petie integre vtꝝ ex illis sit lici
tũ facere bursas ad vsũ hoim Rñdet qꝫ nõ
qꝛ ex quo semel ille petie fuerũt dicate deo:
ex illis nõ debet aliquod fieri ad vsũ ꝓua/
toꝝ hominũ. Uel potest poni casꝰ sic Po/
namus qꝫ aliquis ꝓuatus fecit fieri vnuꝫ
calicem. qui calixꝫ est in dominio illius qui
calicẽ fieri fecit. anteqꝫ sit cõsecratus. Sed
ponamꝰ qꝫ iste calixꝫ cecidit inter manꝰ epi:
q̃ illũ cõsecrauit. vtꝝ epꝰ teneatur reddere
calicẽ illi cui erat ante consecrationem Re
spondet qꝫ nõ. sed tenetur illi soluere preci
um calicis añqꝫ sit cõsecratꝰ. ꝛ hic est vnus
casus in quo inuitus cogitur accipe preci
um rei sue.

on ꝓestat Casus figura
turꝑ ca. si vtꝝ
n .xxxi. q. ij. hoc mõ Ticius cõtraxꝫ
it matrimoniũ cũ berta consanguinea sua
ꝛ in effectu inter ipos erat impedimẽtum:
ita qꝫ matrimoniũ non tenet obstante im/
pedimẽto. postea cõtraxit cũ alia in qua ñ
erat impedimentũ. vtꝝ valeat istud secun
dũ matrimoniũ. Rñdet qꝫ sic. nec obstat ꝓ
mũ matrimoniũ qõ fuit nullũ ꝛ qõ de iure
nõ est soꝛtitũ effectũ Uel in electionibꝰ po/
namus sic casum Canonici eccie pic. vacã
te sua eccia celebrauerũt electionẽ nullam.
postea ista electione non cassata celebrauerũt secũdã electionẽ. vtꝝ prima electio que
fuit nulla. non tñ fuit cassata ꝑstet impedi
mentũ secũde electioni. dicitꝫ qꝫ non. Con
tra istam regulam opponit glo. de. c. i. s̃. ó
spon. eo. li. vbi spõsalia. q̃ sũt nulla ꝑstant
impedimentũ matrimonio cõtrahendo.
vt cõtraxi sponsalia cũ berta que nõ tenue
rũt ꝓter impedimentũ religionis vel con
sanguinitatis. vtꝝ potero cõtrahere matri
moniũ cũ consanguinea berte. dicitꝫ qꝫ nõ.
Dicẽdũ qꝫ illud intelligitꝫ qñ sponsalia sũt
nulla nõ ex defectu cõsensus. sad si ceñt nul/
la ex defectu consensus: possẽz contrahere
matrimoniũ cũ consanguinea berte. vt di
citur in dicto ca. primo

ui licet Casus primo figuratur p.ca.ecce. xcv. dist.inc. vbi q̃rit vtr liceat sacerdoti bñdicere populũ in fine misse. Rñdz q̃ sic. qz licitũ est sacerdoti qđ est plus scz cõficere corpus christi ergo est ei licitũ qđ est minus. scz bñdicere populũ in fine misse. z hoc intelligitur de bñdcõe simplici. non ãt de benedictione solemni que de iure cõispectat solis epis z alijs superioribz licz ex priuilegio spectet aliquibz abbatibz: q̃ bñdictio solẽnis imp̃tur in tribus horis videlicet i matutinis. in missa. z in vesperis Item põt casus figurari p.c.ex pte. iij. de ci.i an. papa concessit priuilegiũ aliqbz religiosis. vt ipsi possint p̃cipere decimas in certa p̃rochia. postea fuerũt facta noualia vtr ex illis nouaribz ipi p̃cipiant decimas Rñdet q̃ sic p̃ rõem huius regule. qz se fuit eis cõcessum qđ est plus videt eis p̃cessum illud quod est minus. Secus si illud priuilegium eẽt conceffaz alicui laico p.c.tua eo.ti. Itẽ secus si religiosi p̃scripsissent decimas antiquas. qz cũ p̃scriptiones sint odiose: nõ possent percipe decimas de nouaribz. nã p̃scriptio non currit sine possessione. qz isti religiosi nõ possent dicere q̃ habuerũt possessionem istoz nouaium

ui prior. La.figurat p.ca. vult.xvij.distinc. q iuncto.c.i.de maio. z obe.in anti. Ponamus q̃ inter canonicos alicuius ecclesie est contentio q̃s debeat primo se subscribere in instrumento: in quo cõtinent actus capitulares. vel est contentio int canonicos in sessionibus: q̃s debeat eẽ in loco honorabiliori vel in optione p̃bẽde est/contentio: q̃s debeat habere electionem? Rñdetur: q̃ antiquior canonicus est ceteris p̃ferendus. qz q̃ prior ẽ tpe: potio ẽ iure Item põt poni casus in pluribz expectantibus auctori. apo q̃z vn9 p̃cedit in data. vt ponam9 q̃ papa hoc anno fecit mihi gratiam in eccl'ia picta. qz mãdauit canonicis illius eccl'ie vt conferrent mihi p̃hendã: si q̃ vacaret: alias p̃rio vacanti. postea pp̃ in dcã eccl'a fecit tibi similem grãm. queri q̃s nostr sit p̃referendus in assecutõe p̃bendẽ. Rñdet q̃ ego qui sum prior ī data. qz q̃ prior est tpe: potior est iure. Item põt poni casus i pluribz creditoribz. vt si sint plures creditores alicuius debitoris z vendãtur res ipsius debitoris. queritur: q̃s debeat esse prior in debito cõseq̃ndo Rñdetur q̃ ille q̃ est prior in tempore

ui sentit onus Casus primo figuratur p.c.de lapsis. xvi.q. vi. Ponamus q̃ aliquis clericus perpetrauit aliquod delictum p̃pter quod fuit condemnatus agere penitẽtiã in aliq̃ monasterio. nũquid bona sua trãseunt in monasteriũ: vel mõasteriũ teneat ipm alere expẽsis monasterij. Rñdet q̃ si fuit cõdẽnatus ad agẽdũ ppetuã penitẽtiã in monasterio: bona sua trãseũt in monasteriũ. qz exq̃ mõasterium sẽtit onus: etiã debet sentire emolimẽtũ. Itẽ potest poni casꝰ p.c.i.de sepul. ẽ.li. vbi dz. q̃ si p̃rochianꝰ eligat sepulturaz alibi q̃ in sua eccl'a parrochiali ex illis que obuenerũt rõe funeris eccia p̃rochialis dz habere quartam. vl' aliã portionẽ fm consuetudinẽ regionis. c.certificari. eo.ti. i an. qz sicut eccia p̃rochial' sustinuit labores administrando z celebrando diuina: ita silr debet esse p̃ticeps in emolumẽtis. Item põt poni casus p.c.filijs. xvi q. vij. Certũ est q̃ patronus in eccia patronata ex iure patronatus cõsequit aliq̃ emolumẽta. qz ad illã eccl'iam põt p̃tare vtr ydoneum Item in sessionibz z sepultura ẽ p̃ ceteris bonorãdus. Itẽ si patronus deueniat ad paupertem: eccia tenet sibi subuenire p̃ ceteris egẽtibz. Sed q̃d ponam9 q̃ eccia oppr̃imitur: nũquid patronus tenetur eaz defendere? Rñdet q̃ sic. qz exq̃ sentit cõmodũ: ita sentire debet onꝰ Itẽ põt figurari casus p.c.significatũ de p̃ben. in an. vbi dz q̃ exq̃ clericus p̃cipit fructus z emolimẽta eccie: ita similiter tenet z debet eã officiare z facere diuinũ seruiciũ. qz exq̃ cõsequitur emolumẽtũ: etiã debet habere onus. quia bñficiuz dat p̃pter officium

n re coī Casus in hoc.c. fi. prio p.c.i. xxxiij.q.v i hoc mõ. Ponamus q̃ ticius contrarit matrimoniũ cũ berta. contracto matrimonio z cõsũmato alter p̃iugũ vult intrare religionem altero inuito z in p̃iudicium alteri9. Rñdet q̃ non põt. qz in re cõi

potior est conditio prohibentis. Item po test poni casus per ca. qr ppter. de elec. in ā. Vacāte ecclesia pictauensi canonici eccle sup electione futuri prelati voluerūt com mittere in aliquos arbitros. aliqui ex ca nonicis nō consenserūt sed dicunt q volūt habere vocem. vtrum possint impedire po testatem translatōnis in arbitros. z ne fiat compmissum. Rndet q sic qr in translatō ne potestatis in arbitros requiritur con sensus omnium. z hoc per rationem bui regule. qr in re communi potior est condi tio prohibentis

Contra eum Casus in hoc c primo potest figurari p. c. in pntia. de pba. in ā. hoc modo. Ponamus q dicebat ab aliq bus q intraueram aliquam religionem. z in ea feceram pfessionem. ego aūt excipien do ppsui q eo tpe quo intraui religionez eram minor annis. z sic pfessio non tene bat. ppterea non erā obligatus religiōi ad pbandū meam intentionem vez q erā mi nor annis feci meos articlos in quibus ca uebat q eram minor annis. z nō dicebat: vtz cēm minor annis. xiiij. vl. xxv. annor vñ iudex examinauit meos testes q oēs de posuerunt: q quando intraui religionem: eram minor annis. publicatis attestatio / nibus meor testiū: pars aduersa cōtra me ppsuit q non pbauerā sufficienter meam intentionē. qr solū pbauerā q erā minor ā nis. z non q erā impubes. z minor. xiiij. ā nis. est ibi textus q fiet interpretatio ptra me vt psumat q voluerā dicere q erā mi nor. xxv. annis. Item pōt poni casus p. l. cū in lege. ff. de cōtraben. empti. z ven. Po namus q habebā duas edes vicinas z cō tiguas. quelibet ipsar erat altior diuersis respectibus. quia vna in parte anteriori e rat altior altera. reliqua aūt erat altior in p te inferiori. vendidi tibi vnam istar domo rum. z in venditione apposui istud pactuz Utz videar apposuisse seruitutem domui retente. vt non possim eam eleuare in illa parte in qua recepit stillicidia domus ven dite. Rndet q in dubio presumitur q ap posui seruitutem domui retente vt nō pos sem eam altius eleuare in illa parte i qua recepit stillicidia domus vendite. qr fuit in potestate mea aperti? ōclarare. l. in veteribz. C. de pact. Bar. i. l. labeo. ff. de cōtra emp. z vendi. z hic est etiā glo. satis ampla. sz q̄d dicem? ad. l. in empti. C. de emp. z ven. vbi est textus in cōtrariū. qr ibi dicitur cū fun dus venderetur seruus sticus accedere. i. venditus fuit seruus sticus cū fundo. z vē ditor habebat duos seruos sticos. Dubi tatur de quo stico intelligitur tale pactum Dicitur ibi q est in potestate vēditoris re tinere quē voluerit. z ibi illa verba fuerūt dicta non a venditore sz ab emptore Ideo dicūt aliqui q si verba fuissent plata a vē ditore q fieret interpretatio cōtra empto rem. qr verba sic proferrentur in cōtractu ñ inspiceret a quo fuerūt prolata. sed cuius fauore pferrent ita q si illa verba apponen tur gratia venditoris fiet interptatio ptra venditorem. Si gratia emptoris fiet inter ptatio ptra emptorez. tamē istud nō placet glo. nec Bar. in d. l. i. veteribz. immo dicūt si pstet quis ptulit verba: fiet interptatio contra eū. sed in. l. illa nō constabat. a quo fuerant illa verba plata. ideo est in optiōe venditoris tradere quem sticū voluerit. Uel dicit glo. q ista regula fallit in iudici is. qr nō fuit interptatio cōtra proferentez. l. si q̄s. ff. de iudicijs. Ratio est. qr si fieret interptatio fm intentionē rei cōuenti z nō actoris libellātis reus diceret q de illa re non intellexerat. Item fallit hec regula qñ alius ptractus eēt inutilis. vt si stipulatus sum hoc modo. Promittis mihi dare cen tum kalendis iulij nō dico primis. querit de quibus kalendis intelligat. vtz de pri mis vel de alijs. est ibi tex. q intelligit ō pr mis z interpretatio fit p me stipulante. qr si attenderet tua intentio: tu diceres q tu i telligeres de vltimis que sunt circa iudici um. z sic stipulario esset inutlis.

Con est Casus in hoc. c. potest figurari i multis modis u primo p. l. contractus. versi. excep to. ff. eo. Ego deposui apō te libros meos vel aliam rem z fuit appositū pactū int nos quia volui vt si res perderetur dolo tuo vl eam venderes q non possem agere contra te actione depositi z iurauit illud vez q nō agerez contra. etiam si in re deposita dolū

committeres. vtꝫ valeat tale pactū iuramē
to firmatum vt non possim agere ꝓtra te?
Rñdet ꝙ nō. qꝛ istud iuramentū est cōtra
bonos mozes ꝛ inuitat te ad delinquendū
ꝛ nō est obligatoziū ꝓtra bonos mozes iu
ramentū Itē ꝑ casus figu. p.c.i. xxij. q. iiij
Ego ꝓmisi tibi occidere ꝓrem meuꝫ. ꝛ casu
quo ipm nō occidere tibi stipulāti ꝓmisi et
iurani soluere centum. nō occidi ꝓrem me
um. vtꝫ possis agere ꝓtra me etiā ꝓditōne
exstipulatu ad centum. Certe nō. qꝛ istō iu
ramentū est contra bonos mozes. ꝛ ideo ñ
est obligatoziū. Item figuratur casus p.c.
quintauallis de iureiur. in an Uxoꝛ ꝛ filie
quintauallis .i. illi⁹ hominis sic vocati ha
buerūt verba immo verbera cū vicinis su
is. vicine fecerūt cōuenire vxorem ꝛ filias
q̄ntauallis sup actōne iniuriaꝝ. quitauall'
ꝓmisit ꝛ iurauit ꝙ erat ꝓtentus state ozdia
tōi ꝛ volūtati vicine iniuriate. ipa vicia no
luit habere emēdā ꝓ iniuria sibi illata. sꝛ
voluit ꝓ oi emēda ꝙ quitauall' expelleret
a se vxorem ꝛ filias exheredaret si vmq̄ ver
bū iniuriosum ꝓferrēt cōtra ipam vicinaꝫ
accidit ꝙ vxoꝛ ꝛ filie quintauallis ꝓtulerūt
verbū iniuriosū contra viciam alias iniu
riatam: dubitauit quintauallis vtrū ꝛēt ob
ligatus ad repellendū a se vxorem ꝛ exhere
dandū filias. vnde ipse cōsulit roma. pon.
q̄ consultus rñdet ꝙ non. quia suū iuramē
tū erat contra bonos mozes. ꝛ non est obli
gatoziū contra bonos mozes iuramentuꝫ

olo facit Casus fi. p.c. nul
lus. xiij. q. iij. ſū
d cto. c. debitozes. de iureiu. in an. et
l. dolo. ff. de exce. doli. hoc modo Ponam⁹
ꝙ ticius mutuauit mihi sub vsuris aliquā
pecunie summā. ꝛ fuit facta pactio vallata
stipulatione. quia ex nudo pacto etiā iurta
contractū non oꝛit actio nisi sit vallatū sti
pulatione. l. i. C. de vsuris. ergo tici⁹ mutu
auit mihi pecuniā sub vsuris satisfeci ō soꝛ
te principali de vsuris nō satisfeci. vult a⁹
gere contra me ad vsuras. dico ꝙ nō tene
oꝛ. qꝛ etiam si soluerem vsuras possem eas
repetere tāq̄ indebitas. ꝛ ēt illas mihi re
stituꝛus. ꝛ sic dolo petit illud quod ē mihi
restituꝛus. vtꝫ bene dicam ꝛ Rñdet ꝙ sic.
Sed si iurassem soluere vsuras tunc debe
rem soluere vt seruarem iuramentum. nō
ād virtute obligationis ꝛ exꝛ actionis: sed
ideo qꝛ possum seruare iuramentum sine
ꝛitu salutis eterne. ideo debeo vsuras sol
uere vt seruem iuramentū. sed postea pote
ro illas condicere tamq̄ indebite solutas.

on est i moꝛa Ca. fi. mꝛ
n tis modis. ꝓmo mō p ca. incogni
tus. xvij. q. ij. Pro intellectu huius ca. ēp⁹
supponēdū: ꝙ si seru⁹ alicuius dñi dño ig
noꝛante efficiatur monachus ꝛ faciat pro
fessionem: non tenet professio: sed dñs po
test illū repetere. quod verum est: nisi dñs
tacuerit per triennium ita ꝙ p lapsum illi⁹
tꝑis triennij cum taciturnitate vali⁹
datur ingressus. ꝛ hoc facit tacitus consen
sus resultans ex ista taciturnitate. Hoc ꝑsup
posito pone sic casum. habebam aliquem
seruum qui me domino ignoꝛante intra⁹
uit aliquam religionem. ꝛ in ea fecit pro⁹
fessionem. infra triennium non renocaui
meum seruum: sed etiam p me nō sterit. qꝛ
nō poterā ire ad loca lōginqua ꝓpter infir⁹
mitatem vel aliud iustum impedimentuꝫ
vtꝫ debeat mihi imputari vt nō possiꝫ ser
uū meuꝫ repetere obstante lapsu triennij.
Respondet ꝙ non sed ipsum seruum pos
sum repetere non obstante lapsu triennij.
quia non fui in moꝛa. Itez potest casus fi
gurari p. ca. de quarta. de prescrip. in anti.
Ego rector alicuius eccl'e parrochialis nō
solui quartam diocesano. qꝛ predecessoꝛes
mei prescripserant vtꝫ dicar eē in moꝛa. ꝛ
sim puniendus tamq̄ moꝛosus vt incur⁹
ram penaꝫ impositam contra moꝛosos p
diocesanum. Rñdet ꝙ non. qꝛ possum me
tueri defensione legittima Item potest po
ni casus p l. lecta. §. si cū sortis. ff. si certuꝫ
peta. Usure non currunt quando quis ñ
est i moꝛa. Pone ꝙ promisi tibi reddere eē
tū cū vsuris. postea fecisti mihi pactum de
de sorte principali soluenda. vtꝫ durante
tempoꝛe currant vsure. Rñdet ꝙ non. qꝛ
poteraꝫ me tueri exceptione legittima. ideo
ꝓpter exceptionem non sum in moꝛa.

uod ob gratiam Casus in hoc ca. potest poni mul
q tis modis Primo per. c. ad apostolicaꝫ. de
regularibus. in an. Intraui religionem ſū
mendicantium nondum lapso anno volo
facere professionem solemnem. id est pro⁹

mittere in manibus prelati seruare obedientiam. paupertatem. z castitatem. conuētus autē consentit. vtrum possim facere talem pfessionem probationis. Dicitur q sic quia annus probationis fuit introductus in fauorem intrantis vt experiatur ne assumat onus importabile. Item in fauorem monasteriū vt possit experiri mores intrā tis. ideo non debet retorqueri in eorum lesionem. Item potest figurari p. c. l. non eo minus. ff. de pcura. Certum est: q si minor fuerit in iudicio sine auctoritate cura. z feratur sententia contra ipsum: non tenet sententia. sed ponam⁹ q minor fuit in iudicō sine auctoritate tuto. vel curato. licet aliq teneant q si litiget per se non tenet sententia. secus si per procuratorem. ponam⁹ ḡq minor constituit pcuratorem sine auctoritate curatoris. qui procurator fuit admissus. quia non fuit ei oppositum q ipse fuerit cōstitutus a minore sine auctoritate curatoris. fuit deuentum vsq; ad sententiaz diffinitiuam que fuit lata pro minore vsq; ad suam vtilitatem. an valeat talis sententia. Dicitur q sic. ne illud quod est introductum in fauorem minoris vertatur in eius detrimentum. quia fuit introductum in fauorem minoris vt interueniat curator ne minor decipiatur

Nullus Casus Cuniticius habeat aliquam pecuniā summam. z erat dubius an deberet illam fenerare. id est mutuare sub vsuris. vel exponere in emptionem predioꝝ: ipse petijt a me consilium ego dedi consiliuz ei: vt potius pecuniam suam feneraret: q̄ in emptionem predioꝝ collocaret. quod fecit insequendo consilium meum. postea rat sunt facti non soluendo. quia mercantie sue pertinebant ad alios mercatores. ipse videt se deceptum ex cōsilio meo: vult agere contra me actione mandati. vt restituam sibi damna z interesse que ipse consecutus est ex consilio meo. vtrum possit? Respondet q non nisi fraudulenter fecerit vt si erant debitores mei z dedi ei tale consilium vt debitores mei mihi satisfacerent tunc ex consilio doloso tenerer.

Exceptionem Casus figurat per ca. illud. s. de presump. hoc modo. Ticius detinebat rem ad me pertinentem: feci euz conueniri coram iudice competente. obtuli ei libelluz cui petij responderi. cū reliquerz per ipsum respondere meo libello. tici⁹ excipiendo proposuit q ipse possederat illaz rem per tempus sufficiens ad prescriptionem. petebam vt ipse probaret se prescripsisse illam rem. Dicebat ipse probo prio q res fuerit tua q sufficienter pbaui meam intentionem per tuam exceptionem peremptoriam. z q aliter non teneor probare rem ad me pertinere. queritur an bene dicam? Respondet q non. qz teneor pbare me esse dominum illius rei quam peto. quia exceptionem obijciens non videtur aliquid de intentione aduersarij confiteri. vel pone q a te petij centum scuta que per libellum meum dicebam q illa pmiseras mihi soluere infra certum tempus. z petebam te condēnari ad reddendum z tradendum illa cētū vna cū expensis. tu excipiendo proposuisti q mihi solueras illa centum vl tibi fecerā pactū de nō petendo. vtq; p illā confessiōez videaris mihi confiteri. qō mihi pmisisti vt sim releuatus ab onere pbandi meaz intentionem. Rñdet q non. z glo: ponit tres rōes istius dicti. qz posito q dicas q fecisses tibi pactum de non petendo. licet non esses mihi obligatus Item si dicat reus rē prescripsisse non videtur confiteri q res pertinebat ad actorem. quia forte pertinebat ad alium. z non tenetur quis rem restituere actori nisi probet suam esse. l. penul. aut fina. ff. de re. vendi. Itē opponēs exceptōz peremptoriam videtur negare intentionē actoris. z si ex propositione huiusmodi exceptionis refutaret confessio ipsa produceret duos effectus: cōtrarios. scz affirmationem z negationem. quod est contra. l. q̄ hominem. §. vlti. ff. de solu. Et obijciens exceptionem peremptoriam videtur negare intentionem actoris. pro hoc facit. l. vnica. C. de litis contest. vnde tria sunt de substantia ordinis iudiciarij videlicet q offeratur libellus. Item q fiat litis cōtestatio z feratur snīa in scriptis. vt gl. in d. c. ō cauſ

de officio z potestate iudicis delegati in ā. z in.l. prolatam. C. de sen. z interlo. om. iu. Queritur vtr̄ p̄ propositionem exceptōis pemptorie fiat litis contestatio. dicit ibi. i dicta.l. vnica. de litis contest. q̄ sic. q̄ si q̄s negaret intentionem actoris videt facta litis contestatio. mō proponendo exceptōez pemptoriam reus tacite videtur negare intentionem actoris. nam exceptio pemptori a tacite habet negationem inclusam. Sed habemus contrarium in. c. fi. de litis ptest. isto met li. z Bar. in. d. l. vnica alleg. Rñ. ad illō. c. ōt q̄ p̄cedit opinio ibi. quā/do oblato libello per actorē reus in cōtinē ti p̄ponere exceptionē pemptoriā. sec⁹ si dato libello reus captaret terminū ad respondendū libello z termino aduenīente reus p̄ponerz exceptionē pemptoriā. pano⁹. in. c vnico. de litis cōtest. in an. p̄cludit contra Bar. q̄. c. fi. de litis contest. istomet li. loq̄tur indistincte q̄ p̄ p̄positionē exceptionis pemptorie non fit litis contest. distinguendo vtr̄ illa p̄pō exceptōis pempto. fiat ex̄/teruallo vel incōtinenti. Item q̄ exceptio pemptoria p̄ponitur ad cōtrariū effectū litz ptestatōis. z iura allegata p alia pte nō faciūt cōtra. q̄ respōdēdo ad factū siue narrat vel ad ius fit litis contestatio. z sufficit rñdere ad narrata dicēdo. nego narrata in tuo libello esse vera vel ad ius dico petita ī libello nō debere fieri. tñ practici cōiter faciūt lit. cōtest. rñdēdo ad vtrūq̄z scz ad fcm̄ z ad ius. de hoc p glo. in. c. fi. allegatam

ue contra Laſ⁹ in hoc. c. figurat multis q modis. p̄io p. c. nō solū. s. de regularib⁹ iure p̄hibet mēdicātib⁹ religiosis ne ipi recipiāt aliquē ad p̄fessionē faciendam infra annū p̄bationis. sz pono q̄ ipsi fecerūt cōtrariū vtr̄ teneat p̄fessio. est ibi textus q̄ non. q̄ talis p̄fessio est facta contra ius. Item ponitur casus p. c. fi. de testi. in an. p̄hibet iudicibus ne recipiāt aliquos testes parte non vocata. sed pone q̄ cū litigarem contra te cor̄ā iudice cōpetente. lite p̄testata negatiue super meo libello. z datis meis articulis iudici ipse iudex te non vocato neq̄ citato recepit z examīauit meos testes an valeat receptio z examinatio testium. Respondet q̄ non Item potest poni casus in alienatione rei ecclesiastice q̄ ñ pōt alienari sine cā z cū auctoritate prelati si causa nō subsistente z sine auctoritate sup̄ioris fuerit alienata: non valet alienatio.

n pari causa Casus figu. p̄mo p. i .c. non sane. xiij. q. vi. cū haberem litē cū ticio fuit taliter processū q̄ fuit deuētū ad renūciationem z cōclusionem visis meis actis z attestatōibus testiū vidi q̄ habebā cām iniustam. vidi iudicē corruptibilem. dedi ei certā pecunie q̄titatem vt ipse ferret sentētiā p me. iudex illā pecuniā recepit. nō est dubiū q̄ ipe iudex illā pecuniam turpiter recepit. z ego sil'r illam turpiter dedi. volo postea repetere illā pecuniam sicp me traditaz dicēdo q̄ ipe illā recepit ob turpem causam. vtr̄ possim. Rñdet q̄ non. q̄ ipe est possessor z in pari delicto melior ē cōditio possidentis. tñ pecunia nō deberet remanere apud iudicē sed fiscus debet illam habē. sz si solū p̄misissem: nō posset iudex agere cōtra me. q̄ sū possessor Item p̄t poni casus p. ca. quia frustra. s. de vsu. hoc mō exercui vsuras p aliqua tpa. postea deueni ad pauptatem. z illas vsuras nō restitui. z ponam⁹ q̄ etiā accepi pecuniā sub vsuris. illas vsuras cū sorte principali solui creditori. volo illas vsuras repetere tāq̄ indebite solutas. fuit p parte aduersa oppositum: q̄ a plīb⁹ alijs debitoribus accepera vsuras dicit ibi q̄ nō possū repetere vsuras nisi restituā vsuras illis a quib⁹ recepi. Item p̄t poni casus p. l. vbi ād. ff. de p̄di. obtur. cau. alīq̄s tici⁹ dedit pecuniā alicui virgini ob stup̄z p̄mittēdū cū ea. ista mlier recepit illaz pecuniā. tici⁹ vult eā repetere dicēdo q̄ mlier illā recepit ob turpez cām. vtr̄ possit. ē ibi text. q̄ ñ. q̄ ē ibi ī pari turpitudie. vñ ōt gl. in pari turpitudie vl' in pari cā. z respectu cause p̄t sic poni exēplū p. c. si a sede. s. de p̄bē. eo. li. C. Cū vacaret aliq̄d bñficiū fuit collatū duob⁹. q̄ p̄ illō tibi p̄tulit z ordiari⁹ mihi: q̄rit q̄s erit potior. q̄ ñ a p̄te z de potioritate collatōis: ōr q̄ille ē potior q̄ possidet z si neuī possidet: ille ē potior q̄ hz cāz a p̄.

ñ non stat Laſ⁹ fi. p̄mo p. c. p̄hauit. xij. q. c ij. vbi ē text. de q̄ mādauit abrahā vt filiū suū duceret in montem. z sibi illuz

sacrificaret.ad ꝑceptū dñi abrahām suum filium duxit in montē.z cū paratus eēt illū occidere deo sacrificare fuit impeditus p angelū.vtz ꝓinde sit ac si filium suum occidisset qđ ad meritū. Respōdet ꝙ sic. Jtē figurat casꝰ per.c.quoniā frequenter.§.porro.s.vt lite nō cōtesta.in an. Certū est ꝙ iudex nō pōt ꝓcedere ad sententiam diffiniti uā ferēdā parte nō citata.z si ps sit absens debet citari citatione formali ad audiēdū sententiā. Ponamus ꝙ iudex decreuit citationem contra reū absentem z misit executorem: vt ipe reus veniret auditurꝰ ferri sententiā. iste reus misit suos familiares qui impedierūt executorē ne posset eū citare. nūquid habebit ꝓ citato. Rndet ꝙ sic. qz p eū non stetit. Jtem pōt poni casꝰ p.l.vlti. .C.de condi.insertis. aliquis ticius veniens ad mortem condidit suū testamētum in quo legauit seruo suo libertatem si ipse seruus daret decem scuta heredi testatoris seruus post mortem dñi sui obtulit illa decē scuta heredi scripto. q̄ heres noluit illa accipe. vtz conditio habeatur pro completa. vt seruus cōsequatur libertatem. Rndetur ꝙ sic. idem si alius nomīe serui obtulisset illam pecuniam.

Quod alicui Casus Certū est ꝙ quis nō q potest exercere vsuras noīe suo. alias incurrit varias penas a iure statutas: qz denegatur rei ꝓmūtio q̄diu est in seculo. z sepultura post mortem. sz z patit alias penas. de quibꝫ dcm̄ fuit. s. de vsu. eo. li. sz vtz ad minus aliqs possit noīe alieno. i. ad vtilitatem alterius exercere vsuras. Rndz ꝙ nō p rōem huius.c. Jtē potst poni casꝰ p.l.si quis in fine. de iurisd. om. iu. Certum est ꝙ corrumpens album prętoris incidit in penā illius legis. sed vtrū sit mihi licitū corrumpere album prętoris nomīe alieno id est ad mandatum alterius. Rndet ꝙ ñ immo incido in penā z etiā ipe mādans si ratum habuerit.

Otest Casꝰ pōt figurari p.c.vl. .s. de ꝑcura. z p.l.i. ff. de ꝓcura. in matrimonio hoc mō. Aliqs vult cōtrahere matrimoniū cū aliq̄ muliere p ꝓcuratorē. nūquid poterit. est ibi tertius ꝙ sic. z hoc vtz dūmō ipe ꝓcurator habeat mādatū spēale a dño suo Et in hoc articulo dicitur habere mandatum speciale quando habet mādatum de contrahendo cū certa muliere. puta cū berta. qz nō sufficeret mandatū generale vcz ad ꝓtrahendū cū aliq̄ honesta muliere. Jtem potest poni casus p.l. aretusa in fi. ff. de statu hoīm. aliqs testatorꝰ dedit libtatē ancille sue si ipsa daret decem milia heredi suo: accidit ꝙ ista ancilla erat p̄gnās. z cū eēt in actu pariendi dit: q̄daz ticius adimpleuit ꝓditionē nūq̄d statim efficitur liba vt pariat libertatē. Rndet ꝙ sic. qz q̄ pōt p se: pōt p alium.

In malis Casꝰ. Ticiꝰ ꝓmisit mihi suū prēz occidere vel adulterium cōmittere. vl aliō malū ꝓpetrare. vtz teneat ista sua ꝓmissionē adimplere. z possit ad ꝑ ꝓpelli. Respōdet ꝙ nō. vl pōamꝰ ꝙ ticiꝰ apud me deposuit rem suā: z ꝓmisit etiā ꝙ si ꝓmitterē dolū i re deposita ipe nō ageret ꝓtra me ad rē restituēdā. postea dolū ꝓmisi i ipa re. qz p dolū meū illā rē ꝓdidi: nūq̄d poterit ipe agere ꝓtra me: nō obstāte sua ꝓmissione: vt sibi restituā rē depositā vel extiationē rei? Rndet ꝙ sic nec tenet obseruare suā ꝓmissionem de hac materia tractat. s. in regula nō est obligatorius. z pōt hic poni exēpla q̄ ponūtur in illa regula

In alternatis Casꝰ. fi. ꝑ c. inter ceteras. s. de resc̄p. Ego exposui dño pape ꝙ ticiꝰ rēor eccie sci desiderij pic. erat homicida. simoniacꝰ. cōcubinariꝰ z plēs alios defectus patiebat. ꝓpt qđ erat indignꝰ bñficij ecclastici. vñ papa scripsit q̄busdā iudicibus. si ꝓstaret ticiū eē homicidā. ꝓcubinarium. simoniacū. ꝙ ipi sibi ecclesiā p suīam auferrēt. z forte mihi ꝓferrēt. vtz necesse sit ꝓbare oēs istos defectus añq̄z possit remoueri ab eccia Rndet ꝙ nō. sz sufficit ꝓbare vnū expill' dū tm̄ iste defectus p se sufficiat ad ꝓuatōz. qz illi defectus sūt exꝑssi alternatiē z i alternatiuis erit i optōe mea exp̄mere defectū quē voluero. idē ē si illi defectꝰ fuissent exꝑssi copulatiē hoc mō. si tibi ꝓstet ꝙ talis ticius ꝓmiserit simoniā z homicidiū auferas sibi eccīam sci desiderij pic. tūc ei ex quo alter sufficit ad priuationē dictō z. accipitur ꝑ vel. vt dicitur in d.c. inter ceteras. Jtem

potest poni casus in debitore hoc modo. ti cius mihi stipulanti promisit dare equū vel .x. scuta. vtr possim petere vt compellatur mihi soluere equum r .x. scuta. Rñdet q ñ. sed debeo eē contentus altero ipor. sed v/ trū sit in electione sua soluere .x. scuta vl e/ quum. Respondet q sic qz in alternatiuis

ui ad agēdum

Casus in hoc q ca. figuratur p. §. potest. xvi. q. iij. r. l. si qs emptōes. C. de prescrip. xxx. vel .xl. annor. ticius possedit rem alienā cum titulo bona fide r cū alijs requisitis ad pre scriptionē legittimā. Certū est q si cadat a possessione illius rei quam pscripsit habz actionem ad illā petēdā. Sed qd si non ce cidit a possessione r verus dñs agit contra eū. nūquid pōt excipere de prescriptōe Rñ det q sic qz qui admittit ad agēdū: multo magis ad excipiendū. Itē figuratur cas? p. l. fina. §. qō ait. ff. de supficie. vbi est tex. q si quis cōducat rem alienā ad longum tempus. r cadat a possessione rei pt agere contra possessorē. r hoc verū actione vtili r non directa iuxta notata. ff. si ager vecti/ galis. sed nūquid poterit excipere cōtra ve rū dñm Rñdet q sic p rōem huius regle.

ui per alium

Ponam? q iniunxi q famulo meo: vt clericū verberaret quod fecit ad mādatū meū r noīe meo. nūquid sum excommūicatus ipo facto ac si e go illū verberassem. Rñdet q sic. Item pt poni casus in matrimonio. constituī meū pcuratorem ad contrahendū cū berta nū/ quid sum eius maritus ac si in propria p? sona contraxissem. qz q p aliū. zc. qñ ille a/ ctus potest expediri per alium

actū legittime

Casus fig. p. c f sl. de eo q cognouit cōsanguineā vxoris sue in an. hoc modo. Contraxi ma trimoniū cū aliqua berta. Contracto ma trimonio cognoui cōsāguineā vxoris mee r sic est affinitas inter me r vxorē meā. vtr ppter affinitatem supuenientem dissoluat matrimoniū tam cōtractū. Respondet q non. qz quod ab initio tenet: nō dissoluit. licet pueniat ad eū statū in quo non valuis set. Item potest poni casus in furioso. cer tū est q furiosus non pt matrimoniū con trahere ppter defectū cōseusus. Ponam? q aliqs sane mētis contraxit matrimoniū cuz aliq berta. cōtracto matrimonio effectus fuit furiosus. vtr inualidet matrimoniuz Rñdet q nō. licet pueniat ad eū statuz in q potuit inchoari

Quod alicui

Ca. Pona. q papa cuz aliquo licēciato: forte dispēsauit sup plura litate bñficioz r ī gra sua apposuit causas q illū mouebāt ad dispēsandū. qz dixit pō qz legisti iura canonica in tali studio tecuz dispēsam?. Ponam? q aliqs ali? licētiat? simles vel maiores fructus fecit vult exte dere grām istius ad ipz. an possit. Rñ. q ñ ppter rōem hui? regle. qz licet papa fauore alicui? psone recedat a dispōe iuris coīs: ñ sequit q iste discessus debeat extēdi ad cas? siles iuxta. l. non pñt. ff. de leg. c. trāslato sa cerdotio de consti. in an. sec? si eēt ius cōe.

rustra

Ca. fi. per ca. de forma .xxij. q. v. Pro intellcū f istius est psupponēdū: q nō min? est astrictus dñs vasallo q̄ ecōtra vasallus dño suo. nā sic vasall? dz fidelitatē dño suo sil' dñs dz eē fidelis vasallo. r sic vasallus puat feudo ppter infidelitatē omissaz erga dñm suū: ita dñs puat supiozitate. r istud quotidie fit. nā qñ dñs supprimit vasallū princeps eximit vasallū a iurisdcōe domi/ ni. Hoc psupposito ponam? sic casū. tene bā aliquā rē in feudū ab aliquo dño. r pro misi ei fidelitatē. ista promissio ē reciproca. nas sicut ego teneor seruare fidē dño: ita ecōtra dñs tenet mihi fidem seruare Sz qd dñs nō seruauit mihi fidem. qz me oppressit. v/ trū tenear ei fidem seruare. Rñdet q nō. qz frustra. zc. Itēpōt poni casus p. l. cū ppōal .C. de transact. cū haberē tecū litē transegi mus simul p quam transactiōem renūcia/ uiti liti sub hoc pacto. q infra certuz ēpus dares mihi certā pecuniē summaz. nō sol uisti infra tempus vt promiseras: volo redi/ read litem. vtr possim. Rñdet q sic p rōz huius regule qz frustra

electum

Ca. fi. p. c. si epūm .xvi. q. hoc mō. A/ d liquis eps omisit aliqō graue deli ctū ppter qō fuit depositus r puatus suo

epatu vtz bona eccle debeāt ꝺfiscari vl' po
ne q epꝰ tenebat a rege castz ī feudū. z p/
misit fidelitatē regi. postea epꝰ deliqt ī re/
gē. qz ꝺmisit ꝓditionē ī regē: fuit depositꝰ
vtz castra redeāt ad regē. certe nō. Jtē pōt
poni casꝰ i sindico ꝓcuratoze eccle q ꝺmisit
falsū. z si fuisset cā ꝓpria debuisset cām pde
re. vtz delictuz ipsi⁹ sindici debeat nocere
ecclesie. Certe non

r **ationi congruit.** La. figu. p. c. filijs ac nepotib. xvi. q. vij.
certū ē q licz ius prōnat⁹ sit annexū spūali
bus: tamē illi iuri succedit iure hereditario
Et ñ est dubiū ąn patron⁹ eccie teneat de/
fendere ecciam si oppriat. sz ąd ō heredib⁹ q
succedūt iuri pr̄onatus: nō quid etiā tene/
būtur defendere ecciam si oppriatur. Rñdz
q sic. qz exq succedūt ī bōre: etiā debēt suc/
cedere in on ere

Nargumentū Casꝰ fi. p. c
.i. lv. di. hoc mō. Certū ē q būficia regl'ari
a dñt ꝺferri regl'aribꝫ. z scl'aria scl'aribꝫ. et
mag̃ie religiosi nñ cꝫ dñt habere admīstratī
onē eccl'az scl'ariū. ne eis def̄ materia vagā
di. sz pona. q ētāta penuria clicoz scl'ariuz
q nō inuenīūtur scl'ares ąbꝫ pñt ꝺferri illa
būficia: tūc poterūt ꝺferri regl'aribꝫ in defe
ctū clericoz scl'ariū. sz po. q mō repiunt se
cl'ares. vtz illa būficia scl'aria nūc possint
ꝺferri religiosꝭ. Rñdet q nō. qz illud ex ne/
cessitate fuit ordīatū. ideo nondz trahi ad
ꝓcētiā. nā ī argumētū. zc.

n **emo potest** Ponam⁹ q
hēbā aliquā
rēq nō erat mea. sz illā detinebā ī ui
to dño vēdidi tibi illā rē. z tradidi vtz in te
sit trāslatū dñiuz illi⁹ rei. Rñ. q ñ. qz ñ po/
tui ī te trāsferre pl⁹ iurꝭ cꝫ ego habuerē. z cū
ñ. cēz dñs illi⁹ rei: ñ potui illā in te trāsferre

Ntoto La. fi. p. l. si ąs. ff. de
excep. rei iudi. Po.
q cū tenebas z possideres q̄ndaz
domū quā dicebā ad me spectare feci te cō
uenire. z illā domū totā volui vēdicare. qz
ñ pbaui illā domū ad me spcāre. fuisti absꝰ
lui⁹ ab impeditōe mea. z ego ꝺdēnat⁹ ī expē
sis rōne temere vocatōis ad ius. postea tra
ctu tpis volui a te vēdicare ptē illi⁹ dom⁹.
tu excipiēdo ꝓposuisti q alias fuerat ꝺtro/
uersia inter tez me ō z sup illa domo. z q fu
eras sētētialr absolut⁹ ab ipeditōne mea. z
sic mihi obstabat exceptō rei iudicate. ego
āt replicādo oppposui q ñ dz mihi obstare ex
ceptō re iudicate. qz p⁹ petebā totā domuz
z nūc peto ptē ipi⁹: nūąd bñ dico? Rñ. q ñ
qz totū ꝺtinet ptē. z si fui expuls⁹ a tota do
mo: bñ seqtur q fui expulsus a pte.

n generali Casꝰ fi. p. ca. si
epꝰ. s. ō pēi. z ī
eo. li. Epꝰ me⁹ dedit mihi facl'atē eligēdi
ꝺfessorē quē voluero vt illi possē ꝺfiteri pec
cata mea. vtz ille ꝺfessor possit me absolue
re de casibꝫ epalibꝫ. Rñ. q ñ. vl' sic epꝰ pic.
ꝓstituit ticiū officialē suū generalē. vtz iste
hēat ptātē ꝺferēdi bñficia. Rñ. q non. nisi
fuerit sibi data spēalis ptās vt possit ꝺfer/
re bñficia. qz in generali. zc

ui contra Casꝰ. Certū ē: vt
ad b q ąs possit
pscribe lōgo vl' lōgissimo tpe reqrik q hēat
bonā fidē. sz vtz possessor p̄sumat bone fi
dei vl' male. Rñ. q si possideat ꝫ ius: p̄su/
mit male fidei vt forte alicꝫ rcōz eccie pro.
pcipit decias ī aliena pro. Certe p̄sumit ha
be malā fidē. qz ō iure coī ąs ñ pōt pcipere
decimas in aliena prochia.

ona fides Casꝰ. Eū debe
b rē ticio aliquaz
pecūie sūmā: sibi satisfeci vl' ali⁹ noīe meo.
vl' sic. cū tici⁹ z ego eēm⁹ alicui obligati in
aliq sūma pecūie: vn⁹ nr̄m soluit illā pecūi
am. vtz alteri possit peti illa pecūia p aliū
oluta. Rñdet q nō. qz bona fides

ñ quid Casꝰ. fi. p. l. vlti. C. si
c māci. ita vene. ne p sti
tu. Ego hēbā ancillā quā ml'tū diligebam: et
verūtn fui ꝺpuls⁹ illā vēdere. sz ī vēditōne
apposui pactū q tu eā nō pstitueres. z si fa/
ceres ꝫriū q'statiz efficerek liba. accidit q
noluisti eaz pstituere publice: sz a caupone
eā fecisti pstitui: q̄rik: nūquid efficiak liba.
Sñ. q sic. Nā sic tu eā nō pokas pstituere:
neqzetiā p cauponē p rōez b⁹ regl'e. qz cum
ąd. zc. vl' sic. pone q vēdidi tibi aliquā rē. z
ī vēditōe apposui pactū q illā rē nō posses
alienare. vtz pokis eā obligare. Rñ. q nō
qz tūc indirecte illas res alienarek. z cū ąd
pbibeā ī vnaria ad id alia via ñ dz admitti

ontractus Casus figuratur p. l. i. §. e si conuenerit. ff. depositi. certū est: q depositarius nō tenetur nisi de dolo z lata culpa. vt si res deposita perierit apō depositariū p dolū suū vel culpā tenetur soluere extimationem rei perempte. Si aūt res perierit leuissima: culpa nō tenetur. vt ponamus q tradidi tibi libros meos custodiendos feciſti pactū cū aliquo vt intrarz tu um ſtudiuz z accipet meos libros. certe tu teneris vel dimiſiſti illos i via publica. qz tu ſcis q nō erat locus tutus perit piculo tuo. ſed ſi adhibuiſti diligentiā vt bonus paterfa. tu es liberatus. ſed pone q apud te depoſui libros meos z fuit conuentū inter te z me. q ſi perderent culpa leuiſſima vl casu fortuito reſtitueres illos ſi pereāt casu fortuito nūquid potero agere contra te. certe ſic mediante illa conuentione quaz conuentione partium contractus accipiunt legem.

amnum Casus figuratur p c. diſplicet. xxiij. d. q. iiij. hoc mō. Aliquis clericꝰ ſuſpectus de delicto aliquo enormi fuit cōuentus coraz ſuo epō. z qz pſiſtit de crimie fuit pdēnatus ad ppetuos carceres. accidit q iſte clericus putās euadere manꝰiudicis z carceres: ſe ꝓcipitauit in terram: et ſe vulnerauit z forte mortuus eſt. vtz iſtō ſit imputādū iudici z eius familie. Rñdet q non: ſed eſt imputandum ipſi precipitāti. Item p ca. ſi clericus. §. de prebē. iſto libro. ſūt duo expectantes in aliqua eccl'a. q̄rum vnus eſt prior in data. alter posterior iſte ſecūdus fuit diligentior primo z obtinuit pbendā vacantem. poſtea ille q erat pmus in data vult illam prebēdam repetere a ſecūdo. vtrū poſſit. Reſpondet q nō Itē p l. ſi duob. §. fi. ff. p ſocio. Eramus ſocij oim bonoz. accidit q tu pmiſiſti aliquod delictū. pter quod fuiſti pdemnatꝰ ad certā pecunie ſummā. vtz illā pecuniam poſſis ſoluere de bonis noſtris communib. certe non

Nfamibus Casus Cōueniticiuz i ſuper actione iniur. vl' alia actōne q infamat. fuit pdemnatus. z fuit effectus infamis. vacat aliqua dignitas eccleſiaſtica vel ſecularis. vtz poſſit illam obtinere z certe nō. eo. qz eſt infamis z ei poteſt impōni talis infamia

ertum Casus figuratur per l. ſi qs qō ppetue iuriſdictionis. ff. de iuriſdic. om. iu. Si pretor in albo ſuo cā perpetue iuriſdcōnis aliqd poſuerit quicūz illud corruperit debet puniri. Sed ponam⁹ q pretor fecit aliquam legem generalem. z illam fecit poni i albo pretoris. aliquis nō corrupit nec deleuit ſz cū glutinio poſuit pannū. ita q nō poteſt legi. vtz incidat in penam. Reſpondet q ſic. qz licet non committat contra verba edicti: tamen committit ꝓtra mentem.

Casus longi ſuper ſexto decretaliuz noviter compilati feliciter explicium.

Casus clementinarum

Incipiunt casus longi Clementinarꝫ nouiter compilati. in famosa vniuersitate pictauensi

ohānes epꝰ

Diuidein quattuor pres. aut in duas. z secundam i tres Jn prima ponitur salutatio dñi dicit Johānes seruus seruorum dei mandat supleo: z salutem z aplicam bñdictionem dilectis filiis scz doctoribꝫ z vniuersis scolaribus bonīe commorantibꝫ. i. morā gerentibus z facientibus. Et sequitur in textu. Quoniam nulla iuris sanctio. z ibi ponit exordiū. Dicit clemens in hoc exordio qꝫ iura sūt ita ambigua z dubia qꝫ nō potest reperiri modus aliqnis vt iura bene declarentꝫ ꝓpter maliciam hominū. qz dñi iura fiūt de nouo. z q̄uis bene z sufficienter clarā: tamē homines sūt adeo z in tantū procliui z babiles seu proni ad malū: qꝫ ipsi interp̄tantꝫ iura aliter q̄ legislator ea intellexerit. z illa diuertunt z subuertūt de intentōe ipsiꝰ legislatoris. Et narrat clemēs papa qꝫ tanti casus emergunt de nouo quotidie z singulis diebus qꝫ impossibile est tot iura cōdi. z fieri. quare dicit vt tante malicie vitētur z iura aliquo modo clarificentꝫ. z de cetero nō tantum diuersificentꝫ qꝫ recurrenduz ē ad auctoritatem principis q̄ in hoc est necessaria. qui princeps declarabit ipa iura. z declarationem illam tenebūtur homīes insequi. z sic suo sensu nō niteutur. Qua dixit formalis textus. Quoniam pro qz. Et nota qꝫ qz z qm̄ ponūtur in eodē sensu. sed quoniā ꝓprie ponitur. z sic sequentē sensum alligat. vt quoniā discis disco. qz ꝗppe postponit. z supiorem sensū confirmat. qz nulla sanctio. id est. nulla cōstitutio iuris digesta id est ordiata cōsūmata z explicata q̄tūcūq; concilio ppēso. i. valde pēsato z cogitato sufficit ad varietatē hūane nate. nec sufficit ad machiationes. i. ad dubitatō es iopiabiles eiꝰ scz iurꝭ necvlla sanctio attingit id est iurta tangit ad decisionē lucidaz id est lucidandā ambiguitatis nodose. id est difficilis. eo p̄sertim. i. in tantū: qꝫ vir statuit ad eo certū. i. taliter. z sic certum q̄z ꝓclarum quin reuocet in dubium. id est quin dubitet ex causis emergentibus. i. incidentibus de nouo quibꝫ scz causis emergentibus iura ia posita. i. iam edita z facta non pūt mederi scz quo ad decisionē q̄stiōnū emergentiū Sequit in tex. Quia ergo ab adolescentia. z hic dat consiliū. ac si diceret. Postq̄ iura sunt taliter z ita ambigua seu dubia qꝫ nulla sanctio possit fieri ita clara quin adhuc remaneāt dubia aliq̄ Et ideo hic dat vnū cōsilium qꝫ auctoritas principis est necessaria ꝓpter maliciā hoīz qui homīes ab adolescētia sua sūt procliui ad malum. ideo dicit tex. Ergo. i. ꝓpter rōz sequentē. qz sensualitas humana declinat ad malū ab adolescentia viri pcliui. i. facil scz ad malū. p quod. i. propter quā malicia m nō pūt fieri iura ita clara quin homo q̄ est pcliuus ad malum: ea reddat ambigua z ideo subuersio. i. destructō moꝝ scz bonorū obrepit. i. latenter subintrat. frequenter .i. sepe. in clero. in homīes clericos z popl'o intellige quare auctoritas superioꝛ est necessaria vt declaret iura dubia sic fctā dubia ꝓpter maliciā homīs pcliui ad malum. vt ipsa auctoritas. i. vt ipsa iura declarata auctoritate principis. seu declaratio ipsiꝰ principis tollat ambigua scz dubia. lites aufert p eludationē. i. p declarationem iuriuz Et dirimat. i. sopiat z extinguat altercationes tam per suffragiū. i. auxiliuz determinationis opportune q̄ extirpet vicia p sarculum cultoris. puidi. z ponit ibi sarculū trā sūptiue. nam sarculū dicit instrumentū q̄ euellūtur inutiles herbe. sic princeps p sarculū suū. i. p auctoritatē suā tollit fatuas interpretationes hoīm. Et dic vt auctoritas principis inserat. i. seminet virtutes p declarationem iuris. qz q̄ princeps declarabit iura ambigua. i. seminabit virtutes et verā sciam cū sua auctoritate non minorē vim habeat q̄ ipsa lex bene interpretata Et vt auctoritas ipius principis corrigat excessus q̄p et. z vt reformet mores corruptos in bonos. Hec sane. Hic est narratio in qua iohannes papa recommēdat et cōmendat vel laudat actum clementis. i. laudat clementem qui fecit istas clemētinas z excusat tarditatem sua m videlicet quare tot ius libꝝ istū nō tradidit clemēs. Et dicit ipse iohannes narrans qꝫ clemēs papa vi

dēs z attēdēs hec q̄ dixim⁹ i exordio z vo/lēs seu cupiēs ꝓspicere reformatōni deformatoꝝ z attēdes soluere difficilia z attēdēs ꝑmulgare. i. pronūciare z manifestare pl̄i/mas cōstitutōes q̄s edidit. i. q̄s fecit z ꝓposuit. in quib⁹ statuit multa salubria. i. multa vtilia ad salutem. Et q̄uis ipe clemēs decreuisset. i. delib⁹asset mittere istas constitutiones collcās. i. sil̄ aggregatas i vnū volumē. tñ propter hoc q̄ nimiū. i. valde fuit occupatus circa magna z propter hoc q̄ sublatus est ō medio. i. propter hoc q̄ mortu⁹ ē. s. nō nimis senex ista fuerūt in cā. quare nō expleuit. i. q̄re nō adimpleuit propositū suū. i. suā volūtatē: q̄ erat de mittēdo subditis clemētinas quare ōt Johānes papa sic. Nos iobānes q̄ succes̄sim⁹ eidē clementi pape. etiā impediti fuim⁹ a tpe nr̄e ꝑmotōis. i. a tpe q̄ fuim⁹ electi i papā q̄ nō potuim⁹ ꝓmittere z mittere p̄dcās ꝓstitutōs scz istas clemētinas sub bulla nr̄a. Et dic ordiando aliq̄l̄r textū Sane. i. certe clemēs papa q̄nt⁹ p̄decessor nr̄ attēdēs. i. intelligēs hec q̄ dixim⁹ in exordio. z cupiēs. i. desiderās ꝓspicere reformatō i deformatoꝝ. z cupiēs soluere difficilia: edidit. i. fecit ꝓstitutōes pl̄imas. i. añ z post ꝓciliū in quib⁹ cō/stitutionib⁹ ipe statuit mlta salubria. i. vtilia. z ipe clemēs decidit. i. termiat nō nulla dubia. i. aliqua dubia que dubia sūt freq̄ntata in iudicijs z extra iudicia. z licet. i. q̄uis clemēs decreuisset mittere eas scz clemētinas collcās. i. aggregatas in vnū voluīū z q̄uis decreuisset. i. deliberasset mittere eas collocatas sub congruis titulis. z dare eas subiectis scz suis in cōe. i. vt cōicarent inter sbditos. tñ occupatio assidua circa magna. q̄ erat impeditus sup reb⁹ arduis ac. i. etiā ꝓditō humane sortis. i. humane fortune q̄ sustulit. i. remouet ipm clemētez de medio p mortem ista scz fuerūt in causa q̄re ipe clemēs nō expleuit propositum suum. i. suā deliberationē Nos etiā iobānes succes̄sim⁹ eidē clementi ō pmittēte. z sic disponēte in officio ap̄lat⁹ q̄ sum⁹ papa. i. vicari⁹ xp̄i sic z ipe clemēs fuit. Et suple p⁹ q̄ succes̄sim⁹ eidē clementi i officio ap̄latus sic debem⁹ sibi succes̄sisse in plenitudīe effectus z ptātis supleo z maxime debemus sibi succes̄sisse in his. s. reb⁹ q̄ ꝓcernūt ꝓpēdi um. i. lucꝝ. vniuersi. s. orbis. Et nos iobānes circūsepti. i. circūquaq̄ septi z circūdati z vndiq̄ cincti tot grādib⁹ agendis z arduis reb⁹ fuim⁹ hactenus. i. vsq̄ hac z vsq̄ ad hoc tp̄s ipediti ab exordio. i. a principio. nr̄e ꝑmotionis. q̄ tā ex hoc q̄ dicimus q̄s ex alijs cauk rōabilibus q̄s puidimus cō/mittēdas subsilentio. i. q̄s tacem⁹ ꝓ nunc supleo nō potuim⁹ has ꝓstitutōes seu clemētinas coicare. Hūc igit̄. i. mō. z in p̄ti/tpe trāsmittim⁹. i. vobis mittim⁹ illas constitutiones seu clemētinas captata opportunitate. i. captato z desiderato tpe cōgruo et ꝓueniēti. Sequit̄ tex. vniuersitati. z h̄ ponit̄ ꝓclusio. q̄re nos iobānes mādantes vniuersitati bononiēsi p scꝑta ap̄lica q̄ten⁹ eas scz clemētinas suscipiatis ꝑmpto effectū z studio alacri vsuri. s. sitis eis clemētinis seu ꝓstitutionib⁹ decetero. i. ammodo i iudicijs z scolis illis supleo ꝓstitutionibus seu clemētinis existētib⁹ nobis manifestis z cognitis. h. d. p. d

De summa trinitate z fide catholica

idei catholice

Prima pars et summa but⁹ ꝓsil̄ hec est. ꝓsilium ꝓfitet vnicū. i. vnū filiū dei subsistētem ei⁹ nat̄r in eēntia di. assumpsisse de virgine veꝝ corp⁹ humanū: passū: z tā mortuū: postea tū cū lācea a ꝑbando ordinē quez tradidit iobānes. Et hec ꝑma pars facit tria. Primo fatet seu ꝓfitet eternā diuinitatem xp̄i Scōo fatet. i. cōfitet verā humanitatē ipsius. Tercio fatet passionē ipius z e⁹ mortē. z cū hoc inducit figurā de ꝑmo ad z secūdū adā. i. ad xp̄m. z a ꝑbat ordiez que ponit enā gelista iohannes de plagis christi. z declarat ordinē matthei. Nā matheus dicebat ieſū fuisse ꝓforatū lācea: ipo ñ mortuo: sed viuēte in cruce. Jo. dicebat ieſū fuisse ꝓforatū lācea ipo mortuo i cruce z ista diuersitatē hic ponit. z ista p̄ia ps sic diuisa durat vsq̄ ad. §. porro. Hūc plequamur istam primā partē: z dicam⁹ q̄ clemēs non vult incipe suū op⁹ cōstōnū. scz. clemētinarū: nisi ꝑmo innocet trinitatē. q̄ est fūdamētū fidei catholice z vult innuere. i. dare signū intelligēdi q̄ si ipe in p̄cipio sui operis non innocaret ipam trinitatē q̄ ipe edificaret sine fundamēto. z edificatū nullū esset.

q; vbi fūdamentū ñ est: ibi sup edificari ñ potest Et ideo ipe clemēs papa iuocat seu implorat trinitatem quam confitetur cuz scā mr̄e eccīa. Et ꝓfitet vnicū dei filium sb sistentē eternal'r. vna. i. simul cuz patre. Et ipe clemēs cōfitet ptes nature humane eē vnitas z ꝓiunctas adinuicē. ex quib⁹ pti / bus nature. s. materia z forma. hoc ē corp⁹ z aia ipe exist̄s purus de⁹ fieret cuz ipsis duabus naturis verus hō: assumendo eo exīte deo cum sua deitate pura z simplici corp⁹ humanū qđ est materia. z assumēdo aiaz intellectiuā seu rationabilē q̄ ē forma z sic habuit duas ptes nr̄e nature Et sic ac cepit animā rationalem seu intellectiuam informātē corp⁹. qz forma. i. aia dat corpi formā quod corpus ipse christus assump/ sit ex tēpore ī thalamo hoc ē in vtero virgi nali ad vnitatē sue ypostasis. i. vt ipse vni ret humānitatē cū sua diuinitate. vel ad vni tatē sue ypostasis. i. ad vnitatē sue psone di uine. qz nisi ipe fecisset talē vnitatē ipe nū/ q̄ nos potuisset redimere p mortē. qz fuis/ set purus diuin⁹: z purus diuinus est im passibilis. z ideo necesse fuit ad nos redim dū p mortē q̄ vniret sue ypostasi. i. sue pso ne diuie corp⁹ z aiam. Et nos clemēs con fitemur q̄ voluit in hac natura sic assūpta .i. capta ipsū verbū dei. i. ipm filiū ōi p sa/ lute operāda oim scz hoim nō solū affigi. i. poni in cruce: sz etiā voluit mori in ea. Et ipse filius dei sustinuit vel passus est latus suū pfozari lācea spū iā emisso z extramisso vel ipo mortuo. a quo scz latere ꝓfluxit. i. exijt vnda sanguis z vnda aque: vt exinde formaretur vnica eccīa mater z cōiunx xp̄i sicut z formata eua ō latere ade sopozati. i. dormiētis. qz de eius costa fuit formata e/ ua eius ꝓiunx. Sic de latere dn̄i nr̄i iesu xp̄i mortui aq̄ z sāguis fluxit. vñ formata est mr̄ eccīa Jdeo notem⁹ p intellectu cas⁹ q̄ dormitio ade quādo deus accepit costā ḡ latere eius vt formaret euā. z mors xp̄i figura. qz sicut eua fuit formata de costa a de sūpta de latere eius dormiētis: sic mater eccīa fuit formata z effecta cōiunx xp̄i ex vn dis aq̄ z sanguis ꝓfluentibus de latere do mini nr̄i iesu christi sopozati. i. mortui in cruce. Sequit in textu. Hec est inc̄ve/ ritas i quo compbat ordiem quē ponit io hannes euāgelista de plagis christi. z dicit Hec est inc̄ veritas vallata testimonio p/ grādis aquile. i. beati iohānis apl'i z euan geliste quam ꝓphēta ezechiel vidit transuo lātē ceteris aialibus euāgelicis. de hoc vi / de glo. in verbo iohānis. q̄ iohānes nar/ rās seu recitās rem gestā huius sacramē/ ti. z narrās ordinē in euāgelio suo dicit ad iesū aūt cū venissent scz iudei. vt. i. qñ vi/ derūt eū mortuū nō fregerūt ei⁹ crura: sed vnus militū aperuit latus. s. xp̄i lancea Et ꝓtinuo. i. statim exiuit sanguis z aqua. Et sic notem⁹ q̄ iohannes narrat iesū ꝑmor/ tuū fuisse añc̄ latus ei⁹ aperiretur lancea. Matheus vero dicebat latus iesu christi fuisse pfozatū z aptū lancea añc̄ mozerek: vt apparebit in sequēti. ideo pseq̄mur text. Et iohānes q̄ ista vidit scz iesū mortuum i cruce. z latus ei⁹ pfozatū lācea phibuit te/ stimoniū eius. i. ita dicit z ꝓbauit seu testi/ ficauit sic esse. Et ille scit: qz vera dicit vt z vos credatis sicut z ipe qui vidit Quare nos cōuertētes acīe ad testimoniū tā pcla/ rū: ac cōuertētes acīe ad testimoniū sancto rū patr̄ z doctor̄. z nos clemēs cōuertētes aciam ad cōem sentētiā ꝓsideratōis apl'ice ad quā dūtaxat. i. solūmō ptinet declarare Declaramus predictū apl'm iohannem et euangelistā tenuisse rectū ordiem rei ꝑfate in ꝑmissis narrādo q̄ vnus militū aperu it latus scz christi ipso iā mortuo Et dici/ mus textū mathei apl'i z euāgeliste q̄ textus dicitur inueniri in aliquibus libris narra re hec sub alio ordie. vcz dicēdo latus chri sti fuisse aptum ipso viuēte in cruce. Nos clemēs dicimus illū textū mathei deberi telligi p anticipationē. qui a prius dicit ea que post dicere deb ebat Debebat ei mathe us prio narrare iesum xp̄m ꝑmortuū fuisse z postea dixisse latus eius pfozatū lancea. Et dicitur anticipatio ab añ z capio qz añ capitur vel ponitur illō qō debet postponi vt ipse matheus fecit. Et notemus p textu quia dicimus supra z nos ꝓuertētes aciā ista dcō aciam est accī casus. z declinat hec acia acie. datīo huic acie. accō hanc aciam vñ acia est defectus visus qñ hoies aptos oculos habent: z tamen non vident. hic ac cipit sic non ꝓprie sed dicnos ꝓuertētes

ciã. l. visũ ꝛ intellectũ nr̃m. qz clemẽs vult insequi vez testimoniũ iobãis ꝛ doctoꝝ. Item notemus verbũ ypostasis supradictũ. ypostasis. i. substãtia intellecta sine forma scz pmordialis materia. Et dr ab ypo. qđ est sub. ꝛ stasis qđ ẽ stat9 vel stãs quasi substãs. quia habet substare omnib9 accidẽtibus. ꝛ in se omnia accidẽtia recipit nl̃ lo tñ informak. inde ypostatic9. ca. cuz. Et notem9 q grecivtũtur eodẽ mõ hoc nomie ypostasis. sicut nos vtimur hoc noĩe pso/na. vñ pt dici q tres psone sũt in diuinis. vel ypostases. i. tres subsistẽtes. Jtẽ dici/mus affigi cruci. Nota q affigo affigis affigere. i. aliq̃d figere. vel corpus cõtra aliđ iungere. vt christus fuit affixus ꝛ iunctus cruci

§ Equit. §. pozro. Dicest scđa pars que facit duo. Primo repbat quã dã opinionẽ. Secũdo iudicat illos hereticos q̃ illã opinionẽ tenẽt ptinaciter. Nam dicebãt aliqui aiam intellectiuã seu rõnalem seu substantiam aie rõalis nõ esse formã vere. ꝛ per se humani corporis. Et opinionẽ istoꝝ sic dicẽtiũ dicit clemeus erroneã ꝛ otra veritatẽ. ꝛ dr eos eẽ hereticos q̃ talẽ opinionem ptinaciter sustinere voluerint. Pozro pro sed sed nos repbamus oẽm doctrinã. i. repbam9 oẽs q̃ dant talez doctrinã asserẽtẽ. i. affirmãtem temere. id ẽ fatue. aut etiã nõ solũ repbamus doctrinã vel positionẽ asserentẽ sed etiã vertentem i dubiũ. i. reprobamus illos q̃ dubitant. q substantia aie rõalis seu intellectiue nõ sit forma vere acp se humani corporis. talem opinionem reprobamus vt erroneam. ac veritati inimicam ꝛ fidei catholice diffinientes. i. determinãtes. s. nos clemẽs vt veritas fidei sincere. i. integre. nota. i. mãife/sta ꝛ cognita sit cũctis. i. oĩbus hoĩbus ac etiã ne subintrent aditus vniuersis errorib9. q si q̃s deinceps. i. ammõ psumpserit asserere. i. affirmare. defẽdere seu tenere ptinaciter q aia rõalis seu intellectiua non sit forma humani corpis p se ꝛ eẽntialiter taľ sit censendus. i. iudicãdus tãq̃. i. sicut hereticus. Nota q ista dcõ pcludatur sup̃ posita est cõpositia dep̃ ꝛ cludo cludis. Uñanq̃ dicebãt cludo cludis. sed moderni dicũt claudo claudis. ꝛ pt cõponi pm antiq̃tatem cõcludo concludis: excludo dis: ꝛ pclado dis. ꝛ q dr in ter. pcludak aditus. i. claudak introitus seu via ne de cetero hoĩes dicãt illã falsã opinionẽ. Et nota sup dcõne pozro q pozro ẽ aduerbiũ ordis. i. pñter. Pozro etiã dicitur certe vel valde vel longe. vel sed. vel vtiq̃. Nota in verbo ptinaciter q ptinax ptinacis penultima corripitur q ptinax ptinacis penultima cozrepitur ꝛ sine verecũdia tenẽs. dur9 pse impudẽter ꝛ sine verecũdia tenẽs. cõstãs. inuerãs i sua opinione. impudẽs. cõstãs. irreuocabilis indocilis. obstinatus. Naz q tinax nullo mõ vult doceri sed sp putat habere saniorem intellectũ ideo dicit indocil. inde ptinacitas tis. i. assiduitas pseuerãtia impudẽtia. idẽ ꝛ ptinacia ptinacie. ꝛ fm pmpiã pseuerãtia ẽ in virtute ptinacia i malo Nota verbũ temere qđ ẽ in pncipio. temere aduerbiũ est. i. psumptuose stulte sine cã sine cõcilio. Jtẽ verbũ deinceps exponas. i. ab hodie in antea. ꝛ est aduerbiũ tpis vt ordinis. ꝛ desinit in ps. ꝛ vt dicit buguicio componitur a de ꝛ incepto

§ Equit. §. ad hoc baptisma. hec est tertia ps q̃ primo ponit de esse baptisati. secũdo ponit ex defectu ipsius. Et primo dicit q oẽs dñt fideliter pfiteri vnicũ baptisma. qđ regenerat oẽs baptizatos in christo iesu. ꝛ tale baptisma celebratur in aqua. In noĩe pr̃is ꝛ fi. ꝛ spũscti Et credim9 eẽ pfectũ remediũ ad salutẽ babẽdã tam puulis q̃ adultis. Et sic extra casum ꝛ p casu notem9: q baptisma nos nõ generat: sed bñ regenerat. qz qñ generãur habem9 iam labem peccati originalis. q̃ labes pcessit a nr̃o pr̃o parẽte. sed vt ista labes nobis remittat̃: habemus remedium ad nostrã salutem. s. baptisma. q quod videmur esse renati. qz baptisma nos regenerat in boc: q per ipm labes originalis peccati nobis remittit̃. Et dr peccatũ originale. qz illđ peccatũ nos pcomitat̃ ad nostra origine seu natiuitate. ita q ita cito q babemus originẽ ꝛ sum9 geniti sumus i peccato qđ dr originale. Sed pcedamus i casu. sed quia de effectu baptismatis doctores habuerũt varias opiniones. Nã q̃dam dicebant q p baptisma culpa remittit̃ pariter nullis. sed propter hoc eis nõ cõfert grã: ni si qñ decedũt. i. qñ moriũtur vel nõ cõfert.

eis paruulis gratia nisi quando queniũt ad etatem odultam. que etas est infra. xxx annos. z opinio istoꝝ reꝓbatur. Alij dicerũt ecõtra. quia per baptisma culpa remittitur paruulis. z gratia infunditur in eis. z etiam virtutes. z istã opinionẽ aꝓbat. quia pariter omnibus baptisatis. scz iã puulis ꝫ adultis conferꝛ gratia. z remittitur culpa. sed gratia infũdiꝛ in puulis quo ad habitũ ꝫuis nõ quo ad vsum ꝓ illo tempore q̃ sunt puuli. vide tertũ aliqualr ordinatũ Cõfitẽdũ est ab oĩbꝫ fidelr ad ℟ baptisma vniciũ regenerãs omnes baptizatos i xpo sicut nos ꝓfitemur q̃ est vnus deus ac. i. eã vnica fides qõ scz baptisma celebratuꝛ est in aqua. In noĩe ꝑris z filij. z spũs scĩ. quia baptizans debet accipe aquam z ponere sup caput illius qui vult baptisari dicẽdo formalr hec verba In noĩe ꝑris z filij z spũs sancti. Et nos clemẽs credim⁹ hoc baptisma esse pfectũ remediũ ad salutẽ habendã tã puulis ꝫ adultis. i. cõmũiter oĩbus. Ꝟez ꝓ scz. sed doctoꝛes q̃dã theologi reperiuntur habuisse cõtrarias opiniones ꝫtũ ad effectũ baptismi. s. traditũ puulis q̃busdã. i. aliqbꝫ ex ipis. scz doctoribꝫ dicentibꝫ culpã remitti ipsis puulis ꝓ virtutem baptismi. Sed ipsi doctoꝛes dicebant eis puulis grãm nõ conferri alijs scz doctoribus asserentibus z dicentibꝫ contra scz q̃ etiam culpa que processit nõ ab ipsis: sed a peccato primi parẽtis remittiꝛ. z virtutes z gratia informans infũdiꝛ scz in eis puulis quo ad habitũ. z si. i. ꝫuis nõ infundaꝛ ꝓ illo tpe quo ad vsum. ideo nos clemens attendẽtes. i. respiciẽtes generalẽ efficaciã mortis christi. q̃ efficacia mortis applicaꝛ pariter tã puulis ꝫ adultis ꝓ baptisma baptisatis ducim⁹ secũdã opinionem eligendã tã probabiliorem z consonam dictis sanctoꝝ z doctoꝝ modernoꝝ theologie. que scz secũda opinio dicit grãm infoꝛmãtẽ ꝓferri tam adultis ꝫ puulis i baptismo. z etiam virtutes infundi. Nota statiz tpe ꝛceptionis christi fuit pfectus homo. z fuit aĩa rõalis sibi infusa. q̃ fuisset incõgruũ filiũ dei assumpsisse corp⁹ nõ formatum. ꝓ hoc facit glo. in verbo vnigenitum z allegat aristotilem in primo phisicorum vbi dicit. Frustra fit ꝓ plura qõ potest fieri per pauciora. Jn alĩs aũt a xpo non infundiꝛ anima statim cũ fit conceptio. scz oꝛtet q̃ prius recipiat fetus alimentũ z q̃ recipiat suam dilatationẽ z extensionem mẽbroꝝ vt sic disponaꝛ ad aĩam recipiendaz. z dicitur q̃ i feia expectaꝛ ꝓ. lxxx. dies. a cõceptione embrionis. in masculo vero per xl. dies. vide glo. in verbo vnitas z in decreto. v. distinctiõe. §. i. Nota q̃ corpus xpi erat passibile quare poterat pati frigus. calorem. famez. sitim: z oẽs alias penalitates humanas ꝓter ignorantiã z peccatũ. Et si ipe nõ fuisset mortuus in cruce ad vltimũ senio defecisset. De hoc habetur in glo. in verbo passibile. p. d.

de rescriptis

b'bates Jsta cõstitutio fuit edita ꝓpter fraudem que fiebat ad decretalẽ statutum. e. ti. li. vi. in versiculo cũ vero in q̃ dicitur q̃ cũ actoꝛ z reus sunt eiusdem ciuitatis z eiusdẽ diocesis. extra ipas citatẽ z dioce. nõ est cã delegãda nisi ex iusta cã. s. qñ impetrat extra ẽpm vel cõtra eius capitulum ecclesie cathedralis. vel contra vniuersitatez q̃ habẽt iurisdictionẽ in tota diocesi. ratione cuius poterũt impetrare vt dictas psonas cõueniãt alibi ꝫ in ciuitate sua. Et ad huc limita q̃ nõ poterũt impetrare vt dcãs psonas cõueniãt alibi q̃ distet vltra vnã dietã sua a diocesi Jtẽ dicit illõ. c. statutuz in ver. cũ autẽ. q̃ si actoꝛ z reus sint diuerse diocesis dicit q̃ actoꝛ debet impetrare delegatos in diocesi rei nisi ipe haberet homines illius diocesis suspectos. quia forte reus est magn⁹ dñs in illa diocesi z gentes illius diocesis vellent sibi fauere potiꝰ ꝫ actori. pone sic casũ. aũ istã clemẽtinam fiebat talis fraus illi capl'o statutũ. eo. ti. libro. vi. Et ꝑcipue illi versi. cũ aũt. z illi ver. cũ vero. Si ego erã prior alicꝰ prioratus: q̃ prioratus erat in vna diocesi z suberata licui abbacie q̃ erat in alia diocesi ego ꝓbabebã vnũ reũ debitoꝛẽ q̃ erat eiusdẽ diocesis z eiusdẽ ciuitatis. z ego istũ reũ conuenire volebã. sed ego nolebã eũ cõuenire in ciuitate nostra de qua eramus z in qua morabamur. sed bene volebã eũ conuenire extra. sed boc nõ poteram facere. qz capl'm

ſtatutū ſupra allegatū hoc pbibet ſicut di
xi in preſuppoſitione. Quid faciebā certe
vt ego ipm reū vexarem z facerē eū cōueni/
ri extra nr̄am ciuitatē. ego iui ad meū abba
tem cui ſuberat bñficiū z dixi ſibi. Dñe ab
bas rōe mei prioratus q̄ vobis ſubeſt habe
o vnū reū qui mihi debet pecunias quas
nō vult mihi ſoluere etiā nō vult ſoluere iu
ra debita ipſi prioratui vos habetis dānū
ſicut ego niſi mihi ſoluat. Ego facerē eum
cōueniri. ſed ego nō poſſum niſi in ciuita/
tem qua moramur. ego volo eū bñ vexare
ſz nō poſſū. capiatis iſtā cām ad manū: z fa
ciatis eū cōueniri. Dicit abbas. dñe prior
nō poſſū. q̄ ego ſū de aliena dioceſi a ſua. z
dicim⁹ p ca. ſtatutū. in verſic'o cū autē. q̄ ſi
actor z reus ſint diuerſe dioceſis. q̄ actor ꝺ
bet cōuenire reū in ſua dioceſi. z in ciuita/
te ſua. ideo ſi vellem illum conuenire opor
teret q̄ illū cōuenirem in ciuitate ſua. qđ
nō vis. dixit prior ſuo abbati Dñe abbas
nō timeatis: imo facietis illū cōueniri ali/
bi. q̄ vos impetrabitis litteras a ſede ap'li
ca: vt eū ꝓuenire valeatis in ꝓria ciuitate di/
ſtāte a ſua dioceſi vna dieta. z ſic fecit abbas
Et p iſtā fraudē fiebat q̄ q̄ erat actor z re⁹
eiuſdē ciuitatis: efficerēt reus z actor diuer
ſaꝝ ciuitatū. Et ſic multotiens excludebāt
reū a ſua dioceſi contra voluntatem z itel
lectū. c. ſtatutū. ſ. allega. Vñ clemēs videſ
iſtā fraudē ſic fieri: fecit iſtā cōſtitutionem
in qua continet q̄ de cetero abbates vl' re/
ligioſi p̄ſidentes alicui admīſtratōni non
poterūt auctoritate litteraꝝ ap'licaꝝ vl' le/
gatoꝝ cōuenire reos eis ſubditos occaſio
ne dictoꝝ bñficioꝝ vel occaſione ſuarum
abbaciarū: niſi vbi z coram quibuſūt ſubdi
ti immediate vel niſi vbi cōuenirent ſi iba/
berēt ſpēalē admīſtrationē. Etiaz ſi illa bñ
ficia ceſſāt de mēſa abbatis. q̄ abbas non
poterit ꝓuenire boues illius bñficij: niſi in
loco in quo potuiſſet antecꝫ bñficiū cēt v/
nitū z de mēſa ſua. Si aūt contra factū fu
erit in expēſis condemnabitur abbas. z p
ceſſus habitus ē irritus niſi p̄dicta ſint fa/
cta de partium conſenſu.

t ſi principalis Iſta cle/
mentina ſeu conſtitutio fuit edita
ad excludendū z remouēdū vnū dubiū qđ
erat. diceret aliq̄s iuuenis canoniſta. pater
ſanctiſſime ſcio p decretalē vr̄ām ſtatutum
ſitam in rubrica de reſcriptis. li. vi. q̄ cau/
ſe delegate a ſede ap'lica nō ꝓmitti p̄ſonis
decoratis dignitate. i. exēptis ꝺ in dignitate
vl' p̄ſonis obtinētibus p̄ſonatū vel cano/
nicis eccl'e cathedralis Sed dubito. an of
ficialis principalis epi. z etiā officialis fo
raneus. z prior conuentualis vl' prior clau
ſtralis monaſterij ſint in tali dignitate cō/
ſtitutivel p̄ſōatu: q̄ nō ſint cauſe iſtis delega/
ri z committi ab ap'lica ſede. Et reſpondet
papa q̄ principalis officialis epi z prior cō/
uentualis q̄uis etiā tales nō ſint aſſumpti
p electionē: ſūt tñ tales p̄ſone q̄ eis poſſūt
z nō ſint cauſe a papa ꝺlegari. z erūt idonei iu
dices delegati. Officialis aūt foraneus q̄
ſolūmō in certa p̄te dioceſis: vel ad certos
actus conſtituit: z nō ad omnē iuriſdcōnē
epi exercendaz. Et prior claustralis ſui mo
naſterij non ſunt capaces foꝛme. hoc eſt: nō
ſūt tales perſone quibus papa in rēdat cō/
mittere cauſas ſuas delegatas niſi exp̄ſſe
exp̄rimat dū delegabit ſic dicēdo. Et volu
mus q̄ talis officialis foraneus vel talis p
ꝛ claustralis cognoſcat de tali cauſa. h. d.
Ideo dicit textus q̄uis principalis off. ci/
alis epi. aut p vl' religioſus obtinēs prio/
ratū cōuētualē dari valeat delegatus cape
parēteſim. Et q̄uis prior cōuentualis nō
ꝓ ſueuerit aſſumi p electionē ad prioratuz.
Et ſic remouet vnū dubium q̄ quis poſſz
dubitare. qūo papa delegat cauſas tali pri
ori cōuentuali. q̄ nō eligit ad prioratū ſuū.
videat q̄ nō habeat dignitatem: cū talis ſit
ſolū mō prior ad volūtatē ſui abbatis. z eſt
obedientiarius. z ſic videt q̄ nō ſit ꝓſtitu⁹
tus in dignitate. Remouet illud dubium
p hoc q̄ ꝺt q̄uis ad prioratū eūdē nō ꝓue
nerit p electrōnē aſſumi. tñ tali ꝓori poterit
ꝓmitti cā a ſede ap'lica. z ſequitur in textu.
¶ Officiali vero foraneo aut religioſo clau/
ſtrali priori ſui monaſterij papa nō cōmit/
tit cās a ſed' ap'lica. Ex dictis nota q̄ prin
cipiū noſtri textus nō videt dicere q̄ princi
palis officialis epi vl' prior cōuentual' ſint
tales p̄ſone q̄ eis poteſt delegari. ſed videt
dicere ac ſi illud confirmaret z eēt notū ſaz
p̄ſertñ nō reperio alibi in textu formaliter
Nota q̄ officialis foraneus ē q̄ cōſtituit

certa parte diocesis vel ad certos actus vl etiam foraneus vt est decanus ruralis. vl etiam qz foris i diocesi ꝯstituebat. vl foraneus q̄ forꝫ teneat. vel foraneus qz de foris venit. vt aduena vel peregrinus cuius sunt repbata iudicia. vt in glo. i verbo fora. s. de offi. ordi. in. c. romana. talis officialis ñ est ꝑsona cui possit delegari a papa nisi hoc dicat papa in sua commissiõe. p. d

Sequitur §. auditor

uditor Summus pontifex facit hic nouũ statu ã tũ. Et figurat sic casus. Ticius et gaius erãt in cõtrouersia sup aliquo bñficio. Quod quidẽ bñficiũ ticius dicebat. Econtra aũt gayus illud bñficiũ pretendebat ad se spectare. Isti duo adiuerunt summũ pontificem qui impeditus alijs negocijs non potuit cognoscere nec declarare ad quem beneficium spectaret. Sed quendã sem̃pnium in curia existẽtem deputauit auditorem qui audiret de controuersia ticij z gaij z pnunciaret dictum bñficium foze et esse debitũ ticio: si quod ius ipse ticius haberet vel pronũciaret debitũ gayo si ticius nõ haberet. Iste auditor sic disceptauit seu terminauit dictam controuersiam. z pronũciauit bñficiũ foze debitũ ticio. z gayum cõdemnauit ad ea ad que veniebat condẽnandus. Mõ iste ticius videns bñficiũ de iure fuisse adiudicãdũ ab ipso auditore volebat vt ipse auditor conferret sibi bñficiũ: quod sibi adiudicauit. Queritur an iste auditor possit conferre illud bñficiũ cui ipe adiudicauit foze debitum. Et rñdet summus pon. q̄ auditor i curia romana ab ipso deputatus si pnunciet beneficiũ deberi alicui. q̄ etiaz ipse poterit dictũ beneficiũ conferre ei cui adiudicauit. Et reddit rõem vt vitet circuit⁹ Naz qñ papa deputauit aliquem auditorem vt cognosceret de controuersia aliquorũ post q̄z ipse cognouit. si ipse auditor non posset pronidere nec conferre. oporterz q̄ ille cui auditor declarauit bñficium sibi debitum iterz iret ad papam vt ipe romanus pont. sibi cõferret z sic eẽt circulus qz primo iuit ad papã. z fuit delegata causa z sic de papa iuit ad aliquem auditorem. z iterz de auditore ipe rediret ad papam vt papa sibi bñficium conferret qꝫ auditor declarauit si bi esse debitum qꝫ eẽ non debet: qz circul⁹ est vitandus Nota q̄ dubiũ istius ca. erat ex eo q̄ papa qñ deputauit sem̃pnium auditorem in commissione sua dicit q̄ cognosceret cui beneficium erat de iure debitum z non dicit q̄ conferret ei cui declarabit debitũ. Mõ dubitatur an virtute istius commissionis poterit dictum bñficium ꝓferre. z sic suã sententiam mandare executõni z respondeꝫ q̄ sic vt vitetur circuitus. Nota q̄ est quidã auditor contradictoriaꝝ. et camere. z de isto videas gofridũ z hostiensem in summa de offi. ordi. in p̃ri. z talis hz iurisdcõnem ordinariam. Alius est auditorz causaꝝ qui habet ordinariam iurisdictionẽ in cognoscendo delegatam in diffiniendo. Et de isto vide guillermũ in speculo. ti. iij. §. post p̃incipiũ. dicit tñ bonifacium octauum fuisse interlocutũ q̄ in curia romana nullus habeat ordinariã nisi pp̃. Nota dz̃nam inter suum z debitũ. q̄ si auditor p̃nunciaret esse suum: tũc non posset alio mõ ꝓuidere. Secus si ꝓnunciaret bñficium foze debitũ. qz tũc auditor nõ ꝓnunciat simplr suum esse sed restat adhuc executio sue declaratõis Nota dñ dicit in textu vitet q̄ ibi ponitur simplex ꝑ composito vitet. i. euitet circuitus. Nam frustra fit ꝑ plura. qꝫ eqꝫ commode possit fieri ꝑ pauciora. p. d.

ratie Istud ca. ampliat cap̃. si pauper. de p̃bẽ. li. vi. In g illo ca. dicitur q̄ mandatũ factum alicui a papa vt pauperi clerico ꝓuideatur si clericus pauper antecꝫ fuerit sibi ꝓuisuz virtute illius mãdati aliud bñficiuz fuerit consecutus: tũc mandatũ expirat. Sed q̄rit in hac Clementina papa Clemens an sit idem in quocũq; clerico. vel in quacumq; gratia. Et videtur rñdere q̄ cũ clementina indistincte z generaliter loq̃tur: nos debemus illam indistincte z generalr intelligere vel de mãdato qꝫ impetratũ est i forma pauperꝫ sicut intelligebat. c. si pauper. de p̃reben. li. vi vel de mãdato qꝫ impetratuz est in forma gratie. de quo dubitatur. vel etiam in quocumq; clerico paupere vel non. z nũc per istam constitutionez seu clementinã tollitur dubium. qz de viraq; gra

ria siue impetrata in forma pauperum. si/ ue impetrata in forma gratie vel impetra/ ta a papa vel alterius. His presuppositis figura sic casum pro iuuenibus canoni/ stis qui subtilitates iuris non nouerunt sine quibus profundi esse non possunt.

Quidam petrus iuit ad romanum pontifi/ cem: z conquestus est in hunc modum. Pater sancte ego per multos annos stu/ dui in iure canonico. z vt studium mihi af/ ferret aliquam vtilitatem: alias veni ad vos. z impetraui gratiam: quaz gratis mi/ bi contulistis fauore mei studij. vt proui/ deretur mihi de primo beneficio proxime vacaturo. steti bene per decem annos cuz gratia vestra. quia per ipsam aliquod bene/ ficium non potui habere. Videns hoc in/ ueni alium modum taliter q consecutus sum beneficiuz curatum. sed est modici va/ loris. Modo curatus mee parrochie est mortuus: z cura mea est bona z sufficiens ego volo illam curam habere virtute ves/ tre gratie iamprídem a vobis impetrate: non obstante hoc q sum aliud beneficiuz curatum consecutus. Quero a vobis pa/ ter sanctissime an ego possum illam habe/ re per vestram gratiam: z virtute ipsius? Respondet papa. Amice respondeo tibi: q renunciare videris gratie impetrate: vt de dignitate vel beneficio curato tibi pro/ uideatur si assequeris aliud beneficiū pa/ cificeante adeptionem eiusdem. id est an/ te adeptionem beneficij virtute gratie ob/ tenti. quod scilicet beneficium obtinuisti non per gratiam nostram sed alio modo re tinere non possis simul de iure cum dig/ nitate vel beneficio curato virtute gratie ti bi debito. licet illud beneficium quod ha/ buisti non virtute gratie: sed alio modo c forsan: quia fuit tibi resignatum resigna/ueris. vel resignare parat? sis. Et per hoc solue istud dubium: z pone sic. Pater san ctissime ego audio q vos dicitis quia e go non possum habere curam mee parrochie virtute mee gratie: eo q assecutus sum ali/ ud beneficium curatum. Ego bene ponaz remedium quia ego resignabo vobis pri/ mam curam quam habui alias cz per ve/ stram gratiam. z assequar istam curam. et sic satisfaciam huic textui q simul de iure cuz dignitate vel de beneficio retinere nō possis? Respondet papa ad illud dubium tu arguis inuanum. quia licet. i. cz̄uis pa/ ratus sis illud beneficium resignare. aut iamcz resignaueris. tu non potes aliud be neficium consequi virtute gratie postcz̄ ex ecutionez z prouisionem tue gratie vel mā dati non expectasti. h. d. Notemus q ista clementina ampliat decretalem si pau/ per. quia glo. prima illius decretalis dicit nota verbum pauper quia non sine minis/ terio dictum puto Si enim gratia speci/ali que non est de iusticia sit prouisum ali/ cui. z postea antecz̄ vacet aliquod beneficiu̇m quod posset habere p suam gratiā. ipe adeptus est aliud beneficium non virtute sue gratie non expirat gratia. quia illa de/ cretalis loquitur de forma gratie qua pro uidetur necessitati pauperum que est iusti cia vel quasi prouisione igitur facta impe tranti cessat causa iuris. z sic ipsius execu tio. Sed ista clementina non distinguit de qua gratia. vel de gratia speciali. vel de gratia que fit pauperi que est quasi iusticie ideo generaliter debemus eam intelligere nec facere dictam distitutionem ad capitu lum si pauper. li. vi. de prebendis.

Nota q ibi canon non distinguit. nec nos distinguere debemus. sic vbi lex non distinguit nec nos distinguere debem us. in. l. de precio. ff. de publicana.

Sequitur. §. litteras.

litteras. Istud capitulum induct nouuz ius l z est inductum contra illos qui ni mis cito voluit habere fructum de grati/ is suis. Pone sic casum Quidam cupidus beneficiorum. z per consequens credo. q cupidus sue damnationis iuit ad papaz z cum requisiuit q sibi prouideret de bene ficio aliquo. a quo posset leuius z blandi/ us in futurum sustentari. Papa videns suam supplicationem esse gratiosam dedit sibi gratiam. que erat date mensis ianua/ rij in qua cōtinebatur quod prouideretur sibi de beneficio proxime vacaturo. Iste

reuersus ad prouinciam suam non expectans nisi mortem alicuius. & cogitans: quis antiquior curatus vel canonicus esset in ecclesia. & ipse videns q omnes erāt iuuenes. & non naturaliter in proximum morituri valde contristatus est. sed quid accidit certe vna dierum accidit q quidā miles qui multas gallinas eundo & redeundo de bello deuicerat & existens in grabato tendens & anhelans ad mortem vt aliqualem recompensationem de forefactis suis deo perageret quandam capellam cōstruxit & edificauit. sic edificata eam dotare voluit. & centum marchas auri cuidam qui per tempora perpetua deum mariam. & sanctos peroraret pro redemptione anime sue contulit. His peractis: vt donatio sua esset valida. & vt beneficium crearet in sua capella de nouo edificata misit ad episcopum vt de licentia eius beneficium crearet. qui quidem episcopus omnia que voluit decretauit: & bñficiū creauit kalendis Nouembris. iste qui impetrauerat gratiam suam iocundus illam accepit. & venit ad militem & cum requisiuit vt ipsum virtute gratie sue presentaret episcopo. & q episcopus beneficium sibi conferret. Episcopus videns istam gratiam & datam sue gratie esse de kalendis Januarij. & vidit creationem beneficij esse de data kalende nouembris. & respondit sibi episcopus Amice ego non teneor tibi conferre beneficiū istud nouiter creatum virtute tue gratie. quia tua gratia habet vires suas in beneficiis creatis ante datam tue gratie seu litterarum tuarum modo ista capella est creata post datam litterarum tuarum. Iste impetrans non contētus de episcopo iuit ad papam: & narrauit sibi casum vt supra. cui respondit papa. Amice nos statuimus litteras nostras directas super beneficio vacaturo tibi conferendo ñ extendim⁹ ad beneficium creatum post datam ipsarum litterarum. b. d Nota q per istam clementinam papa statuit nouum ius. & probo per hoc q dicit statuimus. p. d.

De electione

um rationi.

Ista constitutio prohibet religiosis vnius professiōis ne eligantur prelati in professione alterius religionis. & figura sic casum. cū in ciuitate aliqua. puta. ciuitate parisiensi: sint religiosi diuerse professionis. scilicet. monachi nigri. & monachi albi qui nuncupātur vulgariter monachi sancti ambrosij Accidit q abbas monachorum nigrorum senio fractus sublatus est de medio. cōuentus tendens ad electionem noui abbatis camerarium sancti ambrosij qui erat alterius professionis. quia monachus albus elegit in suum abbatem & prelatum. Queritur an bene fecerint? Respondet papa in hac clementina & dicit. Prohibemus ne religiosus aliquis eligatur in abbatem alterius religionis vel habitus q̄ſ sue. Et reddit rationem: cum rationi non congruat: vt homines dispāris professionis vel habitus socientur simul. id est. eisdem monasterijs. quod si secus id est aliter fuerit factum q̄ſ ista clementina intelligat eoipso irritum sit & inane. Et sumus in versiculo p hocautem. pater sanctissime audiui qualiter prohibuistis ne religiosi vnius professionis eligantur in abbatem alterius Sz quero a vobis quid si aliquod capitulum seculare vellet eligere vnū monachum nigrū vel album in suum episcopum. queritur an possint eligi in episcopum cuiuslibet ecclesie regularis vel secularis. Et videtur q ñ cum idem monachus non sit eiusdem professionis cum capitulo. Ad hoc respondet papa in hec verba. per hocautem non intendimus prohiberi quin religiosus licite possit eligi in episcopum cuiuslibet eccl'e h. d. Nota q est idem in mulieribus religiosis cū dicat homines quod nomen comprehendit vtrūq; sexum. cū declinetur hic & hec homo communis generis

e romani

Istud capitulū determinat seu supplet concilium lugdunense in ca. vbi periculū li. vi. eo. ti. In illo. ca. ista dicuntur. Si papa moriatur: cardinales p̄sentes debēt expectare absentes per decem dies vt ipsi congregati in vnū tractent de ele

ctione noui romani pon. q̃ quidam cardi/
nales intrabũt quoddã cõclaue. i. quendã
locũ secretũ. quod conclaueerit planũ. z nl̃
la erũt in illo conclaui intermedia seu nul
le erũt ptes in medio. z isti cardinales nul
los habebũt seruitores secũ vno dẽpto. q̃
poterũt secũ ducere vnũ tantũ nisi grãdis
infirmitas alicui ipsoꝝ supueniret. z talis
posset habere duos vel tres ꝑm exigentiaꝫ
infirmitatis. Jtẽ dicti cardinales seml̃ in
clusi in cõclaui nõ poterũt exire. z null⁹ cuꝫ
eis poterit loqui. Et ꝓ vnam feneſtraꝫ bñ
artã z strictã mistrabit̃ cardinalibus pot⁹
z cibus. z si infra tres dies nõ eligant papã
ipsi non habebũt ꝓ quinq; dies nisi vnum
ferculũ. id est nõ cõmedẽt nisi de vno epulo
Et si in illis quinq; diebꝫ adhuc nõ eligãt
ipsi non habebunt nisi panẽ vinuꝫ z aquã
z nõ recipiẽt suas distributiones de came
ra. imo si aliq̃s recipiẽt. ipsi tenebunt̃ illas
restituere. Et debent esse ita intẽti ad elcõꝫ
dicti dñi pape q̃ nõ debent se interponere
de aliquo alio negocio q̃uscq; electionẽ suã
fecerint. Jtem si q̃s cardialium nõ intraue
rit conclaue. vel si intrauerit: tñ exiit. alij ex
istentes nihilominus ꝓcedãt in dcã elcõe
z illũ exeũtẽ nõ amittẽt. i. illũ amplius non
recipiant: nisi exierit ꝓpter infirmitatem. q̃
post infirmitatem recipiet̃ si intret penden
te negocio electionis. Jtem expectati p. x.
dies si ipi veniãt ipsi admittent̃. Jtem illõ
ca. vbi pcim dicit q̃ aliquotiẽs papa mo
rit̃ alibi q̃ rome. q̃d erit si moriat̃ alibi. Jbi
dicit q̃ si papa obierit extra citatẽ romanã
q̃ cardinales debent illũ eligere in citate il
lius territoꝛij in quo obijt. Et dicit q̃ rctõ
res illius ciuitatis ita cito q̃ sciẽt mortem
pape q̃ ipsi debẽt cõpellere cardiales vt ip
si eligãt papã. z si ipsi nõ faciant ꝺt papa ip
si rctõres erũt infames. z priuabũtur offici
is suis. z ꝺt cõsiliũ q̃ feudis si feudũ habe
ant. Jtẽ ꝺt q̃ cardiales dñt eligere papã li
be z sine cõuentione vel pactione aliq̃. Et
si aliqꝺ iuramẽtũ ipi cardinales alicui pre
stitissent de aliquo eligẽdo dicit pa. q̃ tale
iuramentũ non valet. Jtẽ dicit q̃ tota ec/
clesia ꝺz orare sup prouisione electiõis no
ui pontifi. Dis suppositis accedo ad clemẽ
tinã q̃ aliquotiẽs aliq̃d supplet ad dcm̃ ca.
Aliquotiẽs cõfirmat z determinat ea que
dicũtur in dcõ ca. vbi periculũ iã determia
to. Figurã sic casum. Pater sancte deꝰ vos
conseruet a mala peste. q̃ vidi si aliquo ca/
su esseꝛis sublat⁹ de medio. i. si esseꝛis mor
tuus quo vos docetis me qualr̃ deberem
eligere si ius haberem eligendi romanum
pontificem. Sed quero a vobis: an nulle
sint alie solemnitates ad eligendũ romanũ
pontificem preter istas positas in dcõ cap̃
vbi periculum. z si ego obseruarem dictũ
capitulum vt iacet ad pedem littere an me
a electio esset valida. Et rñdet papa q̃ sic.
dũmodo adiungam ea que sunt in isto ca.
seu in ista clementina. z bñ intelligatis ea
que sunt intelligenda in dicto ca. vbi peri/
culum ꝓ istam clementinam. Et ꝓio sint
cardiales congregati adinuicem. i. siml̃ si
fuerint in diuersa z varia opinione sic q̃ñ
possint procedere ad electionem. hoc non
obstante vult q̃ electio differatur z prolõ/
get. immo dicit q̃ cũ lex superioris non de/
bet tolli per legẽ inferioris z asserit opinio
nem satagentem. i. dicentem z procurantẽ
q̃ constitutio edita in consilio lugduneñ.
in ca. vbi periculuꝫ ecclesia vacante potest
corrigi. immutari aut quicq̃. i. aliquid ꝑt
ab ea detrahi. Et dicit q̃ non vult q̃ cardi
nales iurisdcõnẽ talem habeant quando
sunt tractaturi de electione qualeꝫ ipsi ha
bent dum ipse papa viuit. Et vult q̃ nul/
lam aliam iurisdictionem habeant ꝑter iu
risdictionem eis concessam in dicto conci
lio vbi pcm. hoc tamen plus habent. q̃
si contingat q̃ camerarius moriat̃ pendẽ/
te tempoꝛe q̃ papa est mortuus vel maioꝛ
vel aliqui ex penitentiarijs. papa clemens
vult: q̃ cetus z congregatio cardinalium
tales personas eligant. quia papa non in/
tendit q̃ per obitum suum talia officia va
cent. Et maxime id est precipue vult vt pe/
nitentiarij eligantur cum ipsi populo per
q̃s necessarij. quia ipse clemens vult si peni
tentiarij moriantur non obstante q̃ sint i
pediti in electione romani pontificis. tam̃
vult q̃ eligantur noui z q̃ in locum penitẽ
tiarioꝝ mortuoꝝ cardinales subrogẽt no
uos. Jtez quia consilium dicit in. c. vbi pi
culum q̃ si contingat papã mori extra citã
tem ro. q̃ papa est eligẽdus in ciuitate illi⁹
territoꝛij in quo mortu⁹ est. Sed supplico

De elec.

declaretis mihi quid vos intelligatis per territoriũ. z dicatis mihi quid cõtinet territorium? Rñdet papa q̃ noie territoriũ tota dioceſis intelligit. z intelligatis q̃ſi audientia cauſarũ z litterarũ apl̃icarũ ſit in vno loco. z q̃ contingat papã mori in alio loco q̃ papa nõ eſt eligẽdus in loco in quo moritur: ſed in loco in quo remãſit curia ſua Et niſi forſan papa aliq̃s moreret determinaſſet audientiã cauſaꝝ alibi ꝓfecturaz q̃ caſu ꝯſtitutio conſiliũ lugdunẽſ. obſeruaretur Porro: Et pone: ſic accidit: q̃ cardinales exiſtentes in cõclaui nõ fecerũt electionẽ: imo oẽs ſil' exierũt conclaue vel ſucceſſiue exierũt: q̃ritur q̃d iuris? an ꝓpter hoc electõ nõ ſit facienda? Rñdet papa q̃ rectores ciuitatis ad quos executio p̃dicte conſtitutiõis ꝑtinet cõſtringent ipſos cardinales ad iteꝝ intrandũ conclaue: alias ſi ñ faciãt: incurrãt penas contẽtas in dicta cõſtitutione vbi periculũ. Sed quereret aliquis q̃ cardinales reintrabũt conclaue deputatũ incipiẽt ne ipſi de nouo ꝓcedere ĩ electione: ac ſi nũq̃s intraſſent? Rñdet papa q̃ nõ: ſz incipiẽt in ſtatu in quo erãt q̃ exiuerũt cõclaue. Itez quero. pone q̃ ſũt multi cardinales excommũicati: erũt ipſi ne repellendi ab electõe cũ ſint incapaces. Rñdet pp̃ q̃ tales nõ poterũt repelli aliqua exceptõne vt vitent ſeu euitent diſſenſiones z diuiſiones ſeu ſciſmata. q̃z ſi poſſent repelli exceptione excõicatõnis ipſi cardinales fortaſſe negarẽt ſe excommũicatos. z eẽt longuz expectare ꝓbationes alioꝝ z nimis ꝓlongaretur vel differeꝛ electio. qõ eẽ nõ debet. Sed quero durante tpe electionis ſũt alicui ꝑſone ſiue ſint cardinales ſiue alii q̃ in ꝑuincijs: qui fuerũt electi in aliq̃bus dignitatibꝫ q̃d faciẽt ipſi quo mõ ipſis ꝓuidebit de confirmatione ſue electõnis: an tenebunt venire ad ciuitatem romanã. ac ſi papa nõ eẽt mortuus. Rñdet q̃ tenent venire vel mittere: ac ſi curia romana nõ vacaret. h. d ne diuerſitas opinionũ indeterminata poſſit afferre aliqd̃ obſtaculm. i. nocumẽtũ vl'a liquam dilatõnẽ electi romani pontificis'. Nos clemẽs inter cetera attẽdẽtes p̃cipue q̃ lex ſuperioris non debet tolli p inferiorez accepimus ſic aſtruere. i. aſſerere ſeu affirmare opinionem ſatagentem. i. ꝓcurãtem: z feſtinãter dicẽtez q̃ ꝯſtitutio frederici. or dinetis reſiduum per vos.

Cauſam Preſupponatis no / tata. i. c. ſtatuimus. c' li. vi. e. ti. vbi dicit ſi aliquis fuerit electus ad aliquã dignitatẽ vel fuit ſibi ꝓuiſũ de bñficio. vel forſan fuit poſtulatus q̃ſi aliq̃s cõtra talem ꝓuiſionẽ electionẽ vel poſtulationẽ ſe opponat. vl' forte fuit appellatũ a tali electione, ꝓuiſione vel poſtulatõe q̃ tal' appellãs ſit' z appellatus ſeu defendẽs nõn arripeꝛ iter ſuũ a die q̃ ſe oppoſuerũt vel appellauerũt infra mẽſem vt vadãt ad papã. q̃ de cã appellatõis diſceptabit. Itẽ dicit dcm̃. c. q̃ vna ꝑs a die q̃ ſe oppoſuit infra mẽſez iuit romã. z ibiſuã ꝓtẽ aduerſã p. xx dies expectauit: z nõ venit: ꝓcedeꝛ in negocio elcõis nõ obſtãte cuiuſq̃ abſentia ſicut de iure fuit. Itẽ aliq̃tiẽs aliq̃s opponit in formã electionis. i. cõtra formã electõis dicẽdo electionẽ rite nõ eẽ factã. imo q̃ fuerũt omiſſe ſolẽnitates iuris. ſi tal' opponẽs nõ poſſit ꝓbare peccatũ forme. i. electõez nõ eẽ fcãz ſm formã quã accepit a iure: tũc talis cõdẽnabiꝛ alteri ꝓti in exp̃ẽſis. q̃z ipſe ſoluet exp̃ẽſas. dãna z intereſſe q̃ vel q̃s habuit ille vel fecit ꝓtra quẽ oppoſitũ eſt ĩ formã. Aliquotiẽs aliq̃s ſe opponit nõ in formã elcõis ſz ĩ ꝑſonã. i. cõtra ꝑſonam elcãz nõ eẽ capacẽ electionis. q̃z ôt talẽ eẽ excõicatũ q̃re eſt ineligibil'. vl' ôt talẽ ꝑſonã nõ eſſe legittimã. nec de legittimo matrimõio. iõ illã ꝑſonã dicit nõ eẽ eligẽdã. z ſic opponit in ꝑſonã. i. cõtra ꝑſonã illã electã Et ille q̃ opponit ĩ ꝑſonã ſi ñ ꝓbz ea q̃ opponit ꝫ illũ tũc tal' opponẽs eſt ſuſpẽſus triennio a ſuis bñficijs. immo ꝑpetuo ꝓuatus eẽ ſi ſe interim. i. pendẽte illo triẽnio immiſcuerit ad illa bñficia. His auditis figura caſũ in clemẽtina p̃ ſanctiſſime audio doctrinã vãz in qua dicitis q̃ſi aliquid opponaꝝ ꝓtra ꝓuiſionẽ. electionẽ vel poſtulationẽ factam ad ꝑſonatũ dignitatẽ vl' canoniã. z ob hoc fuerit appellatũ ad papam: appellãs z defendẽs z q̃z intereſt a die oppoſitõis vl' appell'. infra mẽſẽ arripiãt ſuũ iter eũdi romaz. q̃z cã eſt deuoluta ad ſũmũ põ. Sz q̃ro. an eo ipſo q̃ oppoſui me ꝓtra aliquẽ. q̃z fuit electꝰ ad dignitatẽ. z me oppono ꝓtra formã vl' ã eo ipſo q̃ appellaui vel me oppoſui cauſa ip

sa sit devoluta ad se. apo. z nñ det papa q ñ sic dicēdo. Nos censem⁹ causā electionis. postulationis. seu pmissionis emissam. i. devolutā ad sedē aplicā. cū ipsa appellatio fuerit spēal'r interposita in pñtia appellati. id est in pñtia illius contra qnem appellat' aut si fuerit interposita in pñtia procuratoris eius dē appellati. aut cū fuerit intimata. .i. notificata alteri eoz. s. in psonā appellati. aut in psonam sui procuratoris infra mēsem ab interpositione ipsius appellationis vel saltē cū fuerit intimata post lapsum tēporis. s. p⁹ mēsem q̄si cito poterit fieri pmode. Intelligatis cū fuerit intimata porrcō .i. dato libello sub scriptura auctentica. vel lecto tenore illius. qz talis appellatio qñ intimat': debet legi coā appellato. z copia appellationis data modo simili sicut modis supradictis si ipsa copia fuerit petita: z inde fuerit data. Et sic habemus q causa appellatōis nō dr emissa nec devoluta ad se. apo. nisi fuerit infra mēsem vel post mēsē q̄si cito cōmode poterit intimata z notificata sic vez vobis petro tali electo ad talez dignitatem qz scio electionem esse inualidaz vel qz scio vos incapacem illius electionis vobis intimo z notifico q de tali elcōe de vobis facta appello ad curiā romanā z ibi cām appellatōis psequi intēdo. Hoc fcō cā appellationis dicit' emissa ad sedē aplicam sed quero si appellās nō possit intimare. id est notificare appellatōz suā appellato. qūo ibi puidebit. qz forsā appellatus auffugit. z nñ est i puincia nec pt ei⁹ procurator inueniri. vl' forsan. qz appellatus hz domū remotā. ita q appellās nñ pōt sibi intimare. Rñ det pp̄ q appellās debebit ire ad ecclesiam cathedralē in ciuitate vel diocesi cuius sit bñficiū vl' dignitas de q̄ fuit electus. z ibi suā appellationē publicari faciet. z copiaz dabit appellato mō pmisso sup̄ q̄ncūq; copia petita fuerit. Et iō dr tex. q si forsā cōtingat appellatū abeē. i. absentē eē z ptigat tl'em procuratorē nō inueniri scz q possit intimari appellatō. tūc appellās faciat appellationē suā publicari in domo in q̄ ipe appellatus soleuit coīter habitare. vel si tal' publicatio non possit fieri in domo. qz domus eadē existat in remotis partibus. tūc faciat publicari suam appellationē i eccl'ia cathedrali. in cuius ciuitate vel diocesi bñficiū q̄ litigiosū est: consistat. i. sit. Et niholominus volumus publicari dcām appellationē vtroq; cursu. scz. i eccia cathedrali vl' in loco in q̄ bñficiū ac de ipa scz publicatione q̄ncūq; fuerit petitū fieri copias appellato volum⁹ mō pmisso z supradicto Et sunt in versiculo vez. Et q ueroponēdo sic q appellatus non abest. nec eius procurator nec domus eius longe distat. sz ipse appellatus. hoc est ille contra quem appellatū ē est ita potēs z ita timidus q appellās nō audet intimare suā appellationē Rñ. pp̄ q talis appellatio debet publicari saltēm in loco publico in q̄ loco ē verisimile ipm appellatū vel ei⁹ procuratorē veri sit'r nō posse ignorare Et iō dr tex. vez. p sz si intimatio fieri neq̄at vt pferat' pter metū appellati. qz est ita potens q appellās nō est audēs ire ad ip̄m. vel si intimatio fieri nequeat pter metū z timorē suoz parētū Nos clemens volum⁹ eā dē appellationē sic publicari solemniter in loco publico: q possit verisimil'r puenire ad noticiā appellati seu procuratoris eius. Intimatio vero aliter facta careat omni effectu nec causa censeatur devoluta ad sedem aplicam p eandē appellationē. nisi certa noticia eius appellatōnis aliter peruenisset ad appellatū infra tempus pdictū scz infra mēsem. Et istum modum intimandi vult obseruare in alijs casibus: i quibus requiritur intimatio faciēda. ibo dicit tex. Idē q̄z obseruare volum⁹ in alijs casibus in q̄bus req̄rit intimatio faciēda. h. d.

Constitutionem

Debe

c re q li. vi. e. ti. ē vnū. c. nūcupatū vt circa q multū erat ab initio i se dubiū Sz bōifaci⁹ illō. c. suo tpe declarauit in q̄tū potuit z illō declarauit p q̄ttuor. c. iō si sciatis istō. c. vos bñ scietis q̄tuor vel quīq; alia. Ca. vt circa. li. vi. fuit declaratū a bonifacio p. c. is q circa. p. c. q̄ otra. p. c. pcuratoz. z p. ca. cōsti. li. vi. z ista q̄tuor ca. hic noiata sūt declaratiua illi⁹ decretalis vt circa. ita q tpe bonifacij nulla dubia noua emersēt sup illa decretali vt circa. q nō declarassēt. Sed eo mortuo dicta decretal' seu capl'z vt circa aliqualiter adhuc fuit dubium z rep ta sūt dubia. Quare vidēs clemēs papa q

bonifacius tm̃ laborauerat ad declarãduz illã decretalẽ q̃ adhuc post ipm̃ bonifaciuz remãserat dubia: ipe clemẽs voluit illaz ó dubijs nouiter emersis declarare p istam ꝺstitutionem seu clementinam hic positã Et vt bñ intelligatis istã clemẽtinam: vos oportet scire ea que dicit. c. sepe noiatuz. vt circa. z scire dubia que emerserunt tpe bonifacij. et etiã declarationes dubiorũ. aliquas istã clemẽtinã, pfũde nõ intelligetis. q̃re nõ admiramĩ si aliq̃l'r sit prolixa. qz dũ eaz intelligetis verbis breuioribus bene z sbtilius eã redigetis. c. vt circa. ista ꝺtq̃ sequũtur. Illi q̃ se opponũt ꝓtra electionẽ alicuiꝰ q̃ fuit electus ad aliquã dignitatẽ. vel illi q̃ se opponũt ꝓtra postulationẽ alicuius. qz aliq̃s fuit postulatus qui eligi nõ potuit vl' illi q̃ se opponũt cõtra ꝓuisionẽ alicuiꝰ cui sit prouisum de aliq̃ bñficio: tales se opponentes cõtra electionẽ. postulationẽ. vel ꝓuisionem añq̃ recipiant in oppositionibus suis ipi dñt exprimere oia in libello seu instrumẽto publico ea que intendũt opponere cõtra psonas eligentiũ. qz dicit psõas eligẽtes nõ posse eligere qz sũt excõicate vel suspẽse fm q̃ ꝺz in. c. cũ inter. s. de ꝓsuetu. vel fm. c. cũ dilectꝰ. vel qz sciẽter elegerũt indignũ. fm ca. cũ in cũctis. vel opponit contra eligẽtes. qz dicit q̃ sũt infães quibus sũt actus legittimi interdicti: z eligere ẽ actus legittimus. ff. de reg. iu. l. actus. vel forsan opponit cõtra psonã electi dicẽdo z exprimẽdo electũ esse illegittimũ ergo incapacem. vel dicẽdo excõicatũ. vel dicẽdo infamem. vel forsan opponit cõtra formã electionis dicẽdo electionem non esse factam fm formam decretalis. qz ꝓpter. vel opponit ꝓtra formã postulationis. quia dicit q̃ non ẽ concors vel saltem a duabus partibus celebrata. z hoc q̃ vnus eligitur alius postulat. vt s. c. scriptum. in an. Et oia ista debz exprimere opponẽs in instrumẽto publico z dñt iurare opponẽtes q̃ credũt ea q̃ opponunt ꝓtra electionẽ postulationẽ vel ꝓuisionem esse vera. z se posse probare Si aũt talia nõ exprimerent opponẽtes ipi vel eoz adherẽtes non audiant nisi aliqua de nouo emergant vel pueniant seu superueniat facultas pbandi. Et opponẽtes debebunt iurare corporaliter. i. facro sanctis euangelijs tactis. alias nõ satisfaciãt isti cõstitutõni. z cõtra nõ ꝓbãtes ea q̃ obũciũt ipsonã vel in formã intelligitur pena statuta. in c. statuimus. s. e. z sic habemus ea que dicũtur in. c. vt circa Nũc videamus qualiter illud. c. vt circa fuit declaratũ per. c. is qui. z certe sic intelligitur. qz ille q̃ obũcit contra formã electõis vel q̃ obijcit seu opponit cõtra psonã. z pstat iuramẽtũ corporale suprecitatũ q̃ credit eẽ vera z credit se posse probare ea q̃ oppõit: non est adhuc audiendꝰ q̃uis talia exprimat. Et nõ satisfacit cõstitutioni vt circa: nisi determinate z non disiuncte iurauerit se credere ea que opponit esse vera dicendo. Et scio q̃ ille quem vos elegistis est illegittimꝰ z excommunicatꝰ. quare electio vestra est nulla. z non satisfecerũt constitutõi si diceret opponẽs. credo vel scio vel credo q̃ talis electus est illegittimus vel excommunicatus: Item illa decretalis vt circa. dicit q̃ ego appello cõtra aliquam psonã nominatam puta contra petrũ ne eligat ad dignitatem aliquam dicit: q̃ ego debeo obseruare formã illius decretalis vt circa. q̃ forma declaratur p istud. c. q̃ cõtra vez q̃ ego debeo inscriberein instrumento auctentico z publico ea que volo ꝓtra eũ obijcere. sic ac si eẽt iam̃ electus qõnõ fuerat dictũ formaliter in illa decretali vt circa. sed fuerat dcm̃ virtualiter z intellectiue vt declarat ista decretal'. Qui cõtra. li. vi. Si ãt appellãs vl' opponẽs ñ sic faciat: nõ valet eiꝰ appellatio interposita. nec etiã appellãs audiet supexpressis i appellatione sua. Et sic habemꝰ capl'm vt circa ꝺclaratũ p duo ca. scz p. c. is qui. z p. ca. qui cõtra. z p hoc possumꝰ iutelligere illa duo ca. z illa scire. Item capl'm ꝓcurator declarat illud ca. vt circa. qz illud ca. vt circa ꝺcit q̃ appellantes ab electione postulatiõe vel ꝓuisione debent exprimere ea que volunt obijcere contra aliquem in instrumẽto publico z auctentico. vt fuit declaratuz per ca. q̃ contra Sed quero an ille q̃ se vult opponere vel appellare ab electione postulatione vel prouisione in psonã vel i formã an ipe possit constituere procuratorem ad appellãdũ cõtra postulationẽ prouisionez. vel electionem. Et si possit constituere quo qualiter debet constituere Et quãdo sit

ydonens ꝓcurator. Rñdet papa in illo.c. ꝓcurator. Procurator nō reputeť ō ceko ydone⁹ ad appellādū ꝫ elcōnē. postulatōnē aut ꝓuisionē. q̄si.i. nisi oia sint ſpēal'r exꝑſſa q̄ vult obijcere in formā vel ī ꝑſonā in ꝓcuratorio eius. Et nisi habeat ſpēale mandatū corpal'r iurādi ī aīas eor quor ipse extitit ꝓcurator. Et iurabit in aīas dñorū suor q̄ ipi credūt exꝑſſa ī ꝓcuratorio qō ſi/bi miſerūt vera eē. Et ꝓ ħ habes.c. vt circa declaratū in ħ q̄ loq̄tur de cōſtitutōe ꝓcu/ratoris.ꝓ.c.ꝓcurator.li.vi. ꝛ ꝓ ꝫ habes illud.c.ꝓcurator declaratū Reſtat final'r.c vt circa. declarare ꝓ.c.cōſtitutio. li.vi.e.ti. ꝛ postea accipiemus nostrā clemētinam ꝛ facilime eam intelligemus. Nos vidimus quā formā dñt habere appellantes ab ele/ctionibus.postulationib⁹.ꝛ ꝓuisionibus. Sed quero.mihi videť q̄ vidi vnū ca. de appellationibus nūcupatum vt debit⁹ ho nor q ō dat formā qual'r debemus appella re. Jtē vidi.c.cordi.li.vi.eo.ti.qō.c. dat formā appellādi. Et vidi.c.i.infra.e.qō dat e tiā formā appellationis. ergo mihi videť q̄ iſtud.c.vt circa. ſit ſupfluū. Dicit papa. a/mice nō turberis ꝓpter diuerſitatem multo rū capl'or. qr capla q̄ allegas cōtra iſtud.c vt circa. intelligūtur quando ꝓtingit ap/pellari in iudicio. Jllud vero ca. vt circa. ī telligať q̄ appellatur extra iudicium. iō dt.c. illō ꝓſtitutō in textu formal'r. Cōſtitu tio felicis recordationis predeceſſoris nr̄i gregorū pape edita. i. facta ꝛ compilata in ꝓcilio lugduñ. exprimēt. i. declarās formā ſm quā debeat appellari ab his q̄ ſe oppo nūt electionibus. postulationibus ac pro uiſionibus. talis ꝓſtitutio nō vendicat, ſi bi locū. i. nō habet locū. nec intelligitur ni ſi cū. i. q̄ ſolū appellať extra iudiciū Quā do vero ꝓtingit appellari in hm̄oi negoci is. ſ. q̄ appellať ꝓtra electionē postulatio nē vel prouiſionē. qr q̄ contingit appella ri in huiuſmodi negocijs ꝛ in iudicio op/tet iura anteriora obſeruari. ſcz.c. vt debi tus de appellationib⁹.ꝛ.c.cordi.li.vi.cū ta lia iura p illā conſtitutionē vt circa. nō fue rint immutata. Et hec ſufficiant p preſup poſitione

Sequitur clementina noſtra

Qr accedamus ad caſum noſtre clemē/tine: q̄ etiā tendit ad declarationē dicti.ca. vt circa. de dubijs emergētibus poſt obi/tū bonifacij. Et dicit q̄ illud.c. vt circa nō habet locū q̄n ea q̄ opponūtur directe reſpi ciūt ius eccl'e vel ius ꝑſone opponētis. ſed tātū habet locū vbi crimia vel defectus op ponūtur p quemlibet cōpeditorē appellan/tem vel opoſitorē in formā. vel ꝑſonas. i. contra formā electionis vel contra ꝑſonas electas. Et ſum in verſicl'o Ceterū. Et po ne q̄ appellans q̄n interpont appellationes ſuā contra electū vel cōtra formā electōnis q̄ ipe obmittit debitā ſpecificationē. circū ſtātiaꝝ vel defectus. Quero ſi poſtea in p/ſecutione negocij velit ſpecificari circūſtā/tias crimis vel defectus. an ſit audiend⁹? Rñdet q̄ nō ꝫ quis aſſerat dcās circūſtan/tias de nouo ad ſe peruenisſe. Sed antecꝫ procedam ad declarationē verſiculi ſeq̄nt volo declarare aliq̄ verba ſuppoſita. Et q̄ro q̄d hocē dcū qō ōt hec decretal' vt circa. nō habet loc q̄n ea q̄ opponūtur reſpiciūt directe ius eccie vel ius opponētis. Ad hoc rñdeo q̄ q̄n capl'z eligit aliquem ad aliquā dignitatē ꝛ nō appellauit ep̄m vt veniat ad electionē. ꝛ ep̄s ſe opponit tali electioni di cēdo q̄ de iure eccleſie eſt q̄ ep̄s vocetur ad electionē talis dignitatis vel ſic q̄ eccla hz ius q̄ eligať aliquis de gremio ipſius. ꝛ ſi aliquis non exiſtens de gremio fuerit electus ille qui ſe opponit tali electioni dicendo q̄ electus nō eſt de gremio eccleſie. talis op ponit ea q̄ reſpiciūt ius eccleſie. ꝛ in tali op poſitōe non ſeruať forma illius decretalis vt circa. vel ſic dicit gl. in verbo eccl'ie. q̄ ſi eccl'a vel ꝑlatus noīe ipſius ſe opponit. pu/ta. dicēdo hocē de iure eccleſie q̄ alius ab bas alicuius monaſterij habeat vocē in ca pitulo. vel alius habeat vocē in electione: tūc illud reſpicit ius eccl'ie vt ꝫ.eo.in an.c. ſcriptum. ꝛ.c.conſtitutis. ꝛ.c. cumana. ꝛ ō cauſa poſſeſſionis cum eccleſia. ideo ꝓhoc videas glo. iſtius clementine. Similiter illa verba que reſpiciunt ius opponentis: hoc volunt dicere. puta quia aliquis quā/do videt q̄ volunt canonici aliquem elige re ad aliquam dignitatem. cuius dignita/tis collatio ad ip̄z ꝑtinet tūc talis ſe oppo/nit dicēdo: nō poteſtis eligere. qr ego ſoluſ habeo ius eligēdi: ꝛ ſi cōtingat vos eligere

tali electioni faciende me oppono. vl' forta
sis opponit se elcõi iã facte de petro. qz cu
ipe eẽt de electorib ipse fuit ꝓceptus z neg
lectus. vel forte aliquis opponit ea q̃ respi
ciunt ius suũ dicẽdo. Ego fui legittime e
lectus quare nõ ꝓcedatis ad aliã electionẽ
alias electioni me oppono. His z similib
casib nõ est necesse obseruare cõstitutionẽ
vt circa. Item in hoc q ꝺt q opponens cri
mina nõ debet dimittere quin dicat circũ
stantias criminis ꝺtra psonam cõtra quã
opponit. nec debet obmittere specificatio
nem circũstantiarũ. Quero quid hoc ẽ di
ctu z Rñdeo q si opponẽs contra psonaz
dicẽs eã homicidã: z nihil aliꝺ dicat: talis
nõ dicit nisi crimẽ: z non dicit circũstãtias
Itẽ si opponẽs dicat ille quẽ vos vultis e
ligere vel ille quez iã eligistis est piurus ñ
satis dicit: sed debet dicere talis ẽ homici
da. z talẽ interfecit in tali loco. in pñtia ta
liũ Itẽ si dicat eũ eẽ piurũ: debet dicere tal'
est piurus. qz in tali causa tulit testimoni
um: z iurauit ea q̃ dicebat eẽ vera. postea fu
it ꝓbatũ cõtrariũ z fuit repbatus tamq̃ p
iurus in tali foro coꝛã tali iudice in pñtia
taliũ. vt patet p acta grafarij illi⁹ curie. Et
sunt in versiculo Sane. Et pone q aliqs
cuius interat puta canonicus illius eccie
vel patronus appellauit ab elcõne. postu
latione vel puisione. qz opponit crimia vl'
defectus cõtra electũ z nõ seruauit formaz
decretal' vt circa. qz illa q̃ vult opponere cõ
tra electũ nõ expressit in suo libello. vel si il
la expssit nõ iurauit corpal'r sacrosanctis e
uãgelijs. tactis. vel ecõtra si iurauit corpa
liter nõ expssit ea q̃ vult obũcere ẽ libello vl'
in instrumẽto auctẽtico: tñ nõ obstãte q ñ
obseruauit formã dicte ꝺstitutõis ipe semp
ꝓsequit suã appellationem. qz quo ad aliq̃
bñ obseruauit formã ꝺstitutionis vt circa
quo ad alia non obseruauit. z sic q̃ ad illa
q̃ obſuauit cõstitutionẽ vt circa. potest ꝓse
q̃ appellationẽ suã. Et dũ ꝓsequeret suam
appellationẽ venit quidam alius q̃ nõ ap
pellabat ab electione. nec appellabat cõtra
psonã electam. q̃ voluit admitti. i. recipi in
eadẽ cã ꝓcipal'r. qz dicebat habere cõe int
eẽ sicut ille q̃ appellauerat si tal' eligeretur.
quia homicida vel illegittimus quare vo
lebat admitti ad eãdem causam sic ille q̃ ap
pellauerat q̃uis ipe ñ appellaret z volebat
admitti in cã contra electũ nõ tamq̃ adhe
rẽs cũ appel'ãte: sed volebat admitti vt ꝑn
cipal'. q̃rit an tal' bñ dicat. Dicit q nõ debz
admitti ꝓ interesse cõmuni etiam ꝓsequen
do eosdem articulos quos ꝓsequebat ap
pellans. tñ poterit assistere appellãti ne ip
se colludat. i. ne ipe fraudẽ cõmittat cũ illo
ꝺtra quẽ appellauit. Sed q̃ro vltra pr̃ sã
cte. ego pono q iste supueniẽs habet aliqꝺ
interesse pticulare si talis eligat vl' admit
ti ad causã an possit. dicit q sic Nam psecu
tionẽ ꝓpriũ interesse non denegam⁹. Et sus
in versicl⁹ Jusup. z pone q ille appellans
ab electione. postulatione vl' ꝓuisione vi
dens q melio⁹ cõsequeret si ageret p viã sim
plicis q̃rele illud quod intendit q̃ faceret
p suã appellationem. Quid fecit certe ipse
q̃ appellauerat ꝝ fecit quia ipe egit contra
eũ cõtra quem appellauerat z deserebat suã
appellationẽ. vel forsan ecõtra. qz appella
tus egit ꝺtra eũ. q̃d facit iste q̃ appellauit et
deseruit appellationẽ z agit p viã simplicis
querele. ipse vult vti suis obiectib tam ex
pssis q̃ non expressis in appellatione sua
quam interposuerat: an possit z Rñdek q
ipse debet repelli ab obiectib expressis in
appellatione sua z alijs nõ expressis si non
formã dicte cõstitutionis vt circa. puta qz
nõ iurauit. z ille q̃ nõ iurauit corpal'r ñaud
ditur nisi sup obiectibus expssis. preterq̃
in casib in constitutione premissa excepti
videlicet q̃n ille q̃ appellauit. non seruauit
formã constitutionis vt circa. auditurs sup
nouiter emergentibus vel ad suam notici
am de nouo puenientibus vel sup illis su
p quib supuenit ꝓbandi facultas. qz i istis
casib ipse non excludet si agat p viam sim
plicis querele q̃uis ñ obseruauerit formã
cõstitutionis vt circa q̃n interposuit appel
lationẽ quã deserit. Et sum ibi Etiã si ap
pellationẽ suã nõ ꝓsequat. Et miroꝛ de co:
q ꝺicis q appellans volens deserere. i. di
mittere appellationẽ suã z agere per viam
simplicis q̃rele q nõ poterit se iuuare ꝺ ob
iectib⁹ suis expressis nisi obseruauerit for
mam dicte constitutionis et dicitis mar̃ie
de non expressis nisi obseruauerit formaz
mam illius cõstitutionis que forma q iu
ret corꝛoraliter. quia si non iurauerit non

audit̃ nisi supra expssis. Sz pono casū
q ipe appellās nō vult illā appellationē suo
am pseq. immo vult illi appellationi renū
ciare vel nō vult illā appellationē exhibere
id ē mōstrare seu oñdere imo asserit se nol
le vti tali appellatione. z q̄uis faciat fidē co
rā iudice. q si ipe mōstraret suā appellatio
nē q ipe pararet arma cōtra se. q z p ipm ē
quesitū ius aduersario. puta: q z expssit ali/
qua in appellatione cōtra electū. q̄ nō possz
pbare. z sic reus posset absolui. tñ his nō
obstantib nō poterit agere p viam simpli
cis q̄rele. sic q possit opponere ea q̄ obiecit
in appellatione. Itē dicit vltra q q̄uis ob
missio illius ostitutionis repellat appellan
tem otra formā electionis vl cōtra psonas
eligētiū vel cōtra psonā electi ab obiectib
positis vel proponendis. z q̄uis illū re/
pellat a pbatione faciendā: tamen omissio
forme illius constitutionis non informat
nec invalidat probationem iā factam per
ofessionem ad uersarij. h. d. Totum istud
ca. est satis obscurū: sed p deo pensetis ad
casum z ad aliquas glo. Ordinetis Nos
clemēs decernim⁹ cōstitutionē seu decreta
lem. vt circa edictā. i. factā seu opilatā ī cō
cilio lugduñ. i. dū cōciliū lugd. celebrabat
locū nō habere qñ ea. i. qñ illa q opponunt
scilz ab appellante. ab electione. postulatō
ne. seu puisiōe respiciūt directe ius psone
opponētis: sicut declarauī vel qñ respiciūt
ius eccle. vt etiam dixi in casu vel psuppōe
Sed decernim⁹ illā cōstitutionē. vt circa
li. vi. tantū habere locū vbi crimina vl de
fectus opponūtur p ppetitorē. i. illū q appel
lat z petit eligi a pellādo ne ali⁹ eligatur vl
appellādo ab electōe iā fcā vt ipa cassef vel
p oppositorē vel quemlibz aliū appellātem
in formā vel in psonā. Et dicvbi crimina
opponūtur scz otra psonā electam vel de/
fect⁹ otra formā electiōis. Letez p sed. sed
cū pdcūs appellās circa crimia vel defect⁹
obmittit. i. dimittit debitā specificatōnez
causaz. sicut declarauī supra postmodū in
psecutione nego cij. hoc est in psecutōe op
positōis vl appellatōis nō audiēdus sup
bis scz sup qb⁹ obmisit debitā specificatio
nē causarū etiam. i. q̄uis asserat. i. affirmet
per iuramentum hmoi circūstātias vel pro
bationes gueniſſe a sede nouo. Sane pro
sed vel p certe si qs cuius interest puta ca⁹
nonicus eiusdem eccle vel duxerit appellā
dū ab electione postulatione vel puisione
opponēdo crimina vel defectus. obmissa. i.
dimissa z nō seruata forma dicte cōstitutiō
nis. vt circa. eodē scz appellāte. postmodus
hutusmodi appellationē prosequente alī nī
scz nouus supueniens nō appellans ñ de/
bet admitti in eadē cā p̄cipal r. p coi inter
esse psequēdo eosdē articl'os otra appel
latū quos articl'os appellās suppleo psequ
tur. licet. i. q̄uis possit assistere appellāti ne
colludat. pter hoc tñ q dicim⁹ sz ei scz no
uiter venienti nō denegam⁹ psecutionē pro
priū interesē. Insup si appellās ab electōne
postulatione vel prouisione agat cām p vi
am simplicis q̄rele vel defēdat eā scz causā
appellato agēte repellitur ab obiectib⁹ ex/
pressis in appellatōne sua. z repellitur in a
lijs. i. ab alīs obiectibus scilicet non expss
nisi ostiterit ipm seruasse formā pdcām. vt
circa. Et dic pdictā formā scz iurādo. q z a
lias nō audiret. z si seruauerit pdictā for/
mā scz iurādo auditur sup nō expressis. p
terq̄ in casib⁹ exceptis in ostitutōe pmissa
q z in illis non tenet seruare formā. illi⁹ cō
stitutionis. Etiam si nō prosequat appella
tionē suā nec ullaz exhibeat. i. oñdat z asse
rat. i. affirmet se nolle vti illa. dū tñ fides fi
at ab eo. scz ab appellāte. q p ipam appella
tionē q̄sitū ē ius aduersario suo repellēdi
eū dē appellātē p ipaz. appellationē. licet. i.
q̄uis obmissio forme isti⁹ cōstitutionis re
pellat appellātem ab obiectib⁹ propositis vl
apponēdis z eoz probatōe faciēda ī formā
electōis vl ī psonas elegētiū vel ī psonā ele
cti. tñ illa obmissio form ostitutōis vt cir
ca. nō infirmat probationē fcām p cōfessi/
onē aduersarij vl alias fcāz legitīe

n plerisqz ꝑ scissimevi/
deo mltas eccle
sias cathedrales pauprias z huatas ancto
lio facltatū seu diuitiaz q̄ ñ bñt clez: nec
pplm. Et video aliqñ istas eccias vacare p
lato. Et bi ad quos spectat eoz prouisio⁹
freqnter assumūt religiosos mendicantes
ad honorē pontificatus vel prelature qui
religiosi assūptiñ pñt prodesse aliquo mō
ipsi eccleſie. nec possunt preesse vt decet et
cōuenit. imo obnubilant z obscurāt sereni

tatem seu claritatē pontificalis dignitatis
instabilitate vagationis z obprobrioſe se
renitaſ. Ego quero pater ſancte an iſti ta
les ꝓuidētes eccleſijs de talib⁹ ꝓſonis pau
perrimis bñ faciant. Et rñdet papa q⁹ ó ce
tero nullū religioſuz vl̄ mēdicantē eligant
ad dignitatē eccl'ie cathedralis q̄ careat cle
ro z ſubditis xp̄ianis. Item ó⁹ papa q⁹ tal'
religioſus nunq̄ petat licentiā a ſuo ſupe
riori vt talē dignitatē adipiſcaſ n⁹ ipe ſupi
or forſan ꝓuincialis vnq̄ valeat dare licē
tiam tali religioſo mendicāti: imo dicit ſi
religioſ⁹ petierit licentiā ad adipiſcendam
id eſt ad capiendā talez dignitatē z paſſus
fuerit eligi in ep̄m vl̄ ꝓmiſerit ſe conſecrari
q⁹ ipe nullo mō recipiatur in ep̄m. ſed pati
etur talis religioſus ꝓ ambitione tali q⁹
ipe erit redactus. i. poſitus ad ſuū mōaſte/
riū vt in illo viuat ſeu degat humiliter. z q⁹
in illa religione ſeu monaſterio ſuo nunq̄
aſſumatur nec aſcendat ad aliquā dignita
tem. Et ſi aliquid contra p̄miſſa fuerit attē
tatū oīa decernim⁹ vana non obſtāte. i.
nō cōtrariāte quacūq̄ cōſuetudine. Qz p̄
ſanctiſſime video veſtrā cōſtitutionē nobi/
lem in qua non vultis paupem cū paupere
nubi. qz nō vultis q⁹ eccl'ia cathedralis ꝓ
uata ſubſidio facultatū habeat p̄latū reli/
gioſum z paupem. Sed quero an ſil'r itel/
ligatis in alijs eccl'ijs taz cathedralib⁹ q̄ñ
habentibus diuitias z bonos reddit⁹ an/
in talibus ꝓhibeatis ne religioſi mendicā
tes eligāt Et rñdet q⁹ ñ. imo vult papa cle
mens q⁹ in talib⁹ ius cōmune ſeruet. nec
vult in illis ius cōmune coartari. i. reſtrin
gi vl̄ ampliari. b. d. Ideo vide textuz. Nos
clemens ſuppleo referim⁹. i. recitamus z nar
ram⁹ q⁹ in pleriſq̄. i. in pl'ibus eccl'ijs nedū
ꝓuiatis ſubſidio. i. auxilio facultatū. i. di/
uitiarū ſed etiā carentib⁹ clero z pl'o xp̄ia
no imꝓuida ſupioꝝ ꝓuiſio aſſumit mul
tos religioſos z frequēter. i. ſepe ad bono/
rem pontificatus. i. in eꝓos qui ſcz religio
ſi aſſumpti nec ſunt valentes id eſt poten/
tes ꝓdeſſe ꝓut expediret. i. ꝓout conueni/
ens eſſet ipi eccleſie nec valentes p̄eſſent. i.
ſicut deceret Et qui religioſi ecleti ad eccle
ſias cathedrales carentes pl'o z clero ob/
nubilant ſerenitatē. i. detur pāt z obſcurāt
nobilitatem pontificalis dignitatis inſta
bilitate vagationis z mendicitatis obꝓbri
oſe. Et ſic inſtabilitate vagationis. q⁹ per
totā ſuā vitā ſtāt vagādo z diſcurrēdo per
dioceſes q̄rēdo vicariatus ab ep̄is habenti
bus latas dioceſes. z vt ipi ſint ep̄i portati
ui ſicut videm⁹ in multis ciuitatib⁹ in q̄b⁹
nō reſidēt ep̄i z iſti ep̄i ñ reſidētes dāt vica
riatū ſuū cuidā religioſo ep̄o: q̄ vulgariter
appellaſ ep̄s portatiu⁹ q̄ confert ordines e/
piſcopi vel dic inſtabilitate vagationis. q⁹
iſti vadūt ad curias p̄incipū z q̄rūt habere
penſionē. z multotiens p̄incipes eos ha/
bēt tamq̄ familiares z tamq̄ cappellanos
z dic mēdicitatis oꝓbrioſe. q⁹ oꝓbrio/
ſū id eſt turpe eſt ep̄is mēdicare. Et ſequit
in textu. Nos igitur volētes ꝓuidere ꝓtra
temeritatem. i. contra fatuitatē tā faciēti/
ū. i. eligēti/ū tales religioſos q̄ freq̄ntius re/
cipiēti/ū huiuſmodi ꝓuiſiones. q⁹ etiā pu/
nit religioſos patiētes ſe elegi z ſibi ꝓuide
ri de talib⁹ dignitatib⁹. Et ſtatuim⁹ de con
ſilio noſtroꝝ fratꝝ. ſ. cardīaliū vt nullus ó⁹
cetero. i. amō vl̄ deinceps p̄pollēs. i. clarēs
quātūcūq̄ dignitate ꝓuideat de paſtore ec
cleſie cathedrali ſibi qualitercūq̄. i. quōcū
q⁹ ſubiecte q̄ cothedral'eccia careat clero et
pl'o vl̄ ſubditis xp̄ianis nīſi fulciaſ ſup⁹
ſpēali auctoritate ſedis ap̄. i. niſi⁹ ſcz q⁹ eli
gat religioſū ad talē dignitatē impetret a ſe
de apo. q⁹ talem religioſū eligat vel niſi ipe
religioſus impetret a ſede apo. q⁹ eligatur
q̄ p̄et. z nullus religioſus vnq̄ licētietur
a p̄relato forſan ꝓuinciali q⁹ cōſentiat tali
ꝓuiſioni. ſcz q⁹ eligaſ. q⁹. i. q⁹. q⁹ ſi licentia
tus ꝓſenſerit hm̄oi ꝓuiſioni z fecerit ſe aut
permiſerit ſe in ep̄m conſecrari nullatenuſ
id eſt nullo mō recipiaſ i ep̄ali honore Sz
in penā tante ambitionis. i. ꝓ pena huius
q⁹ ambiuit talem honorem ipſe degat. i. vi
uat cū paupertate. q⁹ ꝓ z. z iaceat ſp̄ ꝓſtrat⁹
z hūil' ſb⁹ p̄lato. i. ſbdit⁹ ſuo p̄lato ſue religi
ōis aut mōaſterij. ita q⁹ eidē religioſo paſſo
ó ſe fieri talē electionē nullus ſit acceſſus i
religione ſua. aut extra religionē ſuā cuiuſ/
libet. i. cuiuſuis honoris vl̄ adm̄ſtratōis
em̄. ꝓ q⁹. vel ꝓ certe nos clemēs decernim⁹
irritū eē z inane. i. vanū. z nullius effectus
q̄d̄ q̄d contingit attētari vel fieri ſuppleo cō
tra p̄emiſſa vel ꝓtra aliq̄d p̄miſſoꝝ. i. ante
dictoꝝ in iſta conſtitutione. nō obſtante. i.

non contrariante quacūq; consuetudine. sane id est certe z recte decernim⁹ premissa esse specialiter ꝓuidenda circa prefatas ec/clesias.i.circa eccl'ias cathedrales carentes clero z populo xp̄iano.q.i.q̄a.q; nec.i.nō intēdimus circa ꝓuisionē quarūlibz alia/rū ecclesiaꝝ non carentiū clero z pp̄lo coar tare limites iuris cōis nec intendim⁹ am/pliare vltra. Et sic concludit q; ista ꝓstitu tio habz locū solū i eccl'ijs cathedralib⁹ ca rentibus clero z pp̄lo.z nō habet locū i ali is eccl'ijs habentibus populū.imo in ip̄is omnimodo vult seruare ius cōmune.

q uod circa. Jstud l'cap'm determinat ꝓstitutiōz quozūdā.li.vi. declarat ꝓstitutiōz quozūdā.li.vi. in illo ca.dicit q; ex vocatione quocūq; mō facta in discordia de religioso mendicante ad prelaturā extra administratōem sui ozdinis nō adquiritur illi ius nec tali electi oni poterit cōsentire etiā de licentia prelati sui Jtem dicit de vocatione facta a mino/ri parte seu nūmero ad quālibz prelaturaz de religioso non mendicante.z secus fetū irritū decernit. Hoc habito p̄supono q; duplex est electio. quedam est que in facto consistit. vt qñ sunt decem electozes z octo vnū eligūt.alij duo eligūt aliū. Sed ꝓtra istos duos opponit q; sunt excōicati.quaꝝ ille qui est electus ab octo.dicit. Ego sum electus ab oībus.et si aliqs dicat. Certe tu nō es electus nisi ab octo.z sunt decem ele ctozes.ergo tu non es electus ab omnib⁹. Jp̄e respōdet ius fingit me esse electū ab oi bus.q̄uis nō sim nisi ab octo. q; ptās eli/gendi est translata in octo post q̄z alij sunt excōicati. Hijs p̄suppositis cū glo.posita i verbo quein facto. Pono casum. Quidaz religiosus fuit in aliqua dignitate electus q̄ nō est de ozdine suo. sed extra suū ozdinē z cuz essent decē electozes fuit electꝰ ab octo de electozibus z alij duo electozes elegēr quendā aliū non religiosum:isz iste religio sus opponebat contra eos q; erāt excōicati z sic q; non habebāt vocē in cap'o z q; vox illoꝝ duoꝝ est translata z ꝓfusa in alios oc to qui ip̄m elegerūt.z sic fictiue dicebat se electum ab oībus. Modo quero an ip̄e be ne dicat z an sufficiat cōstitutioni quozū dā posite co.li.vi. Ad qō rñdet papa q; nō et.d.in tex. Nos cle.declaramus illud qō cauck in cōstōe bonifaciana circa electōes religioꝝ sup discordia numeri scz in reli gios⁹ mendicantibus z minozitate nu/meri scz in religiosis nō mendicantib⁹ dīc intelligi ea que cōsistunt in facto Oz requi ritur q; ab oībus eligat z q; oēs cōcordent nō autē in fictione iuris vl'eius effectu q; cuius sint aliqui qui sint excōicati. z nō cō cordant electioni ipsius religiosi.ideo ꝓ ter hoc non dicit necesse electus.qz illa con stō.intelligit q; de facto elegat ab oīnibus Videglo.sup verbo l̄que de facto l̄

f tatutum. Presuppone statu tum.c.qz sepe qō est istud.vacante cathedrali regla/ri vel collegiata ecclesia singulares perso/ne cap'm vl' conuent⁹ occupant bona a pre lato dimissa.vl'vacatiōis tpe obuentia tales sunt suspensi ab officio.z quibuscun q; beneficijs seu quibuscūq; dignitatibus nisi plene restituāt non obstantib⁹ priuile gijs consuetudinib⁹ vl'statutis quacūq; fir mitate vallatis.i.firmatis.figura sic caluz Videoq; statutū dicit q; oīa bona oēs fru/ctus vñcūq; puenientes z bona dimissa a prelatis dīt fideliter reseruari successozi. Et videbat q; non.quia debent illis esse vl' pertinere ad quos transit iurisdictio cū ac cessoziū sequatur principale sed iurisdictio transit ad cap'm ergo z fructus trāsire de/bent.cū fructus sint accessoziū ad illā iuris dictionem quia mediante iurisdictione ve niunt fructus.illa dubitatione non obstā te decidit in cōtrariuz nisi in vno casu quē ponit l̄vbi certuz l̄ z pone q; ita fuit statu/tū q; archidiaconus vel archipresbiter ha berent iurisdictionem epalem cū emolumē to vel est cōsuetudo.an talis cōsuetudo vel statutū corrūpatur p̄ ꝓstitutionē l̄quia se/pe l̄ z dicit q; non z sic habes q; illud statu/tū quia sepe qō est sup bonis dimissis a p/latis ecclesiaꝝ cathedraliū corrūpit z dero/gat omni statuto vel consuetudini. p̄terq; statuto vl'consuetudini posite in .§. certū b.d. Nos clemens declaram⁹ statutū edi/tū.i.factū z cōpilatuz sup bonis dimissis a p̄latis cathedraliū vl'collegiataꝝ ecclesiaꝝ aut sup bonis obuenientib⁹ tpe vacatiōis eaꝝ scz ecclesiaꝝ reseruandis fideliter futu

ris successoribus hꝫ locũ in oĩmi emolumẽ
to qđ prouenit ex iurisdictõne.i.ratione iu
risdictiõis ꝛ qđ puidit ex sigillo curie eccle
sia stice vl' secularis aut alias vñcunqꝫ. qđ
scꝫ emolumentũ pertineret ad prelatos nõ
vacantib⁹ eccl'ijs consuetudine qualibet cõ
traria scꝫ isti statuto non obstante.ita tñ q
in istis ꝛ similibus rationabiles expẽse de
ducant qꝫ isti qui receperũt illos fruct⁹ di/
missos a prelatis tpe vacatiõis. si aliquos
sumptus faciant ipi poterunt deducere ta
les sumpt⁹ ¶ Ceterũ pro sed ⁊.sed volumus
presentem ꝯstitutionem extendi ad singu/
lares psonas ad quas iurisdictio devolui
tur ratione dignitatũ quas dignitates ob
tinen cum emolumento consuetudine pri
uilegio vel alio iure speciali.

c **um concessa** Fuit aliqꝭ valde am/
bicios⁹ qui quotidie non pensa/
bat alibi nisi quõ possꝫ habere beneficia vl'
dignitates.qđ fecit ipe videꝫ q erat religi
os⁹ dicit ego nõ possuꝫ habere beneficia
qꝫ nõ possuꝫ elegi nec postulari sine licẽtia
mei supioris. Certe dicit ipe ego vado ad
eũ impetrabo licentiã ꝛ ego possim eligi vl'
q mihi possit prouideri de aliquo bñficio
quero an per talem licentiã impetratam a
meo supiori.possim obtinere beneficia Re
spondet papa q non.cũ ista cõcessio licen/
tie pareat viam vicio ambitionis.h.d. Cuꝫ
licentia cõcessa religiosa a suo supiori vt ip
se religios⁹ possit dare assensum.i. cõsen/
sum electioni vl' prouisioni. si quã electio/
nẽ vel prouisionem cõtigerit de eo fieri pa/
ret.i.ꝑpare viam vicio ambitionis eaꝫ li
centiam sic concessaꝫ. volumus existere.i.
esse nullius firmitatis.i.nulli⁹ valoris.

De renũciatione.

Dictum est sup̃ titulo ꝓmo de modis
medijs acquirendi beneficia eccl'iastica.
videlicet electione postulatione prouisiõe
verũtamen beneficia modis sup̃dictis ac
quisita aliquotiens perdunt seu dimittũ/
tur ꝛ illud accidit p renunciationẽ resigna
tionꝫ siue cessionẽ qđ idem est. idcirco p⁹
rubricam precedentem ponit.

c **um illusio** Las⁹. Abbas
nostre dñe de ex
ulduno vl' por aliquis forsan sancti pater
ni ꝯstituit procuratorẽ suũ ad resignãduꝫ
bñficiũ suũ in manib⁹ sui supioris. fctã cõ
stitutõe procuratoris ad renũciandũ bñfi
cio suo vl' abbatie sue ipe vl' por ꝯstituens
penitẽtia ductus reuocauit hmõi procura
torẽ.sed ipaꝫ reuocationẽ non notificauit
nec insinuauit ipi procuratori nec superi/
ori in cuius manibus erat fiẽda renũciatõ
procurator ꝯstitutus ignorãs istã reuoca/
tionem hoc est ignorãs q fuit reuocatus
renũciauit.i.resignauit hmõi bñficiũ i ma
nibus supioris que renũciatio fuit admis
sa per superiorẽ. Queritꝫ vtrũ teneat renũ/
ciatio siue resignatio ꝛ vtrũ supior possit il
lud beneficiũ ꝯferre alteri. Dicit q cum il/
lusio sit reꝓbata in psonis eccl'iasticis que
dñt mõstrare exemplũ bõitatis ceteris hoĩ
bus.ideo valet renũciatio facta per procu
ratorem ꝛ collatio alteri facta per superiorẽ
valet ac si nunqꝫ fuisset facta reuocatio per
ipm ꝯstituentem. Et hoc nisi ipe cõstituẽs
notificauerit procuratori vl' superiori ipaꝫ
reuocationẽ.qꝫ si ꝯstituens puta abbas p̃
dictus notificarꝫ qualiter ipe reuocauit p
curatorem suũ.tũc talis ꝓcurator nõ possꝫ
resignare dictũ suũ beneficiũ. Sed vtruꝫ
istud indistincte sit verũ etiam si per ꝓcura
torẽ steterit quominus reuocatio fuerit si
bi notificata.qꝫ forte ꝓcurator intelligens
reuocationẽ factã celaut se ne sibi notifica
retur q ipe ẽ reuocatus. vel forsan ipe ꝓcu
rator fecit detineri nũciuꝫ in itinere. vel si
forte steterit ꝑ superiorẽ ne notificatio resi
gnationis ꝓueniret vl' forte stetit ꝑ extrane
um. dicit q tunc renũciatio siue cessio vl' re
signatio beneficij habeꝫ pro non facta ꝛ in
timatio seu notificatio resignatiõis habeꝫ
pro facta.h.d.b.r. No.q quis p̃t renũcia
re beneficio ꝑ procuratorẽ.pro hoc vide gl'.
sup verbo procura. No.ꝓncipiũ hu⁹ tex.
ad qđ allegaꝫ q maior cõstãtia ꝛ honestas
requiritur in psonis eccl'iasticis ꝙ in cete
ris.ideo variatio magis reꝓbaꝫ in cleri
cis ꝙ laicis: nam laici se cõformãt vite cle
ricoꝝ ꝛ platoꝝ iuxta illud. Si peccauerit
vnct⁹ faciet peccare ꝓplm ꝛ dic vnctus id ẽ
clericus vl' plat⁹. No.q varias ñ est audiẽ
dus.l.si qs.C.de iureiu. No.ꝓncipaliter effe
ctũ q si qs reuocauerit procuratorẽ suũ et

non notificauerit reuocationē. si aduersa/rius fecerit impēsas. ipe reuocans tenetur soluere expensas. No. q̄ paria sunt notificatio reuocationis vl'si stetit p'procurato/rē vel p aliū q̄minus reuocatio veniret ad ei⁹ noticiā. z hoc q̄ ad ipediendā renūciatōnem z effectū ipius. ſz querit q̄d iuris si cō stituēs nō notificauit reuocationē sed ipe procurator fuit aliūde certior at⁹ q̄ ipe ē reuocat⁹ forte p aliquos vicios vl'extraneos reddendo ei instrumentū reuocatōis vtrū hoc ſufficiat. Dicendū q̄ ſufficit q̄ fiat ibi notificatio z non refert. i. nō est cure p quē notificatio fiat. Sed q̄d in tacita reuocatione. q̄ cōstituēs est mort⁹. Utr̄ valeat renūciatio ſiue reſignatio bñficij. postea p procuratorē facta. dicendū est q̄ non. q̄ p mortē cōstituentis bñficiū erat vacās. Et hoc fuit practicatū in archiepm thol'oſanū qui ſz haberet archiepatum per renūciationem ſeu reſignationez tñ necessaria fuit alia collatio.

De ſuppleda negligē/tia prelatorum.

Uſum est sup̄ q̄liter prelati in eccl'ia inſtituunt. vez q̄ aliquādo plati sunt negligentes dubitaret aliq̄s q̄ posſit ſuppleri negligentiā ip⁹. Jō hic inserit rub. de ſup.

q uia regulares. ·Pro intellectu huius .c. p̄ſupponit illud q̄ dictū est in ca. de ml'ta. ſuppleo. de cōceſ. preben. in an. vbi dicit q̄ ſi collatio alicui⁹ bñficij ſpectet ad p̄latū alicui⁹ eccl'ie. forte ad p̄latū inferiorem ep̄o. q̄ forte ad prelatū ecclesie collegiate. ſi ipe p̄lat⁹ infra ſex mēſes nō conferat z hoc a tpe ſue ſcīe. i. a tpe quo ipe ſcit q̄ beneficiū vacat: tūc collatō devolvitur ad ſuperiorē ſcz ad ep̄m. Lafus. Aliquis abbas regularis fuit negligēs aliq̄ō beneficiū per ſex menſes a tpe q̄ bñficiū ſpectabat ad eius collatiōez. an dioceſani hoc est ep̄i vl'archiep̄i poſſint ſuppleri negligētiam p̄lati regl'aris ſicut p̄ōt ſuppleri negligentiam prelati ſecularis. ·Reſpon. clemēs q̄ ſic. Sed querit qua auctoritate p̄ñt ſupplere. an auctoritate ſua iure ad eos devoluto. vel auctoritate ap̄lica ſibi a papa delegata. Clemens diſtinguit aut ille prelatus negligens erat exemptus a iuriſdictōe ep̄i aut nō erat exēptus. Si ipe nō erat exēpt⁹ tūc iure ſuo collatio devoluit ad ip̄m ep̄m Si vero erat exempt⁹ a iuriſdictōe ep̄i tūc p̄lat⁹ ſupior facit auctoritate ap̄lica ſibi delegata per hoc ca. z non ſua. cū non ſit ſuperior ad illū prelatuz. Sed querit vtrū ep̄s illud beneficiū regulare poterit cōferre clerico ſeculari. vl'ſi ſit beneficiū ſeculare vtr̄ potertt conferre regulari. Dicit q̄ non ſed regulare bñficiū dz conferre clerico regl'ari z ſeculare ſeculari. Et ſum in verſiculo. Eadem quoq̄ auctoritate. Sed queritur q̄d iuris. ſi prelati regulares voluntħmōi beneficiū vacans retinere. z ſue menſe vnire. vtrū ep̄s debeat illud tolerare. i. pati dicit q̄ non ſed ad ep̄m ſpectat vtrū dēat vnire vel ñ. Sz q̄d ſi ipe prelatus velit augmētare penſiones antiquas vtr̄ ſit ei permiſſum. Dicit clemens q̄ non. Et ſum in verſiculo. ·Premiſſa Sed querit vtrū illud ſit vez indiſtincte. q̄ infra ſex menſes ep̄i prelati teneant hmōi cōferre beneficia: dicit q̄ non est intelligendū de beneficijs ſpectantib⁹ ad menſam poſt vnionē. h. d. r. Nota q̄ epūs p̄ōt ſupplere negligentiā prelati regularis z cōferre beneficia regularia poſito q̄ prelat⁹ regularis negligens ſit exēpt⁹ a iuriſdictione ep̄i qui tūc cōfert auctoritate ap̄lica delegata per hoc ca. ·Nota q̄ quādo collatio devoluit ad ſupiorem. tuncſu perior tenet cōferre illi p̄ſone cui prelat⁹ negligens debebat cōferre. ·Nota q̄ collatio devoluit ad ſupiorem in cuius dioceſi est bñficiū vacans. z nō ad ep̄m in cuius dioceſi ē prelatus negligens. ·Nota q̄ prelati exempti a iuriſdictione epiſcopi nō p̄ñt beneficia ſpectantia ad ſuā collationē vnire ſue menſe. etiā ſi ipſe prelat⁹ haberet epicopalez dignitatē quia nullus est actor in cā ſua. tñ bene poſſet vnire menſe cōuentus. ·No. q̄ prelatus regularis nō p̄ōt ip̄onere nouas penſiones nec antiquas augere. ſz ſpectat ad ep̄m ne illud fiat. Nota prelati regulares nō p̄ñt occupare bona alicuius bñficij q̄ō ſpectat ad ipſor collatōz. ſz dñt reſeruare ſucceſſoribus ·Noto finaliter ad quod allegatur iſtud ca. q̄ regl'ares nō poſſunt retinere bñficia plura etiaz ſimplicia Et nota q̄ oīa beneficia regularib⁹ ſunt

incompatibilia.

De etate z qualitate ordinādoꝝ.

Uſuꝫ eſt quibus titulis z modis prefi ciunt hoies in eccl'iis dubitaret alqs vtꝫ prelati debeāt eſſe ydonei Et qz ydoneitas conſiſtit in etate z qualitate z ordine. ideo annectit rubricam de etate z quali. or.

c um eccie Lasus. Jure cautum ē in. c. cum in cūctis. c. ne pro defectu. c. nihil de e lect. in an. c. pue de pben. z digni. qꝫ ille ad quē ſpectat collatio bñficioꝝ debz illa conferre pſonis ydoneis. que ydoneitas cōſiderāt reſpectu etatis videlicet qz ille cui cōferꝫ dignitas minor dignitate epali ſit etatis viginti quinqꝫ annoꝝ. z ille cui conferꝫ epatus ſit etatis cōplete triginta annoꝝ et inchoauerit trigeſimū primū annū. Item ydoneitas conſiderāt reſpectu qualitatis puta qꝫ ille cui ofertur dignitas ſit bone fame z honeſte querſationis ex legittimo matrimonio z qꝫ ſufficiēs ſcie. Itē ydoneitas conſiderāt reſpectu ordinis vt nemo aſſumatur in epm niſi ſit in ordine ſubdiaconat⁹. Sed querit ad cuius officiū pertinet iſta obſeruare. Dicit cle. qꝫ epūs cūctū ad ſe dz ꝫ uare iura antiqua videlicet qꝫ non cōferat bñficiū vacās niſi pſonis ydoneis. Item epūs cūctum ad patronos ſibi ſubditos dz illos cōpellere vt non cōferāt bñficia niſi pſonis qualificatis. Et in hoc iſtud capitulū otinet aliqd noui. qz nihil dicit de diocesano in iuribus antiqs. licet dicāt aliquid de conſilio generali. c. graue allegato. h. d. Colligo aliqua notabilia. Nota qꝫ ds nō eſt prefigiendus. i. inſtituendus in aliq ecclesia niſi ſit ydoneus ſcia moribus z etate ſa etas. quia in epiſcopatu requiritur etas xxv. annoꝝ. in eccleſia prochiali z alijs dignitatibus inferioribꝫ ab epatu requirit etas viginti quattuor annoꝝ. tū p ſimplici dignitate pōt epūs diſpenſare in. xx. anno. In alijs bñficijs vt in pbendis reqritur etas. xiiij. annoꝝ. qz ibi ſufficit maturitas conſilij. ideo illa etas requirit. In alijs vt in capellanis que nō requirunt maturitatem cōſilij reqritur etas ſeptē annoꝝ In alijs vt in prioratibus qui non hñt curam animaꝝ requirit etas. xx. annoꝝ. Et ō hac materia ſingulariter tractat panor. in. c. cū ſis. de pben. z dig. in an. Itē in preficiēdo requirit ydoneitas in moribꝫ. qz ſi eēt malevite poſſet inducere laicos ad malū exemplū. Item requirit qꝫ ſit ſufficiētis ſcie. ḥa in epo requirit theologia z qꝫ ſciat nouum z vetus teſtamentū ad predicandū ſuis ſbditis. Item requirit qꝫ ſit iuriſta vt poſſit cōſeruare iura ſue eccl'ie. In abbate vero nō requiritur magna ſcia ſed ſufficit qꝫ ſit exp tus in negocijs. In rectore eccl'ie prochialis ſufficit ſcia canonū penitentialiū. ḥ optime tractat innocentius in. c. cū in cūctis. de electi. in an. Nota qꝫ epūs pōt cōpellere ſubditos ſuos ad obſeruationē canonum ſcz qꝫ pōt monere plātos ſibi ſubditos vt nō cōferant bñficia pſonis non ydoneis.

v t hij Lasus Uacat eccl'ia cathedralis collegiata vl' cōuentualis forte per mortem prelati. tūc canonici vel regulares profeſſi q̄uenerunt ſup electione facienda. ſunt tñ aliqui canonici vl' religioſi q̄ non ſunt in ſacris cōſtituti licet ſint pfeſſi vl' canonici pbendati. ſz ꝓſtituti in ſacris ꝓpoſuerūt ex pte ſua qꝫ alij non ꝓſtituti in ſacris nō admitterent. i. ñ reciperent ad electionē faciendā. queritur quid iuris. Dicit ro. pon. clīs vt intitulati in eccl'ia inducant ad ſuſcipiēdos ſacros ordines ſtatuit. i. ſtatutū facit qꝫ iſti nō cōſtituti in ſacris non habeant vocē in. c. dū celebrabit electō vl' aliud ca. Sed ponam⁹ qꝫ ſit dignitas vacans vl' pſonatus vl' aliq̄ beneficiū qō requirit certū ordinez. puta qꝫ ſi ds aſſumat ad talem dignitatez qꝫ ipſe ſit diaconus vel preſbiter. quidā ſubdiaconus fuit aſſumptus ad illā dignitatē vl' beneficiū z nō fecit ſe pmoueri infra annū ad ordinem requiſitū illi dignitati vel beneficio. querit quā penaz incurrit talis q̄ accipit tale beneficiū vl' dignitatē z nō ponit ſe in ordine annexo illi beneficio vl' dignitati Rñdet clemēs qꝫ talis non habebit vocē in ca. z qꝫ perdit medietatē diſtributionuz donec fuerit promot⁹ ad ordinē. requiſitū in tali beneficio Sed querit vtrū pene antique ſint ſublate p iſtud ca. Dicit qꝫ nō ſed remanent in ſuo robore. Et ſunt ille pene

q̄ si q̄s bñficiatus fuerit monitus vt infra annum p̄moueatur ad sacros ordines ꝛ infra annum non fecerit se p̄moueri. tunc poterit p̄uari illo beneficio sed p. c. licz ō electione in. vi. fuit statutū in eccl̄ia prochi ali q̄ ipo iure perdit beneficiū absq̄ monitione. sed nō loq̄tur in alīs bñficijs. iō in alīs bñficijs remanēt iura antiqua incorrecta videlicet q̄ dñt p̄moueri post monitionē sed absq̄ monitione incurrūt penas h⁹ ca. h. d. h. r. Nota q̄ ordo non dicat annexus ita q̄ non p̄stitut⁹ in tali ordine nō possit habere illō beneficiū. sed intelligit q̄ habēs illud bñficiū debet p̄moueri ad illū ordinem. Nota q̄ si mancipati. i. deputati diuinis officijs ꝛ ministerijs q̄citius possūt dñt p̄moueri ad sacros ordines ad illuz finem vt ab illo statu nō possint retrocedere hoc est q̄ post q̄ hñt beneficiū ꝛ dicū vel le eccl̄iasticari. ꝛ sub illa spe accipiūt beneficiū nō retrocedāt. i. nō mutēt eoz volūtatem nec vxorē accipiāt. q̄re q̄ñ st̄ semel i ordine non possunt retrocedere. i. reaccipere statum quē dimiserūt tacite accipiendo beneficiū vl̄ dignitatē. Et si retrocedit ꝛ habebat aīm retrocedendi dū accipit beneficiū talis tenet ad restitutionē oīm fructuū bñficij. Secus aūt si non haberet aīm retrocedendi a p̄nciq̄o q̄ forsan post q̄ tenuit bñficiū per aliq̄ spaciū ipe cognouit q̄ ñ posset saluari cū bñficio ꝛ q̄ melius saluaretur cū matrimonio ꝛ dimittit bñficiuz ꝛ retrocedit credo q̄ talis nō tenet ad restitutionē fructuū nisi esset opulentissim⁹. ita q̄ restituendo facultates suas ꝛ status ei⁹ parū diminueret. Noto q̄ p̄stitutus in sacr̄ habet vocē in ca. ꝛ hoc accipiendo capl'm imp̄rie. scz p collegio ꝛ cōuentu q̄ p̄rie capitulū dr̄ in eccl̄esia cathedrali Collegiū dicit in alīs eccl̄ijs secularibus. ꝛ cōuentus in eccl̄ijs regularibus. sed vnuz sepe ponit p reliquo. Noto q̄ hñs dignitatē req̄rentez certū ordinē ꝛ illā tz p lapsuz vni⁹ anni ꝛ nō p̄mouet ad illū ordinē req̄situm illi dignitati non p̄uat illa dignitate sed punit penis hic contentis in. c. cū in cūctis de electōne in an. ꝛ in. c. licet de electione. li. sexto.

§ **eneralem.** Visum est supra qualiter requiritur certa etas in p̄ficiendis

Nūc queri vtz requiratur certa etas in ordinandis. Et rndet q̄ sic. quia in subdiacono requirit q̄ cōpleuit decimū septimuz annū. ꝛ q̄ attigerit decimuz octauum. In diacono requirit q̄ cōpleuerit decimūnonū. ꝛ q̄ sit in vigesimo. In p̄sbytero requirit q̄ cōpleuerit vicesimūquartū annū. ꝛ q̄ sit in. xxv. anno. In minoribz vero ordinibus sufficit q̄ fuerit extra infantiam. ꝛ cōpleuerit septimū annū. h. d. h. r. Colligo a lic̄ notabilia. Prio q̄ q̄s nō p̄t p̄moueri ad diaconatus ordiem nisi sit in xx. an. nec ad p̄sbiteratū nisi sit in. xxv. anno Sz queritur defectus etatis impediat receptionez ordinis, Dicendum q̄ nō. immo q̄s in. xx anno poterit recipere ordinē p̄sbiteratus sed nō habebit executionē illi⁹ ordinis donec attigerit etatē legittimā et ipso iure est suspensus ab executione ordinū vsq̄ ad illam etatez legittimā. ꝛ si q̄s p̄sbiter in etate minori. xxv. annoz celebraret tūc cōtrahet irregularitatē. Nota dictionē vero vtī in ca. consti. de elect. etiā ibi videbis dictionem decernimus

de offcio vicarii

Jsta rubrica continuatur ad p̄cedentes dictū est sup̄ p discursū titulorz de p̄motōe clericorz ad beneficia eccl̄iastica. verum. q̄ sic p̄moti q̄ñq̄ sub se habēt vicarios. iō annectit hec rubrica de officio vicarii

ue d eccl̄i. Jstō. c. f. g. seq̄z

sūmat ꝛ decidit q tria dubia. Las⁹ sic p̄t poni fm p̄mū dubiū. Lauek in. c. multa de preben. ꝛ digni. in an. ꝛ in constitutione execrabilis dig q̄ si obtinens eccl̄esiam parrochialem dignitatem p̄sonatuz aut beneficiū acceptet et apprehendat pacificā possessionē illi⁹ bñficij cū secūdi seu dignitatis vacāt p̄ima eccl̄a seu p̄mū bñficium. Sed q̄ritur vtrum sit idem de vicaria ppetua vt ipsa vicaria p dat p assecutionē secūde vicarie ppetue sic p̄dit eccl̄a p̄rochialis dignitas vel p̄sonatus Et respondet ro. ponti. q̄ est idem. Nam quod iura sanxerūt circa eccl̄as parrochiales p̄dendas per assecutionem secūdi bñficij illud idē sanxerūt in vicarijs ppetuis. Secūdū dubiū dr̄ ex. c. licet canon

de electione. li. vi. vbi dicit q̄ ꝓmot⁹ ad ecclesiaz ꝓchialem dz facere se promoueri ad ordinē ꝑbiteratus. infra annū numerā dū a tpe habite pacifice possessionis. Sed pona⁹ q̄ ꝺdam fuit ꝓmot⁹ ad vicariā ppetuā z sic ñ erat rector sz vicari⁹ ppetu⁹ Queritur vtr ꝓmot⁹ sic ad vicariā debeat promoueri ad sacerdotiū infra annū nūeranda a tpe adepte pacifice possessiōis Et si nō fuerit promotus vtr vacet illa vicaria ppetua. Rñ. q̄ sic. Tertiū dubiū sumit ex. c. cū in cū. de elec. in an. vbi dz q̄ ꝓmot⁹ ad ecclesiā ꝓchialē debet hꝫ etatē. xxv. annoz. Queritur vtr sit idē in ꝓmouendo ad vicariam ppetuā Rñ. ro. pon. q̄ sic. h. d. h. r. Colligo aliqua notabilia. Et ꝓmo iūcta glo. q̄ si obtinenti eccīam ꝓchialem ꝓferat alia eccl̄ia ꝓchialis vl eccia vicaria perpetua eccie prochialis z habuerit isti⁹ eccie scde adepte pacificā possessionē imediate z ipso facto vacat ꝓma ꝓchialis z poterit supiori cui spectat collatio illi⁹ eccie illā ꝓferre etiā non vocato possessore. Ad. q̄ sicut promot⁹ ad eccīam ꝓchialē cui⁹ eccie est ꝑncipalis rector dz ꝓmoueri infra annuz ad sacerdotiū. ita etiā ꝓmouend⁹ ad vicariaz ppetuā dz ꝓmoueri ad sacerdotiū infra annū. Ad. q̄ in promouēdo ad vicariā eccl̄ie ꝓchialis req̄rit̄ etas. xxv. annoz. quia ista etas requirit̄ in promouendo ad eccliā parrochialem.

de officio legati

Visum est de his qui gerūt vices alioz in foro penitentiali. nunc videndum est de his q̄ gerūt vices alioz in foro iudiciali et contentioso.

i udices. Presupponendum est ꝓ̄o q̄ ille cui a dz illud in ꝓpria ꝑsona exercere ita q̄ non ꝑt alteri vices suas cōmittere seu subdelegare. Secus esset si haberet iurisdictōez ō legatā. l. a iudice. ff. de iudicijs. Scōo presupponendū est illō qō dz in. c. fi. e. ti. in an. sue ꝑsone. talis nō potest subdelegare nec cōmittere alijs vices suas. Casus. Tu z ego habem⁹ cām cor̄a papa in q̄ ꝓcessum fuit vsq̄ ad ꝓductionē testiū hinc inde super petitōe tua z sup meis defensionibus. quia tamen testes erant in patria longinqua et multum distantes a nobis. nec commode venire potuissent nisi cū magnis sumptibus z expensis. papa cōmisit vices suas alicui iudici de receptōe z examinatōe istoz testiū. Accidit q̄ iste cōmissarius pape fuit impeditus z non potuit vacare receptioni z examinationi testiū. z voluit subdelegare aliū qui reciperet z examinaret. Queruur vtrū possit. dicit ro. pon. q̄ sic. Nā iste deputat⁹ seu delegatus non est nudus minister nec recipit nudum ministeriū. ideo ꝑt vices suas subdelegare Secus si reciperet nudum ministeriū puta solā examinationem sine iurisdictiōe. Sed q̄d sanctissime pater si aliq̄s fuit datus executor ad ꝓuidendū aliquibus certis clericis de aliquibus beneficijs in genere puta q̄ mādauit executori vt ꝓuideret isti. z isti cōtentis i rescripto de beneficio si esset vite laudabil̄ z honeste cōuersationis. Si iste executor fuerit impeditus vtrū possit aliū subdelegare. videt̄ q̄ non q̄ papa videt̄ elegisse suaz industriā z non fuit ei mandatū simplicit̄ sed sub cōditione Tamen. dicit ro. pon. q̄ potest subdelegare posito q̄ fuit ei mandatum sub conditione si iste essz vite laudabilis z conuersationis honeste. z per illā clausulam non videtur elegisse industriam persone. sed solum declarasse officium. quia si illa clausula non fuisset expressa tamen tacite intelligebatur. h. d. Nota q̄ in causa criminali iudex non debet committere examinatōnem testium sed ipse personaliter eos deberet examinare. Secus in causa ciuili z tunc iudex cui committitur receptō z examinatio testium potest alium subdelegare. Nota q̄ executor datus ad prouidēdum alicui de beneficio potest vices suas committere. Sz vtrum sit dandus casus in quo deputatus a sede apostolica in causa ciuili ad examinandum testes non possit committere alteri. Et dicenduz est q̄ sic videlicet si iste quivult subdelegare non recipiat iurisdictionem sed ei solum sit delegatum nudum ministerium. puta ad examinandum solum. z non ad recipiendū iurari faciēduz z ad citandū partē aduersaz vt det interrogatoria q̄z tunc videt̄ sibi cōmissa iurisdictio posset subdelegare. Et sic

nota q̄ cōmissarius ad testes recipiendos ꝛ examinandos potest exercere oia sine q̄/ bus non posset negociū explicari. licet de illis non fiat mentio in rescripto. Nota dictionē solertem. solers tis. i. sapiens ingeniosus sagax cautus.

De officio ordinarii

Quia iudicū duplicia sunt genera. Nā quidā sunt delegati. ꝛ q̄dā sunt ordinarij De delegatis visum est in titulo p̄cedenti qui delegati sunt maiores quibuscūq; ordinarijs quia repsentant p̄ncipem vt tāq̄ p̄nceps sunt honorandi. ideo dicendū est nunc de ipsis ordinarijs.

v t clericorum. Istud ca. cōtinet exortationē ordinariorū vt ipi intendāt ea que pertinēt ad eorū officiū. Casus Quidā clerici alicuius diocesis ꝓpetrauerūt aliqua crimia puta homicidiū vl furtū vl rapinā vl aliō delictū. nūc queritur ad q̄s spectet correctio ꝛ quis debet illos punire Dicit roma. pon. q̄ correctio ipoꝝ de iure cōi spectat ad epūm qui epūs in clericos corrigēdis debet adhibere tantā diligentiā q̄ metu pene. aūj pertimescant in futurū talia p petrare. h. d. b. r. Colligo bō ca. flores. Primo ex principio tex. iuncta glo. q̄ clerici p suis delictis non sunt cōuentiēdi cora iudice seculari. sed cora iudice ecclīastico nec per iudicem secularē sunt puniendi Secūdo noto q̄ ipunitas parit ꝛ tribuit incentiuū ꝛ cupiditatē delinq̄ēdi. ꝛ sic facilitas vēie tribuit incentiuū delinq̄ndi. Ecio noto q̄ ꝓpter excessus clericoꝝ eccia deboneſtat ꝛ scandalū in ꝓplo generatur. Et hoc verū de eccl'ia quo ad opinionē vulgi q̄ ecclesia non deboneſtat. vl dicendū q̄ eccl'ia debo neſtat. i. status clericoꝝ vilificat ꝛ deſt pat.

e T si ad apostolice Presupponendū est q̄ obtinēs bēficiū q̄tumcūq; modicū si impetrat aliud a papa. si non facit mentionē de p̄cio. sua impetratio est subrepticia ꝛ nulla ipo iure. et hoc verū nisi papa suo ꝓprio motu. ei cōcederet beneficiū. vt in. c. ꝓprio motu. de p̄bē. l. vi. Casus. Est aliqs cardinalis legat⁹ in frācia in ciuitate parisien. habēs potestatē ꝓferq̄ ēdifficia ex legatione generali vl aliās hōs ad hoc spēale mādatū. q̄ legatus ꝓcurrit cū quocūq; ordīario tā inter ipsus ꝛ ordīariū est locꝰ p̄uētōi. q̄ p̄imꝰ q̄ ꝓfert bēficiū dat⁹ illi cui cōfert Ego impetrauia bēfi. legato. ꝛ nullā feci mētionē de beneficio qō obtiebā. mō q̄rit. an mea impetratio sit subrepticia acsi eēt impetrata a papa. Rādet q̄ sic. Sed q̄d si impetrauit ab epo. ꝛ nō feci mētionē de p̄imo. vtq; impetratio cēseat subrepticia. Dicit q̄ nō. nisi illo stud eēt incōpatibile cū p̄io. q̄ tūc primus ipso iure vacaret. c. vnico. s. de offi. vicarū ꝛ c. de multa. extra de p̄ben. in an. h. d. b. r. vtriusq; iuris doctor peritissimus. Colligo alīq̄ notabilia. Primo q̄ legatus delatere. hoc est cardinalis ex legatōe sua generali potest conferre bēficia in p̄uincia sibi decreta dūrāte tpe sue legationis. Secundo q̄ delegatus nō habet ptātem excludere sua ꝓra ordīarios sz accumulatiē. q̄ ꝓcurrit cū alijs ordīarijs ꝛ inter ipos est locꝰ p̄uētōi. Bē si legatꝰ p̄io ꝓferat. tūc collatio ordīarij est nulla Si ordinarius primo cōferat legatus postr collatio legati nulla. Nota iūcta glo. q̄ in legatione legati caueat q̄ possit ꝓferre bēficia. q̄ si ē legatus ꝛ nō est cardinalis: tūc nō pōt ꝓferre bēficia nisi ad hoc habeat spēale mādatū q̄ caueat in cōmissione legati q̄ possit cōferre bēficia cauet in. c. i. de offi. lega. in vi. Nota q̄ sicut tacita turnitas bēficij viciat collationē papeita etiā viciat collationē legati. ñ tñ viciat epi ꝛ alioꝝ ordīarioꝝ Et sic ē dōña int legatos ꝛ papē ꝛ iter ordīarios. rōz assignat gl. penl.

De procuratoribus.

Visum ē sup̄ de iudicibus: nūc videndū est de iudicijs q̄ exercentur p ipos iudices ꝛ q̄ plone q̄ndo nō pōt plona p̄ se parere ꝛ constituūt alios procuratores. ideo p̄mittit rubricā de procuratoribus.

nstrumēto Presupponendū ē illō q̄ dō. n. i. filiusfa. ꝛ i. l. nō cogēdū. ff. ō procurato. ꝛ q̄ procurator alicⁱ nō pōt cogi p̄cise. vt ō fēdat causā sui dñi. immo pōt cām sui dñi ō ferere ꝛ dimittere. sz tñ tenet dño ad interesse. hoc fallit in casu huius. c. Casus Feci te citari cora iudice. noluisti vl non potu-

isti psonaliter compere Et cõstituisti pcu/ratorem z in procuratorio seu in instrumẽto procurationis cauisti de iudicato soluẽdo. nũcius tuus notificauit cõstitutionez tuã tuo procuratori. ipe pcurator certioratus per receptionẽ instrumenti procuratorij dicit se cõparituꝝ sine tñ protestatõe. sez qz non dicit suscipio procaratoriũ z postea dabo responsionẽ sed simpliciter dicit qp ipsum defenderet adueniẽte die assignatiõis postdationem mei libelli petij vt procurator tuus rñderet libello meo. dicit procurator qp te non defenderet. sed qp acciperẽ defectũ. iploz aui officiũ iudicis vt pcuratorẽ cõpelleret ad respondendũ libello qz malo qp causa accipiat bonũ finẽ ꝙ accipere defectũ. Querit vtrũ procurator possit cõpelli. Dicit ro. pon. qp sic qz scõm leges si procurator pñs fuerit ꝓstitutus ipe cõpellit ipm defendere. ita etiam si fuerit absens vt hic. Colligo aliqua notabilia iuncta glo. Prio qp pcurator põt cõstitui p litteras puatas signatas signo manuali dñi cõstituentis. dũ tñ fuerit probatũ signuz z sic est casus in q littera puata facit fidem. Nota qp procurator rei ẽptum cũ ꝙ pstet de procuratorio teneť cauere. i. cautionem dare de iudicato soluẽdo. que cautio cõtinet tres clausulas. Prio qp defendet dñm vsq ad finẽ. Scõo qp dolũ nõ cõmittet. Tercio qp soluet id in q̃ reus erit condẽnatus. Secꝰ de procuratore actoris qui non prestat istã cautionez nisi qñ est dubiuz de procuratorio. l. L. eo. Et oz esse dubiũ de procuratorio qñ ipsuz procuratoriũ est suspectũ. qz dubitať vtrũ notarius scripserit vl nõ. Non aũt oz dubitꝝ qp oino reprobeť perinde esset ac si nullum esset reprobatũ. z tũc qñ procuratoriũ est dubiũ procurator oz cauere ó rato. Ano. casum in quo procurator rei precise cõpelitur ad defendendũ dñm suum

n On potest Presupponẽduz est illud qó habetur in ca. qui ad agendũ. e. in. vi. vbi oz qp si qs fuerit ꝓstitutꝰ procurator ad oẽs causas. et fiat specificatio aliquorum requirentium mspeciale manda. tnm z ipis aliquibus exꝑssis ponať clausula generať z generaliter ad faciẽdũ oĩa alia z similia que ipse constituens faceret si pñs ẽsz tlis procurator admittitur ad alia specialia licet hoc de ipis nõ fuerit mẽtio facta in procuratorio. Casus. Cũ quidaz ticius electꝰ fuisset in epm pictauen sem. vl forte sibi fuisset prouisum iure deuoluto p archiepũm burdegalensem. ego volens impedire confirmationẽ vel consecrationẽ ipsius me opposui z cõstitui pcuratorem spẽaliter ad petẽdũ restitutionẽ in integꝝ cũ clausula generali. z gñalr ad faciẽdũ z exercendũ oĩa alia z similia. que ipse ego cõstituẽs facerẽ si pñs eẽm. pcurator meus voluit obĵcere aliqua crimina vel defectus contra ipm ticium electum forte qz homicida vel irregularis vel illegittimus. oppositũ fuit pcuratori meo ex parte ticĵ electi qp ipse nõ habebat sufficiẽs mãdatũ ad opponẽdũ ista crimia vel defectus. querit quid iuris. Rñ. r. põ qp licet pcurator meꝰ constitutus gñalr aliquibꝫ spẽaliter exꝑssis puta iurandi ó calũnia vel petendi restitutionez. z postea supponať clausula generalis. tamen ille pcurator nõ admittit ad opponẽdũ defectũs vl crimina nisi notatim illud caueať in pcuratorio. ratio decidẽdi est in. c. q̃ ad agendũ in vi. b. d. b. r. Nota qp ĩ causis ciuilibꝫ iurať de calũnia z in criminibus iurať de veritate dicẽda. Nota qp ad iurandũ de calũnia z veritate dicẽda requirit mãdatum speciale. c. fi. de iuramẽto calũnie. vi. Nota qp istud ca. limitat. c. q̃ ad agendũ. eodẽ ĩ. vi. qz illõ. c. intelligit qñ paria vel eq̃lia et nõ maiora opponũtur ꝙ fuerint illa spẽaliter exꝑssa in pcuratorio. secus si maiora vel grauiora. vt in fine huius capituli

eligiosus Presupponẽdũ est qp religiosus nõ põt ẽe pcurator vl aduocatꝰ nisi in vno casu. vez p vtilitate sui mõas. z tũc requirit qp assumat illõ officiũ de licẽtia abbatis. La. Aliqs religiosus claustral vel aliꝰ fuit ꝓstitutꝰ pcurator vel aduocatꝰ a cõuẽtu in cã monasterũ. certũ est qp nõ põt assumere pcuratoriũ nec exercere nisi de licẽtia sui abbatis. querit si cõuentꝰ illũ cõstituit pcuratorẽ ad substituẽdũ alios. vtz possit accipe pcuratoriũ sine licentia sui abbatis Dicit ro. pon qp nõ. qz sicut nõ põt assumere procurationem sine instrumentum pcuratorium sine licentia sui abbatis. vt in

ca. ij. de postulando in an. ita nec potest assumere procuratoriū ad aliū substituendū sine licentia sui abbatis. h. d. b. r. Colligo aliqua notabilia. Primo q religiosus regulariter non pōt esse procurator, fallit in casu istius capli quādo est pro vtilitate monasterij z de licentia sui abbatis. De hac materia vide panor. in dicto ca. ij. de postu. in an. No. q licet miles armate militie possit esse procurator p suis p̄militaribus. tñ religiosus nō potest esse procurator pro suis cōreligiosis. Nota q religiosus in causa aliq̄ pōt esse procurator vl aduocat⁹ p monasterio, si habet consortē eiusdez litis potest esse procurator p suo cōsorte. nam ratōne hmōi cōmunionis causa aliqua p̄mitteunt que alias non p̄mitterent. Nota q text⁹ iste facit in argumentū q inhabilis ad p̄stituendū vt sit procurator puta miles vel mulier vel minor non est etiā habilis nec aptus vt cōstituat ad substituendum. Et sic facit p illa questōe que formak p legistas in. l. qō quis L. eo. tñ ista glo. distinguit qr si sit inhabilis oīmi inhabilitate vt seru⁹ vl monach⁹. tūc ñ admittitur ad substituendū sicut nec ad cōstituendū vt dic. Sed si sit solū inhabilis ope exceptōis qr miles tunc potest aliū substituere. Nota q ratio huⁱ⁹ ca. est qr monachus posuit velle z nolle in sinu z arcba sui abbatis z si assumerz onus ad substituendū ipe abdicaret. i. separaret abstraberet z denegaret suū velle vl nolle.

Procuratorē

Presupponē dum est illō qō dicit instituta mandati. z. l. mū datū. L. mandati. vbi ōr q re integra. mor te mandātis expirat mandatū z dicit res integra vsq ad litis cōtestationē. sed in mandato iurisdictiōis res dicit integra vsq ad citationē. z extra iudiciuz dicitur res integ antecz mandans fecerit aliqua p̄paratoria vl antecz mandatarius. Casus. Cum eēm litigaturus p̄tra te. qr occupabas decimas mee eccl'ie constitui procuratorē. lite cōtesta/ta sum mortuus vtrū p mortē meā sit revocata potestas mei procuratoris. z vtz sit necesse q prelatus michi succedens cōstituat nouū procuratorem. Et dicit q sic hoc dicit. b. reginerij vtriusq iuris doct.

De integrū restitutio

Visum est supra de procuratoribus. vtz qr eccia aliqñ litigat per procuratorem z negligentia procuratoris sui aliqñ leditur. i. deo occasionea procuratorib⁹ supta ponit titulū generalem de in integz restitution.

Ecclia

Casus Eccia aliq̄ litigat p procuratorem a p̄tra ticiū z procurator eccie petijt terminū ad p̄ducēdū testes acta litteras z q̄dā alia munimēta sub pena exclusionis procurator iste fuit negligēs ad p̄producēdū suos testes z munimēta. Querit vtz aduersus istū lapsū tpis eccia habeat releuamen tū hoc est. vtz nō obstāte isto tpe trāsacto qō fuerat datū ad p̄ducendū z alia simlia eccia possit p̄producere suos testes. Dicit q sic. Sed queritur ad quantum tempus ecclesia restituitur puta qr forte ecclesia habuit tres mēses z fuit impedita p duos mē ses. vtz restituet ad tres menses. Dicit q nō. sed solū restituetur dd tempus in quo fuit lesa. Sed queritur infra quod temp⁹ possit petere istā restitutionē. dicit q infra q̄drienniū. h. d. r. Colligo aliqua notabilia. Primo noto q eccia lesa pōt petere restitutionem ad illud quod fuit lesa. Nota secūdo q causa restitutionis in integrū debet choari z finiri infra quadriennīū a tempore lesionis. z sic officiū nobile quod implo ratur ad impetrandā restitutionem in integz non perpetuat per litis contesta. Secus est de actione. l. finali. C. de p̄scrip. tri ginta vel quadraginta annoz. z. C. qñ li bellus p̄incipi datus litis conte. facit. l. i. z. ij. Nota q eccia petit restitutionez infra quadriennium: licet sit minus quadriennio. Et sic cōfūdit opinio aliquoz legista rū dicētiū q solū q̄s debet restitui infra illud tempus ad qō fuit lesus. vt si aliquis in p̄ntia mea inceperit vsucapere rē meam p bienniū. z in primo anno fui absens causa rei publice. durāte illo anno vsu capit vo lo restitui. Dicūt isti q ñ possuz restitui nisi infra annū. Nota q officiū rescindens et officium nobile quod imploratur vt nōc tollat impedimentū quod obstat. puta tollat vsucaptionē vel p̄scp̄tōz q̄ impedimēto sublato restituor ad actōz quaz p⁹ bēbā. ea

ista actio dicit actio rescissoria z ipam dēo intentare post restitutionē infra tps q̄ fuit lesus. Nota scōm glo: q̄ ista restitutio intelligitur ō lapsu tpis iudicialis. hoc idē tenz glo. in ca. auditis in an. tū maior pars do/ctor tz cōtrariū z dicūt q̄ istud ca. loq̄tur indistincte siue ecclesia sit lesa in iudicio siue extra.

Explicit primus liber clementiaz. Sequitur secundus De iudicijs.

Visum est de preparatorijs iudiciorū z iudicibus. nunc videndū est de iudicijs q̄ per magistratus exercentur z reddunt. quare ponitur rubrica.

d udum. Presupponenduz est qō habet in pstitutō ne bonifacij octaui que incipiebat rem non nouam. videlicet q̄ citandus citabatur in audientia cōtradictoriaz vl in aula palacij pape et postea affigebatur cedula in valuis id est in portis ecclesie principalis vbi erat papa. z hoc fiebat si p ipm steterat quominus posset citari vl si ad eum non patebat tutus accessus. Et cōdita seu facta fuit hec clementia p̄ter opiniones q̄ liqui exponebant presertim. i. maxime. alij exponebāt presertim. i. tm. Scdo presupponendū est q̄ auditor seu audiētiator audientiaruz dat litteras simplices iusticie et nō tenet suum auditorium cū alijs in palatio pape. sed exercet in tercio ponitur. eū do versus sanctum michaelez. Lasus. Interticiū z me pendebat lis coram papa z erat articulus qui non poterat expediri nisi citato ticio. q̄ erat sentētia ferenda vl testes pducendi queritur qualiter sit citand⁹. Dicit q̄ scōm constitutionē bonifacij sufficit q̄ citet in ordinario cōtradictoriarū vel in pallatio pape. dū tū nō citetur in diebus solēnibus. sed citet extra dies solennes. Et post affigat citatio in valuis ecclie principalis vbi ē papa cū collegio. tū illa erat nimis rigorosa plurib⁹. ideo hic mitigat: da illa pstitutio bonifacij solū habz locū p̄tra eos qui impediunt quominus possint citari vel quando ad eos tutus non patz accessus z tūc valet mō p̄dicto videlicet q̄ citet in palatio pape vl in palatio cōtradictorijs z p⁹ affigat cedula in valuis ecclie p̄ncipalis. tū si papa decerneret ex certa scia euz citandū ex constitutione bonifacij q̄uis p eū nō stat quominus citet vel si ad eū bñ sit tutus accessus. z dicat q̄ ipse vult vt executio talis citationis valeat tūc valebit p̄inde ac si cēt fcā i psonā. h. d. h. Colligo vnuz notable. Primo q̄ q̄s ē citādus psonaliter si possit apprehēdi alias citādus est vt est de imitatione. s. de elec. in. c. cām. vcz q̄ citatio est affigēda in valuis eccle vel alteri⁹ loci. ita q̄ verisimile sit q̄ executio citatōis deueniat ad eius noticiam.

ispendiosam Las⁹ Inter alia d est controuersia z cōtentio de alicui bñficio. qz aliquis clericus intendit ius i illo bñficio vel forte est questio de aliq̄ dignitate vel super aliq̄ electione postulatōne vel p̄uisione. vel de aliquo matrimonio vl super repetitione vsurarū vel sup illis causis in ter. numeratis. q̄ritur vtz iudex cognoscēs de istis causis debeat procedere. sm ordines iudiciarios ad longū. puta q̄ dicit libellus in scriptis q̄ lis contestet q̄ fiant pductiones testiū dilationes. q̄ p̄cludat. q̄ renūciet vl vtz possit p̄cedere summarie ordie iudiciario nō seruato. Rñdet ro. pō. q̄ in his causis in ter positis iudex pōt p̄cedere sūmarie de plano si velit vel etiā pōt obseruare ordiem iudiciariū. h. d. Et dicit q̄ de his verbis summarie z de plano habem⁹ in cle. sepe de ver. sig. que fctā fuit ad exponēdā ista verba sūmarie z de plano. z dic dispēdiosā. i. dānosā. Ordia sic. Nos clemēs cupiētes restrīgere i casibus scriptis scz in textu dispēdiosā p̄rogationē. i. damnosā plōgatōnē litiū quā inter dū z aliquoties experiētia causaz scz sic plōgatarum docet puenire ex obseruatōe subtili iudiciarij ordis. Et sic colligo notable q̄ qñq̄z sb tilitas repbat. vt in glo.

De foro competenti.

Visum ē sup̄ de iudicijs vez q̄ conuēti in iudicio qñq̄z excipiūt de incōpetētia fori. Et dubitaret aliq̄s q̄d essz foz p̄petens.

uamuis Presupponendū est illō q̄ dz in. c. ep̄m. ix. q. ij. z in duob⁹. c. seq̄ntib⁹ z illō hēt. vij. q. i. c. placuit z in duob⁹. c. se. z illō q̄ hētur i. l. extra territorijs. ff. ō iuris

dictione oim iudicum videlicet q̄ iudex q̄ habet territoriū limitatū pōt sedere in qua cunq; pte sui territorij. debet tamē seruare limites maioꝝ suoꝝ. hoc est debet sedere vbi sui maiores p̄sueuerūt sedere. extra territoriū est p̄uatus iurisdictione nisi inter subditos volētes z iudice illi⁹ territorij cōsentiente. Et tūc fit progatio de loco ad locuz. Casus. Aliq̄s dñs secl'aris puta dux comes. baro. miles cōcepit odiū p̄tra ep̄m niuernensem. vt vidim⁹ a tp̄ibus retroactis z illū expulit a suo ep̄atu. ita q̄ nō auderet intrare ep̄atuz. etiā istud extitit practicatū in ep̄o engolimensi modo querit vtruz iste ep̄s possit exercere iurisdictionē in dioceſi in qua est vt exulet expulsus a sua cōtra expulsores. i. p̄tra illos q̄ illū expulerūt. Item cōtra fauores z cōsiliarios ipius comitis ducis vel baronis expellentis ipsum ep̄m Respondet ro. pon. q̄ sic. dūmodo petat licentiā ep̄o i cui⁹ dioceſi est et q̄uis etiā licētiā ñ obtinuerit ab eo poterit suā iurisdictionem exercere. Sed vtrū possit exercere iurisdictionem suā inter suos subditos. Et distinguit roma. pon. aut ep̄us expulsus pōt exercere suā iurisdictionē p̄ aliū. z tunc non potest exercere in aliena dioceſi inter subditos inuitos. sed debet deputare officialem: Si veo non posset exercere p̄ se nec p̄ aliū q̄ iste dñs tp̄alis hoc non p̄mittit nec patitur. tunc petita licentiaz non obtēta ei ep̄o in cui⁹ dioceſi est p̄t inf subditos inuitos suā iurisdictionē exercere dū tñ eos subditos qui non sunt de fautorib⁹ cōsiliarijs ñ cōueit ad locū distantē a sua p̄pria dioceſi vltra duas dietas. Sz q̄d isti ep̄i expulsi dicūt q̄ non auderēt cōuenire vl' citari vt iurisdictionē suam exerceāt cōtra istos fautores cōsiliarios vl' expulsores. nec ad domū nec ad eccl'iam cathedralem q̄ ipi sunt ita malicioſi z potētes q̄ nullus audet eis facere q̄cq̄ q̄ ipis displiceat. Item si ipsi ep̄i expulsi dicūt q̄ non possunt exercere suam iurisdictionez in sua dioceſi nec per se nec per alios an ipis simpliciter sit credēdum z an nulla requiratur p̄batio vl' saltem nunq̄d tenebunt iurare sic esse vt dicunt. Respon. roma. pon. q̄ ipe vult stare sup his assertionibus eoꝝdem cp̄oꝝ simpliciter. tamē roma. pon. iniūgit ipis ep̄is sub pena quā expectabunt a diuino iudice hoc est a deo ne circa p̄missa asserant aliq̄d dolose z cōtra cōscientiam. h. d. b. z. Et vt bene ad longū ponatis casum accipiatis diuisionē gloſe z procedatis p̄ partes z sic nihil obmittetis. Colligo aliqua notabilia Primo q̄ ep̄s non pōt iurisdictionē suam exercere extra suaz dioceſim nisi cognoscere ret inter volētes z haberet licentiaz ab ep̄o illius dioceſis siue illius territorij. z ō hac licentia debz fieri mentio in p̄cessibus. puta sic dicendo. solo tibi accomodato. Nota scō casum quo iudex pōt exercere iurisdictionē extra territoriū inter subditos inuitos dūmodo petierit licentiā licz non obtinuerit. Nota q̄ si ep̄us expellatur iniurioſe a sua dioceſi. tūc in p̄sona ipius fit iniuria sue eccl'ie z eā potest vindicare. Et sic episcop⁹ pt esse iudex in causa sue eccl'ie. Nota ordinē obseruandū in citando expulsores fautores z consilieros. quia si possint cōmode a p̄hendi dñt citari p̄sonaliter. si ꝛo nō possint cōmode a p̄hendi debēt citari ad suū domiciliū. Si non possint citari ad domiciliū tunc dñt citari in valuis sue eccl'ie parrochialis vl' eccl'ie cathedral. alias si non possint citari in valuis sue eccleſie parrochialis vl' cathedralis debent citari in p̄incipuis locis q̄ ē bñ notandū. Nota dictionē q̄uis. i. q̄cq̄ videlicet. tñ cōiunctio aduersatiua z accuit penultimam m. t. grece latine dicit regula cōsuetudo approbata siue institutio. iij. di. canon. Et in vna significatione est id quod in cōsilio generali vl' prouinciali statuit. z sic accipitur de constitutionibus ca. canonum statuta. In alia significatione videt esse id q̄ ab emphiteota de re emphiotica soluit z sic recipi phi. ver. ex hoc autē contractu. etiā dicit illud quod sumitur p̄ pedagio vl' vectiga. li. ff. de publicanis z vectigalibus. vl' canō largicionaliū titulo⁹ est summa tributi et p̄statur de regulari p̄statione a p̄cuniarialibus fisco. Et dicitur tituli qui ex speci

alibus titulis.i. litteris breuibus cauta le
gunt vt.C.de iure fisci.l.penul. Canō fru
mentarius vrbis rome est certus numer⁹
mensurarū frumenti singulis annis meta
batur rome.l.i.z.ij. de canone frumētario
vrbis rome.C.li.xi.qō erat etiā de oleo.et
ꝓ hoc non licebat alicui beneficiū vl' in
dulgentiā aut priuilegiū impetrare z impe
tratū non valuit vt ibidem dicit. Inde ve
nit canonica z est ius qō proueniet ex electō
ne vl' receptione in fratrem vl'est ius pcipi
endi fructū prebende siue redditus ca.rela
tū de preben. Canonica monicio est qñ in
teruenit citatio cū trib⁹ monicionibus vl'
vna pemptoria tres continēs de qua in.c.
cōstitutionē de sententia excōicationis.li.
vi. Ab.interdictū.i.phibitū de interdicto
scz ꝙ interim dicere vl' interim dictū
scz ꝙ interim annūciat a iudice nonq ppe
tuo maneat quasi ꝯdiu dictū et statu...est
a iudice. Et nota hic ꝙ in generali interdi/
cto dñi ista conferri ab eccia scz baptismus
puulor penitentie morientiū pōt etiā epūs
puulos baptisatos cōfirmare. Item semel
in mense vl' septimana ppīm interdictū ex/
cōicatum ad eccīam aliquā cōuocare z ei p
dicare. Item pōt eucaristia in mortevere pe
nitentib⁹ dari. vñ decretalis noua pmitti
mus eccias ministris semel in ebdomada
pte interdicti nō pulsatis cāpanis voce sō
missa.i.bassa z suppressa ianuis clausis z fir/
matis excōicatis z interdictis exclusis mis
sas solēnia celebrare cā ꝙficiendi corp⁹ dñi
qō decedentibus in penitētia non denega
tur. Item pmittit ꝙ clerici decedētes q̄ pe/
ne seruauerūt interdictū in cimiterio eccle
sine cāpanor pulsatione cessantib⁹ solēni/
tatibus oībus cū silentio tumulant. Item
cōcedit ꝙ in cōuentualib⁹ eccl'ijs bini z bi/
ni vl'simil' tres horas canōicas valeāt z po
sint legere potius ꝯ cātare ianuis clausis
interdictis z excōicatis exclusis z expulsis
voce ita demissa z suppressa siue bassa. q̄ ex
terius nō possint audiri.i. q̄ existētes extra
ecclesiam illos dicentes horas nō possint
audire. Et sic patet ꝙ interdicti z mlto for/
tius excōicati non pñt auscultare horas ca
nonicas. Item peregrinis accipientibus
signū crucis ob reuerentiā crucifixi nō ēpe
nitentia denegāda: ꝙ etiā alijs peregrinis
potest misericorditer indulgeri. Item no/
ta ꝙ extrema vnctio hoc est vltimū sacra
mentum non debz dari alicui laico vl' clerico vl'
etiā religioso in loco generali interdicto sup
posito nisi sup hoc habeat priuilegiū speci
ale. Et nota ꝙ olim interdictuz aliud erat:
nam erat quedam formata z sollēnis cōcep
tio verborz quib⁹ ꝑtor aliquid fieri iubebat
vl' phibebat qō tūc maxie faciebat cum de
possessione vl' q̄si pos. inter alios ꝑtendeba
tur vt instituta de interdictis circa ꝓncipi
um.z.ff.eo. Et pl'a sunt interdicta. vnū est
interdictū ō aqua quotidiana z estiua. z da
tur habenti ius aque q̄tidiane. vel etiā e/
stiue ducende ad predia sua cū alios duce/
re phibet. vt.ff. de interdictis.l.i. in princi
pio. Item est interdū de aqua de castello du
cenda z dat habenti ius ducendi aquā ō cā
nali vel castello ad irrigandū. Item est iter
dictū de arborib⁹ cedendis. z datur ꝯ hos
qui hñt arbores quar folia pēdēt sup edifi
cia vicinor vel agr ita ꝙ eis damnū infe/
rāt z ꝓsulit eis ꝙ hmōi arbores succindāt
et ligna tollant. et eas arbores deglobent
a terra vsq; ad q̄ndecim pedes. Idez est si p
radices minatur piculum vt.l.i.C.ō inter
dictis Et hoc interdictū est prohibitoriuz
Item est interdictū de cloacis priuatis re/
ficiendis z reparandis. Si volēs quis su
am cloacam i.latrinaz priuatā vl' etiā pub
licam. vl' fistulas. vel meat⁹ seu conductus
reficere z reparare vel purgare vel etiam de
nouo facere ab alio phibet. tūc prouisum
est et de interdicto de cloacis qō est interdi
ctum publice deputatum. Et priuatū de p
uatis cloacis z est prohibitoriū Etiā ē aliō
restitutoriū scz qō dat ꝓtra inijcientē z pij
cientez in cloacā meā. l' publicā. l' imissuz ī
cloacā ipedit vl' quo inbet auferri.i. remo/
ueri qō imissum.i. deiectum est. vt.ff. de clo
acis.l.i.§.i.z.§. deinde.z.§. cloace.l.fi. de i/
terdictis. Itē est interdictū de aqua pluui
ali arcenda vl' de aqua pluuia. Si facis o/
pus aliqō in fundo tuo ꝑter qō aqua plu/
uialis potest nocere fundo vicini tui datur
contra te actio pluuie arcende per quā tu /
is expensis opus teneris distruere. z dam/
num contingēs emendare. si vero posside
as opus ab alio factum. teneris patientiā
prestare vt id opus quod noc̄z destruatur

argumento.l.i.z.ij.§.iij.ff.z.l.si tertius colonus.§.celsus scribit.versiculo si quidez alius.ff.de interdictis zspe.id idem.Item est interdictū ō fonte quod datur ei qui ducit aquam de fonte hoc anno necvi nec clā nec precario de alterius fonte vel lacu.puteo piscina.fossa.stagno.vt.ff.de interdict̄ .l.i.in principio.Item est interdictū fraudatorium quo tutoris creditor tenetur pupillo.vt si eum cōsilio fraudis participasse constabit vt fraudaretur.vt.ff.de solutio. .l.pupilli.circa principiū.Hoc interdicto tenetur qui fraudē participando emit a creditore qui non sit soluēdo.melius forte discretura debitore.Itē est interdictū de glā de legenda.i.colligendo vt alios fructꝰ.Et datur ei cuius glans vl fructus in funduz alienū ceciderit vt singlo tertio die liceat legere.i.colligere et exportare.Et glādis nomine omnes fructus continent vt.l.vnica ff.de interdictis.Item est interdictū de itinere actuq priuato restituēdo pbitoriū ad tuēdas.i.defēdēdas tm̄mō rusticas seruitutes z datur contra prohibētes aliquē vti seruitute sua.vt.ff.e.ti.l.i.§.i.Et datur cōfessoria contra negantez seruitutez.vt.l.si forte.§.sciendū.ff.si seruitus vendicetur. Et etiam datur aduersus eū qui aliū iniuste prohibet sua vti seruitute.nam tūc etiā dicitur confessoria vt dicto.§.sciendū.l.p allegata.Item est interdictū de libero homine exhibendo.i.ostendendo.Et cōpetit vnicuiq de pplo ad petendū in publicū hominē liberū cōtra z aduersus eū qui liberū hoiem inuitū captū dolo malo detinet in seruitute.Item est interdictū de liberis exhibēdis seu deducendis.Et datur patribus vl parētibus ptra eos qui liberos suos vl nepotes in ptāte eorum existentes sine eorū volūtate detinēt.vñ.l.i.ff.e.ti.ō interdictis ait pretor queue in potestate lucij titij ē si is ea re apud te est dolo malo tuo factuz ē q minus apud me patrē esset ita eū eaz rem exhibeas.Item est interdictuz de migrando quod datur inquilino.i.cōductori qui domos ꝓducit vt ipe libere cū rebus suis possit de habitatione migrare.si tamen locatori satisfaciat z de pēsione totius temporis. vt.ff.eo.l.i.§.si pēsio.Domini mei plura alia interdicta habetis que vobis scribaz infra in ca.eos qui ō sepulturis sub verbo interdicti.nam habetis interdictū de mortuo inferendo.Item interdictū momentanee possessionis.Item interdictū ne q̄d in loco sacro fiat.Item interdictū ne quid fiat in loco publico vl itinere.Item interdictū ne quid fiat in mari vl flumine publico Item interdictū ne quid fiat in flumine publico vt aliter fluat q̄ prioꝛi estate fluxit. Item interdictum de noui opis nunciatum Item interdictum ō loco publico fruendo Item interdictū de precario.Item interdictum q̄ vi aut clam.Item interdictū quoꝛ lagatoꝛ rū bonoꝛ.Item interdictū quoꝛ lagatoꝛ Item interdictum de riuis.Item interdictum saluianū.Item interdictū de sepulchro edificando.Item inter dictū de tabulis exhibendis.Item interdictum de ripa munienda.Item interdictū vt in flumine publico nauigare liceat.Item interdictuz vnde.vi.Item interdictū de vi z vi arma/ ta.Item interdictū vti possidetis.Item interdictum vtrobi.Item interdictū de vtroq deducenda marito.Et sic habetis.xxxv. vel.xxxvi.interdicta quare ite ad caplm eos qui de sepulturis.

De causa possessionis

et proprietatis.

Visum est supra de iudicijs z foro competenti.verū quia aliqua causa intentatur super proprietate rei deducte in iudicio.q̄ dam sūper possessione ipsius rei.dubitaret aliquis quid sit causa proprietatis z quid causa possessionis.ideo ad nos informandū annectit rubricā de cā possessio.z pprie.

c **ausa.** Presuppomendū est primo illud quod ōr i.c.appellati in ſtra ō appellato.z.ij.q.vi. ad finem et.l.eos.C.de appellatio.videlicet q̄ ad officiū iudicis appellationis spectat cognoscere an bene vl male fuerit appellatū.sed de alio articulo appellationis non debz se intromittere.Simile ōr in.c. ro.de foro cōpetenti.in.vi.Secundo prepponitur pro ratione decidendi ad textū q̄ licet de iure ciuili non possit adiri iudex in prima instātia obmissis medijs tūc de iure canonico licitum est adire papam obmissis medijs etiam in prima instantia

quia ipe papa est ordinarius totius orbis ꝛconcurrit cum oibus aliis. ideo in electõne actoris est coram quo velit defensores sibi reum cõuenire vel coram epõ hoc est coram iudice ordinario vl' corã papa. qui papa dicitur ordinarius ordinariorꝝ. Casus Tu ꝛego litigamus coram officiali picta uen. super aliquo beneficio qui officialis ꝑ te tulit sententiam a qua appellasti immediate ad papam. tamẽ poteras si voluisses appellare ad archiepm burdegalenses quod non fecisti. Intimasti ꝛ notificasti appellationem ꝛcõparuimus ambo coram papa. vt voluimus ꝙ dimissa causa appellationis ipe papa cognosceret de causa principali. q̃ritur vtrum possit istud fieri ꝛ videt prima facie ꝙ non vt dictũ est in prima presuppositione. tamen roma. pontifex dicit ꝙ potest cognoscere de principali obmisso. i. dimisso articulo appellationis. cum ipe papa sit generalis ordinarius ꝛ concurrit cũ oĩbus ordinarijs. Sicut etiã dicitur legat⁹ pape obmisso articlo appellationis potest cognoscere de principali causa. ca. i. de offi. legati in anti. Sed ponamus sanctissime pater ꝙ aliquis fuit spoliat⁹ re aliquaꝝ mouit controuersiam sup articulo ꝓprietatis in quo processum extitit vsq; ad cõclusionem ꝛ renũciationẽ cause. Ego actor qui fui spoliatus anteq̃ fuerit renũciatũ ꝛ conclusum in causa volo suspendere causam ꝓprietatis ꝛ venire ad possessionem an possim. Dicit ꝙ sic. ꝛ hoc in odiũ spoliatis. h.o.h.r. Colligo aliqua notabilia. Et primo ꝙ ꝗs nõ dz appellare ad papã obmisso medio nisi obtenta forma. c.i. de appellationib⁹ in vi. Nota. secõdo ꝙ quis etiam in prima instantia põt litigare corã papa omisso medio. ꝙ hoc forte non haberet locum in regno francie propter pragmaticã sanctionẽ que vult ꝙ cause primo agitentur corã ordinarijs nisi delegarent a papa aliquib⁹ iudicib⁹ regni frãcie. No. tertio ꝙ si spoliatus intentauit petitorium infra conclusionẽ ꝛ renũtiationẽ. i. anteq̃ fuerit conclusuꝫ ꝛ renũciatũ in cã potest suspendere ꝛ dimittere petitoriũ ꝛ venire ad possessorium. Et est ratõ. quia probationes sunt faciliores in possessorio q̃ in petitorio. quia in possessorio sufficit probare possessionem ꝛ spoliationem. in petitorio vero requiritur probatio dominij que probatio est valde difficilis. ideo consulit lex qui petitoria. ff. de reivendicatõne. ꝙ quis prio agat possessorio q̃ petitorio. Sed nõ vt hic dicitur ꝛ in. c. pastoralis eo. ti. in an. aliquis potest primo intentare petitoriuꝫ deinde venire ad possessorium. Sed queritur nonne dimittens petitorium ꝛ veniẽs ad possessoriũ venit cõdẽnandus in expensis. Dicit glo. ꝙ nõ. quia nihil preiudicat aduersario cum poterit postea venire ad petitoriũ in eodẽ statu in quo prius remãsit Et hoc debet facere ante cõclusionem causevidelicet ꝙ põt suspendere petitoriũ ꝛ venire ad possessoriũ. secus post cõclusionem. Vñ concludere ꝛ renunciare in causa est quando ptes nihil amplius volunt allegare nec producere ꝛ tũc iudex dicit postq̃ nihil aliud vultis allegare nec ꝓducere ego habeo pro concluso ꝛ renunciato.

De dolo ꝛ contuma.

Visum est supꝫ de causa possessionis ꝛ proprietatis ꝛ quia aliquãdo in causa possessionis ꝛ ꝓprietatis. dolus cõmittitur ratione contumacie. quare posset aliquis dubitare de effectu illi⁹ doli vl' contumacie. ideo ponit clemens de dolo ꝛ contumacia rub.

I ante Presupponendũ est ꝙ contumax in nõveniẽdo ñ põt appellare. ꝛ hoc in odium sue contumacie. puta si fuit citatus vt veniret corã iudice ad audiendũ sententiã ꝛ nõ venit ꝛ sic fuit contumax. talis non potest appellare. ij. q. vi. §. sunt quoꝝ in principio xxiij. q. iij. c. de illicita. C. de iudicijs. l. properandũ. §. cũ autẽ. ꝛ quoꝝ appellatones ñ recipiunt. c. i. ꝛ l. cũ autẽ. C. ꝺ iudicijs. Secũdo presupponendũ est ꝙ iudex non tenetur deferre appellatõni friuole interiecte ab interlocutoria ꝛ potest dare apl'os refutatorios ꝛ ꝓcedere ad ulteriora ꝛ citare partẽ appellantem si velit vel si nolit nõ req̃ritur ꝙ citet. vt in. c. eum qui eodẽ. in. vi. qz frustra citaretur. Casus. Ego conueni te corã cõpetenti iudice ꝛ processum fuit vsq; ad productiones testiũ hinc inde saltem pro parte mea feci probationes productiones ꝛ probaui meam intentionem. tu reus proposuisti tuas defensiones ꝛ admisisti. i. recepi?

ad illas probandas cū velles producere aliquos testes ego actor dixi illos non esse recipiendos. iudex interloquendo pronunciauit illos non debere recipi. tu reus ab illa sententia interlocutoria appellasti. iudex vidit q tua appellatio erat friuola. forte quia inserta in instrumento appellatorio erant falsa z sic non detulit. i. aliquem honorem non fecit tue appellationi ob reuerentiam iudicis superioris ad quē appellabas sed dedit tibi apostolos refutatorios z citauit te ad procedendū ad vlteriora causel'te non citauit. tunc aduenīente die assignationis iudex procedit ad expeditionez cause z tandem tulit sententiā diffinitiuam contra te post ea quenit ad noticiam tuam q sententia fuit lata cōtra te. voluisti appellare. queritur vtrū possis. Dicit q si manifeste cōstaret q appellatio prima interiecta ab interlocutoria essz manifeste friuola. puta quia nullā causam grauaminis expresserat in sua appellatione. vl forte bene expressit cām. sed illa causa erat notorie falsa vl forte expressit causam verā sed nō erat rationabilis. certe illo modo scōa appellatio ad diffinitiuam nō est admittenda z ea non obstāte iudex a quo debet exequi suaz sniam diffinitiuam. h. o. h. r. Noto q appellās ante sniam diffinitiuā a iudice z recedēs. etiam si eo citato extra euz ferat diffinitiua snia pt a dicta sententia appellare infra tēpus ōbitum. nisi eius prima appellatio esset friuola manifeste. qz si prima appellatio interposita in interlocutoria eēt friuola tūc ipe nō posset āplius appellare a diffinitiua. z istud notabile pertinet medelā totius ca. Noto q ō iure canonico quis potest appeallre a sententia interlocutoria a quocūq grauamine. Secus est de iure ciuili. nisi esset tale gnamen q non posset repari in diffinitiua. quia non si posset reparari in deffinitiua. etiam de iure ciuili ab interlocutoria posset appellari. l. ante diffinitiue tēpus. C. q/rum appellationes nō recipiunt. z. l. fi. C. ō cpali audientia. Noto q qñ appellatur ab interlocutoria iudex pōt dare apl'os refutatorios z non obstante appellatione ipse pōt procedere ad vlteriora posito q causa appellationis sit rationabil'. c. eum qui eodē in vi. nisi post cognitionez appellatōis dicat bene appellatū. quia tunc renocaturq̄ gestum est pendente appallatione. Secus in diffinitiua. quia ibi pendente appellatione iudex non potest procedere nec debet. Noq si is qui appellauit ante sententiā appellet iterum a sentētia diffinitiua extra sela/ta ꝓpter hoc nō renūciat appellationi pus interposite vt in glo. sup verbo appellare. Nota ex magna glosa in pricipio quatuor modos p quos quelibet appellatō ab interlocutoria dicit manifeste friuola z quilibz illoz modoz excludit a facultate denuo appellandi videatis dñm panor. in cle. ista. qz bene elucidat istā magnā glo. Noto tex. ibi ⌊diffinitiuā sententiā⌋ z noto primo q sententia in genere scōm Hugo. est iudicium vel litis decisio vl firma z indubitata fe cura z firma responsio vel aiaduersio vel sensus siue intellect9 z dicit a sentio tis. Ite sententia quidem color retoricus dicitur scz breuis oratio aliquid moralitatis generaliter cōprehēdēs vt obsequiū amicos veritas odiū parit. inde sententiosus sa. sumrita odiū parit. inde sententiosus sa. sumpsit id est plenus sententijs. Ite scōm fidorus snia est determinata acceptio alterius ptis cōtradictōis. Snia scōm azonē in summa C. quomodo z qñ iudex sententiaz proferre debeat. qñ potest dici cuiuscūq oratōnis significatio. qñ ponit p opinione magistrū qñq dicit q̄cquid alicui de re aliqua placet. qñq est deportatio qñq excōicatio vel interdictū sed improprie qz excōicatio vel interdictū potius punit q̄ finem sententia imponit. ideo potius pōt pena dici q̄ sententia vl diffinitiuo. qñq sententia dicitur qōcunq iudicātis preceptū nō nature nō iuri nō bonis moribus cōtrariū. Et scōm hāc significationē distinguit. qz sententia rū alia est diffinitiua. alia interlocutoria. alia cōuentionalis alia que dicit preceptus alia mulcta. alia dispensatiōis. Sententia diffinitiua est diffinitio iudicialis pronuncians finem imponens ex pronunciatione iudicis damnationē. i. cōdēnationē vl absolutionē cōtinēs. z hec sententia diffinit principalem questionē vt quādo auditis vtriq̄ ptis allegationibus cā terminat z finis principali negocio imponitur quā semel sententiam latam iudex reuocare non potest. Sententia interlocutoria est sententia semiplena q

profertur inter principium z finem cause ñ sup principali sed sup emergentibus z incidentibus questionib⁹. puta sup libello offerendo vl' concipiendo vl' danda dilatione aut deneganda z sup testibus recipiendis vl' non et similibus principali causa durā text quādo iudex non residēs pro tribunali. i. in tribunali interloquendo inter partes sine solēnitate scripture aliq̄d pnūciat de plano vl sup aliquo incidenti vl' emergēti extra principū intentū principale. z bāc sententiaz potest iudex revocare sive ipe sit ordinarius: sive sit delegatus. sive sit arbiter Hoc debet tamē fieri cū cause cognitōne z iudice cōcedente nō pcedēte. iij. q. iij. §. fm gofre. sententia cōuentionalis est amicabilis cōpositio. vt qñ iudex cōuenit aliquē et cōmonet eū ne faciat cōtra cōuentionē. sententia p errorem lata a qua nō est appellatū revocatur si error pbabilis postea detegatur vt in. c. fraternitatis. de frigidis z male ficiatis sufficiat p nūc. vide glo. i ca. ad cō pescēdas. in verbo diffinitiua. No. tex. ap pellando appello appellas are. a. p. i. ad alium iudicem vocare vl' alterius iudicis audientiā postulare. z vt. d. ber. in li. de ꝑside ratōne. appellasse iniquē iniquū est. iniquē z impune iniquaz appellationū fomes Jniq̄ aūt ois appellatio ad quē iustitie inopia ñ coegit appellare nō vt gues sz si gueris licet. scz appellare vñ appellatōne interiecta debes apostolos petere a iudice a quo appellas. vñ apli in iure dicunt littere date appellanti in quib⁹ cōtinent allegatōes z qualit in causa processum sit. Item aplōz alij sūt cōuentionales scz qñ pars admittit appellationē. sive in iudicio inde refutante sive tacente vl' extra iudiciū vt extra de appel. c. sepe z. c. oblate. Alij sunt apli testimoniales testificantes de appellatōe facta. Alij sunt dimissorij per quos apparet q̄ iudex detulit appellationi. Alij sunt apli refutatorij. p quos apparet q̄ iudex nō detulit appellationi. Alij sunt reverendi sive reverentiales scz quādo ob reverentiā suplōris appellationi defertur vt in. c. i. de appellatiōibus vt in libro. vi. in glo.

Ut lite pendēte nil innouetur.

Visum est sup̄ de cōtumacia q̄ p eaz fit missio in possessionē qñq̄z ex primo decreto qñq̄z ex secūdo z sic fit novatō z aliq̄d innovatur Et dubitaret aliq̄s vtrū lite pendente aliquid debeat innovari vl' vtrū oīa ō beant manēr in eodem statu in quo sunt lite pendente. ideo annectit. i. adiungit hic rubri. vt lite penden.

ſ iduobus.

Presupponendum est illudq̄ habet in. c. ij. de prebendis li. vi. videlicet q̄ licet generaliter collatō bñficioz spectet ad papam ratōe plenitudinis potestatis tamen specialiter z priuatiue collatio bñficioz vacantiū in curia romana ad ipsum papam spectat: ita q̄ nullus alius illa bñficia potest conferre sine ipius mādato speciali. Alia vero bñficia vacātia extra curiam romanā ordinarij possunt conferre z cōcurrunt cum papa accumlatiue z possūt preuenire papā nisi papa inhibuisset ne ipi haberent conferre. Lasus. Duo litigabāt corā papa i curia romana sup aliq̄ bñficio quod beneficiū quilibet dicebat ad se pertinere isti litigantes sunt mortui in curia romana querit ad quem spectat collatio bñficij. Dicit roma. pon. clemens q̄ ad solum papā spectat collatio nisi ius illius bñficij neutri cōpetijsset. quia si nullus eoz litigātium haberet ius in beneficio. sed aliquis tertius habebat ius tunc papa illud beneficiū cōferre non debet cū non vacet. Sed quid si vnus est mortuus in curia alij mortuus est extra curiā. Queritur ad quē spectat collatio. Distinguit clemens an possidens beneficiū mortu⁹ est in curia. z alij nō possidēs mortu⁹ est extra curiāz tūc collatō beneficij ptinet ad solū papam priuatiue si aūt possessor mortu⁹ est extra curiā tūc collatio pertinet ad ordinariuz loci in quo est beneficiū. qui ordinarius pt prevenire papā. Sed quid iuris si neuter possideat et vnus mortuus est in curia alius mortuus est extra. Dicit clemēs q̄ collatio spectat ad papam ratiōe sue potestatis z idez si ambo possedissēt fm glo. Sz quid si vn⁹ mortu⁹ altero supstite. i. viuente. dicit q̄ non est cōferendō doneclis fuerit finita cōtra supstitē z tunc euentus ōmostrabit ad quē spectat collatō. qz si dicat beneficiuz spectare ad ō

functi. tūc considerandū an defunctus sit mortuꝰ in curia romano quo casu collatio beneficij spectat ad papaz. aut mortuꝰ est extra curiā ꝛ tūc collatio spectat ad ordinariū Sed quer̄ nunqd loco defuncti poterit ordinarius aliū subrogare Dicit clemens ꝙ sic. sed queritur an per istaz clementi. papa idē intelligat in psonatibꝰ in dignitatibus ꝛ alijs beneficijs in quibꝰ ratōe sue potestatis hz plenā ꝛ merā dispositionē ita ꝙ si is qui mor̄ extra curiā habebat psonatum vel dignitatez in controuersia cū aliq̄ an ordinariꝰ possit psonatū vl dignitatem cōferre sicut dixim⁹ de simplici bñficio Dic clemēs ꝙ pistā clementinā non intēdit derogare principio cap. scōi depben. li. vi. sed ista clemētina fuit specialiter facta ad deciendū dubiū qđ fuit qū vnꝰ mor̄ in curia alius aūt mor̄ extra curiā. b. d. b. r. Colligo aliqua notabilia. ꝛ primo ꝙ si beneficiatus mor̄at in curia romāa. tūc collatio ipius spectat ad solū papam priuatiue. ita ꝙ nullus alꝰ pōt cōferre illud bñficiū nisi ipe papa ꝛ sic collatio ad ipm papā spectat priuatiue. qz priuat oēs ordinarios. Nota ꝙ ista clementina venit declaritiue siue ad declarationem. c. ij. de preben. li. vi.

c um lite. Lite pendēte nihil est innouādum. Et quo ad hoc litē dicimus pēdere pꝰ q̄z a iudice cōpetenti citatio emanauit. ꝛ ad ptem peruenit. Et capl̄m istud venit declaratiue ad titulū videlicet quādo dicat litis pendentia. Et dicit ex quo reus reꝰ est citatus. ꝛ libellus est oblatus. quia in eo fuit i serta petitio actoris. vel aliquid equipalēs tunc lis dicit pēdere. Sed querit. Judex decreuit aliquē forte citandū. q̄ audiens ꝙ iussus erat citari se absentauit ꝛ p euz stetit quomin⁹ citaret Queritur si nūcius iuerit ad domū ꝛ illum non reperierit sed dimisit citationē ad domū vl eum citauit in psona vxoris. Queritur an p hoc lis dicat pendere. Et rñdet ꝙ sic. h. d. Nota ꝙ competēs iudex seu ydoneus dicit qui habet in causa iurisdictionē cū exercitio. dato ꝙ illa iurisdictio possz exceptiōez elidi. siue exceptio contigat iurisdictōez. siue cōtingat psonaz valet eēm vtroq̄ casu processus si non excipiatur merito aū exceptionē dicit cōpetēs seu idoneꝰ Et nota. glo. i cle. nostra singlariter qz pt facere ad multa cū sepe fiat mentio de iudice cōpetēti. No. ꝙ q̄z ad ppetuandā iurisdictionē sufficiat citationē emanasse a iudice licet nō puenerit ad partē mīm ad inducendā litis pendentiā oporteꝛ ꝙ puenerit citatio ad ptez vt gl̄. in ver. ꝛ ad p tē tm̄ dicit tex. si facū est per partē q̄min⁹ citatio puenerit ad eū tunc nō impeditur litis pendētia. No. cōsiliū glo. vlti. ad inducendā litis pendentiaz inserat in citatione copia libelli. vt ps citata possit plene instrui sup quibus sit in iudicio cōuenienda.

de sequestratione possessionis ꝛ fructuum.

Visum ē s. an ꝛ qn̄ nouatō pt fieri dubitari posset an possit fieri sequestratio rei litigiose possessionis ꝛ fructuum.

a d compescendas.

Casus. Tu ꝛ ego litigabam⁹ in curia romana coꝛā aliquo auditoꝛe sup bñficio in petitoꝛio vl in possessoꝛio processum intm̄ extitit ꝙ auditoꝛ tulit sententiā diffinitiuā ꝑ te possessoꝛē q̄ adhuc triennio nō possederas appellauisti pendente appellatō ne peto vt beneficiū p̄cioſuz sequestretur vna cū fructibus p̄cipiendis. querit̄ vtruz debeat fieri sequestratō. dic cle. ꝙ sic. etiam dicatur ꝙ snia auditoris lata ꝑ possessoꝛē nō valet. tm̄ ß nō obstāte iudex ordinarius poterit sequestrare dictū beneficiū Sed q̄rit̄ p quē fiet sequestratio. dicit ꝙ p iudicē et sequester exercebit ea q̄ ptinēt ad benefi/ ciū. Itē reddit⁹ nō uertent in vtilitatē ipi⁹ sequestri sz imputabit bñficioꝛ resiuus sequestros occupat vtr̄ iste ipediēs vel occupās incidat in aliquā penā. Lemis oi stinguit. aut ille q̄ ipedit est vnꝰ de litigatoꝛibus aut nō. sed. aliꝰ si scōo mō incurrit penā excōiōis. qz ipo fcō ꝙ ipedit vl occupat fructꝰ ipe est excōicatꝰ nec venit absolu̇end⁹ nisi oia restituerit in mān̄ib⁹ sequestri. Prio casu etiā incurrit sententiā excōicatōis vl tra ꝙdit⁹ qđ hz vl qđ sibi ꝓpetebat i bñficio. Et hec clemētina seu ꝓstitutō hz locū

in litibus pendentibus ꝛ non solū in futu ris.b.d.b.r.Colligo aliqua notabilia. et primo si super bñficio cōtra ipsius possesſo rem qui triennio non possedit in petito torio vel possessorio vna diffinitiua fertur in curia etiā si nulla fore dicat ipsius bñfi cij seqstratio p loci ordiariū fieri debz quā impediens vel sequestratos fructus occu pans excoīcatus ē. Et si est de litigantib⁹ cadit a iure suo ꝛ respicit pendentia. ꝛ istō est sūmariū clem ētine Nota q̄ iudex ꝛ su perior debēt obuiare maliciis bonā subdi torū. qz melius est añ tēpus occurrere q̄z p⁹ causam vulneratam remediū qu crere No ta tertiū ad compescēdas. i. refrenādas. vt in glo. No. apud. i. circa. ꝛ debet scribi p. d Nota promulgata vt s. in cle. si añ. de do lo et ptu. Nota seqstret. seqstro stras. a. p. separare ꝛ ꝓprie certātes pacificare. vñ diui do pacifico dic designare seqstro Inde se qster stri. qō ꝛ tercie declinationis inuenit sed regulariter. i. cōiter ꝛ sepius est secūde. vt hic seqster stri. stro Et dicitur sequester recōciliator q̄ discordes pacificat ꝛ q̄ certā ti bus medius interuenit. q̄ apō grecos ame sos dr apō quē pignora vel tres alie litigi ose deponi solēt. i. solēt tradi in custodiam Et dr seqster a seqndo vel a seqr eo q̄ eius q̄ electus est vtraq̄z pars certantiū ꝛ litigā tium sequat fidez. vnde de utro. tercio ego sequester ꝛ medius fui inter deum ꝛ vos. iñ hec sequestra stre. i. recōciliatrix ꝛ ꝓprie cer tātes pacificans Item ꝓprie vt ad nostruz ꝓpositam sequester est is apō quem res liti giosa deponitur a pluribus ꝛ sequestratur vt ei q̄ in causa vicerit reddat. Item seque strū dicit illud scriptum qō de sequestratō necōficit. ꝛ si sit ex cā volūtaria trāsfert pos sessionē in sequestrz Sequestratio est rei de qua agit separatio vl dispositō vel possessi onis interitio. Interim ei q̄ res apō seq strū est nec actor nec reus possidet. vt. ff. de statu hominum. l. libertis.

De probationibus

Visum ē supra de iudicijs vez qz in iu dicijs probationes sunt necessarie. ideo an nectit rubricam de probationibus

itteris Pone ca. sūmariū sic uerba lr̄az aplicaz q̄ bus pp ꝓprium factū narrat plene probant si super illis gracia vl intentio pape fūdatur. Casus. Papa mādauit archiepo biturice si vt mibi cōferret ꝛ prouideret de bñficio vacante. puta sic dicēdo venerabili fratri ar chiepo biturice si in dño salutem ꝛ aplicaz bñdictionē mādam⁹ q̄tenus conferas tale bñficiū vacās isti qō beneficiū refuauim⁹ nobis cū decreto irritante. accidit q̄ archie piscop⁹ bituricen. dicit se bñficiū alteri con tulisse. an possit illud dicere ꝛ si protulerit al teri. an valeat eius collatio. Certe dicit q̄ ñ pōt hoc dicere qz papa illud bñficiū refua uerat sibi cū decreto irritante. Et ad hoc p bandū ꝓpono meā gratiā in qua pap̄ dicit q̄ illō beneficiū sibi reseruauerat cū decre to irritante. vtrū sim audiendus. ita q̄ illa verba narratiua in gratia mea faciāt fidez. Dicit q̄ sic. cū sup illis verbis papa fūdat intentionē suā ideo faciūt plenā fidē. vt dic glo. b.d.b.r.Colligo aliqua notabilia q̄ ꝑ bis narratiuis alicui⁹ nō credit citra papā regulariter etiā si narrās sit legatus ꝛ de re seruatione per eū facta vult facere fidem vt in glo. in verbo reseruasse. ꝛ dic vt notat in ca. post cessionē. de proba. ꝛ in. c. sup bis ō fide instru. Nota q̄ verba narratiua rescri ptoꝝ papaliū q̄ñ faciāt fidez ꝛ q̄ñ nō ꝛ quā fidem faciant distinguevt colligit ex glo. fi nali. qz aut sup illis non fundat intētio pa pe. ꝛ tūc nō probāt. ꝛ tūc habet locū c. si pa. de priuilegijs. li. vi. ꝛ ptz exēpluz ibi in glo. q̄. aut sup illis fundat intēto pape. vt puta qz confert bñficiū qō dicit sue collatiōi pri us reseruasse p morte beneficiati. ꝛ tūc aut illa verba sunt sup facto alieno. ꝛ tūc faciūt fidez sed admittitur probatio in contrarium aut sunt ō fctō ꝓprio ꝛ tunc faciūt ad ō fidē vt non admittat probatio incōtrariuz ꝑm glo. ꝛ cōem intellectū. vide dñm panor. sup hoc in eodem capitulo.

De testibus.

c um iudei. Aliqui ponunt istam cle. in. ti. ō probationib⁹ tñ dñs panor. ponit in titulo detestibus Istud ca. supplet conci liū lateranense sup̄. eo. in ca. iudei. in prin. ca. dicitur q̄ xp̄ian⁹ cōtra iudeū in testez ad mittit vbi dicit decernim⁹ feriendos q̄cūq̄z voluerīt iudeos p̄ferri xp̄ianis. ꝛ reddit ra tionē cū eos sez iudeos vl sarracenos opor

teat subiacere xpianis. Et cū oporteat eos
fouerī ab eis xpianis sola hūanitate. Jsta
clemēti. plus dicit quia aliquotiens princi
pes auari vt tributū haberēt ab istis iude/
is ipos faciebant venire ad suas ciuitates
z fulciebant q̄plurimis priuilegijs. forsan
iudei erant priuilegiati q̄ in quacūq; cau/
sa siue in criminali siue ciuili xpiani ñ pos
sent esse testes cōtra ipos iudeos. ita q̄ nul
lus cōtra iudeos ferret testimoniū nisi essz
iude⁹. z si cōueniebat z decebat christiano
si volebat hr̄e testez ꝓtra iudeum q̄ ipe xpi
anus acciperet iudeuz ꝑ teste. Et illud erat
bene graue ipis xpianis q̄ ipi iudei infide/
les essent melioris cōditionis q̄ ipi xpiani
Jdeo papa clemens fecit hanc clementinā
in qua cauet q̄ nō obstante cōsuetudine q̄
cunq; vel priuilegio ipi iudei conuincant ꝑ
testes xpianos. His ꝑsuppositis figura sic
casum. Sunt nonnulli p̄ncipes z q̄plurimi
q̄ auaricia ceci attrabūt ad suas prouin
cias mltos iudeos vl sarracenos vt ab istis
iudeis vl sarracenis q̄t annis. i. singulis ān
is possint ab ipis iudeis vel sarracenis
pecuniā quasi infinitaz extorquere dictos
iudeos vel sarracenos p̄uilegiando priui/
legijs priuantibus q̄plurima iura cōia z ñ
solū iura sed etiam xpianam religionē infi
ciūt z in obprobriū q̄plurimū habent siue
religioni obprobrioſuz ē. Nos clemēs pa
pa cōstitutiad hoc vt ortodoxā. i. sanctā fi
dem cōseruemus quēadmodū. i. sicut fecit
beatus petrus z melius si possibilitas nos
nō redarguat in dño exhortamur z suppli
camus principes tales ne decetero. i. dein
ceps z amō cōcedāt talia priuilegia ipis iu
deis vl sarracenis Et ne pmittāt. i. patian
tur seruare iam cōcessa. q; si ipi iudei vl sar
raceni presumpserint vti talib⁹ priuilegijs
cōcessis a principib⁹. nos volum⁹ q̄ cōio. i.
cōicatio xpianoꝝ eis. i. ab eis subtrahatur
. i. secludat z remoueat. z si ipi xpiani pro/
pter hoc noluerint abstinere a cōmunione
seu cōmunicatione dictoꝝ iudeoꝝ vel
sarracenoꝝ compellantur ipi xpiani absti
nere censura ecclesiastica. i. per censurā ec/
clesiasticā que est excōicatio si opus fuerit
h. d. p. d. Ho. q̄ xpiani pducti in testes ꝑ iu
deos possunt per exceptionē criminis a te
stimonio repelli. q; licet iudei sint: nō tñ de
bet legittima exceptio illis subtrahi vt no/
tat gl. in verbo christianos Ho. q̄ iudei re
gulariter non cōpellūtur p ecclām sed per
iudices seculares in casibus tñ de eis iudi
cat eccla. vt gl. in ꝟbo p̄cipū. Ho. q̄ pri/
cipes non p̄nt p̄uilegiare iudeos vel sarra
cenos in his que sūt obprobriosa fidei. vt
hic tex. iuncta glo. prealle. in verbo princi
pū in fi. Ho. q̄ exhortatio est quoddā con
silium. z est regulariter ad instar cōsilij. cō
siliū ātr reuerentie obligat. secus in consilio
pfectionis. vt in gl. in verbo exhortamur
vide pano⁹.

estibus Jsta clemētina de/
terminat. c. frater/
t nitatis in quo dicitur q̄ in causa
appellationis sup nouis articulis seu capi
tulis tñ testes noui z veteres producant.
erat etiā dubiū z nō termiabat ꝑ illō ca. an
in causa p̄cipali etiā licerz producere no
uos testes vel veteres si minus fuerat pro
batū z fuerat renūciatū z conclusum in cā.
Et ibi ñdet q̄ non licet nouos testes pdu
cere nec ī causa appellationis sup nouis ar
ticulis licet producere nouos testes nec in
causa p̄ncipali sup eisdem articulis vl oi
recto ꝓtrarijs bis ꝑsuppositis. Lasse. Ji
cius habebat domū quam dicebā meā ee
nē. et sic controuersia inter nos fuit nata.
nos in iudicio in tñ ꝓcessimus q̄ artic⁹ of
positiones z testes nr̄os hincide pduxim⁹
ita q̄ renūciauimus z cōclusim⁹ in cā. z te
stes publicauim⁹. i. quicq̄d testes deposue
rūt. z dicta ipoꝝ legim⁹ z sciuim⁹ q̄cq̄d di/
xerūt z deposuerūt. Hoc facto: publicatis
testibꝰ video q̄ testes quos produxi: non
satis dicūt ꝑ me. vt possiz ꝑ eos ꝓbare me
dñm domus quam ticius possidz q̄d facio
aduisaui me q̄ pducerez tales z tales z in
struam eos talr q̄ ipi dicant verba. p que
dom⁹ mihi adiudicabit. vel etiā nō volop
ducere testes nouos sup eisdē articulis da
tis. sz sup directo ꝓtrarijs: q̄rit: an possim.
Rñdet clemēs q̄ non ꝓpter metū subornā/
tiōis. Qz video q̄ ī cā p̄ncipali nō possuz
pducere testes nouos sup eisdem articulis
vel directe contrarijs. Pono q̄ in p̄cipa
li causa fui condemnatus: a q̄ q̄dē sentēcia
appellaui. quero mō an coram iudice ad quē

hoc est coram iudice qui cognoscit an bene appellauerim vel non possim producere testes nouos ad plenius probandū qđ min⁹ plene probaui in causa principali. Et rñdz q non pari rationi. videlicet ꝓpter metum subornationis. Sed an iterū possim ꝓducere testes qui fuerūt producti in causa ꝓncipali super nouis articlis. Rñdet q sic. h. d. p. d. vide ter. Sicut nō licet in causa ꝓncipali producere alios vel eosdem testes super eisdem articulis vl̄ sup directo cōtrarijs hoc dicto testibus z coꝝ attestationib⁹ rite receptis z publicatis. sic nō debet licere in causa appellationis cum subornatio nō sit minus timenda imo tamē est timenda ꝗ in causa principali. h. d. Ho. q publicatio attestationum impedit testes sup eisdem articulis vl̄ directe contrarijs ꝓduci quando receptio illoꝝ testium seu dispositio tenuit alias vt in glo. cū ter. in verbo rite. Ho. q si publicatio attestationū est indiscrete facta. puta inscia vl̄ inuita ꝓte ex causa rationabili contradicte non impedit quomin⁹ pars que testificata non vidit adhuc testes producere possit. vt glo. in verbo publicatis. Nota q ꝓte aduersa ꝓsentiēte cessat dispositio huius cle. nota glo. in verbo ꝓducere. quā nota qz nescio alibi. Ho. q super veteribus. c. nullomodo ꝓbatis vel ꝓbabitis aliter ꝗ per testes puta ꝓ instrumē/ta licet ꝓducere testes in causa appellatiōis in quib⁹ casibus nō habet locū hec cle. sz ꝓcedit ter. ꝓ hāc. L. de tpib⁹ appel. vt i glo. fi. Ho. tertiū rite. i. recte scōm priscianū. z ōra rita. Papias ꝓ dicit rite recte iuxta morē legitime ꝓbe. Nota attestationibus. i. dictis testiū. vñ attestatōes sñt dicta testiū vl̄ testimonia ordīe iuris in scriptis redacta. Ho. publicatz. nota q dicta testium dicūtur publicata qñ inter ꝑtes legitur illō qđ libet test⁹ deposuit z ꝑtes sciūt quō testes deposuerūt vl̄ ꝓ eis vl̄ contra z actor scit talis testes deposuit tale đd z illud facit ꝓ me. z talis test⁹ deposuit tale đd z illō facit ꝯ me z seruit reo. Econtra aūt reus sit q talis testis deposuit tale quid qđ facit ꝓ eo. a lius testis deposuit aliō qđ facit ꝯ eū z isto modo dicta testiū dicunt publicata. qz publice fuerūt lecta. i. coram ꝑtibus Nota non min⁹ imo mā. qz iñ; est timenda subornatō testiū. i cā appellationis sicut i cā ꝓncipali.

De iureiurando omani

Jstā cle. lego vsqz ad §. dudū. q ponit vnū r exordiū in q ōt q romani principes .i. impetratores submiserūt z astrinxerunt se vinculo iuramēti. puta iurādo sug capita romanis pontificibus. Sed figūra sic casū. certū est q de⁹ nobis dedit vicarium in terris cui dixit q cūqz ligaueris z quecū/qz solueris. i. deligaueris soluta. i. deligata erūt: Hoc dicebat ies⁹ beato petro vicario suo. Petre q ſcūqz excoicaueris in terris: excoicati z maledicti erūt in celis. Et quoscū qz solueris. i. dissolueris absoluēdo i terr⁹. erūt absoluti in cel⁹. Et isti petro voluit dare iurisdictionē spūalē exercitiue vel vtrāqz iurisdictionē ꝑm alios voluit dare. s. spūa/lē z tpalē. Spūalē exercitiue. tpalē in habitu: nō dādo sibi exercitiū ipsi⁹ iurisdcōnis tpal⁹. sed dādo exercitiū principalib⁹. s. regi/bus. ducib⁹. comitib⁹. baronib⁹. Modo q ro nonne ies⁹ voluit istos principes q̄b⁹ dedit iurisdictionē tēporalē hoc est: dedit eis ptātē sup reb⁹ tpalib⁹ exercendo esse aliq̄ modo subiectos suo vicario. i. romāo pō. z ne voluit vt isti principes prestent ipsi roma. pon. aliq̄ iuramēta. z nōne voluit vt ipsi submittāt sua capita ipsi ro. pon. Ad qō rñdet in ter. clemēs q sic dicēdo vt sequit⁹ principes romani professores fidei ortho/doxe. i. sancte venerātes feruore fidei. i. cū magno affectu z promptitudie clare deuotionis sacrosanctam roma. ec'cuius romane ecc'lie noster redemptor christ⁹ est caput ac. i. etiā principes romani venerātes romanū pō. vicariū eius dēptōis nr̄i redemptoris nō reputauerūt indignū submittere. i. subūcere sua capita. i. seipos eidē ro. pon. a q̄ ro. pon. ipi principes assumūt. i. capiūt ꝓbatōz id est approbationem sue persone ad apicem imperialis celsitudis assumende. nam ro. pon. approbat eos scz inspiciendo an sint tales q pñt tpe necessitatis fide xpiānā. i. fidē xpi defēdere Et a q̄ ro. pō. ipi principes assumunt. i. habent vel capiūt coronā imperij. necnon. i. etiam ipi principes accipiūt vnctionem. i. vnguētū q̄ vnguūt. z ꝓsecrationem. qz papa eos ꝓsecrat. qz p. z. et ipsi

principes non reputauerunt indignū imo crediderunt bene dignū se astringere illi romano pōtifici. z eidem ecclesie vinculo iuramenti. que ecc'ia trāstulit imperiū a grecis in germanos. i. in almanos. nam greci solebant haberi imperium. Et a qua ecc'ia ius z potestas eligendi regem aliquem supplco p' modū pmouendū in īperatorē pue nit ad certos principes eor qr sūt ēti pncipes i germania qui hñt potestatē z ius eligendi aliquem regem in imperatorē quod ius ecc'ia eis concessit. prout. id est sicut manifestant nobis ro. pon. tam mos obseruationis antique. i. antiqua consuetudo rom. tēporibus nouissimis id est vltimis z trāsactis renouare etiā de nouo z nostris tēporibus illam consuetudinem antiquam renouauimus quā formam iuramēti huius modi inserta id est posita z scripta hmōi. canonibus. i. constitutionib' sacris. h. d' Nota q papa est xpi vicarius z si alicubi reperiatur q est petri vicarius illa ē impropria locutio vl' exponitur. i. gerit vicariam quā gessit petrus. vicarius em̄ non dat vicarium ō officio vicarū. ¶ clericos ¶ hocvult gl. in verbo christus. Nota q differentia est inter apes apis z apex apicis. nam apes apis est animal mellifluum portans. apex apis est summitas cuiusqrei. vl' dicatis q apes apis plura significat. primo em̄ vt dixi est quoddam animal volatile mellificans qō nascit' ex carnib' bouinis sepultis z certo tempore putrefactis. Et sunt plura talia animalia volatilia exstercoribus z carnib' animaliū putrefactis nascentia vt bruci et locuste exstercoribus z scrabo de carnibus equor. fuscus ō mulis. vespe de asinis Et dicitur ab a q est sine z pes pedis quia primo nascitur sine pedibus et postea accipit pedes. Item apes vl' apis vt ait plini' dicebatur quidam taurus. qui de nilo solebat exire. et gesticulatione sui corpis predicere futura habēs in humero dextero signū cādidū ad instar lune corniculatū. Itē apes vl' apis erat xpiū nomen cuiusdā regis grecor. Item apes est deus apuni. z pro pma significatōne est femini generis. sed pro alijs est masculini. Item in prima significatō e z vltima corripit primam syllabā. sz ī alijs producit Unde Vel fert z deus est apis bos rex simul apis Sz apex. m. r. i. summitas. quod enim in summo est a pedibus remotum est z q̄nqz apex dicitur littera Et xpie apices dicūtur littere q̄ in frontispicijs murorz. vt ecclesiarz scribuntur z in principijs librorz z in titulis legū Item quelibet littera quandoqz dicitur apex. vnde in marco Unus ē apex nō preteribit. z apex dicit ligamen/ Item apex dicit pileus sub tilis: quo gentiles sacerdotes vtebantur. Item dicitur summitas galee scilicet cui sup quam criste ponūtur. Papias vero dicit apex apicis dictus q longe sit a pedibus .i. summa ps verticis vel coni vel galee vel montis vel littere Item apex ē sūmitas honoris vel distinctionis nota. vñ apex littera signū galee dignitas altissima mitra Nota in germanos. germania germanie .f. p. terra dines populis immanib'. z dicitur a gigno z manus. vñ ꝓpter feciditatē gignēdorz populorz imanū dicta ē germania. Et sūt due germanie sc̄z superior circa septentrionalē occeanū. Inferior circarbe. vel dicit' germania q̄si gerēs immanitatē. qr pl'imū habūdant ibi corpa imania homines. z immanes nationes seuissimis animis rare frigoribus Que mores ex ipso celi rigore traxerūt feroces animo ibi sūt boies rapaces indomiti raptu venatuq; viuētes. horum plurime gentes varie armis discordes habitu linguis dissone z origine vocabulorz incerte. Inde germanus a um. z germānica. cā. cū. i. de germania existēs vel natus. Et hinc germanic' ci. quidam cesar q̄ germaniā deuicit. vel qr eo ān̄o natus est quo pater eius deuicit germaniam Habam' etiā germanus na nū. z ōr a genitrix z a manus. ꝓpter quidē germani vel germane dicūtur q̄ vel q̄ habēt eandē matrē sed diuersos patres. i. ab ea dē genitrice manātes

ed oudum

Postq; dictum est in §. p. cedenti q̄l' princeps nō reputauerūt indignū subijci sua capita roma. pontifici z ecc'ie vinc'o iuramēti. Iste §. sed oudū narrat q̄liter hēric' impator asserebat z affirmabat se nō ēe astrictū ro. p. vic'o iuramēti ab ipo hēnrico prestiti. Et dat seu exprimit causam q̄

re dicit se non esse astrictū vsq; ad. §. nos itaq;. Casus Diabolo patre litis instigante bellum inter henricū regem romanoꝝ imperatorem ꝛ carissimū robertū amicū nr̄m filium nostruꝫ in xp̄o regem cecilie fuit suscitatum. ita ꝙ grande damnū eccl'e immebat nisi pax in proximo tempore fuisset tractanda. Et nos papa videns grandia pericula que timebant ex hoc bello prouentura intendentes celeriter. i. cito ꝛ oportuno id est cōuenienti obuiare remedio misim⁹ litteras quibusdam cardinalibus existentibus tūc in ciuitate romana que litere tractabant de pace reformanda ꝛ fienda inter ipsos reges. Et inter alia inserentes ꝛ affirmātes ꝙ cū ipi reges eēnt specialissimi filij ecclesie ꝛ cum ipi debeāt esse promptissimi defensores ꝛ ꝙ alias fuissent astricti multipliciter iuramento fidelitatis ipi eccie. nos papa supplicabamus eis ꝙ inirent pacē ad invicem. ꝛ ꝙ essent muniti de cetero ꝓmi genere armoꝝ scuto pacis. His auditis et visis cardinales quibus littere fuerāt miss̄ eis istas litteras p̄sentauerūt hēnco regi romanoꝝ ꝛ impatori ꝛ illi supplicauer̄t vt suum p̄positū ꝛ volūtatem p rīnso haberent qui quidā henricus audiens istas litteras facientes mentionē ꝙ multipliciter erat astrictus iuramento fidelitatis. ꝛ hoc molest̄e ferēs ꝛ tanq̄ iratus respōdit se non fore cuiq̄ ad fidelitatis iuramentū astrictū ꝛ ō sua responsione publice tabelliones rogauit qō secrete facere debebat ꝛ voluit facta habere qualiter ipe dicebat se non esse subditū. nec cōfitebatur se alicui subditū ꝛ ista dicebat i p̄sentia pluriū hoc audire volētium. Item vltra dicebat ꝙ ipe nesciebat ꝙ antecessores sui romani imperatores vnq̄ iuramentū huiusmodi p̄stitissent ꝛ dicebat ꝙ non erat memor ꝙ vnq̄ talia iuramenta p̄stitisset. h. d. vide textum. Sane ꝓ sed dudum. i. olim graui discordia suscitata. i. orta inter henricum quondam imperatorem. tūc regē romanoꝝ ꝛ robertū carissimū filiū nostrū in xp̄o regem cecilie Nos rōa. ponti. intendentes obuiare. i. ꝛ ire ne bellū fort⁹ insurgat celeri. i. velociremediō ꝛ oportuno. i. q̄uēienti m'lti grādi b⁹ picul' q̄ pic'a timebāt verisil'r p̄uētura ex in. i. mediāte illo libello ducim⁹ litteras destinēdas. i. mittēdas sub certa forma hoc ē deliberauimus mittere l'as q̄busdā ex fratrib⁹ nr̄is cardinalib⁹ sancte romane eccie tūc in vrbe romana existentibus que scilz l'e erāt ꝓ pace reformāda ꝛ p cōcordia solidanda. i. firmāda inter eosdē reges tā noīatos Et nos scz inserentes in eis litteris ꝙ cū ipsi reges sint specialissimi filij ipsius ecclesie ꝛ ꝙ cū ipi sint astricti ipsi ecclesie m'ltipliciter. ꝛ cuz ipsi debeant eē ꝓmptissimi defensores eiusdē ecc'ie vult cōcludere ro. pon. ꝙ amplius bellum cōtra se inuicē nō ducāt sed pacifice viuant. qz scribit regna in se diuisa desolabūtur. Dictis aūt litteris deductis. i. lectis ꝛ declaratis in noticiam dicti henrici iā ꝓmoti ad impiuz. ꝛ idē hēricus req̄sit⁹ ab eisdē cardinalibus. q̄ cardinales sibi portauerūt vt ipse respōderet. i. declararet volūtatem ꝛ ꝓpositū suū sup cōtētis in l'is illis Et cū ipe henric⁹ suppleo tulisset. i. portasset i aio suo molestē. i. male ꝓtētus ex eo scz ꝙ bēat mētio in dictis l'is de iuramēto fidelitatis p eū p̄stito ipse nō respondit cardinalibus familiariter nec secrete. vt. i. sicut qualitas pacis tractāde exigebat. i. requirebat. sz rīndit accersitis. i. vocatis m'tis tabellionib⁹. i. notarijs ꝛ req̄sitis ab eo hēnco ꝙ ipi ꝓficerēt. i. facerēt p̄blica instrumēta. i. publicas litteras seu acta de suis rīsionibus. hoc est ꝙ scriberēt verbalit ꝛ formaliter verba q̄ ꝓferret in sua responsione. quā rīsionē volebat deferri ad papā. Et inter cetera suprādicta rīndit se nō fore. i. nō eē astrictū. i. obligatū. cui q̄. i. alicui ad iuramētū fidelitatis ꝓpter qō forz. i. eēt obligat⁹ alicui Et rīndit. s. cardinalibus ꝙ ipe nesciebat ꝙ añcessores sui romani imperatores p̄stitissent vnq̄ iuramētū Et ipse hēricus simulās. i. fingēs se eē immemorē. i. nō habere memoriā iuramētoꝝ: q̄ iuramenta p̄stiterat nobis romāo ponti. añ coronationē suā. ꝛ q̄ iuramēta ipa innouauerit p⁹ coronatōz. h. d. Nota ꝙ ad papaz spectat reformare pacem inter christiānos Itē ꝛ ad alios p̄latos similiter. Nota ꝙ tabellio dz eē rogatus de confectōne instrumēti

os itaq; Iste. §. legit vsq; ad. §. ceterum Et n dicit quid fecit papa: quando audiuit cardinales referentes ea que dicit

henricus. z qō respōsum ipe henric⁹ dedit litteris suis. z quō henricus nō habuit litteras pape gratas z quō ipe hēricus dixit se nō iurasse in cozonatōe sua qñ fuit ꝓmotus in romanū imperiū nec post cozonatōnem Et etiā cardinales retulerūt ipi pape qualiter ipe hēricus qñ recepit lr̄as pape quetractabāt ō pace z cū secrete esse deberēt q ipe eas publicauit accersitis. i. cōuocatis rebellionib⁹ z in copia mltoz hoīm z quō ipe nesciebat q añcessozes sui iurassent. et q ipe erat īmemoz q vnq̄ iurasset Et per ℔ habes totū. §. precedentē repetitū. His sic recitatis a cardinalib⁹ roma. pō. ipe ro. pō. attēdens q si ipe dimitteret istū regez q̄ detīnsione sua habuerat tabelliones vt cōficerent instrumēta vt posset in futuz ꝓiudicare roma. eccl'ie z talia sic recitata in principio ist⁹. §. in graue ꝓiudiciū recitarēt ipsi ecclesie. quare ꝑe papa siue ro. pon. ꝓpter annectere z in ius cōe siue in cozpe iuris redigere z scribere de hmōi iuramētis ī huiusmōi ꝓstitutōe seu clementina. recitans quō dictus henric⁹ q̄primū. i. q̄cito et illico siue statim q fuit electus in romanozuz regez ipe misit nūcios z ꝓcuratozes ad nos hoc est ad romanā curiā vt ipe cōfirmaret in imperatozez qui nūcij ꝓcuratoziū habebant ad iurandū in aīam q oīa que iuranda erant iuraret que quidē iuramēta recepim⁹ auignione vbi tunceramus in pūtia pluriū cardinaliū archiepoz epoz z abbatuz hic existentiū quare illū regem noīauimus z eius personaz approbauim⁹ z declarauimus eū esse habilē z ydoneū ad apicez imperialis celsitudinis dignitatem z decreuimus illum inūgi z ꝯsecrari a ꝓdictis nūcijs accepimus iuramentū. Jtez similiter misimus cardinales ad eū vt ipi sibi ipēderent z darēt insignia cōsecratōis. qui cardinales noie nostro receperūt ab eo iuramētū cozpozale sicut continet z forma illius iuramenti describit in libzo pontificali roma. z forma qualiter ipse iurauit ponitur ibi. ego a. rex roma. h. d. vīō tex. Nos itaq̄ attendētes q si hmōi rūsio facta p regē hēricum ptranseat sub dissimulatione vl'q̄ palietur silētio ipa posset redūdare in magnū z euidens ꝓiudiciū romane eccl'ie. iō prospexim⁹ ad modū dignū. i. valde dignuz z forze. i. cē oportunū. i. conueniens. vtan/ nectamus aliqua breuiter huiusmodi constitutioni pūti. in huiusmodi clementina. z suz in tex. ibi dictus namq̄. Et recitat q liter hēricus rex quando fuit electus quo modo ipse iurauit z fecit illa ad que tenent facere imperatozes quando eliguntur. ido dictus namq̄ henricus q̄primum. i. ita cito q fuit electus in regem romanoz: ipse destinauit. i. misit ad nos nuncios solemnes. hoc est vnū ambassiatam quem gallice ambassade appellumus dans eis nunciis mandatum speciale z plenū p suas lr̄as patentes. i. apparentes z manifestas z bene cognitas nobis exponendi p eo. i. noīe eius deuotionē ipius. q̄ pceperat nuncijs suis eis dicendo. dicatis romano pōtifici: q̄liter ego sum deuotus z obediens. z dans eis nuncijs mandatum speciale exponēdi reuerētiam filialē quā ipse dicebat gerere ad nos sincero. i. integro affectu. i. deside/rio. z etiam ad romanam eccl'iam dicendo q erat filius ipsius eccl'ie. quare supplicabat vt electionem de se factā papa cōfirmaret. z eum decerneret in regendum z consecrandū. nec nō. i. etiā habebant dicti nūcij speciale mandatum petendi z impetrandi gratiā a nobis z fauorē. Et ipsi nūcij habebāt mādatū speciale offerendi z ꝓmittendi p eo. i. noīe eius iuramentum fidelitatis debite nobis z debite eidem romane ecclesie in ipsius aīam. q. p suam aīam iurabat q teneret z faceret oīa q̄ sui pdecessozes fecerāt. ideo q ibi nūcij habebāt mandatū iurandi in ipius aīnam p iuramentum fidelitatis z per iuramentū cuiuslibet alterius generis ac nihilominus. i. nō minus habebant tales nuncij mandatū spāle petendi a nobis vnctionez. z habebant speciale mandatum petendi consecratōem impendi ipsi henrico regi p manus nr̄as. Et etiam petebat diadema imperij impendi. i. tradi p manus nostras. h. d'Hota decreto. i. statuto. z habem⁹ decretus. ta tū. z ℔ decretū ti. statutū pat̄ diffinitū iudiū in de hic z hec decretalis. z hoc le. vt ista dicta sunt decretalia. i. que in decretis continentur. Et pluraliter decreta. toz. p libzo in q̄ continentur decreta Jnuenitur etiā decretalis substantiue. vt in tali decretali dicit.

Item decretus decreta decretū inuenitur a decresco scis. z potest esse ibi argumentati uū vel priuatiuū. z decretū est supinū duo/ rū verborū. s. decresco z decerno. z decreui est eorū pteritū Decretū ꝑm spe. dicitur ml' tis modis. qñq; dicit sentētia diffinitiua. vt. ff. de re iudi. l. decreta. vel interlocutori a. ff. de assesso. l. i. in fine. Quandoq; dicit id quod papa constituit seu statuit de con silio cardinaliū nulla facta consultatione. z tunc in scriptis redigit. vt de rescrip. c. p senti. z accipitur hic sic in ꝓposito qñq; di/ citur consensus eligētiuz in scriptis reda ctus. vt. ij. q. i. legū de electione. innotuit. Quandoq; est illud quod caplm vel ordo siue vniuersitas vel maior pars ordinauit vt. ff. quod cuiusq; vniuersitatis nomīe. l. plane Quandoq; est iudicis auctoritas in alienationibus rerū pcipue minoz inter/ posita. vt. C. de prediis minoz. l. interpo/ sita. Quandoq; dicitur auctoritas princi pis in rescriptis būficialibus interpolita vt de rescriptis. c. gratie. li. vi. Et ꝑm azonē illud decretū est confirmatoriū gratie quia ex hoc princeps insinuat suā volūtatem q̄ seruāda est etiam scōm eū ligat ignorātes Est etiam quoddā decretū decurionū qō inuitos sup muneribus rep tribui pōt: ex ceptis ꝙ liberaliū studioz laborib⁹ insunt z qui medendi causa funguñ. vt medici. C. de decre. decuri. l. excep. li. x. Et dicunt decuriones. i. existētes de curia. Qñq; de/ cretū est iussus iudicis quo mādat bona a/ licuius propter eius contumaciam possi/ deri Et est duplex. quoddā est primū. qō/ dā secūdū. vt. ff. de damno infecto. l. si pu/ pillus. §. iulianus.

Heterum Hic papa siue roma nus pon. probat cō/ tra ipsum regem qui dicebat se ne sciisse sed ignorasse qō ancessores sui impa/ rozes vmq̄ prestitissent iuramentum Et p bat papa dicendo q̄ nūq̄ fuit hesitatuz. i. dubitatū quin huiusmōi iuramēta existāt data a retroprincipibus. i. ab ancessoribꝰ suis. immo ꝓbat q̄ albertus quondaz im/ perator predecessor ipsius henrici. similit radulphus tpe bonifacij octaui prestiterūt iuramentū fidelitatis ipsi bonifacio. Dñi mei aperui vobis portā istius caplī, ideo vos suplicō vt residuū videatis p vos Nota tex. ceterū. vt. s. in cle. ne romani de electione.

de exceptionibus.

Uisum est supra de armis actoruz: nūc videndum est de armis reoruꝫ q̄ appellan tur exceptiones siue defensiones.

Excoicatio. Presupponē duz est qō ha e beur in. §. qui aūt se vult excusare. isti. de excu. tu. vel cu. videlicet si aliq̄ com petant plures excusationes si velit tātum vnā proponē potest. Et si succūbat in illa quia nō potest causam probare: tūc pōt p ponere aliam. z sic de alijs. ergo idē est di/ cendū partibus vocatis ad iudiciū. vt si cō petūt eis plures exceptiones dilatorie: pūt vnā opponere post aliam. z si primo. ꝓpo/ sui iudicem excōmunicatū possum postea ꝓponere q̄ est infamis Secūdo p̄supponē dum est illud qō dicit. in. c. pasto. e. ti. in ā. q̄ iudex pōt pfigere terminū peremptoriū ptibus ad proponendū omnes suas exce/ ptiones dilatorias. vt ipse obuiet malici/ is hoīm vt lites abbreuient. Tercio pre/ supponēdū q̄ exceptio excommunicatiōis est dilatoria. Quarto presupponendum ē quod habet. c. pia. e. ti. li. vi. videlicet q̄ ex ceptio excommunicationis potest opponi in quacumq; pte litis etiā post sententiam diffinitiuā. Casus. Feci te citari corā iudi ce cōpetenti die aduenīēte cōparemus co/ ram iudice dedi libellū meū captasti termi nū ad respondēdū eidē vel ꝓposuisti excep tionem dilatoriam iudex timens ne velles ꝓponere alias exceptiones vt differres z p longares litis contestationem. pfixit tibi terminū ad respondendū z ꝓponendū oēs tuas exceptiones dilatorias. die pfixa ad/ ueniente nullā exceptionē dilatoriam ꝓpo/ sisti. sed litem es contestat⁹ postea circa me diū processus ꝓposuisti exceptionē excōmu nicationis cōtra me z petebas cām differ/ ri z ptendi siue ꝓlongari vsq; post absolu tionē. Ex pte mea fuit ꝓpositū q̄ nō potas opponere illā exceptionē. q̄ tu fueras litez contestatus. z illa est dilatoria. z aī litem cōtestatam debet opponi. Item q̄ iudex ti bi assignauit terminū pemptoriū ad ꝓpo/

nendum omnes dilationes. ꝛ in die p̄fixa nullas proposuisti: querit. vtr bñ dicā Dicit ro. pon. q̄ nō. nam exceptio excommunicationis est exceptio anomala. nec ē de nata alia exceptionē dilatoria ꝛ. qr ibi ē piculū excommunicationis quod immiet in quacūq; p̄te litis. ꝛ incurrit sententiam excommunicationis minoris ꝛ aliqñ maioris qui participāt cū excommūicatis in crimine phibito vt si quis habuit coitū cū vxore excōmunicata alicuius. h.d.b.r. Colligo aliqua notabilia. Primo q̄ exceptio excommūicationis potest opponi in quacūq; parte litis. etiam post renūciationem ꝛ cōclusionē in causa ad impediendā prolationez sententie diffinitiue: immo etiam p̄t opponi post sentētiam ad impediē dā executionem sententie. Nota cū glo. q̄ exceptio excommūicationis aliqñ est dilatoria. vt si opponatur contra actorem. aliqñ est pemptoria. vt si opponat contra electū vel contra eligētes. ꝛ dicit pemptoria. quia perimit ꝛ destruit electionē eligentiū ꝛ consecrationē seu confirmationē electi. ita q̄ reddit electū inhabilē ad electionem. Nota q̄ iudex p̄t p̄figere ꝛ statuere terminum ad proponendum omnes exceptōes dilatorias. ꝛ post illum terminū nō audit reus. quia ille terminus peremptorius habet loco litis cōte. q̄s nō audit ad p̄ponēdū exceptiones dilatorias. sz oēs debet p̄ponere ante litis cōtestatōis. quia sicut post litis cōtest. q̄s nō auditur ad p̄ponendū exceptōes dilatorias. sed oēs debet p̄ponere añ litis cōtesta. ita q̄ post terminū p̄emptoriū quis non auditur. c. pastoralis allegato. ꝛ sic ille terminus peremptorius habetur p̄ contestatione quo ad exceptiones dilatorias p̄ponēdas. Nota textū excommūicatōis excommūicatio. f. t. est extra coīonē ecclesie separatio vel censura ecclesiastica excludēs a coīone fideliū. xi. q. iij. c. nihil. ꝛ §. euidēter. vl est eterne mortis dānatio. xi. q. iij. nemo ep̄or. ꝛ. c. nullā. Et excōicatōis due sūt spēs q̄ frequentet vsitātur. de q̄b. iij. q. iiij engeldrudam. vna que maior est. ꝛ dicitur anathema. ꝛ excludit ab ingressu eccl'ie. ꝛ a communione fidelium ꝛ a sacramētis Alia est minor q̄ solum separat a sacramentor̄ p̄ceptione. i. recep. de qua in. ca. si cele brat. de cele. miss. ex p̄ris. Nota exceptio est rei defensio per quam ipse reus se defendit ꝛ tuet ab actore. Et fm azonē in sūma. C. e. ti. quandoq; ponit large ꝛ impropie p omni defensione put reo competit. eriaz si nō la actori competit actio Et tunc quidā vocant eam exceptionem facti. vt q̄n sine actione quis calūniose ponit. Et plures sūt exceptiones. quedam sūt dilatorie. quedaz peremptorie. quedam ppetue. quedam tēporales. quedā sunt anomale. ꝛ est exceptio rei iudicate. Exceptio dilatoria est que cām differt ꝛ prolōgat. insti. eo §. appellantur. Exceptio peremptoria fm spe. vocatur sic. q̄ actionem vel intentionē agentis perimit. vt q̄s petit. p. ex causa mutui alī⁹ ex cipit de pacto facto inter ip̄os de non petēdo dicendo. Dñe actor tu petis a me. p. ex causa mutui. reminiscere: q̄ tali die fecisti pactum mecū q̄ nūq̄ petes a me illa. ꝛ ego excipio de pacto ō non petendo. ꝛ ista exceptio perimit actionez. Exceptio perpetua est que perpetuum habet effectum. vt cuz petaz a me. p. ex causa debiti. excipio q̄ tu remisisti mihi. hec exceptio ppetua dici p̄t ꝛ ppetuo oppetit q̄ncūq; actor agit. q̄ exceptio non competit nisi quis agat. ff. de exceptio. l. exceptio. Exceptio temporalis est que ad tempus vtilis est. vt cum petis debitum excipio contra de pacto facto de nō petendo: nisi vsq; ad quinquennium ideo si petis a me ante quinquennium: excipiam. post quinquennium non possum excipe. q̄ mea exceptio est temporalis ꝛ solū durat vsq; ad quinquennium de qua dere scrip. c. plerūq; Exceptio anomala est que non sequitur normam. i. regulam aliarum quia potest opponi ante litē contest. ꝛ post ꝛ infra litis contest. vt exceptiones ꝛ alie de quibus scz dubitat an sint perpetue. a sint temporales vt exceptio matrimonij. ꝛ exceptio nō numerate pecunie ꝛ non numerate dotis. vt nota insti. de excep. §. appellā/ tur Exceptio rei iudicate non potest opponi quando fit super eadem re. ꝛ quando est ex eadem causa ꝛ eadē p̄sona. Nota terminum peremptorio. peremptorium dicitur a perimendo eo q̄ omnino perimat vt

terminus peremptorius vltra quē nō dan
tur vlteriores dilationes Silr̄ exceptio
dicitur peremptoria: q̄ perimit actionem.
Etiam dicitur peremptoria: quia omnes
alias citatōes abbreuiat z accelerat. vt qñ
quis citat vno edicto pemptorie p tribus
vel trib̄ citationib̄ p̄missis. z q̄rtū pemp
torīū. vt. l. ad pemp. ff. ō iudi. No. seruata
ōstitutione frederici scz. c. pia. e. ti. li. vi. v/
bi dicit si q̄s reus actori opponat excōicatō
nem: exp̄mat spēm excoicationis maioris
vel minoris z nomē excoicatoris quā nisi
infra octo dies pbauerit die qua proponi
tur non computata cōdemnatur in expen
sis Sed si tūc deficiat z iterū eādē opponat
z pbet: repellet excoicatus: z valebit pcess⁹
interim subsecutus. Item non nisi bis p̄
opponi excōicatōis exceptio: nisi emergat
noua vel euidens pbatio de antiqua Et si
opponatur post sententiam impediet sen/
tentie excoicatōz: sz sentētia valebit. Item ex
officio suo p̄t excommunicatū publice re/
pellere qñcūq; h. d. illa cōstitutio pia que ē
constitutio frederici

De sententia et re iu.

Visum est supza de partib̄ iudicis z de
iuribus actoris z rei. vez qz examinato ne
gocio z iuribus partiū auditis iudex debz
ferre sententiam s̄m allegata z pbata

t calumniis.

Presup/ v
ponendū est p̄ō q̄ ab vna z eadē sentētia n̄
est licitū appellare. Secūdo p̄supponēdū
est q̄ licet ab vna z eadē sententia non pos
sit ter appellare: tamē possū illā dicere nul
lā z agere de nullitate. puta. qz lata est die
feriato vl̄ me non citato vl̄ q̄ lata est iudi/
ce deambulante z nō sedēte p tribunali. c ī
trib̄ali vel alleges aliquā aliā causā. La
toze caluigunaci: vel cozā alio iudice inferio
re: ipse tulit contra me sententiam: appella
ui ab illa sententia cozā officiali picta. q̄ of
ficialis sententiā ipsius auditoris confir/
mauit. ab illa confirmatoria iterū appella/
ui. z sic bis appellaui. z appellaui ad audito
rem archiep̄i burdegaleñ. q̄ etiam confir/
mauit duas primas sententias Certum ē
q̄ nō possū appel. ab illa tercia sētētia. Sz
ponamus q̄ anteq̄ faceres exequi tuaz sētē
tiam: fecit te citari cozā iudice ordinario. z p
posui q̄ p̄ma sententia lata p auditorē cal
uiginaci erat nulla. Modo q̄rit: vtr̄ pen/
dente causa nullitatis sententia debeat ex
equi vel vtr̄ sit differenda z plonganda in
euentū nullitatis. i. quousq; fuerit iudica/
tum an sententia p̄ma auditoris caluigīa
ci valeat vel non. Rñdet ro. pon. q̄ vt ob/
uietur malicijs boīm q̄ pendente causa nul/
litatis. sententia debet exequi. sed si postea
p̄nunciet sententiā fuisse nullam: tunc exe
cutio reuocabitur. Sed q̄d sanctissime p̄
si nō appellaui a tercia sententia: sed appel/
laui a quadā interlocutoria. qz forte audi/
tor burdegaleñ. me grauauit in aliq̄ inter/
locutoria. a qua appellaui z dedit mihi apo
stolos refutatorios. z pendente appellatōe
p̄cessit ad diffinitiuam z voluit exequi suā
sententiam. ego dico q̄ non p̄t. p eo q̄ pen/
det lis sup appellatōne interiecta sup inter
locutoria. Querit: vtr̄ ista litis pendētia
debeat impedire sententiā. Dicit q̄ non. sz
si iudicet bñ appellatū qz sententia erat nul/
la: tūc executio sentētie reuocabit. h. d. h. r
Colligo aliq̄ notabilia No. p̄mo q̄ habēt
tres sentētias p̄tra se sup eodē articlo non
p̄t appellare a tercia siue sit diffinitia siue ī
terlocutoria. sz bñ p̄t agere ō nullitate No.
scdo iūcta gl. q̄ habēs tres sententias con
formes cōtra se si agat de nullitate añq̄ ad
mittat ad agendū: p⁹ dz parere sententie et
executōi cū effectu. No. tercio q̄ p appella/
tionem ab interlocutoria nō suspēditur of
ficiū iudicis: nisi iudex detulerit sue appel/
lationi. c. i. §. de do. z contu. argumēto sūp
to a contrario sensu. No. q̄rto q̄ si appella
tur ab interlocutoria z pendēte appellatiōe
ferat sententia z executioni demandetur si
dicat bñ appellatū z male p̄nunciatū: tūc sē
tētia est nulla. z executio reuocabit nec no/
cebit appellāti. No. textū vt calūnijs. calū/
nia. f. p. est accusatio falsa. crimen falso ob/
iectū iurgiū aliene lit̄. vel ē petitio iniusta
ex certa scientia in iudicio facta z iuste pe/
titioni iniusta rñsio vl̄ ē falsi crimis impo
sitio. ff. dever. sig. l. i. in p̄i. inde calūniator
falsi⁹ accusator vl̄ q̄ sciēter alicui fl̄a crimia
ip̄oit occasione vexandi. Sz h̄ accipit: vt
ad p̄positum calumnia in genere p̄ro omni

malicia.sic vt calūnūs.i.maleficijs. No. quid sit cā possessionis.z q̄d cā ꝓprietatis. .s.de cā poss.z ꝓprieta.ca.cā Et dicit petitorijū q̄n q̄s petit rē pure z simplr.sed possessorijū dicit q̄n duo sunt in controuersia de aliquare vel bñficio. z ipe petit sibi possessionem illius rei adiudicari.z postea cognoscat sup ꝓpriet ate.z si fuerit victus i ꝓprietate seu in petitorio ipe restituet possessiōz quam habuit Nota executioni. Executionis venit de exeq̄r exequeris.tus.sum.d. ti.i. extra alia seq̄ aliq̄d pficere ad effectum ducere.instare ad aliquid faciendum. Jñ executio dicit effectus Et executor fm spe. est specialis seu officiarius p quez litis executio vel ipius cause p̄p atio iubēte iudice suo expedit.vel fm azones ꝓprie est ille q̄ discussam causā z sentētiā executōi demandat.q̄ etiā i iure vocat appitor vlgariter clicns gallice sergent. Et nota q̄ iudex tulit sententiam in qua condēnat ticiū in centū ipse illico nō mādat suā sententiam executioni:immo ticius habz tempus q̄ō datur iudicatis ad soluendum.scz quatuor menses.Quatuor mensibus elapsis si ticius ñ soluerit:iudex mittit apparitorez.i. clientē ad domū ticij.z facit executionem de bonis suis vsq̄ ad summā illoz centū in quib⁹ fuit condēnatus.z bonis acceptis vsq̄ ad dictam quantitatem sententia iudicis dicitur executioni mandata. Nota sententie diffinitiue q̄d sit sentētia diffinitia.sententia interlocutoria. s.in cle.si añ.de dolo et ꝓtuma. Nota appellasse appello.las.vt s.i cle.allega. No.pendere.i.in pēdētiz i suspēso eē.z venit de pēdo dis.sum.a.ti.i.suspēdere vel trutinare.i.libzare equipendere.z dicit trutinare a trutina. vel vt dicit papias trutinat appēsa extimat.z cor.tru.vnde oratus in epi. Scriptores trutina non ē q̄ multa loquamur. Et ista dico extra ꝓpositū p declaratione huius dictionis trutinare. Jtem pendere.i.exsoluere. reddere. tribuere vel sustinere.nota tali ptextu.id ē tali coloze.q̄ dicit se appellasse ab interlocutoria vel grauamie non debet pendere exꝛecutio p̄dictaz triū sententiaz. vt apparet i textu.ibi silr in fine

astoralis. Primo presupponēdū est fm opinionē legistarū in.l.oēs.§. executoriba .C. de epis z clericis. vcz q̄ licet iudex nō possit facere citari aliquē realiter extra territoriū.tñ p̄t facere citari verbalr puta si q̄ de puincia lemouicēsi deliq̄rit i puincia pic. p̄ses pic.ñ p̄t illū facere citari realr.i.nō p̄t facere illū capi i puincia lemouicēsi: sz ipe p̄ses picta uie debet rogare p̄sidē lemouicēsem. vt illū q̄ deliq̄t i picta.q̄ ē in prouincia sua capi.z ta sibi remittat. Sed si aliqs habeat p̄ncipale domiciliū in puincia lemouicen. z in hac ciuitate pictauensi habeat opatoriū.z cōtrahat in hac ciuitate: tūc ratione contractus poterit hic conueniri.vl si possidet aliqs res in hac ciuitate:tū principale domicilium habet in ciuitate lemouicensi.tūc poterit citari verbaliter in cita te lemouicensi. tenēt legiste q̄ decretū de citādo debet fieri in territoriopic.z ñ lemo. qz decretū de citādo est iurisdictionis Sz denūciatio p clientem seu apparitorem p̄t fieri extra territoriū qz denūciatio p cliē tem facta nō est iurisdictōnis sed nudi ministerij.z hoc p̄supositū est p rōe dubitādi. Sed p rōe decidēdi p̄supponendū est: q̄ sententia lata extra nō citatū est nulla ipso iure.nec opus est q̄ declaret nulla p iudicem. Jtem p̄supponēdū est q̄ rex cecilie est vasallus eccie romane.z in aliquo nō subē romano impatori.qz regnū cecilie est in ptibus imperij q̄s donauit imperator cōstātinus siluestro pape qñ illū sanauit seu curauit a lepra. La. Olim fuit ꝓtrouersia seu lis inter henricū impatorem:z robertū regem cecilie.occasione cuius iter ipsos fuit ceptū odiū capitale seu inimicicia mortalis.qz rex cecilie pcurauit mortem imperatoris.z quasdam ciuitates impatoris fecit sibi rebelles Jmperator indignatus fecit citari regem cecilie voce p̄cōis.i. voce clientis.z cū tuba.vel forte fecit citari p̄sonaliter vt ipse rex ꝓpareret cozā ipso impatoz in ciuitate pisana. que ciuitas inimicabat capitalr ipsi regi cecilie. Quare hoc videns z sciēs ipse rex cecilie nō cōparuit. z sic fuit reputatus contumax.z p̄ter eius ꝓtumaciam imperator declarauit crimina contra ipsum obiecta eē vera z notoria.z tulit sententiam contra ipsum regez dicendo ipsū regem cecilie eē pditorem z hostem romāt

imperij. Item declarabat illū eē reū crimis lesemaiestatis. z bona sua confiscauit. nō solū bona q̄ tenebat ab impatore sed etiaz regnū cecilie qđ ptinebat ad papā. z indix it seu p̄cepit debitozib⁹ ipsi⁹ regis. vt nihl ipsi regi vel eius fisco seu receptozi vl̄ pcu ratozi soluerēt sub certis penis sibi impa/ tozi applicandis. lapsu tp̄is hēric⁹ impator mortuus est. rex cecilie conquest⁹ ē ro. pō. ō ista setētia ꝺ ip̄z ab impa. lata Et ad tollē dū murmur populi licet sententia eēt nul/ la. tū ro. pon. declarauit illā eē nullaz p̄ter multas cās q̄ clare patent. h. d. h. r. Colli/ go aliqua notabilia. Et p̄mo q̄ citatus ad locū nō tutū z nō secuz: non tenet ꝓparere sed tenet mittere exomatozem: immo etiaz si notoziū sit q̄ ille locus nō sit tut⁹: ip̄e nō tenet mittere exomatozē: nec appellare. z p cessus factus est nullus. No. q̄ iudex non ꝺz sniaz p̄cipitare z maxie i crimie grauis ꝺz plene ꝺz oia rimari z inq̄rere. l. oēs. C. de iudi. z in ß. c. ibi nō maturo fuit iudicio: ſz p̄cipitatio z ō tāto crimie ꝓmulgata. No. q̄ iudex nō p̄t aliquē citare extra territoziū etiā verbaliter. Et si arguat de. l. oēs. §. ex/ cu. C. de epi. z cleri. Dicit barto. q̄ qñ ista duo territozia sūt sub dominio alicui⁹ p̄n cipis: tūc p̄ses vni⁹ territozij pōt citare in territozio alterius vt p̄ses pic. in territo. lemouicēsi. z sic intelligitur illa. l. oēs. C. de epi. z cle. §. execu. Si vero illa duo terri tozia non sūt sub dominio alic⁹ p̄incipis tūc p̄ses vni⁹ territozij nō pōt citare nec realiter nec verbal̄r aliquē in territozio alteri/ us vt hic in ꝓposito nostro. q̄ regnuz cecilie dicit subiectū ro. pō. z nō impatozi. ſz hoc nō placz dño saliceto in dcā. l. oēs. nec voluit dicere illa lex oēs q̄ ꝺs posset citare extra territoziū vel nō citare. quia illa lex so lū dicit q̄ cliens vl̄ apparitor citās in terri tozio hēbit certas sportulas. i. certū salari um. Si extra puinciā citet: habebit duos solidos. nō ā dicit q̄ iudex possit facere ci tari extra territoziū. vel illa lex intelligit q̄ iudex territozij pōt rogare aliū iudicē vt fa ciat citari aliquē de suo territozio. z tūc cli ens habebit duos solidos. vt ōt illa lex oēs allega. Et hoc ꝓcludūt hic doctozes iuris canonici. z salicetus i predicta. l. oēs. q̄ iu dex extra territoziū nō pōt citare nec realiter nec verbaliter. sed debet reḡrere iudicem il lius territozij vt faciat illū citari quez vult z q̄ sibi illū remittat. Notem⁹ tex. Et p̄mo p̄ mā ozōz. c. vez. Pastoralis cura solicitu/ dinis nobis diuinit⁹ sup cūctas chr̄istiāi populi nationes iniuncta nos inuigilare remedijs subiectoz eozūdē piculis obuiaꝝ z scādala remouere compellit. zc. Et dic cu ra sollicitudis pastoralis cōpellit. Crimen lesemaiestatis est vbicūq̄ ꝺs ꝺ vrbē aliq̄d molit. i. machiaꝝ. aut vbicūq̄ ꝺs p̄fugit ad hostes vel hostes iuuat qualicūq̄ causa vl̄ armis vel consilio. vl̄ pecūia. vl̄ q̄ subiectas p̄incias nitit facere rebelles vel seditiōes aut bella mouet in ciuitate. vel qui p̄latū magistz. vel p̄incipem occidit. vel qui cō/ tra latus eius militat vel arma fert z occu/ pat cōtra rē publicam. Et idem dicit crimē p̄duelionis. i. hostile. nā p̄duelliones dicū tur hostes. Secus si cōmittit hoc crimen nō p̄tra rempublicam. q̄ tūc nō dicit p̄du elionis: sed simpl̄r lesemaiestatis Et nota q̄ nō subditus crimen lesemaiestatis non p̄mittit. vt hic in cle. nr̄a. maxime in. §. rur sus. nā ro. rex ce. nō eo mō subfuit. i. eo mō nō fuit subditus impatozi ben. q̄ crimen lesemaiestatis in eū p̄miserit. No. puincia rū. puincia cie dicit a p vel procul z victus q̄si procul posita z deuicta. cū ei romani o/ lim vincendo totū ozbē in ius suū redige/ rent p̄cul positas regiones prouincias ap pellauerūt. Prouincia etiā ꝺz regno subiu gata z tributaria facta. iñ hic z hec puinci/ alis. z ß le. i. tributari⁹. Prouincia etiā dici tur cōfiniū regionū. z puincia significat ce leriter aduerbiū. z puincia. i. p̄uidentia et officiū vt ex p̄uincia factum est. i. ex officio Itē hec p̄uicia dicit regio spēal̄r vñ comes prouincie ꝺz. iñ prouincialis z hoc le. nomē gētile. No. iurisdictōnū. vtſ. in cle. q̄uis ō foro ꝓpetēti. No. si q̄ñ veniret ī suā z impij forciā. q̄ sup̄ dixit q̄ impator protulit con tra eū sentētiā declarādo eū ꝓuictū de cri/ minib⁹ impositis ꝓtra eū. Itē priuauit eū terris suis z etiā regno cecilie Itē promul gauit sententiā capitalē puta z cōdēnamus eū ad sustinēdū mortē quotiēscūq̄ incide rit inter manus nr̄as. z quotiēscūq̄ inci/ derit in ptātē ip̄si⁹ hērici. z est hoc q̄ vl̄t di cere: qñ dicit etiaz promulgauit sententiā

mutilationis z capitis. si qñ. i. si cõtigerit q aliqñ ipse robertus veniret in suã forciã .i. in suã ptãtẽ z in ptãtẽ sui imperij. Nota pmulgauit vtẽ i cle. si añ de dolo z ꝓtuma ci. No. a discretõne q discretio ẽ mater virtutũ. No. pderet. i. nõ manifestaret. vtẽ eo in ver. pdi. No. necnõ. i. etiã: due negatiue p affirmatiua. No. astruit. i. affirmat. vñ a struo struis struere. a. t. i. affirmare asserẽ affimilare. Nota notoriũ. i. manifestũ bñ cognitũ oibus. vnde notorius notoria. ũ. .i manifestus. Et ꝟm iuristas notoriũ mlꝑ tipl'r dicit vel distinguitur. Nã aliud ẽ notorium iuris. aliud est facti. Notoriũ iuris est de quo ds canonice est cõdemnatus vel in iure confessus. vel per legittimas ꝓbatõnes convictus. Notoriũ vero facti est cuius testis est populus: z dissimulationi sive inficiatiõi non est locus. z intelligitur populus esse testis siue sit crimen omnib⁹ notũ qui sũt i loco illo siue maiori pti. Itẽ in notorio iuris exigitur quandoq; ꝓbatõ ℨ negatẽ In notorio vero facti nõ req̃ritur ordo iuris q est alias regulariter obseruãdus. Euidentia eĩ patrati celeris clamore non indiget accusationis. z si forte iudex velit tl'r delinq̃ntẽ ꝟm q ius postulat: z req̃rit corrigere vl' punire. z ille appellat non est appellationi huiusmodi deferẽdũ: imo sp dz ꝓcedere iudex corrigẽdo vl' puniendo Itẽ notoriũ facti subdiuiditur: qz aliud ẽ notoriũ facti pmanẽtis actu. vt cũ ds publice tenet adulterã vl' ꝯcubinã in domo Aliud est notoriũ facti trãseũtis actu. vt si aliquis in publico interfecit hominem: vel fecit sacrilegiũ: vel aliq̃d sil'e Aliõ est notoriũ facti ꝓsumpti. si aliqs publice babit⁹ est ꝓ filio consanguineo vel affine alic⁹. Et hoc a q̃busdã dicit notoriũ ꝓsũptum Dicũt ãt q ẽ notoriũ iuris notoriũ facti: z notoriũ ꝓsumptũ. Et est notoriũ ꝓsumptũ vt si aliqs publice babit⁹ ẽ p filio alic⁹ vbi nõ seq̃tur alia ꝓbatio nec requirit q eĩ aliqs sit fili⁹ isti⁹ nõ põt vere ꝓbari: idẽ dicũt in fornicatione. Si ei clericus iuuẽis: z cupidus secũ habeat euidenter in domo iuuẽcl'az suspectã: nõ est notoria fornicatõ sz ꝓsũpta. Nã vt õt ouidius epi. Ai iuuene z cupido nõ credat reddita virgo Nota subire iudiciũ. i. q̃s ẽ ille q̃ auderet vel q̃ rõe teneret aliquis subire iudiciũ. i. subjicere se iudicio illius consistorij z reponere se in sinu. i. inter manus suoꝝ hostiũ. Et dic subire de subeo subis subiui vl' subij p sincopã .i. subtus ire vl' post vel paꝝ. z õza sub z eo is. Itẽ inuenit subeo is. i. sursũ eo. et ita sumit iob. vi. subijt ergo ies⁹ in mõtẽ. i. sursũ abijt. z dicit a sursũ z eo is. No. inferẽdam infero infers intuli illatuz. id ẽ. intro ferre vel immittere. z õz ab infero infers. vñ dominus ad thomã ait infer digitũ tuũ huc z inferre est cõtra ferre irrogare. z ptinz ad malũ. Mala eĩ inferũtur. i. contra ferunt. Et ꝟm hãc significationẽ inuenitur in dialetica. i. in logica. inferre. i. ꝯcludere. illatõ .i. ꝯclusio. cũ enĩ aliq̃d includit infertur. i. ꝯtra opinionẽ vel oppositionem alicuius fertur. vnde coniunctio q est signũ cõclusionis dicit illatia q̃si ꝯtra portatia. No. de more. i. de ꝯsuetudĩe: imo etiã de iure naturali q̃s repellit inimicũ z nõ male diceres õ more. i. de more. i. de iure naturali. sz ꝓpõe õ more. i. de cõsuetudĩe. Et declinatur hic mos ris. mas. g. i. cõsuetudo: vt tal' mos ẽ i ptib⁹ nostris. i. talis ꝯsuetudo. z iste seq̃tur morem pr̃ie sue. i. ꝯsuetudiem. sed differũt q: mos est q̃ est q facit morã. z sic diffinit. Mos est q̃dã ꝯsuetudo de moribꝫ tracta tãtũmõ. vel dã ꝯsuetudo de moribꝫ tracta tãtũmõ. sic. Mos est q̃dã lex viuẽdi nullo vinculo astricta siue lex nõ scripta sz tm̃ vsu euĩ retẽra. vel mos est vetusta z ꝓbata ꝯsuetudo sine lex nõ scripta. sz cõsuetudo ẽ quoddam ius moribꝫ institutuz q̃õ ꝓ lege suscipitur cũ lex deficit. Itẽ mos. i. virtus bois. sz p/ hz bonos mores. z pr̃ie õz õ bono sic vicium de malo. inde morosus sa sũ. z pducit ꝓ mã mos ris. No. desipet ergo. i. sciat se bñ nõ sapere z extire de sapia sua q̃ sapet. i. credere vel credere sciret citatõnẽ ab ben. cõrad. rob. artasse citatũ. i. ipsũ robertũ ac si diceret. henri. ẽ fact⁹ z extra sensũ suũ positus. si ipse credat q robertus veniat ad cinitatẽ pisanã ꝓpter eo citatoz/ ꝓpter rationẽ posita supra ibi. q̃s eĩ audiret vel q̃ rõe aliqs teneret ꝯsistorij tal' subire iudiciũ sein hostium sinu repõere. vñ desipio pis. desipui. pitũ. n. t. i. õrsũ sape. i. õ sapia extire. z õza de: z sapio pis. sapui vl' sapiui. vl' sapij. sapitũ. n. t. z hz ꝓteritũ z supi. ad modũ q̃rte cõ

lugationis.z significat duo sape.i.sapore z hre.vt iste cibꝰ bñ sapiat:z ẽ absolutũ.fm ℔ tñ inuenitur ꝓstructũ cũ actio vl̃ qz tũc per actũ ꝺsignat cã.z ponit ꝑ ablũ.vt iste cibus sapit sapore.i.sapore.vl̃ qz in eo intelligit verbũ q̃ exigit actũ vt iste cibus sapit carnes asininas.i.sapore repñtat vl̃ imitatur vl̃ sit at illas.z ℔ nõ seruit ad ꝓpositũ nostz.sz ℔ q̃ seq̃t Jtẽ sape.i.hre sapiam:z hec significatio tracta est ex ꝓma. Sicut ꝑ sapore cẽ cibos discernim⁹:sic ꝑ sapiam discernimus res.z sicut gustus aptus est ad discretionẽ saporis ciborꝫ. sic z sapia apta est ad discernẽdas causas rerꝫ. inde sapid⁹.a.uz.i.saporẽ hñs.sapori datus.z ꝓparat iñ sapiditas tis. Et de sapio ꝓponit desipio.pis.i.delirare seorsũ.i.separatũ z diuisũ a sapore cẽ vel facere neq̃tare.i.neglẽ. Inde ꝺ resipio pis.i.redire ad sape.z ꝓprie ille resipit q̃ penitẽs fortefacti redit ad satisfactiõz z ad sape qꝺ dimiserat fortefaciẽdo.i.offendẽdo.nocẽdo q̃si facere foris.i.extra rationẽ.z ℔ ꝑ verbo sapet. Ho.in feudũ.feuduz di.est bñficiũ z beniuola actio tribuẽs gaudiũ capiẽti capiẽsq̃ tribuẽdo in id qꝺ facit z sua sponte pata. Vel feudũ est illud bñficiũ qꝺ ex beniuolẽtia alic⁹ ita traditur alicui vt ꝓprietate rei q̃ in feudũ dat penes dãtem remanẽte vsumfructũ eiusdẽ rei ita ad accipiẽtẽ trãsferat vt ad euz beredesq̃ suos masc'os z feminas Si de eis noiatim dictũ fuerit a dño q̃le eẽ debeat fuue in determia/te ꝓmissũ sit. Dicit aũt feudũ a fidelitate vl̃ a fide quã vasallus dño ꝑstare tenet.nec ei debet aliq̃ inuestitura fieri ei q̃ fidelitatẽ facere recusat.i.nõ vult:nisi feuduz eo pacto sit acq̃situ vt de eo fidelitas nõ ꝑstetur. vt in cõstitutionib⁹ feudoꝝ ꝑ quos fiat inuestitura.z ꝑ quos recipit ibidem:in quibus causis feudũ amittat.c.ij.§.i.i vsibus feudoꝝ no. Habem⁹ etiã feudũ legiũ fm spe.z q̃n cã z occasio homagij cepit a dño vt qz baro dicit alicui paupi militi q̃ aliquã rez immobilẽ sibi daret si ei faceret homagiũ. z illã dedit.tal̃ res vocat feudũ legiũ.z tal̃ vasallus vocatur homo ligius. Et feudatarius est ille qui feudũ recipit q̃ etiam vasallus dicitur. Nota domicilium. domicilij.n.l.id est domus fastigiũ z altitudo. Et dicitur sic quasi cilium domus. dicit tamen quandoq̃ domicilium domus ipsa vel habitatio vel mansio vel ius z potestas fm hugonem. in psalmo autem vbi sic dicit.sicut nocticoraz in domicilio. Et dicit glo.illius psal. vel in parietinis: que vulgo dicũtur ruine vbi parietes stant sine tecto. dicit aũt parietina quasi parietuz ruina. Et domicilium alicuius ibi est vbi maiorem partem fortune constituit.i. vbi habet maiorem partem suorum bonorum. vel si ibi habet larem.i.familiam.vt. C. de incolis z censi.l.ciues.li.x. z dic vbi domicilium suum fouebat.id est. vbi familiam suam nutriebat. Nota iuris naturalis.nota q̃ ius naturale commune est omni nationi eo q̃ vbiq̃ instinctu nature habetur non aliqua constitutione facta ab homie: sed ab ipso nature conditore sciz a ꝺo vt maris z femine coniunctio liberorum successio z puerorꝫ educatio.i.nutritio Jtez ius naturale dicitur equissimum veluti q̃ tibi non vis irrogari:non irroges. id est q̃ tibi non vis fieri:alijs non feceris. ipse id ẽ tu non facias alĩs illud quod tibi nõ vis fieri. Inde dicuntur etiam precepta naturalia que in lege z euangelio continentur: vt non mechaberis Nos enim habemus etiam ius ciuile.z accipitur diuersimode. vt distinc.i.c.ius naturale. vno modo ius ciuile est id quod quisq̃ populus vel etiaz quecq̃ ciuitas sibi proprium diuina humanaq̃ causa constituit fm ysidoꝝ.li.v.

Secundo dicitur ius ciuile lex duodecim tabularum que fuit origo totius iuris ciuilis scõm glo.instituta ꝺ iure naturali gẽtium z ciuili.§.ex non scripto in verbo origo.ff.ꝺ origine iuris.l.ij.§.i. Et dicitur lex duodecim tabularum lex scriptura in duodecim tabulis.quarum decem a ciuitatibꝫ atheniensium z lacedemoniorum a decez viris fuerunt oblate.i.apportate.z duc ad declarationem illarum per eosdem decem viros postea addite. vt dicit glo.in verbo decem viros.§.deinde.c.moyses. distinc. .vij. Tercio ꝺr ius ciuile quod ex legibus plebiscitis. constitutionibus senatusconsultis. principum decretis vel auctoritate prudentium inuẽitur Quarto dicitur ius ciuile illud qꝺ nõ est pretorium Quinto dici

tur disputatio prudentiū q̄ fuit facta sb̄ le ge duodecim tabularū. Sexto dr ius ciui le q̄d̄ habem⁹ scptū ō iure. Septio q̄d̄ iure naturali vl gētiū subtrahīt: vl q̄ nō ē ius naturale nec gētiū. Et sic accipiēdo iusl canonicū dicīt ius ciuile. z ita sumīt. i. di stin. ius āt. Nos habem⁹ etiā ius gētiū qđ est sediū. i. bostiliū. occupatio munitio bel la captiuitates ꝯ iutes. postlimia. federa pacis. inducie legatoꝝ nō vetādoꝝ vel nō violēdoꝝ. religio. cōnubia inter aliēigēas ꝓhibita. Et dicīt ius gentiū qz eo oēs fere gentes vtunt. c. ius gen. ī disti. Wlta sūt alia iura. s. ius aureoꝝ. anuloꝝ. ius mili tare. ius patronatus. ius publicū. ius pri uatū. ius quasi naturale. ius q̄ritū. ius p̄ torium. ius canonicuz. Et si vis videre de omnib⁹ istis iuribus vide breuiloquū qui intitulat guarin⁹ veronēsis florꝛ salutem pl̄imā ꝛc. Et dr ius iuris a iubeo iubes qz iubet z est ius lex diuina. fas lex humana Trāsire āt p agꝝ alienū fas est: ius vero nō est. Itē ius dr cē lex scpta Itē leges humāe sūt: iura diuina sūt. Itē ius gñale ē. lex ē ei⁹ spēs. Nota vulgi vulg⁹ vulgi. i. plebs. po pulus: mlt̄itudo gētiū. z dr a volo vis. eo: q̄ vnusquisq̄ facit qđ vult. Jñ h̄ z hec vul garis z hoc re. inde vulgariter aduerbium vt iste loq̄tur vulgariter. i. sicut vulgus z nō litteraliter.

De appellationibus. i a iudicibus

La. Tu z ego liti gabamus sup aliq̄ re coꝝ pl̄ibus iudicib⁹ ōlegat⁹ nob dat⁹ vl coꝝ ordiarijs tulerūt sentētiā ꝯ te absentē legittie citatū vl cōtra te pñtē z nō appellasti sed voluisti pitos ꝯsulere. i. voluisti peke cōsiliū a pit⁹ z sapiētib⁹ an deberes appellare vel nō. cō silio habito vis appellare. q̄rīt vtꝝ ad hoc q̄ valeat appellatio req̄rat q̄ oēs iudices si mul cōueniātur vel an sufficit q̄ adeant se patiz vn⁹ ī domo. ali⁹ i ecclīa an etiā possit petere apl̄os sepatiz ab eis. Dicit ro. pō. q̄ sufficit interponere appellationē coꝝ oīb⁹ vl coꝝ maiori pte etiā sepatim z valet ac si sil cōuenirētur. Sz q̄d appellasti ab oīb⁹ si mul z interposuisti appellationē tuā i absē tia mea: nūquid debes mihi appellationē ī timare z etiā delationē vbi delatū est nego ciū principale z etiā termini p̄fixionē. vt termio possiz me pñtare coꝝ iudice ad quē appellat. Dicit q̄ sic qz intimatio legittie ē fēda mihi appellato ꝑm tenorē. c. cām. ē. de elec. h. d. h. r. Colligo aliq̄ notabl̄ia. p̄io: iūcta gl. q̄ ds p̄t appellare a pl̄ib⁹ iudicib⁹ se patiz. vl a maiori pte licet oliz sec⁹. No. se/ cūdo drīam inter appellātē ab electiōe. pui siōe: vl postulatōe z appellātē a diffinitiā vl ab interlocutoria. qz appellās ab elcōe po stulatione vel prouisiōe: dz intimare. i. no tificare appellationē suā pti appellate ꝑ ēcō tra quē appellat. z sic dz intimare appellato nē tm̄. Sz q̄n appellat a diffinitiā sentētia vl ab interlocutoria req̄rīt intimatio recu satōis. qz nō detulit appellatōi tue vl admi sionis. appellatōis. siue delatōnis. qz detu lit iudex appellationi tue. z dz intimare termi nū sibi p̄fixū infra quē dz arripere iter suū ad pseq̄ndā appellatōnē: vt ipe appellat⁹ etiam suū iter arripiat ad se pñtādū z defēdēduz Et rō diuersitatis q̄re q̄n appellat ab elcōe postulatōe vl puisiōe solū intimat appella nō āt delatio z termi p̄fixio. Q̄n āt appella tur a snīa diffinitiā req̄rīt q̄ intimet appel lato appellatō: itē delatio vl recusatio termi p̄fixo ē qz ī p̄mo casu termin⁹ statuīt a iure infra quē ds dz arripe suū iter si appellatio fuerit admissa: puta: q̄ appellās infra mēse Jn scdo casu q̄n appellat a diffinitiā non statuīt a iure termin⁹ vt ds pseq̄tur vl de fēdat appellatōz q̄re statuīt ab hoie No. iū cta gl. paria sūt intimatōz nulla facere z fa ceze: sz nō legittie. Et dr fieri nō legittie. q̄n fit ad domiciliū cū possit appbēdi p̄sonal r Nota q̄ licet q̄s possit appellare a pl̄ibus separatim iuxta formaz h̄ ꝓtentam: tamen cum quis appellat nō debet ab vno solo sz ab omnibus vel a maiori parte appellare: exquo omnes pariter p̄cedūt. qz nō p̄t vn⁹ solus iudex grauare. vt gl. in verbo simul ꝓpe finem. Si aūt vnus solus ex pluribus grauet: tūc ab illo solo potest appellari

No. q̄ tā appella. q̄z ap̄l̄oꝝ petitō p̄t sepati coꝝ iudicib⁹ fieri. vt gl. h̄ verbo appellare Et q̄ no. q̄ q̄litas ī fine posita ꝯcernit oia p̄cedētia: de q̄ p barto. ī. l. p̄ter. ff. vi bonoꝝ rap. No. q̄ appella. nō ē necessario inꝑpō da i pñtia appel. sz sibi ig̃rāti ē postea intia

tio.i.notificatio seu insinuatio fieda qñ talis ē appellatio q̄ ipso facto ñ deuoluit causam. Et vtr̄ appellatus ire teneat nisi citetur: videh̄ p doctores ⁊ in clemē. cām. s. ō electio. Nota licet coz̄ plib⁹ iudicib⁹ possit sepaī. appellari: ipsi tñ iudices debēt poste a sil'cōuenire ad deferendū appellationi. i. an debeāt admittere appellationē vel non ⁊ dñi simil' conuenire ad prefigendū. i. ad stabiliendū terminum. vt in glo. in verbo prefixionis. No. textū a iudicibus iudex iudicis dicitur quasi ius dicēs ppl'o. vel iure siue iuste disceptās ⁊ est ethimologia. iurare disceptare est iuste iudicare. Nō enim est iudex si non in eo iusticia. vt. c. fozus. §. in omniq̄z negocio. de verbo. sig. Et iudex est q̄ ex iurisdcōne ꝑprie aut sibi delegata et cōmissa ius habet sup cās litigioz vl' litigatoz cognoscēdi. Et multi sūt iudices. qui daz est iudex ordinarius. ⁊ ē ille q̄ habz potestatē a se iure suo hoc ipo q̄ est talis. vt episcop⁹ baliuus. preses. puincie. ⁊ consil'es. Est alius iudex q̄ dicit delegatus. ⁊ est ille q̄ habet potestatem de causa aliqua cognoscendi ab aliquo sibi commissa. q̄ etiā dicit iudex extraordinarius. vel iudex delegat⁹ est cui causa committit terminanda vel exequenda vices delegantis repñtans ⁊ iurisdcōne nihil ꝑriū habēs. vt. ff. de offi. e⁹ cui mā. est iuris. l. i. in fi. ⁊. l. iij. de offi. dele. Vel delegatus est is cui a summo pon. vl' ordinario vel delegato principis causa cōmittitur. inde subdelegatus q̄ dicit respcū delegati. Est alius iudex q̄ dicit iudex cōpetēs: q̄ cause iurisdcōnē habet cū exercicō sibi dato. Et q̄ ꝓexceptionem possit elidi siue exceptio contingat psonā vt q̄ suspectus: siue contingat iurisdcōnez vt q̄ rescīpticiū. vt in cle. cū lite. s. vt lite. pē/dente nihil debeat innouari. in gl. Est alius iudex q̄ dicit incōpetēs. ⁊ est in quem licet cōsenserimus. vel q̄ ipe nullam iurisdictionē habebat. vel q̄ interuenit error ī ad eūdo ipsum. vel q̄ ꝓpulsus suz in eum cōsentire. Est alius iudex q̄ dicit compmissarius. ⁊ est ille q̄ ex ꝓmissō. i. ex consensu partiuz ⁊ ex litigantium electione de causa cognoscit q̄ nullaz habet iurisdictionez ꝑ priam seu delegatā. ff. de arbitris. l. i. Est alius iudex q̄ dicit pedaneus iudex. ⁊ est ille cuius officiū est de minutis causis ⁊ infimis cognoscere ⁊ inutilib⁹ ⁊ vilibus: licet sint ordinarij. Est alius iudex q̄ dicit iudex cartularius. ⁊ olim tales iudices erāt pui/legiati ab impatoze. vt q̄ vellet coram eis litigare possent: sed ipi nō poterāt aliquē cogere ad litigandū coram eis. Et dicūtur eē iudices ordinarij creati a comite palatio. q̄ nō habent administrationem nisi ī habitu vt̄ nota ī. l. i. ff. de iudicijs. ⁊. l. fi. C. vbi et apud q̄s cognitio restitutionis agenda sit. Et isti iudices vocant hodie notarij apl'ici ⁊ impiales. ⁊ cartularij a carta. q̄z dū creantur: mittuntur in possessionez carte. Est alius iudex q̄ dicit domesticus. ⁊ isti iudices dicūtur eē ex quib⁹ ꝑ magna pte pendz ius ⁊ consiliū. Di etiā dicūtur assessoz: eo q̄ assident. i. iuxta sedēt. vel fiūt sil'es siue comparantur iudici: ⁊ in cause cognitōe sil' ꝑbent ꝯsilium vel officiū. vt patet ex rubrica. C. de assessoribus. Nota apl'os apostoli in iure dicūtur littere date appellanti in quib⁹ cōtinētur allegationes ⁊ q̄l'r in cā. ꝓcessum sit. Item apl'oz alij sūt conuentōnales scz quando pars admittit appellationem siue in iudicio iudice refutante siue tacente vel extra iudicium. vt extra de appel. .c. sepe. ⁊. c. oblate. Alij apl'i sūt testimoniales testificantes de appellatione facta. Alij sunt dimissoz̄ p quos apparet q̄ iudex detulit appellationi. Alij sūt refutatoz̄ p q̄s apparet q̄ iudex nō detulit appellationi. Alij sūt reuerendi siue reuerentiales. scilicet. quando ob reuerentiam superioris appellationi defertur. vt. c. i. de appellationibus li. vi. in gl. ⁊. s. in clemē. si añ. de dolo ⁊ contuma. No. delatōi: delatio delationis vēit a defero defers q̄d significet. vide. s. in cle. si ante. de dolo ⁊ contumacia. No. terminū ꝑfitiōis. ꝑfigo. gis ꝯpōīt de pre ⁊ figo. qđ idē ē q̄ imponere: īmittere. inferre: fortiter ⁊ stabil'r impōere ⁊ pducit fi. ⁊ dic termi nū ꝑfixionis. i. impositōnis terminī: q̄z index dz impōere: statuere ordiare terminuz ipsi appellāti infra quē ipse arripiat iter suum ad eūdū ꝓsecutū appellationē suā. No. intiatio onis vēit ꝺ ītimo as. aui. a. p. i. de/mōstrare iudicare nūciaī. notificaī. Et ꝺz ab intim⁹ vl' ab ī ⁊ timos qđ ēmēs q̄si ī mēte inculcare ī mittēr ℔m bug. vl' ꝺz ab ī. ⁊ ti

Nōt' de bazijs iudicib⁹

me qđ est aīa vel mens ſm papiam

uamuis Presupponendū est q̄ q̄s potest appellare a quocūq; grauamine siue inferatur in interlocutoria siue in diffinitiua. Et appellās debet petere apl'os id est: responsionem iudicis. Et quare dicantur apl'i. vide. ff. de apl'is dimissoriis ꝛ reuerentialibus. Casus. Judex dedit sententiā cōtra me. appellaui. Querit: an debeam petere apostolos sepius. vel vt̄ sit necesse q̄ inter petitōnes apl'oꝝ sit aliquod interuallū .i. aliquod spacium temporis. vel vt̄ sufficiat multiplicare vno ꝛ eodem contextu dicendo. Dñe detis mihi apl'os: ꝛ iteꝝ supplico q̄ detis mihi apl'os. ꝛ iteꝝ vos depcor: q̄ detis mihi apl'os. Et dicit q̄ possum petere apl'os sepius vno ꝛ eodē cōtextu. Sz q̄d erit: si iudex a quo appellaui nō dedit apl'os. sed mihi assignauit terminū ad dandū apl'os. Queritur vt̄ die assignata debeam ꝓparere coꝝ iudice: vt illa die recipiam apostolos. ita: q̄ videar renūciare appellationi: nisi compaream Dicit q̄ illa die debeo comparere: alias si non cōpeam sententia p̄t execuōi demādari Sed quid: si iudex assignet mihi diem infra terminum iuris qui terminus est triginta dierum a die sententie computando qñ ferť sententia contra p̄tem. l. a iudicibus. C. eodem. Si aūt feratur contra absentem: tūc incipiūt currere illi dies trigīta a tpe noticie. l. .ñ. C. qūo ꝛ qñ iudex. vt̄ sit necesse ꝓpere i omnibus illis triginta diebus. vel vt̄ sufficiat semel cōpere: Dicit q̄ sufficit aliq̄ die compere dū tñ cōpareā loco ꝛ tpe congruis puta: q̄ nō cōpareā dū iudex est in mēsa vl̄ in lecto vel in balneo. Sed q̄d iuris: si iudex noluit dare apl'os vel pmisit dare ꝛ assignauit terminū. ille āt die assignata siue in illo termio assignato non dedit apl'os. Dicit q̄ possum psequi meam appellatōez ac si iudex apl'os dare denegasset. h. d. b. r. Colligo aliqua notabilia. Primo noto q̄ eq̄tas p̄ferť rigori. ꝛ hoc verū loquēdo de equitate scripta. ꝛ rigore scripto. secus si nō eēt equitas scp̄ta. q̄ nullus alius a principe p̄t seq̄ equitatem nō scriptam: dūmō rigor sit scp̄tus quia null⁹ alius p̄t iudicare vt̄ rigor contineat equitatem vel non. l. ī ter equitatez C. de legibus. tamē dicūt aliq̄ q̄ dñi de parlamento pñt p̄ferre equitatez nō scriptam rigori scripto: tñ istud non reperiť iure cautum: licet dñi de parlamento illud obseruent. Ho. q̄ apl'i sūt sepi⁹ petendi: ꝛ nō requiriť q̄ petant p interuallū. i. q̄ interponatur actus extraneus: sed sufficit: q̄ eodem cōtextu petant. Ho. q̄ si alicui appellanti iudex assignet certū terminum ad dandū apl'os: tūc appellās debet comparere illa die: alias sententia nō impediret execationi mādari Noto quarto q̄ si iudex assignet appellanti terminū iuris: sufficit appellāti semel comparere coram iudice. Noto q̄ paria sūt denegare expressisse apl'os ꝛ fraudulenter dissimulare. Ho. q̄ tempus p̄fixū. i. statutū ad petendū apl'os currit a tempore sententie. ꝛ illud tempus est trigīta dieꝝ. qz appellans infra. xxx. a tpe late sētie debet petere apl'os. vel incipit currere eo tpe q̄ incipit currere decendiū appellationis interponende. i. tpe sentētie late. vt gl. iñ. h. Nota ibi decernimus q̄ istud verbū decernimus inducit ius nouū. vt gl. in verbo decernimus. Ho. q̄ apl'iq̄ petuntur in causa appellationis interdum vocātur epl'e interdū dimissorie. Et quid sint apostoli. ꝛ vnde dicanť. dixi. s. prime. ꝛ etiam vide specu. eo. ti. in quarta p̄te versicu/li. sequiť ꝛ gl. in. c. cozdi. eo. ti. li. vi. Et dantur apostoli vt instruať iudex ad quē. vt ōt gl. ī ver. nec petat Ho. tex. q̄uis. i. q̄ñ. vide licet. tñ cōiunctio aduersatiua ꝛ acuit penultimam. Nota infra iuris terminum q̄ terminus dicitur triginta dieꝝ. ꝛ infra illos triginta dies debet apostolos petere. ꝛ etiam infra illum terminum debet iudex illos dare vel recusare. ꝛ iste terminus ita bene artat iudicem sicut appellantem. Ho ta congruo. id est competenti apto. Nota recuset. i. refutet. renuat. vt. s. in clemē. pastoralis. de sententi. ꝛ re iudi. in verbo recusantem. Nota oblatos. i. datos de officio. vt. s. eadem clemen. proxime allegata.

icut Presupponendū est q̄ appellatio debet prosequi ꝛ finiri infra annum. ꝛ si appellans fuerit impeditus in primo anno dabitur sibi alio ann⁹ Sz q̄riť q̄d iuris si fuerit ipedit⁹ etiā i secūdo anno: vt̄ dabiť sibi ter/

cius annus. vide panor. in. c. si ratione. in an. eo. ti. La. Appellaui a grauamine extra iudiciali. puta cū eēm in pacifica possessiōe vinee. dom⁹: prati. vidi te paratū cū armis ad me impediendū. appellaui a futuro grauamine. Uel cū canonici vellent eligere i/habilem ep̄m. ego decanus me opposui. v/tr̄ ista appellatio debeat terminari z psequi infra annū. Dicit q̄ sic. alias appellatio cē/sebitur deserta. i. derelicta. Sed queritur: quando incipit currere ann⁹ Dicit q̄ si appellauerim a grauamine illato: tūc incipit currere annus a die interposite appellationis. Si vero appellaui a futuro grauamine tūc incipit currere a die grauaminis se/cuti. h. d. b. r. Colligo aliqua notabilia Et p̄mo noto q̄ dies appellationis in qua interponitur appellatio non computat ī termino anni ad psequendū z finiendum prefixi gl. in ver. a die. Et quo nota q̄ dictio a coniuncta dierū numero excludit illā diez cui adiungit. exempluz hic in littera a tali die simile notat in. c. statutum. de preben. li. vi. Nota q̄ a futuro grauamīe appellat extra iudiciū dumtaxat. z tunc tempus anni currit non a die interpositionis ipsius: sed a die illati grauaminis. Et nota singulariter duo ex hac littera. Primū nota q̄ si cui datur annus ad psequendum in appellatione iudiciali z ex causa datur bienniuz ista in extraiudiciali Secūdū notabile q̄ tēpus anni datur ad psequēdū z finiendum in vtraq; appellatione. z q̄ cessante impedimento vtraq; appellatio p̄ lapsum anni remanet deserta. Et circa impedimēta vide hic glo. penul. Et dic latius vt notatur in. c. cum sit. de appellationibus

Uamdiu Presupponendū est illud quod dicitur ī. c. romana. eo. ti. li. vi. vide q̄ licet q̄ licet appellans de iure habeat āniuz ad psequendam eius appellationez. ita q̄ non efficitur deserta nisi post annū. verūtamen iudex a quo potest illū terminū abbreuiare: z hoc vez respectu psequende appellationis: nō aūt respectu finiende z terminande appellationis. Casus. Tu z ego litigabamus. fuit lata sententia cōtra te. appellasti. Judex dedit tibi apl̄os assignando tibi terminū duoz mensium ad prosequendam tuam appellationem. Pendente illo termino duoz mensium compromisimus in arbitros. i. consensimus in aliqs arbitros qui haberent decidere causā principalem infra medium annum Queritur: vtrum pendente illo termino medū āni curat tempus assignatum ad petendū apl̄os Dicit q̄ nō currit illud tempus: sed pendēte termino arbitrij terminus assignatiōis quiescit. z finito compromisso habebis tempus quod restat. Sed quid si expresse z ex consensu nr̄o progauim⁹ terminū vsq; ānū. q̄ forte viget tempestas z pestis. quare ex communi cōsensu progauimus. i. plongauimus terminū assignatum. Utrū pendente progatione currat tempus assignationis. Dicit q̄ nō currit: immo ptes p̄nt facerz istam progationez nisi iudex ex suo officio videns periculū imminere p̄ciperz ptibz vt procederent. z incipet tūc currere a tē pore p̄cedēti quia forte est causa matrimonij vel electionis vbi imminet periculum h. d. b. re. Colligo aliqua notabilia. Et p̄mo q̄ pendente compromisso inter appellātem z appellatum non currit tempus assignationis ad prosequendaz appellationē tantū vel prosequendam z finiendam. Nota secūdo q̄ ptes ex commūi cōsensu aliter q̄ p̄ compromissum possunt ptelare z progare tempus ad prosequendā appellationez tantum vel psequendam z finiendam. Nota tercio q̄ iudex ex causa potest p̄cipe partibz vt procedant in causa appellationis nō obstante cōpromisso vel alio consensu p̄tium. Et sic ista clemētina addit tria ad auctenticā. Si tamen. C. de temporibus appellationū que sumitur ex illa auctentica. vt prima glosa dicit. Pio addit quia auctentica bene dicit q̄ pendente compromisso nō currit tempus ad finiendam appellatōnem. z nihil dicebat de termino assignatōnis ad psequendam tantum. Secundo. q̄ illa auctētica solū loqtur de p̄promisso z nō loquit̄ de progatione vel alio consensu ista clementina loquitur de omni cōsensu Tercio addit in hoc q̄ dicit q̄ iudex ō officio suo potest precipere ptibz vt procedāt z hoc ex causa videlicet quando causa appellationis desiderat celeritatem vt i matrimonio spirituali z c rnali

Nota ex dilatione. i. ex prorogatione. naz dilatio est tpis in causa prorogatio. vl' fm Bal. est tempus qđ habet certũ principiuz z certũ finẽ vel sic. Est tempus datũ a lege vel a iudice partiby ad veniẽdũ Et talis est duplex. scz prima q̃ dar ab hoĩe vel a iudice Secũda q̃ datur a iure vel a lege. vt pateť in rubrica de ferijs z dilationibus fm hostiẽ sem in sũma. ti. de dilati. §. i. Alie sunt citatorie q̃ dant vocato ad causam vel ad veniendũ ad iudicem ante litis contestationez infra quas citatus se ꝑparabit: vt veniat i termino. z nihilominus post terminuz de officio legati consuluit. Alie sũt dilationes restitutorie que dant his q̃ spoliati fuerũt seu sunt. vel que dãtur ad appellãdũ q̃ sunt decẽ dierũ vel ad restitutionẽ in integrum petendam que olim infra annũ vtilem: hodie infra quadriennĩũ continuũ dant. C. de in integꝝ resti. l. finali Alie sunt deliberatorie q̃ dant reis ad deliberãdũ de quiby. C. de litis contes. Alie sũt pemptorie q̃ dãtur volenti ꝑbare. de qby in. l. i. C. de dilationiby. Alie sũt executorie q̃ dãtur cõdemnato ad hoc q̃ satisfaciat de bis. l. ũ. C. de vsur. Alie sunt reuocatorie q̃ dant habenti ius reuocãdi domũ. ó quiby habeť. l. ũ. § legatis. ff. de iudicijs. Alie sũt vacatorie siue feriales. vt in. l. i. de ferijs. ff. eodẽ. z. xxv. q. iij. ꝑ totũ Alie sũt ꝓsecutorie que dant ad appellationẽ ꝓsequendam. de quibꝰ aucten. ei qui appellat. C. de temporibus appel. z hic in nostro ꝓposito. Alie sunt saluatorie z penitentiales Alie ꝑceptorie ó appellationiby. c. ꝑterea. Alie electorie. vt de conuersatione coniuga. c. ex publico. ff. de adoptionby. l. mancipioꝝ. z de electione. ne ꝓ defectu. Alie expertorie vt de frigidis z maleficiatis. c. laudabilem. Alie exemptorie. vt q̃ matrimoniuz accusare pñt. c. fi. Alie rufutatorie. vt de appellationibus psonas. z. c. requiris. ij. Alie exceptorie. s. ad ꝓponẽdas exceptiones concessas a iure de exceptionibus pastoralibus.

Appellanti Appellauí ab interlocutoria iudicialiter lata. vel a grauamine extraiudiciali. A grauamĩe hoc modo q̃ cũ essem canonicus ecclesie bituricenſ alij canonici volebant eligere ticium: appellaui ne eligeretur. z in appellatione inserui causam appellationis. quia dixi q̃ erat illegitimus. inueni q̃ hec causa erat falsa. volo ꝓsequi aliam. scz q̃ est excommunicatus: vtrũ possim. Dicit q̃ non. Sed quid si inder aliquis fecit me citari ad locum nõ tutũ z est notoriũ q̃ locus non est tutus. certũ est q̃ non teneor comparere nec appellare. verũtamẽ ex abũdanti appellaui pendẽte appellatione fui recõciliatus. ita: q̃ modo habeo tutũ accessum. aduersarius meꝰ vult purgare assignationẽ mihi factam ex ista noua causa. q̃ nũc patet tutus accessus vt̃ possit. Dicit q̃ ex causa supuenienti assignatio non iustificat. Et quid si inderit me citari. dixi q̃ non teneor respondere coram ipso. q̃ excommunicatus minori excommunicatione iuder interlocutus est contra me. appellaui. nunc dico. q̃ erat excoĩcatus maiori excommũicatione. vt̃ ex ista noua causa possim iustificare meas appellationem. Dicit q̃ non. hec dicit helyas. r. Colligo aliqua notabilia. Et ꝓmo q̃ appellans ab interlocutoria vel grauamine tenet causam grauamis exꝓmere. in sua appellatõne. nec ꝑt iustificare appellationẽ suam ex nouis causis expressis in appellatione. secꝰ si appellatur a diffinitiua quia nõ est opus exꝓmere causam. sed sufficit dicere Uolo a vestra sententia diffinitiua tamq̃ iniusta appellare. vel appello a vestra sententia diffinitia tamq̃ iniusta. Nota secũdo q̃ sicut appellatio nõ põt iustificari ex causa nõ expressa in appellatiõe: ita ꝓcessus iudicialis non potest iustificari ex causa coram iudice nõ ꝓposita vel de nouo expressa. fallit vt dictũ est in sentẽtia diffinitiua vbi non requirit expressio cause. z hoc verum nisi in casibus in quibus ius dicit appellationem non eẽ admittendam. quia tunc causa etiam in diffinitiua eſt exꝓmenda.

i appellationem.

ſ Casus. Tu z ego litigabamus coram officiali bituricensi ipse tulit sententiam ꝓtra te infra. xxx. dies nõ petisti apłos vel si petisti: non comparuisti in termino tibi assignato ꝑ iudicem a quo ad dandus tibi apłos. vel si comparuisti tũ nõ intro-

duxisti tuã appellationẽ infra terminũ tibi assignatũ. tũ postea psecutus fuisti tuã appellationẽ. Utrũ non obstãte psecutione prima sentẽtia trãsierit in rem iudicatã. dicit q̃ sic.h.d.h.r. Colligo aliq̃ notabilia. Et primo q̃ p negligentiã appellãtis efficitur appellatio deserta id est pinde habeꝫ ac si non fuisset appellatũ: nec tũc fiet devolutio ad superiorem. No. scõdo q̃ appellat⁹ põt psequi causam appellationis appellante nõ psequente. quia appellãs põt renũciare appellationi quo ad effectũ eius ita q̃ appellatio deserta non assumit vires ex prosecutõe. Nota ergo sniam totiꝰca. videlicet q̃ snia a qua fuit appellatũ transit in rem iudicatã ac si non fuisset appellatũ dũmodo appellatio nõ fuerit psecuta sed deserta. puta lata ẽ sententia cõtra me a qua appellaui. sz infra triginta dies nõ petij apl'os. Querit an tal' sentẽtia trãsiuerit in rem iudicatã ac si nõ fuisset appellatũ. Dicit q̃ sic. Sed pono q̃ post triginta dies petij apl'os z psequor meam appellationẽ. Quero an ista psecutio impediat executionẽ sententie. certe non: quia postq̃ transiuit in rem iudicatã potest mãdari executioni infra temp⁹ legittimũ. forsan infra quattuor menses qui dantur iudicatis ad soluendũ iudicatum.

Cum a repulsione

Tu z ego litigabam⁹ coram archidiacono picta. posuisti defensiones pemptorias ad excludendã intentionẽ meã. archidiacon⁹ interlocut⁹ est illas defensiões nõ debere admitti nec esse admittẽdas. Appellasti de archidiacono ad officialez epi q̃ confirmauit sententiã interlocutoriã archidiaconi. Secũdo appellasti de officiali epi ad archiepm burdegaleñ. qui etiã confirmauit illas duas sententias cõtra te latas. certũ est q̃ tu nõ posses ampliꝰ appellare. Tu reuersus ad archidiaconũ q̃ cognouit sup principali etiam sentẽtiã d̃ diffiuitiuã tulit contra te z iterũ ab illa sententia diffiniti/ua appellasti. in causa appellationis vis allegare exceptiones pemptorias que fuerũt repulse a principio. Querit vtr̃ possis. Dicit clemens q̃ non: nisi repulse fuerit quia eas ponebas ineptez nũc in causa appellationis ponis rite. q̃ forte allegabas pscriptionem. z non allegabas bonã fidẽ z titulum: z ideo archidiaconus illas nõ admisit. Nũc vero proponis bonam fidem z titulum. ideo possunt admitti in cã appellationis.

De vita z honesta. cle.

Uisum est sup̃ de iudicijs z singulis ptibus iudiciorꝫ. vex q̃ clerici in sacris cõstituti dñt ab ipsis abstinere p ca. vnicum .s. de sindico. z sup̃ de postulando per totũ ideo post illa annectit rubricam ẽ. vel sic.

Uisũ est sup̃ de iudicijs z singulis ptibꝫ iudiciorꝫ a quibꝫ clerici debent abstinere. Et quia nõ solum ab illis dñt abstinere: sz etiã a vita z moribus malorꝫ dñt abstinere vt pstent exemplũ bonevite ceteris: ideo ẽ vl'sic. Uisũ est supra de actibus iudicialibus: nũc videndũ est de actibus extraiudicialibus qui ꝓpetũt tã laicis q̃z clericis Et q̃ clerici sũt digniores: ideo premittit de actibus ꝓpetentibus clericis. z postea determinat de actibus cõpetentibus laicis.

iocesanis

Quidam iuuenis constitutus in pñtia romani pontificis q̃siuit ab eo. Utr̃ omes artes cõperant clericis ex debito sue honestatis Et respondet ro. pon. q̃ non: immo si velint euitare penas hic contentas ipsi dñt abstinere ab officio carnificũ z ab officio tabernariorũ. Et spectat ad officiũ diocesani vt clerici abstineant ab istis officijs. Sed querit quibꝰ penis diocesani possint cõpellere clericos vt abstineant ab istis officijs. Dicit q̃ nõ bñficiati z ñ existentes in sacris debẽt moneri: vt a talibus officijs desistant. z si nõ desistent z sint ꝓiugati: ipsi amittũt duo ꝓuilegia clericalia vcz q̃ quis verberãdo non incurrit sententiã excõmũicationis: z pro crimine poterũt cõueniri coram iudice secularí. Si ipsi nõ sint cõiugati perdũt priuilegiũ in rebus suis tm. q̃ tenenꝫ soluere sbsidia extraordinaria de rebus suis. h.d.h.r Colligo aliqua notabilia. Et primo nota: duo officia ꝓposito clericali non conuenientia. scz. officium carnificis: z officiũ tabernarij. Nota q̃ clericus coniugatus si exercet illa officia ipse perdit duo priuilegia clericalia, de quibus in glo: Sed nõ cõiugati

perdũt priuilegiũ qõ eis cõpetit in reb⁹ su/
is. No. cõmerciis. Cõmerciũ cõmertij. cio
n. s. i. pluribus rebus vna venditio. vl' di/
uersarũ rerũ cõmutatio. vt si quis daret vl'
comutaret mantellũ cũ papa vel ecõuerso.
vñ dicit cõmerciũ quasi ꝓmutatio merciũ
Illa vero mirabilis incarnatio ihesu xpi
fuit cõmerciũ quasi cõmutatio mertiũ scili
cet diuinitatis z humanitatis. Nam homo
quodamodo concessit humanitatẽ. de⁹ ho
minilargitus est diuinitatem. Descẽdit di
uinitas: ascendit humanitas et exaltata est
sup choros angelo⁹. vñ canitur. O admi
rabile commercium creato⁹ generis huma
ni animatum corpus sumens. ꝛc.

q uoniam Usum est supra q̃
liter clerici debent
abstinere a quibusdam artib⁹ Sz
queritur vtrũ debeãt abstinerẽ a quibusdaz
vestibus: vel vtrũ sit eis licitũ vti quibus/
cũqz vestibus. Dicit q̃ clerici dñt abstinerẽ
a veste diuerso colore colorata z si vtantur
publice ipi incurrũt penas hic contentas
Sz querit nũquid presbiteri possunt por/
tare caligas scacatas. Dicit q̃ non. Hec di
cit helias regnerij. Colligo aliqua notabi/
lia. Et primo q̃ p decentiã exteriorẽ cogno
scitur honestas mor interior. Nota q̃ cl
rici phibent portare vestes diuersis colori
bus coloratas. vñ si sint clerici beneficiati
ipo facto sunt suspensi a pceptione fructuũ
sui bñficij p sex mẽses. si non sunt benefi
ciati tũc p sex mẽses sunt inhabiles ad ob
tinendũ beneficiũ quodcũqz. Si vero sint
in dignitate cõstituti tũc magis puniũtur
Nota qõ clerici interueniente causa suffici
ẽti puta causa timoris pñt assumere vestes
laici. Nota virgata. i. viridi. No. sanxim⁹
vt supꝛ in clemen. cũ illustio. de renũciatione
No. censemus vt supꝛ in clemẽ. causam. de
electione. Nota tonsuram. i. coronã cleri/
calem. de tondeo Nota. deferentib⁹. i. por/
tantibus defero defers detuli qõ est cõpo/
situm de fero fers vt. s. in clemen. si ante. ꝛ
dolo z cõtumacia. Nota psonatũ psonat⁹
tus tui. z psona. f. ge. est rationabilis crea/
ture individua essentia. Et scõm hoc perso
na videtur spectare ad deitatem. Item per
sona dicitur histrio representator come/
diarũ. quia diuersis modis personat diuer
sas personas representando. z hinc psona
dicitur in grãmatica ipm suppositiuz. qñqz
ꝓprietas suppositi quandoqz ꝓprietas vocis
qñqz vox ipa. quãdoqz modus significan
di personalis ꝓprietas. Item psona dicitur
in eccl'ia q̃ dignitatem habet pre ceteris z
ab histrione sumptũ est qui diuersas perso
nas representando diuersos solet accipere
ornatus scõz dignitatẽ psone quã habeat
representare vt psona dicat in eccl'ia que p
sonatus ór. nam scõm diuersos gradus di
gnitatis psone distinguit in ecclesia. et hic
etiã tractũ est vt in grãmatica vna persona
dicatur prima alia secũda alia tertia qõ fit
ratione dignitatis. Inde venit hic perso/
natus tus tui. dignitas vl' officiũ psone fm
bu. z hec personalitas tatis Nota per decẽ
tiam. id est per cõuenientiam habitus. q̃a
omnes habitus non sunt conuenientes cle
ricis. Nota in fine presertim. i. maxime.
Nota scacatis. nota q̃ scatio dicitur clau/
dum vel claudico siue inequalitas. z est gre
cũ. z inde sumptũ est hoc nomen scacat⁹ ta.
tum. z dic caligis scacatis. i. inequalib⁹ gl.
tractat pro residuo.

de prebẽdis z dignita

tibus.

Usuz est supra de vita z honestate cleri
coꝛ: verũ quia clerici nõ pñt viuere nisi ha
beant beneficia z dignitates vnde cõmode
possint vitam sustentare ideo ꝛc.

i dignitatem Presuppo

nẽdum est
qõ habetur in. c. cum in illis. co. ti.
sn sexto. qr ad eius declarationez fuit facta
hec clementina videlicet q̃ si papa mãdet
puideri alicui de aliquo beneficio virtute
illius mandati non potest prouideri de be
neficio curato nisi expresse fiat mentio de
beneficio curato. Secũdo ꝑsupponendus
quod dicitur in eo. c. cum in illis. q̃ si papa
mandet puideri de aliqua dignitate vel p/
sonatu illius mandati nõ potest prouideri
de dignitate electiua. nisi expresse caueatur i
litteris de beneficio electiuo. Casus. Da
bebam vnam dignitatem volui habere ali
am. c⁹ collatio pertinebat ad papã quia for
te collationem illius dignitatis sibi refer/
uauerat vel vacauerat in curia romana. vt

forte impetrauerã ab ipo iure preuentiõis porrexi preces supplicatorias pape vt mihi conferret illã dignitatem ꝛ in pcibus cõti/nebatur ꝙ habebã aliam dignitatem ꝛ pe/tebam dispensari ad obtinendã aliam in q̃ iminebat cura animaꝝ papa dispensauit. i litteris non fuit appositũ ꝙ illi dignitati i/minebat cura aiaꝝ. sed tñ apposita fuit hec clausula. puiso ꝙ cura aiarũ nullaten⁹ ne/gligatur: Querit vtrũ illa clausula sit suffi/ciens vt mihi puideat de illo bñficio cui i/minet cura aiarũ. Dicit clemẽs ꝙ nõ: nisi in litteris ponat talis clasula. puideas tli ha/benti tale bñficiũ cui iminet cura animarũ de tali beneficio cui etiã iminet cura aniaꝝ. Sed q̃d si papa mãdet ꝙ mihi puideat de dignitate ad cuiuscũq; collatõnẽ: puisionẽ: vel institutionẽ ptineat. ꝛ nõ dicit electiõez tñ in prohibitione fecit mentionẽ de electõ ne sic dicendo. Inhibeatis oibus ad quos ptinet institutio vl̃ electio vt nihil habeãt attentare in p̃iudiciũ nostri. Querit vtruz stute illius rescripti possit mihi puideri ꝺ dignitate electiua. Dicit ꝙ nõ nisi fuerit e/tiã facta mẽtio de dignitate electiua in par te disposittua rescripti. vñ in rescriptis apli cis sunt multe ptes. scz salutatio. oꝛordiuz narratio. dispositio. ꝛ prouisio. h. d. h. r.

Colligo aliqua notabilia. Prio iũcta glo. ꝙ licet papa in litteris gratie faciat mentõ nem de beneficio aliquo incõpatibili. nõ p pterhoc videtur secũ dispensare. sed solum mentio illi⁹ bñficij incõpatibilis hoc opak ꝙ collatio alterius non erit subreptitia. c. nõ põt. eo. ti. in. vi. Et hoc veruz nisi papa ꝓprio motu illi ꝺcederet bñficiũ. c. ꝓprio mo tu. eo. ti. in. vi. imo scõo impetrãs debet pe tere pape vt secũ dispenset: alias non possz obtinere. Ho. secũdo ꝙ impetrãs aliꝺ bñ/ficiũ debet facere mentionem de qualitate sui beneficij an fuerit dignitas cui immiẽ/at cura animarũ vel non. Tercio noto dif ferentiam inter litteras gratie. ꝛ litteras iusticie. quia littere gratie viciantur: ꝛ sunt ipso iure nulle. si fuerunt obtente per subre ptionem. Littere veroiusticie nõ sunt ipo iure nulle. sed veniunt annullande per ex/ceptionem ca. dilecta de rescriptis in anti. Noto ꝙ executoꝛ mandati apostolici nõ potest alicui prouidere de dignitate electi/ua: nisi fiat expressa mentio de dignitate e/lectiua: in mandato in parte dispositiua. Ho. [dispensantes] dispensatio est iuris cõmunis puida relaxatio vtilitate seu ne/cessitate pensata. scõm guiller. in spe. ti. de dispen. Vel sic. dispensatio est rigoze iuris per eum ad quem spectat canonice facta re laxatio. i. q. vij. nisi rigoze. ꝛ c. sed [apitur ta men dispensatio improprie scilicet pro iu/ris declaratiõe. vt in. c. quinta uallis. de iu reiuran. ꝛ dispensatio venit de dispẽso sas. largiter donare. diuidere. distribuere. dis/ponere. vel deliberare. Haz aliquotiens li bere concedit dispẽsando que de iure com/muni non concederentur. Et credo ꝙ dis/pensare respectu pape est idem ꝙ priuilegi um dare respectu principis.

per litteras. Casus. Pa. mandauit re uerendo in xpo patri ꝛ domino do mino iohanni cozdis diuina fauente gra/tia bituricen. archiepo vt mihi quieram ꝺ sua dioceſi prouideret de beneficio primo vacaturo sub hac forma. siue esset dignitas vel personatus. vel ei immineret cura ani/marũ: siue aliud beneficium ad quod quis cõsueuerit assumi per electionẽ. siue quod/cũq; aliud beneficiũ ecclesiasticum. Vaca/uit hospitale vel elemosinaria vl̃ lepꝛosaria Queritur vtrum ista loca pia compꝛehen dank sub illa clausula. Dicit ꝙ nõ. nisi expr̃s/se fuerit dictũ de istis locis nec sufficit clau sula generalis siue cuiuscũq; cõditiõis fue rit illud beneficium ecclesiasticũ etiam po sito ꝙ illa loca pia haberẽt iura spiritualia puta decimas sepulturas. h. d. h. r. Colli/go aliqua notabilia. Primo noto ꝙ in ma teria odiosa appellatione beneficij eccleſia/stici non veniũt ista loca pia de quibus in littera ista dicitur. Et insurgit istud odiuz ꝙ ista loca pia sunt ambicio sa. Item vti/uitetur votum captande mortis. Noto ꝙ ad hoc vt ista loca pia cõpꝛehendank sub g̃ tia non sufficit mentio sub clausula genera li cuiuscunq; conditionis sit beneficium ecclesiasticuz sed oportet ꝙ de illis fiat mẽ tio expꝛessa hoc modo. siue sint hospitalia vel elemosinarie vel lepꝛosarie. Nota text⁹ [directas] id est missas. ꝛ venit a dirigo g̃ direxi quasi in diuersam partem rego. Et

ōra di z rego regis. z cor. ri. vñ dirige gressus meos. i. rege gressus. i. passus meos

¶ **iplures.** Presupponendum illud quod dictum in. c. de multa. eo. ti in an. videlicet q si alicui obtinenti dignitatē vl' psonatū vl' eccl'iam prochialem conferatur aliud simile beneficiū incōpatibile z accipiat possessionem pacificā illius: tūc vacat ipo iure primū: ita q collator poterit illud pferre Lasus. Ex dispensatione tenebaz duas dignitates vel duos personatus vl' duas ecclesias parrochiales: vl' vnam dignitatem z vnam ecclesiam parrochialem vel personatum: z vnam dignitatem. vel duo beneficia incōpatibilia. fuit mihi collatum terciū beneficiū simile. Istud terciū acceptaui z adeptus fui possessionē pacificā. Queritur vtrū duo beneficia superiora que obtinebam vacēt ipo iure. vel vtrū tantū vnuz ex illis. Dicit clemēs papa q duo ꝑma bñficio vacāt ipo iure sicut si tenerem tm vnū sine dispensatione p adeptionē alterius similis beneficij vacat primū ipso iure. p dictuz. c. de m'ta. eo. ti. in an. b. d. b. r. Colligo aliqua notabilia. Et primo iūcta. glo. q quis non potest obtinere duo bñficia incōpatibilia sine dispensatione. tamē epūs posset dispensare in duabus dignitatibus: nō autem in duab⁹ eccl'iis prochialibus. De hac materia vide panor. in ca. dem'ta ō preben. in anti. Noto q beneficia que requirunt residentiaz persone dicuntur incōpatibilia quia nemo potest esse in duobus locis simul z semel naturaliter. Noto q si alicui habēti duo beneficia incōpatibilia ex dispensatōne conferatur terciū z habuerit pacificam possessionem illius tercij. ipo facto vacant duo prima. vnō dispensatus ad duo beneficia incōpatibilia sua dispensatō non se extendit nisi ad duo beneficia que p mo obtinebat. ca. non potest. eo. n. in vi. et si vellet dimittere vnū z aliud acceptare nō posset nisi illud caueatur in sua dispensatione q possit dimittere vnum vel ambo z aliud acceptare tunc debet eligere vnuz de duobus primo q si detur sibi ipe non debz acceptare aliud. sed prius debet dimittere vnum de obtentis. Sed si nolit se ponere in isto periculo quia forte secundum beneficium est litigiosum: tunc coram tabellione debet protestari q habita pacifica possessione illius secundi beneficij ipse non intendit tale primum beneficiuz retinere. sed intendit resignare illud in manibus alicuius tercij.

¶ **iromanus** Presupponendum est quod habetur in ca. fi. supō officio ordinarij videlicet q si beneficiatus impetret aliud beneficiū a papa in impetratione secundi benficij debet facere mentionē de p mo obtento z si non faciat intentionez sua impetratio erit subrepticia. Lasus. Obtinebam duo beneficia simplicia vel nō simplicia cum dispensatione vel sine. roman. pōcia cum dispensatione vel sine. roman. pō. ꝑprio motu contulit mihi aliud beneficiū z non. facit mentionem de obtentis. Queritur vtrum illa collatio sit subrepticia. Dicit clemens q non: quia proprius mot⁹ tollit omnem subreptionem. tamen per illam collationem papa non videtur mecum dispensasse de obtentis beneficijs incōpatibilib⁹ si illud beneficiuz sit incōpatibile ni si istud dicatur in collatione Queritur quādo cognoscemus q papa proprio motu michi confert beneficiū vel quando cōfert ad preces mei. Dicit clem. q romanus pontifex non videtur michi conferre beneficium ꝑprio motu nisi expresse illud dicat in collatōne vt in ca. si ꝑprio motu. eo: ti. in vi. hec dicit. b. r. Colligo aliqua notabilia. Primo noto q ꝑprius motus pape validat gratiam contra vicium subreptionis id'est validat gratiam vt illa gratia non dicatur subrepticia. Aliam autē inhabilitatem illius pro quo scribitur non tollit nisi aliud exprimatur. etiam si illa inhabilitas surgat ex detentione plurium beneficiorū incompatibilium. vt glo. in ver. validam. quam tenementi z maxime in eo q postea dicit satis esse illi clausule q certuz operet effectū. z adde hic aliam glosam que habet supō. eo. ti. in clemen. ij. in ver. directas. qua dicit q motus proprius non ampliat gratiam vel vim verborum licet excludat subreptionem.

¶ **ide beneficio** Lasus. Pa. mão dauit priori sancti cirici de coldu/

no vt michi prouideret de primo beneficō vacaturo in collatione epi lemouicē. vacauit beneficiū per tantū tempus q collatio deuoluta fuit ad capl'm ecclesie lemouicē. secōm tenorem.c.nulla. de cōcessione prebē de in anti. Queritur vtrū de isto beneficio michi possit prouideri virtute mee gratie seu mandati ita q prior sancti cirici executor possit michi prouidere de beneficio illo qō deuolutum est ad capl'm. Dicit clemens q non quia papa per suas litteras non intendit grauare nisi epm lemouicē. z nō capl'm Sed beneficiū vacauit per tantū tempus q collatio deuoluta est ad papaz. queritur vtrū virtute mee gratie possit michi prouideri de illo beneficio. Dicit clemēs q sic. z sic gratia conceditur in preiudiciū cōcedē/tis. Sed quid si collatio beneficij pertinz ad inferiorem: puta ad abbatē qui prelat⁹ fuit negligens in cōferēdo: ita collatio deuoluta est ad epm. q̄r vtrū illud beneficiū z cadat sub gratia mea q̄ diu est infra sex menses in quibus epus potest conferre. Dicit q sic. h.d.h.r. Colligo aliqua notabilia. Primo qō quādo epus est grauatus vt aliquis executor de beneficijs ad epm pertinētibus prouideat alicui tūc executor pōt prouidere de beneficio eius collationi spectāte iure deuoluto siue etiam ad eius collationem pertineat originaliter. Nota q executor poterit prouidere ō beneficio spectāte ad collationē epi. etiam si deuolutio fuerit facta ad roma.pon. Et hoc est verū duz tū deuolutio habeat inicium in psona epi originaliter. q primo collatio ptinebat ad epm. secus si deuolutio habuit iniciū in psonam alicuius inferioris z collatio ppter negligentiam inferioris fuit deuoluta ad episcopū z de epo ad papā. z possem reddere rationē. quia duz papa mādabat executori vt mihi prouideret de beneficio vacaturo in collatione epi: ipe solum volebat grauare ipm epm. sed si ipse cōferret beneficiū qō fuisset sibi deuolutū. ipe non videret grauatus z q consequens intentio pape nō adimpleretur. Item si papa cōferret vl' executor illō beneficiū qō sibi deuolutū fuit ab epo qō etiam ad epm fuerat deuolutū per negligentiam prelati inferioris ipse exoneraret epm ita q epus non amplius teneretur cōferre beneficiū quare executor non poterit prouidere ō beneficio quod deuolutuz est ad ipsum papam per deuolutionez epi.

Iuxta. Presupponendū est q quis nō pt obtinere duas prebendas in vna eadem ecclesia. c.nulla. de cōcessione pben. in anti. Casus. Papa mandauit epo capitulo eccl'ie rutinensis vel pictauēsis vl' bituricēsis vt me reciperēt in canonicū z fratrē. z vt mihi assignarent prebendā vacantē vl' primā vacaturam z etiam q assignarēt dignitatem vacantē vel dignitatē vacaturaz Fui receptus in fratrem etiaz fui adeptus possessionem eiusdem pbende postea vacauit dignitas cui annexa est pbēda. puta archidiaconat⁹. Queritur vtrū possum acceptare dignitaten cum pbenda. videt q nō. quia in ista ecclesia non possum habere duas pbendas. tamē ro.pon. decidit cōtrarium. sed per adeptionē dignitatis z preben de sibi annexe p̄ma pbenda vacat ipo iure z collator pōt illam conferre. hoc dicit. h.r. Colligo aliqua notabilia. Primo q si mādatur prouideri per rescriptuz pape alicui de dignitate an prouideri possit illi de dignitate habente pbendā annexaz. glo. est in ver. mandati. que videtur in hoc dubitare z p̄mo dicit q hoc egeret declaratione. In fine vero sentit q debeatur. sed loquitur cū mandatur prouideri de dignitate alias habenti prebendā a capitulo. Nota q expectans pbendaz ex gratia apl'ica non potest acceptare prebendā dignitati annexam. q dignitas que est principalis non est debita. secus si expectat dignitatem tunc em̄ illā potest acceptare. licet pbenda sit ei annexa

de concessio. prebende z ecclesie non vacantis.

Visum est sup̄ de prebendis z dignitatibus: veruz quia aliquis dubitare posset vtrum prebende: dignitates: z alia beneficia ecclesiastica possint conferri anteq̄ vacent vel etiam promitti. ideo annectit rubricam de concessione pbende.

c um ei. Presupponendum est q si papa mandet alicui prouideri de beneficio ecclesiastico vacante alioquin de proxime vacaturo

rō licet collator non obediendo mandatis apostolicis male faciat: tamen si conferat alteri collatio valet. ex quo mandatū nō cōtinet decretum irritans: alias si haberet decretuz irritans collatio alteri facta eēt nulla. Et appellamus decretum irritans istaz clausulaz que consueuit apponi in mandatis apl'cis scz decernentes in irrituz & inane quicquid in p̄iudicium mandati nostri attentatum fuerit: vel decretū est quādo papa mandat epō vel archiepō: conferas beneficiū p̄lo vacaturꝫ tali: qō si nō fecerīs & alteri fecerīs collatōz oia sint irritaz vana. Cai⁹ Aliquis pauper clericus p̄motus ad sacros ordines sine titulo vñ possit sustētari: accessit ad apostolicam sedez & notificauit pape q̄ suus epūs sine titulo euz ordinauit & q̄ recusauit sibi p̄uidere ꝺ aliquo beneficio vnde possit sustentari adeo q̄ ipe clericus cogitur mendicare: papa deputauit aliq̄s ad ipm examinandū an esset ydoneus scia ad obtinendū beneficiū. hoc facto q̄ cōstitit pape q̄ erat ydoneus ipe mādauit epo cū decreto irritantevt si cōstaret istum pauperem clericū esse. vite laudabilis. & honeste cōuersatōis sibi cōferret beneficiū certiva/lozis. puta. xx. vel. xxx. libraꝫ. vel etiā minoris volozis si ipe vellet acceptare. anteq̄ executoz istarum litteraꝫ p̄mississet inq̄sitionē sup̄ vita laudabili istius clerici paupis vacauit beneficium valozis. xx. vl. xxx. libraꝝ. quod beneficiū ordinarius contulit alteri. Queritur vtrū valeat talis collatio. videtur q̄ non. quia in mandato continebatur decretuz irritans quod ligat manus ordinarii ne possit conferre illud beneficium Tamen dicit roma. pon. q̄ collatio per ordinariū facta valet quia decretum erat condicionale. vel etiaz ponamus q̄ executoz fecerat inquisitionam super vita & honestate istius clerici. tamen beneficium istud erat minoris valozis. xx. vel. xxx. libraꝝ & scribebat sub conditione si vellet acceptare & an/q̄ iste clericus illud beneficium acceptasset ordinarius contulit alteri. Queritur vtrū valeat collatio. Dicit q̄ sic. Sz quid si mādabatur isti clerico p̄uideri de beneficio vacante vel p̄roximo vacaturo si infra mensem ipe acceptat cum decreto irritante: tamen ordinarius contulit alteri infra mensem. Queritur vtrum valeat collatio. Dicit q̄ non. quia tempus videtur apponi in fauozem acceptantis. Sed queritur quando dicatur iste clericus acceptasse beneficium vtrum solum quādo exprimit verbuz acceptationis coram executore dicendo. accepto illud beneficiū & peto vt mihi conferatis. vel quādo non exprimit accepto. sed tantū dicit conferatis. Respondet q̄ sufficit petere collationē beneficij sine expressione verbi acceptationis. Sz queritur quādo currit tempus illius mensis infra quez pauper clericus potest acceptare. Dicit q̄ temp⁹ incipit currere a tpe scientie & noticie quo ipe scit beneficiū vacare. sed queritur vtrum ad hoc q̄ ipe dicatur habere noticiam & scire beneficiū vacare requiratur q̄ aliquis sibi notificet dicendo. vade ad collatorem vacat tale beneficiuz qō potes accep/tare infra mensem. Respondetur q̄ hoc non requirit: imo dicitur habere noticiaz vacationis illius beneficij ex quo vacauerit publice imo sibi imputabitur si ipe non fecerit inquisitionē. h. d. b. r. Nota primo iuncta. glo. q̄ papa scribit p̄o clerico pauperе ipe ꝺsueuit illum facere examinari vtrū sit scientia ydoneus. postea mandat vt sibi conferat beneficium si constiterit q̄ sit vite laudabilis & honeste cōuersationis. Noto secundo q̄ quādo scribitur p̄o clerico pauperе sub forma predicta cū decreto irritāte illud mandatū nullas habz vires nisi p̄⁹ constiterit de vita laudabili. ideo est cōsiliū q̄ impetrans citius q̄ poterit faciat inq̄ri de sua vita & conuersatione. Noto q̄ si mādetur episcopo vt conferat beneficium certi. valozis ipe episcopus non potest conferre beneficiuz maiozis valozis nec minozis quia verba gratie non sunt ampliāda nec restringēda. No. q̄ decretum conditionale irritans non habet effectuz nisi impleta cōditione. Noto. q̄ quando papa scribit cuz decreto irritante si acceptet infra certuz tēpus manus ordinarij sunt ligate vsq̄ ad illud tempus. Noto q̄ non refert q̄ quis acceptet beneficium verbo vl re ipa.

De rebus ecclesie non alienandis.

Visum est supra de concessione prebē

de aliquis posset dubitare. vtr res ecclesie possint alienari vel nō: ideo annectit rubricam de rebus ecclesie

onasteriū Quidam religiosus prioz a licuius prioratꝰ vel habēs aliquā admīstrationē in abbatia nr̄e dn̄e de etol/ duno cōcessit alicui ad suā vitā redditus z fructus sue admīstratōis siue prioratus z hoc fecit sine cā rōnabli vel si fecerit cum causa tñ sine decreto abbatis: q̄rit vtr valeat talis concessio. Dicit q̄ non: z cōcedēs incurrit penas hui⁹. c. Sed querit vtr religiosus possit locare vel dare ad firmam. aut vendere ad modicū tēpus fructus sue admīstrationis siue prioratus. dicit q̄ sic: b. d. b. r. Nota q̄ religiosus nō pōt alienare fructus z reddit⁹ sui pozat⁹ siue admīstrationis ad magnū tēpus. z si contrafecerit: incurrit penā suspēsionis: q̄ suspensio etiā suspēdit a predicatione. z si celebrauerit: incurrit irregularitatez. Nota ibi conuentus q̄ abbates aliqñ habēt speciale iurisdcōnē in priozib⁹ sibi subiectis z tūc alienatio fructuū z iurū pozat⁹ pōt fieri cū consensu abbatis z conuētus seu etiaz capituli qñ capitulant z nō requiritur cōsensus episco. Et istud hodie seruat. q̄ priozes faciūt decretari istas alienatōnes in capitulo generali. Nota q̄ bñficiatus potest locare fructus sui prioratus ad modicū tempus. Sed q̄ritur q̄ tēpus dicit modicū. Quidā dicūt p ca. fi. ne prelati vices suas in anti. q̄ beneficiatus pōt locare fructus sui beneficij ad septem annos. sed cōmūis opinio est: q̄ potest locare ad decem annos. Nota q̄ cupientes occurre re dispēdijs. i. dānis. q̄ melⁱ est añ tempꝰ occurere q̄s post causam vulneratam remedium querere. Nota inhibem⁹ ppetuo edicto. id est prohibemus statuto in eternum duraturo. q̄ volumus q̄ istud edictum siue statutum de rebus ecclesie non alienandis sit perpetuum: ita q̄ nunq̄s alienētur res ecclesie. Nota redditus tus tui penultima correpta. z dicitur a redeo redis. z significat duo. redditus enim dicit q̄ redit. q̄ singulis annis redeat. vnde ouidius ō fine titulo turpithoꝛi. Reddit⁹ cēsus auge rephos Itē reditus, i. reuersio. vñ ouiō. Et si vela queroꝛ reditu verbi carere fide. et dic redditus. i. census qui singulis reddūtur. Nota possessiones. possessio scōm azo. C. de acqui. z retinē. possess. est corporal' rei detentio corpis z animi z iuris amminiculo cōcurrente. vel sic. Possessio est ius q̄dam quo aliq̄s rē corpalez vere in prāte hz z corpalis rei. ideo quia sola corpalia possident. Incorpalia aūt dicunt quasi possideri z q̄i tradi per patientiā z vsum. Haz incorpalia nō pñt corpaliter apprehēdi. sicut sunt iura z seruitutes. z ideo non possidentur. c. conquestus. de foro cōpetē. in. glo. ff. de vsuca. l. sequitur. §. si vina. z tñ pscribuntur. Possessiones sunt agri: fundi: late patētes publici puati quos etiaz inicio quisq̄ vt potuit occupauit atq̄ possedit. inde possessiuncula cule. i. parua possessio nomē diminutiuum de possessio onis.

i vna Casus papa vel epūs cōsiderans pauptatem alicuius ecclesie voluit vnire aliam ecclesiam illi eccie certe ex cauk. Et ponam⁹ q̄ iste ecclesie hñt rectoꝛes. queritur vtruz ad vnionem requirak consensus rectoꝛ. dicit nō. Sed q̄d si velit vnire ecclesiam prochialem alicui monasterio querit vtrū requratur p̄sensus rectoꝛis. dicit q̄ nō. tñ nō akferk ꝓpter aliqđ p̄iudiciū ipi⁹ rectoꝛi durāte vita sua. sz quantū ad valitindinē vnionis ñ req̄rit⁹ p̄sens⁹ rectoꝛ. Sz q̄d si epūs vult vnire eccīam sue mēse epali querit vtr̄ possit cū cōsensu capituli. Dicit q̄ nō: q̄ nō pt se auctoꝛisare in cā sua. sed op⁹ est q̄ adeak archiepūs. Sed vtrū ipe possit aliquā ecclesiam prochialē vnire mēse sui capli. Dicit q̄ nō. q̄ ca. nō pt dare p̄sensum ad suā vtilitatē. b. d. b. r. Colligo aliq̄ notabilia. Prīo noto q̄ epūs pt vnire vnā eccīam alteri sine consensu rectoꝛis. sed tñ per hoc nō fit p̄iudiciū ipi rectoꝛi. No. q̄ epūs alicui loco religioso pt cōcedere aliq̄s eccīas cū consensu capli. c. pastoꝛalis. de donatōnibus in an. tñ vt dictū est nō fit p̄iudiciū rectoꝛi. c. p̄sultationibus. eo. ti. in. anti. No. q̄ antiq̄tus vt epūs essz particeps in suffragijs aliquoꝝ religiosoꝝ donabat ecclesiam tenendaz cum perceptione iuriū z fructuuz. Nota p hoc q̄ dicit decernimus q̄ hic papa induxit nouum ius.

de rerũ permutatione

Visum est supra de bonis ecclesie nõ alienandis dubitaret aliquis vtrum res ecclesie possent permutari. hoc est de vna persona in aliam transferri. ideo annectit rub. de rerum permuta.

De concessione

Presupponẽdus est primo illõ quod habetur in. ca. vnico. eo. ti. in vi. videlicet ꝙ beneficiũ qõ est resignatũ in manibus supioris causa permutationis faciende ꝙ per talem resignationẽ non dicuntur beneficia vacare sic ꝙ possit alteri qui non sit de compmutatõntibus conferre. Secũdo presupponendũ est ꝙ actus legitimi non recipiũt diem nec cõditionem. ⁊ sicut collatio beneficij non põt fieri sub cõditione: ita nec resignatio. Lasus. Cum possideres iuste ⁊ canonice aliquod beneficiũ michi ꝓpriũ. ⁊ ego possidere aliud tibi beneficiũ ꝓpriũ affectabam⁹ permutare adinuicem hmõi beneficia. Et tractauimus de pmutandis beneficijs nris. qui tractatus est pmissus dũmodo non fiat pactio arestata inter ptes. sed totum ponatur in arbitrio supioris: accessimus ad episcopũ ⁊ supplicabamus vt ipe vellet acceptare resignatões causa permutatõis faciende. epũs recepit resignationez ⁊ sic vacauerunt nostra beneficia. querit vtrũ epus possit illa beneficia vacantia conferre ⁊ dare quibus voluerit. dicit ꝙ non. sed tuum mihi⁊ meũ tibi cõferre debet. h. d. b. r. Colligo aliqua notabilia. Primo ꝙ quis nõ debet decipi legis auctoritate. Scõo ꝙ beneficia vacantia causa pmutatõis faciende nã possunt cõferri nisi cũ cõpermutãtibus Noto tercio ꝙ volentibus pmutare sua beneficia licitum est exprimere ꝙ resignãt cã permutationis faciende ⁊ non alias.

De testamentis ⁊ vltimis voluntatibus.

Visum est sup̃ de actibus viuentium. nunc videndũ est de actib⁹ decedentiũ siue morientiũ. ideo annectit rubricaz.

Religiosis

Presupponendũ est primo ꝙ ad curiã epi spectat ⁊ pertinet vt vltime volũtates demandant executioni. Et ex officio potest cogere executores vel heredes ad exequendum huiusmodi voluntates ⁊ reddendũ rõem de bis q̃ fuerunt relicta a testatore. Secũdo pponendũ est ꝙ religiosi nõ pũt deputari executores alicuius testamẽti sine consensu sui abbatis. Las⁹. Ticius tendẽs ad mortem fecit suũ testamtũ: instituit pauperes heredes: vel aliqua legata eis reliquit ad exeq̃ndũ suam volũtatẽ fecit suũ executorem aliquẽ religiosum q̃ acceptauit huiusmodi officium executoris petita ꝑmus licẽtia a suo abbate ⁊ obtenta. Epus voluit cogere illũ religiosũ vt oñderet qual⁹ fuerit executus volũtatẽ testatoris. dicit ille religiosus ꝙ erat exempt⁹ a iurisdcõe epi: ⁊ ꝙ nõ tenebat cozã eo cõparere: q̃ritur: vtz iste religios⁹ bñ dicat. Dicit ꝙ nõ: immo nõ obstante sua exẽptione põt compelli ad reddẽdũ rõez. ⁊ si deliq̃rit epus poterit illum punire. h. d. h. r. Colligo aliqua notabilia. Primo ꝙ religiosus datus executor ab aliquo testatore nõ potest huiusmõi officiũ acceptare nisi petita ⁊ obtenta licẽtia a suo abbate. Scõo ꝙ epus põt cogere heredes qñ nõ sũt executores spẽaliter deputati ad reddẽdũ rõem q̃l⁹ impleuerũt volũtatẽ defuncti. Tercio ꝙ si executor testamenti deliquerit in exeq̃ndo testamento: epus poterit illum punire. Noto casum in quo exempti perdũt ꝓuilegium exemptõis vez si fuerint deputati executores alicuius testamenti Aliuz casũ habes in. c. i. ifra. ti. p. No. tex. vtiq⁹. i. certe. No. ꝓscindere. i. añ scindere ⁊ prętre siue occurrere delictis. nã q̃s dz prescindere materiã delinquendi q̃n obuiat rei q̃ posset esse causa delinq̃ndi: vt hic qz non vult ꝙ religiosi sint executores sine licentia sui abbatis Item vult ꝙ nõ obstante exemptione reddant rõem sue executionis

De sepulturis

Visuz est s̃ de testamẽtis. vez q̃ testatores in testamẽto eligũt suas sepulturas ideo annectit rubricam

Os qui.

La. Certis ex causis epũs istã citatẽ sub
e .nterdcõ eccl̃as. c⁹ inf dicti effect⁹ ⁊
vt tempe interdicti nõ administrent inj

steria diuina exceptis duob⁹ videlz baptis matis z eucharistie. Durãte interdicto ali quis mortuus eligit sepulturam apud lo cũ nr̃e dñe burdega. vel apud aliũ locũ exẽ ptuz ab eo l' archiepo. modo querit vtrũ isti exempti possint impune tradere sepul ture corpus istius mortui. Dicit q̃ nõ imo ipso facto sunt excõicati. Et idem dicendũ est si aliquis tradat sepulture alicui ecclesie excõicatum publice vel interdictũ vl' pub licũ vsurariũ. Nota temeritatis. temeritas tis. i. fatuitas presumptio. z habem⁹ temer aduerbium vt. s. in cle. de sum. tri. z fiõ ca. Nota contemptu. i. in spretuz. Nota inter dicti. quid sit interdictũ. dixi. s. in clemẽti. q̃uis. de foro cõpetenti. z ibi dixi q̃ sint pl' ra interdicta z p̃missi vobis ibi dicere de a lijs interdictis que hic subñciã z continua bo ad aliã sup̃ videlicet q̃ est interdictum qõ dicit interdictũ de mortuo inferẽdo hz locũ vt ds̃ ñ pbibeatur mortuũ inferre z se pelire quo licet ei inferre z sepelire. vt. ff. de interdictis. l. i. in prin. vt si via pbibeat vel sepulchr̃ edificare vl' lapides ad edificãdũ p̃ fũdũ ducere. vt. ff. eo. l. i. §. p̃tor ait. z. §. si iter mihi. §. vim habere. z. §. finali Itez est interdictum momentanee possessionis et est illud quo agitur de possessione retinen da sicut vti possidetis. vt. ff. vti poss. l. i. §. i. vl' agitur de possessione adipiscenda. vt est quor̃ bonor̃: quor̃ legator̃. vl' quo agit qõ possessione recuperãda. vt vñ vi. ff. e. ti. de interdictis. §. i. Itez est interdictũ ne quid in loco sacro fiat Et omnia sequentia hmõi dant cuilibz de populo ad pbibendum ne quid fiat cõtra pbibitionẽ si quid actuz fu erit interdicto q̃ vi: aut clam: suis sumptib⁹ vel destruere cogetur omne qõ factum fue rit aut in pristinũ statũ reducere vl' reddere tenet vt. ff. ne quid in loco publico. l. q̃. §. a it p̃tor q̃ in via. Item interdictũ. ne qd fi at in loco publico vl' itinere. et hoc interdi ctũ pbibitoriũ z tam publicis vtilitatibus q̃ p̃uator̃ p hoc pspicit: loca em̃ publica v tiq̃ p̃uator̃ vsibus deseruiunt iure scripto ciuitat̃. vt. l. i. §. i. Item interdictum ne qd fiat in mari vl' flumine publico ripave eius quo peius nauigaretur. aut in via publica quo peius eatur. Hoc interdictuz datur p petuo omnibus z in oẽs habet condemna tionem in id quod actoris interest vt. l. i. in fi. ff. de via publi. z itinere publico refici endo. Itẽ interdictũ ne quid fiat in flumie publico vt aliter fluat q̃z priori estate fluxit .i. vt aq̃ fiat altior: depressior: rapidior cũ i comodũ euellentiũ. vt. ff. ne quid in flumi ne publi. l. i. in prin. §. nõ aũt oẽ. Item int dictũ de noui operis nũciatione datur ei qui prohibetur edificare: nisi post q̃z satis dederit. vt. ff. de noui ope. nunci. l. prior a it. §. hoc ãt interdictũ. Item interdictum de loco publico fruendo est publice vtilita tis causa propositũ. q̃ tuet vectigalia pu blica. ergo quis prohibetur vim facere ei sociove eius qui conducit locum publicũ fruendũ abeo qui locãdi ius habuit q̃ mi nus loco publico sibi frui liceat ex lege lo cationis vel conductionis. z hec habent .l. i. §. i. in principio. ff. de loco publico fru endo. Item interdictum de precario qõ restitoriũ est datur ei q̃ precario rogauit et p̃cario habet: immo etiã si nõ rogauit duz tamẽ possideat. vt. ff. e. l. i. i rebus. §. i. z p to taz. l. p̃cariũ videt rogare z habere si ro gauit pro se z habet pro suo. vl' si rogauit pro curator suus vl' negocior̃ gestor z ipse ra tũ habet. vt. ff. e. l. certe §. i. dum tamẽ acci piat in personam suam contractum alr̃ ñ ff. de acquirẽ. pos. l. possessio. §. fi. Item in terdictum quod vi aut clam dat aduers⁹ eum qui in loco alterius aliquod opus cõ struxit vel destruxit: dũ tamen factũ sit i so lo. ff. e. ti. l. i. §. hoc interdictũ Et etiam si vi idẽ per violentiã aut clam. i. occlte sine no tificatiõe alteri scã fecit cũ timeret ne si sci ret sibi prohiberet. vt. ff. e. ti. l. i. Itẽ inter dictũ quorũ bonor̃ a p̃tore inuentũ est Et dat filio emãcipato aduersus heredem vl' possessorem vl' contra illuz qui pro herede vel possessore possidet ad vniuersa bona a dipiscenda non ad singulas res. Et est du plex scz directum z vtile. Directũ datur ei q̃ est bonor̃ possessor. vtile dat ei qui suc cedit iure ciuili ex testamento vel ab intes tato Itẽ interdictũ q̃z legator̃ p petit be redi ad repetẽdũ legata que sine voluntate e⁹ legatarius occupauit. Repetet itaq̃ heres vt deducat falsidiã: alioq̃n si repeterz statũ recepturus exceptõe doli poterit remoueri Item interdictũ de riuis est vtilissimũ qz

Materia testorum

rūos: specus: z septa reficere z purgare pre
tor aque ducende causam pmittit dū tamē
nō aliter aquā ducat q̄z prior estate fluxit.
vt in.l.i.in prin.ff. de riuis. Item interdi
ctū saluianuz cōpedit dño fundi aduersus
colonū in sua domo habitantē zeius bere
des de rebus coloni tacite pignoratis pro
mercedibus quas colonus infundū intu
lit. vt.l.i.ff.eo.ti. Itē interdictū de talibus
exhibendis datur oībus quib⁹ aliq̄d est as
criptū in tabulis vl' pure vl' in diem vl' sub
cōditōe sive sint heredes sive legatarij sive
fideicōmissarij Interdictū de ripa muniē
da merito ꝓpositū fuit. nam ripas fluminū
publicoꝝ reficere z munire vtilissimū ē ne
ob id obmissuz nauigatio deterioz fiat. vt
in.l. vnica.§.i.ff. de ripa munienda. Itē in
terdictū vt in flumīe publico nauigare li
ceat est quo prospicitur neq̄s in flumīe pb
lico nauigare nauim ratem ve agere vel in
ripa onerare ꝓhibeat. Sed vt p lacū fossaz
stagnū publicū subdit vlpianus. Lacus
est qui ꝑpetuā habet aquam. Stagnū ꝙ
quod tpalem ꝓtinet aquā ibidē stagnantē
que quīō aqua plerūq̄z hyeme colligit Fos
sa est receptaculuz aque manufactū. Itē in
terdictū vnde vi locū habet cū quis posses
sionē soli ꝓvim amisit. Et datur directe cō
tra deiectorē illi qui vi de possessione alicuꝝ
rei īmobilis ꝺiectus est sine omni cā
vt restituat possessio de qua deiect⁹ est zoia
ablata: smo dato q̄ ibidem essent aliqua q̄
penes violentez fuerint mortua. vl' alique
res que casu fortuito perierūt non ꝓpter ꝟ
liberabitur sed in totū condēnabitur adea
rum estimationē quia nec mortalis nec for
tuitus casus liberat deiectorem. Item int
dictū de vi z vi armata cū interdicto vnde
vi datur z ꝓponitur ei qui deiectus est Fu/
it em equissimū vi deiecto subueniri. ergo
ad recuperandā possessionē hoc interdictū
inuentū est. Ne quid em ꝓ vim amittat le/
gibus prospicit publicoꝝ z priuatorū nec
nō cōstitutionibus principū. vt.l.i.ff.eo.ti
tu.§.hoc interdictū.et.§.se. Itē interdictū
vti possidetz locū hz in reb⁹ īmobilib⁹.s.dū
de fundi vl' ediū possessione ꝺtēditur. insti.
eo.ti. de interdictis.§.sz interdictū. hz etiā
locū in incorpalibus vt in quasi possessio
nē z datur possidenti ciuiliter z possidenti.
naturaliter. vel etiaz quasi possidēti gra⁹
tia retinende possessionis. Et proponitur
quotiens inter litigatores contentio ē: vo
tz possideant. quia alteruter magis se pos
sidere affirmat. Item interdictum vtrobi
idem est cum interdicto vt possidetis ni⁹
si q̄ in hoc differunt. qz illud interdictum
sez vtrobi locum habet cum questio est de
retinenda possessione rerum mobiliumvt
.ff. vtrobi.l. vnica.§. hoc inter. Sz vt pos
sidetis locuz habet cū q̄stio ē de retinenda
possessione rerū immobilium. Item inter
dictum de vxore deducenda marito datur
aduersus z contra eum q̄ dolo eam retinet
sine voluntate mariti licet ipa volente. ff.e
ti. de interdictis.l.i. Et de omnibus istis
interdictis nihil ad propositum nostrum
nisi in illa significatione vt dixi sup̄ in cle.
q̄uis de fo. competen. quia tempore inter
dicti nulla conferūtur sacramēta vel nulla
solemniter celebrantur diuina. tempore i⁹
terdicti interiecti solum confert baptism⁹
z penitentia z alia. vt dixi.§. in illa cle. i pn
ci. sed oīa ista alia interdicta scripsi pro do
minis canonistis vt ipi nō habeāt penam
ad illa interdicta inuestiganda. qz ipi q̄z/
plures allegantias abhorrent. ideo conti
nuetis adinuicem ista interdicta. qz vtile
est illa scire. Nota ibi decernimus q̄ non
ens quotiens vtitur papa hoc verbo de/
cernimus q̄ ipse nouum ius inducit.

udum Presupponenduz est
q̄ facultas predicādi
ꝺ verbum dei pertinet solis epis z
rectoribꝫ parrochialium ecclesiarum de iu
re communi. Item facultas audiendi con
fessiones iniungendi penitentias z absol
uendi de iure communi pertinet epis. ar
chiepiscopis z rectoribus parrochialium
ecclesiarū. Item facultas funerādi. i. sepe
liendi pertinet solis rectoribus parrochia
rū: z nō pertinet monasterijs: nisi respectu
suorum fratrum. Nota z presuppō q̄ mi/
nores z predicatores fuerunt priuilegiati
in istis tribus: quod priuilegium fuit eis
concessum multū large postea fuit cassatū
hmōi priuilegiū z tūc qz erāt magne discor/
die. iō hmōi p̄dicādi facl'tas eis fuit data.
vez q̄ ipi posset p̄dicare i suis domibꝫ aliꝰ
loc⁹ pblic⁹: nisi epus vellz p̄dicā vl' p̄dicari

facere q3 tunc ipi cessant. Quantū ad secū dā facultatem ipi minores z predicatores petant licentiā pro audiendis pfessionib9 ab ipis epis. z licētia obtēta eligent ex fra/ trib9 ydoneos ad cōfessiones audiendas z absoluāt a peccatis nisi a casib9 epalibus tñ absoluere pñt a casibus epalibus si sibi fuerit pmissum ab epo. Quantū ad terciaz facultatē ipi minores z predicatores pñt se pelire corpa mortuoz dū tamē soluāt quar tā vt legitimaz rectori ecclesie prochialis. Item ipi non dñt pcurare q aliqui eligāt sepulturā in domib9 ipoz vt faciāt eis do natões inter viuos quas facerēt inter moz tuos alias ipi rectores habebūt quartā si/ ue legitimam ac si illi fecissent donatōez in morte hoc intēdit totū istō magnū capm. Ho. prio q de iure cōi officiū predicādi spe ctat ad epos z rectores prochialiuz. tamen etiā ex speciali ꝓuilegio pōt cōpetere alijs z non extēdit istud priuilegiū ad alios men/ dicantes cū sit odiosum. sed crederē q alij mendicātes etiā haberēt simile. sed illud ñ est clausum in corpe iuris. ideo si eis moue retur questio ipi tenerēt probare. Ho. q p dicatores z minores solū habēt facultatez pdicandi in suis domibus z locis publicis Ho. q prochian9 dimisso ꝓprio curato pōt illis cōfiteri nec tenet petere licentiā a suo proprio curato licet esset sibi meritorium si sibi peteret propter bonum obediencie.

Ho. formaz quā debet ꝙs obseruare cōfessionibus audiēdis q3 prio debz audire cōfessionē deinde penitētiā iūgere z postea absoluere. Et si cōfitēs sit excōicatus tunc presbiter debet illū absoluere ab excōicatōe Nota q isti predicatores z minores. i. iaco bite z cordigeri eandē hñt ptātem quā hñt rectores prochiarū. Item nota q ipi habēt ius libere sepulture. z dicūt doctores q si cō suetudo fit q primo portet corp9 ad eccliaz prochialem z ibi rector seu curatus liberet eis illud corpus q illa cōsuetudo est seruā da. sed alias ipi mendicātes possunt ꝓcessionaliter ire ad dōm defūcti. z portare corpus licet glo. teneat cōtrariū q3 in hoc nō approbatur. Et q3 istō ē. c. longū iō diuide tur. quia primo debes legere principiuz ibi dudū vsq3 ibi bonifacius q3 ibi dudū est p benium clemēti. s innouās in consilio cō stitu. boni. z cassans reuocatoriā bñdicti. Secūdo debes legere ibi bonifacius vsq3 ibi sup cathedram. z ibi ponit titulus. Po stea lege sup cathedram z ibi erit constitu tio sua q permittit exordium in quo clemēs dicit se esse vigilem z vellevigilare circa scā dala clericoz tollēda. z durat vsq3 ibi abo/ lim. z narrat ibi abolim discordiam predi catoz z minorū cum clero super predicati/ onibus confessionibus z sepulturis. z pri mo prouidet circa predicatōnes z durat vs q3 ibi statuimus z ibi prouidet circa confessi ones qualr ipsi pdicatores possunt audi re populū in confessione. z hoc secundo. et durat vsq3 ibi huiusmodi quoq3 statuto. z ibi et tercio prouidet circa sepulturas quo/ modo ipsi minores z predicatores habent ius sepeliēdi corpora in ecclesijs suis. z du/ rat vsq3 ibi nos eteniz z ibi reuocat clemēs priuilegia cōsuetudines statuta z pacta cō traria facta sup predictis. z durat vsq3 ibi ceterū vniuersos, z hoc quarto z ibi ceteꝝ admonet predictos ordines. z professores ipsorum per clerum benigne tractari z cō/ tra facientibus minas infert. z hoc dicit vs q3 ad finē. z q̄nto. Et ps q̄ respicit titulus hoc intendit. pdicatores z minores in lo/ cis suis libere sepelirī illos q̄ hoc elegerūt de funeralibus tñ z q̄busc ūq3 obuentioni/ bus z relictis etiā de quibus alias nō de/ betur canonica. iij. z non vltra solnent ec clesie parrochiali.

De decimis.

Visum est supra de vno iure parrochia li. scz de iure funerādi vez q3 est vnū aliud ius prochiale. s. ius decimaꝝ. ideo z c. De iuribus prochianoz vide panor. in rubca de prochijs z alienis parrochianis in an.

eligiosi Presupponendum est q licet religiosi si cuiuscūq3 ordinis teneant̄ soluere deci/ mas de fructib9 suaꝝ possessionū tñ sunt a liq̄ exēpti vt nō soluāt decias ō terris q̄s p prijs mānib9 excolūt z excolifaciūt suis ꝓpri is sūptib9. similiter non soluunt decimas de fructibus aīaliū. Scōo pponēdū ē q istī religiosi exempti aliqñ cōmittebant fraudes q3 piūgebāt aīalia suoꝝ vicioꝝ cū

suis vt fraudarēt eccl'ias prochiales a decimis. vl'etiaz fingebant emere animalia z dimittebāt empta apud venditorē. Lasus Sum in titulo de decimis vellē informari de tali dubio. scio q̄ sanctitas vr̄a aliq̄s religiosos p̄uilegiauit vt nō teneant̄ soluere decimas de fructib⁹ possessionū suaz quas p̄p̄ijs manib⁹ excolūt vl'etiā quas excolunt p̄p̄ijs sumptibus necetiā de suis animalib⁹. sed accidit q̄ isti religiosi tradūt possessiones suas excolēdas aliq̄bus colonis p̄o certis redditib⁹ z tradūt illas possessiones liberas a decimis vt cōsequātur maiores redditus Itē ducūt aīalia vicinorū suoz cū suis vt vicini sui nō soluāt decimas. queritur vtrū possint istud facere ipune. dicit clemēs q̄ non imo si tales religiosi habeāt administratrationē post vnū mēsem postq̄z fuerit requisiti a rectoribus ecclesiaz restituere decimas sunt suspensi a diuinis. Si p̄o sint simplices religiosi tūc post duas menses ipo facto incurrūt excōicationē a qua nō veniūt absoluendi nisi p⁹ restitutionē. Sed ponam⁹ q̄ laicus donauit se z sua monasterio p̄uilegiato. queritur vtrū talis laicus debeat soluere decimas. dicit clm̄s q̄ non. h.d.b.r. Lolligo aliqua notabilia. Primo q̄ religiosi p̄uilegiati magis sunt puniēdi q̄z non p̄uilegiati: qz p̄uilegiati facientes fraudes circa decias sustinent penas hic cōtentas secus de non p̄uilegiatis. No. q̄ religiosi exempti a solutōe decimaz. circa decimas nō dēt facer̄ fraudes circa ipas No. q̄ religiosi isti ñ sūt exēpti a decimis nisi q̄n excolūt possessiōes p̄p̄ijs manibus vel colere faciūt p̄p̄ijs sūptibus. z dicunt excolere p̄p̄ijs sumptib⁹ q̄n hēt aliquē mercenarium cui tradūt aliquā pensionē ānuā siue percipiāt fructus siue non. Nota. noualiū: hoc nouale lis. et hec noualis lis. in eodē sensu. i. ager q̄ singulis annis renouat arādo. vl'qui primuz nouus p̄scinditur z aratur. vel qz alternis annis vacat nouandarū sibi viriū causa. et dicitur a nouo uas. vñ virgilius in bucolicis. Impi⁹ hectā culta noualia miles habebit. Ecce in neutro genere posuit idem in georgicis. Alteri⁹ si tu tonsas patiare nouales. ecce in fe. genere. Et hic z hec noual' in eodez sensu inuenit fm hugu. Papias vero dicit. Nouales dicimus silvas vel cāpos nuper satos.

¶ beneficioz. Eas⁹. Ecr

tis ex causis papa donauit regi francoz decimā oīm beneficioz existentiū in suo regno. Panamus q̄ aliq̄ abbacia est taxata ad mille aureos z tamē valet plus vl' minus. q̄ritur vtrū rex debeat habere decimā scōm antiquā taxā vl' scōm valorē ipius beneficij. Et vtrū q̄s possit soluere decimā in moneta loci in loco bñficij. puta si collectores decime volūt q̄ soluatur in sua moneta et non in moneta loci bñficij. Dicit clm̄s q̄ debet solui in moneta loci bñficij. Sed queritur vtz collectores possint capere calicē z alia ornamenta eccl'ie deputata ad seruicium dei. Dicit cle. q̄ non. sed si ecclesia habeat alia bona illa debēt capi. h.d.b.r. Lolligo aliqua notabilia. Primo q̄ papa ab omnibus ecclesijs orbis. i. ab ecclesijs sibi subditis potest decimas petere. ñ istud nō facē nisi cū magna necessitate. No. scōo q̄ papa illā decimā p̄t donare p̄ncipi seculari No. q̄ cū illa decima est data alicui tūc ipa ē soluenda scōm taxationē antiquā. z non fm valorē bñficij. No. q̄ sicut p̄ execution̄e rei iudicate non capiūt illa quib⁹ vitā quis sibi querit multo fortius nō dēt capi illa bona que sunt deputata cultui diuino. sed si ecclesia habeat aliqua bona superflua tūc possunt illa capi.

de regularibus z transeuntibus ad religionem.

Quia clericoz duo sunt genera. quidā em̄ sunt seculares. alij religiosi. De primo genere dictū est in titul' p̄cedentib⁹ nūc dicendū est de alio gñe clericoz vicz de regla. Est alij

¶ t profeſſores. quis re

ligiosus de ordine mendicantiuz qui tractu tp̄is de licentia pape trāsiuit ad ordinē nō mendicantiū vicz ad ordinē sancti benedicti. vl' sancti augustini. queritur an in hmōi ordine possit obtinere aliquez p̄zoratū vl' aliā administrationē vl' etiam aliquod beneficiū. vl' an cogatur remanere simplex monachus claustralis. Dicit cle. siante ipō hmōi cōstitutōis talis transiēs

ad ordinem nō mendicantium babeat ali
qua officia vel admīstrationē illa officia vl̄
admīstrarōes dñt sibi remanere ſz tñ non
habebit vocē in .c. etiā ſi alīj monachi con
sentiāt. Sz q̄d ſi aliqs mēdicās poſt illaz
cōstitutionē velit trāſire ad ordinē ñ mē
dicātiū: q̄rit vtrū poſſit obtinere illa offi
cia ⁊ admīstrationes. dicit q̄ nō. nec etiā
pñt eē vicarij p alīs. ratio eſt i p̄ncipio. c.
Sed ponam⁹ q̄ erat religios⁹ de ordine
nō approbato. vtr̄ iſta cōstitutio p̄hēdat
ipm. dicit q̄ nō. Colligo aliq̄ notabl'ia. p̄
mo ex p̄nci. c. q̄ libet dz eē p̄tent⁹ ea voca
tione qua vocat⁹ eſt niſi vellet dimittere p̄
mā religionē ⁊ trāſire ad frugē melioris vi
te. ca. licet. e. ti. in an. Noto ſcō q̄ ordies
mēdicātiū appellātur ordies pauptatſ. naz
tales nec in coī nec ī pticl'ari q̄d dñt habeē
Alīj vero religioſi eē nihil dñt habere in p
ticulari ſed bñ in coī. Tercio q̄ religios⁹
mēdicās ōlicētia ſedis ap'lice p̄t trāſire ad
ordinē nō mēdicātē etiā ad ordinē latiorē.
ſed tūc talis mēdicās nō habebit vocē in
cap'lo: etiā ſi ab alīj religioſis ſibi cōcede
retur. ſed tales dñt eſſe ſimplices mōachi
clauſtrales. No. q̄ cōstitutio iſta incipit
ibi ſacro cōcilio ⁊ p̄rincipiū clemētine. vcz
vt p̄feſſores eſt cā ſeu moriuū q̄re iſta con
ſtitutio fuit facta vide diuiſionē glo. ⁊ max
ime glo. in verbo inibi q̄ glo. videt tenere
q̄ debem⁹ pūctare noſtr̄ tex. poſt aduerbi
um inibi. ⁊ nō añ. vcz. ibi obtineāt. Noto
iterū iſtā cōstitutionē vcz q̄ p̄feſſi ordinuz
mēdicātiū ⁊ licite trāſeūtes ad non mendi
cātes. licet admīstrationē habeāt: nō bñt
vocē in ca. etiā ſi alīj de cap'lo id p̄cedant.
Nec deinceps p̄ſeq̄ poſſint admīstratōes
p̄orat⁹. vl̄ officia etiā tamq̄ vicarij nec p̄ ſe
nec p alīs aiar̄ curā gerere ⁊ irrita p̄tra fa
ctū. ⁊ vltio ponit caſū exceptū. Et ratio to
tius iſtius notabilis eſt vt p̄feſſores ⁊ reli
gioſi etiā cuiuſcūq̄ ordis melius mane
ant i ſuis religionibus q̄ ſi tranſeūdo de
vno ordine in aliū haberent in alio ī q̄ ſe
cūdo intrāt tātā auctoritatē p̄eminētiam
vel maiorē vt alīj ipi nūq̄ vel vix ſtarent i
vno ordie p annū. ſed quolibz anno ipi ex
irēt ⁊ ingredirētur nouū ordiem. ideo con
ſtitutū eē q̄ tales ſic trāſeūtes de cetero nō
poſſent obtinere aliq̄s admīstratōes p̄ri
oratus vel officia: immo optet q̄ ſint ſim
plices religioſi. Jtē p̄pter iſtā rōnem q̄ ſeq̄
tur fuit edita iſta cōstitutio. q⁹ ſi tales qui
trāſeūt forſan de ordie mēdicātiū ad ordi
nē nō mēdicātiū poſſent habere bñficia ad
miſtrationes. tē. multe oriretur diſcordie.
mlta ſciſmata. i. multe diuiſiōes q̄ ſepe pro
ducūt ⁊ generāt ambicionē. Naz religioſi
q̄ p̄rio intrauerūt ordiem ſi viderēt iſtos re
ligioſos q̄ venerūt de de alia religiōe aſſu
mere bñficia vel admīstratōnes ip̄i ſibi in
uiderent. ⁊ ex illa inuidia oriretur multa a
lia inconuenientia vt apparet bene inſpici
enti. quare clemēs fuit motus facere hanc
conſti. ⁊ iſta rō habet in textu. in p̄rimo ca.
vſq̄ ibi ſacro

os qui deinceps.

e Preſuponēdū eſt p̄rimo q̄ dupl̄r
eſt p̄rofeſſio p̄ quā q̄s obligat religioni: q̄
dā eſt exp̄ſſa q̄ fit p iſta verba .p̄mitto deo
⁊ tali ſcō. puta ſancto bñdcō ſi ſit in ordie
ſancti bñdicti ⁊ tibi abbati p̄mitto obedi
entiā ⁊ reuerētiā ⁊ caſtitatē. ⁊ iſte talis ob
ligat irreuocabl'r dū tñ aliqs impedimen
tum nō obſtet. Alia eſt p̄feſſio tacita q̄ in
inducitur p̄l'ib⁹ mōis. Aliqñ inducit qñ
nouicius inducit ſe actib⁹ p̄feſſor̄. Aliqñ
inducit aſſumptione habitus p̄feſſor̄ ⁊ p̄
ſeuerat triduo p̄feſſor. Aliqñ inducit talis
p̄feſſio tacita ex ōlatione habitus religio
nis. i. portādo habitū religionis pannuz
integrum. ⁊ iſta eſt materia huiusca. Se
cūdo p̄ſuponēdū eſt q̄ inter habitus reli
gioſor̄ p̄rofeſſor̄ eſt aliqñ dr̄ña latens. i. ñ
apparēs. aliqñ eſt dr̄a patēs ⁊ apparēs Dif
ferentia habituū p̄rofeſſor̄ dicit latēs. qñ
nō eſt dr̄ña in colore. ſciſſura. ⁊ figura. ſed ē
alia dr̄ña. forte q⁹ habitus p̄feſſor̄ bñ dicū
tur. habitus autem nouiciorū ñ bene di
cūt. vel nulla eſt alia dr̄ña inter habit⁹ pro
feſſor̄ ⁊ habitus nouiciorū niſi q⁹ habit⁹
p̄rofeſſor̄ dantur in cap'lo. vl̄ añ magnū al
tare. habitus vero nouicior̄ dātur in alio
loco. vel forſan talis eſt differētia q⁹ habi
tus p̄rofeſſor̄ dant p abbatē ⁊ habit⁹ no
uicior̄ dant p alium forſan p p̄riorem vel
aliū officiariū ſeu religioſū. Alia eſt dr̄ña i
ter habitus p̄rofeſſor̄ ⁊ nouicior̄ q̄ eſt pa
tēs ⁊ oibus nota q̄ eſt in colore. vt habit⁹

⁊

nouicioꝝ ſũt alteri⁹ coloris ab habitu pro
feſſoꝝ. Eſt etiã dña patẽs i ſciſſura ſicut i
ordie fratꝝ minoꝝ. qz nouicij nõ hñt capu
tiũ ſutũ cũ ſuo hitu: pfeſſores vero hñt Eſt
differẽtia etiã i figura. qz nouicij hñt habi
tũ breuioꝛẽ i aliq̃ pte hit⁹ q̃z habeãt profeſ/
ſoꝛes. La. Tici⁹ intrauit religionẽ a ꝓpba
tã: recepit habitũ tñ voluit expiri z tẽtare
aſpitates z labores illi⁹. Etiã mõaſterium
voluit expiri moꝛes illi⁹ tici⁹. Ipſe ticius
portauit hitũ p lapſũ vni⁹ ãni. nõ procla/
mauit nec proteſtat⁹ fuit: vtꝝ p delatõnem
hit⁹ videak feciſſe tacitã pfeſſionẽ. diſtinguit
aut hit⁹ nouicioꝝ ñ ſũt diſtincti ab hitib⁹ p
feſſoꝝ: z tũc dꝛ feciſſe tacitã pfeſſionẽ z tũci
ducik pfeſſio p lapſũ ãni: etiã ſi mãerz i mo
naſ. p. xx. ãnos i tli hitu nouicioꝝ. Si aũt
hit⁹ nouicioꝝ z pfeſ. ſũt diſtincti i coloꝛ. in
ſciſſura z i forma ſiue figura: z ñ accipit ali
um hitũ: niſi hitũ nouicioꝝ: tũc p lapſũ an
ni ñ dꝛ pfeſſ⁹. Ad. q̃ ꝯs obligak religioni
etiã p tacitã pfeſ. z qz gl. ꝑma videk inuẽib⁹
intricata ꝓpter diuerſitatẽ caſuũ pono ali/
q̃s ꝯcluſiões. Prĩa ẽ delatõ hũ⁹ manifeſte
diſtincti vt in coloꝛe. ſciſſura vl̃ forma ſeu fi
gura q̃ztocũq̃z tpeñ inducit pfeſſionẽ. ℞ p/
bak ℞ i fine tex. iũcta gl. i fi. Scõa ꝯcluſio.
delatio hit⁹ indiſtinctiſſimi p modũ: deq̃
in. c. i. eo. ti. li. vi. vt qz ñ ſolũ pfeſſi z mona
chi illo vtũtur: ſed etiã gerẽtes vitaz coẽm
cũ eis ñ inducit pfeſſionẽ i eo q̃ i pupillari
etate eũ aſſũpſit q̃ztocũq̃z tpe deferak: vt ꝓ
bak in. d. c. i. e. ti. li. vi. nec hodie coꝛrigik p
iſtũ tex. vt notak ℞ i gl. ſup ver. portauerit.
ſec⁹ ãt i eo q̃ eũ hitũ aſſũpſit i pubtate. idu
cit eũ i eũ tacitã pfeſſionẽ p⁹ ãnũ. vt pbak i
d. c. i. §. q̃ vero. li. vi. Tercia ꝯcluſio delatõ
hitus extra religionẽ q̃ztocũq̃z tpe nõ indu
cit pfeſ. ℞ voluit tacite iſte tex. in ver. in ali
q̃ religiõe argumẽto iſto ſũpto p ꝓtrariũ z
exꝑſſ⁹ tz ℞ gl. in ver. aliq̃: quã ſingl̃r notab
z facit. c. vt cl̃i. de regu. Quarta cõcluſio d
latõ hit⁹ indiſtincti: vt ẽ ille de q̃ vtũtur piter
mõachi z ꝓuerſi inducit infra ãnũ p⁹ pub/
tatẽ pfeſſionẽ tacitã i. c. i. e. li. vi. Quĩta cõ/
cluſio delatõ hit⁹ diſtincti latẽter: puta. p bñ
bñdcõz inducit p ãnũ pfeſſionẽ i illo mõa
ſterio: in q̃ babit⁹ dlat⁹ fuit. hec ꝯcluſio ſin
gulariter pbak p iſtũ tex. aſſũptõ ãt babit⁹
pfeſſo. inducit pfeſ. i gñe ſi dak ꝓfeuerãtia
triduĩ: dꝛ q̃ tñ dicẽdũ: vt hẽtur in. c. ꝯſtituti
onẽ. e. ti. li. vi. in fi. etiã ſi tal̃ habit⁹ patent
deſtinguak ab habitu pfeſſo.. vt pbak in d.
c. i. in fi. nec in ℞ ille tex. mutak p iſtũ: qz lo
quik in alio caſu ad quẽ lr̃a iſta reſtringit
vt notak ℞ in gl. magna in verbo hodie ve
ro q̃ ad hũc caſũ. Exꝑdict⁹ z ex magna glo.
in ver. ex his. nota triplicẽ habitũ nouici
oꝝ. Et q̃ ad pfeſſiõz faciẽdã tacite vl̃ exꝑſſe
req̃rik pũbtas: ita q̃ maſcl⁹ dꝛ eẽ. xiiij. an/
noꝝ: femina vero duodeciz. nec ſufficit ad
iſtũ effectũ q̃ prudẽtia vl̃ malicia ſuppleat eta
tẽ: z ℞ voluit gl. in ver. etate

de ſtatu monachorũ.

Viſũ ẽ ſ q̃l̃r q̃s obligak religiõi etiaz p
tacitã pfeſ. vez: qz poſſz dubitare aliq̃s de
ſtatu obligatoꝝ. ideo ſubĩcit rubricaz de
ſtatu monachoꝝ

e in agro

Vidiſ ꝺ regl̃a⸗
riby z q̃l̃r q̃s ob/
n ligatur religiõi: ſz velle informari
ꝺ ꝺuerſiõe obligatoꝝ religiõi. z vtꝝ ſit eis
licitũ vti q̃buſcũq̃z veſtib⁹ z cib⁹ z lectiſterni
is ad libitũ ſue volũtatiz. vl̃ vtꝝ aliquã mo
deſtiã a ꝑdictz teneãtur ſeruaꝛ. Dicit cle. ro.
põ. q̃ ipi dñt cauere ne ponãt exceſſũ in ve
ſtimẽtis: cib⁹ z lectiſternũs. z rõ h⁹ ſtitutõ
nis põik in ꝑn. h⁹. c. Et qz. c. ẽnis lõgũ: ido
accipiatz diſionẽ gl. vñe: z ꝓcedatz p ptes fz
diſionẽ. Ad. q̃ iſta cle. hz x. ptes. ꝑma in/
cipit ibi: ne in agro. in q̃ põit exoꝛdiũ z cãz
q̃re fecit iſtã cõſtitutõz. z phibz gñal̃r mo
nachis: ne excedãt i hitu: ſiue i veſtib⁹: cib⁹
z potib⁹ eq̃taturis z lectiſternũs Scõo ibi
ſtatuim⁹ ſpẽal̃r puidet circa veſtes ꝓrias
habitui: vt ſũt almucia: capucia: calciamẽ/
ta: zone: cutelli: ſalcaria: ſelle: z frena eq̃rũz
z vlrio circa habitũ ſuptoꝛẽ. Tercõ ibi: ſa⸗
ne puidet circa iꝑoꝝ mõachoꝝ ꝯfeſſiõz: cõ
mũionẽ: z circa exꝑoz regl̃e: z circa inſtruc⸗
tionẽ ſeu doctrinã puoꝝ nouicioꝝ. Quar
to: ibi: pozro puidz circa vẽatões z aucupa
tões: q̃l̃r z qñ dñt vẽari. Quĩto: ibi: ſi q̃s ãt
pũit aliq̃s trãſgreſſoꝛes iſti⁹ ꝯſtitutõiſ: z in
pũit aliq̃s ꝑm diſciplinã regl̃arẽ. Se
cũdo ibi: qz vero nõnulli. puidet ſeu ſtatu
it⁹ ꝓtra pfeſſos eũtes ad curias pricipũ vel
alias vagãtes. vl̃ ifra ſepta mõaſte. arma te
nẽtes Septio: ibi: ad hec ꝑdeceſſoꝝ puidz

contra ipsoꝝ solicitudies. Octauo ibi cer
tū priozatus. puidet de priozꝝ etate z ipsoꝝ
sacerdotio profession̄e z hītatōe Nono: ibi
ad ampliationē ār. prouidet de monacho
rū ordinatōe z de ipsoꝝ doctrina Decimo
ibi p̄missa ergo oīa cōfirmat z innouat de
cretalem sup eodē. cū ad monas. z. c. in sin
gulis Et p partes pokis legere clemētinā.

ttendentes Scīs. p̄vl
a ria sā. vſa vcz vtꝝ ordiarij ħ ē epi
debeāt visitare mōas. mōialiū. z q̄lr debe/
ant visitare Dicit clemēs. siue mōas. sint ex
ēpta siue ñ: ordinarij dñt illa visitare. sed si
sint exēpta: visitāt auctozitate hꝰ. c. sibi de
legata a pō si nō sint exēpta: tūc visitāt au
ctozitate sua ordinaria. Sz q̄rit: sub q̄ foz
ma debeāt visitare illa monasteria. dicit q̄
forma hic cōtēta.

De religiosis domibꝰ

um de quibusdā.

c Accipe gl. z ſm diuisiōz p̄seq̄re p/
ticas z ñ indigebis positōe casꝰ. No p̄mo
q̄ ad hoc q̄ ꝗs dicat religiosus oꝑtet q̄ p
mittat tria vota q̄ sūt de substātia ciuslibz
religionis. s. obīam. pauptatē. z castitatez
Secūdo no. iūcta gl. p̄sonas q̄bꝫ p̄mittit
p̄dicare Nota tercio casū i quo ꝗs ipo fa/
cto incurrit sentētiā excōicatōis vcz si ml̄i
eres bigume assumēt statū suū pꝰ istā p̄sti.
vl̄t nō dittāt: tūc ei ipso facto sūt excōicate
No. q̄ tres sūt ordies bti frācisci. p̄mus ē
masculoꝝ q̄ profitent oīa sb̄alia ordis z re/
ligiōis cuiuslibz. z iste ē strictissimꝰ de quo
in cle. exiui de paradiso. de ver. sig. Scōs
ordo b. frācis. ē ordo scē clare sozoꝝ q̄ etiaz
p̄fitent illa substātialia: sz dñt a p̄mo. q̄ i/
ste hz p̄riū in cōi. q̄ ñ hz p̄mꝰ ordo mioꝝ
Tercꝰ ē ordo coīs masculꝝ z feis in q̄ existē
tes p̄mittūt obīam z q̄ndam hñt regulam
nō p̄rie q̄ ad tria substātialia sed quēdam
modū viuēdi p sedē ap̄licā a p̄batū. z ħ vo
luit gl. in ver. obīa. Et ille tercꝰ ordo ēpro
vinētibꝫ in cōiugio tñ ſm modū viuēdi eis
datū abstinēt certꝫ diebꝫ q̄libz septimana
a thoro. ido nota ex p̄dictis. q̄ nō profitē/
tes tria substātialia ñ dicūtur p̄rie hr̄e re/
gulā: sz q̄ndā modū viuēdi. z q̄ p̄ñs nō dñr
p̄rie reglares No. etiā nedū femls z laicis
maribus predicare nō licet: sz nec etiā cleri
cis qui non sunt curati vl̄ p̄riuilegiati.

uia conti. Qz rectōres ele/
mosinarꝫ z le
q p̄sozū negligebāt curā dcōꝝ lo/
coꝝ: z illa cura seu solicitudo postposita res
z bona ipsoꝝ locoꝝ nō curabant reuocare
ad p̄rietatē. z bona ipsoꝝ locoꝝ q̄uertebāt
in suo vsu q̄ est cōtra intētionē fūdatozū:
z augmētationē ipsoꝝ loco ꝝ. ideo fuit sup
plicatū vt p̄silū dignarek prouidere q̄ cō
silū statuit vt bona alienata reuocent: z de
redditibꝫ faciāt repatōes vtiles z necessari
as ipsis locis. z nō q̄uertāt in suos p̄rios
vsus. z qz rectores isti possēt eē negligētes
ideo statut p̄siliuz q̄ ordinarius loci eos
p̄pellat ad faciendū inuētariū de oībꝫ bōis
spectātibꝫ ad ista loca. Itē q̄ p̄pellāt ipsos
ad reddēdū rōem q̄libet anno. Itē ordina
uit cōsiliū q̄ illa loca ñ darenk clicis i titl'o:
sz p̄sonis honestis q̄ hñt vñ possint resar/
cire damna si q̄ eisdē locis intulerint. Itez
dicit q̄ si in illis locis sint paupes tēden
tes ad mortē licet de iure cōi deberēt recipe
sacramēta eccl'astica a rectore p̄rochial' ec/
clesie. c. i. de sepul. z. c. i. ō cele. mis. in an. tñ
stabitur cōsuetudi illius loci. vt si p̄sueue
rit accipere sacra a capellano illius elemo
sinarie vel hospital': tūc rcōze illi⁹ eccl'e p̄ro
chialis incōsulto dz eis mīstrare sacramē/
ta. No. p̄mo q̄ epūs nō pōt reddi⁹ depu/
tatos ad locū paupm deputare ad aliū lo/
cū: immo ħ p̄tinet soli pape. z sic est casꝰ p/
tinēs ad solū papā q̄ papa pōt alienare red
ditus deputatos ad hospitalia z elemosi.
No. q̄ rector hospital' tenek epo vl' archic.
loci reddere rōnem de male administratis
Nota q̄ elemosinarie q̄ nō sūt annexe ali/
cui eccl'e p̄rochi. vl' q̄ sūt ad aliq̄ mōas. nō
p̄nt alicui p̄ferri in titulū Nota q̄ collator
illoꝝ locoꝝ dñt exigere a rcōribꝫ vt faciant
inuentariū: z reddāt rōem de redditibꝫ illo
rum locoꝝ: alias collatio est nulla. z sic fu/
isse factū scio in hospitali ville exolduñ.
No. iūcta gl. q̄ paupes existētes in elemo/
sinarijs z leprosarijs dñt recipe sacra diuina a
rectore eccl'e p̄rochial' in q̄ fuit elemosina/
ria nisi illō habeat cōsuetudo. vt in dicto
hospita. ville exolduñ. est q̄dā vicariꝰ ppe/

tuis: qui singulis ebdomadis tenet cele/brari vel celebrare facere duas missas tali die q̄ voluerit: z tenet audire confessiones paupm existētiū in domo seu hospitali. ita q̄ si veniret infirmus ad portam volēs i/trare: rector non tenet illū recipe nisi p̄mo fuerit cōfessus a suo curato: z eo existēte i domo si iter petat cōfiteri: vicari⁹ tenet il lum confiteri. z sibi cōferre alia sacra. z iste vicarius ēppetu⁹: z nō tenet infra annum p̄moneri ad sacerdotiū ꝑm formā cle. s. q̄ de eccle. de offi. vicarij: imo cū simplici tō/sura dcām vicariā poterit tenere. Nota q̄ rectores hospita. nō p̄nt vltra victū z vesti tū fruct⁹ z reddit⁹ cōuertere i p̄prios vsus. etiā si fructus sint a solo separati. vide h̄ ter tiū iūcta gl. in ver. vsus suos No. p te expo sitōnem text⁹. qz multa exposui sup̄ q̄ vidē tur sufficere p̄ multis dictionibus

De iure patronatus.

Uidim⁹ supra de p̄bendis z dignita/tibꝫ z alīs bñficijs clericoꝝ tam secularīū q̄ religiosoꝝ. vez qz nō nūq̄ in dictis bñ ficijs est effectus p̄ntatiōis z aliq̄ ius q̄ patronus debetur.

t constitutio

Presuppo nendū est q̄ dicit in. c. monachis de preben dis z dignitatibꝫ in an. vcz. q̄si aliqbꝫ reli giosis vel clericis cōpetāt eccie q̄stū ad p̄ri etatē forte ex donatione. c. vl' cōuentus fcā cū ꝯsensu epi vl' abbatis z cū cā rōabili scz p alimētis religiosoꝝ. Et isti religiosi p̄n tāt epo clericū scl'arē quē appellam⁹ vicari um ꝑpetuū vel rectōrē rōe cure eps nō debz instituere aliquē nisi sibi constet q̄ ipse p̄/sentatus habeat portionē seu pensionem a dictis religiosis. vñ decenter possit viue re z soluere iura epal'ia z hospitalitatē tene re. Secūdo presupponēdū est qđ ōz in. c. i. eo. ti. i vi. vcz q̄ illō. c. intelligit etiā si mo/nachi sint exēpti a iurisdcōe epi. isto. c. ve nit quodāmō executiue qz ponit. qđ iuris si p̄zoni p̄ntātes nolint assignare pēsionē decētē ipsi vicario ꝑpetuo. La. Fuit a nō/nullis in cōcilio vienēsi ꝑpositū q̄. c. mono chis allega. z. c. i. e. ti. in. vi. erat q̄si nulli⁹ efficacie eo q̄ nō p̄uidebat si religiosi nol lēt assignare certā pēsionē dcis vicarijs. vñ

concilīū p̄mo p̄hibuit epis: vt nō instituer rent aliquē vicariū ad p̄ntationē religioso/rū patronoꝝ: nisi p⁹ eidē vicario fuerit as/signata certa porcio. Et si patroni nolint porcionē illā assignare: tūc epūs dz eis p̄/figere terminū ad assignādū hmōi porcō/nē. z termīo elapso facultas assignādi hu/iusmōi porcōnē devoluit ad ipz in penam patrōi. q̄ pena ē ista qz forte eps assignabit p̄diū vl' ptē p̄o. q̄erat magis p̄cia ipi re ligiosi. Et dz eps p̄cedere cū ſūma ꝯscia in assignatione hmōi ita q̄ nō inducat odio p̄rece. fauore vel p̄cio. Sed q̄rūtur vtr̄ista sint vera indistincte vcz q̄ eps nō debz vi cariū instituere nisi p̄ius fuerit sibi assig/nata porcio ꝯgrua. Dicit q̄ nō est vez indi stincte: qz in aliqbꝫ p̄riozatibꝫ ipi religiosi suppoꝛtāt oīa onera. qz soluūt iura epis/palia: z tenēt hospitalitatē. i. tractāt vicari um honeste tāq̄ hospitē z nō tenētur assig nare aliquā porcōz sz sufficit q̄ ponēt vica riū honeste tā vite q̄ vestitu vt nō vituper/ socerdotale officiū. h. d. h. r. Colligo aliq̄ notabilia. P̄rio q̄ cuz eccl'a ꝯpetat ad cle/ros ex donatōe epi cū cōsensu capli cuius donatōis effect⁹ est q̄ oīs reddit⁹ z oīa tē/poralia p̄tinēt ad clericos ipsi clerici tenē tur assignare ꝯgruā portionē ipsi vicario ꝑpetuo vñ possit viuere iura epalia p̄sta re: z hospitalitatē tenere. No. q̄ si religiosi vel clerici nolint assignare cōgruā portōz epūs p̄t illi assignare z ō hoc papa onerat ꝯscīam episcopi. No. q̄ si religiosi suppoꝛ/tent onera illi⁹ eccl'e tūc nō tenētur assigna re porcionē siue pēsionē ipsi vicario: sz suf ficit q̄ vicariū habeāt honeste tractare No. casū in quo cessat p̄iuilegiū exēptōis sic q̄ religiosi exēpti subsūt epis̄co. puta si nolu it decēter tractare vicariū ꝑpetuum. No. vltimū ver. ret. suffragare. i. auxiliari.

lures

Fr̄me⁹ z ego hēbam⁹ ius p̄zonatus i aliq̄ ec/p clesia. volum⁹ p̄ntare p̄sonā ido/neā: certū est: q̄ si patroni dissentiant: tūc p̄ntatus a maiori p̄te debet instituī. c. q̄m eo. in an. Sz q̄rit: vtr̄ filij fratris mei ha/bebūt q̄libet suā vocē. vel vtr̄ ipsi simul ha/beāt vnā vocē. Dicit q̄ solū habēt vnā vo cē: qz ius patronatus ꝯpetit p̄ stirpes non p̄ capita. Sed q̄rit vtr̄ possum⁹ cōuenire

inter nos vt ꝑsentem⁹ epo aliquē clericū al ternis vicib⁹. dicit vt sic. vt facili⁹ puideat eccl'ijs. Sz vtrū laic⁹ possit pñtare tres cle ricos sub ꝺditõe vt eps eligat quē voluerit dicit. q sic qz ꝑt laic⁹ iuspzonatus variare secus si eet pzonus cleric⁹. Colligo aliqua notabilia. Pzio q plures heredes nõ bñt nisi vnã vocē. qz si defuct⁹ viueret ipe nõ ha beret nisi vnã vocē. No. q patroni possent cõuenire iter se vt se pñtent alternatis vicib⁹ No. q pzoni plium eccl'iaz inf se possunt illa iura diuidere vt scz vn⁹ sit pzon⁹ in vna alius in alia. licet sit. sec⁹ in pzonatu libroz talis cñ pzonatus inter pzonos diuidi nõ põt. licet alimentoz pstatões diuidere posʒ sint. ff. fam. herciſc. l. quedã. Et pzio ido qz fortz est iuspzonatus libroz q eccl'iaz. vñ illud nõ alienat: illud aũt sic. Jtẽ illud trã/ tus. l. filij. istud nõ ꝫ vult glo. in ꝫ. libere.

De censibus exactionibus z procurationibus.

Visuz est ꝫ. de iure pzo. vez qz pzon⁹ ali qñ in fundatõe etiã dotatiõe retinet aliquē censum auctoritate epi z aliq̃s procuratio nes seu comessationes. ido annectit rub.

c **um lit nature.** Pa. ali cui loco religioso eccl'az picta. vl' bitu. dios donauit. vl' forte ipe eps cũ ꝓsensu sui cap. a q̃ eccia eps ꝓsueuerat bre iura epalia. pu ta exigere. pcurationẽ rõe visitatõis. querit vtz per istã donationẽ eccl'ia sit exẽpta ab oibus onerib⁹ z iurib⁹ epalibus. vl' vtz re/ ligiosi illa onera teneant soluere Dic clem. q tenent supportare hmõi onera. nisi velit assignare cõgruã pensionẽ vicario vt possit il la onera supportare. z hoc vez nisi iuuaren tur ꝑuilegio exẽptõis vl' alia cã legittima tñ ꝑuilegiũ vl' exẽptio si q̃ cõpetat nõ ꝓficit in eccl'ijs p⁹ cõciliũ acq̃rendis. No. q qui sentit cõmodũ nõ ꝺz on⁹ recusare vulgariť Qui sentit onus: sentire ꝺz z cõmodũ. z sũ pta sunt hec. ff. de reg. iuſ. tñ melꝰ diceret q̃lumũtur a iuribꝫ vñ sumit regl'a. l. i. ff. ꝺ reg. iu. No. magʃ specifice cũ eccia dat loco religioso ex donatõe epi pa. vl' legati. tũc da tur cũ oibus onerib⁹ suis. z hoc nisi dona/ ret pensionẽ vicario vt sustineret hmõi one ra. No. iũcta. gl'. q pa. ꝑt ꝑuilegiare aliquē vt nõ teneat ad pcuratõz apo. se: vl' vt nõ te neat ad iura epalia. Et sic ꝓnceps ꝑt ꝑui/ legiare aliquē a solutõe talliaz vt ille pzui legiat⁹ nõ teneat soluere talliã. tñ ſm doct. illã portõz nõ ꝺz ꝫponere alijs. alias peccat

a **d nostruz** Presupponẽdũz est q aliqñ pzoni faciũt ordinari p epz vt tali die illa eccia teneat dare vnã pcuratõez. i. cõmesti onẽ. La. A nõnullis in pcilio viẽnensi fuit expositũ q epi in fundatõe ordis cisterci q ordo est exẽptus a diocesanis. petebãt pcu ratões siue comestiões q̃s monasteria tene bant soluere. isti epi nõ erãt ꝓtẽticibʒ l'epu lis regularib⁹ z cõibus ipis scõm reglã suã sed petebãt carnes etiã illas petebãt admi strari sibi infra septa monasterioz qõ est ꝫ ipoz regl'az. Et ipi cisterci. nõ velit sibi da re pcuratões vt ipi epi petũt. ipi rapiũt vio lenter z faciũt q̃plures elemosinas ꝺ bonis religiosoz. q̃uis etiã ipi religiosi sufficien tes elemosinas faciãt. z etiã istas pcuratõ nes accipiãt in plibꝫ locis in q̃bus nõ dñt bre de iure vl' cõsuetudie. Jtẽ epi vt magis guarent monasteria cister. faciebãt ferrari eq̃s suos q̃uis nõ indigerẽt. Jtẽ coci epo rũ dicebãt. Date mihi pecũias. ego feci co/ q̃nam z paraz cibaria vra dño meo. ego nõ teneoz sibi parere tpe visitatõis. imo mõa/ steria tenenť mihi soluere Et sic iste cocus exigebat vnã quãtitatẽ pecũie. Jtẽ isti epi nõ approbãt cõpositões factas inter platos sup pcuratõibꝫ recipiẽdis imo existũt gues z rebelles sic q mlta bona monasterioz di laniabãt z ꝓsumebãt i modico tpe z adhuc nõ erãt cõtenti de pcurationibꝫ suaz pso/ narũ. sed etiã habebãt magnos z puos ca/ nes venaticos quib⁹ necesse erat pcuratio nes dari. Jtez habebãt aues venaticas vt accipitres z q̃plima alia onera inferebant Hã si religiosi nõ satisfaciebãt volũtati ipo rũ epoz ipi vl' fuitores frãgebant portas monasterioz. Jtẽ ipsi recipiũt plres pcura tiones in vna die. qz accipiũt pecuniã loco pcurationũ z ñ visitant q̃visitare ꝺñt imo omittũt visitare accepta pecũia ꝑ procura tiõibꝫ. z sic ipi ꝑlati accipiũt z exigũt ab ipſ religiosꝰ illa ad q̃ ipsi nõ tenenť. Jtẽ sunt a/ liq̃ ꝓlati qñ vidẽt q pa. mittit aliq̃s nũci

os in dioceſi ipſoꝝ ipſi exigunt pecuniã p̃ p̃curatione illoꝝ nũciorũ z illã exigũt: ſaltẽ exigũt maiores partẽ a locis exemptis z a/ liis locis religioſis. z hoc faciũt vt ipi non tm̃ grauẽt p̃lbiteros ſuos z etiã vt ipi ſeip/ ſos liberent: z illi q̃ iſta expoſuerũt in conci lio cõducebãt q̃ iſti p̃lati gnabãt mona/ ſteria exempta in mlt̃is aliis. quare iſti ex/ ponẽtes querũt a ro. pon. q̃d fiendũ de iſtis Et dicit cle. q̃ ſi iſti p̃lati ep̃i veniãt ad iſta monaſteria exempta nõ cauſa viſitatõis ſz caritatiue z gratia hoſpitalitatis. tũc ipi de bent eſſe ꝓtenti z debẽt recipere victualia re gularia z iſta cibaria dñt illis tradi infra ſe pta ipoꝝ religioſoꝝ. non tamẽ infra portã quã regularẽ appellãt. z hoc maxime ſi illa cibaria non ſint ꝓſueta nec ꝑm regulã ipſo rũ religioſoꝝ. Et ad hoc qõ. ſ. dic̃ q̃ iſti fa/ ciebant elemoſinas. q̃uis religioſi ſufficiẽ res facerent. Rñdet q̃ ipi p̃nt facere elemo ſinas õ fragmẽtis mẽſe. hoc ẽ de reſiduo eo rũ qõ reſtat ex mẽſa. Et ſi de cetero iſti p̃la/ ti velint euitare indignationẽ ſe. apo. decet eos ḧeſcere ab iſtis grauaminib⁹ ſuperius exp̃ſſis. Ho. q̃ ep̃s non ꝺz recipe eadez die plures p̃curatões. niſi hoc haberet ex pri uilegio ſe. apo. iõ dicit tex. p̃leſq̃ p̃curatõeſ recipiũt vna die ſe. ap. ꝑ̃uilegio nõ ſuffulti Ho. iũcta glo. q̃ põt fieri cõpoſitio de ſup mõ p̃curãdi z numero p̃curãdoꝝ: ſi cõten/ rio z cõtrouerſia fuerit inter p̃curandũ z il/ lum q̃ ꝺz p̃curare. puta ep̃s põt facere talez cõpoſitõez tocies q̃ties ego veniã caritati/ ue vos viſitãdo dabit̃ p̃curatõez. i. alimẽ/ ta p̃o me z ſex de meis ſuitoribꝫ vel q̃ttuor vel plus vl̃ minus Ho. q̃ epi cũ viſitãt nõ dñt hr̃e canes vẽaticos nec aues: imo etiã ñdñt habere dũ ñ viſitãt. qz oĩa iſta ſũt p̃hi bita clericis etiã ſecularib⁹ Ho. ibi ſunt nõ nulli q̃ tã exempti q̃ nõ exẽpti tenent cõfer re ad p̃curatõnez legati ſeu nũcij ſe. aposto.

p relenti Iſta clem̃ti. venit exe cutiue vel eſt executio ca. q̃ q̃. co. ti. li. vi. qz illud. c. dicit q̃ exigentes a clericꝭ pedagia vel guidagia ip ſo facto ſunt excõica. Iſtud ca. mãdat om/ nib⁹ dioceſanis vt illoſ exactores denũciẽt z faciant publice denũciari excõicatos do/ nec z vſq̃ venerint ad cõdignã ſatiſfactiõez Ho. deferũt. i. portant Ho. q̃ verbũ iubeo eſt p̃ceptiũ z obligat. vt glo. hic in ꝓbo ſti bem⁹ z p̃ ꝓñs inferk q̃ p̃lati ñ obſtãtes hu iuſmõi clemẽtine diſpoſitionẽ peccãt mor/ taliter. vt. in. c. qõ p̃cipitur. xxiij. q. i. iũcto ca. ij. de maioritate z obedien.

De celebrati. miſſarũ

Uiſuz ẽ. ſ. õ capellis z eccl̃ijs tã religioſo ruz q̃ ſecularium in quibus diuina officia z miſſarum ſolennia celebrantur.

g rauinimirũ Lõcilio gẽ/ rali ſp̃ũcto legittime cõgregato fuit ꝓpoſituz q̃ plures clerici dicebãt horas cano. diſcurrẽ do. z q̃ñq̃ verba inhoneſta ꝓferendo. z diũ ibãt ad diuinũ officiũ ducebant ſecũ canes venaticos z aues vñ modicã reuerentiã fa ciebant ipi eccl̃ie: z ſcandalũ inde oziebaf. cõſtituit cõciliũ q̃ ipi celebrẽt diuinũ offi/ ciũ cũ deuotõe z reuerentia. z p hoc deputa uit alib⁹ vt ꝓpellãt clericos ad celebrandũ cũ deuotõe vt decet. z cantoz vel decan⁹ vel p̃ioz teneꝭ cõpellere clericos ſue eccl̃ie z in/ õfectũ ipſoꝝ ep̃s. h. d. h. r. Lolligo aliqua notabilia. primo ibi miniſtri. iuncta glo: q̃ clerici non beneficiati nõ tenent ad horas cono. dicendas niſi eſſent in ſacris cõſtitu ti. Ho. ibi fructũ. c. qõ multuz. co. ti. in. an. vez q̃ q̃ eſt aſtrictus ad dicẽdũ horas illas ꝺz dicere acrente. Ho. q̃ obligat⁹ ad horas cano. ꝺz ſingulaſ dictões z ſillabas diſtin ctę pferre. Ho. q̃ bñficiati eũ ad ip̃as eccle ſias accedũt dñt incedere. i. ire cũ hũilitate. Itẽ dñt eſſe honeſti in cozona ſeu tonſura z veſtib⁹ vnde tonſura eſt raſura in ſuperi ori ptecaptis ſz tonſura eſt in fenoze pte ca pitis. Ho. q̃ in cimiterijs nõ dñt celebrari cozee nec cãtilene dici. z mlt̃omin⁹ eccl̃ijs.

o Ignũ Preſupponendũ ẽ q̃ libet teneꝭ dicere horaſ cano. ad vſuz illi⁹ dioceſ in q̃ eſt be neficiat⁹. La. Ego ſum cõmenſalis vel do meſticus alicui⁹ cardinalis vel epi qui dic horas ad vſum eccl̃ie ro. Ego ſuz de alia di oceſi queritur an poſſiz dicere horas meas ſicut ipe z in tali vſu. Dicit cle. q̃ ſic. Nota q̃ appellatione pontificũ non veniũt electi in epos z cõfirmati niſi ſint conſecrati: etiã in conceſſione priuilegioꝝ. vt glo. cũ tex. i verbo pontificum.

De baptismo.

Visum ē de sacramēto eccie qđ est sacramentū eucha. nūc videndū ē de sacro. bap.

p resenti. Fuit a nonnullis in cōcilio generali exposituꝫ qđ licet fuissent in eccl'ijs prochialib⁹ deputati sacrifontes ad baptisandos puulos. tñ plures baptisabant in suis domibꝫ vl' in alijs locis priuatis ꝓpter qđ fuit ortū scā dalū. iō ꝓstituit cōciliū qđ decetero nullibi baptisenť nisi in eccl'ijs demptis et exceptis filijs principū. vel nisi subsit rationabilis cā ꝛ ꝯ faciētes puniūtur: vt in tex.

De reliquijs ꝛ veneratōne sctōꝝ.

Visum est supꝫ de eccl'ijs tam secularibus ꝙ regularibus etiā de quibusdā sacramētis ecclīasticis. nūc videndū est de reli.

i dominū. Presupponendum est qđ vrban⁹ papa gallicus q̄ prefuit eccl'ie roma. tribus ānis fecit ꝓstitutionē qđ feria quinta post festū penthecostes celebrať festum de corpe xpi. Et ad animandū ꝓplium xpianū dedit indulgentias illis qui interessent diuinis officijs. Et qz illa constitutio vrbani non fuit recepta ab oībus. ideo clīms pa. ąntus innouauit illā cōstitutiōez ꝛ illam precepit ab oībus obseruari. h. d. h. r. ꝛ breuiter. tñ accipiatis diuisionē. glo. et ꝓsequimi sicut ipa tradit. Colligo aliqua notabilia. Primo ex ꝓncipio tex. qđ valz argumentū a minore ad maius affirmatiue vt in aucten. multomagꝭ. C. de sacrosan. eccle. Nota scđo iūcta glo. qđ ꝓstitutō pa. nō publicata nō astringit nō recipientes dum tñ causa nō sit rationabilis. qz forte ꝓtinet rem que de se nō est. vt greci noluerūt recipere cōstitutōez de nō ducēdis vxorib⁹. Similiter gallici nolluerūt recipe cōstitutōez de clausuris faciēdis circa monasteria sua Nota plura miracula ꝛ plures effectus sacramenti altaris. Nota ratōem ꝓstitutōis festi oim sanctoꝝ cur in illo die fiat. Nota effectū hui⁹ capli qđ die iouis post festū penthecostes dz celebrari festū corpis xpi. Et nota indulgētias cōcessas illis q̄ intercrūt omnibus diuinis officijs Nota lecturam tui tex. ꝛ pulchra verba in illo existentia

De emunitate eccle.

Visum est supꝫ de eccl'ijs ꝛ rebus ipaꝝ verum quia res ecclesie gaudent immunite ecclesiarum. ideo. ꝛc.

q uoniam Presupponenduz est illud quod habetur in ca. nō minus. ꝛ in. c. aduersus. eo. in an. dicit in ca. nō minus qđ clerici pro rebus suis nō dñt soluere tallias nec aliqua onera ad que laici astringunť. Et si dñi tēporales cōpellant eos ad soluenduz hmōi onera de rebus ecclesiarū suarū: etiā de rebus ꝓpꝛijs tales dñi tpales sunt monēdi vt non cōpellāt. ꝛ si nō desistant sunt excōicandi. tamen dicitur qđ clerici pñt dare p modū elemosine de cōsensu prelati aliq̄d laicis. Et dicitur in ca. clericis. eo. ti. l. vi. qđ etiam clerici de consensu prelati nō pñt dare laicis imo dicit qđ recipientes hmōi dona etiam gratis sunt excōicati ipso facto. et fuit illud ca. clericis in odiū philippi regis francie qui conferebat beneficia in suo regno. vñ papa indignatus fecit illaz ꝓstitutionē clericis. ꝛ ex illa cōstitutione fuerunt orta multa scandula. vñ clīms pa. voluit qđ antiqua iura seruarentur ꝛ nō illa constitō. clericis. eo. ti. in vi. vide diuisionē. glo.

Explicit liber tercius. Incipit quartus De cōsanguinitate ꝛ affinitate.

Visum est supra de actibus clericis cōpetentibus: nūc videndū est de actibus laicis conuenientibus.

e os qui diuino Habemus in iure qđ contrahētes incestas nuptias graues penas sustinēt videlicet qđ sunt infames ꝛ qđ bona ipoꝝ confiscanť. ꝛ plures alias penas sustinent de quibꝫ in auctē. incestas. C. de incest. ꝛ inutilib⁹ nuptijs Sz queritur vtrū de iure canonico incurrāt alias penas: Dicit cle. qđ sic. Et dicit contrahens cū sanguinea sua incutrit sniam excōmunicatōis ipo facto. Idem si cū moniali Idem si clericus in sacris constitutus cōtrahat matrimoniū. Idem si monachus professus cōtrahat posito qđ matrimoniū non fuerit consummatū. h. d. h. r. Colligo aliqua notabilia. Prio qđ ratōe cōsanguinitatis vel affinitatis matrimoniū est phibitū vsq; ad quartū gradū. c. non dz. eo. ti. in an.

Nota secundo q̄ non solum contrahentes in casibus prohibitis in lege canonica debent sustinere penas hic cōtentas imo: etiam contrahentes in casibus prohibitis in lege diuina. Nota q̄ cōtrahens cū consanguinea vl' affine ipo facto incurrit sententiam excōicationis. nec ipa excōicatio est relaxanda nisi satisfactione habita. Nota q̄ si sint alia iura imponentia penam siccontrahentibus q̄ ipse clemens non intendit illis iura ib⁹ per banc clementinā derogare.

Explicit liber quartus Incipit quint⁹ de magistris rubrica.

Continua sic rubricam. visum est supra de ecclesijs z rebus ipsar. vez quia ecclesia ad sui regimen indiget magistris ideo zc.

inter sollicitudies

Jstō ca. dicit q̄ ī ciuitate romana in ciuitate parisiensi. oxonensi z bononiēsi vbi est vniuersitas generalis dñt cē duo magistri qui sciant loqui ydeomā de quibus in tex. z q̄ valeant docere z erudire in fideles z errātes ibi existentes quidiuersa rū linguarum existunt. z isti magistri in vniuersitate parisiensi debent institui per regem francie. Jn oxonensi dñt instituui per regem anglie. z sic de alijs vt in littera. h. d. h. r. Nota q̄ in hac clemen. primo ponit ordtū in quo facit duo. primo ponit intentionem suam generalem. secūdo specialem ibi non ambigimus. z dic ambigimus. id est nō dubitamus. de ambigo ambigis qō idem est quod dubito dubitas. secūda ibi vt igitur. vide glo.

ñ sit nis absurdu

c Quia nonnulli doctoratum siue magisteriū assumentes considerantes q̄ ñ erāt perfecti in scientia faciebāt magnū festum in assumptione ipius grad⁹ vñ multotiens redibant ad suas partes vacui z nihil possidentes z etiā multis creditoribus obnoxij. id est obligati. ꝓpter quod oriebat magnū scandalum ido papa clemens in cōcilio vienn̄ensi statuit q̄ nullo modo tales recipiantur ab his qui sibi dant auctoritatē magisteriū nisi prio iurauerint nō expedire vltra summā ducentoz florenoz aureoz.

de iudeis z sarracenis

edit quidem

c Jsta clem. iubet principibus vt ipi cōpescāt sarracenos sibi subditos ad inuocationem machometi z prohibet ipis principibus ne patiant eos ire ad sepulchrū ipius. Figura siccalū Sunt aliqui principes christiani in pluribus mundi partibus qui ꝓpter eoz auaritiam vt accipiant tributū a iudeis z sarracenis in suis partibus tolerāt et patiūtur esse et morari aliquotiens patiuntur eos esse seorsum. i. diuisos a xpianis. Aliquotiens patiūtur z tolerant esse mixtos cum xpianis in eadem ciuitate in eodem vico quidem sarraceni cōueniunt in vnū id est simul īmesquitis. i. in tēplis eoz z ibi faciunt inuocationē machometi. Jtem q̄d vltra faciunt. Certe sciatis q̄ ibi faciūt talia est vnus qui alias fuit sepultus in qōdam sepulchro: z istum tanq̄ sanctum in lege eorum habent z annis singulis z dieb⁹ vadunt ad peregrinationem ad illud sepulcr quare graue scandalum in cordibus fideli um generatur. Quare quero a vobis sanete pater an tales principes bene faciant: Et respondet q̄ non. quia illud qō deo displicet non est tolerandū quare inhibemus z prohibemus vniuersis z singulis principib⁹ catholicis sb quoz dñio isti sarraceni moriantur q̄ de terris suis omni modo discros iudeos z sarracenos auferāt depellāt z procurent auferri a subditis suis. Et inhibemus z prohibem⁹ expsse ne prefata innouocatio machometi seu professio sui nois publice valeat ab aliquo iudeoz subditoz inuocari. q̄ si qui contrarium fecerint castigētur. i. puniantur ob diuinam reuerentiā vt alij pterriti exemplo talia facere non presumant. videatis tex. Nota q̄ aliqui puniuntur vt ceteri capiant exemplum. simile in clemen. vt clericoz. ī. de offi. ordi.

De hereticis

ultorum.

m Jsta clementina est longa. capedi uisionez glose z prosequeretex. Et dic querela multoz pulsauit audientiam sedis apostolice. ac si diceret papa: fuerūt nō

nulli qui conquerebantur de tali re. vel tali.

v olentes. pro casu. Nota q̄ inquisitor hereti-
ce prauatis non est aliquis ōputā
dus nisi habeat quadragesimū annū. z sic
est casus specialis cōtra. c. cū vicesimuz. de
officio z potestate iudicis dele. in anti. Et
istud fit quia agitur ō magno scādalo. No
ta q̄ inquisitor vel eius cōmissarij sub vm/
bra sui officij facientes illicitas exactiones
est ipso facto excōicatus. a qua excōmuni/
catione nō absoluitur nisi satisdatione ple
narie facta nisi in articulo mortis Nota
q̄ pro delicto prelati bona ecclesia non cō
fiscantur. z hoc verum quādo solus prela
tus deliquit: secus si prelatus z capl'm deli
querūt habita deliberatōne tūc enim bona
ecclesie cōfiscarentur. l. iubemus de sacro
sanctis ecclesijs. C. vbi nauis ecclesie fuit
confiscata imperatori. Nota q̄ si in consti
tutione ponatur verbum ex nūc incipit ip
sa constitutio obligare a tempore ipsi⁹ pub
licationis non expectato lapsu duorū mē/
sium qui alias regl'ariter prefigitur. quod
intellige quo ad hoc vt econtra factum nō
valeat. non autem quo ad hoc vt contra fa
cientes hoc ignorantes obligati sint ad cul
pam. vt notat. glo. notabilis hic in verbo
ex nunc. Pro clara intelligentia huius cle
mentine accipe diuisionem glose z illam p
sequere.

a d nostrum. A nōnullis in cōcilio vi/
ennensi fuit expositum q̄ erat que/
dam secta hominum qui homines vulga/
riter appellantur begardi. z quedam mulie
res nuncupate beguine que subumbra cu/
iusdam sanctitatis seminabant multos er
rores de quibus ponuntur octo inter. tūc
concilium reprobauit illam sectam z erro/
res suos. z precepit eis vt desisterent a tali
secta. z similiter precepit episcopis vt illos
nō admitterent z imponit penam si pseue
rauerint in sua secta.

De homicidio volūta rio vel casuali.

Visum est superius de crimine heresis quod est grauissimum crimen: nunc vide
dum est de alio crimine videlicet de homi
cidio. Et quia homicidium aliquando cō
mittitur voluntarie cum deliberatione. a/
liquando casualiter: ideo annectitur pre/
sens rubrica

i furiosus Presupponen
dum est q̄ si q̄s
hominem occiderit: vel hominis
membrum mutilauerit. i. separauerit. talis
efficitur irregularis: adeo q̄ si tempore ho
micidij non sit promotus ad sacros ordi/
nes: non poterit promoueri. Si vero sit
promotus non poterit ministrare in ordi
nibus susceptis nisi cum eo dispensetur.
Et licet dicant quidaz q̄ nullo modo pos
sit dispensari cum talibus: quia sunt irre/
gulares de iure diuino per illa verba ad da
uid regem. Non edificabis mihi templuz
quia vir sanguinis es. tamen communis
opinio est: q̄ possit dispensari sed papa nō
consueuit dispensare cum talibus. Casus
Quidam furiosus incidit in suam furiaz
adeo q̄ erat mente alienatus. iste non fuit
positus sub custodia a suis parentib⁹. qō
fieri debebat per. l. diuus. ff. de officio pre
sidis. Iste furiosus occidit aliquem: vel
mutilauit membrum hominis. postea fu
it a furore liberatus. quer̄tur an possit in
ordinibus susceptis ministrare. Dicit cle
mens q̄ sic. Idez dicendum est de infante
Idem de illo qui dormiendo aliquem oc/
cit. Idem de illo qui occidit aggressorem:
cum non possit alias mortem euitare: a/
deo q̄ iste sit inuasus posset se defendere ce
lebrando missam z manibus sanguinolen
tis potest finire missam. b. d. b. r. Colli/
go aliqua notabilia. Primo q̄ mutilatio
fit per separationem membri: sed debilita
tio est quando non fit separatio: sed redd i
tur corpus debile. Nota q̄ furiosus ex ho
micidio non incurrit irregularitatem No
ta q̄ furiosus proprie non delinquit. quia
delictum non fit sine animo delinquendi
No. q̄ ex homicidio vel mutilatiōe in cur
ritur irregularitatē Nota q̄dem dicendū
est de infante: sicut dictum est de furioso.
secus de impubere proximo pubertati: q̄
in eo cadit omne delictum preter delictuz.
carnis: nisi malicia z vigor naturali supple

aut etatem.quia etiam talis impubes potest cõtrahere matrimoniũ Nota ex quibꝫ ꝗs incurrit irregularitatem. scz ex homicidio:z mutilatione.z requiritur ꝙ sit membꝝ principale: ideo clericus mutilãdo digitũ nõ efficitur irregularis. qz digit⁹ non est mẽbrũ sz officiũ mẽbri.l.hermofrodit⁹ .ff.de statu hoim. Nota ꝙ licet sit illicitũ alicui vim illatã repellere ita ꝙ nõ teneatur fugere cũ esset honesta persona cũ non essz honestũ fugere.si resistendo occidat: incurrit irregularitatem: licet non veniat puniendus in foro seculari.

de vsuris

Uisum ẽ supra de quibusdã delictis: verũ qz crimen quia crimen vsurarũ est grauc: ideo videndum est de vsuris.

¶ grauiter In concilio generali in ciuitate vienẽsi celebrato plures iudices ciuitatũ in fraudẽ cõcilij lateranẽsis.de q̃ in.c.qz frustra in antiquis faciebant statuta de vsuris nõ repetendis:z nõ soluẽdis:z p̃ sua statuta cogebãt debitores ad illas vsuras soluẽdas indirecte sic vcz cũ bñ scirẽt ꝙ vsuras nõ possent habere a suis debitoribus: ipsi mutuabãt pecũias cẽtũ z cõueniebant simul.ego mutuabo tibi cẽtũ vsqꝫ ad decez annos.z tu in termino solues mihi illa cẽtũ. Et iterũ dabis mihi.nõne mutui toti dẽ:hoc est itez te obligab̃ i cẽtũ .z istõ erat magis graue debitoribꝫ q̃si soluerẽt vsuras. Cõciliũ ordinauit ꝙ talia statuẽtes etiã dictãtes statuta illa z etiã successores eoꝝ vtentes illis statutis sunt excõicati. Sed quid si soluj vsuras z illas volo repetere ad pbãdũ solutionẽ vsurarũ peto mihi edi libꝝ rationum: vtrum teneatur creditor mihi edere.i.mõstrare z ostendere librum rationum: videtur ꝙ non quia est instrumẽtũ priuatũ z instrumenta priuata non debent edi Dicit ꝙ imo dz edi.z hoc ẽ spẽale i odiũ vsurarũ.h.d. Colligo aliqua notabilia. Primo ꝙ facientes statuta impediẽtia repetitionem vsurarum vel compellentia debitores ad solutionem vsurarum ipo facto sunt excommunicati Jdẽ de scribẽtibꝫ vel dictantib⁹ illa statuta. Nota ꝙ licet regulariter reus nõ teneat edere instrumẽta ad fundandã intentionẽ actoris. l.q̃ accusare. C. de eden. fallit in vsurarijs z hoc in odium vsurarũ vt ipse teneat edere.i. mõstre instrumẽtuz ad fundandã intentionez actoris. No.ꝙ afferẽs.i.affirmãs exercere vsurã nõ esse pcm̃ põt vt hereticus puniri si ptinaciter asserat.z peccat ꝟ articulus. in vnã sanctam eccl'iam catholicam.

de excessibus prelatoꝝ

Uisum est ꝟ.de vsuris z de diuersis criminibꝫ eoꝝ penis. vez qz qñqꝫ prelati excedũt fines siue limites sue ptãtis. iõ ad nos informandũ ponit rub.ꝺ excessibꝫ plã.

f requens z assidua In concilio vienẽnsi fuit expositũ ꝙ diocesani nõ contẽti suis finib⁹ z metis, sed in odiũ exẽptoꝝ qui subsunt dño pape i mediate vl'alij cui pa.dedit in cõseruatõem cõmittẽbãt.xxvij.vl'.xxx.'excessus in ipsos exẽptos.q̃ excessus sunt clari in textu. Concilio ordinauit ꝙ diocesani cessent ab hmõi excessib⁹ z ꝙ dimittãt ipos exẽptos in quiete.h.d..h.r. Colligo aliqua notabilia. Primo ꝙ ordinarij⁹ non hz iurisdictõez in exẽptos: nisi in casib⁹ a iure pmissis. iõ pcessus coram ordinarijs agitat⁹ est nullus ipo iure ita ꝙ exẽpti nõ tenenꝫ appellare. No.ꝙ diocesani nõ dñt p obliquũ exercere illõ quod de directo eis nõ pmittitur .z sic nõ pmittitur vnavia qõ alia est phibitũ. Jtẽ notaqꝫ exẽpti dñt cõtribuere in iocũdo aduentu episcopi: qõ appellamus subsidiũ caritatis. Nota ꝙ xpianitate est vna eccia licet habeat plura mẽbra. No.ibi cuz armis z erecto vexillo.qz epꝰ etiã q̃cunqꝫ alij⁹ non dz violentiã publicã cõmitiere cũ armis z vexillo erecto: imo vie facti sunt a iure reprobare.

de priuilegiis.

Uisum est supra de excessibus prelatorũ qui sunt causa priuilegioꝝ z exemptionũ ideo sequitur de priuilegiatis .z qz priuilegiati qñqꝫ abutunt suis priuilegijs

r eligiosi. Aliquis meus parochianus petijt sibi dari extremam vnctionez que fuit sibi data per religiosum forte mendicantem sine meo mãdato. vel etiã forte in die

paſche religioſi receperũt aliqs in ſuo altari ad recipiẽdũ corp⁹ xpi. vel fecerũt ſolẽnia nuptiaꝝ. querit q̃liter veniãt puniendi Dicit clemẽs q̃ ſunt excõicati ipſo facto. z ſolũ venĩũt abſoluendi pro. pon. Sed q̃d ſi curatus precepit parochianis vt in vna de tribus dñicis venirẽt ad ſuã eccl'iam: illi q̃ nõ venĩũt ſunt excõicati a canone. Pon. q̃ alii religioſi dicebãt hr̃e ptãtem abſoluendi excõicatũ a canone z de facto abſoluerũt. Querit quã penã incurrũt. Dicit q̃ ipo facto ſunt excõicati. Sz ſancti. pr̃ vellẽ inforciari ſint alia a quib⁹ iſti religioſi ſe debeant abſtinere. Dicẽ cle. q̃ ſic. vcz ne in ſuis ſ̃monib⁹ detrabãt platis epis archiepiſ vel curatis. ne diminuat fama ipſoꝝ plato rũ. etiã cauere dñt ne extrabãt ꝑſonas a ſuo curato z eccia parochiali alias puniunt. vt i ver. ſiqs vero p̃miſſa. h. d. h. r. Colligo alia nota bilia. Primo q̃ q̃libet tenet recipe ſacramenta euchariſtie z extreme vnctiõis z alia ſacrãm̃ta a ſuo ꝓprio ſacerdote falliti ſacramento penitẽtie. No. q̃ q̃s non dz admittere. i. recipe alienos parochianos ad ſolennia nuptiarũ. niſi de cõſenſu curati No ta q̃ abſoluentes aliqs a ſentẽtia canonis vel a ſnia lata in ſynodo: ſunt ipſo facto excõicati. No. q̃ in caſib⁹ poſitis in lr̃a: religioſi ſubſunt ordinarijs z pñt conueniri corã ep̃o z pñt declarari excõicati vſq; ad condignã ſatiſfactionẽ. No. q̃ citatio debet eſſe formata ad caſuz ſic. citetis talẽ. p. ſignificaturũ q̃ recepit tales ad ſolẽnia nuptiarũ. vel qz miniſtrauit ſcr̃m euchariſtie. No ta q̃ in ꝑtur ſctẽ obediẽtie p̃dicatores i ſuis ſ̃monib⁹ dñt eſſe ſobrij in loq̃la: nec dñt aliq̃d detrahere prelatis: ipos demonſtrãdo digito vel alijs demõſtratoĩbus z cõiectu ris. Nota q̃ religioſi nõ dñt retrahere teſtatores a legato vel electione ſepulture in ſua eccleſia matrice. No. q̃ religioſi nõ dñt inducere teſtatores vel ſibi confitẽtes vt aliq̃d dent ſuis monaſterijs alias ſunt puniẽdi. vt hic. z ſuperiores illos non puniẽtes ipſo facto ſunt excõicati.

a **archiepi.** Preſupponendũ eſt q̃ archiepus nõ p̃t añ ſe crucẽ facere portari niſi in ſua prouincia. Item q̃ licet loca exẽpta non ſint de ſua dioceſi. ſunt tamen in ſua dioceſi. Caſus Archiepiſcopus bituricẽſis faciens tranſitũ p prouinciã lemouicorũ: certũ eſt q̃ nõ poteſt facere portari crucẽ ante ſe in ſua particulari dioceſi. Sed q̃d ſi intret locũ exemptũ q̃rit vtr̃: poſſit facere portare crucẽ Dicit q̃ ſic z etiã celebrare miſſam in pontificalibus Itẽ põt dicere bñdictõnẽ ſolẽnẽ: nõ tñ p b̃ fit p̃iudiciũ illis locis exemptis q̃ poſſit dicere illa loca ſibi ſubiecta. h. d. h. r. Colligo aliq̃ nota bilia. Primo q̃ archiepũs trãſiẽs vl' declinãs ad locũ exẽptũ ſue p̃uincie: põt ibidez bñdicere populũ: etiã ſolẽniter p illa verba Sit nomẽ dñi benedictũ' Et idem in epiſcopo quo ad loca exẽpta ſue dioceſis. vt glo. in verbo bñdicat Et nota ex textu quĩ q̃que põt facere archiepũs in locis exemptis ſue p̃uincie Et epiſcopus in eiſdẽ locis ſue dioceſis preter crucis delationez q̃ nõ competit epiſcopo ſed archiepiſcopo.

De penis.

Viſum eſt ſimpliciter z diuiſim de penis. vez quia non eſt nouũ: vt aliquibus ſpecialiter enũeratis ſubĩciatur verbũ generale. Vel ſic Viſum eſt de penis in ſpẽ: nũc videndũ eſt in genere

1 quis ſuadente.

Aliquis fuit ita temerari⁹ q̃ iniurioſe. id eſt nõ iure vl' aio iniuriãdi manus iniecit in epũm vel ipũm inuitũ detinuit i carcere. vel illũ tam q̃ bãnitũ expulit a terra. vl' ſi nõ fecit: tñ id mãdauit fieri. vl' fuit factum ſine mandato eius: z poſtea ratuz habuit. vel etiam fuit particeps z prebuit auxilium. Queritur q̃s penas talis incurrit Dicit clemẽs q̃ ipſo facto. i. coĩpo. z ita cito q̃ fecit illud factũ ipſe incurrit ſententiam excommunicationis: etiam in caſib⁹ in quib⁹ olim nõ incurrebãt excommunicationẽ etiam in caſibus. de quib⁹ in lr̃a. Item ſi talis talia facies obtinebat res ab eccleſia ad locationes vel in emphiteoſim pdit illas ipſo facto z filij ei⁹ ſũt inhabiles ad obtinendũ bñficia in illa dioceſi Item terra illius delinquẽtis ſi nõ ꝓtineat vltra vnã dioceſiz: eſt ſuppoſita interdicto eccleſiaſtico Si vero cõtineat vltra vnã dioceſiz tunc terra principalis domicilij vel citas

est suppositā interdicto. Itez cōsiliarij illi⁹ sunt excōicati ipso facto. Postea remouetv nū dubiū q̄ ñ est iurandū si p isto delcō imposuerit tātas penas: qz illō delictū adbuc rēqrit maiores. b. d. h. r. Colligo aliq̄ notabilia. Primo q̄ xp̄s dict⁹ est prīo pōtifex quasi pontē faciēs q̄ imus ad regnū celeste. Postea fuit appellat⁹ pa. vicari⁹ xp̄i. postea epi q̄ faciūt nob pontē dādo indulgētias pec/catoz. No. q̄ si pa. scribat epo dicit. dilctō fratri. si alias scriberet littere eēnt subrepti cie. Si epo scribat laicꝰ vel abbatib⁹. dīē dilecto filio. No. ex p̄ncipio ter. q̄ inūciēs manus violētas in ep̄m ōr sacrileg⁹. qz violat rem sacrā. Idē de sacerdot b. l. si q̄s. C. de epis. z cle. No. q̄ tal' inūciēs man⁹ in epūm vel prebēs auxiliū ad illud faciendū: incurrit sniam excōicatōis ipso facto. a q̄ nō pōt absolui nisi a pa. preter in mortꝭ articlo. tū recepta sanitate tenet adire papā sup satisfactiōe. alīs incideret in eandē excōicatōem. No. q̄ illis violatoz pdit ipso iure emphiteosim z locatōes q̄s hz ab eccīa ipsi epi. No ta casum in q̄ filiꝰ punit pro delicto p̄ris. et sic aliq̄s est habilis ad obtinēda beneficia in vno loco z non in alio. No. q̄ terra illi⁹ violatoris supponit interdicto cui⁹ interdicti effect⁹ est iste q̄ ibi sacramenta non ministrent except is necessarijs scz sacramēto baptismi z penitētie siue confessionis.

m ultozū. Casus. Cum habere titulum canonicū id ē institū z equū in beneficio. fui a possessiōe expulsus p aduersariū meū. vl' aduersarius me⁹ procurauit vt incarcerarer donec renunciassem meo iuri in manib⁹ collatoris vt sibi cōferret beneficiū. Non est dubiū saltē nēo debet dubitare q̄n capiēs z procurās sint ipso facto excōicati. Sed quero nonne incurrūt ipli alias penas. Dicit q̄ sic. vñ si sint prelati sunt suspensi a bñficiis p tres annos: si non sint: tūc ipso facto p dūt oīa sua bñficia. Idem de illis q̄ capiunt citatiū ad curiā romanā ne ad diē assignatiōis cōpareat. Idez ē de citato q̄ procurat capi ne possit compere ad diem sue assignationis. Colligo aliqua notabilia. Primo q̄ p̄stitutio penalis de clericis disponēs non extēdit ad laicos. lz in eis videat ratio eadē ñ p̄stitutio pēalis disponēs ꝑ obtinentes dominiū tpale ceteris casib⁹ extēdit etiam ad psonas eccl'asticas dominiū tpale obtinētes. gl. in ver. dñiū. iūcto tex. i verbo ecclesiasticos. No. q̄ q̄uis lex vl' canō ipōat p̄uatōz oīz bñficioz obtētoz: non tñ ꝓpter hoc videt inhabilitare ad obtinēda. vt gl. in ver. obtētis. Idē est in casu cōuerso. inhabilitat⁹ ei circa obtinēda ñ cēset p̄uatꝰ obtentis. vt in cle. si q̄s suadēte. ꝑ. e. ti. iūcta gl. in ver. obtinēda. No. q̄ scl'aris capitā gl. in ver. obtinēda. No. q̄ scl'aris capitans clericū licz nō aīo iniuriādi seu iniuriaz faciēdi ne citat⁹ vadat ad curiā romanā incidit i excōicationez. q̄ manus sua seua z iniuriosa ēse. apo. z toti ordini clericali vt gl. in verbo scl'ari. No. q̄ procurās suā captionē ne citat⁹ ipse vadat ad curiā romanā incidit nō solū in penā hic ꝓtentā sed cū ō hoc ꝓstiterit ꝓtra ipsū ꝓcederet tamē ꝑ contra ꝓtumacē. gl. in ver. procurauit. No. q̄ resignatio bñficioz fcā p intrusū in carcere ad istum effectū resignatōis cōsequēde ē ipso iure nulla etiā quo ad ipsū resignātē q̄s/q̄ a resignātiū ipsoz prelatis recepta vl' rata habita sit gl. in ver. nulli⁹. Et nota hic duos casus q̄b⁹ aliq̄s ipso fcō incurrit sententiam excommunicationis.

upiēs Dicit in. c. i. de excel. prelato. i sexto q̄ religiosi mēdicātes nō acq̄rent aliq̄ loca ō nouo ro. pō. incōsulto. nec loca dona ta a laicis recipient nec aliq̄s dom⁹ p̄mutāt ipso ro. pon. inconsulto z ignorāte. Ponam⁹ q̄ quidā religiosi fecerūt totū contrariū. qz acq̄siuerūt res hereditarias domus suas p̄mutauerūt. z sine cōsilio ro. p. Querit quā penā tles incurrūt. Dicit cle. q̄ vltra penas cōtentas in. c. illo primo de cessu. prela. in sexto. ipsi incurrūt sentētiaz excōicatōis. Itē mlti erāt religiosi: qui in sermonibus suis subtrahebāt prochianos a solutōe decia. Itē in cōfessiōib⁹ dicebāt pplo: ne decias soluerēt sue eccl'ie prochiali z q̄ ñ soluēdo ñ peccabāt. Dicit cle. pō. ro. q̄ tles ipso facto sūt excōicati. imo mādat ip̄se pon. ro. q̄ ipsi religiosi p̄moneāt pplz vt soluant decimas locis q̄b⁹ debent z ꝓ facientes vltra penā illi⁹. c. incurrūt sentētiam excom. b. d. h. r. Colligo aliq̄ notabilia. Et primo q̄ constitutio disponēs cōtra mēdicātes ñ includit alios religiosos ñ

mēdicātes. Secꝰ si cōstitutio disponat cō tra religiosos in genere. tunc enim ꝓhibē dunt mendicātes ⁊ nō mādicātes glo. in verbo religiosus. No. diuisionē glo. ⁊ sū marti ⁊ scōm illaz lege ter. ⁊ facilē repies.

de penitentijs ⁊ remiſ

Uisū est supꝝ de penis in foro ꝓtētioso: seu litigioso: nūc videdū est de penis in foro penitentiali. Et qz in remissionē vl' diminutōz pene solēt ꝓcedi indulgentijs ꝛc

um ſecun.

In cōcilio viennensi fuit a nullis expositū qꝫ licz i statutis canonicis sit cautū: qꝫ ꝓdēnatis nō debet denegari sacrāmtū penitētie ⁊ eucharistie: tñ plēs iudices tales cōdēnatis faciebāt denegari sacrm penitentie ⁊ eucharistie. ⁊ ad suā excusatōnē allegabāt consuetudinem. Cōciliū primo dānauit illā cōsuetudinem q̄ potius abusus dicitur. Et mādat ordinarijs locoꝝ vt moneāt iudices vt nō faciant denegari illa sacramēta ꝓdemnatis. ⁊ si recusauerint obedire: illos cōpellāt cēsura ecclesiastica. i. excoicatōe ⁊ interdcō qō cōtinet noīe cēsure. h. d. h. r. Colligo aliq̄ notabilia. Primo qꝫ sacramētū penitētie condēnatis ad mortem nō debet denegari Idem de eucharistia q̄uis nō loquat textus clemr. formalr. nec valet ꝓsuetudo contraria. Nota qꝫ aliquotiēs verba exhortatiua ⁊ precatiua imponūt necessitatez. qz habem⁹ cōciliū reuerentie qō obligat sicut precep tū q̄ materia est necessaria. s. ob reuerentiaz psonaz quib⁹ papa scribit verbis deprecatiuis ⁊ exhortatiuis. vt hic. No. qꝫ diocesanus pōt monere ⁊ excōicare dñz tpalē

buſion.

Fuit in concilio a viennensi expositū qꝫ nōnulli. i. aliq̄ q̄stores elemosinaz plēs abusus ꝓpetrabāt. vt subtrahere pecūias a ꝓpl'o. Cōciliū decreuit vt nullus questor admittat: nisi oñdat lras dñi pape vl' diocesani. ꝓ q̄s sit ei cōcessa facultas licētia faciēdi q̄stū: ⁊ nisi etiā declaret cām sui aduētus. ⁊ dz lras suas oñdere diocesano. in cuius diocesi vult facere questū. Et si diocesanus timeat de abusu: non debet illos admittere nisi constet de approbatione sedis aplice. Postea in versiculo ad hoc recitat clemēs abusus q̄s ꝓpetrabāt ⁊ faciebāt isti q̄stores. ⁊ mādat vt ab ipsis abstineāt. h. d. h. r. Colligo aliq̄ notabilia. Primo ex principio. c. qꝫ q̄stores nō sūt ꝓmittēdi predicare: sz solū declarare cōtenta in suis indulgētijs. Nota qꝫ q̄stores nō sūt recipiēdi: nisi exhibeant. i. nisi ostēdāt litteras sue facultatis ⁊ potestatis No. iūcta gl. qꝫ mīores episcopi nō ꝓnt sua auctoritate ꝓcedere indulgētias. No. ex fine qꝫ q̄stores i huiusmōi officio subiiciuntur ordinarijs. nō obstante ꝓuilegio exēptōis

De ſenten. excom. ⁊ ſu

Uisū ēs ꝓdiscursū ti. de plīb⁹ delictis: rez qz ꝓ delictis hoīes incurrūt sētētiā excōicatōis: idō videdū est de sentētia excōicatōis Ul' sic pōt ꝓtinuari ad rubricā precedētem. vcz de penitētia ꝛc. Uisū est de sacro penitentie cuius sacramenti excōicati sūt incapaces. idcirco videdū est de sententia excōicatōnis.

⁊ frequen

Casꝰ sic figu. Cōcilio generali in spūsctō legittime celebrato: fuit a nōnullis prelatis expositū qꝫ plures religiosi materie exēpti tā mendicātes q̄z nō mēdicātes violabāt interdictū generale celebratū in aliq̄ puincia. ⁊ istō faciebāt latēter ⁊ secrete seu colorādo facta sua Cū ei ꝓhibitū sit oīb⁹ clericis celebrare diuinū officiū quotiēs interdictū ē celebratū. Item cum sit ꝓhibitū vt nulli accedāt ad eccl'as vt valeant audire missam vel aliō diuinū officiū. isti religiosi faciebāt foramia in ianuis suis ⁊ in pietib⁹ suis vt populus audiret diuinū officiū exquo eccl'ie cathedrali graue generabat scādalū. ꝓpter quod ordinauit concilium vt postq̄z interdictū generale erit celebratū: qꝫ nulli sint tam audaces: vt faciāt de cetero aliquodo seu deicepsta lia foramia in ianuis suis vel parietib⁹ suis alias ipso facto incurrunt sententiaz excommunicatōnis. vt in. ca. alma. li. vi. hoc dicit. h. r. Nota qꝫ vnica ē eccl'ia licz ipsius p'ochia sit membra. ⁊ dicitur ecclesia congregatio fidelium in ea existētiū. qz sarraceni turci non sunt de ecclesia. ⁊ similiter existētes in peccato mortali No. qꝫ vnitas ecclesie est seruanda. Nota qꝫ reli

gl'osi etiã exẽpti dñt seruare interdictũ cele
bratũ i eccleſia matrice vl' cathedrali. No.
q̃ nõ ſolũ in legẽ cõmittit q̃ offẽdit verba:
ſed etiam ille q̃ offendit mentem legis

rauis Preſupponẽdũ eſt illõ
qõ dicitur in. ca. alma.
g libro. vi. e. t. q̃ ſi interdictũ ſit cele
bratum in aliquo loco canonici pñt cele/
brare diuinũ officiũ. ſz ꝫ dñt facere voce ſꝫ
miſſa z baſſa z ianuis clauſ z q̃ nullus ad
mittat ad diuinum officiũ audiẽdũ alias
ſi quẽ admittãt ſeu recipiãt ipſo facto ſunt
excõicati. Caſus ſic figurat. Concilio gña
li in ſpũſcõ legittime celebrato cũ plebs do
mini tpales reges barones in contẽptum
eccl'e cogebãt preſbiteros tpe interdicti in
omnib⁹ eccleſijs celebrare diuina. z cũ nõ
poterãt habere facultatẽ campanaꝝ facie
bãt popl'm p preconẽ cũ ſono tube ꝓuoca
re. vt veniret ipſe populus z omnes de po/
pulo ad diuinũ officiũ Et iſtud nõ ſolum
faciebãt in ſuis capellis q̃ capelle ſunt i do
mibus ipſoꝝ ſeu in caſtris. ſz hoc faciebãt
in eccleſijs cathedralib⁹ z matricibus. z a/
liqñ vocabãt aliquos vt venirent ad diui
nũ officiũ. aliqñ alios z illos ſi venire ad di
uinũ officiũ nolebãt illos compellebãt qõ
eſt peius. Aliqñ iſti dñi tpales cõuocabãt
aliq̃s excõicatos vt venirẽt ad diuinũ offi
ciũ. z dñ clerici videbãt illos excõicatos no
lebãt finire nec pficere diuinũ officiũ. z ſic
remanebat inexpletum z imꝑfectũ. ꝓpter q̃d
exceſſus oriebat ſcandalum in clero z po/
pulo. Vñ conſtituit ꝓciliũ. vt de cetero ta/
lia non faciant ipſi dñi tpales. Et q̃ excõi/
cati moniti: vt exeãt ab eccleſia: immediate
recedãt ab ea. quod ſi ſecus fecerint id eſt:
ſi ꝓtrariũ fecerint ipſi ſint excommunicati
nec abſolui poterũt niſi p ro. pon. h. d. h. r.
Colligo aliq̃ notabl'ia. Et ꝓio q̃ tpe int/
dicti gñal'. puta. q̃ tota vna dioceſis ẽ ſup
poſita interdicto tali tpe nõ ſũt diuina of/
ficia celebranda. Nota penã principum q̃
ꝓpellũt celebrare clericos tpe interdicti. nã
ipo facto incurrũt ſententiã excõicatõnis
No. q̃ q̃s ñ dz celebrare in pñtia epi excõi.
quẽ ſcit p̃blice excõi. al's ipſe ſuſpẽdit a ſu/
is bñficijs. ex tertu iũcta gl. q̃ licz ſacerdos
incepit celebrare miſſã: ſi ſupueniat excõi/
catus: debet ipe ſacerdos ceſſare a celebra/
tõe miſſe. Et ſi ipe excõicatus monit⁹ no/
luerit exire: ipe ſacerdos debet illũ realiter
extrahere ab eccl'a z ſi nõ poſſit: debet vo/
care pñtes in auxiliũ. No. q̃ excõicatus pt
iterum excommunicari: tamẽ ſecũda excõ
municatio non habebit effectum niſi effe/
ctum retentionis. quia retinebit euz extra
gremium eccleſie q̃tus fuerit recõciliatus
de prima excõmunicatione tamẽ retinetur
adhuc vt expulſus a gremio ipſius eccleſie
donec reconcilietꝝ ſecũdo

um' ex eo. Preſupponen
dum primo eſt
c illõ qõ habetꝝ ſ. in. c. i. vcz q̃ religi
oſi cuiuſcũq̃ ſtat⁹ vel preeminẽtie exiſtant
violãtes ſeu nõ ſeruãtes interdcũm quod
debuit ſeruari ab eccl'a cathedrali ſeu mri
ce. hoc eſt parrochiali ſunt excommunica
ti. z dicitur eccl'a matrix quaſi mater ſuoꝝ
parrochianorum. Preſupponovlterius il
lud quod habetur in gloſa poſita i ver. ter
cio. vcz q̃ tres ſunt ordines minoꝝ. Pri
mus fuit fratrum minorum viuentiũ fm
regl'am beati frãciſci. quorum ordo eſt mi
tum artus z ſtrictus: z non poſſunt habe/
re ꝓprium nec in particulari nec in com
muni. Et ſecũdus ordo ſcẽ clare. z talis nõ
eſt ita artus quia poſſunt aliquid habere i
commuui. Tercius eſt ordo: in quo ſunt
homines qui dicuntur continentes. Caſ.
ſic figurat. Nos videmus in capitulo p̃ce
cedenti ſupra. eo. ti. ſeu rubrica q̃ religioſi
cuiuſcumq̃ ſtatus exiſtant non ſeruantes
interdictũ ſeu violantes quod celebrantur i
eccleſia cathedrali vel matrice ſunt ipſo fa
cto excõmunicati. Sed quero: an fratres
minores qui ſunt de primo ordine poſſint
admittere z recipe homines continentes
ſeu de penitentia qui ſunt de tertio ordine
ſancti franciſci. Et reſpondet papa q̃ non
quod ſi fecerint: ſunt ipo facto excommu/
nicati. nec poterũt abſolui: niſi p ſummus
pontifi. h. d. h. r. Colligo aliqua notabilia
ꝓmo ex hn. c. iũcta gl. tercio q̃ b. frãciſ. ordi
nes inſtituit. Prio ordinẽ fr̃m mioꝝ. z iſte
ordo eſt artiſſimus z ſtrictiſſimus. qz ipſi
non dñt habere granaria: ſed debent viue
re ex incerta pẽſiõe Itẽ nõ dñt hze duas ve
ſtes. Eſt al⁹ ordo quẽ inſtituit b. frãciſ. q̃ di

citur ordo sancte clare. z talis ordo nõ ẽ ita artus nec strict⁹. qz bñ pñt hẽ aliq̃d in cõi Ali⁹ ẽ ordo cⁱ hõies pfessores vocãtur cõtinẽtes: z iste nõ ẽ ꝓprie ver⁹ ordo: qz ñ voue rũt tria necessaria q̃ sũt in pfessiõe. Nota. q licet terci⁹ ordo fuerit instituꝰ a btõ frãcisco sic̃ ordo minoꝝ z sit aliq̃ cõmũnio: tñ minores nõ pñt illos admittere seu recipe ad diuinũ officiũ: ac si eẽnt extranei. z si de fcõ admittãt: sũt ipo fcõ excõicati: z nõ pñt absolui nisi p romanum pontificem

i summus Pro declaratione huius capituli sciendũ est q istud cap. emanauit ad declarationẽ h⁹. c. Si aliqñ in ã. Et p̃supponendo regulariter cũ aliꝯ excõicatur. oꝑtz q absoluatur in forma eccl'ie vcz q p̃stet cautionẽ de parẽdo iuri. Presupponendo imperatorem siue regem nõ est subditus legibus suis. La. sic figurat. Ponam⁹ q ego sũ excõicat⁹ iuste: forte p ꝓtumaciã vl' alias. pñ sciẽs me eẽ excõicatũ habuit mecũ cõionez qz forte misit mihi lras in q̃bꝫ dabat mihi bñdcõez: z bñ me excõicatũ sciebat. vl' forte tradidit mihi osculuz: vel alio mõ habuit mecũ cõicari. Queritur: vtꝝ papa exꝫ vide/atur mihi impendisse bñficiũ absolutõis Rñdet q ñ: nisi ipe papa exp̃sse dicat: volo te absolutũ eẽ z tibi bñficiũ absolutõis impẽdo. Exꝫ ponam⁹ q erã intrusus in aliq̃ bñficio: ita: q ñ habebã titulũ: z papa scribit mihi litteras in q̃bꝫ appellauit me epũz illius loci quẽ obtinebã sine titulo. vl' ponamus q illud bñficiũ vacabat. z nullus obtinebat: z ipe in lris suis appellauit me epũm illius loci: an p hoc videat mibi ius tribuere in illo bñficio. Rñdet clemẽs pp qꝫ nõ: h. d. b. r. Nota. q ñ solũ sufficit nõloq cũ excõicato: sz etiã nõ dñt sibi mittere lre.

De verborũ significa

Uisũ ẽs p discursũ ti. ó singul' ptibꝫ iuris: vex: qz in iure mlte dubitatões oriunt circa verboꝝ sig. ido pñs annectit rubca

epe contigit quod

causas. Pona. q ro. põ. alicui iudici⁹ miserit aliquã cãm: z ei dẽ mãdauit: q in ea dẽ cã pcedat ó plano sũmarie sine strepitu: z sine figura. i. sine aliq̃ forma iudicij: q rit q̃d significãt ista verba q pcedat ó plano sũmarie. zc. Ul' sic. Ponam⁹ q tl'es cause sũt examinãde simplr: z ó plano sũmarie z sine strepitu iudicij Quero: q̃d importãt talia verba de plano zc. Rñdet cle. q talia verba hoc volũt. nã iudex dz procedere in illa cã: z q dz dimittere plres solẽnitates. ꝑmo ei videtur esse remissa z dimissa illa solemnitas q̃ fit in iudicio: videlicet oblatio libelli: qz sufficit q in tali cã in q̃ papa mãdat: vt iudex procedat sũmarie z ó plão vt actor faciat demãdã seu petitionẽ suã verbo: z q grafarius illã reddat apõ acta curie Item p dicta verba videtur esse remissa litis cõtestatio. Itẽ p dcã verda dcũs iudex accipit facultatẽ procedẽdi in cã tpe messiũ z vindemiarũ. qõ in aliꝯ causis facere nõ põt ꝓpter ferias. Itẽ p ꝑmõi verba iudex q̃ cognoscit accipit facultatez amputãdi dilatões. nã ipe nullas dz dare dilatões. nã Item recipit facultatez: vt possit repellere dictas dilationes seu prolõgatões z exceptiones z appellatões. Itẽ aduocatoꝝ z procuratoꝝ iurgia seu ꝓtentões pt repellere. Itẽ pt repellere multitudinẽ testiũ. Et sũ in ver. Non sic tñ iudex. Et q̃rit vtꝝ iudex possit procedere reo nõ citato. z rñdet cle/mẽs q nõ. Itẽ ót ro. põ. q p tl'em facultatẽ datã iudici. vcz q procedat sũmarie z ó plano non videtur eẽ remissa iuramenta ó calũnia: nisi exp̃sse remitterz. Et sum i verbo. Uerũ qz qõ declarat principiũ. c. dicimus q actor põt in cã sine libello procedere: q̃ro qũo debeat illõ intelligi. z qũo sciet iudex q̃d vult habere actor nisi ipse actor ꝓponat libellũ suũ Respondet clemẽs q ista demanda seu petitio actoris debet dari siue verbo siue in scriptis. Uideatis g̃ textum: z melius dicetis omnia que dum modo proponat suam demandam verbo sufficit. z hoc modo q grafari⁹ redigat dictam demandam seu petitionez in actis eẽ prolatam verbo z sicut ipse illam profert z pronunciat. Hec dicit beltas regnier doctor egregius. videatis notabilia p vos

Expliciti sunt casus clementinaꝝ a dño helya Regnier elimatissime collecti Anno domini. MCCCC.lxxxviii.

1002069

colorchecker DIGITAL SG
DCSG - UBU # MX - 7181
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
A
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
x-rite
mm
0
1
2
3
4
5
6